

Mészáros Edit — Raisa Širmankina

ERZA-MORDVIN — MAGYAR SZÓTÁR

Szeged
1999

Készült: a "Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázatok"
támogatásával

Lektorálta: Svetlana Motorkina, a JATE Finnugor
Nyelvtudományi Tanszékének erza-mordvin lektora

Számítógépes szövegszerkesztés, tördelés: Dr. Mészáros Edit

Nyomdai munkák: Gold Press Nyomda Szeged
Felelős vezető: Illés Mihály

© JATE Finnugor Tanszék 1999

ELŐSZÓ

Ez a szótár az első erza-mordvin – magyar szótár. Mordvin tankönyvekhez kapcsolódóan már jelentek meg Magyarországon kisebb mordvin szójegyzékek, illetve egy önálló moksa-mordvin szójegyzék. Az *Erza-mordvin – magyar szótár* összeállításában segítségünkre voltak más erza-mordvin szótárak is: elsősorban a három eddig megjelent erza-mordvin – orosz és egy erza-mordvin – finn szótár. (Az anyaggyűjtéshez és -feldolgozáshoz használt fontosabb szótárak és egyéb források jegyzékét lásd alább.)

A szótár összeállításakor arra törekedtünk, hogy a leggyakrabban használatos szavak mellett a ritkább, de ősi (uráli, finnugor, finn-permi, finn-volgai alapnyelvi, közmordvin) eredetű szavak minél nagyobb számban bekerüljenek a szótár szóanyagába, ugyanakkor az orosz eredetű szavak közül csak a leggyakrabban előforduló, alapszókinsbe tartozó, illetve a módosult hangalakban átvett szavakat vettük bele a szóanyagba. Praktikus okokból – hogy az egyetemi hallgatók számára megkönnyítsük az erza-mordvin nyelv tanulását – a nyelvészeti terminológia körébe tartozó szavakat is közöl a szótár.

A szótár előkészítő munkálataiban részt vettek Bencsik Edit PhD-ösztöndíjas, valamint Kurucz Éva és Vas Adrienn egyetemi hallgatók. Bencsik Edit a kézirat véleményezésével is segítette munkánkat. Szépfalusi Péter több erza-mordvin szó magyar jelentésének tisztázásához nyújtott segítséget rajzaival. A szótárat Svetlana Motorkina kolléganő lektorálta. Munkájukat ezúton is köszönjük. Végül köszönetet mondunk mindazoknak, akik a szótár megjelenését valamilyen módon elősegítették.

Szeged, 1999. február

Mészáros Edit, Raisa Širmankina

A FELHASZNÁLT FONTOSABB SZÓTÁRAK ÉS EGYÉB FORRÁSOK

Aichele, Dietmar – Golte-Bechtle, Marianne: *Mi virít itt? Virágkalauz.* Gondolat, Budapest 1991. 34-429.

Aleškina, R. A. – Buzakova, R. N. – Cygankin, D. V.: *Erzjan' kel'se sjormadoman', kortamon', puntuacijan' luvtno.* Tipografija "Krasnyj Oktjabr". Saransk 1995. 30-41.

- Blamey, Marjorie — Fitter, Richard:** Vadvirágok. Gondolat, Budapest 1987. 14-255.
- Buzakova, R. N.:** Tikšen' valks. Mordovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1996. 7-136.
- Csapody Vera — Priszter Szaniszló:** Magyar növénynevek szótára. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1966. 19-285.
- Erdődi József — Zaicz Gábor:** Erza-mordvin szójegyzék. Tankönyvkiadó, Budapest 1974. 9-115.
- Grey-Wilson, Cristopher — Goaman, Victoria:** Kerti virágok. Gondolat, Budapest 1990. 14-244.
- Heikkilä, Kaino (összeáll.):** H. Paasonens Mordwinisches Wörterbuch 1-4. Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki 1990., 1992., 1994., 1996. 1-2703.
- Jávorka Sándor — Csapody Vera:** Erdő-mező virágai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1955. 31-156.
- Jolsvay Alajos — Steinmann Henrik — Szily Ernő:** A magyar állatvilág szótára. Natura, Budapest 1977. 19-311.
- Juhász Jenő:** Moksa-mordvin szójegyzék. Akadémiai Kiadó, Budapest 1961. 23-205.
- Juhász József — Szőke István — O. Nagy Gábor — Kovalovszky Miklós:** Magyar értelmező kéziszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest 1978. 1-1544.
- Keresztes László:** Chrestomathia Morduinica. Tankönyvkiadó, Budapest 1990. 133-156.
- Koljadenkov, M. N. — Cyganov, N. F. (szerk.):** Erzjansko-russkij slovar'. Gosudarstvennoe izdatel'stvo inostrannyh i nacional'nyh slovorej, Moskva 1949. 9-268.
- Mészáros Edit:** Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középfeladóknek. Marija Imajkina közreműködésével és anyagainak részbeni felhasználásával. JATE Press, Szeged 1998. 211-233.
- Mészáros, Edit:** Slovoobrazovatelnye suffiksy glagola v erzjanskom jazyke. Studia Uralo-Altaica 42. Szeged 1999. 37-178.
- More, David — Fitter, Alastair:** Fák. Gondolat, Budapest 1986. 28-241.
- Mosin, M. V. — Bajuskin, N. S.:** Ersämordvan oppikirja. Suomeksi kään-
tänyt ja toimittanut sekä sanaston laatinut Eino Koponen. Suomalais-
Ugrilainen Seura, Helsinki 1983. 155-188.
- Niemi, Jaana — Mosin, Mihail:** Ersäläis-suomalainen sanakirja. Erzjan'-
finnen' valks. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen
julkaisuja 48. Turku 1995. 1-205.
- Serebrennikov, B. A. — Buzakova, R. N. — Mosin, M. V. (szerk.):** Erzjan'-
ruzon' valks. Erzjansko-russkij slovar'. Russkij jazyk, Digora, Moskva 1993.
27-804.
- Ščemerova, V. S.:** Erzjan'-ruzon' valks. Russko-erzjanskij slovar'. Mor-

dovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1993. 10-178.

Širmankina, R. S.: Frazеologičeskij slovar' mordovskih (mokša i erzja) jazykov. Mordovskoe knižnoe izdatel'stvo, Saransk 1973. 13-222.

Širmankina, R. S.: Frazеologijan' valks. (Kemekstavoz' merevksen'). Mordovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1998. 10-213.

TUDNIVALÓK A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

Az *Erza-mordvin* — magyar szótár latin betűs átírásban közli az erza-mordvin szavakat. Ennek elvei megegyeznek a *Mészáros Edit: Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középfeladókknak* c. nyelvkönyvben alkalmazott és ismertetett hangjelölési elvekkel. (Erre vonatkozóan lásd Mészáros 1998: 8-13., 259-260.) Ezen elveken kívül elsősorban az összetett szavak helyesírásában és a morfématükröztető elv megvalósításában az új, 1993-ban kialakított és 1995-ben publikált (Aleškina 1995) helyesírási normákat követtük.

Latin betűs hangjelölésünk az itt lefektetett normáktól (Aleškina 1995: 30) eltérően következetesen megkülönbözteti az **n** — **ń** fonémákat, és e különbséget a **k**, **g**, **č**, **ž** hangok előtt is jelöli (pl. **keńkš**, **pińge**, **peńč**, **ińže**). Zárójelben azonban az ilyen esetekben közöljük a cirill betűs átírásnak megfelelő formát is (**kenkš**, **pinge**, **penč**, **inže**). (Erről bővebben lásd Mészáros 1998: 11.)

Annak érdekében, hogy a szótár a korábbi helyesírással lejegyzett szövegek fordításához is könnyen használható legyen, más esetekben is zárójelben közöljük a régebbi helyesírású vagy a cirill betűs írásnak megfelelő alakokat. Így — ott ahol volt ilyen — megadjuk az összetett szavak különírt alakját, ha ez hangalakilag eltér az egybeírttól: pl. **ved'zaraz** (**ved' saraz**), de pl. a **pandočama** esetében a különírt formát (**pando čama**) nem adjuk meg, mert hangalaki eltérés nincs. Megjegyzendő, hogy összetett szavakban a zöngés mássalhangzót követő **č** betű helyén a magyar **dzs**-nek megfelelő hangot kell ejteni (pl. **ked'čel'ke**).

A morfématükröztető elv szerint írt szavak után zárójelben következnek a régebbi helyesírású alakváltozatok: pl. **kužt'ems** (**kušt'ems**).

A szaranszki helyesírási normáktól (Aleškina 1995: 31) eltérően az orosz eredetű szavak helyesírásában nem az orosz írást, hanem a kiejtést követjük, az ilyen esetekben is zárójelben magadva a cirill betűs írásnak megfelelő alakot: pl. **kińiga** (**kńiga**).

Az olyan szavak, amelyek egymás töváltozatai, vesszővel elválasztva követik egymást (pl. **kaštomo**, **kaštom**; **meńd'ams**, **meńd'ems**).

Alakváltozatok, illetve helyesírásukban eltérő alakok esetében a

könnyebb megtalálhatóság kedvéért utalásokat (→) is alkalmazunk ott, ahol az alakváltozat vagy a helyírásbeli változat a fő alaktól ábécérendje szerint távolabb esne (pl. **sańd'ams** → **sańd'ems**; **l'ećt'ams** → **l'ed'st'ams**).

Az olyan esetekben is → jel utal más szócikkekre, ahol egymással összefüggő, de külön lexémának tekinthető szavakról van szó (pl. **gumbolds** → **kumbolds**).

A képzős alakokat, minthogy ezek új szótári szavak, külön szócikkekbe soroltuk (pl. **sur** — **surks**).

Az összetett szavakat többnyire abban a szócikkben adjuk meg, ahová előtagjuk szerint tartoznak. Kivételt azok az összetett szavak képeznek, amelyeknek hangalakja úgy módosult, hogy az előtag és az utótag találkozásakor hangkiesés történt. Ilyenkor az összetett szó külön szócikkben következik, de előtagjuknál → jellel utalunk az összetartozásukra (pl. **val'ma** → **val'malks**). Az olyan összetett szavak is külön szócikket alkotnak, amelyekhez további szókapcsolatok, kifejezések, példák tartoznak.

A szócikkekben helyenként ragozott alakokat is megadunk. Ilyenek például a vocativusi (pl. **ava: avaj**) vagy a (**hogyan?** kérdésre válaszoló) módhatározói formák (pl. **mazij: mazijste**). Megjegyzendő, hogy ezeket az erza-mordvin — orosz szótárak külön szócikkekbe sorolják, minthogy az orosz nyelvészet szerint (a magyartól eltérően) ezek nem ragozott, hanem képzett alakok. Ebben a szótárban a ragozott (pl. módhatározói) alakok, vagy ragos névmások akkor kerültek külön szócikkbe (a könnyebb áttekinthetőség kedvéért), ha velük alkotott szókapcsolatok, kifejezések, példák megadását is szükségesnek tartottuk. A ragozott alaknak a ragozatlannal való összetartozására az ilyen esetekben is → jel utal.

A szótár használatának megkönnyítésére irányult az a törekvésünk, hogy (ahol azt szükségesnek éreztük) az erza-mordvin szavak jelentését szókapcsolatok, kifejezések, sőt mondatok megadásával is megvilágítsuk.

Szótárunkat — reményeink szerint — a teljesen kezdő nyelvtanulók is könnyen használhatják. Nem kell például az igék jelentése és a nyelvtan ismeretében következtetni az igenevek és igéből képzett főnevek jelentésére, mivel ezek is nagy számban megtalálhatók a szótárban.

A szófaji és a stílusrétegek szerinti utalásokkal takarékosan bánunk. Ott, ahol az erza-mordvin szó és magyar jelentésének szófaja megegyezik, nem adunk szófaji besorolást. Ahol a magyar jelentésű szó homonima (pl. **hét** (fn, szn), **nem** (fn, msz), befejezett melléknévi igenevek és múlt idejű igealakok), feltüntetjük a szófaji hovatarozást. Szükségesnek tartottuk ezt ott is megadni, ahol ez nehezebben következtethető ki (például olyan erza-mordvin szavak esetében, amelyek határozószók és névutók egyaránt lehetnek).

Az erza-mordvin szavak jelentését hasonló stílusminősítésű magyar szóval igyekszünk visszaadni (pl. **l'abams zabál**). Csak akkor utalunk

stílusminősítésre, ha a magyar jelentés ezt nem tükrözi (pl. **mamams** (gyer) iszik).

Köznyelvi szavak mellett a különféle szakszókincsbe tartozó szavak is megtalálhatók a szótárban. Ezek előtt rövidítés utal a szó hovatarthatására. Például a növénytani szakszavakra a (növ), az állattaniakra az (áll) rövidítés. Eme utóbbi két kategóriában a latin nyelvű, tudományos nevet is megadtuk, egy esetben pedig (magyar elnevezés és fellelhető latin hiányában) körülírást és az orosz megfelelőt közöljük.

A magyar megfelelő nélkülöző szavakhoz általában magyarázatot, körülírást adunk: pl. **pulaj** "pulaj" (erza hátsó kötény).

A szófaji, a stílusminősítésre vonatkozó és a szakjelzet-rövidítések, valamint a szótárban alkalmazott egyéb rövidítések és jelek jegyzéke alább következik.

Nem alkalmazzuk a szótárakban szokásos ~ jelet a szavak ismétlődő előfordulásának rövidítésére, mert az ismétlődés sok esetben ragozás során módosult alak (lásd pl. az **ušodoms** szó szócikkét). A magyar jelentések megadásakor viszont a / jel alkalmazásával utalunk arra, ha egy szó kettő vagy több másikkal egyaránt tartozik (pl. **elkezdett/megkezdett munka**).

Az erza-mordvin szavakat szótári alakjukban (a főneveket alanyesetben, az igéket főnévi igenévi alakjukban) adjuk meg. A magyar jelentésekben viszont az infinitívus helyett — a magyar szótárírási hagyományoknak megfelelően — az igék kijelentő mód, jelen idő, egyes szám 3. személyű alakja szerepel.

Vannak olyan erza-mordvin szavak is, amelyek csak szókapcsolat(ok)ban szerepelnek. Ezeket úgy adjuk meg, hogy az önállóan nem szereplő szó után kettőspont, majd a szókapcsolat következik (pl. **od'i: od'i jalga**).

Szótárunkkal nem törekedtünk, nem is törekedhattünk teljességre. Az itt közölt szóanyag természetesen tovább bővíthető. A szótár jelen formájában kb. 10 000 erza-mordvin szót tartalmaz.

RÖVIDÍTÉSEK ÉS JELEK

(anat)	anatómia
(áll)	állattan
(átv)	átvitt értelmű/értelemben
(csill)	csillagászat
(fn)	főnév
(gyer)	gyermeknyelv

(h ign)	határozói igenév
(hsz)	határozószó, határozószói értékben használt szókapcsolat
(ksz)	kötőszó
(mat)	matematika
(mn)	melléknév
(mn ign)	melléknévi igenév
(msz)	módosítószó
(nġ)	névmás
(növ)	növénytan
(nu)	névutó
(nyelv)	nyelvtudomány
(orv)	orvostudomány
pl.	például
(szn)	számnév
(tex)	textilipar
vhogyan	valahogyan
vhol	valahol
vhonnan	valahonnan
vhová	valahová
vki	valaki
vmi	valami
vmilyen	valamilyen
/	változatok, variánsok elkülönítésére szolgál (egy szóból álló változat esetén szóköz nélkül, több szóból álló változat esetén szóközzel)
→	lásd!, lásd még!
(valamilyen erza-mordvin szó)	a régi helyesírás vagy a cirill átírás szerinti alakváltozat

AZ ALKALMAZOTT ERZA-MORDVIN ÁBÉCÉREND

a, b, c, ć, č, d, d', e, f, g, ħ, i, j, k, l, l', m, n, ŋ, o, p, r, ř, s, ś, š, t, t', u, v,
z, ź, ž

A

a (ksz) de, azonban, hanem, ám, pedig, mégis; hát, ugyan; meg, és; **mon tujan, a ton kadovat** én elmegyek, te pedig maradsz; **majeń pe uš, a jakšamo** már május vége van, mégis hideg van; **a koda l'e-met'?** hát téged hogy hívnak?; **t'e-se t'ejt'erńe, a toso ćorińe** itt egy kislány, ott meg egy kisfiú

a (msz) nem (tagadószó egyes igei alakok, valamint névszók előtt); **a mol'an** nem megyek; **a mon mol'an** nem én megyek; **a pokš** nem nagy, kicsi; **a mežeks** nincs miért; **a mežeń kise** semmiért, semmiségekért; nincs mit

abeššiv (nyelv) abessivus

ablat'iv (nyelv) ablativus

abum hiába; nagyon, nagyon jó

abungadoma megdöbbenés, meghökkenés, zavartság, zavarodottság, fejvesztettség; **abungadoma sajiže** megzavarodott, elvesztette a fejét

abungadoms meglepődik, megdöbben, meghökken, megzavarodik, zavarba jön, elveszti a fejét; **apak ućo abungadoms** összezavarodik, váratlanul zavarba jön

abungadož (mn ign) meglepődött, megdöbbsent, meghökkent, megzavarodott, fejét vesztett; (h ign) meglepődve, megdöbbenve,

meghökkenve, megzavarodva, fejét vesztve; **abungadož lomań** megzavarodott/fejét vesztett ember

abungavtoms meglep, megdöbbsent, meghökkent, zavarba hoz

acamgov december

acamgovon decemberi

acamo (szét)terítés, leterítés, beterítés; megágyazás; (meg)vetett ágy; teríték; → **acamgov**; → **acamgovon**

acamopel' teríték

acamot-vel'kst (meg)vetett ágy

acamot-vel't'avkst (meg)vetett ágy; **acamot-vel't'avkst anokstams** ágy vet, megágyaz

acams (szét)terít, leterít, beterít; megágyaz, ágyat vet, megvet (fekhelyet), fekhelyet készít

acavks (meg)vetett ágy; teríték; **lovon acavks** hótakaró

acavoms szétterül, elterül

acaž (mn ign) szétterített, leterített, beterített, megágyazott, megvetett (fekhely); (h ign) szétterítve, leterítve, beterítve; megágyazva, megvetve (fekhely); **lo-paso acaž moda** levelekkel borított föld; **ćevt'este acaž tarka** puhán megvetett ágy

acor-ucor ügyetlenül/sután/eset-
lenül való megkaparintás kifeje-
zésére szolgáló onomatopoetikus
szó; gyorsan, hamarosan

acırgadoma elkeseredés, lehan-
golódás, elkedvetlenedés; elkese-
redettség, lehangoltság, levertség,
kedvetlenség, ingerültség

acırgadoms elkeseredik, lehan-
golódik, elkedvetlenedik, felinger-
li/felizgatja magát; **pek acırgadiñ**
nagyon elkeseredtem

acırgadoz (mn ign) elkeseredett,
lehangolódott, elkedvetlenedett;
(h ign) elkeseredve, lehangolód-
va, elkedvetlenedve; elkesere-
detten, lehangoltan, leverten,
kedvetlenül

acırgal'ema elkeseredés, lehan-
golódás, elkedvetlenedés; elkese-
redettség, lehangoltság, levertség,
kedvetlenség, ingerültség

acırgal'ems elkeseredik, lehan-
golódik, elkedvetlenedik, felinger-
li/felizgatja magát

acırgal'íca ingerlékeny

acırgavtoms elkeserít, lehangol,
elkedvetlenít; felingerel, felizgat

ad pokol; **adbotmaks** (ad pot-
maks) a pokol feneke

adoñ pokoli

ad'a gyere!

ad'erams karcol, vakar, kapar

ad'eravks karcolás

ad'erđ'ams megkarcol, összekar-
col; levakar, lakapar, lehánt

ad'erđ'až (mn ign) megkarcolt,
összekarcolt, levakart, lakapart,
lehántott; (h ign) megkarcolva,
összekarcolva, levakarva, laka-
parva, lehántva; **ad'erđ'až ked'**
megkarcolt/összekarcolt kéz

aga aha!

aj jaj!

ajd'amo (el)gurítás, (oda)görge-
tés

ajd'ams elgurít, odagörget; (el)-
kerget, kikerget

ajel' nyeregheveder, hasló

ajerks kellemetlen, kínos; metsző
(szél)

ajgems eltol, félretol, odébb tol,
arrébb tol; elmozdít, elmozdul; **ve**
tarkasto ajgems az egyik helyről
arrébb tol

ajgor csődör

ajgstamo (ajkstamo) eltolás, fél-
retolás; elmozdítás; megközelí-
tés; eltolódás, félretolódás; el-
mozdulás; közeledés

ajgstams (ajkstams) eltol, félre-

tol; elmozdít; megközelít; eltolódik, félretolódik; elmozdul; közeledik

ajmel'd'ema szédülés; ingás, tá-molygás, dülöngélés; **ajmel'd'ema mařams** szédülést érez

ajmel'd'ems szédül; inog, tá-molyog, dülöngél; **převeň ajmel'd'it'** szédülök, kavarog a fejem

ajmel'gadoms elszédül, meginog; **převt'ňe ajmel'gadšt'** elszédültem

ajutko nincs mikor, nem ér rá, nincs idő; **moňeň ajutko vastovoms** nincs mikor találkoznom, nincs időm / nem érek rá találkozni

akkuzat'iv (nyelv) accusativus, tárgyeset

aksordamo krákogó köpés

aksordams krákogva köp egyet

aksorgadoma felbőszülés

aksorgadoms felbőszül

aksorks köpet, turha, slájm

aksořamo krákogó köpködés

aksořams krákogva köp/köpköd

aksoříca krákogva köpő/köpködő

aksun szeszélyes, bogaras, hóbor-

tos, kiszámíthatatlan; hisztis; ma-kacs, konok, csökönyös; esendháb-
borító, rendbontó, garázda; **ak-sun ejkakš** hisztis gyermek

aksunči szeszély, hóbort

aksungadoms szeszélyeskedni/
hisztizni kezd; botrányt okoz

aksungal'ems szeszélyeskedik,
hóbortoskodik, kiszámíthatatlanul viselkedik, hisztizik

aksungal'íca szeszélyeskedő, hó-bortoskodó, kiszámíthatatlanko-dó, hisztiző

akšaldo lóca alól; **akšaldo l'íšems**
a lóca alól előjön/kibújik

akšalga lóca alatt (mozgásban)

akšalks lóca alatti hely

akšalo lóca alatt; **akšalo kiřd'ems**
a lóca alatt tart

akšalov lóca alá

al tojás; **pišverek al** lágytojás; **ve-
řek al** nyers tojás; **al čulgoms** to-
jást feltör; **alt'uža** tojássárgája;
alašo tojásfehérje; **allukš** tojáshéj

alamgadoma (le)csökkenés,
(meg)kisebbedés, kisebbé válás;
apadás; **ved'eň alamgadoma** apa-
dás, apály

alamgadoms (le)csökken, (meg)-
kisebbedik, kisebbé válik, kisebb

lesz; (le)apad

alamñe kevéske, pici, némi; kevéskét, picit; **alamñe maksoms** kevéskét/picit ad; → **alamñed'e**; → **alamñes**; → **alamñeška**

alamñed'e kicsit, picit, picikét; **alamñed'e muññems** egy kicsit/picit/picikét leszid/megdorgál

alamñes egy kicsit (időre), egy kis időre/ideig; **alamñes lotkams** egy kicsit / egy kis időre megáll

alamñeška egy kicsit, egy picit, egy picikét

alamo kevés, csekély, nem sok; keveset, nem sokat; **t'even' alamo** nem sok dolgom van; **alamo kortan** keveset beszélek; → **alamodo**; → **alamos**; → **alamoška**

alamodo kicsit, kissé; **alamodo čamordoms** kicsit sántít/biceg

alamolgadoma (le)csökkenés, (meg)kisebbedés; (le)apadás

alamolgadoms (le)csökken, (meg)kisebbedik; (le)apad

alamolgal'ems csökken, kisebbedik; apad

alamoñ-alamoñ apránként; **alamoñ-alamoñ sašt'** apránként jöttek

alamos egy kicsit (időre), egy kis időre/ideig; **učok alamos várj** egy

kicsit!; **alamos sut'amoms** egy kicsit / egy kis időre elszundít/elbóbiskol

alamoška egy kicsit, egy kissé, egy keveset; **amol'd'ak alamoška ved'** meríts egy kis vizet!; → **alamoškado**; → **alamoškas**

alamoškado kicsit, kissé

alamoškas egy kicsit (időre), egy kis ideig

alamoškiñe egy kicsit, egy picit, egy picikét

alaša ló, paripa; **tarč alaša** csökönyös ló, tüzes paripa; **alašañt' langs nokstams** nógatja a lovat; **alašañt' prás novta putoms** felkantározza a lovat

alašañ ló-; **alašañ keñže** lópata; **alašañ vij** lóerő

alće alsó; **alće pejzalaske** alsó állkapocs, állsont

aldo (hsz) alulról, lentről; (nu) alól; **aldo sajt' koñov** alulról/lentről vegyél papírt!; **čuvtoñt' aldo tujiñek** a fa alól indultunk; **val'maldo** az ablak alól

alga (hsz) alul/lent (mozgásban); (nu) alatt (mozgásban); **alga l'ivtni narmuñes** lent száll a madár; **ved' alga ujems** víz alatt úszik; **val'malga** az ablak alatt el (mozgásban); → **algapanar**

algaks alom

algañzej angolkór

algapanar alsóing

alijams tojik, tojást rak

alijića tojó; alijića saraz tojó
tyúk

alka alacsony; sekély (víz); mély
(hang)

alkači alacsony termet/növés; a-
lacsony/sekély vízállás

alkalgadoma (le)csökkenés, (le)-
apadás

alkalgadoms (le)csökken, (le)a-
pad, alacsonnyá/sekélylé válik;
l'ejse ved'eś alkalgadas a folyóban
a víz leapadt

alkaža kissé alacsony

alkiñe alacsony; sekély (víz); mély
(hang); alkiñe lomañ alacsony
ember; alkiñe pit'ñet' alacsony á-
rak; alkiñe ved' sekély víz; alkiñe
vajgel' mély hang; → alkiñeste

alkiñeste alacsonyan, alacsonyra;
sekélyen, nem mélyen; alkiñeste
t'ejéz kudo alacsonyra épített ház;
alkiñeste sokams sekélyen szánt

alkiñgadoma (le)csökkenés, (le)-
apadás

alkiñgadoms (le)csökken, (le)a-

pad, alacsonnyá/sekélylé válik, a-
lacsony/sekély lesz; kudoś al-
kiñgadas a ház alacsonnyá vált;
pit'ñet'ñe alkiñgadást' csökkentek
az árak

alkiñgadoz (mn ign) (le)csök-
kent, (le)apadt, alacsonnyá/se-
kélylé vált; (h ign) lecsökkenve,
leapadva, alacsonnyá/sekélylé
válva

alkiñgavtoms (le)csökkent, le-
szállít, mérsékel; pit'ñet' alkiñ-
gavtoms leszállítja az árakat

alkiñgavtoz (mn ign) (le)csök-
kentett, leszállított, mérsékel; (h
ign) lecsökkenve, leszállítva, mér-
sékelve

alkiñka kissé alacsony

alks alj, alap, alsó rész; alom;
matrac, derékalj; kaštomalks
kályha/tűzhely/kemence alatti
rész, kályha/tűzhely/kemence al-
ja; kemalks csizmatalp, a csizma
talpa; keñzalks körömalja, kö-
römszálka; mastoralks föld alatti
üreg/helyiség, pokol; modalks
föld alatti üreg/helyiség, pokol;
pandalks hegyalja, hegyláb, a
hegy lába; pekalks a has alja,
altest; pil'galks talp; pralks az
ágy feje/fejrése; párna, vánkös;
val'malks az ablak alatti hely

alks-pralks ágynemű

alkuks valóban, igazán, tényleg,
csakugyan; alkuks ul'ñit' toso?

valóban/tényleg ott voltál?

alkuksči valóság, igazság, érvényesség

alkuksčiń valóságos, igazságos, érvényes

alkuksoń igazi, valódi, valóságos, tényleges; **alkuksoń** éora igazi férfi; **alkuksoń** eřamo való élet

allat'iv (nyelv) allativus

alo (mn) alsó; (hsz) alul, lent; (nu) alatt; **alo etaž** alsó szint; **alo ašt'ems** alul/lent áll; **sudo alo motkod'ems** az orra alatt dűnnyög/motyog; **čuvtońt' alo** a fa alatt; **val'malo** az ablak alatt

aloń tojásos, tojás-

alov (hsz) le, lefelé; (nu) alá; **alov prams** leesik, lehull; **alov uskoms** lehúz; **pandalov** a hegyről lefelé; **ežem alov putoms** pad alá tesz; **pil'galov** a lába alá; **val'malov** az ablak alá; → **alovbandt**

alovbandt a lejtőn/domb-ról/hegyről le; **alovbandt ki-řakstoms** legurul a lejtőn/domb-ról/hegyről

altamo (meg)ígérés; ígéret

altams (meg)ígér, (fel)áldoz, (rá)szán; **vad'ra eřamo altams** szép életet ígér

altaž (mn ign) (meg)ígért, (fel)-

áldozott, (rá)szánt; (h ign) (meg)-ígérve, (fel)áldozva, (rá)szánva; **ejkakštneńeń altaž kińiga** gyermekeknek szánt könyv

altima halászháló

aluž barát, szerető, kedvese vki-nek

al'a¹ férfi, legény, fiatalember; vitéz, hős; **paro al'a** jó vitéz; **al'aj** fiatalember! (megszólítás)

al'a² még, még ... is; sőt; **ton al'a t'esat?** te még itt vagy?

al'algadoma férfivá válás, felnőtté válás (férfié)

al'algadoms megfémfiasodik, férfivá válik, felnőtté válik (férfi)

al'algadož (mn ign) megfémfiasodott, férfivá vált, felnőtté vált (férfi); (mn) férfias, felnőtt, érett (férfi); (h ign) megfémfiasodva, férfivá válva, felnőtté válva (férfi-ről)

al'ińe legényke

al'ks lágyék

al'me erő, hatalom

al'ńe sógor (a férj öccse)

al't'ńamo megsavanyodás, megposhadás, megromlás (ételé)

al't'ńams megsavanyodik, meg-

poshad, megromlik (étel); **jamoš**
al't'ňas a leves megsavanyo-
dott/megposhadt

al't'ňaz, al't'ňez (mn ign) megsa-
vanyodott, megposhadt, megrom-
lott (étel); (h ign) megsava-
nyodva, megposhadv, megromol-
va (ételről); **al't'ňaz kaša** megsa-
vanyodott/megromlott kása

al't'ňica savanyodó, poshadó,
romló (étel)

amazij csúnya, rút; **amazij korta-**
mo csúnya beszéd; → **amazijste**

amazijci csúnyaság, rútság

amazijste csúnyán, rútul; **ama-**
zijste kortams csúnyán beszél

ambamo dorgálás, korholás,
szemrehányás

ambams dorgál, korhol, ócsárol,
becsmérel, szemrehányást tesz

amol'amo mérés, merítés, me-
rítgetés, meregetés

amol'ams mer, merít, merítget,
mereget; **veňčste ved' amol'ams** a
csónakból meri/meregeti a vizet

amol'd'amo (meg)merítés

amol'd'amopel' merítőkánál, me-
rítőedény

amol'd'ams (meg)merít; **amol'-**
d'ak alamoška ved' meríts egy kis

vizet!

amol'íca¹ alkalmatlan, nem meg-
felelő, nem alkalmas, elfogadha-
tatlan

amol'íca² (mn ign) merő, merítő;
(fn) merítőkánál, merőkanál;
kotró (edény, gép); **ved'eň amol'i-**
ca vízmerő, vízmerítő

amzordamo szorítás; harapás

amzordams magához szorít; meg-
harap

anamaz gonosz szellem/lélek/e-
rő/hatalom; **veň anamaz** éjszakai
szellem/kísértet

anams kér, koldul; **anak, meže**
mel'et' kérj, amit akarsz!

anda násznagy

andića (meg)etető, tápláló, eltar-
tó

andoma (meg)etetés

andomapel' étel, eledel, élelem,
ennivaló, táplálék, koszt, abrak

andoms (meg)etet, táplál, enni
ad; **ejkakš andoms** gyermeket e-
tet/táplál; **ínže andoms** enni ad a
vendégnek

andoms-šimd'ems (meg)etet-
(meg)ítat, megvendégel, vendé-
gül lát; **paršt'e andoms-šimd'ems**
jól megvendégel

andovks táplált, eltartott

andovkst (étel)maradék

andoz (mn ign) (meg)etett, táplált; jóltáplált, jóllakott; (h ign) (meg)etette, táplálva; **andoz ejkakš** táplált/jóltáplált/jóllakott gyermek

andož-šimd'ež (mn ign) megetett-megitatott, megvendégelt, vendégül látott; (h ign) megetette-megitatva, megvendégelve, vendégül látva; **andož-šimd'ež jalgat** megvendégelt / vendégül látott barátok

angl'ičan (fn) angol; **kavto angl'ičant** két angol

angl'ijañ (mn) angol; **angl'ijañ kel'** angol nyelv

angordamo (meg)karmolás, (meg)karcolás; **psakañ angordamo** macskakarmolás, a macska karmolása

angordams megkarmol, megkarcol; **ked' angordams** megkarmolja vkinek a kezét

angordavks karmolás, horzsolás, karcolás

angořams karmol, karcol

angořavks karmolás, karcolás

ankstams megharagszik

ankšema (jég)lék; l'ejse ankšema lék a folyó jegén

anok kész; **jarsamopel'eš** anok az étel kész; → **anoksto**

anokēi kész volta vminek, készenlét, készség; **anokēi javol'avtoms** készséget jelent be

anokstamo (el)készítés, előkészítés, (ki)képzés, (fel)készülés; **t'evs anokstamo** munkához készség/készülődés

anokstamoči (el)készítés, előkészítés, előkészület, kész volta vminek, készenlét

anokstamopel' előkészítő/előállító eszköz/szerszám/kellék

anokstams (el)készít, előkészít, készül; **lambamosto anokstams** édesen/édesre készít/főz

anokstavks készítmény, készlet

anokstavoms készül

anokstaž (mn ign) (el)készített, előkészített, (ki)képzett; (h ign) elkészítve, előkészítve, (ki)képezve; **anokstaž jarsamopel'** elkészített étel

anokstića (el)készítő, előkészítő, kiképző

anokstñema készülés, készülődés

anokstñems készül, készülődik.

készenlétben tart

anoksto készen, készenlétben; készre; **anoksto ašt'ems** készen áll, készenlétben van; **anoksto t'e-jems** készre csinál

ańd'amo legény; féleszű, félkegyelmű

ańel'amo kényeztetés, becézés

ańel'ams (el)kényeztet, becéz; kínálgat, jól tart; **ejkakš ańel'ams** gyermeket kényeztet

ańel'atoms kényessé/fínyássá válik

ańel'íca kényeztető, becéző

ańel'kaj elkényeztetett (pl. gyermek), kedvenc, libling; **ańel'kaj t'ejt'erka** elkényeztetett/kedvenc kislány

ańel'ks elkényeztetett, kényes

ańiška (növ) ánizs (Pimpinella anisum)

ańsak csak, csupán; **ańsak siń** csak most jöttem/érkeztem; **t'e ańsak labordoma** ez csak fecsegés; **avol' ańsak ..., ...-jak/-gak/-kak** nemcsak ..., hanem ... is

ańsakoń pillanatnyi, hirtelen, felelőtlen, állhatatlan; **ańsakoń kortamo** felelőtlen beszéd

apak (hsz) nem (határozói igene-

vek tagadószava); **apak ańše** nem gondolkodva, gondolkodás nélkül, meggondolatlanul; **apak fat'a** észrevétlenül; **apak keńgel'e** hazugság nélkül, őszintén; **apak űejavo** láthatatlanul; **apak pel'e** nem félve, bátran; **apak učo** váratlanul

apargadoma (el)romlás, (meg)romlás, rosszabbodás; zavar, meghökkenés, elkeseredettség

apargadoms (el)romlik, megromlik, rosszabbodik, súlyosodik; zavarba jön; szétzilálódik; elkeseredik, lehangolódik; **jožom apargadš** a közérzetem/hangulatom elromlott

apargal'ems rossz állapotban/zavarban van; kesereg

apargavtoms (el)ront, rosszabbít, súlyosbít; zavarba hoz; szétzilál; elkeserít, lelőhaszt

aparkstomoms (el)romlik, megromlik, rosszabbodik, súlyosodik; zavarba jön; szétzilálódik; elkeseredik, lehangolódik; **jožom aparkstomš** a közérzetem/hangulatom elromlott

aparkstomtoms (el)ront, rosszabbít, súlyosbít; zavarba hoz; szétzilál; elkeserít, lelőhaszt

aparo kellemetlenség, baj, nyomorúság, szerencsétlenség; rossz, kellemetlen, bosszantó

aparoči rosszakarát, rosszindulat

aparon: **aparon** **aršića** rosszakaró, rosszindulatú

apel'ića bátor, merész; **apel'ića lomañ** bátor ember

apkaž kelés, tályog, furunkulus

aprel' április; **aprel'ste** áprilisban

aprel'eñ áprilisi

apt'uk buta, ostoba, bolond

ara vajon, -e, tényleg, valóban, csakugyan; **ton ara ežit' soda?** tényleg/csakugyan nem tudtad?

arakšnoms lesz/válik vmivé

arams lesz/válik vmivé

araś (msz) nem, nincs; **jutkočim** **araś** nincs szabadidőm; **t'evem** **araś** nincs dolgom; **araś mel'em** nincs kedvem; **ul'i — araś?** van-e?; **arašt'** (msz) nem, nincsenek; **arašel'** nem volt; **kijak** **arašel'** kudoso senki sem volt ott-hon; **arašel't'** nem voltak

arašči nincstelenség, szükség, szűkösség, hiány, hiányosság, fogyatékoság, ínség

aravoms kerül vhová, találja magát vhol, odacseppen, odakerül, ott terem vhol; van, létezik, elhelyezkedik, berendezkedik

aravtnema (fel)állítás, (el)helyezés, (el)rendezés

aravtnems (fel)állít, (el)helyez, (el)rendez; **karšo** **aravtnems** szembeállít, szembehelyez

aravtoma (fel)állítás, (el)helyezés, (el)rendezés, kitűzés, odatűzés

aravtoms (fel)állít, (el)helyez, (el)rendez, kitűz, odatűz; **karado-karšo** **aravtoms** szembeállít; **ve-šeñ** **ikel'e** **aravtoms** mindenk elé helyez

araž szükség, hiány, hiányosság, haszontalanság; **jarmakoñ** **araž** pénzhiány

aražči nincstelenség, szükség, szűkösség, hiány, hiányosság, fogyatékoság, ínség

aražeñ jelentéktelen, szükségtelen, felesleges, haszontalan; **aražeñ t'ev** felesleges/haszontalan dolog

araži vajon, -e, tényleg, valóban, csakugyan; **araži son kortaś t'e-d'e?** tényleg/csakugyan beszélt erről?

ardića futó, rohanó, vágatató, száguldó

ardoma utazás, futás, rohanás, száguldás, vágta

ardoms utazik, fut, szalad, rohan, vágat, száguld; **Ruzajevka** jonov

ardoms Ruzajevka felé utazik;
tandadož ardoms ijedten/ré-
mülten fut/szalad; **kopolso ar-**
doms vágat, vágázik, nyargal,
vágatva száguld; **kuťakstněž ar-**
doms vágatva száguld, vágat;
lašt'e/l'išmese ardoms lovagol;
šanče ardoms vágat, lovagol

ardož futva, rohanva, vágatva,
vágában; **ardož tujems** futva/ro-
hanva távozik

ardtněma, artněma utazgatás,
futkosás, szaladgálás, rohangálás,
száguldozás; **l'išmese ardtněma**
lovaglás

ardtněms, artněms utazgat, fut-
kos, szaladgál, rohangál, szágul-
dozik; **viřga-pakšava ardtněms**
erdőn-mezőn futkos/szalad-
gál/rohangál/száguldozik; **l'iš-**
mese ardtněms lovagol

ardstoms utaztat, száguldva/vág-
tatva visz/repít

armot'ks forradás, heg, sebhely,
kinövés, bűtyök, dudor

art hímzés, kivarrás

artića festő, mázoló, rajzoló

artněma¹ festés, mázolás; hímzés,
kivarrás; boeskorfonás

artněma² → ardtněma

artněms¹ (be)fest, (be)mázol;
(ki)hímez, kivarr; boeskort fon;

er'va kodamo t'usso artněms min-
denféle színekkel (be)fest/(be)-
mázol

artněms² → ardtněms

artokšnoms (be)fest, (be)mázol;
(meg)rajzol

artoma (be)festés, (be)mázolás

artomapel' festék, máz

artoms (be)fest, (be)mázol;
(meg)rajzol; **jakšt'ereste artoms**
pirosra/vörösre fest/mázol

artovks festmény, mázolmány,
rajz

artovoms (be)festődik, (be)má-
zolódik

artož (mn ign) (be)festett, kifes-
tett, bemázolt; (h ign) (be)festve,
kifestve, bemázolva; **artož tuvor**
festett asztal

arvo mézital; **med'arvo** mézital,
nektár

aržijamo (ki)csorbulás

aržijams kicsorbul; **pejel'eš ar-**
žijaš a kés kicsorbult

aržijavtoms kicsorbít

aržijaž (mn ign) kicsorbult; (h
ign) kicsorbulva; **aržijaž pel'uma**
kicsorbult kasza

aržo kicsorbulás, csorbaság; forradás, heg, sebhely; **aržoš kuvonzaš** a seb begyógyult/behegedt

aržov csorba; forradásos, heges, sebhelyes; **aržov čama** sebhelyes arc

aržovgadoms kicsorbul, csorbává válik

arñema tisztelet, megbecsülés, tiszteletben tartás

arñems tisztel, (meg)becsül, tiszteletben tart

arñića tisztelő, becsülő

aršema gondolkodás, gondolkozás; gondolat; jókívánság; **domka aršema** mély gondolat; **durakoñ aršemat** ostoba/bolond gondolatok; **paroñ aršemat** jókívánságok

aršems (el)gondol, kigondol; gondolkodik, gondolkozik, töpreng; kíván, óhajt; **Ñinado aršems** Nyinára gondol; **eš potmova aršems** magában gondol; **son arši sovams** gondolja, hogy bemegy; **be óhajt menni; lamo aršín t'ed'e** sokat gondolkodtam ezen

arševems elgondolkodik, elgondolkozik, gondolataiba merül; végiggondol; **veše aršemat'ne arševšt'** mindent végiggondol

arševks elgondolás, kitalálás, elképzelés, eszme

aršež (mn ign) (el)gondolt, kigondolt, meggondolt, kívánt, óhajtott; (h ign) gondolkodva; meggondoltan, megfontoltan; **aršež t'ev** kigondolt/meggondolt/kívánt/óhajtott dolog; **siře lomañeš aršež baši** az öreg ember gondolkodva/meggondoltan/megfontoltan beszélget/társalog

aršića gondoló; gondolkodó, gondolkozó, töprengő; kívánó, óhajtó; **aršića tonavtñića** gondolkodó diák; **aparoñ aršića** rosszakaró, rosszindulatú

asatiks szükség, hiányosság, fogyatékoság, elégtelenség; **pokš asatiks** nagy szükség

asatoma szükség, hiányosság, fogyatékoság, elégtelenség

asatoms hiányzik, nem elég/elegendő; **koštoš asati** nem elég a levegő

ašava¹ menyecske, fiatalasszony

ašava² nagy fatál

aško iga, hám (lószerszám); tekercs; fészek

aškodoms felteker, körülteker, beteker, becsavar, begöngyöl; befog (lovat); elrejt, eldug

aškondams fészket rak, fészkel, tanyázik

aškordams felteker, (fel)csévé!, (fel)gombolyít; körülteker, becsavar, begöngyöl; bepólyál, bebugyolál; **suřekesak aškordams** cčrnát/fonalat gombolyít

aškordavks gombolyag, spulni; **suřeń aškordavks** egy spulni cčrna, fonálgombolyag

aškořams (fel)teker, (fel)csévé!, (fel)gombolyít, motollál, (be)pólyál, (be)bugyolál

ašnaza fehéres, sápadt, halvány, halovány, fakó; **ašnaza pel't'** fehéres/halvány felhők

ašnaza-jakst'ere halványpiros, fakópiros; **ašnaza-jakst'ere pal'a** halványpiros/fakópiros ing

ašnaza-ožo halványsárga, fakósárga; **ašnaza-ožo pača** halványsárga/fakósárga kendő

ašnaza-piže halványzöld, fakózöld; **ašnaza-piže t'ikše** halványzöld/fakózöld fű

ašnaza-seń halványkék, fakókék; **ašnaza-seń meńel'** halványkék/fakókék ég

ašnaza-t'uža halványbarna, fakóbarna

ašo fehér; szőke; **ašo końov** fehér papír; **ašo kši** fehér kenyér; **ašo ked'** fehér kezű úriember, piszkos munkát kerülő ember, munkakerülő; **ašo nupoń** (növ) rénszar-

vaszuzmó, rénzuzmó (*Cladonia rangiferina*); **ašo nimil'av** (áll) káposztalepke (*Pieris brassicae*); **ašo pango** (növ) vargánya, ehető/közönséges tinóru (*Boletus edulis*); **ašo pša** cickafark, (növ) közönséges cickafark (*Achillea millefolium*); **ašo pša čeca** kamillavirág; **ašo řivež** (áll) sarkiróka (*Alopex lagopus*); **šel'meašo** szemfehérje; → **ašosto**

ašoči fehérség

ašola fehéres, sápadt, halvány, halovány, fakó

ašoldića fehérlő, fehérben játszó; **ašoldića pandopřat** fehérlő hegycsúcsok

ašoldoms fehérlik, fehérben játszik

ašolgadoma elfehéredés, kifehéredés, fehérre válás; kivilágosodás; derengés, virradat, hajnalodás, hajnalhasadás; **ašolgadoma-lango** virradat, hajnal, hajnalhasadás

ašolgadoms elfehéredik, kifehéredik, fehérre válik; elsápad; kifakul; kivilágosodik, megvirrad

ašolgadož (mn ign) elfehéredett, kifehéredett, fehérre vált, elsápadt, kifakult, kivilágosodott, megvirradt; (h ign) elfehéredve, kifehéredve, fehérre válva, elsápadva, kifakulva, kivilágosodva, megvirradva; kivilágosodván, vir-

radatkor, hajnalban; **št'ínek** ašol-
gadož hajnalban/virradatkor kel-
tünk

ašolgal'ems (el)fehéredik, (ki)-
fakul, virrad, hajnalodik

ašolgavtoma (ki)fehérítés

ašolgavtoms (ki)fehérít

ašolk: **ašolk** mér^{ems}/mol^{ems}/
t'ejems (el)fehéredik, (ki)fehére-
dik

ašolt: **ašolt** mér^{ems}/mol^{ems}/**t'e-**
jems (el)fehéredik, (ki)fehéredik

ašosto fehéren, tisztán, rendesen,
takarosan, tisztázatlan; fehérre,
tisztára; **ašosto maksoms mekev**
tisztán ad vissza; **ašosto šl'ams**
fehérre/tisztára mos

ašt'ekšnems áll/van/tartózkodik/
található vhol; **ozado aš-**
t'ekšnems elüldöggél vhol

ašt'ema elhelyezkedés, helyzet,
tartózkodás; kiállás, védelem, tá-
mogatás; **čin ašt'ema** napforduló;
kizeň čin ašt'ema nyári napfor-
duló; **t'el'eň čin ašt'ema** téli
napforduló; **mad'ež ašt'ema** fek-
vés, fekvő helyzet; **ozado ašt'ema**
ülő helyzet; **št'ado ašt'ema** állás,
álló helyzet; **št'ako ašt'ema** he-
nyélés, naplopás, munkakerülés;
kiň-but'i kise ašt'ema valakiért
való kiállás, valaki érdekeinek tá-
mogatása; **ašt'ema tarka** tartóz-
kodási hely; → **ašt'emgov**; → **aš-**

t'emgovon

ašt'emgov június

ašt'emgovon júniusi

ašt'ems¹ áll/van/tartózkodik/ta-
lálható vhol; **alo ašt'ems** alul/lent
áll; **anoksto ašt'ems** készen áll,
készenlétben van; **kiň-but'i kise**
ašt'ems kiáll valakiért; **komado**
ašt'ems meghajolva/hajlottan áll;
kumaža langso ašt'ems térden
áll, térdel; **mad'ež ašt'ems** fek-
szik, fekvő helyzetben van; **mala-**
so ašt'ems közel áll/van; **ozado**
ašt'ems ül, ülő helyzetben van;
tuvor ekšese ozado ašt'ems asz-
talnál ül; **pil'ge langso ašt'ems**
(meg)áll a lábán; **pul'žado aš-**
t'ems térden áll; **št'ado ašt'ems**
áll, álló helyzetben van; **št'ako aš-**
t'ems henyél; **tajmazkadož aš-**
t'ems döbhentén/dermedten áll

ašt'ems² kerül vmennyibe; **oroš**
ašt'i pek pit'nejste a bunda na-
gyon sokba kerül

ašt'eň: **ašt'eň čokšne** késő este

ašt'evems elidőzik vhol; kiáll
vkiért

ašt'ića álló, lévő; betegápoló; **ma-**
laso ašt'ića közel álló/lévő

ašt'iks felesleges

atava sarjú

atna buta

at'a apó, öregember, atya; férj;
jokoldíca at'a szanta öregember;
šeržev at'a ősz / ősz hajú öreg-
ember; **jakšamat'a** (**jakšamo a-**
t'a) Téliapó, Mikulás; **at'at'ešt'e**
zászpa, (nőv) fehérzászpa, ördög-
rokolya (*Veratrum album*); → **a-**
t'amar; → **at'amareñ**

at'aka hím (emlős), kan; **at'aka-**
kiska kan kutya; **at'akaovto** hím
medve; **at'akaverǵiz** hím farkas

at'akš kakas

at'akšon kakas-

at'algadas öregemberré válik,
megöregszik (férfi)

at'amar meggy, cseresznye; **at'a-**
mařuvto meggyfa, cseresznyefa;
(nőv) meggy (*Cerasus vulgaris*),
cseresznye (*Cerasus avium*)

at'amareñ meggyes, cseresznyés,
meggy-, cseresznye-

at'amarks meggyfa, cseresznyefa;
(nőv) meggy (*Cerasus vulgaris*),
cseresznye (*Cerasus avium*)

at'añ apókás, öregemberes

at'at-babat öregember és öreg-
asszony; házastársak, házaspár;
erašt'-ašt'ešt' **at'at-babat** egyszer
volt egy öregember és egy öreg-
asszony

at'at-seřd'at ősz, elől

at'avt após (a férj apja)

aukstamo hahózás, hahókiáltás

aukstams hahót kiált

aukstñems hahózik

ava nő, asszony; anya; **šabrañ** **ava**
szomszédasszony; **t'iriñ** **ava** szü-
lőanya, édesanya; **urñiica** **ava** sirat-
tóasszony; **avaj** anyám! (megszó-
lítás); **avat'ešt'e** zászpa, (nőv) fe-
hérzászpa, ördögrokolya (*Verat-*
rum album); **avarož** (nőv) anya-
rozs (*Claviceps purpurea*)

avaka nőtény (emlős), szuka; **a-**
vakakiska nőtény kutya, szuka
kutya; **avakapsaka** nőtény macs-
ka; **avakaverǵiz** nőtény farkas

avaksči házasság/házasélet (nő-
é); anyaság

avakš nőtény (madár), tyúk; **a-**
vakšnarmuñ madár nőténye

avakške tyúkokcska

avañ női, nő-, asszonyi, asszony-;
anyai, anya-; **avañ mazij vajgel'**
kellemes női hang; **avañ sime** nő-
nem; **avañ baslavamo** anyai
áldás; **avañ el'e** anyai öl, az anya
öle; **avañ večkema** anyai szeretet;
avañ jondo anyai ágon

avañks piszkos, szennyes; **avañks**
ked'get' piszkos/mosatlan edény;
avañks oršamopel' piszkos/
szennyes ruha; → **avañksste**

avañksçi tisztátalanság, piszkosság

avañksste piszkosan, csúnyán, nem tisztán; **avañksste** **šorma-**
doms csúnyán ír

avařét'ems → **avařd'št'ems**

avařd'ema sírás

avařd'ems sír; **říkse** **avařd'ems**
zokogva sír; **urso** **avařd'ems** ke-
servesen sír, zokog; **vajgel'se** **a-**
vařd'ems hangosan sír

avařd'ež sírva; **avařd'ež** **tuš** sírva
távozott

avařd'ića síró; **avařd'ića** **vajgel'**
síró/síránkozó hang

avařd'št'ems (**avařét'ems**), **a-**
vařšt'ems megříkat, sírásra fa-
kaszt/készítet

avařgadoms elsírja magát, sírva
fakad; **sastiñe** **avařgadoms** hal-
kan/csendben elsírja magát

avařgan bögőmasina

avařkšñema siratás; **svad'baso** **a-**
vařkšñema lakodalmi siratás

avařkšñems sír, sírdogál, (el)si-
rat; **lužaňasto** **avařkšñems** bána-
tosan sírdogál

avařkšñića (mn ign) sírdogáló, si-
rató; **avařkšñića** **od'irva** sírdogáló
menyecske

avařšt'ems → **avařd'št'ems**

avat-éorat anya és fia, anya a
fiával

avat-t'ejt'ert' anya és leánya, anya
a lányával

avavt anyós (a férj anyja); **šed'ej-**
mařića **avavt** együttérző/tapinta-
tos anyós

avcor ügyetlenül/sután/esetlenül
való megkaparintás kifejezésére
szolgáló onomatopoetikus szó

avcork ügyetlenül/sután/esetle-
nül való megkaparintás kifejezé-
sére szolgáló onomatopoetikus
szó

avcor-uvcor ügyetlenül/sután/e-
setlenül való megkaparintás kife-
jezésére szolgáló onomatopoeti-
kus szó; gyorsan, hamarosan

avgust augusztus; **avguststo**
augusztusban

avgustoň augusztusi

avid'eň anyukámék; **avid'eň** **sakš-**
nošt' anyukámék (meg)jöttek

avid'et' anyukádék; **avid'et'** **tukš-**
nošt' anyukádék elmentek

avkstamo vakkantás; **kiskaň**
avkstamo a kutya vakkantása

avkstams vakkant; **kiskal'evkseš**
avkstaš a kiskutya vakkantott

avñe sógornő (a férj húga)

avoldamo intés, legyintés, lendítés; lendület, lengés, ingás

avoldams int, legyint, lendít; letöröl, lesöpör, lever; **přaso avoldams** fejével int

avoldavks lendítés, legyintés; **ked'eñ avoldavks** kézlegyintés

avol-uvol imbolygás/dülöngélés kifejezésére szolgáló onomatopetikus szó; **avol-uvol jakams** imbolyogva/dülöngélve jár, támo-lyog, tántorog

avol' (msz) nem (tagadószó névszók és kötő módú igék előtt); **avol'** od nem új/fiatal; **avol'** mon nem én; **avol'** aňsak ..., **...-jak/-gak/-kak** nemcsak ..., hanem ... is; **avol'iñ sa** nem jönnek/jöttem volna

avol'ams integet, lenget; **ked'se avol'ams** kezével integet

avtobus autóbusz

avtobusoñ autóbusz-; **avtobusoñ lotkšema tarka** autóbusz-megálló

avtordamo (meg)karmolás; megkaparintás

avtordams megkarmol; belekap, megkaparint, elcsíp

avtordavks karmolás

avtor'ams karmol; elkap, elcsíp

avt'ema (ki)nyitás

avt'ems (ki)nyit, (ki)tát; **kurgo kel'ejste avt'ems** nagyra kitátja a száját

avt'eñ (mn ign) (ki)nyitott, (szét)tárt, kitárt, (ki)tátott

avt'ež (mn ign) (ki)nyitott, (szét)tárt, kitárt, (ki)tátott; (h ign) (ki)nyitva, (szét)tárva, kitárva; **avt'ež kurgo** (ki)tátott száj

avt'ñems (ki)nyit, (ki)nyitogat, (ki)tát; **kurgo avt'ñems** tátja a száját

avuña kévésgabona-szárító, szárítópajta

azargadoma feldühödés; vesztség; dühöngés, tombolás

azargadoms megveszik, vesztség tör ki rajta; feldühödik; elgennyesedik; **keřavksoš azargadš** a vágás elgennyesedett

azargal'ems dühöng, tombol

azargadož (mn ign) (meg)veszett, feldühödött; (h ign) megveszve, feldühödve; **azargadož kiska** feldühödött/veszett kutya

azarš veszett; dühöngő, tomboló; **azarš kiska** veszett kutya

azaršči veszetség; dühöngés,

tombolás; **azarščiš** **sams** dühbe
jön/gurul, felbőszül

azdoma tétlenkedés, lézengés;
tétlenség, henyélés, naplopás

azdoms tétlenkedik, lézeng,
lebzsel, cselleng, lődörög

azgońd'ema csavargás, kóborlás,
kószálás, lézengés

azgońd'ems csavarog, kóborol,
kószál, lézeng, lebzsel, cselleng,
csámborog, lődörög, őgyeleg, tén-
fereg; **viřga-pakšava azgońd'ems**
erdőn-mezőn kóborol/kószál

azgun csavargó, naplopó, mi-
haszna

azguńd'íca csavargó, kóborló, kó-
száló, lézengő, lebzselő, csellen-
gő, csámborgó, lődörgő, őgyelgő,
ténfergő

azoma (meg)ígérés, megfogadás;
ígéret, fogadalomtétel

azoms (meg)ígér, megfogad, fo-
gadalmat tesz

azor gazda, házigazda; tulajdo-
nos; úr; **došuž azor** gondos gaz-
da/házigazda; **taštića azor** taka-
rékos/gondos gazda; **kudazor** há-
zigazda; → **azorava**

azorava gazdasszony, háziasszony;
tulajdonosnő; úrnő; **kudazorava** /
kudoń azorava háziasszony

azoravaksči gazdasszony/házi-
asszony volta vkinek

azorksči gazda volta vkinek

azorkstams gazdává válik; gazdál-
kodik, gazdaságot vezet

azoroń gazda-, tulajdonosi

azovks-šudovks elátkozott, meg-
átkozott

ažo rajta!, menj! **kol'i mol'at**,
ažo! ha akarsz, menj!

ažija kocsirúd, páros rúd

B

baba nagymama, anyó, öreg-
asszony, vénasszony; feleség; **ba-
baj** nagymama! (megszólítás)

bababej ünnepnapot követő női
mulatság

babań öregasszonyos, vénasszo-
nyos; **babań paća** öregasszonyos
kendő; **babań kize** vénasszonyok
nyara, indiánnyár; **babań palaks**
(nőv) gyöngyajak (Leonurus car-
diaca); **babań pešt'e** füge, fityisz;
babań pešt'e névt'ems fügét/fi-
tyiszt mutat; **babań pićipalaks**
(nőv) gyöngyajak (Leonurus car-
diaca)

babińe anyóka

babuška bábaasszony

bačka pópa

badul merítőkánál

bagordamo (meg)fogás, (meg)-markolás

bagordams megragad, elkap, kikap/kiragad vhonnan; **koňovoňt' kiň-but'i ked'ste bagordams** valaki kezéből kikapja a papírt

bagordavks nyaláb; **t'ikšebagordavks** egy nyaláb széna

bagorams összegereblyéz; **t'ikše bagorams** összegereblyézi a szénát

baχad'ema durrantás, pukkantás

baχad'ems durrant, pukkant, dörrent

bajaga harang; **ovtoň bajaga** (növ) harangvirág (Campanula)

bajagaň harang-; **bajagaň čavoma** harangütés, harangszó; **bajagaň gajgema** harang csengése, harangzúgás; **bajagaň kel'ne** harangnyelv

bajagiňe harangocska, csengettyű; **bajagiňes d'il'eňd'i** csilingel a csengettyű

bajge csepp, buborék, hólyag; **bajgeň pes** az utolsó cseppig

bajgema csepegés

bajgems csepeg, csepereg; **piže-meš bajgi** az eső csepereg

bajgeň-bajgeň cseppenként; **bajgeň-bajgeň nuřgems** cseppenként folyik

bajgijamo felhólyagosodás

bajgijams felhólyagosodik, hólyagos/buborékos lesz

bajgiňe cseppceske, buborékoska, hólyagocska, kis csepp/buborék/hólyag

bajt'ak meglehetősen, jócskán, jó sokat; **bajt'ak savs učoms** jócskán / jó sokat kellett várni

bakalda vízzel teli gödör/verem

baklan lusta, naplopó

baksordamo (meg)karmolás, (meg)karcolás; megkaparintás

baksordams megkarmol, megkarcol; megkaparint

baksork: **baksork sajems** vmi után kap, megkaparint

baksořams karmol, karcol, kapar; **keňkš baksořams** az ajtót kaparja

baksoříca karmoló, karcoló, kaparó; **keňkšeň baksoříca katka** az ajtót kaparó macska

balakiř cserépkorsó, cserépköcsög; **lovso marto balakiř** tejeskö-

csög

balduz sógornő (a feleség nővére/húga)

bal'aga virág; **ovtoń** **bal'aga** hóvirág; (növ) kikeleti hóvirág (*Gallanthus nivalis*); **ved'bal'aga** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*)

bal'agińe virágocska, kis virág

bal'aska korlát, karfa

bal'ėan porcelán

bal'ėanoń porcelán-; **bal'ėanoń** **ked'ge** porcelánedény

bal'gadoms ráakaskodik, rácsimpaszkodik, nekitámaszkodik

bal'u-bal'u tente-tente, csicsíja (a csecsemő elaltatására szolgáló onomatopoetikus szó)

bal'za sógor (a feleség öccse)

hamkad'ema kopogtatás; **keńkšs** **hamkad'ema** kopogtatás az ajtón

hamkad'ems megüt, megver, megcsap; **mokšnaso** **hamkad'ems** ökölrel megüt

bangovtoma (meg)ütés, (meg)csapás; **užerese** **bangovtoma** fejszecsapás

bangovtoms megüt, megver, ráver, megcsap, rácsap; **palkaso**

bangovtoms bottal megüt/megver

bańa fürdő

barlak szűzföld

bařa nöstényjuh, nösténybirka

bařa-bařa juh/birka hívogatására szolgáló onomatopoetikus szó

bařaka bárány, barika

baslavamo (meg)áldás; **avań** **baslavamo** anyai áldás

baslavams megáld, áldást oszt

bastil' gyom, gaz, dudva

bařamo beszélgetés, társalgás, megbeszélés, eszmecsere

bařams beszélget, társalog, beszélgetést/megbeszélést/eszmecserét folytat; **vejke vejke marto** **bařams** egymással beszélget/társalog; **sire lomańeř ařeř baři** az öreg ember gondolkodva/meggondoltan/megfontoltan beszélget/társalog

bařića beszélgető, társalgó; beszélgetést/megbeszélést/eszmecserét folytató; **mařaviksste bařića** hangosan beszélgető

bařt'rik nyomtató súly, sajtó, prés (széna, szalma, kender stb. összenyomására használják)

baška (hsz) külön, egyedül; (nu) kívül; **baška šormadoms** különír; **baška eřams** egyedül él, külön lakik; **baškaeřamo** egyedüllét; **t'e-d'e baška** ezenkívül

bazar piac, bazár; **ńed'l'aćin bazar** vasárnapi piac

bažamo akarat, kívánság, vágy, óhaj; **vijev bažamo** erős akarat/vágy

bažams akar, kíván, óhajt, vágyik, szeretne; **bažan morams** énekelni szeretnék; **bažan t'even t'ejeme** dolgozni szeretnék

bažića akaró, kívánó, óhajtó, igénylő, jelentkező

bel'amo fehérítés

bel'amopel' fehérítőanyag

bel'ams kifehérít, kimeszel, bemeszel

beřakadoma leromlás, lesoványodás, lefogyás

beřakadoms leromlik, lesoványodik, lefogy

beřakadož (mn ign) leromlott, lesoványodott, lefogyott; (h ign) leromolva, lesoványodva, lefogyva

beřakške hitvány, vézna, gebe, satnya, nyápic, csenevész; **beřakške l'išme** vézna/gebe ló

beřań rossz, hitvány; vézna; **beřań jožo** rossz hangulat/közérzet; → **beřańste**

beřańći rosszság, hitványság, rossz volta vminek; véznaság

beřańgadoma megromlás, elromlás, leromlás, rosszabbodás, rosszabbá válás

beřańgadoms megromlik, elromlik, leromlik, rosszabbodik, rosszabbá válik; **jutkoćim beřańgadš** az anyagi helyzetem elromlott

beřańgadož (mn ign) megromlott, elromlott, leromlott, rosszabbodott, rosszabbá vált; (h ign) megromolva, elromolva, leromolva, rosszabbodva, rosszabbá válva

beřańste rosszul; **beřańste udoms** rosszul alszik

beřaža hitvány, vézna, gebe, satnya, nyápic, csenevész

beřema (fn) öl, nyaláb; **beřemas gabordams** ölbe kap

beřt'ad'ems felöklel, megbök, dőf egyet

beřt'-beřt': beřt'-beřt' jutams/mol'ems cammog, battyog

beřaka dühöngő, örvöngő, tomboló, megszállott; csintalan, szilaj, vadóc

beřamo dühöngés, örvöngés, tom-

bolás; csintalankodás, csínytevés

bešams dühöng, örjöng, tombol; csintalankodik, rakoncátlankodik; **čokšneŋ peřt' bešams** egész éjszaka tombol

bezařd'ema megvetés, lenézés; tolakodás, molesztálás

bezařd'ems megvet, lenéz, semmibevesz; elege van vmiből/vkiből, megunt; tolakodik

bezařd'ež (mn ign) megvetett, lenézett, semmibevert, megunt; (h ign) megvetve, lenézve, semmibevéve, megunva, tolakodva; megvetően, lenézően; unalmasan, untatóan; tolakodóan, molesztálóan; unottan; **bezařd'ež vanoms** megvetően néz; **bezařd'ež jar-sams** unottan eszik

bezařd'eževems szeszélyeskedni kezd

bezařks unalmas, untató, tolakodó, molesztáló, bosszantó; **přa-bezařks** tolakodó fráter

bežgun szeplő

bežgunijams kiszepľsödik, beszeplősödik, szeplős lesz

bežgunov szeplős; **bežgunov čama** szeplős arc

bibe (gyer) lábacska, kis láb

bibl'iot'eka könyvtár

bigel'd'ema szeszélyeskedés, huncutkodás, csintalankodás; szeszély, huncutság, csintalanság; **ej-kakšoň bigel'd'ema** gyermeki huncutság/csintalankodás

bigel'd'ems szeszélyeskedik, huncutkodik, csintalankodik

bijñema zümmögés, zúgás; **pil'ese bijñema** fülzúgás

bijñems zümmög, zúg; **pil'esen bijñi** zúg a fülem

bil'et jegy

birdad'ems elpazarol, elherdál, kihajít

bizakadoma zümmögés, dongás

bizakadoms zümmögni/dongani kezd; **ukskat'ne bizakadt'** a darazsak zümmögni/dongani kezdtek

bizaksamo összekócolás, felborzolás, összezilálás

bizaksams összekócol, felborzol, összezilál; **čert' bizaksams** összekócolja a haját

bizaksaž (mn ign) összekócolt, felborzolt, (össze)zilált; (h ign) összekócolva, felborzolva, összezilálva

bizmoldoma nyüzsgés, hemzsegés, sürgölődés, tüsténtkedés, sürgésforgás

bizmoldoms nyüzsög, hemzseg, polyog, sürgölődik, tüsténtkedik, sűrög-forog; **kotkudavtne bizmoldit'** a hangyák nyüzsögnek

bizmolgadoma nyüzsgés, hemzsegés

bizmolgadoms nyüzsögni/hemzsegni/sürgölődni kezd; **kotkudavtne bizmolgadit'** a hangyák nyüzsögni kezdtek

biznema zümmögés, dongás; **mekšeñ biznema** méhzümmögés

biznems zümmög, dong; **mekševel'eš bizni** a méhraj zümmög

bižñema megsavanyodás, megerjedés, összemelés (tejé); → **bužñema**

bižñems megsavanyodik, megerjed, összemegy (tej); **lovsoš bižñi** a tej összemegy; → **bužñems**

bižñež (mn ign) megsavanyodott, megerjedt, összement (tej); (h ign) megsavanyodva, megerjedve, összemelve (tejről); **bižñež lovso** aludttej; → **bužñež**

bižnovtoms eldob, kihajít, félredob, félrevet

blagoj dühös, mérges, haragos; gonosz; feldühödött, ádáz; **blagoj kiska** feldühödött/harapós kutya; **blagoj varma** erős/csipős szél; → **blagojste**

blagojgadoma feldühödés

blagojgadoms feldühödik, megharagszik, megmérgesedik, dühbe gurul

blagojste dühösen, mérgesen, haragosan; gonoszul; dühödten; **blagojste vanoms** dühösen/mérgesen néz

blaušt'amo rikácsolás

blaušt'ams rikácsol; **vergavajgel't'** **blaušt'ams** hangosan rikácsol

blauška fatányérka, fatálacska

blud'amo vándorlás, kóborlás, bolyongás, barangolás, csavargás

blud'ams vándorol, kóborol, bolyong, barangol, csavarog; lop

blud'ića vándorló, kóborló, bolyongó, csavargó; kóbor; **blud'ića katka** kóbor macska

bluzka blúz

bl'id'a tál

bl'id'īne tálka, kistányér, csészعالj

bobka barka (nyírfácé, fűzfácé)

bobo mumus

bočka hordó; **ved'eñ uskšema** **bočka** vizeshordó

bočkań hordó-; **bočkań t'ejića**
kádár, bodnár, pintér

bod'a nagypapa, öregapó; **bod'aj**
nagypapa! (megszólítás)

bod'ań apókás, öregapós

bod'ińe apóka, öregapó

bojar bojár, földesúr, nagybirtokos; **bojarava** bojárasszony, elegáns nő

bojaroń bojár-, földesúri, nagybirtokosi; **bojaroń čuvto** bodzafa, (növ) bodza (*Sambucus*); **bojaroń umařina** galagonya, galagonyabokor, (növ) cseregalagonya (*Crataegus oxyacantha*)

bojka élénk, eleven, fürgé, gyors; **bojka čorińe** elevenen kisfiú; **bojka kortamo** gyors beszéd; → **bojkasto**

bojkači élénkség, elevenesség, fürgeség, gyorsaság

bojkasto élénken, elevenen, fürgén, gyorsan; **bojkasto tujems** gyorsan távozik

boka oldal, szél, irány

bokas (hsz) oldalra, mellé; (nu) oldalára, mellé; **bokas št'ams** mellé áll; **užo, toń bokas mol'an** várj csak, melléd megyek!

bokaso (hsz) oldalt, a közelben; (nu) oldalán, közelében; **bokaso**

ašt'ems oldalt / a közelben áll; **kudo bokaso ašt'ems** a ház oldalán/közelében áll

bokasto (hsz) oldalról, a közelből; (nu) oldaláról, mellől; **bokasto tujems** elmegy a közelből; **čuvto bokasto tujems** elmegy a fa mellől

bokav (hsz) arrább, félre, oldalra; (nu) felé; **bokav čalgams** félreáll; **toń bokav jutams** feléd halad

bokava (hsz) mellett/mentén el, félre; (nu) mellett/mentén (mozgásban); **bokava jutams** félrevonul, elvonul/elhalad vmi mellett; **sonze bokava jutams** mellette halad

boldordoma felkavarás, felrázás

boldordoms felkavar, felzavar, felráz (folyadékot), megkotyogtat, meglötyögtet

boldork csobbanás kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

boldořams (fel)kavar, (fel)zavar, (fel)ráz (folyadékot), megkotyogtat, (meg)lötyögtet; **ved' boldořams** vizet kavar/lötyögtet

bolona kinövés, bűtyök, dudor, daganat

bońt'ad'ema (meg)lódítás, (meg)bökés

bońt'ad'ems meglódít, megbök

borbo egres, egresbokor, (növ)
kertiegres (*Ribes grossularia/uva-*
crispa)

bošan pufók, dagadt; **bošan peke**
pufók has/hasú

bot halászáskor a víz felkavarására
használatos bot

botad'ema (meg)ütés/(meg)csa-
pás (halászáskor a víz felkavará-
sára használatos bottal)

botad'ems megüt, megcsap (ha-
lászáskor a víz felkavarására
használatos bottal)

botams csobogtatja a vizet (ha-
lászáskor a víz felkavarására
használatos bottal)

botmoždoma cuppogás

botmoždoms cuppog

botnoma rotyogás, bugyborékolás

botnoms rotyog, bugyborékol

botořamo (össze)keverés, (össze)-
kavarás

botořams (össze)kever, (össze)ka-
var; **rakšaňeň jarsamopel' bo-**
tořams ennivalót kever össze az
állatnak/lónak

botpřa ebihal

botpulo ebihal

bot'eňijamo (meg)dagadás,
(meg)duzzadás, (fel)dagadás, fel-
duzzadás

bot'eňijams megdagad, megduz-
zad, feldagad, felduzzad, felszívja
magát vízzel

bříža fodor

břížams befodroz, kifodroz, fod-
rot csinál

budolma kinövés, bütyök, dudor
(fán)

bux puff! (leesés/elesés hangját
kifejező onomatopoetikus szó);
bux praš puff, lesett!

buxad'ema durrantás, pukkantás

buxad'ems durrant, pukkant,
dörrent; **ružijaso buxad'ems**
fegyverrel durrant

buxajems durrantgat, pukkantgat

buj határ, határvonal; cél; **bujš**
pačkod'ems célba ér

buje nemzedék, nemzetség, törzs;
eřžaň buje erza nemzetség/törzs

bujkstamo (fel)dagadás, (meg)da-
gadás, (meg)duzzadás, (fel)puf-
fadás

bujkstams feldagad, megdagad,
megduzzad, felpuffad, felszívja
magát vízzel; **ksnavtne bujkstašt'**
a borsó megduzzadt / felszívta

magát vízzel

bujkstavoms feldagad, megdagad, megduzzad, felpuffad, felszívja magát vízzel

buka bika, ökör

bukakstñems szökdécsel, makacsodik

bukakstoms szökdél, megmakacsolja magát

bukañ bika-, ökör-

bukva betű; **pokš bukva** nagybetű; **viška bukva** kisbetű

bukvař ábécéskönyv

buldom kinövés, bütyök, dudor (fán)

buldordoma csobogás, csobbanás, loccsanás, bugyborékolás, lubickolás

buldordoms csobog, csobban, loccsan, bugyborékol, lubickol; **ekšel'ícat'ñe ved'señt' buldordit'** a fürdőzők a vízben lubickolnak

buldor-galdor csobbanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

buldork csobbanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; **son buldork ved'eñt'eñ** zsupsz, a vízbe esett

buldořams (fel)kavar, (fel)zavar, (fel)ráz (folyadékot), megkotyogtat, (meg)löttyögtet; **ved' buldořams** vizet kavar/löttyögtet

bul'-bul' bugy-bugy (bugyogás/bugyborékolás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó)

bul'čom szemmel láthatóan, nyilván, nyilvánvalóan; **t'e, bul'čom, sonze mel's tukšni** ez neki nyilván tetszik

bul'kad'ema buggyanás

bul'kad'ems buggyan

bul'kajema bugyogás, bugyborékolás

bul'kajems bugyog, bugyborékol

buñk puff! (leesés hangját kifejező onomatopoetikus szó)

bupstamo mormogás, mormolás, dörmögés

bupstams mordul, mormog egyet, dörmög egyet

burnoma zúgás (gépé), korgás

burnoms zúg (gép), korog

buřa vihar

buřaškadoms hóvihar támad; **čokšne buřaškadš** este hóvihar támadt

buto mintha, akár

butorgadoma megizzadás, leizzadás

butorgadoms megizzad, leizzad, izzadni kezd; **pšid'eńt'** ovše **butorgadiń** a melegtől teljesen leizzadtam

butorgadož (mn ign) (meg)izzadt, leizzadt; (h ign) megizzadva, leizzadva

butořamo felzavarás, megkavarás, felkavarás, kavargatás

butořams felzavar, megkavar, felkavar, kavargat, összekeverget

butra üledék, lerakódás, sűrűje/zavarosa vminek

butralgadoms felzavarodik, zavarossá válik, zavaros lesz; **ved'eš butralgadš** a víz zavaros lett

butrav üledékes, zavaros, szutykos, szennyezett; **butrav ved'** üledékes/zavaros víz

but'i ha; **but'i sat** — sak ha jönnél, gyere!

buvala régen; **buvala t'e ul'neš** ez régen volt

buvamo csicsikálás, alukálás

buvams csicsikál, alukál; **ška buvams** ideje csicsikálni

buvnoma süvítés, fűtyülés, zúgás, bűgás (pl. szélé, bogaré)

buvnoms süvít, fűtyül, zúg, bűg (pl. szél, bogár); **unžaš buvni zúg** a bogár

buvoldoma ingadozás, habozás, bizonytalankodás, határozatlanság; idegeskedés, nyugtalanság, izgatottság

buvoldoms ingadozik, habozik, bizonytalankodik, határozatlankodik; idegeskedik, nyugtalankodik, izgul, aggódik

buzmoldoma nyüzsgés, hemzsegség, sürgölődés, tüsténtkedés, sürgés-forgás

buzmoldoms nyüzsg, hemzseg, polyog, sürgölődik, tüsténtkedik, sürgő-forog; **sukstne buzmoldit'** a férgek nyüzsgnek/hemzsegnek

buzmolgadoms nyüzsgni/hemzsegni/sürgölődni kezd; **kotkudavtne buzmolgadit'** a hangyák nyüzsgni kezdtek

bužńema megsavanyodás, megerjedés, összemenés (tejé); → **bížńema**

bužńems megsavanyodik, megerjed, összemegy (tej); **lovsoš bužńi** a tej összemegy; → **bížńems**

bužńež (mn ign) megsavanyodott, megerjedt, összement (tej);

(h ign) megsavanyodva, meg-
erjedve, összemenne (tejről);
buznéz lovso aludtfej; → biznéz

C

copad'ema, capad'ema megraga-
dás, elkapás, megkaparintás

copad'ems, capad'ems megragad,
elkap, megkaparint

copad'ež, capad'ež (mn ign) meg-
ragadott, elkapott, megkaparin-
tott; (h ign) megragadva, elkap-
va, megkaparintva

copamo lebegés

copams lebeg

cvet'amo virágzás, virulás, virítás,
nyílás (virágé); cécañ cvet'amo vi-
rágnyílás

cvet'ams virágzik, virul, virít,
nyílik (virág); cécat'ne cvet'it' a
virágok nyílnak

Ć

ćabol a pelyvának a magtól való
elválasztására használt hosszú ág

ćad széngáz, füstszag

ćaxamo nyerítés, nyihogás, viho-
gás, röfögés; l'išmeñ ćaxamo a ló
nyerítése

ćaxams nyerít, nyihog, vihog, rö-
fög; l'išmeš kardazso ćaxi a ló az
udvaron nyerít

ćak alig; ćak pačkod'iñ alig
érkeztem meg

ćak-ćak alig-alig

ćakskadoms elege lesz; son
ćakskadš elege lett

ćakskavtoms zaklat, gyötör, ter-
hére van; jovtñemaso ćakskav-
toms a mesélésével/mondandó-
jával zaklat

ćambavtoms megárad, kiönt, el-
önt, eláraszt (víz)

ćambavtož (mn ign) megáradt,
kiöntött, elöntött, elárasztott; (h
ign) megáradva, kiöntve, elöntve,
(víz által) elárasztva

ćamkad'ems cuppant

ćamkamo csámesogás, cuppogás;
tañt'ejste ćamkamo jóízű csám-
esogás

ćamkams csámesog, cuppog; tur-
vaso ćamkams az ajkával cuppog

ćanav fecske, (áll) füstifecske
(Hirundo rustica)

ćankad'ems csörömpöl, zörget

ćap csatt! (csattogás kifejezésére
szolgáló onomatopoetikus szó);
ćap ćapad'iže užereñt' csatt, le-

csapta a fejszéljét

éapad'ema → éapod'ema

éapad'ems → éapod'ems

éapamo csattogás, tapsolás

éapams csattog, tapsol

éapod'ema, éapad'ema (meg)ütés, (meg)csapás, odacsapás, rácsapás, lecsapás; **užerese éapo-d'ema** fejszecsapás

éapod'ems, éapad'ems megüt, megcsap, odacsap, rácsap, belecsap, lecsap; **mokšnaso éapod'ems** ököllel megüt; **éap éapad'íze užerent'** csatt, lecsapta a fejszéljét

éapord'ikše (éapor' t'ikše) kakukkfű, (növ) keskenylevelű/északi kakukkfű (*Thymus serpyllum*)

éar mennydörgés hangját kifejező onomatopoetikus szó; éppen, pontosan; → **éarso**

éarad'ema dörgés, csapás; **puŕgi-neń éarad'ema** mennydörgés, vilámcsapás

éarad'ems dörög, dörren; (meg)csap (ostorral, korbáccsal); **maraviksste éarad's puŕgi-ne** hangosan dörgött az ég (a mennydörgés)

éarad'evems odacsapódik, nekiü-

tódik, nekiütközik, beleütközik

éarad'eževems eldördül, dörögni/zörögni kezd

éaraxman jégeső

éarka borospohár, pálinkáspohár, kupica

éarnoma dörgés, recsegés, ropogás, nyikorgás; mennydörgés; **puŕgi-neń éarnoma** mennydörgés

éarnoms dörög, dübörög, recseg, ropog, nyikorog

éarnovtoms eldördül, dörren, dörrent

éarnož dörögve, recsegve, ropogva, nyikorogva

éarso dörgéssel, dübörgéssel, recsegéssel, ropogással; dörögve, dübörögve, recsegve, ropogva; **éarso éarni puŕgi-ne** az ég (a mennydörgés) erősen dörög

éat recsegés/ropogás/kopogás/csikorgás hangja; csikorgó; **éat jakšamo** csikorgó hideg

éatad'ems recseg, ropog, kopog, csikorog; megüt, megcsap, odacsap, rácsap, belecsap, szétcsap, szétver; **užerese éatad'ems** fejszével odacsap/szétver

éatnoma recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **ejeń éatnoma** a jég recse-

gése/ropogása/csikorgása

éatnoms recseg, ropog, kopog, pattog, csikorog, nyikorog

átor recsegés/ropogás/kopogás/pattogás/csikorgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; → **átorso**

átor-átor recsegés/ropogás/kopogás/pattogás/csikorgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; recsegéssel, ropogással, kopogással, pattogással, csikorgással, nyikorgással; recsegve, ropogva, kopogva, pattogva, csikorogva, nyikorogva, dérrrel-durral

átordoma recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **čuvtoň átordoma** a fa recsegése/ropogása

átordoms recseg, ropog, kopog, pattog, csikorog, nyikorog; **eješ átordi** a jég recseg/ropog/csikorog

átorks recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **taradoň átorks** faág recsegése

átorso recsegéssel, ropogással, kopogással, pattogással, csikorgással, nyikorgással; recsegve, ropogva, kopogva, pattogva, csikorogva, nyikorogva; **átorso paloms** ropogva ég

ééca virág; **ééakuvta** virágcsokor,

bokréta; **éécaňil'ks** a virág szára, virágszál

éécaň virág-; **éécaň cvet'amo** virágnylás; **éécaň čine** virágillat; **éécaň med'** virágméz

ééčav virágos; **ééčav luga** virágos rét

ééčine virágocska, kis virág

éela egész, teljes, ép, sértetlen; **éela čisl'it'el'noj** (mat) egész szám; → **éelaňek**

éelaňek egészen, teljesen, teljes-séggel, tökéletesen; egészben; **éelaňek topavtoms** teljesen betölt, tökéletesen teljesít/megvalósít/kielégít; **éelaňek ňil'ems** egészben lenyel

éelkovej rubel; **kavto éelkovejť** két rubel; **vešemeze kolmo éelkovejť** összesen három rubel

éerepka cserép, cserépedény, cserépfazék

éerškova templom, székesegyház

éerškovaň templomi, templom-

éerl'akadoms gyommal borítódik, gyom növi be, elnyomja a gaz a növényt

éet'verk csütörtök; **éet'verkste** csütörtökön

éet'verkeň csütörtöki

čibid'ems becsap, megtéveszt

čičavka (növ) lencse (*Lens culinaris*); → **čičavka**

čičavkañ lencse-; **čičavkañ jam** lencseleves; → **čičavkañ**

čičiga rúd, karó, pózna; **čičiga peznavtoms** rúdat/karót/póznát leszúr

čičina rúd, karó, pózna, pálca
kuvaka čičina hosszú rúd

čid'ardića kibíró, elviselő, eltűrő, kitartó, ellenálló, szívós

čid'ardoma kibírás, elviselés, eltűrés, kitartás, ellenállás; állhatatosság, ellenállóképesség, szívósság; **keme čid'ardoma** szilárd ellenállás

čid'ardoms kibír, elvisel, eltűr, kitart, ellenáll

čid'ardovks állhatatosság, ellenállóképesség, szívósság, szilárdság, stabilitás

čixel'd'ema vihogás, kuncogás

čixel'd'ems vihog, kuncog

čij vonítás, nyűszítés, vinnyogás, szűkölés; csipogás hangját kifejező onomatopoeitikus szó

čij-buj; čij-buj meřems cseng/zúg (fül)

čijnema vonítás, nyűszítés, vinnyogás, szűkölés; csipogás; nyivákolás, nyöszörgés

čijnems vonít, nyűszít, vinnyog, szűköl; csipog; nyivákol, nyöszörög; **kiskal'evkse čijñi** a kiskutya nyűszít/vinnyog

čijñića vonító, nyűszítő, vinnyogó, szűkölő; csipogó; nyivákoló, nyöszörgő

čikñema csipogás; **čipakañ čikñema** a kiscsirke csipogása

čikñems csipog

čil'čad'ema spriccelés, fröccsenés

čil'čad'ems spriccel, fröccsen; **ved'se čil'čad'ems** vízzel spriccel

čil'd'ordoma csillogás

čil'd'ordoms csillog

čil'ed'ema csicsergés, csiripelés, csivitelés; cirpelés; **narmuñeñ čil'ed'ema** madárcsicsergés

čil'ed'ems csicsereg, csiripel, csivitel; cirpel; **oźaztne čil'ed'it'** a verbek csiripelnek/cshivitelnek

čil'ed'ića csicsergő, csiripelő, csivitelő; cirpelő; **čil'ed'ića narmuñ'evks** csicsergő/csiripelő/cshivitelő madárfióka

čil'iga száraz vessző/gally; zsombék

čil'igaj (áll) bībic (Vanellus vanellus)

čil'ik-pul'ik balalajkán/harmonikán való játszást kifejező onomatopoeitikus szó

čil'im pipa

čil'kad'ema spriccelés, fröccsenés

čil'kad'ems spriccel, fröccsen

čil'kajema spriccelés, fröcskölés

čil'kajemka (fn) spriccelő, fröcskölő (növény szárából készült játék)

čil'kajems spriccel, fröcsköl; ved'se čil'kajems vízzel spriccel

čil'něma játszadozás, feltűnősködés, kényeskedés, kacérkodás, hízelkedés, sivalkodás; mařaviksste čil'něma hangos sivalkodás

čil'něms játszadozik, feltűnősködik, kényeskedik, kacérkodik, hízelkedik, sivalkodik

čimbel'd'ema, čimboldoma csillogás, ragyogás

čimbel'd'ems, čimboldoms csillog, ragyog

čimbel'se kedvesen, édesen; čimbel'se pejd'ems édesen nevet

čimboldoma → čimbel'd'ema

čimboldoms → čimbel'd'ems

čind'erdamo, čind'erđ'ema bereteszélés

čind'erdams, čind'erđ'ems bereteszél; keňkš čind'erdams bereteszeli az ajtót

čind'er retesz, tolózár

čind'erđ'ema → čind'erdamo

čind'erđ'ems → čind'erdams

čind'erđ'ež (mn ign) bereteszelt; (h ign) bereteszelve; čind'erđ'ež keňkš bereteszelt ajtó

čipad'ema (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, ráütés, ráverés, rácsapás

čipad'ems megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap

čipajems üt, ver, csap

čipaka csirke, csibe, kiscsirke

čipakaň csirke-, csibe-, kiscsirke; čipakaň sivel' csirkehús

čipel'd'ema fodrozódás (vize), pislákolás (pl. csillagé), pislogás, kacintás

čipel'd'ems fodrozódik (víz), pislákol (pl. csillag), pislog, kacint

čipel'ňams meggyógyul, felgyógyul, felépül

ćipirkaj disznóparéj, (növ) szőrös disznóparéj (*Amaranthus retroflexus*)

ćipovka (fn) csörgő, csengettyű, harangocska; (mn) magas/vékony/csilingelő (hang); **ćipovka vajgel'** magas/vékony/csilingelő hang

ćipuškac kirepedezés, seb

ćipuškav kirepedezett, repecskes, sebes; **ćipuškav pil'ge** kirepedezett/sebes láb

ćipuškijams kirepedezik, kisebesedik; **pil'geñ ćipuškijašt'** a lábam kirepedezett/kisebesedett

ćirej kelés, tályog, furunkulus, fekély; **ćirejlopa** útifű, (növ) nagy útifű, útilapu (*Plantago major*)

ćireñ-ćireñ apránként, apródonként

ćirk reccs! (anyag szakadását, hasadását kifejező onomatopoetikus szó); **ćirk šezems** reccs, szétzakad

ćirkad'ema sercintés (gyufáé)

ćirkad'ems sercint (gyufát)

ćirkad'evems sercen (gyufa)

ćirkun (áll) tücsök (*Gryllus*); **pakšaćirkun** (áll) szöcske (*Tettigonia*)

ćirñema visítás, sívalkodás; **ćirpelés**; **cincogás**; **tul'evkseñ ćirñema** malacvisítás

ćirñems visít, sívalkodik; **ćirpel**; **cincog**

ćirñež visítva, sívalkodva; **ćirpelve**; **cincogva**

ćirñića visító, sívalkodó; **ćirpelő**; **cincogó**; **ćirñića tul'evks** visító malac

ćitordoms csillog, villog, ragyog, fénylik, szikrázik, tükröz

ćit'er: **ćit'er meřems** csillog, ragyog, fénylik, szikrázik, tündöklék

ćit'erđ'ema csillogás, ragyogás, fénylés, szikrázás, tündöklés

ćit'erđ'ems csillog, ragyog, fénylik, szikrázik, tündöklék

ćit'erks bozót, az erdő sűrűje

ćit'ñema csillogás, ragyogás, fénylés, tündöklés, csillámlás; **toloñ ćit'ñema** a tűz ragyogása

ćit'ñems csillog, ragyog, fénylik, tündököl, csillámlék

ćivća somkóró, (növ) orvosi somkóró (*Melilotus officinalis*)

ćivt'erđ'ema csillogás, villogás, ragyogás, tündöklés; **pislogás**, **pislákolás**; **šel'meñ ćivt'erđ'ema** a szem csillagása/ragyogása; **t'eš-**

t'én **ćivt'erd'ema** csillagragyogás;
→ **ćivt'ordoma**

ćivt'erd'ems csillog, villog, ragyog, fénylik, tündöklök; pislog, pislákol; → **ćivt'ordoms**

ćivt'erd'ež csillogva, villogva, ragyogva, tündökölve; pislogva, pislákolva; **ćivt'erd'ež palit' t'ešt'et'ne** csillogva/ragyogva/tündökölve égnék a csillagok; → **ćivt'ordož**

ćivt'erd'ića csillogó, villogó, ragyogó, fénylő, tündöklő; pislogó, pislákoló; **ćivt'erd'ića t'ešt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; → **ćivt'ordića**

ćivt'ordića csillogó, villogó, ragyogó, fénylő, tündöklő; pislogó, pislákoló; **ćivt'ordića eřekšija** csillogó higany; **ćivt'ordića t'ešt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; → **ćivt'erd'ića**

ćivt'ordoma csillagás, villogás, ragyogás, tündöklés; pislogás, pislákolás; **šel'meñ ćivt'ordoma** a szem csillagása/ragyogása; **t'ešt't'én ćivt'ordoma** csillagragyogás; → **ćivt'erd'ema**

ćivt'ordoms csillog, villog, ragyog, fénylik, tündöklök; pislog, pislákol; → **ćivt'erd'ems**

ćivt'ordož csillogva, villogva, ragyogva, tündökölve; pislogva, pislákolva; **ćivt'ordož palit' t'ešt't'et'ne** csillogva/ragyogva/tündö-

kölve égnék a csillagok; → **ćivt'erd'ež**

ćivt'ork csillogást, villogást, ragyogást, tündöklést kifejező onomatopoetikus szó

ćoćaňa hegyes; **ćoćaňasto** hegyesen

ćoχad'ema (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, ráütés, ráverés, rácsapás, rávágás

ćoχad'ems megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap, rávág; **lokšoso ćoχad'ems** ostorral/korbáccsal megcsap/rácsap

ćoχajems üt, ver, csapkod, vagdalkozik; **lokšoso ćoχajems** ostorral/korbáccsal csapkod

ćokaňžuro ár (szerszám)

ćoko bojt, rojt

ćokordamo → **ćokordoma**

ćokordams → **ćokordoms**

ćokordića éneklő, daloló (fülemüle, csalogány)

ćokordoma, **ćokordamo** éneklés, dalolás (fülemüléé, csalogányé); **ćokovoň ćokordoma** csalogánydalolás

ćokordoms, **ćokordams** énekel, dalol (fülemüle, csalogány); **ćokov** **ćokordi** csalogánydalol

éokov¹ bojtos, rojtos

éokov² (áll) fülemüle, csalogány
(Luscinia megarhynchos); éokov
éokordi csalogány dalol

éokovoń fülemüle-, csalogány-;
éokovoń éokordoma csalogány-
dalolás

éolak alkalmatlan, semmirekellő,
tehetségtelen, ügyetlen, hitvány,
silány, hanyag; éolak ava ügyet-
len/hanyag nő; → éolaksto

éolakći alkalmatlanság, tehet-
ségtelenség, ügyetlenség, hitvány-
ság, silányság, hanyagság

éolaksto tehetségtelenül, ügyetle-
nül, hitványan, silányan, hanyag-
ul; éolaksto važod'ems ügyetle-
nül/hanyagul dolgozik

éomara galuska

éora férfi; fia vkinek; alkuksań
éora igazi férfi; od éora fiú,
legény, fiatalember, fiatal férfi;
moń kavto éoran két fiam van

éorabaj kisfiú, legényke

éorań férfi-; éorań panar férfiing;
éorań sime hímnem

éorińe fiú, fiúcska, kisfiú

éot szám, számolás

éotamo (meg)számolás, összeszá-
molás, összeadás, összegzés

éotams (meg)számol, összeszá-
mol, összead, összegez

éotavks összeg, summa, végered-
mény eredmény

éotaź (mn ign) (meg)számolt,
összeszámolt, összeadott, összeg-
zett; (h ign) (meg)számolva,
összeszámolva, összeadva, össze-
gezve

éotića számoló

éotmar cséphadaró karja, buzo-
gány, bunkósbót, furkósbót

éotor recsegés/ropogás/csikor-
gás hangját kifejező onomatopo-
etikus szó; → éotorso

éotor-éator recsegéssel, ropogás-
sal, csikorgással, recsegve, ropog-
va, csikorogva; recs-reccs!

éotordoma recsegés, ropogás, csi-
korgás

éotordoms recseg, ropog, csiko-
rog

éotork recsegés/ropogás/csikor-
gás hangját kifejező onomatopoe-
tikus szó; reccs!

éotorso recsegéssel, ropogással,
csikorgással; recsegve, ropogva,
csikorogva; éotorso pořems ro-
pogtatva rág

éučka fűrt, barka

éúčov fűrt, barka

éúčovov fűrtös, barkás

éúdavks tünemény, látomás, lát-
szat, illúzió, rém, kísértet, fan-
tom; veñ éúdavks éjszakai láto-
más/kísértet

éúdavoms tűnik, rémlik, dereng,
látszik, hallatszik; t'e éúdavš mo-
neñ nekem úgy tűnt/rémlett

éuχad'ema tüsszentés

éuχad'ems tüsszent

éulkat harisnya

éur állj!, ne tovább!

éurams (varázslattal) megvéd/
megóv/védelmez/oltalmaz; (va-
rázslattal vmi rosszat, gonoszat)
elhárít

éurka tuskó, rönk, tönk; fajankó,
tököfűlkő; tumoñ éurka tölgyfa-
tuskó

éurkstamo megállás, abbahagyás

éurkstams megáll, abbahagy

éutor-éator recsegés/ropogás ki-
fejezésére szolgáló onomatopoe-
tikus szó

éut' alig, kissé, egy kicsit, majd-
nem, szinte

éut'-éut' alig-alig

éut'ked'e alig, egy picit, egy csep-
pet, egy szemernyit, icipicit; éut'-
ked'e sodams alig/icipicit tud

éut'kes egy kicsit / egy cseppet
(időre), egy kis/rövid időre/ide-
ig; éut'ket' ućok várj egy ki-
csit/cseppet!

éut'ket' egy kicsi, egy csepp, egy
szemernyi, icipici, apró; egy ki-
csit, egy cseppet, icipicit; éut'ket'
kajak kicsit / egy cseppet önts!

éut'kiñe egy kicsi, egy csepp, egy
szemernyi, icipici, apró; egy ki-
csit, egy cseppet, icipicit; éut'kiñe
makst kicsit / icipicit adj!

Č

čaći szülő, születő, termő, termé-
keny; čaći mastor szülőföld; čaći
tarka szülőhely

čaćića szülő, születő, termő, ter-
mékeny; újszülött; čaćića kov
termő/termékeny hónap

čaćk (hsz) szét, széjjel; ketté,
kétfelé, félbe; (nu) át, keresztül;
čaćk šežñems széttép, széjjeltép,
szétszaggat, széjjelszaggat; čaćk
síñd'ems széttör, kettétör; čaćk
javoms kettősz; viřeñ čaćk mo-
l'ems az erdőn keresztül megy

čaćkov szét, széjjel; ketté, kétfelé,
félbe; čaćkov kajams szétönt,
kétfelé önt

čack-pačk szét, széjjel; keresztül-
kasul; **čack-pačk načkoms** csu-
romvizes lesz, teljesen átázik,
bőrig ázik

čao arc, orca, ábrázat, kinézet,
arculat, külső megjelenés; **mazij**
čao szép arc

čačoma (meg)születés, világra
jövetel; **čačoma** či születésnap;
čačoma ije születési év

čačoms (meg)születik, világra
jön; (meg)terem; megjelenik, fel-
tűnik, megmutatkozik, létrejön,
keletkezik, támad, fellép; **ods ča-
čoms** újjászületik

čaož (mn ign) megszületett, vi-
lágra jött; újszülött; (h ign) meg-
születve, világra jöve; **ańsak ča-
čož ejkakš** újszülött gyermek

čaćića szülő nő, gyermekágyas
asszony; **čaćića ava** szülő nő,
gyermekágyas asszony

čačńems szül, világra hoz

čačtoma (meg)szülés, gyermek-
szülés, világrahozatal; **ejkakšoń**
čačtoma gyermekszülés

čačtoms (meg)szül, világra hoz;
termel, előállít, létre hoz; **ejkakš**
čačtoms gyermeket szül

čadikov április

čadikovoń áprilisi

čadived' ár, árvíz

čadoma (ki)áradás, megáradás;
kifutás (folyadék); **ved'eń čado-
ma** a víz áradása/kifutása

čadoms (ki)árad, megárad, kiönt;
kifut (folyadék); **lakamsto ča-
doms** forráskor kifut

čadovtoms eláraszt, kifuttat /
hagy kifutni (folyadékot); **il'ak**
čadovto lovsońt' ne hagy kifutni
a tejet!

čaxma kocka, négyzetrács

čaxmań kockás, négyzetrácsos;
čaxmań kodst kockás szövet

čaxra virág; **ašo čaxra** fehér virág

čakalka (fn) kopogtató (eszköz);
čakalkaso **čakams** kopogtatóval
zörget

čakamo (meg)kopogtatás, (meg)-
veregetés, (meg)zörgetés, be-
zörgetés

čakams (meg)kopogtat, (meg)-
vereget, (meg)zörget, bezörget;
čakalkaso **čakams** kopogtatóval
zörget

čakića (meg)kopogtató, (meg)-
veregető, (meg)zörgető, bezör-
gető; **veń čakića** éjszakai kopog-
tató (őr)

čakš fazék, edény; **sovońeń čakš**
cserépfazék, cserépedény

čalgamo (rá)lépés, (rá)taposás, letaposás, összetaposás; lépcső, lépcsőfok, a létra foka; taposó, pedál, lábtartó

čalgamot (fn) lentiloló (gép)

čalgams (rá)lép, (rá)tapos, letapos, összetapos; tilol, ványol; **pil'ge** **langs čalgams** lábára lép/tapos

čalgavks lépés, járás, menés; (fn) nyom, lábnyom; **čalgavkst ma-řavit'** lépések hallatszanak; **staka čalgavks** nehéz/nehézkés járás; **pil'gečalgavks** lábnyom; **veřgizeň čalgavks** farkasnyom

čalgavt lépés, járás, menés; (fn) nyom, lábnyom

čalgšems (čalkšems) lép, lépked, lépdel, lépeget, tapos

čama arc, orca; ábrázat, kinézet, arculat, külső; **aržov čama** sebheyles arc; **mazij čama** szép arc; **mastorčama** táj, tájék, vidék, terep; **šel'mečama** arc, arculat, ábrázat; → **čamaumař**

čamaks álarc, maszk

čamaumař arc, orca; **čamaumař langa pl'ešt'ad'ems** arcul csap/legyint

čamdoma kiürítés; **ked'geň čamdoma** az edény kiürítése

čamdoms kiürít

čamdož (mn ign) kiürített; (h ign) kiürítve

čamoms kiürül, megürül, megüresedik, üressé válik, üres lesz; **kudoš čamš** a ház kiürült / üres lett

čamordiča sántító, sántikáló, bicegő; **sánta**

čamordoma sántítás, sántikálás, bicegés

čamordoms sántít, sántikál, biceg; **alamodo čamordoms** kicsit sántít/biceg

čamož (mn ign) kiürült, megürült, megüresedett; (h ign) kiürülve, megürülve, megüresedve; **čamož tarka** megüresedett hely

čando váltságdíj, kiváltási összeg

čangamo fecsegés, locsogás, csevegés, terefere

čangams¹ fecseg, locsog, cseveg, tereferél

čangams² lefekszik, eldől, ledől

čaňšt' boldogság, szerencse

čaňt' áldás; **t'et'aň-avaň čaňt'** szülői áldás

čaňt'amo (meg)áldás

čaňt'ams megáld

čapaks tészta; **orgań čapaks** élesztős tészta; **čapaks čovor-**
dams tésztát gyúr; **čapaks ičems**
tésztát dagaszt/gyúr; **čapaks**
kepšt'ams tésztát keleszt; **ča-**
paksoš **kepet'et's** a tészta fele-
melkedett/feljött/megkelt; **ča-**
pakspař dagasztóteknő

čapaksoń tészta-; **čapaksoń čo-**
vordamo tésztagyúrás

čapamo savanyú; keserű, keserű-
ség; **čapamo lovso** savanyú tej;
čapamo řizks keserű bánat; **sed'e-**
jeń langs valovs čapamo a szívet
elöntötte a keserűség

čapaškadoma (meg)savanyodás,
besavanyodás

čapaškadoms megsavanyodik,
besavanyodik; **lovsoš čapaškadš**
a tej megsavanyodott

čapavtoma (meg)savanyítás, be-
savanyítás; **lovsoń čapavtoma** tej-
savanyítás, a tej megsavanyítása

čapavtoms (meg)savanyít, besa-
vanyít

čapavtož (mn ign) megsava-
nyított, besavanyított; (h ign)
(meg)savanyítva, besavanyítva;
čapavtož lovso savanyított tej

čapića ácsoló; ács; **kudoń čapića**
ács

čapo rovátka, rovás, bevágás, ba-
rázda

čapoma ácsolás, rovátkolás, bevá-
gás; **kudoń čapoma** házácsolás

čapoms ácsol, rovátkol, bevág;
čočkosto kudo čapoms geren-
dából házat ácsol

čapož (mn ign) ácsolt, rovátkolt,
bevágott, barázdált; (h ign) ácsol-
va, rovátkolva, bevágva, baráz-
dálva; **čapož kudo** gerendából
ácsolt ház

čapšt': čapšt' meřems/mol'ems
savanykás ízű; **lovsoš čapšt' meři**
a tej savanykás ízű

čara (áll) pézsmacickány (Myga-
le moschata)

čarakadoma forgás, keringés,
pörgés, kavargás

čarakadoms forogni/keringeni/
pörögni/kavarogni kezd; tánra
perdül; elszédül, eltájolódik; **pram čarakadš** elszédültem

čarakavtoms megforgat, meg-
pörget; tánra perdít, elszédít,
megszédít

čaramka pörgettyű, bűgőcsiga
(gyermekjáték); **čaramkaš d'ir'ni**
a bűgőcsiga zümmög/zúg

čaramo forgás, keringés, pörgés,
sürgés-forgás, táncolás; **kudoso**
čaramo otthoni sürgés-forgás;
ved'eń čaramo örvény

čaramo-vel'amo kavargás, sür-

gés-forgás, forgolódás, sündör-
gés, tüsténtkedés

čarams forog, kering, pörög, sü-
rög-forog, táncol, körtáncot jár,
forgolódik, sündörög, tüsténtke-
dik; hancúrozik; húzódozik, ker-
tel

čarams-vel'ams kavargog, sürög-
forog, forgolódik, sündörög, tús-
téntkedik

čaraz-vel'az kavargogva, sürögve-
forogva, forgolódva, sündörögve,
tüsténtkedve

čari kerék; čarit'ne lakordit' a
kerekek nyikorognak

čarkoć'ems → čarkod'st'ems

čarkod'ema megértés, felfogás,
kitalálás, (meg)sejtés; értelme-
zés, fogalom; találékonyság; lov-
nožen čarkod'ema az olvasottak
megértése; vejke čarkod'ema egy
fogalom

čarkod'ems (meg)ért, felfog, ki-
talál, megsejt, rájön; efva meže
čarkod'ems mindent (meg)ért

čarkod'evems érthető; čarkod'e-
vi? érthető?

čarkod'ež (mn ign) megértett,
felfogott, kitalált, megsejtett; (h
ign) megértve, felfogva, kitalálva,
megsejtve; čarkod'ež jovtnema
megértett elbeszélés

čarkod'ića (meg)értő; értelmes,
éles elméjű/eszű, jóeszű, gyors
felfogású, találékony

čarkod'st'ems (čarkoć'ems) meg-
értet

čas óra (mint időegység); vejke
čassto egy órakor; žaro čassto?
hány órakor?, hánykor?

čason óra-; čason t'ejića órás
(foglalkozás)

čast óra (mint szerkezet); zepse
kañema čast zsebóra

čast'ića (nyelv) módosítószó,
segédészó, partikula

čatamo ingás

čatams (ige) ing

čatavtoms ingat, mozgat

čatažemems meginog, inog-
ni/ingani kezd

čat'moñema hallgatás (= nem
beszélés); csend

čat'moñems hallgat (= nem be-
szél), csendben van, nem be-
szél/szól; kuvat' čat'moñems so-
káig hallgat

čat'moñića hallgató (= nem be-
szélő), csendben lévő, nem be-
szélő/szóló; hallgató, szótlán,
szükszavú

čavačamo tükör

čavića (meg)ütő, (meg)verő, megölő, agyonütő, agyonverő; gyilkos

čavka (áll) csóka (*Corvus monedula*)

čavnoma ütés, ütügetés, verés, veregetés, csapkodás

čavnoms üt, ütüget, ver, vereget, csapkod; megöl, agyonüt, agyonver, meggyilkol; **eske čavnoms** szöget üt/ver

čavo üres; szabad; **čavo kudo** üres ház; **čavo tarka** üres/szabad hely; → **čavosto**

čavola buta, ostoba

čavoma (meg)ütés, (meg)verés, beverés; meggyilkolás, elpusztítás; gyilkosság, emberölés

čavoms (meg)üt, (meg)ver, bever; megöl, agyonüt, agyoncsap, elpusztít, meggyilkol; **lavšosto čavoms** gyengén üt; **kandos lačo čavoms** éket ver a rönkbe; **pona čavoms** gypjút ver

čavosto üresen, üres kézzel; **kudoš čavosto ašt'i** a ház üresen áll; **čavosto sams** üres kézzel jön/érkezik

čavovks ütés, verés, csapás; **ve-d'eň čavovks** hullámverés

čavovoms megölik; meghal, elpusztul; **vojnaso čavovoms** a háborúban meghal/elpusztul

čavož (mn ign) megütött, megvert, bevert, megölt, agyonütött, agyonvert, agyoncsapott, elpusztított, meggyilkolt; (h ign) megütve, megverve, beverve, megölve, agyonütve, agyonverve, agyoncsapva, elpusztítva, meggyilkolva; **čavož eske** bevert szög; **čavož lomaň** megölt/meggyilkolt ember

čavšems tetvészkedik, (ki)tetvez

čečej (fn) lép

čečena söрте, borosta; **tuvoň čečena** disznósöрте

čečenav söртés, borostás

čej (növ) sás (*Carex*); **čejumař** (növ) tőzegáfonya, foltosáfonya (*Vaccinium oxycoccus*, *Oxycoccus palustris*); (növ) ágas békabuzogány, feketesás (*Sparganium erectum*)

čejadavks mocsár, láp, ingovány

čejadavksoň mocsári, lápi, mocsár-, láp-; **čejadavksoň umař** (növ) tőzegáfonya, foltosáfonya (*Vaccinium oxycoccus*, *Oxycoccus palustris*)

čejbulo sással benőtt hely; mocsár, láp, ingovány

čejer egér, (áll) háziegér (*Mus musculus*); **čejerl'evks** kisegér

čejeřen egér-; **čejeřen vařa** egérlyuk; **čejeřenğark**s (növ) aprószulák, mezei szulák, folyondár (*Convolvulus arvensis*); **čejeřen ksnav** (növ) kaszanyűg, kaszanyűgbükköny, kányaborsó (*Vicia cracca*); **čejeřenđol** (korhadttól származó) foszforeszkálás

čejev sással benőtt; **čejev erke** sással benőtt tó

čekamo imádkozás

čekams keresztet vet, imádkozik

čekams-pokams keresztet vet, imádkozik

čekař penész; **čekařse vel't'avoms** megpenészedik, bepenészedik, penészsé válik, penésszel bevonódik; **piže čekař** alga, moszat, (növ) békalencse (*Lemna*)

čekařijams megpenészedik, bepenészedik, penészsé válik, penészes lesz; (be)algásodik

čeke gombolyító, tekercselő, cséve, motolla, vitla, csörlő

čel'ke por; keze nyoma vkinek; **čel'ke nardams** port töröl; **ked'čel'ke** keze nyoma/munkája vkinek, kézimunka, kézimunkázás

čel'kev poros

čel'kijams beporosodik, porossá válik, poros lesz

čel'kiņe virágpor, hímpor

čemeņ rozsdá

čemeņev rozsdás; **čemeņev eske** rozsdás szög

čemeņijamo (meg)rozsdásodás, berozsdásodás

čemeņijams (meg)rozsdásodik, berozsdásodik, rozsdás lesz

čemeņijaž (mn ign) megrozsdásodott, berozsdásodott; (h ign) megrozsdásodva, berozsdásodva; **čemeņijaž eske** megrozsdásodott/berozsdásodott szög

čemeņkaj hímgalamb

čemeřd'ems, **čemeřd'ams** (össze)nyom, kinyom, kicsavar, (ki)sajtol, (ki)présel, szétzúz, (ki)mos

čenge → **čeņge**

čengema → **čeņgema**

čengems → **čeņgems**

čengeņ → **čeņgeņ**

čengež → **čeņgež**

čeňardoma izzás, pislákolás; nyafogás, nyavalygás, nyöszörögés, nyivákolás

čėnards izzik, pislákol; nyafog, nyavalyog, nyöszörög, nyivákol

čėnge (čenge) pálinka, vodka, égetett szesz

čėngema (čengema) megperzselődés, megpörkölődés, (meg)égés, elégés, leégés, kiégés; kitikkadás, szomjazás, szomjúság, szomj; **čėngema činė** égett szag

čėngems (čengems) megperzselődik, megpörkölődik, megég, elég, leég, kiég, elszenesedik; kitikkad, megszomjazik; **kodstoš čėngš** a ruhaanyag megperzselődött/megégett

čėngeń (čengeń) (mn ign) megperzselődött, megpörkölődött, megégett, elégett, leégett, kiégett, elszenesedett; kitikkadt, megszomjazott

čėngež (čengež) (mn ign) megperzselődött, megpörkölődött, megégett, elégett, leégett, kiégett, elszenesedett, kitikkadt, megszomjazott; (h ign) megperzselődve, megpörkölődve, megégve, elégve, leégve, kiégve, elszenesedve, kitikkadva, megszomjazva; **čėngež kodst** megperzselődött/megégett ruhaanyag

čėńks házipálinka, kisüsti pálinka

čėnt'amo megperzselés, leperzselés, megpörkölés, lepörkölés,

megégetés, elégetés, leégetés, kiégetés; kitikkasztás, kimerítés, szomjaztatás

čėnt'ams megperzsel, leperzsel, megpörköl, lepörköl, megéget, eléget, leéget, kiéget; kitikkaszt, kimerít, szomjaztat, szomjúságot okoz; **šėl'meponat čėnt'ams** leperzseli a szempilláját

čėr haj, hajsza; **nurka čėrt'** rövid haj; **pondakš čėrt'** kócos haj; **pračėr** haj, hajsza; **čėrt' bizaksams** összekócolja a haját; **čėrt' sud'rams** haját fésül; **čėrbaća** (čėr paća) frizura, kibontott/leeresztett haj; **čėrguj** fonalféreg; (áll) közönséges hűrféreg (Gordius aquaticus); → **čėrbulo**

čėrbulo hajfonat, varkocs, copf; **čėrbulo kodams** hajat/copfot fon

čėreń haj-; **čėreń narića** fodrász, borbély

čėrijams kinő a haja, hajas lesz

čėrkams mozog

čėrks vonal, vonás; **vid'e čėrks** egyenes vonal; **čėrks jutavtoms** vonalat/vonást húz

čėrkstams vonalat/vonást húz, (meg)vonalaz, kihúz, áthúz, aláhúz, kiemel, (ki)hangsúlyoz; **il'ved'eks čėrkstams** aláhúzza a hibát

čet'ams megperzselődik, megpörkölődik, megég, elég, leég, kiég, elszenenedik; kitikkad, szomjazik

čet'avtoms megperzsel, leperzsel, megpörköl, lepörköl, megéget, eléget, leéget, kiéget; kitikkaszt, kimerít, szomjaztat, szomjúságot okoz

čev aprófa, gyújtós; **čev lazoms** aprófát/gyújtóst vág/hasít

čevel'ams (szét)nyom, össze-nyom; nyammog

čevel'd'ams letapos, eltapos, szét-tapos, összetapos, szétnyom, összenyom; **karvo čevel'd'ams** szétnyomja a legyet

čevge a kányafa termése, bangita-bogyó; **čevgečuvto** kányafa, (növ) kányabangita (*Viburnum opulus*)

čevgel' kányafa, (növ) kányabangita (*Viburnum opulus*)

čevks fahasáb, gyújtósnak való fa

čevt'e puha, lágy; enyhe, szelíd, gyengéd; **čevt'e kši** puha/lágy kenyér; **čevt'e vel'kst-alkst** puha vetett ágy; → **čevt'este**

čevt'eči puhaság, lágyág; szelídség, gyengédség

čevt'elgadoma megpuhulás, meglágyulás, megenyhülés

čevt'elgadoms megpuhul, meg-

lágyul, megenyhül

čevt'elgadož (mn ign) megpuhult, meglágyult, megenyhült; (h ign) megpuhulva, meglágyulva, megenyhülve

čevt'emema (meg)puhulás, (meg)lágyulás, (meg)enyhülés

čevt'emems megpuhul, meglágyul, megenyhül

čevt'emež (mn ign) megpuhult, meglágyult, megenyhült; (h ign) megpuhulva, meglágyulva, megenyhülve

čevt'emt'ema (meg)puhítás, (meg)lágyítás

čevt'emt'ems megpuhít, meglágyít

čevt'emt'ež (mn ign) (meg)puhított, (meg)lágyított; (h ign) (meg)puhítva, (meg)lágyítva

čevt'este puhán, lágyan, enyhén, szelíden, gyengéden; **čevt'este acaž tarka** puhán megvetett ágy; **čevt'este pejd'eževems** lágyan/szelíden elmosolyodik; **čevt'este kortams** lágyan szól, szelíden/gyengéden beszél

či nap (mint égitest és mint időegység); elvont jelentésű főnevek képzője; **iseň či** tegnapi nap; **vandiň či** holnapi nap; **čin karšo** ašt'ems napozik; **ašoči** fehérség; **čopodači** sötétség; **lavšoči** gyengeség; **mazijči** (maziči) szépség;

nuřkači rövidség; **sokorči** vakság; **šupavči** gazdagság, bőség; **vaňks-či** tisztaság; **čivaldo** napfény; → **činke čop**; → **čin čop**; → **čiňe³**; → **čiňek-veňek**; → **čiste**; → **čistenze**; → **čit'**; → **čil'isema**; → **čivalgoma**

čičal'a sógor (a nővér férje); → **šičal'a**

čičav bolha

čičavka (növ) lencse (*Lens culinaris*); → **čičavka**

čičavkaň lencse-; **čičavkaň jam** lencseleves; → **čičavkaň**

čijak a minap, nemrég, mostanában, az imént; **t'e ul'neš čijak** ez a minap történt

čijamo feleségül kérés, megkérés, feleségül ígérés/ajánlás/adás; lánykérés, eljegyzés; **od'irvaň čijamo** a menyasszony megkérése/eljegyzése, lánykérés

čijams feleségül kér, megkér; feleségül ígér/ajánl/ad; eljegyez, udvarol; **od'irva čijams** feleségül kér, megkér, eljegyzi a menyasszonyt

čijavtića leánykérő, menyasszonyt kikérő

čijavtoma feleségül kérés, megkérés, eljegyzés

čijavtoms feleségül kér, megkér,

eljegyez

čijaž (mn ign) feleségül kért, megkért, feleségül ígért/ajánlott/adott, eljegyzett; (h ign) feleségül kérve, megkérve, feleségül ígérve/ajánlva/adva, eljegyezve; **čijaž t'ejt'er** feleségül kért/ígért lány, eljegyzett lány

čijema futás, szaladás, rohanás

čijems fut, szalad, rohan; **laškaž čijems** ügetve fut/szalad; **mekev čijems** visszafut, visszaszalad, visszarohan

čijeň a minapi, a nemrég, az iménti

čijež futva, szaladva, rohanva; **čijež tujems** futva távozik, elrohan

čijića futó, szaladó, rohanó; **vasov čijića** hosszútávfutó

čijñema futkosás, szaladgálás, rohangálás, futkározás

čijñems futkos, szaladgál, rohangál, futkározik; **eřva kov čijñems** mindenhová futkos/szaladgál/rohangál

čijñež futkosva, szaladgálva, rohangálva, futkározva

čikor csikorgás hangját kifejező onomatopoeitikus szó; **čikor t'ejems/meřems** csikorog

čikordića csikorgó; **čikordića** lov

csikorgó hó

čikordoma csikorgás; lovoń čikordoma a hó csikorgása

čikordoms csikorog

čikordoź csikorogva

čikorgadoms megcsikordul, csikorogni kezd

čikorks csikorgás; vasov mařavi-ća čikorks messzire (el)hallatszól csikorgás

čikor-lakor csikorogva; csikorgól; čikor-lakor kemt' csikorgól csizma

čil'isema napkelte, napfelkelte; → čil'isema jonks; → čil'isema jonksoń; → čil'isema jondo; → čil'isema jono; → čil'isema jonov

čil'isema jondo keletről

čil'isema jonks kelet

čil'isema jonksoń keleti

čil'isema jono keleten

čil'isema jonov keletre, kelet felé, keleti irányba

čil'isemań keleti, napkeleti

činze čop egész nap

čin napi, nap-, nappali; čin pit'ne napi ár; čin l'embe napmeleg; čin

ńimil'av nappali pillangó; → činžaramo; → činžaramoń

činaz fejedelem, herceg, kán

čin čop egész nap; čin čop d'revt'ni egész nap alszik/durmol

čine¹ napocska

čine² szag, illat; tańt'ej čine illat, finom/kellemes illat, jó szag; čurkačine hagymaszag; čecań čine virágillat

čine³: iseń čine (hsz) a tegnapi nap; vandiń čine (hsz) a holnap

činek-veńek éjjel-nappal

číneme (áll) nyest (Martes foina); nyuszt (Martes martes)

čínemeń nyest-, nyuszt-; čínemeń ked' nyestprém, nyusztprém

činev szagos, illatos; bűdös, bűzös; činev kal bűdös hal; činev seń čeca (növ) mezei gólyaorr (Geranium pratense)

čínijamo (meg)bűdösödés

čínijams megbűdösödik; sivel'eš čínijaš a hús megbűdösödött

čínijaž (mn ign) megbűdösödött; (h ign) megbűdösödve; čínijaž kal megbűdösödött hal

činžaramo (növ) napraforgó

(*Helianthus annuus*); **čínžaramooj** napraforgóolaj; **čínžaramovid'me** napraforgómag; **čínžaramokalgavkst** a napraforgómag héja

čínžaramoń napraforgó-; **čínžaramoń oj** napraforgóolaj

čipaj nap (égitest); **majeń čipaj** májusi nap

čipola sor, sorrend; **čipolaso vazod'ems** sorrendben dolgozik

čir ferde, görbe, meredek; **čir kurgo** ferde száj/szájú; **čir šel'me** ferde szem/szemű; → **čiršte**

čiraz úr, uraság, földesúr, földbir-tokos, nemes

čire szél, part, oldal, perem, szé-gély; **kičire** útszél, az út széle, út-padka; **latkočire** a szakadék/gö-dör széle, árokpart; **virčire** er-dőszél, az erdő széle; **íneved'čire** tengerpart; **l'ejčire** folyópart; → **čirečama**

čirečama lejtő; **vandora čirečama** enyhe lejtő; **pandoń čirečama** hegyoldal

čiremema elferdülés, elgörbülés, legörbülés, meggörbülés, megdő-lés, eldőlés, ledőlés, nekidőlés; **piravtoń čiremema** a kerítés megdőlése/eldőlése

čiremksněms elferdül, elgörbül, legörbül, meggörbül, megdől, el-

dől, ledől, nekidől; meghajlik, el-fordul

čiremems elferdül, elgörbül, le-görbül, meggörbül, megdől, el-dől, ledől, nekidől; meghajlik; **piravksoš čiremš** a kerítés elfer-dült/megdől; **čiremems ojmše-me** ledől pihenni

čiremez (mn ign) elferdült, elgör-bült, legörbült, meggörbült, meg-dől, eldőlt, ledől, nekidől, meg-hajolt, meghajlott; (h ign) elfer-dülve, elgörbülve, legörbülve, meggörbülve, megdőlvé, eldőlvé, ledőlvé, nekidőlvé; meghajolva

čiremt'ems elferdít, elgörbít, le-görbít, meggörbít, megdönt; meghajlít; **turvat čiremt'ems** le-görbíti az ajkát

čiremt'ež (mn ign) elferdített, el-görbített, legörbített, meggörbí-tett, megdöntött, meghajlított; (h ign) elferdítve, elgörbítve, legör-bítve, meggörbítve, megdöntve, meghajlítva

čires (nu) szélére, partjára; **vi-reńt' čires čijems** az erdő szélére fut; **l'jeńt' čires lotkams** a folyó partján megáll

čirese (nu) szélén, partján; **vi-reńt' čirese** az erdő szélén; **l'jeńt' či-rese** a folyó partján

čireste (nu) széléről, partjáról; **vi-reńt' čireste** az erdő széléről; **l'jeńt' čireste** a folyó partjáról

čirev (nu) szélére, partjára, széle/partja felé; **Pej čirev mol'ems** a folyó partjára megy

čireva (nu) szélén/partján (mozgásban); **l'ej čireva jutams** a folyó partján halad

čirkams hajlong; leng, mozog, mozgásba jön

čirkavtoms (meg)hajlít, lehajlít; meglendít, (meg)mozgat, mozgásba hoz

čirke ív, körív, görbület, hajlat, kanyar; **pižemečirke** szivárvány; **šel'mečirke** szemöldök

čirste ferdén, görbén, rézsútosan; **čirste kasoms** ferdén nő

čirt'ems, **čirt'ams** elferdít, elgömbít, legömbít, meggömbít, megdönt; meghajlít; **vešč čirt'ems** nedönti a csónakot

čirt'ež (mn ign) elferdített, elgömbített, legömbített, meggömbített, megdöntött, meghajlított; (h ign) elferdítve, elgömbítve, legömbítve, meggömbítve, megdöntve, meghajlítva; ferdén, rézsútosan; **čirt'ež vakan** meghajlított tál; **čirt'ež ašt'ems** ferdén/rézsútosan áll

čisla szám; **lamoń čisla** (nyelv) többes szám; **vejkeń čisla** (nyelv) egyes szám

čislań szám-, számú; **lamoń čis-**

lań (nyelv) többes számú; **vejkeń čislań** (nyelv) egyes számú

čiste mindennap, naponta; **er'va čiste** mindennap, naponta

čistenze ébren, éberen

čisl'it'el'noj (nyelv) számnév; **čela čisl'it'el'noj** (mat) egész szám

čit' nappal; → **čit' di vet'**

čit' di vet' éjjel és nappal, éjjel-nappal; **čit' di vet' ojms'ems** éjjel-nappal pihen

čivalgoma napnyugta, naplemente, napszállta; **čis ul'neš čivalgomaso** a nap lemenőben/lenyugvóban volt; → **čivalgoma jonks**; → **čivalgoma jonksoń**; → **čivalgoma jondo**; → **čivalgoma jono**; → **čivalgoma jonov**

čivalgoma jondo nyugatról, nyugat felől; **varma puv' čivalgoma jondo** a szél nyugat felől fúj, nyugati szél fúj

čivalgoma jonks nyugat

čivalgoma jonksoń nyugati

čivalgoma jono nyugaton; **čivalgoma jono pižemepel'** nyugaton esőfelhő

čivalgoma jonov nyugatra, nyugat felé, nyugati irányba; **čivalgoma jonov tujems** nyugatra megy, nyugat felé / nyugati irányba indul

čivalgomań nyugati, napnyugati

čočamo begombolás, bekapcsolás

čočamopel' (be)gombolnivaló,
kapocs, csat; pižeń čočamopel'
rézkapocs, rézcsat

čočams begombol, bekapcsol;
pov čočams begombol

čočko gerenda, oszlop; tumoń
čočko tölgygerenda; čočkosto
kudo čapoms gerendából házat
ácsol

čočkoń gerenda-, oszlop-; čočkoń
kudo gerendaház

čokšne (čokšńe) este; subutań
čokšne szombat este; erva
čokšne minden este; talaj čokš-
ne késő este; → čokšneva (čokš-
ńeva)

čokšneń (čokšńeń) esti, est-;
čokšneń čopoda esti sötétség

čokšneva (čokšńeva) esténként;
čokšneva jakan tov esténként o-
dajárok; ned'l'ačiń čokšneva va-
sárnapí estéken, vasárnap estén-
ként

čol'akadoma megcsendülés, fel-
csendülés, csicsergés, csiripelés,
csivitelés, csipogás; láрма, ricsaj;
narmuńeń čol'akadoma madár-
csicsergés

čol'akadoms megcsendül, fel-
csendül, csicseregni/csiripelni/csi-

vitelni/csipogni/lármázni/ricsa-
jozni kezd; ožaztne čol'akadst' a
verebek csicseregni/cshivitelni/
lármázni/ricsajozni kezdtek

čol'ed'ema csicsergés, csiripelés,
csivitelés, csipogás; narmuńeń
čol'ed'ema madárcsicsergés

čol'ed'ems csicsereg, csiripel, csi-
vitel, csipog; ožaztne čol'ed'it' a
verebek csicseregnek/cshivitelnek

čol'd'er csengés/csilingelés/csör-
gés kifejezésére szolgáló onoma-
topoetikus szó; sul'ikaś čol'd'er
tuś az üveg csörögve szét-
ment/szét tört; → čol'd'erse

čol'd'er'd'ema csengés, csilingelés,
csörgés, csörömpölés; csörgede-
zés

čol'd'er'd'ems cseng, csilingel, csö-
rög, csörömpöl; csörgedezik;
sul'ikat'ńe čol'd'er'd'it' az üvegek
csörögnek/csörömpölnek

čol'd'er'gadoms megcsendül, fel-
csendül, megcsörren, csengeni,
csilingelni, csörögni kezd

čol'd'erse csengéssel, csilingelés-
sel, csörgéssel; csengve, csilingel-
ve, csörögve; sul'ikat'ńe čol'd'er-
se peverit' az üvegdarabok csö-
rögve hullnak

čol'ńema csobogás, csörgedezés;
csengés, csilingelés; ved'eń čol'-
ńema vízcso bogás; → šol'ńema

čol'něms csobog, csörgedezik;
cseng, csilingel; **ved'eš sastiņe**
čol'ņi a víz lassan csörgedezik; →
šol'něms

čombams elmerül, elsüllyed; el-
tűnik, elvész; köpül; **ved's čom-**
bams vízbe merül/vész, vízbe ful-
lad

čombavtoms elmerül, lemerül,
alámerül, elsüllyed; bemerít, le-
merít, bemárt, belemárt; bedob,
beledob (vízbe); **ved's čombav-**
toms vízbe merül/merít/márt/
dob

čombo (fn) vajköpülő (eszköz)

čombolks (áll) menyét (*Mustela*
nivalis)

čop egész nap; **čīn čop** egész nap;
čīnze čop egész nap

čopača kísértet, szellem, fantom,
rém; **veñ čopača** éjszakai kísértet

čopavtoma belemártás, meg-
mártás, belemerítés, megmerítés;
lemerülés, elmerülés, alámerülés

čopavtoms belemárt, megmárt,
belemerít, megmerít; lemerül, el-
merül, alámerül, lebukik, alá-
bukik; **ved's čopavtoms** vízbe
márt/merít/merül

čopavtož (mn ign) belemártott,
megmártott, belemerített, meg-
merített; (h ign) belemártva,
megmártva, belemerítve, megme-

rítve

čopoda sötét, sötétség; **čopoda ve**
sötét éj/éjszaka; **veñ čopoda** éjjeli
sötétség; → **čopodava**

čopodači sötétség

čopoda-jakšt'ere sötétpiros, vö-
rös, sötétvörös, bordó; **čopoda-**
jakšt'ere t'us sötétpiros/bordó
szín

čopoda-ožo sötétsárga, okkersár-
ga

čopoda-piže sötétzöld; **čopoda-**
piže lopat sötétzöld falevelek

čopoda-señ sötétkék; **čopoda-señ**
meñel' sötétkék ég

čopoda-t'uža vörössárga, vörö-
sesbarna, sötétbarna

čopodava sötétben; **čopodava**
sams sötétben érkezik

čopolgadoma besötétedés, első-
tétedés, besötétülés, elsőtéülés,
(be)alkonyodás, (be)esteledés; söté-
tétté válás

čopolgadoms besötétedik, első-
tétedik, besötétül, elsőtéül, beal-
konyodik, beesteledik; sötétté vá-
lik, sötét lesz; **meñel'es čopolgadš**
az ég elsőtéült

čopoñbel'ev estefelé, esteledés-
kor, sötétedéskor, szürkületkor,
alkonyatkor; **čopoñbel'ev tujems**

estefelé/esteledéskor/sötéte-
déskor indul el

čopónbel'ks esteledés, sötétedés,
szürkület, alkonyat, alkony, fél-
homály

čopot'ema (be)sötétedés, elsöté-
tedés, (be)sötétülés, elsötétülés,
(be)alkonyodás, (be)esteledés;
szürkület, alkony, alkonyat, fél-
homály

čopot'ems (be)sötétedik, elsöté-
tedik, (be)sötétül, elsötétül, (h-
ign)alkonyodik, (be)esteledik, sötét
lesz; **kuroksto čopot'i** hamar söté-
tedik

čopot'ež (mn ign) besötétedett,
elsötétedett, besötétült, elsötétült,
bealkonyodott, beesteledett; (h
ign) besötétedvén, (be)alkonyod-
ván, (be)esteledvén; (be)sötéte-
déskor; **čopot'ež či** alkonyat; **čop-
pot'ež tuš** (be)sötétedéskor ment
el

čoškad'ems loccsan; loccsant,
lottyint; **kev langs ved' čoš-
kad'ems** a kőre vizet loccsant

čov hab, tajték

čova vékony, sovány, karcsú;
apró; **čova kodst** vékony szövet,
finom lenvászon; **čova lomaň** so-
vány ember; **čova karksamo** kar-
csú derék; **čova jarmak** aprópénz

čovalgadoma megvékonyodás,
elvékonyodás, lesoványodás, vé-

konya/sovánnyá válás; **rungoň
čovalgadoma** a test lesoványodá-
sa

čovalgadoms megvékonyodik, el-
vékonyodik, lesoványodik, vé-
konya/sovánnyá válik, vékony/
sovány lesz

čoval'a apró

čoval'at üveggyöngy; **mazij čo-
val'at** szép üveggyöngy; **čoval'at
keřksams** (üveg)gyöngyöt fűz

čovamo köszörülés, fenés, éle-
sítés, dörzsölés, csiszolás, resze-
lés; **pejel'eň čovamo** késfenés,
késélesítés

čovams köszörül, fen, élesít, dör-
zsöl, csiszol, reszel, sulykol; **pel'u-
ma čovams** kaszát fen

čovar¹ homok, fövény; **pejčireň
čovar** folyóparti homok/fövény

čovar² mozsár; **čovarso tombams**
mozsárban tör

čovavks reszelék

čovaž (mn ign) köszörült, fent,
élesített, dörzsölt, csiszolt, reszelt;
(h ign) köszörülve, fenve, élesít-
ve, dörzsölve, csiszolva, reszelve;
pšt'iste čovaž pejel' élesre fent
kés; **čovaž modamař** reszelt bur-
gonya

čovijams (fel)habzik, tajtékszik,
habos/tajtékos lesz; **pijaš čovijaš**

a sör felhabzott

čovijavtoms (fel)habosít, habosra ver, tajtékosra hajszol (lovat)

čovijaž (mn ign) felhabzott, (mn) pezsgő; (h ign) tajtékozva; **čovijaž ved'** felhabzott víz

čoviňe vékony, sovány, vékonyka, soványka; **čoviňe ej** vékony jég; **čoviňe ejkakš** sovány gyermek; → **čoviňeste**

čoviňeste vékonyan, soványan; vékonyra; **čoviňeste keřsez kši** vékonyra vágott kenyérszeletek

čovoň nyakszirt, tarkó

čovor együtt, együttesen, keverve, vegyesen; **čovor víř** vegyes erdő

čovordamo (össze)keverés, megkeverés, belekeverés, elvegyítés, elegyítés; meggyúrás; **čapaksoň čovordamo** tésztagyúrás

čovordamopel' (fn) keverő(eszköz)

čovordams (össze)kever, megkever, belekever, elvegyít, elegyít; meggyúr; **čapaks čovordams** tésztát gyúr

čovorgadoma összekeveredés, belekeveredés, elvegyülés; megbolondulás, megőrülés

čovorgadoms összekeveredik, belekeveredik, elvegyül; megbo-

londul, megőrül

čovorgadož (mn ign) összekeveredett, belekeveredett, elvegyült, megbolondult, megőrült; (mn) bolond, őrült; (h ign) összekeveredve, belekeveredve, elvegyülve, megbolondulva, megőrülve

čovorgal'ema (össze)keveredés, belekeveredés, beleavatkozás, (el)vegyülés, elegyedés

čovorgal'ems (össze)keveredik, belekeveredik, beleavatkozik, (el)vegyül, elegyedik

čovorks keverék, zagyalék, elegy, egyveleg; **l'išmeň čovorks** abrak

čovořams (össze)kever, megkever, belekever, vegyít, elegyít; gyúr

čovořatoms: šed'ej čovořatoms émeleg a gyomra

čovořavks keverék, zagyalék, elegy, egyveleg

čovořaž (mn ign) (össze)kevert, megkevert, belekevert, vegyített, elegyített; (h ign) (össze)keverve, megkeverve, belekeverve, vegyítve, elegyítve

čovov habos, tajtékos; **čovov pija** habos sör; **čovov tolkunt** tajtékos hullámok

čovšems köszörül, köszörülget.

fen, feneget, élesít, élesítget, dörzsol, dörzsölget, csiszol, csiszolgat, reszel, reszelget

čudožov aszat, acat; (növ) mezei/vetési aszat/acat (*Cirsium arvense*); → **šudožov**

čud'elma, **čud'ilma** meder

čud'ema folyás, áramlás; **ved'eñ** **čud'ema** vízfolyás, vízáramlás; **čud'emañt' mel'ga ujems** úszik az áramlással

čud'ems folyik, áramlik; **l'eješ čud'i** a folyó folyik

čud'evks folyás, áramlat; meder; **ved'eñ čud'evks** vízfolyás, a víz folyása; **l'eješ čud'evks** folyómeder

čud'i folyó, áramló; → **čud'ikerks**

čud'ića folyó, áramló; **čud'ića ved'** folyó víz, folyóvíz

čud'ikerks patak, csermely; **čud'ikerkseš žol'ni** csörgedezik a patak

čud'ilma → **čud'elma**

čugun vas; vasedény

čugunka vas; vasút

čugunkaň vas-; **čugunkaň ki** vasút

čukad'ems kiráz, leráz, felráz,

megráz; kiver, lever; kiszór

čukamo (ki)rázás, lerázás, felrázás, megrázás; kiverés, leverés; (össze)törés, (össze)zúzás, (meg)örlés, (meg)darálás

čukams (ki)ráz, leráz, felráz, megráz; kiver, lever; (össze)tör, (össze)zúz, (meg)őröl, (meg)darál

čulgoma széthasítás, (össze)törés, feltörés; **pešt'eñ čulgoma** mogyorótörés, diótörés

čulgoms (szét)hasít, (össze)tör, feltör; **al čulgoms** tojást feltör; **přa čulgoms** tőri a fejét

čulgšems (**čulkšems**) hasít, tör, hasogat, töröget

čulgšet'ema (**čulkšet'ema**) hasogatás, szaggatás, nyilallás; **pil'geñ čulgšet'ema** láb fájás, a láb hasogatása/szaggatása

čulgšet'ems (**čulkšet'ems**) hasogat, szaggat, nyilall, fáj; **ked'em čulgšet'i** a kezem hasogat/szaggat

čumo bűn, vétke; bűnös, vétke; **čumo t'ejems** bűnt követ el; **čumo lomaň** bűnös ember; **mon čuman** én vagyok a bűnös/vétke; **mejse čumo?** miben vétke?

čumoči bűn, vétke, bűnösség, vétkeesség

čumondića (meg)vádoló, vádló,

ügyész

čumondoma (meg)vádolás, vád

čumondomań vád-; čumondomań javol'avtoma vádirat

čumondoms (meg)vádol

čumondož (mn ign) (meg)vádolt;
(h ign) (meg)vádolva

čupońems váj, vájkál

čurams pisil, vazel

čuro ritka, gyér, szórványos; čuro
suvt'eme ritka szita; čuro viř ritka/
gyér erdő; → čurosto

čurokstomoma megritkulás, meggyérülés

čurokstomoms megritkul, meggyérül

čurolgadoma megritkulás, meggyérülés

čurolgadoms megritkul, meggyérül

čurosto ritkán, ritkára; čurosto
sakšnoms ritkán jön; čurosto
putoms ritkára rak

čurka (növ) hagyma (Allium),
vöröshagyma (Allium cepa); pej-
něčurka (növ) fokhagyma (Al-
lium sativum); čurkačińe hagam-
maszag; čurkapřa hagamafej, egy
fej hagyma

čuvoma (ki)ásás; l'ismań čuvoma
kútásás

čuvoms (ki)ás; latko čuvoms ár-
kot ás; moda čuvoms földet ás

čuvovks árok, gödör; domka ču-
vovks mély árok/gödör

čuvtińe fácska, kis fa; tarkań-tar-
kań čuvtińet' kasit' helyenként
kis fák nőnek

čuvto fa; čuvto ozavtoms fát ültet;
čuvtojur fagyökér, a fának a gyö-
kere; čuvtopřa a fa teteje/koro-
nája

čuvtola fafejű, nehézfejű, korlá-
tolt; kifejezéstelen

čuvtomoma fássá válás, megder-
medés, elgémberedés, elzsibba-
dás; pil'geń čuvtomoma lábzsib-
badás, a láb elgémberedése

čuvtomoms fássá válik, megder-
med, elgémberedik, elzsibbad;
ked'em čuvtomś a kezem elgém-
beredett/elzsibbadt

čuvtomož (mn ign) fássá vált,
megdermedt, elgémberedett, el-
zsibbadt; (h ign) fássá válva, meg-
dermedve, elgémberedve, elzsib-
badva

čuvtoń fa-; čuvtoń kijaks fapadló;
čuvtoń kojme falapát; čuvtoń ku-
do faház; čuvtoń soka faeke

D

da igen

daća földesúrnak járó jobbágyi szolgáltatás, úrbér, obrok

dakšnems igent mond, helyesel

darman erő

dařat-mařat (növ) kéküstökű csormolya (Melampyrum nemorosum)

dat'iv (nyelv) dativus, részeshatározós eset

davaj gyerünk!, rajta!, nosza!; davaj kortňet'ano beszéljünk!

davajt'e gyerünk!, rajta!, nosza!; davajt'e moratano énekeljünk!

davol hóvihar, szélvihar, forgószél; jakšamgovon davolt januári hóviharok; vije davol kepet'et's erős szélvihar kerekedett; → davolgov; → davolgovon

davolgov február; lovog davolgov havas február

davolgovon februári; davolgovon čit' februári napok

di és, meg; de, pedig; čora di ava férfi és nő; mon mol'an di avol' ton én megyek, nem pedig te

dingad'ems megüt, megver, megcsap

dirnema zörgés, recsegés, röcsögés

dirnems zörög, recseg, röcsög

dirse zörgéssel, recsegéssel, röcsögéssel

dobovams megszerez, beszerez

dojarka fejnő; dojarkaks važod'ems fejnőként dolgozik

doka bátor, merész, határozott; fürge, ügyes, találékony

doklad előadás, jelentés

domka mély, alapos; domka l'ej mély folyó; domka l'ekšt'avks mély lélegzet; domka smušt' mély értelem; domka sodamočit' alapos ismeretek; → domkasto

domkači mélység

domkalgadoma (el)mélyülés

domkalgadoms (el)mélyül, mély/mélyebb lesz

domkalgavtoma (el)mélyítés, kimélyítés

domkalgavtoms (el)mélyít, kimélyít

domkasto mélyen, alaposan; mélyre; domkasto udoms mélyen alszik; domkasto vanoms alaposan megnéz; domkasto čuvoms mélyen/mélyre ás

dońd'ad'ems megüt, megver, mecsap

dopol'neńija (nyelv) bővítmény;
vid'e dopol'neńija (nyelv) tárgy

doprok egészen, teljesen, tökéletesen, alaposan; tagadó mondatban: egyáltalán; **doprok pšilgadiń** teljesen kimelegedtem/megiz-zadtam; **doprok šiziń** teljesen el-fáradtam

dornoma zuhogás, zubogás, zú-gás, morajlás (vize)

dornoms zuhog, zubog, zúg, morajlik (víz)

došuž gondos; **došuž azor** gondos gazda/házigazda

došužči gondosság

dova özvegy

dovakstomoms megözvegyül, öz-vegyen marad

dovalgadoms megözvegyül, öz-vegyen marad; **avaš umok doval-gadš** az asszony régen megözve-gyült

dubolgo (növ) réti legyezőfű, bajnóca, legyezőbajnóca (Filipen-dula ulmaria)

dubordoma dobogás

dubordoms dobog; **l'šmet'ne**
dubordit' a lovak dobognak

dubor-dubor dobogás kifejezésé-re szolgáló onomatopoetikus szó; dobogva, dobbantva; **dubor-du-bor kišt'emste** táncoláskor / tánc közben dobbant

duborso dobogással, dobogva, dobbantva

dubot első lépés (gyermekc);
dubot t'ejems megteszi az első lépéseket

dubški ágaskodva, meredezve;
dubški št'ams (fel)ágaskodik, meredezik, égnek mered

dubuški ágaskodva, meredezve;
čert'ne dubuški št'ašt' égnek áll a haja

dučamo elverés, megverés

dučams elver, megver, elnás-pángol, eltángál

duga kistestvér, testvérke, öccse/húga vkinek; **dugaj** kisöcsém! (megszólítás)

dul'a körte

dum egészen, teljesen, tökélete-sen; → **d'um**

dumams (ki)gondol, gondolko-zik, gondolkodik, kitalál, tanako-dik

dumams-aršems tanakodik

durak (fn) buta, ostoba, hülye.

bolond, tökfilkó; **durakkujar** tök;
(növ) úritök, dinkatök, főzőtök
(Cucurbita pepo)

durakoń (mn) buta, ostoba, hü-
lye, bolond; **durakoń aršemat** os-
toba/bolond gondolatok

duraskadoms elbutul, elhülyül

dušman dusmán, gonosztevő, el-
lenség; gonosz

D'

d'ejepričašt'ija (nyelv) határozói
igenév, gerundium

d'ejepričašt'ijań (nyelv) határo-
zói igenévi/igeneves; **d'ejepričaš-
t'ijań oborot** (nyelv) határozói
igeneves szerkezet

d'ejman semmirekellő, haszonta-
lan, léha, csoze

d'ekabŕa december

d'ekabŕań decemberi; **d'ekabŕań
jakšmot** decemberi hidegek

d'el'ams kényeztet, dédelget, ba-
busgat, dajkál; **viška ejkakš d'e-
l'ams** kisgyermeket dédelget/ba-
busgat/dajkál

d'el'ńems fityeg

d'erġun (áll) haris (Crex crex);
d'erġ rangstaš d'erġunoš rikoltott
a haris

d'erġ haris rikoltását kifejező o-
nomatopoetikus szó; **d'erġ rangs-
taš d'erġunoš** rikoltott a haris

d'erġad'ems rikolt (haris)

d'ial'ekt (nyelv) nyelvjárás, táj-
szólás, tájnyelv, dialektus; **d'ia-
l'ektse kortiċa** tájszólással/nyelv-
járást beszélő

d'ial'ektizma (nyelv) nyelvjárási-
asság, tájzó, dialektizmus

d'ial'ektologija (nyelv) nyelvjá-
rástan, nyelvjáráskutatás, dia-
lektológia

d'iga liba; **d'igalapa** (növ) sas-
páfrány, ölyvharaszt, sasharaszt
(Pteridium aquilinum)

d'ijńems cseng, csilingel

d'ikoj vad; **d'ikoj rakšat** vadál-
latok

d'iktant diktálás, tollbamondás

d'il'eńd'ems cseng, csilingel; **ba-
jagińeš d'il'eńd'i** csilingel a csen-
gettyű

d'il'eńd'ezevems megcsendül,
felcsendül, csengeni/csilingelni
kezd

d'il'ńems cseng, csilingel

d'ińkad'ems csörrent

d'irńema zümmögés, zúgás; ke-

replő (játékszer); **čaramkañ d'ir-**
nema a búgócsiga zümmögé-
se/zúgása

d'irñems zümmög, zúg, recseg;
čaramkaš d'irñi a búgócsiga züm-
mög/zúg

d'irñezevems zümmögni/zúg-
ni/recsegni kezd, megreccsen

d'iva csoda, csodálatos dolog

d'ivams elcsodálkozik, meglepő-
dik

d'ivavks csodálkozás, meglepő-
dés, csodálat, bámulat, meglepe-
tés

d'ivšems csodálkozik

d'ol'ams kényeztet, dédelget, ba-
busgat, dajkál

d'ogot' kátrány; **d'ogot'lagun** ka-
kukkszegfű; (növ) réti kakukk-
szegfű (*Lychnis flos-cuculi*); **d'o-**
got't'ikše (növ) mezei szegfű (*Di-*
anthus deltoides)

d'orgad'ems meghúz, megránt,
megcibál; kihúz, kiránt

d'orgajems (ki)húzgál, rángat,
ráncigál; **pułodo d'orgajems** far-
kánál fogva húzgál/ráncigál

d'ork sutty; hirtelen mozdulatot
kifejező onomatopoetikus szó;
d'ork sovams hirtelen belép

d'ošova olcsó; → **d'ošovasto**

d'ošovači olcsóság

d'ošovasto olcsón; **d'ošovasto**
mikšñems olcsón árul

d'ragams rúgkapál

d'rexñams sokat/sokáig alszik,
durmol

d'revt'ñams sokat/sokáig alszik,
durmol; **čín čop d'revt'ñi** egész
nap alszik/durmol

d'um egészen, teljesen, tökélete-
sen; → **dum**

d'žínkad'ems megcsörren; **val'-**
masul'ikaš d'žínkad's az ablak-
üveg megcsörrent

d'žínkajems csörög

E

ećema megtöltés, teletöltés, be-
töltés, megtömés, teletömés, be-
tömés, bedugás, eldugás, behato-
lás, áthatolás, keresztülhatolás,
beleavatkozás, beavatkozás

ećems megtölt, teletölt, betölt,
megtöm, teletöm, betöm, bedug,
eldug, behatol, áthatol, keresz-
tülhatol, beleavatkozik, beavat-
kozik

ećevems megtelik, összezsúfoló-
dik, bemászik, behatol, befurako-

dik, átfurakodik, keresztülfurakodik

ecež (mn ign) megtöltött, teletöltött, betöltött, megtömött, teletömött, betömött; (h ign) megtöltve, teletöltve, betöltve, megtömve, teletömve; **t'ikšese ecež ulav** szénával megtöltött/teletömött szekér; **kudoš ul'neš ecež** a ház zsúfolásig tele volt

ećića megtöltő, teletöltő, betöltő, megtömő, teletömő, betömő, bemászó, behatoló, beleavatkozó, beavatkozó; **eřva kov ećića** mindenbe beleavatkozó

ećke vastag, kövér; **ećke piks** vastag kötél; **ećke lomań** kövér ember; → **ećkeste**

ećkeći vastagság, kövérség

ećkela kövérkés, kissé vastag/kövér, molett; **ećkela t'ejt'eřńe** kövérkés/molett kislány

ećkelgadoma (meg)vastagodás, (meg)hízás

ećkelgadoms (meg)vastagodik, (meg)hízik, vastag/kövér lesz

ećkelgadož (mn ign) megvastagodott, meghízott; (h ign) megvastagodva, meghízva

ećkelgavtoma (meg)vastagítás, kövérités

ećkelgavtoms (meg)vastagít, kö-

vérít, vastaggá/kövérré tesz

ećkelgavtož (mn ign) (meg)vastagított, kövéritett, vastaggá/kövérré tett; (h ign) megvastagítva, kövéritve

ećkelma vastagság, kövérség; **la-žoń ećkelma** a deszka vastagsága

ećkemems (meg)vastagodik, (meg)hízik, vastag/kövér lesz

ećkeste (**ećkste**) vastagon, kövéren; vastagra; durván; **ećkeste keřšems** vastagra vág; **ećkeste kortams** durván beszél

ej jég; **ejbačalgo** jégkéreg, jégbevonat; **ejgaža** jégkéreg, jégbevonat; síkosság, csúszósság; síkos, csúszós; → **ejžuro**; → **ejžuroń**; → **ejžurov**

ejd'al (növ) köviszeder (*Rubus saxatilis*)

ejd'e gyermek, gyerek; → **ejd'al**

ejd'eń gyermeki, gyermek-, gyerek-; **ejd'eń nalkš** gyermekjáték

ejendamo → **ejeńd'amo**

ejendams → **ejeńd'ams**

ejendavtića → **ejeńd'avtića**

ejendavtoms → **ejeńd'avtoms**

ejenzamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás,

megdermedés, jegessé/fagyossá válás; **ved'eñ ejenzamo** a víz megfagyása/befagyása / jéggé fagyása

ejenzams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz; **l'eješ ejenzaš** a folyó befagyott

ejenzaž (mn ign) eljegesedett, megfagyott, befagyott, átfagyott, jéggé fagyott, megdermedt, jegessé/fagyossá vált; (h ign) eljegesedve, megfagyva, befagyva, átfagyva, jéggé fagyva, megdermedve; **ejenzaž l'ej** befagyott folyó

ejeñ¹ jég-; **ejeñ pando** jéghegy

ejeñ² leg- ...bb (felsőfok); **ejeñbaro** (**ejeñ paro**) legjobb

ejeñd'amo, ejendamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás, megdermedés, jegessé/fagyossá válás

ejeñd'ams, ejendams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz

ejeñd'avtića, ejendavtića (meg)fagyasztó, befagyasztó, jéggé fagyasztó, dermesztő; **ejeñd'avtića varma** dermesztő szél

ejeñd'avtoms, ejendavtoms megfagyaszt, befagyaszt, jéggé fagyaszt, megdermeszt, jegessé/fagyossá tesz

ejev jeges, fagyos; ejev ki jeges út

ejijamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás, megdermedés, jegessé/fagyossá válás; **ved'eñ ejijamo** a víz megfagyása/befagyása / jéggé fagyása

ejijams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz; **šoltlangoš ejijaš** a tó felszíne megfagyott/befagyott

ejijavtoms megfagyaszt, befagyaszt, jéggé fagyaszt, megdermeszt, jegessé/fagyossá tesz

ejkakš gyermek, gyerek; **udića ejkakš** alvó gyermek; **viška ejkakš** kisgyermek; **ejkakš andoms** gyermeket etet/táplál; **ejkakš čačtoms** gyermeket szül; **ejkakš mad'št'ems** lefekteti a gyermeket; → **ejkakšpiñge**; → **ejkakšpiñgeñ**

ejkakšči gyermekkor; **učaskav ejkakšči** boldog gyermekkor; **ejkakščište sajež** gyermekkorától fogva

ejkakšon gyermeki, gyermek-, gyerek-; **ejkakšon čačtoma** gyermekszülés; **ejkakšon nalkšema** gyerekjáték; **ejkakšon t'ramo** gyermeknevelés

ejkakšpiñge gyermekkor

ejkakšpiñgeñ gyermekkori; ej-

kakšpińgeń jalga gyermekkori barát/barátnő

ejs (nu) -ban/-ben; **kudońt' ejs** sovams belép a házba; **ejeń** belém, hozzám; **ejzet'** beléd, hozzád; **ejzenze** belé, hozzá

ejse (nu) -ban/-ben, -val/-vel; **kudońt' ejse lomańt'** a házban emberek vannak; **kiskańt' ejse andtano sivel'd'e** a kutyát hússal etejük; **ejsen** bennem, engem; **ejset'** benned, téged; **ejsenze** benne, őt; **učan ejset'** várlak (téged)

ejste (nu) -ból/-ből, -tól/-től; **kudońt' ejste l'iss lomań** a házból kijött egy ember; **ejsen** belőlem, tőlem; **ejstet'** belőled, tőled; **ejs-tenze** belőle, tőle; **son javs ejsten** elvált tőlem

ejška (nu) hasonlóan, hasonlóra; **t'ejt'ereś avanzo ejška kasś** a kislány az anyjához hasonlóra nőtt, a kislány akkorára nőtt, mint az anyja

ejzenze → **ejs**

ejeń → **ejs**

ejzet' → **ejs**

ejžurgov március; **l'embe ejžurgov** meleg március

ejžurgoń márciusi

ejžuro jégcsap; → **ejžurgov**; → **ejžurgoń**

ejžuroń jégcsap-

ejžurov jégcsapos, jégcsappal borított

ekše hűvös, hűs, friss; árnyék, árnyékos; **ekše čokśne** hűvös este

ekšelgadoma lehülés, kihülés, felfrissülés

ekšelgadoms lehül, kihül, elhül, felfrissül, hűvösre fordul, hűvössé válik, hűvös/friss lesz; **koštoś ekšelgadś** a levegő lehült

ekšelgavtoms lehűt, kihűt, hűsít, felfrissít, hűvössé tesz

ekšel'amo (meg)fürdés, (meg)fürdetés, (meg)fürösztés; **l'ejs** **ekšel'amo** folyóban fürdés

ekšel'amoń fürdő-, úszó; **ekšel'amoń oršamopel'** fürdőruha

ekšel'ams (meg)fürdik, (meg)fürdet, (meg)füröszt; **l'ejs** **ekšel'ams** folyóban fürdik; **ejkakś ekšel'ams** gyermeket fürdet

ekšel'ića (meg)fürdő, (meg)fürdető, (meg)fürösztő; fürdőző; **ekšel'ićat'ne ved'seńt' buldördit'** a fürdőzők a vízben lubickolnak

ekšemems lehül, kihül, elhül, felfrissül

ekšeńd'ems lehül, kihül, elhül, meghül, felfrissül, elhidegül, hűvösre fordul, hűvössé válik, hű-

vös/friss lesz

ekšes (**ekšs**) (nu) mögé, árnyékába; **čuvto** **ekšes** **arams** a fa mögé áll

ekšese (**ekšse**) (nu) mögött, árnyékában; **kudoňt'** **ekšese** **varma puvi** a ház mögött fúj a szél; **tu- vor** **ekšese** **ozado ašt'ems** asztalnál ül

ekšeste (**ekšste**) (nu) mögül, árnyékából; **čize l'isš pandoňt'** **ekšeste** a nap előbújt a hegy mögül

ekševa (**ekška**) (nu) mögött/árnyékában (mozgásban); **čize ju- taš pel't'neň** **ekševa** a nap a felhők mögött haladt

ekška → **ekševa**

ekšs → **ekšes**

ekšse → **ekšese**

ekšste → **ekšeste**

ekzamen vizsga; **noldamoň** **ekza- men** záróvizsga, képesítővizsga

elat'iv (nyelv) elativus

el' éppen; **son el' si** éppen jön

el'akadoma vigadás, mulatás, szórakozás, hancúrozás, viháncolás; **vigalom**, mulatság

el'akadoms vigadni/mulatni/ szórakozni/hancúrozni/viháncolni

kezd

el'd'e kanca; **važov el'd'e** vemhes kanca; **el'd'enačko** lórom, lósóska, (növ) egyfajta lórom/lósóska (*Rumex confusus*)

el'e (fn) öl; **avaň el'e** anyai öl, az anya öle; **kiňgak el'es** **ozams** valakinek az ölébe ül; **mastorel'e** a természet (lág) öle

el'-el' éppen-éppen, alig-alig

el'i (ksz) vagy; **tonavtnat el'i važod'at?** tanulsz vagy dolgozol?

el'ked'ems megvakul

el'ňema vigadás, mulatás, szórakozás, hancúrozás, viháncolás; **vigalom**, mulatság

el'ňems vigad, mulat, szórakozik, hancúrozik, viháncol, örvendezik, derül, ujjong

embel' simítógyalu

emež zöldség; **emežt'** **kastoms** zöldséget termeszt; **emežbire** (**emež pīre**) veteményeskert, konyhakert, zöldségeskert

emežeň zöldség-; **emežeň jam** zöldségleves

engamoms megnyugszik, lecsilapodik, lecsendesedik, elcsendesedik, elcsitul; megdermed

engamtoms megnyugtat, lecsil-

lapít, lecsendesít, elcsitít

eno igen, természetesen, hát; eno, san igen, jövők

eñaldića kérő, kérlelő, könyörgő, esdeklő, esedező, rimánkodó; kérelmező; eñaldića vajgel' könyörgő hang

eñaldomaérés, kérelés, könyörögés, esdeklés, esedezés, rimánkodás; kérelem, kérvény

eñaldomskér, kérlel, könyörög, esdekel, esedezik, rimánkodik; eñaldan ikel'et' kérlek, könyörögök/rimánkodom neked, esedezem előtted

eñaldovksérés, kérelem, kérvény

eñaldožkérve, kérlve, könyörögve, esdekelve, esedezve, rimánkodva; eñaldož kortamskönyörögve/rimánkodva beszél

eñaldoževemskérni/kérlelni kezd

epšel'damo megértés, felfogás; felfogóképesség

epšel'dams megért, felfog

eř nosza!, rajta!, gyerünk!; eř, kortak! rajta, beszélj!

eřakšnomsél, éldegél, létezik; lakik; paršt'e eřakšnoms jól él

eřamo élet, lét; lakás-, lak-;

mel'avkstomo eřamo gondtalan élet; paro eřamo jó élet, jólét; baškaeřamo egyedüllét; vejseñ eřamo együttlét, közös élet; eřamosto az életben; eřamo tarka lakóhely, lakhely, lakás, lakcím

eřamo-ašt'ema létezés, lét; élet-rajz

eřamoči élet, életmód, valóság; vagyon

eřamsél, lakik; baška eřams egyedül él, külön lakik; šumb-rasto eřams egészségesen él; ul'ičise eřams bőségben/jólétben/jómódban él; vasolo eřams távol él/lakik; vejke vejkeñ več-kež eřams egymást szeretve él; vejse eřams együtt él/lakik

eřams-ašt'emsél-éldegél; eřaš-ašt'ešegyszer volt, hol nem volt; élt-éldegélt

eřaskadoma → eřazkadoma

eřaskadoms → eřazkadoms

eřaskadož → eřazkadož

eřaskal'ems → eřaskal'ems

eřavi → eřavoms

eřavića kellő, szükséges, nélkülözhetetlen

eřaviks kellő, szükséges, fontos; eřaviks t'ev szükséges/fontos dolog

eraviksči szükségesség, fontosság

eravoma kellés, szükségesség

eravoms kell, szükség/szüksége van, szükséges; **eravi mol'ems** tov oda kell menni; **meze t'et' eravi?** mi kell neked?; **pek eravat miñe-ñek** nagyon kellesz nekünk, nagy szükségünk van rád

eraza élénk, fürge, gyors, mozgékony; **eraza ava** fürge, mozgékony asszony; → **erazasto**

erazasto élénken; fürgén, gyorsan, mozgékonyan; **erazasto važo-d'ems** élénken/fürgén/gyorsan dolgozik; **erazasto kortams** gyorsan beszél

erazkadoma (eraskadoma) felélénkülés, felgyorsulás, élénkké válás, sietség, iparkodás, kapkodás

erazkadoms (eraskadoms) felélénkül, felgyorsul, élénkké válik, élénk lesz; siet, iparkodik, kapkod; **pojezds erazkadoms** vonatra siet

erazkadož (eraskadož) (mn ign) felélénkült, felgyorsult; (h ign) felélénkülve, felgyorsulva, sietve, iparkodva, kapkodva; **erazkadož tujems kudov** sietve hazamegy

eraskal'ems (eraskal'ems) felélénkül, felgyorsul, élénkké válik, élénk lesz; siet, iparkodik, kapkod; **a eravi eraskal'ems** nem

kell sietni/kapkodni

erba fűz(fa); (növ) csigolyafűz (Salix purpurea)

erbams fűzfavesszővel megüt/megver/megcsap/odasuhint

erbañ fűz-, fűzfá-; **erbañ či** virágvasárnap

erd'e nesze!, nesztek!, nosza!, rajta!, gyerünk!; **erd'e, jarsado** nesztek, egyetek!

erd'ekstamo (meg)átkozás, elátkozás; (meg)szidás, (meg)feddés, (meg)dorgálás, korholás; átok

erd'ekstams (meg)átkoz, elátkoz; megszid, megfedd, megdorgál, korhol

erejste gyorsan, sebesen; tevékenyen, energikusan, aktívan; → **erekste**

erek gyors, sebes; tevékeny, energikus, aktív; → **erekste**; → **erekšija**

erekste gyorsan, sebesen; tevékenyen, energikusan, aktívan; **erekste mol'ems** gyorsan megy/halad; → **erejste**

erekšija higany; **čivt'ordiica** **erekšija** csillogó higany

er-er gyerünk-gyerünk!

erġa nosza!, rajta!, gyerünk!;
erġa, lovnok rajta, olvass!

erġaġna nagy szemű/szemcséjű;
figyelemre méltó, jelentős, je-
lentékeny

erġe gyöngyszem; **erġet'** kerġ-
sams/ġed'ams gyöngyöt fűz; **erġe**-
kerġs gyöngysor, gyöngyfűzér

erġed'ema (meg)örvendés; öröm

erġed'ems megörül, megörvend;
pek erġed'iġ nagyon megörültem

erġed'evems megörül, megörvend

erġel'ems örül, örvend

erġed'eż (meg)örülve, (meg)ör-
vendve; örömmel, szívesen; **iġže**
erġed'eż vastoms örömmel várja
a vendéget, szívesen látja a ven-
déget

erġiċa élő, lakó; életképes, élet-
revaló; jómódú, módos, tehetős,
vagyonos; lakos; **oġoġ erġiċa** városi
lakos, városlakó

erġiks életképes, életrevaló; jó-
módú, módos, tehetős, vagyonos

erġke tó; **erġkeċiře** tópart

erġkeġ tavi, tó-; **erġkeġ ved'** tavi
víz, a tó vize

erġkiġe tavacska, kis tó

erġme vagyon

erġmev vagyonos, tehetős

erġsems él, éldegél, létezik, szo-
kott lenni, előfordul; **iġt'a erġi**
így/úgy szokott lenni

erġt'ema (össze)ütés, megütés,
(meg)verés, (meg)csapás

erġt'ems összeüt, összelök, egy-
máshoz lök, megüt, megver, meg-
csap

erġt'evems összeütközik, beleüt-
közik, nekiütközik, nekiütődik,
megüti magát; **palmaġs erġt'evems**
oszlopnak ütközik

erġva minden, mindegyik; **erġva**
narmuġ eġenze moronzo mori
minden madár a saját dalát
énekli; **erġva ċiste** mindennap, na-
ponta; **erġva ċokġsne** minden este;
erġva iġeste minden évben; **erġva**
ġed'l'a minden héten; → **erġva ki-**
je/ki; → **erġva koda**; → **erġva ko-**
damo; → **erġva koso**; → **erġva kos-**
to; → **erġva kov**; → **erġva kozoġ**; →
erġva meže; → **erġva mežeġ**; →
erġvejkeje

erġva kije/ki mindenki; **erġva kije**
sodi mindenki tudja

erġva koda mindenhogy, min-
denhogyan; **erġva koda erġams**
mindenhogyan él; → **erġva kodat**

erġva kodamo mindenféle; **erġva**
kodamo kevġst'ema mindenféle
kérdés; **erġva kodamo t'usso**
artġems mindenféle színekkel

(be)fest/(be)mázol

er̋va kodat mindenfélék; er̋va kodat sukst-unžat mindenféle rovarok

er̋va koso mindenhol; er̋va koso ul'ems mindenhol van

er̋va kosto mindenhonnan; er̋va kosto sašt' mindenhonnan jöttek/érkeztek

er̋va kov mindenhová; er̋va kov čijñems mindenhová futkos/szaladgál/rohangál; er̋va kov jakams mindenhová jár; er̋va kov ećića mindenbe beleavatkozó

er̋va kozoñ mindenhová; er̋va kozoñ keñer̋kšñems mindenhová eljut

er̋va meže minden, mindent, mindenféle, mindenfélét; er̋va meže uskoms mindenfélét szállít

er̋va mežeñ mindent, mindennek a ...ja; er̋va mežeñ purnića mindent gyűjtő; er̋va mežeñ řed'ića šel'met' mindent észrevevő/megfigyelő szem; er̋va mežeñ ušodks mindennek a kezdete

er̋vams (meg)vár

er̋vejkeje mindenki

er̋ža (fn) erza; kavto er̋žat két erza; mokšer̋ža (fn) mordvin; → er̋žaks; → er̋žava

er̋žaks erzául, erzára; er̋žaks kortams erzául beszél; er̋žaks jutavtoms erzára fordít

er̋žañ (mn) erza; er̋žañ buje erza nemzettség/törzs; er̋žañ kel' erza nyelv; er̋žañ raške erza nép

er̋žava erza nő

eske szög; čemeñev eske rozsdás szög; eske čavnomš szöget üt/ver; eskepra szögfej, a szög feje

eston (fn) észti; kavto estont két észti

estonoñ (mn) észti; estonoñ kel' észti nyelv

eš saját, maga; eš ked'se saját kézzel/kezüleg

ešenk → eseñk

ešenze sajátja, maga, az ő saját ...ja; er̋va narmuñ ešenze moronzo mori minden madár a saját dalát énekli

ešeñ sajátom, magam, az én saját ...m; ešeñ t'evem az én dolgom

ešeñek sajátunk, magunk, a mi saját ...unk

ešeñk (esenk) sajátotok, magatok, a ti saját ...tok

ešest sajátjuk, maguk, a ő saját ...juk; ešest t'evest az ő dolguk

ešet' sajátod, magad, a te saját
...d; **ešet' t'evet'** a te dolgod

eškan magamban; **eškan kortiñ**
magamban beszéltem

eškanzo magában; **eškanzo korti**
magában beszél

eškat magadban; **eškat kortit'**
magadban beszélteél

eškel'amo lépés, lépdelés, lépke-
dés, lépegetés

eškel'ams lép, lépdél, lépked,
lépeget; **ki langa eškel'ams** az
úton lépked

eškel'd'amo (át)lépés; **porovt**
troks eškel'd'amo átlépés a kü-
szöbön

eškel'd'ams lép (egyet), egy lé-
pést tesz, átlép; **porovtoñt' eš-**
kel'd'ik lépd át a küszöböt!

eškel'd'íca egyet lépő, egy lépést
tevő, átlépő; **ikel'ev eškel'd'íca** e-
lőrelépő

eškel'íca lépő, lépdelő, lépkedő,
lépegető; **ki langa eškel'íca** az
úton lépkedő

eškel'ks lépés

ešt'enk → **ešt'eñk**

ešt'enze saját magának; **ešt'enze**
sajiže elvette saját magának

ešt'eñ saját magamnak; **ešt'eñ sa-**
jija elvettem saját magamnak

ešt'eñek saját magunknak; **ešt'e-**
ñek sajiñek elvettük saját
magunknak

ešt'eñk (ešt'enk) saját maga-
toknak; **ešt'eñk sajiñk** elvettétek
saját magatoknak

ešt'est saját maguknak; **ešt'est**
sajiž elvették saját maguknak

ešt'et' saját magadnak; **ešt'et' sa-**
jik elvetted / vedd el saját ma-
gadnak

eškema (össze)ütés, megütés,
(meg)verés, (meg)csapás

eškems összeüt, összelök, egy-
máshoz lök, megüt, megver, meg-
csap

eškevema (össze)ütközés, beleüt-
kezés, nekiütközés, nekiütődés;
čuvtos eškevema fába ütközés

eškevems (össze)ütközik, beleüt-
közik, nekiütközik, nekiütődik,
megüti magát; **čuvtos eškeviñ**
fának ütköztem

etaž emelet, szint; **omboće etaž**
első emelet, második szint; **va-**
šeñće etaž földszint, első szint; **a-**
lo etaž alsó szint

evkstams bedug, beledug; be-
csúsztat, belecsúsztat, betesz, be-
letesz, felhúz (pl. kesztyűt); →

jovkstams

evkstavoms belemegy, beleillik; befurakodik, beleavatkozik, beleártja magát; → **jovkstavoms**

evt'ema (fel)csévézés, (fel)gombolyítás, feltekerés, felcsavarás, motollálás; **suřen evt'ema** fonál-gombolyítás

evt'ems felcsévéz, (fel)gombolyít, felteker, felcsavar, motollál; ide-oda jár, cikázik; **suře evt'ems** fonalat gombolyít

evt'íca felcsévéző, (fel)gombolyító, feltekerő, felcsavaró, motolláló; ide-oda járó, cikázó; **suřen evt'íca** ava fonalat gombolyító asszony

ezga (nu) -on/-en/-ön (mozgásban); **ezgan** rajtam (mozgásban), rám; **ezgat** rajtad (mozgásban), rád; **ezganzo** rajta (mozgásban), rám; **kijaksoń ezga ejkakš jozmoldi** egy gyermek mászik a padlón

ezna sógor (a nővér férje); → **eznal'a**

eznal'a sógor (a nővér férje)

ež- (**ežíń**, **ežit'**, **ež**, **ežíńek**, **ežid'e**, **ežit'**) (én/te/ő/mi/ti/ők) nem (múlt idejű tagadóige); **ežíń čar-kod'e** nem értettem; **ežit' jarsa** nem ettél; **ež korta** nem beszélt

ežel'd'ema hazugság, hazudozás

ežel'd'ems hazudik, hazudozik

ežel'd'íca hazug, hazudozó

ežem pad, lóca, ülés, ülőhely, szék; **kuvaka ežem** hosszú pad; **ežembra** a pad vége, főhely az asztalnál, asztalfő

ežems (nu) helyett; **toń ežems** helyetted

ežna ízület

ežd'ema (meg)melegítés, felmelegítés, (fel)hevítés; **ved'eń ežd'ema** vízmelegítés

ežd'ems (meg)melegít, felmelegít, (fel)hevít; **ved' ežd'ems** vizet melegít

ežd'eń (mn ign) (meg)melegített, felmelegített, (fel)hevített; **ežd'eń ved'** (fel)melegített víz

ežd'ež (mn ign) (meg)melegített, felmelegített, (fel)hevített; (h ign) megmelegítve, felmelegítve, felhevítve

ežema megmelegedés, felmelegedés, felhevülés

ežems megmelegszik, felmelegszik, felhevül

ežks (fn) meleg; **čín ežks** napmeleg, a nap melege

ežńema (meg)melegedés, felmelegedés, sütkérezés

ežnems (meg)melegedik, felmelegedik, (fel)melegszik, sütkérezik; **kaštomo langso ežnems** a kemence tetején melegedik

F

fakul't'et (egyetemi/főiskolai) kar, szak, fakultás

famil'ija vezetéknév, családnév; **koda famil'ijat?** mi a vezetéknéved?, hogy hívnak?

fasol' bab; (növ) veteménybab (Phasolus vulgaris)

fat'akšnoms kitalál, megsejt, rájön, felfog, észrevesz, megfigyel, észlel, tapasztal; **apak učo fat'akšnoms** váratlanul kitalál/észrevesz

fat'amo kitalálás, megsejtés, felfogás, észrevétel, megfigyelés, észlelés, tapasztalás

fat'ams kitalál, megsejt, rájön, felfog, észrevesz, megfigyel, észlel, tapasztal; **il'ved'eks fat'ams** hibát vesz észre/észlel

fat'avoms kitalálják, megsejtik, felfogják, észreveszik, megfigyelik, észlelik, tapasztalják

fat'avtoms sejtet, rávezet, észrevétet, figyelmeztet

fat'íca kitaláló, megsejtő, észrevező, megfigyelő, észlelő, tapasztaló

taló; találékony

fevral' február; **fevral'ste** februárban

fevral'eń februári; **fevral'eń či** februári nap

finn (fn) finn; **kavto finnt** két finn

finneń (mn) finn; **finneń kel'** finn nyelv

flag zászló

forma alak, forma

fotografija fénykép

francuz (fn) francia; **kavto francuzt** két francia

francuzoń (mn) francia; **francuzoń kel'** francia nyelv

frukta gyümölcs; **fruktado jar-sams** gyümölcsöt eszik

fruktań gyümölcs-; **fruktań keńe-řema** gyümölcserés, a gyümölcs megérése

furnoma prűszkölés, fűjtetés

furnoms prűszköl, fűjtat, horkan

G

gabordams megragad, elkap, kikap/kiragad vhonnan; **beřemas**

gabordams ölbe kap

gad'ams bepiskol, összepiskol, össze-
közeken

gad'aviks könnyen piszkolódó

gad'avoms bepiskolódik, össze-
piskolódik, összekenyődik

gagakstnems, gagaksnems gágog

gagakstoms gágog

gaj (mn) csengő, zengő, hangos,
hangzatos, zengzetes; csengőn,
hangosan; → **gajse**

gajgema csengés, zengés, hang-
zás; **bajagañ gajgema** harang
csengése, harangzúgás

gajgems cseng, zeng, csilingel,
hangzik, hallatszik, szól

gajgića (mn ign) csengő, zengő,
csilingelő, hangzó; **gajgića vajgel'**
csengő/zengő/csilingelő hang

gajgstams (**gajkstams**) megcsen-
dül, felcsendül, felzendül, elhal-
latszik

gajna disznóól

gajñems cseng, zeng, csilingel,
hangzik, hallatszik, szól

gajñevt'ems telefonál, telefonon
hív

gajñezevems megcsendül, fel-

csendül, felzeng, felhangzik

gajñića (mn ign) csengő, zengő,
csilingelő, hangzó

gajse csengőn, zengőn; hangosan

gajt'ev csengő, zengő, hangzó,
hangos, zengzetes; **gajt'ev moro**
zengő ének; **gajt'ev kortamo** han-
gos/zengzetes beszéd; → **gaj-**
t'evste

gajt'evste csengőn, zengőn, han-
gosan; **gajt'evste morams** csen-
gőn/zengőn énekel; **gajt'evste**
kortams hangosan beszél

gala liba, lúd

galaχ csavargó, naplopó, mi-
haszna, semmirekellő

galañ liba-, lúd-; **galañ tolga** liba-
toll, lúdtoll; **galañ éća** (növ) or-
vosi székfű, kamilla (*Matricaria*
chamomilla); **galañ kol'ća** aran-
ka, (növ) közönséges aranka
(*Cuscuta europaea*); **galañ t'ikše**
(növ) libapimpó (*Potentilla anse-*
rina)

galdordoms csörög, zörög, csö-
römpöl; **krandazoš galdordi** a
szekér zörög; → **kaldordoms**

galdor-guldor csörögve, zörögve,
csörömpölve

galdorso csörgéssel, zörgéssel,
csörömpöléssel; csörögve, zörög-
ve, csörömpölve; **galdorso ardi**

krandazoš zörögve fut a szekér;
→ kaldorso

gal'd'erđ'ems zörög, csörög, csörömpöl

gal'd'er-gul'd'er giling-galang, csingilingi; csilingelést kifejező onomatopoeitikus szó

galoj tűzpiros, vérvörös, bíborvörös

gamad'ems megüt, megcsap; pra langa gamad'ems fejen üt

garkstams böffent

garmuñat harmonika; garmuñaso šed'ams harmonikán játszik

gas petróleum

gavav (áll) karvaly (Accipiter nisus)

gavdan sarjú

gavkad'ems vakkant; kiskaš gavkad's a kutya vakkantott

gavnoma ugatás, csaholás; kiskañ gavnoma kutyaugatás

gavnoms ugat, csahol; kiskaš gavni a kutya ugat/csahol

gaz gáz

gazeta újság; t'ečín gazeta mai újság

geñit'iv (nyelv) genitívus, birtokos eset

geveř-guveř bukfencezve; geveř-guveř keveřems bukfencezve gurul, bukfencezik

geveřse bukfencezve; geveřse keveřems bukfencezve legurul, bukfencezik

giga (áll) vadliba, vadlúd (Anser)

gigaksñems gágog

giger nyirfakéreg; giger pra guj/jozne (áll) vízisikló (Tropidonotus/Natrix natrix)

gigereñ nyirfakéreg-

gilkad'ems kortyint; ved'gopordavks gilkad'ems vizet kortyint

gizmoldoms csúszik

glagol (nyelv) ige

glasnoj (nyelv) magánhangzó

gluχoj süket

gluχojgadoma megsüketülés

gluχojgadoms megsüketül

gluχojgadož (mn ign) megsüketült; (h ign) megsüketülve

gl'ankad'ems csörömpöl

gñotams (ki)présel, (ki)sajtol

god'ams kerül vhová, odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol, eltalál vhová; **aparos god'ams** kínos helyzetbe kerül; **cel's god'ams** célba talál

god'avoms kerül vhová, odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol; **apak učo t'ezeň god'aviň** váratlanul odacseppentem / ott találtam magam

gogo bábu, madárijesztő; **olgoň** gogo szalmabábu

goldor-goldor csörögve, zörögve, csörömpölve

goldorso zörgéssel, csörgéssel, csörömpöléssel; **goldorso prams** csörömpöléssel lecsik

goluboj világoskék, égszínkék

gol'eć (áll) kövicsík, menyhal (Nemachilus barbatulus)

gorobija láda

gorď'at farkasvakság, szürkületi vakság, tyúkvakság

gorńipov csengettyű; boglárka, zergeboglár, (növ) közönséges zergeboglár (Trollius europaeus)

gorńipovka csengettyűcske, kis csengettyű; **viška gorńipovka** (növ) bogláros szellőrózsa, pápics (Anemone ranunculoides)

gorńipovoň csengettyű-; **gorńipo-**

voň dil'ňema csengettyűszó

grabl'a gereblye; **grabl'at'ikše** (növ) bürökgémorr (Erodium cicutarium)

grać varjú, (áll) vetési/fekete varjú (Corvus frugilegus); **grać-l'evks** varjúfióka

grammat'ika (nyelv) nyelvtan, grammatika

grańića határ; **grańićaň tombal'e** a határon túl, külföldön; **grańićaň tombal'd'e** a határon túlról, külföldről; **grańićaň tombal'ev** a határon túlra, külföldre

groxad'ems dörren

guban gubán, polovec, kun

guberńija kormányzóság, járás

gubol-gabol sitty-sutty (gyors mozgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó); **gubol-gabol št'ams** sitty-sutty feláll/felkel

gubon domb, halom

gubongadoms dombossá/halmossá válik, dombos/halmos lesz

gubonks dombos, halomos

gubor domb, halom, dombocska, halmocska, bucka

guborǵadoms maghajlik, meghajol, meggörbül, meggörnyed,

megvetemedik

gubořks domb, halom, dom-
bocska, halmocska, bucka

gubořksev dombos, halmos, egye-
netlen; **gubořksev tarka** domb-
vidék, dombság

guj kígyó; **gujgal** (áll) rétcsík
(*Misgurnus fossilis*); **ińeguj**
sárkány

gujeń kígyós, kígyó-; **gujeń počko**
(növ) foltosbőrök (*Conium ma-
culatum*)

guldordoma bűgás (galambé),
turbékolás; **gul'kań guldordoma**
galamb bűgása/turbékolása; →
kuldordoma

guldordoms bűg (galamb), tur-
békol; **gul'kaś guldordi** a galamb
bűg/turbékol; → **kuldordoms**

gul'ka (áll) galamb (*Columba*);
gul'kaś guldordi a galamb bűg/
turbékol

gumboldoms szivárvány színében
játszik, pompázik, tündököl, ra-
gyog; **veše peřt'-pel'kseś gum-
boldi** az egész környék pompá-
zik/tündököl/ragyog; → **kumbol-
doms**

gurnoms lángol, lobog (tűz);
toloś gurni a tűz lángol/lobog

gurso ropogva (tűzben); **gurso**
paloms ropogva ég

guřams bűjőcskázik, bűjőcskát
játszik

guřĩnese: guřĩnese nalkśems
bűjőcskát játszik

guřĩnema korgás; **potmoń guř-
ĩnema** gyomorkorgás

guřĩnems korog; **vačoćid'e pot-
mom guřĩni** az éhségtől korog a
gyomrom

guřĩnezevems korogni kezd

gukad'ems meggyullad, kigyul-
lad, fellángol, fellobban, lángra
gyúl

guvnoma bűgás (galambé), turbé-
kolás; lángolás, lobogás (tűzé)

guvnoms bűg (galamb), turbékol;
lángol, lobog (tűz); duruzsol (tűz)

guvso ropogva (tűzben); **peń-
get'ńe guvso kirvaźst'** a tűzifa
meggyulladt

X

χimija kémia

χimijań kémiai, kémia-

χliśt'ad'ema (rá)suhintás, (meg)-
csapás, (meg)legyintés

χliśt'ad'ems (rá)suhint, (meg)-
csap, (meg)legyint; **il'evse χliś-
t'ad'ems** vesszővel (rá)suhint/

(meg)csap

χlišt'ajema csapkodás, ütés, os-
torozás, korbácsolás

χlišt'ajems csapkod, üt, ostromoz,
korbácsol

χlopajemka habszegfű, (növ) hó-
lyagos habszegfű (Silene cucuba-
lus/inflata/vulgaris)

I

icirdams megkarmol, megkarcol;
keñžese icirdams a körmével
megkarmol

icirdavoms megkarcolódik, meg-
karcolja magát; apak fat'a icirda-
voms észrevétlenül megkarcolja
magát

iciřams karmol, karcol

icirď'ams megüt, megver, meg-
csap, odasóz; palkaso icirď'ams
bottal megüt/megver/odasóz

ičema (meg)dagasztás, (meg)-
gyúrás

ičems (meg)dagaszt, (meg)gyúr;
čapaks ičems téstát dagaszt/
gyúr

ičez (mn ign) (meg)dagasztott,
(meg)gyúrt; (h ign) megdagaszt-
va, meggyúrva

id'em vad; id'em rakša vadállat;

id'em jakšargo (áll) réce, vadka-
csa (Anas)

id'ema megmentés, kimentés; zi-
jando id'ema megmentés a bajtól,
kimentés a bajból

id'emevś rém, szörny, ördög, go-
nosz szellem

id'emgadoms megvadul, elvadul;
ovše id'emgadoms teljesen meg-
vadul

id'emka¹ kiváltási/megváltási
összeg, váltságdíj

id'emka² vadóc; vadmadár

id'emkstams megvadul, elvadul

id'ems megment, kiment; zijando
id'ems bajtól megment, bajból
kiment

id'erdamo (orv) trachoma (szem-
gyulladás)

id'erdams leseper, lever; elhes-
seget, elűz, elutasít

id'evems megmenekül

id'evks megmenekülés, meg-
mentés

id'ež (mn ign) megmentett,
kimentett; (h ign) megmentve,
kimentve

id'ića megmentő, kimentő; zijan-
do id'ića a bajtól megmentő, a

bajból kimentő

ixel'd'ema pityergés, szipogás, nyafogás

ixel'd'ems pityereg, szipog, nyafog

ijardića makacskodó, ellenszegülő, engedetlenkedő; makacs, konok, csökönyös, önfejű

ijardoms makacskodik, ellenszegül, engedetlenkedik; zaklat, alkalmatlankodik, molesztál; **vešema marto ijardoms** kérésekkel zaklat

ije év; **čačoma ije** születési év; **er'va ijeste** minden évben; **t'e ijeste** ebben az évben, az idén; **žaro ijese?** hány éves (korban)?, hány évesen?; **ijed'e ijes** évről évre; **ijeñ per't** egy éven át, egész évben; **žaro (toñ) ijjet'** hány éves vagy?; → **ijeñ-ijeñ**

ijeñ évi, éves, év-; **ijeñ piñget'** évszakok

ijeñ-ijeñ éveig, éveken át

ijul' július; **ijul'ste** júliusban

ijul'eñ júliusi; **ijul'eñ čit'** júliusi napok

ijuñ június; **ijuñste** júniusban

ijuñeñ júniusi; **ijuñeñ čit'** júniusi napok

ikel'će (meg)előző, elülső, elő-; **ikel'će kudo** előszoba; **ikel'će val** előszó

ikel'd'ams megelőz; **vešeñ ikel'd'ams** mindenkit megelőz

ikel'd'e (hsz) előlről; (nu) elől; **ikel'd'e udalov jutams** előlről hátra megy; **šel'me ikel'd'e tujems** eltűnik a szeme elől

ikel'e (hsz) elől; (nu) előtt; **ikel'e mol'ems** elől megy; **kudo ikel'e ašt'ems** a ház előtt áll; **obedte ikel'e** ebéd előtt; **šed'ikel'e** azelőtt, korábban, hajdanában, egykor; **veše ikel'e** mindenekelőtt; → **ikel'epel'ks**

ikel'eñ (meg)előző, előbbi, korábbi, egykori, hajdani; **ikel'eñ eřamo** előbbi/korábbi élet

ikel'epel'eñ eljövendő, jövőbeli; előre való; **ikel'epel'eñ ařsema** előre gondolkodás

ikel'epel'ev ezentúl, a jövőben; előre; **ikel'epel'ev sodams** előre tud

ikel'epel'ks homlokzat; jövő; **valdo ikel'epel'ks** fényes/ragyogó jövő

ikel'ev (hsz) előre; (nu) elé; **ikel'ev mol'ems** előre megy; **ikel'ev sodams** előre tud; **šel'me ikel'ev pongoms** szeme elé kerül

ikel'ga (hsz) elől (mozgásban);

(nu) előtt el (mozgásban); **kudo**
ikel'ga jutams a ház előtt el-
megy/elhalad/elvonul; → **ikel'**-
gapača

ikel'gapača kötény

ikel'ks elülső rész, eleje vminek;
kaštomikel'ks kályha/tűzhely/
kemence eleje; **kudikel'ks** a ház
előtere, pitvar, tornác; **ortaike'ks**
kapu előtti hely, kapubejáró;
šed'ikel'ks régi kor/idők

ikñema csuklás

ikñems csuklik

ikñet'ems csuklik

ila szokás, szertartás; **šed'ikel'en**
ila egykori szokás

ila-kirda szokás; **tašto ilat-kirdat**
régí szokások

ilik erő; **ilikem maštš** elfogyott az
erőm

ilikev erős; **ilikev čora** erős férfi

ilikt'eme erőtlen, gyenge; erőtl-
lenül, gyengén

ilikt'emeči erőtlenség, gyengeség

illat'iv (nyelv) illativus

il'a ne (tiltósó imperativus,
egyes szám, 2. személyben); **il'a**
pel'e ne félj!

il'ado ne (tiltósó imperativus,
többes szám 2. személyben); **il'a-**
do pel'e ne féljetek!

il'ams elfullad, elcsuklik (hang)

il'ček-pil'ček össze-vissza, tessék-
lássék, úgy-ahogy, hanyagul

il'ej fűz(fa), (növ) kosárkötőfűz,
nemesfűz (*Salix viminalis*)

il'ešt'ams feltűr, felgyűr (ruhauj-
jat), kifordít; **ožat il'ešt'ams** fel-
tűri/felgyűri a ruha ujját

il'ešt'avks feltűrt/felgyűrt ruhaujj

il'ešt'avoms (ruhaujj) felgyűrő-
dik; **ožan il'ešt'avšt'** a ruhám ujjá
felgyűrődött

il'ev vessző, száraz ág, rőzse,
gally; **jolgaña il'ev** hajlékony
vessző; **il'evse χlišt'ad'ems**
vesszővel (rá)suhint/(meg)csap

il'even vessző-; **il'even kept'ere**
vesszőkosár

il'išams széttol, széthúz; **t'ikše**
il'išams széttolja a szénát

il'išt'ams széttol, széthúz

il'šekšñems elfullad, fuldoklik,
fulladozik

il'šems elfullad, fuldoklik, fulla-
dozik

il'šeževems fuldokolni/fulladoz-

ni kezd

il't'amo, il't'ema (el)kísérés, kikísérés; búcsúztatás, útnak indítás; **inžen il't'amo** a vendég/vendégek elkísérése/búcsúztatása

il't'ams, il't'ems (el)kísér, kikísér; **kudov il't'ams** hazakísér

il't'avoms, il't'evems elkísérik, kikísérik, kivezettetik

il't'ema → **il't'amo**

il't'ems → **il't'ams**

il't'evems → **il't'avoms**

il't'ñems (el)kísér, kikísér, kísérget

il'ved'ems téved, hibázik, elvét, eltéveszt; **il'a il'ved'e** ne tévedj/hibázz!

il'ved'evks hiba, tévedés, vétség, mulasztás

il'ved'evkse hibás, téves

il'ved'ks (**il'vet'ks**) hiba, tévedés, vétség, mulasztás; **vit'ež-pet'ež** **il'ved'kst** (ki)javított hibák; **il'ved'kst vit'ems** kijavítja a hibát

imeñit'el'noj (nyelv) alanyeset, nominativus

imperat'iv (nyelv) imperativus, felszólító mód

ineššiv (nyelv) inessivus

infñit'iv (nyelv) infinitivus, főnévi igenév

ingel'd'e → **inžel'd'e**

ingel'd'ems → **inžel'd'ems**

ingel'ks → **inžel'ks**

inks → **inks**

invalid (fn) rokkant, invalidus

inzed'ema gyalulás; **lazoñ inzed'ema** deszkagyalulás

inzed'ems gyalul; **laz inzed'ems** deszkát gyalul

inzed'evks gyalulás

inže → **inže**

inžen → **inžen**

inžeñer → **inžeñer**

inat'a nemzetségfő, törzsfő, törzsfőnök

inazor cár; uralkodó, fejedelem; **inazorava** cárnő, cárné

inazoron cári, fejedelmi

ind'er (növ) ükörkelonc (Lonice-ra xylostium)

ine nagy, hatalmas; **ineči** húsvét; **ineguj** sárkány; **inepaz** Inyepaz

(isten az erza mitológiában); **íne-peńć** merőkanál; → **ínat'a**; → **ínazor**; → **ínazorón**; → **íneved'**; → **íneved'eń**

ínesket', **ínasket'** kérlek, légy szíves, tessék; **sak, ínesket'** gyere, kérlek!, légy szíves, gyere!

íneved' tenger, óceán; **íneved'ćire** tengerpart

íneved'eń tengeri, tenger-, óceán-

íngel'd'e (**íngel'd'e**) fordítva, visszájára, fonákjára; **íngel'd'e vel'avtoms** visszájára fordít, kifordít

íngel'd'ems (**íngel'd'ems**) kifordít, visszájára fordít

íngel'ks (**íngel'ks**) visszája/fonákja/belső fele vminek; **plat'ijań íngel'ks** a ruha fonákja

ínks (**inks**) hántolókés

ínst'itut intézet, főiskola, felsőoktatási intézmény

íńzej (növ) málna (*Rubus idaeus*); **íńzejńed'ks** málnabokor

íńzejbulo (fn) málnás (hely), málnáskert

íńzejeń málna-; **íńzejeń vareńija** málnalekvár, málnadzsem

íńzejks málnabokor

íńze (**ínze**) vendég; **íńze vastoms** vendéget vár/fogad

íńzeń (**ínzeń**) vendég-; **íńzeń kudo** vendégház, szálloda; **íńzeń vastńema** vendégfogadás

íńzeńer (**ínzeńer**) mérnök

irnema morgás, bőgés, ordítás, üvöltés

irnems morog, bőg, ordít, üvölt; **kiskaś irni** a kutya morog

irnezevems morogni kezd, elbődül; **kezejste irnezevems** mérgesen morogni kezd

irnića morgó, bőgő, ordító, üvöltő; **irnića kiska** morgó kutya

irżakadoms érdessé/durvává válik, eldurvul, megkeményedik; **vajgel'eze irżakadś** a hangja érdessé/durvává vált

irżańa érdes, durva, sprőd, reszelős; **irżańa vajgel'** érdes/reszelős hang

irđ'eks borda

irđ'ez borda

irėd'ema berúgás, lerészegedés; részegség, ittasság

irėd'ems berúg, lerészegedik; széngázmérgezést kap

irėd'eź (mn ign) berúgott; (mn)

részeg, ittas; (h ign) berúgva, lerészegedve; (mn ign) részegen, ittasan; **iréd'ež lomañ** berúgott/részeg/ittas ember

iréd'ste (irét'ste) részegen, ittasan

irved'ems kicsépel, elcsépel (gabonát)

iskovams tisztáz, felderít, kiderít

istožams megsemmisít, elpusztít, szétrombol, szétdúl

isak tegnap; **isak siñ** tegnap érkeztem

iseñ tegnapi; **iseñ či** tegnapi nap; **iseñ čid'e ikel'e** tegnapelőtt

ismird'ams hanyagul/tessék-lás-sék megköt/beköt

ist'a így, úgy; **ist'a erši** így/úgy szokott lenni; **nama, ist'a** természetesen/persze így van; **ist'a žo** ugyanígy, ugyanúgy; szintén → **ist'ajak**

ist'ajak így is, úgy is; **l'ijasto ist'ajak erši** néha/olykor így/úgy is szokott lenni

ist'ak csak úgy; **ist'ak maksoms** csak úgy odaad; → **ist'akkak (ist'akak)**

ist'akkak (ist'akak) amúgy is; **ist'akkak maksovl'iñ** amúgy is adtam volna

ist'akoñ jelentéktelen, nem fontos

ist'amo ilyen, olyan; **ist'amo jakšamoñe** ilyen hidegben; **ist'amo žo** ugyanilyen, ugyanolyan; szintén; → **ist'aška**; → **ist'at**

ist'aña ilyen módon, ilyenféleképpen, pontosan így; **ist'aña t'e-jems** pontosan így cselekszik

ist'aška ekkora, akkora

ist'at ilyenek, olyanok; **ist'at žo** ugyanilyenek, ugyanolyanok

išem (áll) szamár (*Equus asinus*)

italijañ (mn) olasz; **italijañ ava** olasz nő; **italijañ éora** olasz férfi; **italijañ kel'** olasz nyelv

it'mamo kajálás, zabálás; kaja

it'mams kajál, tömi a pofáját, sokat eszik, zabál

izamo boronálás; borona

izams boronál; **moda izams** boronálja a földet

izavks boronálás

izerd'ems → **izird'ams**

izir'ams karmol, karcol

izird'ams, izerd'ems megkarmol, megkarcol

iziřd'avks karmolás, karcolás

iziřd'avoms megkarcolódik, megkarcolja magát

ižńamo (le)győzés; győzelem, diadal

ižńams (le)győz; **stakačit' ižńams** legyőzi a nehézségeket; **vešeń ižńams** mindenkit legyőz

ižńavks győzelem, diadal; **pokš ižńavks** nagy diadal

ižńaž (mn ign) legyőzött; (h ign) legyőzve

ižńića (le)győző; győztes

J

ja na, nos, nahát; **jaj**, hűha; **ja**, **paro** na jó; **ja**, **tongak t'esat?** hűha, te is itt vagy?

jabunća takaró, terítő

jadams (el)varázsol, megbabonáz, (meg)bűvöl, (meg)igéz

jaχod'ekšńems integet, lenget; **jaχod'ekšńeš ked'senze** integetett (a kezével)

jaχod'ema intés, (meg)legyintés, (meg)lendítés; lendület; **ked'eń jaχod'ema** kézlegyintés

jaχod'ems int, (meg)legyint, (meg)lendít; **jaχod's ked'senze**

intett/legyintett (a kezével)

jaχod'evt'ems intésre/legyintésre késztet; nekilendül

jaχojems integet, lenget, ringat, himbál; **šl'apaso jaχojems** kalapjával integet, kalapját lengeti

jaχol'ems integet, lenget, ringat, himbál; **ked'se jaχol'ems** integet (a kezével)

-jak, -gak, -kak is; tagadó mondatban: **sem**; **Šegedsejak** Szege-den is; **tongak** te is; **vešt'kak** egyszer is; tagadó mondatban: egyszer **sem**

jakamo járás, menés, vándorlás, gyaloglás, sétálás; **viřga jakamo** erdőben járás

jakams jár, megy, halad, vándorol, sétál; **kepe jakams** mezítláb jár; **malava jakams** közel jár; **školav jakams** iskolába jár; **t'eatrav jakams** színházba jár; **vasolga jakams** távol jár; **pandova jakams** hegyet mászik; **mel'ga jakams** ápol, gondoz, gondoskodik; udvarol

jakams-pakams jár-kel, járkál, mendegél, sétál, sétálgat

jakavks járás, menés, járásmód

jakavt járás, menés, járásmód; **t'ejt'eřeń jakavtozo maziј** a lány járása szép

jakavtića járató, jártató; szószóló, közbenjáró, vmit kijáró

jakavtoms (ige) járat, jártat, meneszt, vezet, visz; **vasolga jakavtoms** messzire vezet/visz

jakaž-pakaž (mn ign) kitaposott; (h ign) járva-kelve, járkálva; **jakaž-pakaž ki** kitaposott út; **jakaž-pakaž sefed'ems** lábán kihordja a betegséget

jakića járó, menő, haladó, vándorló, sétáló; gyalogos, gyalogjáró; **jakića ejkakš** járó / járni tudó gyermek

jakića-pakića járó-kelő, járkáló, sétáló, sétálgató; gyalogos, járó-kelő

jakšargo (áll) réce, vadkacsa (Anas); **id'em jakšargo** (áll) réce, vadkacsa (Anas)

jakšargoñ réce-, vadkacsa-; **jakšargoñ ñeř** kacsacsőr, a vadkacsa csőre

jakšema járás, járkálás, járogatás, mendegélés, vándorlás; **viřga-pakšava jakšema** erdőn-mezőn járás

jakšems jár, járkál, járogat, mendegél, vándorol; **mekev-vasov jakšems** oda-vissza járkál, ide-oda járkál

jakšt'erđ'ems kipirosodik, kivörösödik, megpirosodik, kipirul,

piroslik, vöröslik

jakšt'erđ'ića kipirosodó, kivörösödő, megpirosodó, kipiruló, pirosló, vörösülő

jakšt'ere piros, vörös; **jakšt'ere t'us** piros/vörös szín; → **jakšt'erešte**; → **jakšt'ereps**

jakšt'ereps (növ) cékla (Beta vulgaris)

jakšt'ereste pirosan, vörösen; pirosra, vörösre; **jakšt'ereste kal'avoms** vörösen izzik; **jakšt'ereste artoms** pirosra/vörösre fest/mázol

jakšt'erğadoma megpirosodás, kivörösödés, kipirulás, elpirulás

jakšt'erğadoms megpirosodik, kivörösödik, kipirul, elpirul, pirossá/vörössé válik, piros/vörös lesz; **umařt'ñe jakšt'erğadšt'** az almák megpirosodtak

jakšt'erğadož (mn ign) megpirosodott, kivörösödött, kipirult, elpirult; (h ign) megpirosodva, kivörösödve, kipirulva, elpirulva, pirossá/vörössé válva

jakšt'erğal'ems pirosodik, vörösödik, pirul, piroslik, vöröslik

jakšt'erğavtoma (ki)pirosítás, megpirosítás, bepirosítás, pirosra/vörösre festés/színezés

jakšt'erğavtoms kipirosít, megpi-

rosít, bepirosít, pirosra/vörösre fest/színez

jakšt'ergavtož (mn ign) kipirosított, megpirosított, bepirosított, pirosra/vörösre festett/színezett; (h ign) kipirosítva, megpirosítva, bepirosítva, pirosra/vörösre festve/színezve

jakšt'er kaj (növ) cékla (Beta vulgaris)

jakšt'er kajeñ cékla-; **jakšt'er kajeñ jam** céklaleves

jakšt'er t': **jakšt'er t'** meřems piroslik, vöröslik

jakšamat'a (**jakšamo at'a**) Tél-apó, Mikulás

jakšamgov január

jakšamgovoñ januári; **jakšamgovoñ davolt** januári hóviharok

jakšamo hideg, fagy, fagyos; **jakšamo varma** hideg szél; **d'e kabrañ jakšamot** decemberi hidegek; **jakšamodoñt'** tařkstams a hidegtől megdermed/átfagy; → **jakšamoñe**; → **jakšamo jonks**; → **jakšamo jonksoñ**; → **jakšamo jondo**; → **jakšamo jono**; → **jakšamo jonov**; **jakšamat'a** (**jakšamo at'a**); → **jakšamgov**; → **jakšamgovoñ**

jakšamo jondo északról, észak felől; **varmaš jakšamo jondo puvi** a szél észak felől fúj

jakšamo jonks észak; **vasolo jakšamo jonks** messzi/távoli észak

jakšamo jonksoñ északi; **jakšamo jonksoñ varmat** északi szelek

jakšamo jono északon; **jakšamo jono eřams** északon él/lakik

jakšamo jonov északra, észak felé, északi irányba; **jakšamo jonov ardoms** északra / észak felé / északi irányba utazik

jakšamoñe hidegben; **išt'amo jakšamoñe** ilyen hidegben

jakšavtnema lehülés, kihülés

jakšavtnems (le)hűl, kihűl, fagy, hideg lesz

jakšavtoma lehülés, kihülés

jakšavtoms lehűl, kihűl, fagy, hidegre fordul, hideg lesz

jala állandóan, egyre, egyre csak, tovább, mindig, még mindig; mégis, tagadó mondatban: mégsem; → **jalat'eke**

jalaks öccse vkinek

jalakske öcsike, kisöcs; **šed'ejbel'kskem**, **jalakskem** édes/drága kisöcsém

jalakst-pat'at testvér; öcs és nővér, öcs a nővérével

jalat'eke mégis; tagadó mondat-

ban: mégsem; mindegy; **jalat'eke**
siñ mégis eljöttem

jalav szalag

jalga barát, barátnő, társ, társnő;
ejkakšpiñgeñ jalga gyermekkori
barát/barátnő; **malaviks jalga**
közei barát/barátnő; **jalgaj** ba-
rátom!, barátnóm! (megszólítás)

jalgaćek páros; **jalgaćek kemt'**
páros csizma

jalgaksči barátság; **keme jal-**
gaksči tartós barátság

jalgañ baráti, barátnői; **jalgañ**
vastovoma baráti találkozás

jalga-oja barát-társ; **malaviks jal-**
gat-ojat közei barátok

jalgo gyalog, gyalogosan; **jalgo**
mol'ems gyalog megy

jalt szellő, fuvallat; **šožda jalt**
enyhe szellő, könnyű fuvallat

jam leves; **l'emev jam** zsíros le-
ves; **vecana jam** híg leves; **emežeñ**
jam zöldségleves; **kaloñ jam**
halleves, hallé, halászlé; **sivel'eñ**
jam húsleves

jamks köles, (növ) termesztett
köles (*Panicum miliaceum*); dara,
gríz

jamksoñ köles-; dara-, gríz-;
jamksoñ kaša köleskása

jamša vmilyen kettős tárgy,
kettős termés (két egyforma, e-
setleg összenőtt részből álló
tárgy, termés); dupla szál/sző-
vés; **jamšapešt'e** kettős mogyo-
ró/dió

jamšijams kettéoszlik, kettéválik,
kettéágazik, kettéhasad

jamt-kašat ennivaló, étel, leves és
kása; **roštovañ jamt-kašat** ka-
rácsnyi ennivaló/étel

jan ösvény; **t'ejiñe jan** keskeny
ösvény

jangamo kidörzsölés, feldör-
zsölés, feltörés, eltörés, össze-
törés, összezúzás

jangams kidörzsöl, feldörzsöl,
feltör, eltör, összetör, összezúz

jangavoms kidörzsölődik, feldör-
zsölődik, felsebződik; eltörik,
összetörik

jangšema (jankšema) kételkedés;
megbánás, sajnálás; bánkódás,
nyugtalanzkodás; kétség, kétely,
részvét, sajnálkozás, szánakozás

jangšems (jankšems) kételkedik;
megbán, sajnál; bánkódik. nyug-
talanzkodik; **il'a jangše t'eñ kise**
ne bánkódj emiatt!

janne ösvény, kis ösvény

janvař január; **janvařste** janu-
árban

janvařeń januári; janvařeń jak-
šamot januári hidegek

jarmak pénz, érme; čova jarmak
aprópénz; koňovoń jarmakt
papírpénz; šijań jarmakt ezüst-
pénz; taštaž jarmakt megtaka-
rított/spórolt pénz; jarmakt jo-
mavtñems pénzt veszít; jarmakt
taštams pénzt gyűjt/megtakarít,
spórol

jarmakijams meggazdagodik,
meggazdagszik, pénzessé válik,
pénzes lesz

jarmakoń pénz-, érme-; jarma-
koń araz pénzhiány; jarmakoń
javoma pénzosztás; jarmakoń
taštamo pénzgyűjtés, pénzmeg-
takarítás, spórolás

jarmakov pénzes; jarmakov
važod'ema pénzes munka

jarmaktomo pénztelen, pénz nél-
küli: pénztelenül, pénz nélkül;
jarmaktomo lomań pénztelen
ember; jarmaktomo sams pénz
nélkül jön/érkezik

jarmanka, jarmonka vásár; ki-
zeń jarmanka nyári vásár

jarmankań, jarmonkań vásári,
vásár-

jarsakšnoma eszegetés

jarsakšnoms eszeget; erva mez-
d'e jarsakšnoms mindenből e-
szeget

jarsamka evés, étkezés; étel, en-
nivaló, táplálék, eledel; paro jar-
samka jó/finom étel/ennivaló;
vergizeń jarsamka (növ) farkas-
boroszlán (Daphne mezereum)

jarsamo evés, étkezés; étel, enni-
való, táplálék, eledel; tańt'ejste
jarsamo jó étvágyat!

jarsamopel' ennivaló, étel, ele-
del; sivel'eń jarsamopel't' hús-
ételek; tańst't'eme jarsamopel'
íztelen étel; tańt'ej jarsamopel'
finom/ízletes étel/eledel; jarsa-
mopel' purnams tálal

jarsamopel'eń étkezési, enniva-
ló-, étel-, ét-; jarsamopel'eń a-
nokstamo ételkészítés; jarsamo-
pel'eń javšema ételosztás

jarsamo-šimema evés-ivás, étke-
zés, táplálkozás, lakmározás, evé-
szet-ivászat

jarsamoń-šimemań étkezési,
táplálkozási, étkezés-, táplálko-
zás-; jarsamoń-šimemań ška
étkezési idő

jarsams-šimems eszik-iszik, ét-
kezik, táplálkozik, lakmározik

jarsams eszik, fogyaszt; sivel'd'e
jarsams húst eszik; šangiñese
jarsams villával eszik; tańt'ejste
jarsams jó étvágyat!

jarsavoms jóllakik, telecszi ma-
gát, eltelik vmivel

jarsavtoms megetet, jóllakat, megvendégel, megkínál

jarsaž-šimež (mn ign) jóllakott; (h ign) jóllakva; **jarsaž-šimež lo-mań** jóllakott ember

jarsića evő, fogyasztó; **sivel'd'e jarsića** húsevő, húst fogyasztó

jarsněms eszik, eszeget, (mindent) megeszik, felfal; **emežd'e jarsněms** zöldséget eszik/eszeget

jař rajta!, gyerünk!, na!; **jař, sajik** na fogd / vedd el!

jasmuk (növ) lencse (*Lens culinaris*)

jaśl'a bölcsőde; **ejkakš jaśl'as maksoms** bölcsődébe adja a gyermeket

jaščik fiók, láda; **šormań jaščik** levelesláda, postaláda

jat ellenség, (fn) idegen

jatoń ellenséges, (mn) idegen; **jatoń vij** ellenséges erő

javams bemelegszik (kályha, kemence); **kaštomoš javaš** a kemence bemelegedett

javavtoms befűt, bemelegít (kályhát, kemencét); **kaštomo javavtoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába

javol'avks közlemény, értesítés,

hirdetmény, nyilatkozat

javol'avtoma közlés, tudatás, tudósítás, értesítés, (ki)hirdetés, hírül adás, nyilatkozás, nyilvánosságra hozatal, (be)jelentés; hír, híradás, nyilatkozat; **čumon-domań javol'avtoma** vádirat; **javol'avtoma šormadoms** jelentést/nyilatkozatot ír

javol'avtoms közöl, tudat, tudósít, értesít, kihirdet, hírül ad, nyilatkozik, nyilvánosságra hoz, bejelent; **anokči javol'avtoms** kézsültséget jelent be

javoma (el)osztás, szétoztás, felosztás, megosztás, elválasztás, szétválasztás, elkülönítés; elválás, szétválás, elkülönülés; **jarmakoń javoma** pénzosztás; **jalgado javoma** baráttól való elválás

javoms (el)oszt, szétozt, feloszt, megoszt; elválaszt, szétválaszt, elkülönít; elválk, szétválk, elkülönül; **vejt'e-vejt'e javoms** egyenként/egyeseivel eloszt

javovks rész, részesedés; választék (hajban); (fn) elosztó (tárgy)

javovtića (el)osztó, szétoztó, felosztó, megosztó, elválasztó, elkülönítő; **šeχ't'e pokš javovtića** (mat) a legnagyobb közös osztó

javovtoms (el)oszt, szétozt, feloszt, megoszt, elválaszt, elkülönít; **vejket'ste javovtoms** egyfor-

mán eloszt/szétoszt/feloszt

javož (mn ign) (el)osztott, szétosztott, felosztott, megosztott, elválasztott, szétválasztott, elkülönített, elvált, szétvált, elkülönült; (h ign) (el)osztva, szétosztva, felosztva, megosztva; elválasztva, szétválasztva, elkülönítve, elválva, szétválva, elkülönülve; **javož** éora elvált férfi

javšema (el)osztás, szétosztás, felosztás, megosztás, kiosztás, beosztás, (fel)osztogatás, szétosztogatás; **jarsamopel'eñ javšema** ételosztás

javšems (el)oszt, szétoszt, feloszt, megoszt, kioszt, beoszt, (fel)osztogat, szétosztogat; **jarmakt javšems** pénzt oszt/osztogat

javšića (el)osztó, szétosztó, felosztó, megosztó, kiosztó, beosztó, (el)osztogató, szétosztogató; **jarmakoñ javšića** pénzosztó

jažakšnoms (meg)őröl, széttör, összetör, összezúz, megdarál, ledarál

jažamo (meg)örlés, széttörés, összetörés, összezúzás, megdarálás, ledarálás; **počtoñ jažamo** lisztörlés; kő, malomkő; **jažamo kev** őrlő kő, malomkő

jažams (meg)őröl, széttör, összetör, összezúz, megdarál, ledarál; **počt jažams** lisztet őröl

jažams-tapams összetör, összezúz, szétver

jažavks törés, kár; **a vit'eviks jažavks** kijavíthatatlan törés/kár

jažavoms összetörik, széttörik, tönkremegy; **ulavoš jažavš** a szekér összetört

jažavtića (meg)őrlető, (meg)daráltató; molnár; **počtoñ jažavtića** molnár

jažavtněms őröl, tör, zúz, darál

jažavtoma megőrletés, megdaráltatás, ledaráltatás; **počtoñ jažavtoma** gabonaőrletés

jažavtoms (meg)őröltet, (meg)daráltat, ledaráltat; **počt jažavtoms** gabonát őröltet

jažaz (mn ign) (meg)őrölt, (szét)tört, összetört, összezúzott, (meg)darált, ledarált; (h ign) megőrölve, széttörtve, összetörve, összezúzva, megdarálva, ledarálva; **jažaz tovt** őrölt liszt

jaži őrlő; **počtoñ jaži** gabonaőrlő

jažića (meg)őrlő, (szét)törő, összetörő, összezúzó, megdaráló, ledaráló; molnár

Jevropa Európa

jokoldoma sántítás, sántikálás, bicegés

jokoldoms sántít, sántikál, biceg;
mol'emste jokoldoms járaskor
sántít/sántikál/biceg

jokoldiça sántító, sántikáló, bi-
cegő; sánta; jokoldiça at'a sánta
öregember

jol, jolo vessző; kal'eñ jol
fűzfavessző

jolakadoms nyugtalankodni/ag-
gódni/izgulni kezd

jolaña → jolgaña

joldordoms felzavar, felkavar;
ved' joldordoms felzavarja/fel-
kavarja a vizet

joldorso (gyorsan) ide-oda; jol-
dorso ardoms ide-oda utazik

jolgaña, jolaña hajlékony, rugal-
mas, ruganyos, arányos (testal-
katú), karcsú; jolgaña il'ev hajlé-
kony vessző; jolgaña t'ejt'er a-
rányos testalkatú / karcsú lány

jolo → jol

jomakšnoms elveszik, elpusztul,
eltűnik

jomamo elveszés, (el)pusztulás;
jarmakoñ jomamo a pénz elve-
szése

jomamoči elveszés, (el)pusztulás

jomams elveszik, elpusztul, eltű-
nik; ovše jomams teljesen/vég-

képp eltűnik; ved'vařas jomams
a víz sodrába veszik

jomams-arams eltűnik, elveszik;
ejkakšt, kov jomid'e-arid'e? gyer-
mekek, hova tűntetek?

jomaške elveszett, eltűnt (ember)

jomatoms elveszik, eltűnik

jomavks veszteség; t'ečiñ jo-
mavks mai veszteség

jomavtnems veszít, elveszteget,
(egymás után) elveszít/elveszt;
jarmakt jomavtnems pénzt ve-
szít; lamo ška jomavtnems sok i-
dőt veszít/elveszteget

jomavtoma elvesztés, elvesztés,
elveszejtés, elpusztítás, eltüntetés

jomavtoms elveszít, elveszt, elve-
szejt, elpusztít, eltüntet; jarmakt
jomavtoms pénzt elveszít; lamo
ška jomavtoms sok időt elveszít

jomavtož (mn ign) elveszített, el-
vesztett; (h ign) elveszítve, el-
vesztve; jomavtož jarmakt elve-
szített pénz

jomaž (mn ign) elveszett; (h ign)
elvesztve; jomaž ška elveszett idő

jombola (gyorsan) forgó/pörgő

jomboldoms (gyorsan) forog/pö-
rög; ve tarkaso jomboldoms egy
helyben forog

jombolk sutty! (gyors tevékenységet kifejező onomatopoetikus szó); **jombolk** sovaś vařas sutty, bebújt a lyukba

jombolso gyorsan; **jombolso** ve-l'ams gyorsan forog/pörög

jomśems elveszik, (el)tűnik, elmúlik; **veśe jomśešt'** minden elveszett

jomśet'ems elveszik, (el)tűnik; **kov jomśet'it'?** hová tűntél?; **jonom jomśet'i** eszemet veszttem

jon¹ ész, értelem; **jonom jomśet'i** eszemet veszttem

jon² jó, rendes, szép; → **jonsto**

jon³ oldal, irány; **vit' jon** bal oldal/irány

jondo (hsz) felől, oldalról; (nu) felől, oldaláról, irányából; **ve jondo mařavoms** egyik oldalról / egy irányból hallatszik; **čil'isema jondo** keletről; **čivalgoma jondo** nyugatról; **jakšamo jondo** északról; **l'embe jondo** délről (égtáj); **obedjondo** délről (égtáj); **pel'evejondo** északról; **avañ jondo** anyai ágon

jondol villám; **jondol veřgel'i** villámlik; **jondol kivčkad'š** felvilant egy villám, villámlott; **jondoljonks** távoli villámlás

jondoldoms villámlik

jondolks villámgyorsan

jonga (hsz) felé/oldalon (mozgásban); (nu) felé/oldalán/irányában (mozgásban); **kavto jonga vannoms** kétfelé szétnéz/figyel; **ve jonga jakams** egyik oldalon megy; **viřeñt' jonga piźeme jutaś** az erdő irányában esett az eső

jonks oldal, irány; **kerš jonks** bal oldal; **vit' jonks** jobb oldal; **mej jonks** visszája/fonákja vminek; **škiñeñ jonks** szülőföld; **čil'isema jonks** kelet; **čivalgoma jonks** nyugat; **jakšamo jonks** észak; **l'embe jonks** dél (égtáj); **obedjonks** dél (égtáj); **pel'evejonks** észak

jonkstomoma megjavulás

jonkstomoms megjavul

jono (hsz) felé, oldalon; (nu) felé, oldalán, irányában; **kerš jono** bal oldalon; **vit' jono** jobb oldalon; **toñ jono** feléd, irányodban; **ve jono ašt'ems** egyik oldalon áll; **čil'isema jono** keleten; **čivalgoma jono** nyugaton; **jakšamo jono** északon; **l'embe jono** délen (égtáj); **obed jono** délen (égtáj); **pel'evejono** északon; **pel'kstičañt' jono ul'ems** a versenyző oldalán áll

jonov (hsz) felé, oldalra, irányba; (nu) felé, oldalára, irányába; **Ruzajevka jonov ardoms** Ruzajevka felé utazik; **kerš jonov** balra, bal oldalra/irányba; **vit' jonov** jobbra, jobb oldalra/irányba; **kiñ-but'i jonov mol'ems** hasonlít va-

lakire; **t'ejt'e'rneš mol'i avanzo jonov** a kislány az anyjára hasonlít; **čil'isema jonov** keletre, kelet felé, keleti irányba; **čivalgoma jonov** nyugatra, nyugat felé, nyugati irányba; **jakšamo jonov** északra, észak felé, északi irányba; **l'embe jonov** délre / dél felé (égtáj), déli irányba; **obed jonov** délre / dél felé (égtáj), déli irányba; **pel'e-vejonov** északra, észak felé, északi irányba

jonsto jól, rendesen; **jonsto t'e-jems** jól csinál, rendesen végez

jontomo esztelen, értelmetlen, céltalan; esztelenül, értelmetlenül, céltalanul, ész nélkül; **jontomo lomañ** esztelen ember

jontomo-jožovtomo érzéketlen, érzéketlen állapotban lévő, semmit sem érzékelő; érzéketlenül, érzéketlen állapotban, semmit sem érzékelve; **jontomo-jožovtomo udoms** érzéketlen állapotban / semmit sem érzékelve alszik

jontomo-luvtomo értelmetlen, zagyva; értelmetlenül, zagyván; **jontomo-luvtomo eřamo** értelmetlen élet; **jontomo-luvtomo eřams** értelmetlenül él

jorams (el)készít, előkészít, felkészül; **peñget' jorams** előkészíti a tűzifát

jorok ügyes, leleményes, tehetséges; ügyesség, képesség, készség, hozzáértés, tehetség

jorokči ügyesség, leleményesség, tehetség, képesség, készség, hozzáértés, rutin

jorokov ügyes, leleményes, tehetséges, hozzáértő, járatos; **jorokov lomañ** ügyes/leleményes ember; → **jorokovsto**

jorokovsto ügyesen, leleményesen, tehetségesen, hozzáértően, járatosan; **jorokovsto ařsems** leleményesen gondolkodik; **jorokovsto t'ev t'ejems** hozzáértően cselekszik, ügyesen teszi a dolgát

joroktomo ügyetlen, tehetségtelen, hozzá nem értő, alkalmatlan, kontár; ügyetlenül, tehetségtelenül, hozzá nem értően, alkalmatlanul

joroldoms kicsinosít, kicicomáz, felcicomáz, felékesít

jortněms (szét)dobál, széthány, eldobál, (el)hajigál; **kevsse jortněms** kővel dobál

jortněvems vetődik, szétdobálódik, szétterül; **eřva jonov jortněvems** minden irányba szétterül

jortoma (el)dobás, (el)hajítás, (el)vetés

jortoms (el)dob, ledob, kidob, (el)hajít, (el)vet; **šukšpřav jortoms** szemétdombra hajít/vet; **kiñ-but'i langs kev jortoms** követ dob/vet valakire

jortovića (el)dobható

jortovks dobás, hajítás

jortovoms vetődik, ráveti magát, leveti magát, ráront; **vasov jortovoms** messzire vetődik; **veřev jortovoms** felugrik (akaratlanul, önkéntelenül)

jortož (mn ign) (el)dobott, ledobott, kidobott, (el)hajított, (el)vetett; (h ign) (el)dobva, ledobva, kidobva, (el)hajítva, (el)vetve

jorvaldoma (le)öblítés, kiöblítés; **muškemaň jorvaldoma** a mosnivaló kiöblítése

jorvaldoms (le)öblít, kiöblít; **oršamopel't' jorvaldoms** a ruhát kiöblíti

jorvaldož (mn ign) (le)öblített, kiöblített; (h ign) (le)öblítve, kiöblítve

jorval'ema öblítés, öblögetés

jorval'ems öblít, (le)öblöget, kiöblöget; **muškemat jorval'ems** mosnivalót öblít

jovks mese; **jovks kunsoloms** mesét hallgat; **jovkst jovtněms** meséket mond, mesél

jovkske mesécske, kis mese

jovksoň mese-; **jovksoň jovtníća** mesemondó; **jovksoň ušodks** mesekezet

jovkstams bedug, beledug; becsúsztat, belecsúsztat, betesz, beletesz, felhúz (pl. kesztyűt); **ked' jovkstams** bedugja a kezét; → **evkstams**

jovkstavoms belemegy, beleillik; befurakodik, beleavatkozik, beártja magát; bedugják, beledugják, becsúsztatják, belecsúsztatják, beleteszik; → **evkstavoms**

jovkstoms rajtakap, rajtaüt, tetten ér

jovtams (el)mond, (el)mesél, elbeszél; **karšoval jovtams** válaszol, felel

jovtaviks elmondható, kimondható; **a jovtaviks mazij** elmondhatatlanul/kimondhatatlanul szép

jovtavoms kimondatik, kimondják; **valoš jovtavš** a szó kimondott, a szót kimondták

jovtaž (mn ign) elmondott, elmesélt; (h ign) elmondva, elmesélve; **jovtažeňt'eň kemevt'ems** az elmondottakat megerősíti

jovtněma (el)mesélés, elbeszélés; mondandó, mondanivaló; **jovtněmaso čakskavtoms** a mesélésével/mondandójával zaklat; **jovtněmaňt' kirt'ams** lerövidíti / rövidebbre szabja a mondandóját/mondanivalóját

jovtněms (el)mond, (el)mesél, mondogat, elbeszél; **jovkst jovt-**

ńems meséket mond, mesél;
mejel'ćeks jovńems befejezésül
(el)mond

jovńńńa elbeszélő, mesélő; ma-
zijste jovńńńa szépen mesélő

jozams (meg)dörzsöl, kidörzsöl;
masszíroz

jozavoms kidörzsölődik, elkopik,
kikopik

jozmol-jozmol kígyózva; kígyózó
mozgást kifejező onomatopoeti-
kus szó; jozmol-jozmol jozmol-
doms kígyózva tekeredik

jozmoldoms csúszik, mászik, kú-
szik, kígyózik, tekeredik, vonag-
lik; kijaksoń ezga ejkakš jozmol-
di egy gyermek mászik a padlón;
jozmol-jozmol/jozmolso jozmol-
doms kígyózva tekeredik

jozmolk gyors, kanyargó mozdu-
lat kifejezésre szolgáló onomato-
poetikus szó; jozmolk vařas sovaš
sutty, behújt a lyukba

jozmolso tekeredve, kígyózva;
jozmolso jozmoldoms kígyózva
tekeredik

jozne kígyó; giger pńa jozne (áll)
vízisíkló (Tropidonotus/Natrix
natrix); pekšejozne (áll) rézsíkló
(Coronella austriaca); raužo joz-
ne (áll) keresztes vipera (Vipera
berus)

jozneń kígyó-; jozneń pupavks

kígyómarás; jozneń kal (áll)
angolna (Anguilla anguilla); joz-
neń kel' t'íkše (növ) kolokán
(Stratiotes aloides)

joznepulo kígyófészek, kígyós
hely

jozoldoms megdörzsöl, megtöröl,
végigsimít; ked't' jozoldoms kezét
dörzsöli

jožo érzés, eszmélet, tudat, ön-
tudat, közérzet, hangulat; felület,
felszín; beřań jožo rossz hangu-
lat/közérzet; paro jožo jó hangu-
lat/közérzet; vad'řa jožo marto
jó hangulatban, jókedvvel; nuva-
řememań jožoso szendergő álla-
potban, félálomban; jožos sams
magához/eszméletre tér; sońen-
ze jožo saš magához/eszméletre
tért; jožoso ul'ems öntudatánál
van; paro jožoso ul'ems jó hangu-
latban van; jožom apargadš/a-
parkstomš a közérzetem/hangu-
latom elromlott; → jožoćek; →
jožomařamo

jožoćek egymás mellett; jožoćek
ozams egymás mellett ül

jožomařamo közérzet; tolkundaž
jožomařamo nyugtalan közérzet;
vid'ećń jožomařamo igazságér-
zet

jožos (nu) felületére, felszínére;
vejkeń-vejkeń jožos egymásra; a-
va jožos l'ekškadoms anyjához
simul

jožoso (nu) felületén, felszínén;
mastor jožoso a föld felszínén

jožosto (nu) felületéről, felszínéről; **mastor jožosto** a föld felszínéről

jožov ravasz, agyafúrt, furfangos, találékony; **jožov lomań** ravasz ember; → **jožovsto**

jožova (nu) felületén/felszínén (mozgásban); **modańt' jožova** a föld felszínén

jožovči ravaszság, agyafúrtság, furfang, találékonyosság, ügyesség; **rivežen jožovči** a róka ravaszsága

jožovgadoms ravasszá/ravaszabbá válik, ravasz/ravaszabb lesz; **čiste čis jožovgadoms** napról napra ravaszabb lesz

jožovgal'ems ravaszskodik

jožovsto ravaszul, agyafúrtan, furfangosan, találékonyan; **jožovsto kortams** ravaszul/agyafúrtan beszél

jožovtomo érzéketlen, részvétlen, szívtelen, lelketlen, könyörtelen, érzés nélküli; érzéketlenül, részvétlenül, szívtelenül, lelketlenül, könyörtelenül, érzés nélkül

jožov-važov hízelgő; **jožov-važov valt** hízelgő szavak

jubka szoknya

judma zsák, táska, szatyor, tasak; teknő, vályú

juχad'ema intés, (meg)legyintés, (meg)lendítés

juχad'ems int, (meg)legyint, (meg)lendít; **ked'se juχad'ems** a kezével int/legyint

juχajema integetés, lengetés, ringatás, himbálás

juχajems integet, lenget, ringat, himbál; **puloso juχajems** a farkát himbálja

jukšema kioldás, eloldás, kibontás, kibogozás; **šulmoń jukšema** a csomó kibogozása

jukšems kiold, elold, kibont, kibogoz; **šulmo jukšems** csomót kibogoz

jukšńema kioldozás, eloldozás, kibontás, kibogozás, kibontogatás, kibogozgatás

jukšńems kioldoz, eloldoz, kibont, kibogoz, kibontogat, kibogozgat

jumboldoma tekeredés

jumboldoms tekeredik, tekerőzik; ringatózik, csillog (víz); **guješ jumboldi** a kígyó tekeredik

jumbolso gyorsan, sebesen; **guješ jumbolso jumboldi** a kígyó gyorsan tekeredik

jumborge (áll) ürge (*Citellus citellus*)

jur gyökér, tő; **čuvtojur** fagyökér, a fának a gyökere; **kel'jur** nyelvgyök; **ožajur** karöltő, karkivágás; **valoň jur** (nyelv) szótő, a szónak a töve; → **jurnek**

jurgoms kószál, lödörög, ténferreg, csavarog, kóborol, őgyeleg, lézeng

jurgoms-veškems fűtyül-sűvít (szél), dühöng-tombol (vihar)

jurgož-veškež fűtyülve-sűvítve (szél), dühöngve-tombolva (vihar); **jurgož-veškež varmaš puv**i fűtyülve-sűvítve fúj a szél

jurk sutty! (elsuhanás/elillanás kifejezésére szolgáló onomatopetikus szó); **čejeřeš jurk sovaš varaňt'eň** az egér sutty, bebújt a lyukba

jurnek gyökerestül, tövestül; **čuvtoňt' jurnek targams** a fát gyökerestül kihúzza

jurnoms forog, kering, pörög, csóvál

jurso gyorsan forogva/pörögve/keringve; **čaramkaš jurso vel'i** a pörgettyű/búgócsiga gyorsan forog/pörög

jurt lakóhely, lakhely, hajlék; alap/alapzat (házé); **jurt putoms** lerakja az alapot/alapzatot; **jurt-**

ava háziszellem, házimanó, a ház védője/őrzője/védőszelleme

jurttomo hajléktalan

juška kályhacsappantyú (a levegő szabályozására), kályhaszelep; orsó; **přaxajuška** a rokka orsója

jutamo (el)menés/(el)haladás/(el)sétálás (vmi mellett), elvonulás, elmúlás; **ved'eň troks jutamo** átkelés a vízen

jutams elmegy/elhalad/elsétál vmi mellett, elvonul, elmúlik, eltelik, elfogy; **kudo ikel'ga jutams** a ház előtt elmegy/elhalad/elvonul; **l'ej čireva jutams** a folyó partján halad; **l'ejeňt' kuvalma jutams** a folyó mentén halad; **ve-l'e kunškava jutams** a falu közepén áthalad; **bokava jutams** félrevonul, elvonul/elhalad vmi mellett; **potmov jutams** bevonul, befelé halad; **juv-jav jutams** elsuhan, elillan

jutaň (mn ign) megtett; **jutaň ki** megtett út

jutavtiča átvezető, átvivő; (egyik nyelvről a másikra) (le)fordító; (időt, pénzt) ráfordító, (időt) (el)töltő, (pénzt) (el)költő

jutavtoma átvezetés, átvivés; (le)fordítás (egyik nyelvről a másikra); ráfordítás (időé, pénzé), (el)költés (pénzé); költség

jutavtoms átvezet, átvisz; (le)for-

dít (egyik nyelvről a másikra),
ráfordít (időt, pénzt); (el)tölt (i-
dőt), (el)költ (pénzt); **čerks ju-**
tavtoms vonalat/vonást húz;
eržaks jutavtoms erzára fordít;
vengraks jutavtoms magyarra for-
dít; **jarmakt jutavtoms** pénzt (el)-
költ / fordít vmire; **ška jutavtoms**
időt eltölt / fordít vmire

jutaž (mn ign) (el)múlt; (h ign)
(el)múlva, (el)múlván; **jutaž piñ-**
ge múlt század; **jutaž ška** (el)-
múlt idő; **jutaž škañ** (nyelv) múlt
idejű; **ñed'l'añ jutaž** egy hét múl-
va; **škañ jutaž** az idő múlása-
val/múltával, egy idő múlva

jutića elmenő, elhaladó, elvonu-
ló, elmúló; vándor, járókelő; **ki**
langa jutića az úton haladó

jutko köz, térköz, időköz, hézag,
távolság; idő; **jutkojožo** közérzet,
egészségi állapot

jutkoči szabadidő, anyagi helyzet;
jutkočim arás nincs szabadidőm;
jutkočim beřařgadš az anyagi
helyzetem elromlott

jutkoñ köz, köz-; **kudojutkoñ** há-
zi, ház körüli; **kudojutkoñ t'evt'**
házimunka, ház körüli munka

jutkos (**jutks**) (nu) közé; **paro lo-**
mañ jutkos pongoms jó emberek
közé kerül

jutkoso (**jutkso**) (nu) között,
közt; körében, körül; **kudo jut-**
koso važod'ems a ház körül dol-

gozik

jutkosto (**jutksto**) (nu) közül;
sinst jutkosto a tujevat közülük
nem juthatsz ki

jutkov (nu) közé; -ra/-re; **lomañ**
jutkov l'isems emberek közé
megy; **kardaz jutkov l'isems**
kimegy az udvarra; **ul'ća jutkov**
l'isems kimegy az utcára

jutkova (nu) között (mozgásban);
lomañ jutkova jutams emberek
között halad

jutks → **jutkos**

jutkso → **jutkoso**

jutksto → **jutkosto**

juv szála (növényé), pelyva, pi-
he, pehely; **šožda juv** könnyű pi-
he/pehely

juv-jav sitty-sutty! (elsuhanás/
elillanás kifejezésére szolgáló o-
nomatopoetikus szó); **juv-jav ju-**
tams elsuhan, elillan; **lovoš juv-**
jav pri a hó alig észrevehetően
esik; a hó szállingózik; **juv-jav**
ñejavš alig látszott

juvk sutty! (elsuhanás/elillanás
kifejezésére szolgáló onomato-
poetikus szó); **juvk meřems** el-
suhan, elillan

juvkad'ems elsuhan, elillan

juvnića (gabonát) rostáló/szele-

lő, pelyvától megtisztító; lobogó, lengő, csóváló; **varma mel'ga juvniča flag** a szélben lobogó/lengő zászló

juvnoma rostálás, szelelés, pelyvától megtisztítás; lobogás, lengés, csóválás

juvnoms (gabonát) rostál/szelel, pelyvától megtisztít; lobog, leng, csóvál; **kiskañt' pulozo juvni** a kutya farka lobog; **kiskaš puloszonzo juvni** a kutya a farkát csóválja

juvnož (mn ign) rostált, szelelt, pelyvától megtisztított; (h ign) rostálva, szeelve, pelyvától megtisztítva; lobogva, lengve, csóválva; **kiskañt' pulozo juvnož juvni** a kutya farka (lobogva) lobog/leng; **kiskaš puloszonzo juvnož juvni** a kutya a farkát (lobogva) csóválja

juvod'ema (ki)rostálás, pelyvától való megtisztítás; tilolás; lobogás, csóválás; **šuroñ juvod'ema** gabonarostálás

juvod'ems (gabonát) kirostál, pelyvától megtisztít; tilol; lobog, csóvál; **varma mel'ga juvod'ems** lobog a szélben

juvod'ež (mn ign) kirostált, pelyvától megtisztított, tilolt, csóvált; (h ign) kirostálva, pelyvától megtisztítva, tilolva; lobogva, csóválva

K

kabala nyugta, elismervény; papír

kabiñet dolgozószoba, kabinet

kactams → **kadstams**

kačaga kecske (áll) házikecske (Capra hircus)

kačadoms szagot/illatot áraszt, illatozik, vmilyen illat van/árad; **pekšeciñe kačadi** hársfaillat van; **od kšičiñ čiče kačadš** új kenyér illata áradt

kačakadoms füstössé válik, füstös lesz, füstöl, füstöt áraszt; **koštoš kačakadš** a levegő füstös lett

kačamo füst; **kačamo noldams** füstöt kiereszt/kibocsát; **kačamodoñt' l'epijams** fuldoklik a füsttől

kačamov füstös, füstölgő; **kačamov tonol** füstölgő zsarátnok

kačo comb; **kačolovaža** combcsont

kadajka elhagyott nő

kadik hadd!; **kadik si** hadd jöjjön!

kadnoma hagyás, hagyogatás

kadnoms hagy, hagyogat; **kiñigat školav kadnoms** a könyveket az iskolában hagyja

kadoma (el)hagyás

kadoms (el)hagy; **t'evenze ka-dińže omboće čis** a dolgát másnapra hagyta

kadoviks megmaradó, fennmaradó, visszajáró; maradék; **kadoviks śimemapel'** maradék ital

kadovikst (étel)maradék

kadovks maradék, maradvány

kadovokšnoms, kadovkšnoms marad

kadovoms marad; **mon tujan, a ton kadovat** én elmegyek, te pedig maradsz; **kadovś śkamonzo** egyedül maradt; **kudos kadovoms** otthon marad; **t'ozoń kadovoms** ott marad

kadoż (mn ign) elhagyott; (h ign) elhagyva; **kadoż kudo** elhagyott ház

kadstams (kactams) elválaszt (csecsemőt, borjút), elapad a teje; **ejkakś kadstams** gyermeket elválaszt

kajakšnoms hajít, (el)hajigál, dob, (el)dobál, vet; (be)önt, (meg)tölt; (be)szór

kajamo (el)hajítás, kihajítás, (el)dobás, ledobás, (le)vetés; (tex)vetelő

kajams (el)hajít, kihajít, (el)dob,

ledob, (le)vet, odadob, odavet; önt, tölt; megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap; **pal'to kajams** leveti a kabátját; **lavtov langs pal'to kajams** vállára veti a kabátot; **ved' kajams** vizet önt; **čačkov kajams** szétönt, kétfelé önt

kajardoms beszél, megfoltoz; **kodstpe kajardoms** az anyag végét beszél

kajatoms felhangzik, elhallatszik, felcsendül, elterjed; **kosto-but'i vajgel' kajati** valahonnan hang hallatszik

kajavks adó

kajavkšnoms vetődik, ráveti magát, rátámad, megtámad

kajavoma (rá)támadás, megtámadás

kajavoms vetődik, ráveti magát, rátámad, megtámad; felhangzik, elhallatszik, felcsendül; **kiń-but'i/meže-but'i langs kajavoms** rávetődik/ráveti magát valamire/valakire, rátámad valamire/valakire; **kiskaś vaz langs kajavś** a kutya a borjúra vetette magát /támadt; **śel'mes/śel'ms kajavoms** szembe ötlük, szemet szúr

kajavtoms eldobat, levettet, levetköztet; **pal'to kajavtoms** levetteti vkinek a kabátját

kajaż (mn ign) elhajított, kiha-

jított, eldobott, ledobott, levetett, odadobott, odavetett; (h ign) elhajítva, kihajítva, eldobva, ledobva, levetve, odadobva, odavetve

kajga kajga, guszli (régi erza népi hangszer)

kajgarš (áll) ürge (Citellus citellus)

kajmak túróstáska, túróspirog

kajšema hajigálás, (el)dobálás, ledobálás, levetkőzés

kajšems (el)hajigál, (el)dobál, ledobál, levetkőzik

kajšet'ema visszhang, távoli elhaló hang

kajšet'ems felhangzik, felcsendül, (el)hallatszik, terjed; **moro kajšet'i** felhangzik/felcsendül egy dal

kajševems felhangzik, felcsendül, (el)hallatszik; **ve jondo kajševšt' vajgel't'** egy irányból hangok hallatszottak

kajševt'ems levetkőztet

kaka gyermek, gyerek; **kakaj** gyermekem! (megszólítás)

kakaŕa görbe; **kakaŕa surt** görbe ujjak

kakaŕgadoms meggörbül, meggörnyed

kakaŕgadož (mn ign) meggörbült, meggörnyedt; (h ign) meggörbülve, meggörnyedve; **kakaŕgadož surt** meggörbült ujjak

kakl'uška mankó; **kakl'uška langso jakams** mankóval jár

kakstams (ki)öklendez

kakstavoms öklendezik

kakstñems öklendez

kakžal'a sógor (a férj bátyja)

kal hal; **ŕeztaž kal** sült hal; **kal kundams** halat fog, halászik, horgászik; **kal ŕeztams** halat süt; **kalluč** halpikkely

kalaća kalács

kalado rozzant, düledező, megromgált, tönkrement, rongyos, kopott, elhasználódott; **kalado kudo** rozzant/düledező ház; **kalado oršamopel'** tönkrement/rongyos/kopott/elhasználódott ruha

kaladoma megrozsanás, összeomlás, leomlás, beomlás, kibomlás, elromlás, tönkremenés, szétemelés, elkopás, elhasználódás

kaladoms megrozsan, összeomlik, leomlik, beomlik, kibomlik, elromlik, tönkŕemegy, szétemegy, elkopik, elhasználódik; **kemt'ñe kaladšt'** a csizma elkopott

kaladovks összeomlás, romlás,

(el)kopás, elhasználódás

kaladož (mn ign) megrozzant, összeomlott, leomlott, beomlott, kibomlott, elromlott, tönkrement, szétment, elkopott, elhasználódott; (h ign) megrozzanva, összeomolva, leomolva, beomolva, kibomolva, elromolva, tönkre-menve, szétmenve, elkopva, elhasználódva

kalaña porhanyós, omlós, morzsálódó, foszlós, laza; **kalaña moda** porhanyós föld

kalavtñems (szét)rombol, lerombol, lebont, kibont, elront, tönkretesz; **kudot kalavtñems** házakat lerombol/lebont

kalavtoma szétrombolás, lerombolás, lebontás, kibontás, elrontás, tönkretétel

kalavtoms szétrombol, lerombol, lebont, kibont, elront, tönkretesz; **oršamopel' kalavtoms** ruhát tönkretesz

kalavtož (mn ign) szétrombolt, lerombolt, lebontott, kibontott, elrontott, tönkretett; (h ign) szétrombolva, lerombolva, lebontva, kibontva, elrontva, tönkretéve; **kalavtož kudo** lerombolt/lebontott ház; **kalavtož oršamopel'** tönkretett ruha

kalcad'ema kopogás

kalcad'ems megüt, megver, meg-

csap

kalck kopogás/kopogtatás hangját kifejező onomatopoeitikus szó

kaldordoms csörög, zörög, csörömpöl; **krandazoš kaldordi** a szekér zörög; → **galdordoms**

kaldorso csörgéssel, zörgéssel, csörömpöléssel; csörögve, zörögve, csörömpölve; **kaldorso ardi krandazoš** zörögve fut a szekér; → **galdorso**

kalgamo rágcsálás, ropogtatás

kalgams rágcsál, ropogtat; **čičžaramovid'met' kalgams** napraforgómagot rágcsál

kalgavkst héj (magé); **čičžaramokalgavkst** a napraforgómag héja

kalgo törek

kalgodo kemény, szilárd, merev; **kalgodosto** keményen, szilárdan, mereven

kalgodks (kalgotks) (meg)keményedés, (meg)merevedés

kalgodksči (kalgotksči) megkeményedés; keménység, szilárdság; **keven' kalgodksči** a kő keménysége

kalgodkstomoms (kalgotkstomoms) megkeményedik, megmerevedik, keménnyé/szilárddá/

merevvé válik, kemény/szilárd/
merev lesz; **modaś kalgodkstomś**
a föld megkeményedett

kalgodkstomtoms (kalgotkstom-
toms) megkeményít, keménnyé/
szilárddá/merevvé tesz

kalgśema (kalkśema) rágcsálás,
ropogtatás

kalgśems (kalkśems) rágcsál, ro-
pogtat; **pešt'et' kalgśems** mogyo-
rót/diót ropogtat; **vid'met' kalg-**
śems magot rágcsál

kalmamo (el)temetés; **ulovoñ**
kalmamo a halott eltemetése

kalmams (el)temet

kalmavks (el)temetés

kalmavtoms eltemettet

kalmazir (fn) temető; **vel'eñ kal-**
mazir falusi temető

kalmaž (mn ign) eltemetett; (h
ign) eltemetve

kalmo (fn) sír, sírgödör, sírhalom,
sírhant; → **kalmolango**

kalmolango (fn) temető; **kalmolango**
jakams temetőbe jár

kalne halacska, kis hal

kaloñ hal-; **kaloñ jam** halleves,
hallé, halászlé; **kaloñ kundamo**
halfogás, halászat; **kaloñ kun-**

di/kundića halász, horgász

kalt-kalt kop-kop (kopogás/ko-
pogtatás hangját kifejező onoma-
topoetikus szó)

kal' fűz(fa), (növ) fehérfűz (*Salix*
alba); **kal'bešt'e (növ)** sulyom
(*Trapa natans*); **kal'žežgan (kal'**
šežgan) (áll) szajkó, mátyásmadár
(*Garrulus glandarius*)

kal'ada "kaljada" (karácsonyi
népszokás)

kal'adamo koledálás (karácsonyi
népszokás)

kal'adams koledál (karácsonyi
népszokást végez)

kal'adat "kaljada" (karácsonyi
népdal/ének)

kal'amo (fel)izzítás, (fel)hevítés

kal'ams (fel)izzít, (fel)hevít; **kšñi**
kal'ams vasat izzít

kal'ava rövid, kurta

kal'avat rövidnadrág (gyermeké)

kal'avks izzás, hevülés

kal'avoms (fel)izzik, (fel)hevül;
jakšt'ereste kal'avoms vörösen
izzik

kal'bulo fűzfaliget, (fn) fűzes

kal'ck-kal'ck csörgés/csörömpö-

lés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

kal'cad'ema csörög, csörömpöl, csattog; **panžomañ kal'cad'ema** kulcsesörgés

kal'cad'ems csörög, csörömpöl, csattog; **panžomatñe kal'cad'st'** a kulcs csörgött

kal'cajems csörög, csörömpöl, csattog; **ružijaso kal'cajems** fegyverét csörgeti, háborúval fenyeget

kal'cakadoms elvásik (savanyú, fanyar ételtől, italtól érzékennyé válik) a foga; **pejeñ kal'cakad'st'** elvászott a fogam

kal'caña savanykás-kesernyész, fanyar, rosszízű; **kal'caña umañ** fanyar alma

kal'd'aka zabigyerek, törvénytelen gyermek

kal'd'ams fennakad, megakad, megreked, belesül, összezavar, összekuszál

kal'd'av rossz, hitvány, silány

kal'd'avgadoms elromlik

kal'd'avoms fennakad, beleakad, megakad

kal'd'erđ'ema csörgés, zörgés, csörömpölés; **čova jarmakoñ kal'd'erđ'ema** aprópénz csörgése

kal'd'erđ'ems csörög, zörög, csörömpöl; **čova jarmaktne kal'd'erđ'it'** az aprópénz csörög; **val'masul'ikat'ñe kal'd'erđ'it'** az ablaküvegek zörögnek

kal'd'erka (játék)csörgő

kal'd'erkañ csörgő, zörgő, csörömpölő; **habszegfű, (növ) hólyagos habszegfű** (*Silene cucubalus/inflata/vulgaris*)

kal'eñ fűzfa-; **kal'eñ** jól fűzfavessző

kal'met'ikše keserűfű, (növ) borsos keserűfű, vízibors (*Polygonum hydropiper*)

kamakš zápfog

kamaškadoms → **kamažkadoms**

kamaža gyenge, erőtlen, hitvány, silány, rossz

kamažkadoms (**kamaškadoms**) elgyengül, legyengül, erőtlenedik, elromlik, gyengévé/erőtlené/hitvánnyá/silánnyá válik, gyenge/erőtlen/hitvány/silány lesz; **at'aš kamažkad's** az öregember elgyengült/legyengült

kambrakstams felnyergel, megnyergel; **l'išme kambrakstams** felnyergeli a lovat

kambrastams → **kambraztams**

kambraz¹ csontváz

kambraz² nyereg

kambraztams (**kambrastams**)
felnyergel, megnyergel; l'is^{me}
kambraztams felnyergeli a lovat

kan nemzetség; **kanava** méhki-
rálýnő

kanaskadoms → **kanazkadoms**

kanaza nehézkes, lomha

kanazkadoms (**kanaskadoms**)
megmerevedik, megdermed, elne-
hezül, nehézkessé/lomhává válik,
nehézkés/lomha lesz

kandilov hóvihar, hóförgeteg

kandl'ems (**kantl'ems**) hord,
hordoz, visel

kandl'íca (**kantl'íca**) (mn ign)
hordó, hordozó; šormań **kandl'i-**
íca levélhordó, postás

kando tuskó, farönk; **kandos lačo**
čavoms éket ver a rönkbe

kandolaz koporsó; **tumoń kan-**
dolazt tölgyfakoporsó

kandoma (el)hozás, (el)vivés,
hordás, viselés; **peńgeń kandoma**
tűzifahordás; **stalmoń kandoma**
teherhordás

kandoms (el)hoz, (el)visz; **ved'**
kandoms vizet hoz; **šoždasto kan-**
doms könnyedén visz

kandot-kundot (**kandt-kundt**)
kidöntött fák, szálfák, rönk; torlasz
(kidöntött fából)

kandovks torlasz, teher; **lovoń**
kandovks hótórlasz

kandoz (mn ign) (el)hozott, (el)-
vitt; (h ign) (el)hozva, (el)víve;
kandoz smušt' (nyelv) átvitt érte-
lem

kandt-kundt → **kandot-kundot**

kandtnéms, **kantnéms** hord, hor-
doz, visel

kanst teher; **staka kanst** nehéz
teher

kantl'ems → **kandl'ems**

kantl'íca → **kandl'íca**

kantnéms → **kandtnéms**

kanžamo térdhajlat

kańa (ks^z) vagy, pedig; **kańa ton**,
kańa avol' vagy te, vagy (pedig)
nem te

kańakov nagyon, erősen; nagyon
messze/messzire; **kańakov orgo-**
d'ems nagyon messzire menekül

kańsav sömör, kelés, kelevény,
tályog, furunkulus; **kańsavg'íkše**
(**kańsav t'íkše**) ebnyelvűfű, (növ)
közönséges ebnyelvűfű, kutya-
nyelvűfű (*Cynoglossum officina-*
le)

kańšoro kendermag; → **kańšoroj**

kańšoroj kenderolaj

kańšt' (növ) kender (*Cannabis sativa*)

kańšt'eń kender-; **kańšt'eń** **moćudalks** kenderkóc

kańžed'ems elvásik (savanyú, fanyar ételtől, italtól érzékennyé válik) a foga; **pejeń** **kańžed'it'** elvásik a fogam

kańžed'ks (**kańžet'ks**) savanyú, fanyar étel, ital fogyasztása utáni állapot

kańžordoms csikorog

kańžorks hókása, hódara

kapl'a csepp; **kapl'ań** **pes** **śimems** az utolsó cseppig megiszik/kiiszik vmit

kapod'ema megragadás, elkapás

kapod'ems megragad, elkap

kapsta káposzta; **kapstańimil'av** (áll) káposztalepke (*Pieris brassicae*); **kapstapřa** káposztafej; **kapstapańd'a** káposztaágyás; **kapstarosada** káposztapalánta

kapšamo sietés

kapšams siet; **il'a** **kapša** ne siess!

kapšavtoma siettetés, sürgetés,

noszogatás

kapšavtoms siettet, sürget, noszogat; **t'ev** **kapšavtoms** siettetí/sürgeti a dolgot/munkát

kapšaz sietve; **kapšaz** **čijems** sietve elfut; **kapšaz** **tuś** sietve távozott

karado-karšo egymással szembe/szemben; **karado-karšo** **aravtoms** szembeállít

karakadoms megkeményedik, megmerevedik, megköt, kérgessé válik; **mastorksoś** **karakadś** a talaj megkeményedett/megkötött

karakavtoms kissé (meg)fagy; **t'eči** **valske** **karakavtiže** ma reggel már fagyott egy kicsit

karakś kivájt/kivéselt hely

karamo (ki)vájás, (ki)vésés, (ki)kaparás, (ki)kotrás, (ki)túrás; **čuvtoń** **karamo** a fa kivájása/kivésése

karams (ki)váj, (ki)vés, (ki)kapar, (ki)kotor, (ki)túr; **čuvto** **karams** kivájja/kivési a fát

karandaś ceruza; **jakšt'eře** **karandaś** piros ceruza

karavtoms (ki)vájat, (ki)vésset, (ki)kapartat

kardamo (el)tiltás; tilalom; **tar-gamodo** **kardamo** eltiltás a do-

hányzástól, dohányzási tilalom

kardams megtilt, eltilt, betilt;
megállít, leszoktat, megfékez

kardaz udvar; l'išmeš **kardazso**
éaɣi a ló az udvaron nyerít

kardića (el)tiltó; állatidomító, állatszelídítő; **targamodo kardića**
vrač a dohányzástól eltiltó orvos

kardo istálló, akol

kargo (áll) daru (Grus grus)

kargoć piszkos, szennyes, mocs-
kos, szutykos, maszatos; **kargoć**
panar piszkos/szennyes ing

kargoćkadoms bepizskolódik,
beszennyeződik, bemocskolódik;
oršamopel'em kargoćkadš a ru-
hám bepizskolódott

kargoćkavtoms bepizskol, be-
pizskít, beszennyez, bemocskol;
ejkakšoš kargoćkavtiže pana-
ronzo a gyermek bepizskolta az
ingét

kargoñ daru-; **Kargoñ ki** (csill)
Tejút; **kargoñ ksnav** (növ) gye-
pübükköny, sövénybükköny (Vi-
cia sepium)

karks öv; **kšnañ karks** derékszíj;
karksso karksams övet köt/
rak/felcsatol

karksamo derék; čova **karksamo**
karesú derék; **karksamo vid'ga**

derékig; **karksamopaća** kötény

karksamopel' öv

karksams felövez, övet köt/rak,
felcsatol (övet); körülvesz; **karks-**
so karksams övet köt/rak/fel-
csatol

karksavoms felövezi magát, fel-
csatolódik (öv); körülvevődik, kö-
rülveszik

karmamo (el)kezdés; kezdet

karmams (el)kezd, hozzáfog, ne-
kifog, nekilát, fog (jövő idő); **kar-**
miñ tonavtñeme (el)kezdtam ta-
nulni; **karman učomo** várni fogok

karmavtoma kényszerítés; pa-
rancs

karmavtoms kényszerít, késztet,
megparancsol; **karmavtoms t'e-**
veñ t'ejeme dolgozni kényszerít,
cselekedni késztet

karmavtož (mn ign) kényszerí-
tett; (h ign) kényszerítve, késztet-
ve, megparancsolva

karmot-kurmot cókómók, holmi

karnoma károgás

karnoms károg; **varakaš karni** a
varjú károg

karnož károgva; **varakaš karnož**
l'ivt'aš a varjú károgva elrepült

karta térkép, kártya

karšo (hsz) szembe/szemben, szemközt, átellenben; (nu) szemben, ellen; **varmaš puvi karšo** a szél szembefúj; **čiń karšo ašt'ems** napozik; **karšo mol'ems** ellenez, ellentmond; **karšo mol'ića** ellenség, ellenfél; **karšon** velem szemben, ellenem; **karšot** veled szemben, ellened; **karšonzo** vele szemben, ellene; → **karšoval**

karšoval válasz; **karšoval jovtams** válaszol, felel

karvo (fn) légy; **karvo čeval'** d'ams szétnyomja a legyet; **karvonarmuń** (áll) kormos légykapó (*Muscicapa hypoleuca*); **karvopango** (növ) légyölő galóca (*Amanita muscaria*); **karvot'ikše** szurokfű; (növ) közönséges szurokfű (*Origanum vulgare*)

kař (háncs) bocskor; **kařt' kařams** bocskort hűz; **kařt' kodams** bocskort fon; **kařbil'eks** (kař pi-l'eks) a bocskor füle; **kařbulo** a bocskor hátulja

kařamo lábbeli/cipő felhúzása

kařams lábbelit/cipőt (fel)hűz/ (fel)vesz; **kařt' kařams** bocskort hűz

kařaz derék; gerincoszlop, hátgerinc; **kařazlovaža** gerincoszlop, hátgerinc

kařćigan (áll) héja (*Accipiter*

gentilis)

kařćpulo torlasz (ledöntött fából), rőzserakás

kařks bocskorkötő zsinór/zsinog/madzag

kařmaz összetett termés (pl. dióé)

kařsema lábbeli/cipő felhúzása

kařsemapel' lábbeli, cipő

kařsems lábbelit/cipőt (fel)hűz/ (fel)vesz; **kemt' kařsems** csizmát (fel)hűz

kařt'-prakstat kapca

kasmo, **kasomo** fejbűb; **kasompra** fejtető, a feje bűbja vkinek; választék (hajban)

kasoma növés, növekedés

kasomo → **kasmo**

kasoms (meg)nő, felnő, növekszik, növekedik, felnevelkedik; **čiršte kasoms** ferdén nő

kasoms-kepet'ems (fel)nő, felnevelkedik

kasovks növés, növekedés; növekmény, növény

kasovtoma (meg)növesztés, termesztés, tenyésztés, (fel)nevelés

kasovtoms (meg)növeszt, termeszt, tenyészt, (fel)nevel

kastargo szép nő/leány, asszony; háziszellem, a ház védőszelleme

kastića (meg)növesztő, termelő, termesztő, tenyésztő, (fel)nevelő; **suroń vid'ića-kastića** szántóvető

kastoma (meg)növesztés, termesztés, tenyésztés, (fel)nevelés

kastoms (meg)növeszt, termel, termeszt, tenyészt, (fel)nevel; **emežt' kastoms** zöldséget termeszt

kastož (mn ign) (meg)növesztett, termesztett, tenyésztett, (fel)nevelt; (h ign) (meg)növesztve, termesztve, tenyésztve, (fel)nevelve

kaška pince, föld alatti helyiség

kaške keresztesonttájék; **kaškelo-važa** keresztesont

kaša kása; **jamksoń/suroń kaša** köleskása; **lovsos kaša** tejbekása; **l'ikšań kaša** hajdinakása; **pińemeń kaša** zabkása; **riseń kaša** rizskása; **kašatvetka** (növ) réti legyezőfű, bajnóca, legyezőbajnóca (Filipendula ulmaria)

kaškams nyüzszög, hemzseg, polyog; **kaškaž kaškams** nyüzszög, hemzseg, egymás hegyén-hátán van

kaškaž nyüzszögve, hemzsegve,

polyogva; **kaškaž kaškams** nyüzszög, hemzseg, egymás hegyén-hátán van

kašt csend, hallgatás; **čokšneń kašt esti** csend; → **kaštmol'ema**; → **kaštmol'ems**

kaštan büszke, gőgös, dölyfös, önhitt, rátarti, kevély, elbizakodott; **kaštansto** büszkén, gőgösen, dölyfösen, önhittén, kevélyen, elbizakodottan

kaštanči büszkeség, gőg, dölyf, önhittség, rátartiság, kevélység, elbizakodottság

kaštangadoms büszkévé/gőgös-sé/önhitté válik, büszke/gőgös/dölyfös/önhitt/rátarti/kevély/elbizakodott lesz, elbizakodik, elbízta magát

kaštaz koszorú; **kaštaz kodams** koszorút fon

kaštmol'ema hallgatás, csend

kaštmol'ems hallgat, csendben van; **kuvať kaštmol'i** sokáig hallgat

kaštomo, **kaštom** kályha, tűzhely, kemence; **kaštomo javavtoms/uštoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába; **kaštomalks** kályha/tűzhely/kemence alatti rész, kályha/tűzhely/kemence alja; **kaštomežem** ülőhely a kályha/tűzhely/kemence előtt; **kaštom-ikel'ks** kályha/tűzhely/kemence

eleje; **kaštomgijaks** (**kaštom ki-jaks**) kemencefenék, kemencepadló; **kaštomlango** a kemence teteje, fekvőhely a kemencénél; **kaštommeňel'** kemenceboltozat; **kaštomokurgo** a kemence szája, kályhalyuk, kemencenyílás; **kaštomoturba** kályhacső; **kaštomudalks** kályha/tűzhely/kemence hátulja

kaštordoma zizegés, susogás, suhogás; cincogás

kaštordoms' zizeg, susog, suhog; cincog

kaštorks zizegés, susogás, suhogás, nesz; **lopaň kaštorks** levélzizegés, falevellek zizegése

katajams (le)hengerel, lesimít

katardoma sorvadás, bénulás

katardoms elsorvad, elhal, megbénul

katka macska, cica; **blud'ića katka** kóbor macska; **šormav katka** tarka cica; **katkal'evks** macskakölyök, kismacska, kiscica

katkaň macska-; **katkaň kotat** gyújtóványfű, (növ) közönséges gyújtóványfű (*Linaria vulgaris*); **katkaň lapiňe** macskatalp, (növ) parlagi macskatalp (*Antennaria dioica*); **katkaň pŕaka** (növ) papsajt, aprómályva (*Malva pusilla*); **katkaň pŕaka tvetka** (növ) muskátli (*Pelargonium*); **katkaň pulo**

(növ) hélazab, vadzab (*Avena fatua*)

kav fészér, csűr, éléskamra

kaval (áll) kánya (*Milvus*); **kavald'ikše** (**kaval t'ikše**) árvalányhaj, (növ) pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*)

kavalalks hónalj

kavalalksoň hónalji, hónalj-

kavaňamo megvendégelés, (meg)kínálás, vendégül látás, (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **iňžeň kavaňamo** megvendégelés, vendégek megkínálása, vendégül látás

kavaňamopel' (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **taňt'ej kavaňamopel'** finom étel-ital

kavaňams (meg)kínál, megvendégel, jól tart; **pŕakado kavaňams** piroggal kínál

kavaňavks (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **kavaňavks anokstams** (vendégek kínálására) ételt-italt készít

kavaňaz (mn ign) (meg)kínált, megvendégelt, jól tartott; (h ign) (meg)kínálva, megvendégelve, jól tartva

kavkso nyolc

kavksoće nyolcadik; **kavksoće**

pel'ks nyolcadik rész/fejezet

kavksońgemeń nyolcvan

kavksońgemeńće nyolcvanadik

kavksośadt nyolcszáz

kavkšt' kétszer, kétszeresen

kavkšt'-kolmokšt' kétszer-háromszor

kavnoma ugatás, csaholás

kavnoms ugat, csahol

kavnoż ugatva, csaholva

kavol'amo rágszálás, nyammogás

kavol'ams (lassan) rágszál, nyammog; **nużakssto kavol'ams** lassan rágszál, lustán nyammog

kavol'avks rágszálnivaló

kavonzams megkettőz, megkét-szerez, megdupláz

kavonzavoms megkettőződik, megkétszereződik, megduplázódik

kavonzaż (mn ign) megkettőzött, megkétszerezett, megduplázott; (h ign) megkettőzve, megkétszerezve, megduplázva

kavońeńek, kavońek mi ketten/kettesben; **kavońeńek kadovíńek** ketten/kettesben maradtunk

kavońeńk (kavońenk) ti ketten/kettesben; **kavońeńk kadovid'e** ketten/kettesben maradtatok

kavońest ők ketten/kettesben; **kavońest kadovšt'** ketten/kettesben maradtak

kavońgirda kétszer, kétszeresen, duplán; **kavońgirda ponams** kétszeresen/duplán fon

kavoř porc, porcogó; **pil'ekavoř** fülkagyló; **pulokavoř** farokcsont; **sudokavoř** orrcsont

kavořeń porc-

kavořev porcos, porcogós

kavořks csomó, rög, göröngy

kavořksev csomós, rögös, göröngyös; **kavořksev ki** rögös/göröngyös út

kavšakadoms fellazul, porhanyóssá válik, porhanyós lesz; **modaś kavšakadś** a föld fellazult / porhanyós lett

kavšakavtněms lazít, porhanyósít, porhanyóssá tesz

kavšakavtoma fellazítás, porhanyósítás

kavšakavtoms fellazít, porhanyósít, porhanyóssá tesz; **moda kavšakavtoms** fellazítja / porhanyóssá teszi a földet

kavšaňa laza, omlós, porhanyós;
kavšaňa kši laza/omlós kenyér

kavtašket' ikrek

kavto kettő, két; **kavto** élkovojt'
két rubel; **kavto** minutat két
perc; **kavto** pel'kst két rész; **kavto**
t'ožat kétezer; → **kavtoń-kavtoń**;
→ **kavtov**; → **kavtova**

kavtoldoma kételkedés, kétke-
dés, kétség, kétely; habozás, té-
továzás, bizonytalankodás

kavtoldoms kételkedik, kétkedik;
habozik, tétoázik, bizonytalanko-
dik, határozatlankodik

kavtoń-kavtoń kettő-kettő, ket-
tesével, kettőt-kettőt

kavtošadt kétszáz

kavtošadt tišča kétszázezer

kavtov ketté, kétfelé; **kavtov la-**
zoms kettéhasít

kavtova kétfelé; **kavtova vačkams**
kétfelé rak

kazna kincs

kažakadoms eldurvul, megkemé-
nyedik, durvává/keményy/ér-
dessé válik, durva/kemény/édes
lesz

kažamo durva, kemény, édes;
kažamosto durván, keményen,
ridegen

kažema ajándékozás, adományo-
zás, kitüntetés; **kažneń** **kažema**
ajándékozás, ajándékadás

kažems (meg)ajándékoz, (meg)-
jutalmaz; **kažne** **kažems** ajándé-
kot ad

kaževks ajándék

kažež (mn ign) megajándékozott,
megjutalmazott; (h ign) megaján-
dekozva, megjutalmazva

kažne ajándék, kitüntetés; **pit'nej**
kažne drága/értékes ajándék

kažněms (meg)ajándékoz, (meg)-
jutalmaz

kažakadoms eldurvul, durvá-
vá/éressé válik, durva/édes lesz

kažaňa durva, édes, szikkadt;
kažaňa ked' durva bőr; **kažaňa**
kši szikkadt kenyér; **kažaňa** laz
édes deszka

kažo baj, szükség, ínség, nyomó-
rúság, szerencsétlenség; **kažo t'e-**
jems bajt csinál

kažov szegény, ínséges, nyomorú-
ságos, bajos, szerencsétlen; **kažov**
t'ev szerencsétlen/bajos dolog

kažovči szegénység, ínség, nyo-
morúság, szerencsétlenség

kažvarč hörsög, (áll) közönséges
hörsög (*Cricetus cricetus*/vulga-
ris)

kečamo öröm; kečamo tarka örömforrás

kečams örül, örvend; šed'ejga kečams teljes szívből örül

kečavtoms megörvendezett; jalgat kečavtoms megörvendeztetni a barátait

kečaž örülve, örvendve

keče merítőkanál, merítőedény, merőkanál, merőedény; Kečepulo (csill) Göncölszékér. Nagy Medve

kečkaz horog, kampó; kaloń kundamo kečkaz (hal)horog

kečke fejszenyél, baltanyél; užefe-kečke fejszenyél

kečkeřams → kečkeřems

kečkeřd'ema (fel)öklelés, (meg)döfés, (meg)bökés

kečkeřd'ems (fel)öklel, (meg)döf, (meg)bök; šejaš kečkeřd'i a kecske öklel

kečkeřems, kečkeřams öklel, öklelelőzik, döf, döfköd, bök, bököd

kečkeřića öklelős, döfős; kečkeřića skal öklelős tehén

ked' kéz; bőr, hék; kerš ked' bal kéz/kezes; lovažav ked' csontos kéz; sornića ked' reszkető kéz; ašo ked' fehér kezű úriember,

piszkos munkát kerülő ember, munkakerülő; l'išmeń ked' lóbőr; šardoń ked' szarvasbőr; vergizeń ked' farkasbőr; umařeń ked' az alma hékja; eš ked'se saját kézzel/kezűleg; ked't' šl'ams kezét mos; ked' kirđ'ems támogat; ked'se čapams tapsol; ked'se t'ev kézimunka; ked't'e kundaž kézenfogva; ked't'e vet'ńems kézenfogva vezet/vezetget; ked'-bačińe (ked' pačińe) zsebkendő; ked'holda (ked' polda) csukló; ked'čel'ke keze nyoma/munkája vkinek; kézimunka, kézimunkázás; ked'girga (ked' kirga) könyökhajlat; ked'gunška (ked' kunška) tenyér; ked' kopof lango kézhát, kézfejszín, kézfej; ked'lapa kézfej; ked'nardamo kéztörlő; ked'žejeřks (ked' šejeřks) alkar, a keze szára vkinek; ked'ńimil'av (áll) denevér, bőregér (Microchiroptera); → ked'jonks

ked'eń kézi, kéz-, bőr-, ked'eń avoldavks/jaχod'ema kézlegyintés; ked'eń l'epšt'amo kézszorítás; ked'eń nardamo kéztörlő; ked'eń kemt' bőresizma

ked'ga (nu) -nál/-nél (mozgásban); t'et'ań-avań ked'ga tujiń szüleimnél jártam

ked'ge edény; avańks ked'get' piszkos/mosatlan edény; bal'čanoń ked'ge porcelánedény; ked'ges ved' nuřt'ams edénybe vizet tölt

ked'ij tavaszi; ked'ij vid'ema ta-

vaszi vetés

ked'ikši búzakenyér

ked'jonks szerszám, eszköz; **šož-da ked'jonks** könnyű szerszám

ked'ks (ket'ks) karkötő, karper-rec; **šijañ ked'ks** ezüst karkötő/karperec

ked's (nu) -hoz/-hez/-höz; **veše sašt' moñ ked's** mindenki megérkezett hozzám; **jalgan promšt' moñ ked's** a barátaim nálam gyülekeztek

ked'se (nu) -nál/-nél; **miřd'eñ ked'se** férjnél van; **moñ ked'se kuvat' ašt'ešt'** sokáig voltak nálam

ked'ste (nu) -tól/-től; **veše tušt' moñ ked'ste** mindenki elment tőlem

ked't'-pil'get' (ked't'-pil'gt') végtag(ok)

ked't'eme kéz nélküli, kezetlen, félkezű; kéz nélkül

kej (növ) festőbuzér (Rubia tinctorum)

kekerd'ema kotkodácsolás; **sara-zoñ kekerd'ema** a tyúk kotkodácsolása

kekerd'ems kotkodácsol; **sarazoš kekerd'i** a tyúk kotkodácsol

kekše gyanta

kekšema elrejtőzés, elbújás; **kekšema tarka** rejtékhely, búvóhely

kekšems (el)rejtőzik, (el)bújik; (el)rejt; **lomañ udalov kekšems** egy ember mögé rejtőzik / bújik el

kekševems (el)rejtőzik, (el)bújik; **viř pots kekševs** az erdő belsejébe rejtőzött

kekšež (mñ ign) elrejtőzött, elbújt; (h ign) elrejtőzve, elbújva

kekšñema rejtőzködés, rejtegetés

kekšñems (el)rejtőzik, rejtőzködik

kekšnež elrejtőzve, rejtőzködve

kel' nyelv; **angl'ijañ kel'** angol nyelv; **eržañ kel'** erza nyelv; **veng-rañ kel'** magyar nyelv; **kel'hargo** beszédes, bőbeszédű, fecsegő, locsi-fecsi; **kel'břa** nyelvhegy, a nyelv hegye; **kel'jur** nyelvgyök; **kel'gunška** (kel' kunška) nyelv-közép, a nyelv közepe; → **kel'va-řa**

kel'a mint/úgy hírlik/mondják, állítólag; **kel'a, son saš** úgy hírlik, / állítólag megérkezett

kel'amo átgázolás, átkelés

kel'ams átgázol, átkel

kel'e szélesség

kel'ej széles, tágas, tág, bő; **kel'ej ki** széles út; **kel'ej l'ej** széles folyó; → **kel'ejste**

kel'ejgadoma kiszélesedés, kitágulás, kibővülés

kel'ejgadoms kiszélesedik, kitágul, kibővül; **l'ejés kel'ejgadás** a folyó kiszélesedett

kel'ejgadoz (mn ign) kiszélesedett, kitágult, kibővült; (h ign) kiszélesedve, kitágulva, kibővülve

kel'ejgavtica kiszélesítő, kitágító

kel'ejgavtoma kiszélesítés, kitágítás, kibővítés

kel'ejgavtoms kiszélesít, kitágít, kibővít; **ki kel'ejgavtoms** kiszélesíti az utat

kel'ejgavtoz (mn ign) kiszélesített, kitágított, kibővített; (h ign) kiszélesítve, kitágítva, kibővítve

kel'ejste szélesen, tágan; szélesre, tágira; **kel'ejste panžoms** szélesre tár, tágira nyit; **kurgo kel'ejste avt'ems** nagyra kitátja a száját

kel'ema átgázolás, átkelés; **kel'ema tarka** gázló, átkelőhely a folyón

kel'emems kiszélesedik, kitágul, kibővül

kel'ems átgázol, átkel; **ved'ga kel'ems** átgázol/átkel a vízen

kel'emt'ems kiszélesít, kitágít, kibővít; kiterít, szétterít; szétterpeszt, szétfeszít, széttár

kel'eñ nyelvi, nyelv-; **kel'eñ šupavči** nyelvi gazdagság, a nyelv szókészletének gazdagsága; **kel'eñ osnova** (nyelv) alapnyelv

kel'es (hsz) szélesre, tárva-nyitva; (nu) széltében, szélességében, -on/-en/-ön végig, az egész ...-ban/-ben, az egész -on/-en/-ön; **kel'es panžoms** szélesre tár; **keñkšt'ne kel'es panžoz** az ajtók szélesre vannak tárva, az ajtók tárva-nyitva vannak; **paksánt' kel'es jakams** végigjárja a mezőt

kel'ev beszédes, bőbeszédű; **kel'ev ejkakš** beszédes gyermek

kel'evt'ems átkelésre készítet

kel'ev-valov beszédes, bőbeszédű

kel'gems (el)fér, befér, belefér, kifér; **ked'ges kel'gems** belefér az edénybe

kel'gšt'ams (**kel'kšt'ams**) elhelyez, elrendez, szétrak, felállít

kel'kš hártya, mellhártya, hashártya

kel'me hideg; **kel'me košt** hideg levegő; **kel'me ved'** hideg víz; **kel'me koña** hideg homlok/hom-

lokú; **šokšeñ kel'me** őszi hideg;
→ **kel'meste**; → **kel'moj**

kel'mema (meg)fázás, (meg)fagyás, befagyás

kel'mems (meg)fázik, megfagy, befagy; **ked't'ne kel'mit'** fázik a kéz; **l'eješ kel'meš** befagyott a folyó

kel'meste hidegen, hűvösen; **kel'meste oršams** nem melegen / könnyen/lazán öltözik; **kel'meste vastoms** hűvösen/barátságtalanul fogad

kel'mevks fagy, megfagyott/fagyos föld, talajmenti fagy; fagylalt

kel'mevt'ems (meg)fagyaszt, le-
hűt, kihűt, behűt; **kalt kel'mevt'ems** halat fagyaszt

kel'mež (mn ign) megfázott, megfagyott, befagyott; (h ign) (meg)fázva, megfagyott, befagyott

kel'moj háj

kel'mšems fázik

kel'ne nyelvecske, kis nyelv; **ba-
jagañ kel'ne** harangnyelv

kel'ñems gázol; **seřej t'ikše pot-
mova kel'ñems** magas fűben gázol

kel't'eme néma; némán; **kel't'eme
lomañ** néma ember

kel'-val szóbeszéd, híresztelés; é-
kesszólás; közös nyelv; **kel'-val
mujems** megtalálja a közös nyel-
vet

kel't'-valt szóbeszéd, híresztelés;
ékesszólás; közös nyelv

kel'vařa száj, szájnylás; torok,
garat; **kel'vařa pekstams** betömi
a száját vkinek

kem csizma; **ked'eñ kemt'** bőr-
csizma; **keveřd'ež kemt'** nemez-
csizma; **kemse ul'ems** csizma van
rajta, csizmában van; **kemt' kař-
šems** csizmát (fel)húz; **kemalks**
csizmatalp, a csizma talpa; **kem-
kočkařa** csizmasarok, a csizma
sarka; **kembřa (kem přa)** csi-
zmaorr, a csizma orra; **kemveřks**
csizmaszár, a csizma szára

keme erős, kemény, szilárd,
tartós; **keme čid'ardoma** szilárd
ellenállás; **keme jalgaksči** tartós
barátság; **keme kocht** tartós szövet;
keme piks erős kötél; **keme pi-
řavt** szilárd kerítés; **keme uške**
erős/tartós huzal; **keme udoma**
mély/egészséges álom; → **kemes-
te**

kemeči erősség, keménység, szilárdság, tartósság; **pikšeñ kemeči**
a kötél szilárdsága

kemekstamo megerősítés, megerősödés

kemekstams megerősít, megszilárdít; megerősödik, megszilárdul;

sodamočit' kemekstams megszilárdítja az ismereteit / a tudását

kemekstaž (mn ign) megerősített, megerősödött; (h ign) megerősítve, megerősödve; **kemekstaž meřevks** (nyelv) állandósult szókapcsolat

kemelgadoma megerősödés, megszilárdulás, erőre kapás, erőssé/szilárddá válás

kemelgadoms megerősödik, megszilárdul, erőre kap, erőssé/szilárddá válik, erős/szilárd lesz

kemel'd'ams, kemel'd'ems díszítést varr, kidíszít, feldíszít, kicifráz; **mazijste kemel'd'ams** szépen feldíszít

kemel'd'avks díszvarrás; **kružovañ kemel'd'avks** csipkebetét

kemel'd'ems → kemel'd'ems

kemema hit, bizalom; **pazneñ kemema** istenhit; **izñamos kemema** a győzelembe vetett hit; **eš langs kemema** önbizalom; **kemema tar-ka** remény

kemems (el)hisz, (meg)bízik; **kiñ-but'i/meže-but'i langs kemems** hisz/bízik valamiben/valakiben; **vejke vejke langs kemems** egymásban bízik

kemenst tíz pár

kemeñ¹ csizma-; **kemeñ stića**

cipész

kemeñ² tíz; **kemeñs** lovoms tízig számol

kemeñće tizedik; **kemeñće pel'ks** tizedik rész/fejezet

kemeñest tízen; **kemeñest ašt'ešt' toso** tízen álltak ott

kemeste erősen, keményen, szilárdan, tartósan; **kemeste l'epš-t'ams** erősen (meg)szorít; **pil'ge langso kemeste ašt'ems** szilárdan áll a lábán

kemevems bízik, meggyőződik, megbizonyosodik; hihető; **t'e a kemevijak** ez nem is hihető

kemeviks megbízható; **kemeviks lomañ** megbízható ember

kemevks hit, bizalom

kemevt'ems elhítet, meggyőz, (hitében) megerősít, biztosít, reménnyel kecsegtet, reményt kelt; **kemevt't'an toñ** meggyőzlek téged

kemevt'ež (mn ign) elhítetett, meggyőzött, (hitében) megerősített; (h ign) elhítetve, meggyőzve, biztosítva, reménnyel kecsegtetve, reményt keltve; meggyőzően; **kemevt'ež jovtñema** elhítetett elbeszélés

kemež bízva, bizakodva, magabiztosan, meggyőződéssel; bát-

ran, merészen; és **langs kemež**
magában bízva, magabiztosan,
önbizalommal

kemgavksovo tizennyolc

kemgavksovoće tizennyolcadik

kemgavksovonst tizennyolc pár

kemgavtovo tizenkettő

kemgavtovoće tizenkettedik

kemgavtovonst tizenkét pár

kemgavtovoñest tizenketten

kemgolmovo tizenhárom

kemgolmovoće tizenharmadik

kemgolmovonst tizenhárom pár

kemgotovo tizenhat

kemgotovoće tizenhatodik

kemgotovonst tizenhat pár

kemića hívő, hiszékeny, bizakodó;
pazneñ kemića hívő, istenhívő;
pazneñ a kemića nem hívő, is-
tentagadó, ateista

kemñil'eje tizennégy

kemñil'ejeće tizennegyedik

kemžíšemge tizenhét

kemžíšemgeće tizenhetedik

kengel'ams → **keňgel'ems** (keň-
gel'ams)

kengel'ema → **keňgel'ema**

kengel'ems → **keňgel'ems** (keň-
gel'ams)

kengel'íca → **keňgel'íca**

kenkš → **keńkš**

kenže → **keńže**

keňardoma öröm; **keňardoma**
marto örömmel

keňardomañ örömteli, örömtel-
jes, öröm-

keňardoms örül, örvend; **ma-
ražen't'eñ keňardoms** a hallottak-
nak örül

keňardovtoms megörvendezett,
örömet szerez; **kunsolicat'neñ**
keňardovtoms megörvendeztet
a hallgatókat, örömet szerez a
hallgatóknak

keňardož örülve, örvendve

keňarks öröm; **pokš keňarks**
nagy öröm

keňarksov örömteli, örömteljes,
öröm-; **keňarksov kul'a** örömhír

keňarkšnoma öröm, örvendezés,
ujjongás

keňarkšnoms örül, örvendezik,

ujjong

keńd'al poloska; (áll) ágyi/házi poloska (*Cimex lectularis*)

keńd'e nemez, filc

keńd'ijams összekócolódik, összekuszálódik; **čert'ne keńd'ijašt'** összekócolódott a haja

keńerčt'ems → **keńeršt'ems**

keńere könyök; → **keńerepakar'**; → **keńerepakareń**

keńerema (meg)érés, beérés; **fruktań keńerema** gyümölcserés, a gyümölcs megérése

keńerems megérik, beérik; ráér, elér, odaér, (még éppen) van/jut ideje, még éppen megtud vmit tenni; **umařt'ne keńeršt'** az almák megértek; **son keńerš jarsamo** még éppen volt ideje enni

keńerež (mn ign) megérett, beérett; (mn) érett; (h ign) megérve, beérve, ráérve, elérve; **keńerež umař** érett alma

keńerškšńems megérik, beérik; ráér, elér, odaér, (még éppen) van/jut ideje, még éppen megtud vmit tenni; **er̃va kozoń keńerškšńems** mindenhová eljut

keńerepakar' könyök; **keńerepakar' langs nežed'ems** könyökére támaszkodik

keńerepakareń könyök-; **keńerepakareń lovaža** könyökcsontról

keńeršt'ems (**keńerčt'ems**) megérlel, időre elkészít, siettet

keńgel'ams → **keńgel'ems**

keńgel'ema (**kengel'ema**) hazudozás; hazugság

keńgel'ems (**kengel'ems**), **keńgel'ams** (**kengel'ams**) hazudik, hazudozik

keńgel'íca (**kengel'íca**) hazudozó; hazug

keńkš (**kenkš**) ajtó; **potstoń keńkš** belső ajtó; **keńkš panžoms** ajtót nyit; **keńkš bamkad'ema** kopogtatás az ajtón; **keńkškundamo** ajtókilincs

keńžalks körömalja, körömszálka

keńže (**kenže**) köröm, karom, pata; **l'išmeń/alašań keńže** lópata; → **keńžalks**

kepe mezítlábas; mezítláb; **kepe ejkakš** mezítlábas gyermek; **kepe jakams** mezítláb jár

kepe-štapo (anyaszült) meztelen, pucér, csupasz; (anyaszült) meztelenül, pucéran, csupaszon

keped'ema (fel)emelés; **ked'eń keped'ema** kézemelés, a kéz felemelése

keped'ems (fel)emel; **ked'** kepe-
d'ems kezét emel, felemeli a
kezét

keped'evems (fel)emelkedik; **ku-
dońt'** vel'kss **keped'evems** a ház
fölé emelkedik

keped'eź (mn ign) (fel)emelt; (h
ign) felemelve

kepet'ema (fel)emelkedés; **ča-
paksoń** **kepet'ema** a tészta fele-
melkedése

kepet'ems felemelkedik, felmegy,
feljön, felmászik; keletkezik, tá-
mad, kerekedik; **pando** **prás** **ke-
pet'ems** felmegy/felmászik a hegy
tetejére/csúcsára; **čapaksoś** **ke-
pet'et's** a tészta felemelkedett/
feljött/megkelt; **šum** **kepet'et's**
zaj támadt; **vijev** **davol** **kepet'et's**
erős szélvihar kerekedett

kepet'eź (mn ign) felemelkedett,
felment, feljött, keletkezett; (h
ign) felemelkedve, felmenve, fel-
mászva; keletkezőn, kerekedően

kep'sems (fel)emel, emelget; **ve-
řev-alov** **kep'sems** le-fől emelget

kep'st'amo (meg)kelesztés

kep'st'ams (meg)keleszt; **čapaks**
kep'st'ams tésztát keleszt, megke-
leszti a tésztát

kept'ere, **kept'er** kosár; **il'even**
kept'ere vesszőkosár

kerš bal; **kerš** jonks bal oldal;
kerš jono bal oldalon; **kerš** jonov
balra, bal oldalra/írányba; **kerš**
ked' bal kéz, bal kezes; **kerš** **pel'e**
bal oldalon; **kerš** **pel'ev** bal ol-
dalra

keršams összekuszál, összezavar,
összekever

keršavoms összekuszálódik, ösz-
szekőcolódik, összezavarodik

keršev balra; **keršev** **mol'ems**
balra megy

keř kéreg, háncs

keřamo (le)vágás, elvágás, kivá-
gás

keřams (le)vág, elvág, kivág; **čovi-
ńeste** **keřams** vékonyra vág

keřas: **keřas't'ikše** (növ) ta-
rackbúza, tarackos búzafű (Agro-
pyron/Elytrigia repens)

keřatoms meginog, megbillen,
megroggyan, összeecsuklik

keřavks vágás, bevágás, irtás
(hely)

keřavoms megvágja magát; **pe-
jel'se** **keřavoms** késsel megvágja
magát

keřavt irtás (hely)

keřaz (fn) lép (méheknél); **ke-
řazmed'** lépesmész; **keřazd'ikše**

keřaz t'ikše (növ) vöröshere, lóhere (*Trifolium pratense*)

keřaz (mn ign) (le)vágott, elvágott, kivágott; (h ign) (le)vágva, elvágva, kivágva; **keřaz sur** elvágott ujj; **čoviňeste keřaz** vékonyra vágva

keřbeved' csepp (olvadó hóé/jégé tetőről/fárról)

keřen háncs-; **keřen-čočkoň paz** az erdő őrzője/védőszelleme

keřet' eke, faeke

keřez, keřez kád, dėsza

keřgata harkály, (áll) feketeharkály (*Dryocopus martius*)

keři: keři suks hernyó

keřks füzér; **eřgekeřks** gyöngysor, gyöngyfüzér; **l'eňgekeřks** háncs-füzér

keřksamo (fel)fűzés

keřksams (fel)fűz; **eřget'** keřksams gyöngyöt fűz; **čoval'**at keřksams (üveg)gyöngyöt fűz

keřmandams körülteker, körülcsavar, körülfon; körülvesz, hatalmába kerít

keřme csomó, köteg, nyaláb, kéve; **muřkokeřme** kendernyaláb, egy kéve kender

keřmed'ems körülteker, körülcsavar, körülfon; körülvesz, hatalmába kerít

keřńema kotkodácsolás

keřńems kotkodácsol

keřsema (le)vágás, kivágás, felvágás, felvagdósás, hasogatás

keřsems (le)vág, kivág, felvág, felvagdós, hasogat; **ečkeste keřsems** vastagra vág

keřsevks minta, díszítés; **keřsevksse mazilgavtoms** díszít

keřsez (mn ign) (le)vágott, kivágott, felvágott, felvagdósott; (h ign) (le)vágva, kivágva, felvágva, felvagdósva; **čoviňeste keřsez kři** vékonyra vágott kenyérszeletek

kesak gombolyag, motring; **suřekesak** cérnagombolyag, egy gombolyag cérna

keskav zsák; **počtkeskav** liszt; **szsák, egy szsák liszt; salgeskav (sal keskav)** sózsák, egy zsák só

keřńamo tüsszentés

keřńams tüsszent, tüsszög, prűszköl

ket'ks → **ked'ks**

kev kő; **lapuža kev** lapos kő; **kiňbut'i langs kev jortoms** követ dob/vet valakire; **kev langs ved'**

čoškad'ems a kőre vizet loccsant

kevejkeje tizenegy

kevejkejeće tizenegyedik

kevejkseje tizenkilenc

kevejksejeće tizenkilencedik

kevenzamo megkövesedés, megkövülés, kővé válás

kevenzams megkövesedik, megkövül, kővé válik

keveń kő-; **keveń mar** kőrakás, kőhalom; **keveń piřavks** kőkerítés

keveńd'amo megkövesedés, megkövülés, kővé válás

keveńd'ams megkövesedik, megkövül, kővé válik

keveńd'avks megkövesedettség, megkövültség; kövület

keveř kerek, kör alakú, kör-

keveřd'ema (el)gurítás, legurítás, (le)gördítés; ványolás, kallózás, nemezelés

keveřd'ems (el)gurít, legurít, (le)gördít, (meg)hemperget; ványol, kallóz, nemezel; **kev keveřd'ems** követ gurít/gördít

keveřd'ež (mn ign) (el)gurított, legurított, (le)gördített, (meg)hempergett, ványolt, kallózott,

nemezelt; (h ign) (el)gurítva, legurítva, (le)gördítve, (meg)hempergetve, ványolva, kallózva, nemezelve; **keveřd'ež kemt'** nemezcizma

keveřema (el)gurulás, legurulás, (le)gördülés

kēveřems (el)gurul, legurul, (le)gördül; **geveřse keveřems** bukfencezik, bukfencezve legurul

keveřež (el)gurulva, legurulva, (le)gördülve

keveřksńems gurul, görög, hempereg, fetreng

kevet'eje tizenöt

kevet'ejeće tizenötödik

kevev köves; **kevev moda** köves talaj

kevkšt'ema (meg)kérdezés; kérdés; **vašeńće kevkšt'ema** első kérdés; **vid'e kevkšt'ema** egyenes kérdés; **žarija kevkšt'emat** néhány kérdés

kevkšt'ems (meg)kérdez

kevkšt'ńema (meg)kérdezés, kérdészködés, érdeklődés

kevkšt'ńems kérdez, kérdezősködik, kérdezget, érdeklődik

kevt'-čovart nehézség, teher, megpróbáltatás; **kevt'-čovart ve-**

l'avtoms hegyeket megmozgat,
minden követ megmozgat

kezeŕeñ ősi, ősrégi, ódon, régi;
kezeŕeñ šed'amopel' ősi hang-
szer; **kezeŕeñ škañe** régi/ősi i-
dőkben, régen, hajdan, hajda-
nában

kezov járvány, epidémia

kež harag, düh, méreg; gonosz-
ság; **keženze sašt'** elfogja a mé-
reg; **kež pandoms** megbosszul,
bosszút áll; **kežt'** savtoms haragot
kelt, kivívja haragját; **kežbeke** ha-
rag, düh, méreg; gonoszság

kežd'ams (meg)haragszik, feldü-
hödik, dühbe gurul, haragra
gerjed, dühös/mérges lesz; meg-
maķacsolja magát, ellenszegül

kežd'až (mn ign) feldühödött,
dühbe gurult, haragra gerjedt; (h
ign) (meg)haragudva, feldühödve,
dühbe gurulva, haragra gerjedve;
haragosan, mérgesen, dühösen;
kežd'až l'išme feldühödött ló;
kežd'až ašt'ems feldühödve /
dühbe gurulva áll

kežej haragos, mérges, dühös; go-
nosz, undok; **kežej kiska** dühös
kutya; → **kežejste**

kežejči harag, düh, méreg; go-
noszság

kežejgadoms megharagszik, fel-
dühödik, dühbe gurul, haragra
gerjed, dühös/mérges lesz

kežejste haragosan, mérgesen,
dühösen; gonoszul, undokul;
kežejste rangoms dühösen kia-
bál/ordít

kežijams (meg)haragszik, feldü-
hödik, dühbe gurul, haragra
gerjed, dühös/mérges lesz

kežijavtoms megharagszik, meg-
sértődik

kežijavtož megharagudva, meg-
sértődve

ki¹ ki?, kicsoda?; aki; **ki saš?** ki
jött?; **sodan ki t'ese** tudom, ki
van itt; **paro šeñeñ, ki sifestejak**
od jó annak, aki öregkorában is
fiatal; **kid'e** kitől?, kiről?; akitől,
akiről; **kiñ** kit?; akit, akiket; **ki-
ñeñ** kinek?, kihez?; akinek, aki-
hez, akiknek, akikhez; **kit'** kik?;
akik

ki² moly

ki³ út; **kel'ej ki** széles út; **navolo**
ki csúszós/síkos út; **ki kel'ejgav-**
toms kiszélesíti az utat; **ki onks-**
tams utat (ki)mér; **ki langa mo-**
l'ems az úton megy; **ki langov**
purnams útra készül; **kičire** út-
szél, az út széle, útpadka; **kiraš-**
ko útelágazás; **kiulo** útkereszte-
ződés, kereszttű

ki-but'i valaki; **kid'e-but'i** vala-
kitől, valakiről; **kiñeñ-but'i** vala-
kinek, valakihez; **kit'-but'i** vala-
kik; → **kiñ-but'i**

kiča (áll) csíz (Carduelis spinus)

kičkeře görbe, ferde, hajlott;
kancsal; **kičkeře čuvto** görbe fa;
kičkeře pil'ge görbe láb/lábú;
kičkeře šel'me ferde szem/szemű,
kancsal

kičkeřgadoms elgörbül, meggör-
bül, elferdül

kičkeř-kickéř görbén, ferdén;
kičkeř-kickéř kortavtoms hebe-
hurgján/elhamarkodottan íté

kijak valaki; tagadó mondatban:
senki; **sinst ejste kijak** valaki
közülük; **kijak arašel'** kudoso
senki sem volt otthon; **kid'ejak**
valakitől, valakiről; tagadó mon-
datban: senkitől, senkiről; →
kiňgak

kijaks padló; **čuvtoň kijaks** fa-
padló; **kaštomkijaks** kemen-
cefenék, kemencepadló; **kijaks**
šl'ams padlót felmos

kijaksoň padló-; **kijaksoň laz**
padlódeszka

kijalo sógornő (a fiútestvér fele-
sége)

kije ki?, kicsoda?; aki; **kije saš'**
ki jött?; **sodan kije t'ese** tudom,
ki van itt; **paro šeňeň, kije síres-**
tejak od jó annak, aki öregko-
rában is fiatal; **kid'e** kitől?, ki-
ről?; akitől, akiről; **kiň** kit?; akit,
akiket; **kiňeň** kinek?, kihez?; a-
kinek, akihez, akiknek, akikhez;

kit' kik?; akik

kije-but'i valaki; **kid'e-but'i** vala-
kitől, valakiről; **kiňeň-but'i** vala-
kinek, valakihez; **kit'-but'i** vala-
kik; → **kiň-but'i**

kijejak valaki; tagadó mondat-
ban: senki; **kid'ejak** valakitől, va-
lakiről; tagadó mondatban: sen-
kitől, senkiről; → **kiňgak**

kije-kije ki-ki, valaki; **kije-kije**
l'ija valaki más

kike göb, gubanc

kikeňd'ams összetekeredik, össze-
gabalyodik, összegubancolódik;
suřeš kikeňd'aš a cérna össze-
gabalyodott/összegubancolódott

kikeřka csomó, köteg, nyaláb, te-
keres, csokor; **l'eňgekikeřka**
háncestekeres

kikijams összetekeredik, össze-
gabalyodik, összegubancolódik

kiks vonal, vonás; **vid'e kiks** e-
gyenes vonal

kikstamo vonalhúzás, aláhúzás

kikstams vonalat húz, aláhúz

kikstněma vonalazás, aláhúzás

kikstněms vonalaz, aláhúz

kilometra kilométer

kil'd'ema befogás (igavonó állaté)

kil'd'ems befog (igavonó állatot)

kil'd'ems-povod'ems befog (igavonó állatot)

kil'd'evems befogja magát (igavonó állatként)

kil'ej nyír(fa), (növ) fehérnyír, közönséges nyír (*Betula pendula*); **kil'ejlopa** nyírfalevél; **ki-l'ejved'** nyírfalé; **kil'ejbango** (**ki-l'ej pango**) tinóru, (növ) érdesnyelű tinóru (*Boletus scaber*); **ki-l'ejnupoń** zuzmó

kil'ejbulo (fn) nyíres, nyírfaliget

kil'ejeń nyír-, nyírfa-; **kil'ejeń tarad** nyírfaág; **kil'ejeń viř** nyírfaerdő

kil'kš hurok, (növényi) hüvely; **ksnavkil'kš** borsóhüvely

kil'kšamo hurkolás

kil'kšams hurkol

kil'kšavoms összegabalyodik, összegubancolódik; **pikseš kil'kšavš** a kötél összegabalyodott

kil'kšt'ams ráhurkol, hurkot köt; **šulmo kil'kšt'ams** csomót köt

kino film; mozi; **kinoš vanovš** a filmet megnézték

kiń úti, út-; **kińal** (növ) erdei-

pajzsika, ördögboroda (*Dryopteris filix-mas*)

kiń-but'i valakit, valakinek a ...ja; **kiń-but'i kis/kise** valakiért, valaki miatt; **kiń-but'i langs** valakire; **kiń-but'i końd'amo** valakihez hasonló; **końovońt' kiń-but'i ked'ste bagordams** valaki kezéből kikapja a papírt

kińemat ruh

kińet'ema viszketés

kińet'ems viszket

kińet'st'ems megvakar

kińevt'ema viszketés

kińevt'ems viszket

kińeževems viszketni kezd

kińgak valakit, valakinek a ...ja; tagadó mondatban: senkit, senkinek a ...ja; **kińgak el'es ozams** valakinek az ölébe ül; **kińgak a učoms** senkit sem vár

kińiga, kńiga könyv; **tonavtńema kińiga** tankönyv; **kińiga lovnoms** könyvet olvas

kirda (nu) -szor/-szer/-ször; **kavtoń kirda** kétszer; **lamoń kirda** sokszor

kirdaž kortárs, egykorú

kirgakstńema bőfögés

kirgaksťněms böfög

kirgaksťoma böffentés

kirgaksťoms böffent

kirgams megkapar, lekapar

kirgavks forgács

kirgśěms (**kirkśěms**) (meg)ka-
par, lekapar, kapargat

kirkad'ěms megkapar, lekapar

kirkśěms → **kirgśěms**

kirmalav bojtorján, (növ) nagy-
bojtorján, közönséges bojtorján
(*Arctium lappa*); **kirmalavnar-**
muń (áll) tengelice, stiglic (*Car-*
duelis carduleis)

kirmalavbulo (fn) bogáncsos
(hely)

kirnema horkolás, hortyogás,
hörögés

kirnems horkol, hortyog, hörög

kirtams (meg)perzsel, felperzsel,
(meg)pörköl; **tuvo kirtams** disz-
nót perzsel/pörköl

kirtavoms megperzselődik, fel-
perzselődik, megpörkölődik

kirtněms perzsel, pörköl

kirvašťěma → **kirvažťěma**

kirvašťěms → **kirvažťěms**

kirvašť'íca → **kirvažť'íca**

kirvašť'ks → **kirvažť'ks**

kirvašť'něms → **kirvažť'něms**

kirvams lángol, lobog, lobogva ég

kirvažěms meggyullad, kigyullad,
lángra lobban; **peńget'ńe guvso**
kirvažšť' a tűzifa meggyulladt

kirvažťěma (**kirvašťěma**) (meg)-
gyújtás, felgyújtás, lángra lobban-
tás; **toloń kirvažťěma** tűzgyújtás

kirvažťěms (**kirvašťěms**) (meg)-
gyújt, felgyújt, lángra lobbant; **tol**
kirvažťěms tüzet gyújt

kirvažť'íca (**kirvašť'íca**) meggyúj-
tó, felgyújtó, lángra lobbantó;
gyújtogató

kirvažť'ks (**kirvašť'ks**) (fn) gyúj-
tós

kirvažť'něms (**kirvašť'něms**)
(meg)gyújt, gyújtogat

kířaksći a farsang vége, húshagyó
hét

kířakstněma csúszkálás, gurulás,
siklás

kířakstněms csúszik, gurul, siklik,
(le)csúszkál; **końkaso kířakst-**
něms korcsolyázik; **salaskese kí-**
řakstněms szánkózik, ródlizik;

sokssó **kirakstñems** siel, sízik

kirakstoma (le)csúszás, (le)gurulás, (le)siklás

kirakstoms (le)csúszik, (le)gurul, (le)siklik; **alovbandt kirakstoms** legurul a lejtőn/dombról/hegyről; **ejeñt' langa kirakstoms** siklik a jégen

kirakstož (mn ign) lecsúszott, legurult; (h ign) (le)csúszva, (le)gurulva, bukfencezve; **kušt'ema-va kirakstož valgoms** legurul a lépcsőn

kirams összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kirđ'ema tartás; **mekšeñ kirđ'ema** méhészet, méhtartás; **mel'se kirđ'ema** észben/emlékezetben tartás; **ved'eñ kirđ'ema** víztartály, víztároló

kirđ'ems (vissza)tart, kibír, elvisel, kiáll; **komoroso/mokšnaso kirđ'ems** markában tart; **mejse kirđ'at med'eñt'**? miben tartod a mézet?; **lad kirđ'ems** rendet tart, rendben tart; **luso kirđ'ems** rendben tart; **mel'se kirđ'ems** észben/emlékezetben tart, emlékezetbe vés, emlékszik; **panžado kirđ'ems** nyitva tart; **převse kirđ'ems** észben tart; **ked' kirđ'ems** támogat; **kor kirđ'ems** türtőzteti magát

kirđ'evt'eme engedetlen, szófo-

gadatlan

kirđ'ež (mn ign) visszatartott, kibírt, elviselt, kiállt; (h ign) visszatartva, kibírva, elviselve, kiállva

kirė gombolyag

kirėmema összehúzódás, összezsugorodás, összegömbölyödés; megrövidülés, lerövidülés

kirėmems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kirga nyak; **kirgapakš** ádámcsutka, gége(fő); → **kirgapar**

kirgapar torok, garat; **kirgapar t'et'kšems** kiabál, ordít, üvölt; **l'ekšemañ kirgapar** légcső

kirgaša nyaklánc, nyakék

kirgov nyírfakéreg

kirgovon nyírfakéreg-; **kirgovon pargo** nyírfakéreg-kosár

kirks kör, keret

kiršams összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít

kiršavoms összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kiršičams összenyom, összeprésel, összeszorít; összehúzódik,

összezsugorodik, összegömbölyödik

kírnávtéma ugrálás, ugrándozás, szökdelés, szökdécselés

kírnávtéms ugrál, ugrándozik, szökdel, szökdécsel

kírnávtníca ugráló, ugrándozó;
kírnávtníca vašo ugrándozó csikó

kírnávtoma ugrás; **veřev kírnávtoma** magasugrás

kírnávtoms (fel)ugrik, felpattan, felszökken

kírnéms összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kírnevems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kírpeč téglá; **kírpečť** vačkams téglát rak

kírpečeň téglá-; **kírpečeň kudo** téglaház

kírt'amo összehúzás, összezsugorítás; megrövidítés, lerövidítés, rövidebbre szabás, megkurtítás

kírt'ams összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít; **jovtnemaňť** **kírt'ams** lerövidíti / rövidebbre szabja a mondandóját/mondani-valóját

kírt'avoms összehúzódik, összezsugorodik; megrövidül, lerövidül, összemegy (ruha)

kírt'něma összehúzás, összezsugorítás; megrövidítés, lerövidítés, rövidebbre szabás, megkurtítás

kírt'něms összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít

kis (nu) -ért, miatt; **šeň kis** azért, amiatt; **mežeň-but'i kis** valamiért, valami miatt; **važod'emaň kis pandoms** fizet a munkáért; **kiň-but'i kis talnoms** nyugtalankodik valaki miatt, izgul valakiért

kise (nu) -ért, miatt; **mol'aň toň kise** érted megyek; **a mežeň kise** semmiért, semmiségekért; nincs mit; **kiň-but'i kise ašt'ems** kiáll valakiért; **a mežeň kise šovnoms** nincs miért veszekedni; semmiségekért veszekszik

kiska kutya; **azarś/ormaza kiska** veszett kutya; **kezej kiska** dühös kutya; **suskića kiska** harapós kutya; **tonavtož kiska** kiképzett/ido-mított kutya; **kiska uzavtoms** kutyát uszít; → **kiskal'evks**

kiskal'evks kutyakölyök, kiskutya; **kiskal'evkseš avkstaš** a kiskutya vakkantott

kiskaň kutya-; **kiskaň kudo** kutyaház, kutyaól; **kiskaň ongoma** kutyaugatás; **kiskaň meta** kenderkefű, (növ) szőrös kenderkefű

(Galeopsis speciosa)

kiskiŋe kutyus, kiskutya

kiške bőr, test

kišked'ema (meg)verés, testi fe-
nyítés; (meg)szökés

kišked'ems megver, megvesszőz;
megszökik, elrejtőzik

kišt'ema táncolás; tánc; **kišt'ema**
kišt'ems táncot jár; **kišt'emste**
táncoláskor / tánc közben

kišt'ems táncol, táncot jár; **kiš-**
t'ema kišt'ems táncot jár

kišt'ems-morams szórakozik, vi-
gad, mulat; **ojmšemste kišt'ems-**
morams pihenésképpen szórako-
zik

kišt'ež táncolva, táncot járva

kišt'ež-moraž szórakozva, vi-
gadva, mulatva; vidáman

kišt'ića táncoló; táncos

kitkat ravaszság, agyafúrtság,
furfang

kitkav ravasz, agyafúrt, furfangos

kitkavči ravaszság, agyafúrtság,
furfang

kitnema vihogás, kacagás, haho-
tázás

kitnems vihog, kacag, hahotázik

kitordoms izgul, nyugtalankodik;
šed'ejem kitordi izgatott/nyugta-
lan/zaklatott vagyok

kit'-jant utak, út-mód, módszer

kivčk: kivčk meřems felvillan,
felcsillan

kivčkad'ema felvillanás

kivčkad'ems felvillan; **jondol**
kivčkad'š felvillant egy villám

kivčkajema villogás, szikrázás

kivčkajems villog, szikrázik

kive ön, cin; **kive solavtoms** önt
olvaszt; **kivešel'me** hályogos sze-
mű

kived'ems megkérdez, megtuda-
kol, tudakozódik

kived'ňams megkeményedik,
kérgessé válik; megmerevedik,
megköt; megszikkad

kivenzams megkeményedik, kér-
gessé válik; megmerevedik, meg-
köt; megszikkad

kiveń ónos, ón-

kize nyár; **babań kize** vénasszo-
nyok nyara, indiánnyar; **mel'eń**
kize a múlt nyár; **kizekunška** a
nyár közepe/dereka; → **kizeńek-**
t'el'eńek; → **kizna**

kizeň nyári; **kizeň čí** nyári nap;
kizeň čín ašt'ema nyári napforduló; **kizeň jarmanka** nyári vásár;
kizeň ojmséma nyári pihenés,
nyaralás; **kizeň pši** nyári hőség

kizeňek-t'el'eňek télen-nyáron

kiziřa borzas, bozontos, zilált,
kócos

kizirgadoms felborzolódik, összeborzolódik, összekócolódik, összekuszálódik

kizna nyáron; **lomaň mastorso**
kiznajak kel'mat idegen országban nyáron is fázol

kižnema hörgés

kižnems hörög

kižnića hörgő; rekedt (hangú)

klass osztály

klaššičeskoj klasszikus

kloknića kotkodácsoló, káráló;
kötlös

kloknoma kotkodácsolás, kárálás

kloknoms kotkodácsol, kárál, sópánkodik, óbégat

klub klub

kl'aňskad'ems megcsörren; **val'masul'ikaš kl'aňskad's** az ablaküveg megcsörrent

kl'aňskajems csörög

kl'apoč hurok

kl'ej enyv, ragasztó

kl'ejams ragaszt

kńiga → **kińiga**

koct → **kodst**

koctoň → **kodstoň**

kočkeřamo karmolás, kaparás, vakarás

kočkeřams karmol, kapar, vakar

kočkeřavks karmolás, kaparás, vakarás

kočkeřd'ams megkarmol, megkapar, lekapar, kikapar; megvakar

kočkeřd'avks karmolás, kaparás, vakarás

kočkeřgan piszkavas

kočon torzsa (káposztáé)

kočkamo (ki)választás, (ki)szedés, felszedés, összeszedés, (össze)gyűjtés

kočkamot választás, választások

kočkams kiválaszt, kiszed, felszed, összeszed, (össze)gyűjt

kočkařa sarok (testrész, cipő-)

kočkaž (mn ign) kiválasztott, kiszedett, felszedett, összeszedett, (össze)gyűjtött; (h ign) kiválasztva, kiszedve, felszedve, összeszedve, (össze)gyűjtve

kočkodik (áll) fűrj (Coturnix coturnix)

kočkodikeň fűrj-; **kočkodikeň vajgel'** pitypalatty (a fűrj hangja)

kočkoma (ki)gyomlálás

kočkoms (ki)gyomlál

kočksěms (ki)választ, (ki)válogat, (ki)szed, (össze)szededet, (össze)gyűjt, gyűjtöget

kočom a kenyér vége, sercli; **kšikočom** a kenyér vége, sercli

koda hogy?, hogyan?; ahogy, ahogyan; mint, amint; **koda eřat?** hogy vagy?, hogy élsz?; **koda l'emet'?** hogy hívnak?, mi a neved?; **koda famil'ijat?** mi a vezetékneved?, hogy hívnak?; **koda paro!** milyen jó!; **koda pokš!** milyen nagy!; **koda vasolo?** milyen/mennyire messze?; **koda is-t'a?** hogyhogy?; **a tukšni me-l'ezeň, koda son važod'i** (nekem) nem tetszik, ahogyan ő dolgozik

koda-but'i valahogy, valahogyan; **koda-but'i t'ejiže t'even't'** valahogyan megcsinálta/rendezte/elin-tézte a dolgot

kodajak valahogyan; tagadó mondatban: sehogyan; **kodajak eřavi mujems** valahogyan meg kell találni; **kodajak a mujevi** sehogyan sem tudom megtalálni

kodamo¹ fonás, kötés, szövés

kodamo² milyen?, melyet?, melyik?, melyiket?, mely?, melyet?; amilyen; **kodamo čiste?** melyik nap?; **kodamo ponaso?** milyen színű?; **kodat?** milyenek?, melyek?; **t'eči kodamo čislaš?** hányadika van ma?; **t'eči kodamo čiš?** milyen nap van ma?; → **kodaška**

kodamo-but'i valamilyen

kodamojak valamilyen; tagadó mondatban: semmilyen; **kodamojak t'ev t'ejems** valamilyen dolgot csinál/elvégez; **kodamojak kiňiga a lovnoms** semmilyen könyvet sem olvas; → **kodatkak**

kodams (be)fon, összefon, köt, sző; **čerbulo kodams** haját/copfot fon; **kařt' kodams** bocskort fon; **kaštaz kodams** koszorút fon

kodaňa ahogy, ahogyan; mint, amint

kodaška mekkora?; amekkora

kodatkak valamilyenek; tagadó mondatban: semmilyenek; **kodatkak kiňigat a lovnoms** semmilyen könyvet sem olvas

kodavks fonás, kötés, szövés, szőttes

kodavoms fonódik, szövődik

kodaž (mn ign) befont, össze-
font, fonott, kötött, szőtt; (h ign)
befonva, összefonva, kötve, szöve

kodgemeň hatvan

kodgemeňće hatvanadik

kodića fonó, kötő, szövő; fonónő,
szövőnő

kodorks inda, kacs; **komol'ako-**
dorks komlóinda

kodst (koct) vászon, szövet, kel-
me, ruhaanyag; **čaχmaň** kodst
kockás szövet; **čova** kodst vékony
szövet, finom lenvászon; **nařd'ev**
kodst tartós szövet; **šanžavon**
kodst pókháló; **kodstpe** az anyag
vége

kodstoň (koctoň) vászon-

kod'emka vetülékfonál

kod'emks vetülékfonál

koj szokás; **tašto** **kojt'** régi szoká-
sok; **svad'baň** **kojt'** lakodalmi
szokások

koj-kak valahogyan; alig-alig

koj-kije valaki

koj-koda valahogyan, valahogy

koj-kodamo valamilyen

koj-kona valamely, némely

koj-koso valahol, néhol

koj-kosto valahonnan, valamikor

koj-kov valahová

koj-kuva valahol/néhol (mozgás-
ban)

kojme lapát, ásó; **čuvtoň** **kojme**
falapát; **kojmese** **moda** **čuvoms**
ásóval ássa a földet; **kojmeňed'**
lapátnyél

koj-meže valami, egy s más

kojse (nu) szerint, módon; **tašto**
kojse régi szokás szerint, régi
módon; **moň** **kojse** szerintem,
véleményem szerint

kojt'-kirdat rend, alapelvek;
šed'ikel'eň **kojt'-kirdat** koráb-
bi/hajdani rend/alapelvek

kojt'-ladt szokás

koj-žardo valamikor, néha, né-
melykor, olykor

koj-žaro valamennyi, néhány,
némi; → **koj-žaroška**; → **koj-žars**

koj-žaroška valamennyi, nem
sok, néhány, némi

koj-žars valameddig, valamennyi
időre

kokad'ems megüt

koklać taréj; **koklać pŕa narmuń**
(áll) búbosbanka (*Upupa epops*)

koknaj dadogó, hebegő

koknoma dadogás, hebegés

koknoms dadog, hebeg

kokorka csomó, rög; **modako-**
korka göröngy; **rudazgokorka**
(**rudaz kokorka**) sárcsomó

kokša kopasz, tar; **kokša pŕa ko-**
pasz fej

kol alkalmas, tehetséges; **vešeme-**
d'e kol legalkalmasabb; → **kolsto**

kolamo elrontás, tönkretevés,
megrongálás, szétrombolás

kolams elront, tönkretesz, meg-
rongál, szétrombol, széttör, ösz-
szetör, eltör, szétzúz

kolavks rongálás, rombolás, kár,
törés, repedés

kolaž (mn ign) elrontott, tönkre-
tett, megrongált, szétrombolt,
széttört, összetört, eltört, szét-
zúzott; (h ign) elrontva, tönkreté-
ve, megrongálva, szétrombolva,
széttörve, összetörve, eltörve,
szétzúzva

kolgan¹ fakanál

kolgan² koponya; **pŕevt'eme kol-**

gan üres fej; **pŕakolgan** fej; **kol-**
gand'ikše (**kolgan t'ikše**) (növ)
vérontófű (*Potentilla erecta*)

kolka nyaláb, köteg, csomó;
viŕgolka (**viŕ kolka**) liget, er-
dőcske

kolmo három; **kolmo ejkakšt há-**
rom gyermek; **kolmo lopań t'ikše**
(növ) vidrafű (*Menyanthes trifo-*
liata)

kolmoće harmadik; **kolmoće**
pel'ks harmadik rész/fejezet; →
kolmoćed'e; → **kolmoń-kolmoń**;
→ **kolmov**

kolmoćed'e harmadszor, har-
madjára

kolmokšt' háromszor, háromszo-
rosan; **ńil'eš kolmokšt'** három-
szor négy

kolmonst három pár

kolmonzams megháromszoroz

kolmońgirda háromszor, három-
szorosan

kolmoń-kolmoń három-három,
háromasával, háromat-háromat

kolmośadt háromszáz

kolmośadt tišča háromszázezer

kolmov három felé

koloba olajpogácsa

kolońgemeń harminc	romlik
kolońgemeńće harmincadik	kol'ems-kaladoms megzavarodik, összezavarodik, szétzilálódik, megbomlik; elromlik , megromlik , tönkre megy , megrongálódik
kolońgemeń kavkso harmincnyolc	
kolońgemeń kavto harminckettő	kol'gema csepegés
kolońgemeń kolmo harminchárom	kol'gems csepeg
kolońgemeń koto harminchat	kol'i ha, hogyha; kol'i mol'at , ažo! ha akarsz, menj!
kolońgemeń nil'e harmincnégy	kol'ňaj szeszélyes, elkényeztetett
kolońgemeń śisem harminchét	kol'ňema hancúrozás, csintalankodás, pajkoskodás, szertelenkedés, rakoncátlankodás, rendetlenkedés; kényeztetés
kolońgemeń vejke harmincegy	
kolońgemeń vejkse harminckilenc	kol'ňems hancúrozik, csintalanodik, pajkoskodik, szertelenkedik, rakoncátlankodik, rendetlenkedik
kolońgemeń vet'e harmincnöt	
kolož kalász	
kolozijams kalászosodik, kalászba szökken	kol'nevks elkényeztetett (pl. gyermek), kedvenc, libling
kolsto ügyesen, hozzáértően; kolsto t'ejems ügyesen/hozzáértően cselekszik	kol'nevt'ema (el)kényeztetés
kolśems (el)ront, tönkretesz, (meg)rongál	kol'nevt'ems (el)kényeztet
kol'ema (el)romlás, megromlás, tönkremenés, megrongálódás	kol'nevt'ež (mn ign) (el)kényeztetett; (h ign) (el)kényeztetve
kol'ems (el)romlik, megromlik, tönkre megy, megrongálódik; si-vel'eš kurok kol'i a hús gyorsan	komparat'iv (nyelv) comparativus, összehasonlító eset; közép-fok (melléknév)

komado meghajolva, lehajolva, hajlottan, féloldalasan; **komado ašt'ems** meghajolva/hajlottan áll

komadońbal furunkulus, kelés

komams (meg)hajol, lehajol, meghajlik, lehajlik

komavtoma meghajlítás, lehajlítás, lehajtás, meghajtás; felfordítás

komavtoms meghajlít, lehajlít, lehajt, meghajt; felfordít; **tarad komavtoms** faágat lehajlít/lehajt; **vakán komavtoms** tálat felfordít

komavtož (mn ign) meghajlított, lehajlított, lehajtott, meghajtott, felfordított; (h ign) meghajlítva, lehajlítva, lehajtván, meghajtván, felfordítva

komboldoms hullámszik

kombolks hullám

komol'a komló, (növ) felfutó komló (*Humulus lupulus*); **komol'akodorks** komlóinda; **vet'-keń komol'a** kakukkfű, (növ) keskenylevelű/északi kakukkfű (*Thymus serpyllum*)

komoro marék, marok; **komoro kird'ems** markában tart

komś húsz; **komś tišeat** húszezer

komśems (meg)hajol, lehajol

komśkavksovo huszonnyolc

komśkavksovoće huszonnyolcadik

komśkavtovo huszonkettő

komśkavtovoće huszonkettedik

komśkolmovo huszonhárom

komśkolmovoće huszonharmadik

komśkotovo huszonhat

komśkotovoće huszonhatodik

komśńil'eje huszonnégy

komśńil'ejeće huszonnegyedik

komśvejkeje huszegy

komśvejkejeće huszonegyedik

komśśiśemge huszonhét

komśśiśemgeće huszonhetedik

komśvejkejeje huszonkilenc

komśvejkejeće huszonkilencedik

komśvet'eje huszonöt

komśvet'ejeće huszonötödik

kona melyik?; ami, amely, amelyik; aki; **kona mińek ejste?** melyikünk?, ki közülünk?; **lomańeś, kona mońeń eřavi** az az ember, aki/amelyik nekem kell; **konań**

amit, amelyeket, amelyiket, akit;
konat amik, amelyek, akik

kona-but'i valamelyik, valaki;
kona-but'i ejstest šerġed's valaki
közülük/valamelyikük felkiáltott;
konañ-but'i valamelyiket, valakit

konajak valamelyik; tagadó mon-
datban: semelyik; konaġgak vala-
melyiket; tagadó mondatban: se-
melyiket

kona-kona valamelyik, némelyik,
némely, néhány; kona-kona jal-
ganzo veċkit' muzika néme-
lyik/néhány barátja szereti a
zenét

konata melyik?; ami, amely, a-
melyik; aki

končkese → koñčkese

končnems → koñčnems

končtams → koñčtams

koña homlok; kel'ej koña széles
homlok; koñalovaža homlok-
csont

koñaks homlokzat, (tető)orom,
tetőgerinc

koñams behuny, hunyorít; šel'-
met' koñams behunyja a szemét

koñčkese (končkese): koñčkese
nalkšems hunyócskát/szembekő-
tősdit játszik

koñčnems (končnems) pislog,
hunyorog, hunyorgat, kacsingat

koñčtams (koñčtams) pislant,
hunyorít

koñd'amo (nu) hasonló; moñ
koñd'amo hozzám hasonló; kiñ-
but'i koñd'amoks ul'ems ha-
sonlít/hasonlóan valakihez

koñik (fa)ágy; koñik langso
ágyon

koñov papír, papiros; ašo koñov
fehér papír; koñovbanks (koñov
banks) papírdarab

koñovoñ papír-; koñovoñ jarmakt
papírpénz; koñovoñ taparks pa-
pírtekercs, papírgöngyöleg

kopačams betakar, befed, bebur-
kol

kopaña boglya; t'ikšekopaña szé-
naboglya

kopjor (növ) kapor (Anethum
graveolens)

kopolso vágatva, vágózva, vág-
tában, nyargalva; kopolso ar-
doms vágat, vágózik, nyargal,
vágatva száguld

kopordams kortyint, hörpint;
ved't'e kopordams vizet kortyint

kopordavks kortyintás; korty;
ved'gopordavks (ved' kopor-
davks) egy korty víz

koporks kortyintás; korty

kopoř → **kopoře**

kopořams kortyol, hörpöl, szür-
csöl, kortyolgat; **čajd'e kopořams**
teát kortyolgat

kopoře, **kopoř** (fn) hát, far (lóé);
kopoře meňd'ams meghajlítja a
hátát; **kopoře vid'emt'ems** kie-
gyenesíti a hátát; **ked' kopoř**
lango kézhát, kézfelszín, kézfej

kopsams elver, megver, kiver, el-
nászpángol, eltángál, elporol

kor természet (emberé), karak-
ter, jellem; **kor kiřd'ems** türtöz-
teti magát

kornoma horkolás, hortyogás

kornoms horkol, hortyog

kornož horkolva, hortyogva

korodoma védelem, védekezés,
megóvás, megőrzés, bekerítés,
elkerítés, körülkerítés; féltékeny-
ség

korodoms megvéd, megóv, meg-
őríz, bekerít, elkerít, körülkerít;
féltékenykedik

korom takarmány, abrak **korom**
anokstams takarmányt készít

korš (áll) kánya (Milvus); **pokš**
přa korš (áll) bagoly (Strix), fü-
lesbagoly (Asio otus), nagy fü-

lesbagoly, uhu (Bubo bubo)

koršams kortyol, hörpöl, szürcsöl

korštams kortyint, kikortyol, (ki)-
hörpint

kortamka beszélgetés, párbeszéd

kortamo beszéd, beszélgetés; a-
mazij **kortamo** csúnya beszéd;
bojka kortamo gyors beszéd;
gajt'ev kortamo hangos beszéd;
ojmečiň kortamo meghitt beszél-
getés; **talajeň kortamo** hajda-
ni/régi beszélgetés; **ulkoň korta-**
mo iménti/minapi beszélgetés

kortams beszél, szól; **amazijste**
kortams csúnyán beszél; **čevt'este**
kortams lágyan szól, szelíden/
gyengéden beszél; **ečke vajgel'se**
/ **ečkeste kortams** durván beszél;
eřazasto kortams gyorsan beszél;
eřžaks kortams erzául beszél;
gajt'evste kortams hangosan be-
szél; **kuvakasto kortams** hosz-
szan/vontatottan beszél; **l'ijado**
kortams másról beszél; **mazijste**
kortams szépen beszél; **převejste**
kortams okosan/értelmesen be-
szél; **veřgavajgel't' kortams** han-
gosan beszél

kortavks nyelvjárás, tájszólás;
megállapodás, megegyezés

kortavtića kuruzsló, vajákos

kortavtoma beszélgetés; ráolva-
sás, varázsigé, megigézés, megba-
bonázás; pletyka

kortavtoms beszéltet; (el)ítél, megró, korhol; ráolvas, ráolvassással/kuruzslással gyógyít/megvéd, megbűvöl, elvarázsol, megigéz, megbabonáz; **kičkeř-kičkeř kortavtoms** hebehurgyán/elhamarkodottan íté

kortavtož (mn ign) elvarázsol, megbabonázott, megbűvölt, megvitatt, megbeszél; (h ign) elvarázsolva, megbabonázva, megbűvölve, megvitatva, megbeszélve

kortněma beszélgetés, társalgás, csevegés

kortněms beszél, beszélget, társalog, cseveg; **šed'ejškava kortněms** szívből/őszintén beszél

kořas (nu) szerint, nyomán, alapján, nézve, folytán, következtében; **ladoň kořas** szokás szerint, rendszerint; **planoň kořas važod'ems** terv szerint dolgozik; **šumbračin kořas** egészségi állapota folytán/következtében; **moň kořas** szerintem

kořčaga cserépkorsó

kořma etető, tápláló, eltartó, családfenntartó; **kořmaj** táplálóm!, eltartóm! (megszólítás)

kořšakadoms megavasodik, megáporodik, megdohosodik; avas/áporodott/dohos lesz; **oješ kořšakadš** a vaj megavasodott

kořšaňa avas, áporodott, dohos;

kořšaňa košt áporodott levegő

kořzat farkasvakság, szürkületi vakság, tyúkvakság

kosks → **kozks**

koskstams → **kozkstams**

koso hol?, ahol; **koso ul'ňit'?** hol voltál?; **koso savi eřams, toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

koso-but'i valahol; **koso-but'i va-solo** valahol messze

kosojak valahol; tagadó mondatban: sehol

koso-koso itt-ott, imitt-amott, helyenként

kosto honnan?, ahonnan; **kosto sat?** honnan jössz?; **kosto saš, tozoň tuš** ahonnan jött, oda is ment

kosto-but'i valahonnan; **kosto-but'i mařavi moro** valahonnan egy dal hallatszik; **kosto-but'i vajgel'** kajati valahonnan hang hallatszik

kostojak valahonnan; tagadó mondatban: sehonnan

kosto-kosto innen-onnan, olykorolykor, valamikor, némelykor, néha

kostoň honnan való/valósi?, ho-

vá való/valósi?; **kostońat?** honnan való vagy?, hová valósi vagy?; **kostońt'ado?** honnan valósiak vagytok?, hová valósiak vagytok?

koškańa kissé száraz, sovány, szikár, ösztövé; **koškańa čuvto** kissé száraz fa; **koškańa lomań** sovány/szikár ember

koške száraz; **koške kši** száraz kenyér; **koške t'ikše** száraz fű; **koške koz/kozks/kozoma** száraz köhögés; → **koškeste (koškste)**

koškelda pattanás, pörsenés

koškeldav pattanásos, pörsenéses

koškeldijams pattanásos/pörsenéses lesz

koškema (ki)száradás, elszáradás, megszáradás, felszáradás; **modań** **koškema** a föld kiszáradása

koškems (ki)szárad, elszárad, megszárad; felszárad

koškeste (koškste) szárazon; **ved'ste koškeste l'išems** szárazon jön ki a vízből; **koškeste kortams** szárazon beszél

koškež (mn ign) kiszáradt, elszáradt, megszáradt, felszáradt; (h ign) kiszáradva, elszáradva, megszáradva, felszáradva

košt'amo (ki)szárítás, megszáritás

košt'ams (ki)szárít, megszárit

košt'až (mn ign) (ki)szárított, megszáritott; (h ign) (ki)szárítva, megszáritva

koš → **košo**

koškše kétszersült

košo, koš kunyhó, kalyiba; kaloń **kundičań košo** halászkunyhó

košt levegő; **kel'me košt** hideg levegő; **kořsańa košt** áporodott levegő; **l'et'ke/načko košt** nedves/nyirkos levegő; **ojmekošt** lélegzés, légzés; **koštoš asati** nem elég a levegő

koštamo (ki)száradás, megszáradás

koštams kiszárad, megszárad

koštavtoms kiszárít, megszárit, felszárit

koštoń levegő-, lég-, légi-

kota cipő, lábbeli

kotkudav (áll) hangya (Formica); **kotkudavtne bizmoldit'** a hangyák nyüzsögnek; **kotkudavbize** (kotkudav pize) hangyaboly; **kotkudavoj** hangyasav

kotkudavoń hangya-

kotnoma kotkodácsolás

kotnoms kotkodácsol

koto hat; → **kotov**

kotoće hatodik; **kotoće pel'ks** hatodik rész/fejezet; → **kotoćed'e**

kotoćed'e hatodszor, hatodjára

kotokšt' hatszor

kotonst hat pár

kotońest (ők) hatan/hatosban

kotońgirda hatszor, hatszorosan

kotośadt hatszáz

kotov hat felé

kot'ań végbél

kot'mams nyüzsg, hemzseg, sérénykedik, tüsténtkedik, polyog

kov¹ hold; hónap; **peškše kov** telihold, holdtölte; **pel'gov** félhold; **pel' kov** fél hónap; **mol'íca kov** folyó hó; **śokšeń kovt** őszi hónapok; **ożokov** október; **davolgov** február; **ejżurgov** március; **jakšamgov** január

kov² hová?, ahová; **kov mol'at?** hová még?

kov-but'i valahová, valamerre

kovgak valahová; tagadó mondatban: **sehová**; **kovgak mol'ems** valahová még; **kovgak a mol'ems**

sehová sem megy

kovol¹ felhő; **piżemekovol** esőfelhő

kovol² (nagy) teknő

kovoldams kicsépel, elcsépel

kovoldo honnan?, merről?; **kovoldo sat?** honnan jössz?

kovoldoń honnan/hová valósi?; **kovoldoń ton lomańes?** hová valósi ember vagy?

kovolga hol?/merre? (mozgásban); **kovolga jakat?** hol?/merre? jársz?

kovolksoń honnan/hová valósi?

kovolo hol?, merre?

kovolov¹ felhős, borús; **kovolov meńel'ks** borús idő

kovolov² hová?, merre?; **kovolov sirgit'?** hová/merre indultál?

kovol'ams siránkozik, jajgat, jajveszékel; (el)sirat

kovta blúz, pulóver; **kovtaś t'e-jińgadś** a pulóver szűk lett

koz köhögés; **kośke koz** száraz köhögés

kozks (kosks) köhögés; **kośke kozks** száraz köhögés; **staka kozks** nehéz köhögés

kozkstams (koskstams) köhint

kozo hová?, merre?; ahová, a-
merre; **kozo mol'at?** hová mégy?;
kozo pačkod'at, tozo šukoňak
ahová megérkezel, ott köszönj!

kozoma köhögés; **koške kozoma**
száraz köhögés; **staka kozoma**
nehéz köhögés

kozoms köhög; **koške kozomaso**
kozoms szárazon köhög

kozoň hová?, merre?, ahová, a-
merre; **kozoň putoms čuvtoňt'?**
hová kel a fát ültetni?; **kozoň il'a**
varšta — **viř** amerre csak nézel:
erdő

kozoňgak valahová, valamerre;
tagadó mondatban: sehová, se-
merre; **kozoňgak sovams** va-
lahová bemegy

koža (fn, mn) gazdag; → **kožasto**

kožači gazdagság, vagyon

kožajka feleség

kožakadoms meggazdagodik,
meggazdagszik, vagyonosodik

kožasto gazdagon; **kožasto efams**
gazdagon él

kožav (mn) gazdag, vagyonos,
módos, tehetős; **kožav lomaň**
gazdag/vagyonos ember

kožl'eč turbolya, (növ) útszéli

turbolya (*Anthriscus trichosper-*
mus)

kožodoms (ki)szárít, megszárait

kraj vidék, körzet; széle/pereme
vminek

krajga (nu) szélén/peremén
(mozgásban); **val'ma krajga**
varštams a kissé kinyitott abla-
kon kinéz; kicsit kinyitva az ab-
lakot, kinéz

krajse (nu) szélén, peremén; **vel'e**
krajse a falu végén/szélén; **ki**
krajse ašt'ems az út szélén áll

krandaz kocsí, szekér; **šožda**
krandaz könnyű szekér

kromoždokšnoms sántít, biceg

kromoždoms sántikál

křeňč (křenč) (áll) holló (*Corvus*
corax)

křeža tömör, tömött, zömök,
tömszi

křisa patkány, pocok, (áll) há-
zipatkány (*Rattus rattus*)

křon (növ) torma (*Armoracia*
rusticana); **křon čovams** tormát
reszel

křosnava keresztanya

křost kereszt, feszület; **křost kan-**
doms keresztet visz/cipel/hord,

viszi a maga keresztjét

křostams megkeresztel, keresztet vet, megkeresztelkedik

kšnav (növ) borsó (*Pisum*); **piže kšnav** zöldborsó

kstij eper, szá móca, (növ) erdei-szá móca (*Fragaria vesca*); **kstijguro** (**kstij kuro**) epres/szá mócás hely

kstijbulo epres/szá mócás hely

kši kenyér; **ašo kši** fehér kenyér; **čevt'e kši** puha/lágy kenyér; **koške kši** száraz kenyér; **raužo kši** fekete kenyér; **ojse kši va-d'ems** kenyeret megken vajjal; **kšikočom** a kenyér vége, sercli; **kšikuvo** kenyérhéj; **kšipamořks** kenyérmorzsa; **kšipař** dagasztó-teknő; **kšipečt'** egy szelet/karék kenyér; **kšisuskomo** egy falat kenyér, kenyérdarab; **kšišuvořks** kenyérkovász

kšiň kenyér-; **kšiň paňića** pék

kši-sal kenyér-só; étel, élelem; ennivaló; megvendégelés, vendéglátás; **šukpra kšiť-salot** kis köszönöm a vendéglátást, köszönet a vendéglátásért

kšna szíj

kšnaň szíj-; **kšnaň karks** derék-szíj

kšnat, kšnat kanyaró

kšňi (fn) vas; **kšňi kal'ams** vasat izzít

kšňiň (mn) vas, vas-; **kšňiň piňks** vas abroncs

kšumaň retek, (növ) kertiretek (*Raphanus sativus*)

kšuvavtoms elűz, elhajt, elkerget, kihajt

kučkan (áll) sas (*Aquila*)

kučt'amo (meg)csiklandozás, csiklandósság

kučt'ams (meg)csiklandoz

kučt'aviks csiklandós

kučkordoma (meg)rúgás, belerúgás

kučkordoms (meg)rúg, belerúg

kučkorks rúgás

kučkořams rúg, rugdos

kučňema (szét)küldés, küldözgetés

kučňems (szét)küld, küldözget

kučoma (el)küldés

kučoms (el)küld

kučovks küldemény, csomag

kučoź (mn ign) (el)küldött; (h

ign) elküldve; **vasov kučoŝ lomaň**
messzire elküldött ember

kuda násznagy; → **kudava**²

kudava¹ háziszellem, házimanó,
ház védő szelleme

kudava² násznagy (nő)

kudazor házigazda; **kudazorava**
háziasszony

kudazoron házigazdai; **kudazo-**
ron t'evt' házigazdai teendők

kudikel'ks a ház előtere, pitvar,
tornác

kudo ház; lakás, szoba; otthon;
čavo kudo üres ház; **čuvton kudo**
faház; **ikel'če kudo** előszoba; **ku-**
do čapoms házat ácsol; **kudo t'e-**
jems házat épít; **kudos kadovoms**
otthon marad; **kudos sovams** be-
megy/belép a házba; **kudonumo-**
lo (áll) házinyúl (*Oryctolagus*
cuniculus domesticus); **kudopot-**
mar padlás, padlószoba; →
kudoso; → **kudov**; → **kudava**¹; →
kudazor; → **kudazoron**; → **kudi-**
kel'ks; → **kudojutkon**; → **ku-**
dopra

kudojutkon házi, ház körüli; **ku-**
dojutkon t'evt' házimunka; **ku-**
dojutkon t'even t'ejica háztar-
tásbeli

kudoň házi, ház-; **kudoň azorava**
háziasszony; **kudoň t'evt'** há-
zimunka; **kudoň t'evt' t'ejems** há-

zimunkát végez; **kudoň t'ejica**
házépítő, építész; **kudoň čapića**
ács; **kudoň pravyt** családfő

kudoň-kardazon házi; **kudoň-**
kardazon t'evt' házimunka

kudopra háztető; **olgoň kudopra**
szalma háztető, zsúptető

kudoso otthon; házban; **kudoso**
ul'ems otthon van; **kudoso čara-**
mo otthoni sürgés-forgás; **kijak**
arašel' kudoso senki sem volt ott-
hon; **t'eke kudosoňt'** eri ugyan-
abban/ugyenebben a házban la-
kik

kudot-aškot (**kudot-aškt**) gaz-
daság, háztartás

kudot-čit' birtok, gazdaság, ház
melléképületekkel

kudov haza; **kudov il't'ams** ha-
zakísér; **kudov mol'ems** haza-
megy; **kudov vel'avtoms** hazatér

kuja ház, zsír; kövér, hájas, zsíros;
tuvoň kuja disznózsír, sertézsír;
kuja sivel' zsíros hús

kujalgadoma elhájasodás, elzsi-
rosodás, elhízás

kujalgadoms elhájasodik, elzsi-
rosodik, elhízik

kujalgadož (mn ign) elhájaso-
dott, elzsírosodott, elhízott; (h
ign) elhájasodva, elzsírosodva, el-
hízva

kujar (növ) uborka (*Cucumis sativus*); **kujard'ikše** (**kujar t'ikše**) borágó, (növ) kertiborágó (*Borago officinalis*)

kujav hájas, zsíros

kujme kosár, kas; **šurodo peškše**
kujme gabonával teli kosár

kuko (áll) kakukk (*Cuculus canorus*); **kukol'evks** kakukkfióka;
kukolokšo (növ) cikória, mezei katáng (*Cichorium intybus sativum*)

kukoń kakukk-; **kukoń kota** (növ) szarkaláb (*Delphinium consolida*, *Consolida regalis*);
kukoń ponkst gyöngyvirág, (növ) májusi gyöngyvirág (*Convallaria majalis*); **kukoń šel'ved't'** kakukkszegfű, (növ) réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*)

kukońkaj, **kukońka** (növ) fürtös salamonpecsét (*Polygonatum multiflorum*)

kukordoms kakukkol; **kuko**
kukordi kakukk kakukkol

kukořgadoma összehúzódás, összezsugorodás, összegömbölyödés

kukořgadoms összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kukořgal'ems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

dik

kukovams kakukkol

kukškadoms odaszorul, odasimul, odalapul, nekinyomódik; **avańt' jožos kukškadoms** anyjához simul

kulaga "kulaga" (rozslisztból és a kányafa bogyójából készült étel)

kuldordoma bűgás, turbékolás; → **guldordoma**

kuldordoms bűg (galamb), turbékol; → **guldordoms**

kuloma halál

kuloms meghal, elhunyt; **koso savi eřams**, **toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

kulov hamu

kulovijams hamuval beborítódik, hamu borítja be

kulovijavtoms hamuval beborít/befed

kulovov hamus, hamuval borított/fedett

kulovtoms megöl, meggyilkol

kulož (mn ign) meghalt, elhunyt; halott, holt; (h ign) meghalva; holtan; **kulož lomań** halott ember; **kulož mad'ems** holtan fekszik

kulšems (meg)hal, elhunyt (egy-
más után)

kulšića epilepsziás, nyavalyatö-
rős

**kul'a hír; keňarksov kul'a öröm-
hír; kul'a pačt'ams hírt közöl**

kul'amo¹ hallás

kul'amo² hátulsó pár előre fűss
(játék)

kul'ams (meg)hall; **beňaňste ku-
l'ams** rosszul hall

kuma koma

kumaža térd; **kumažava** térdig;
kumaža langso ašt'ems térden
áll, térdel

kumbo, kumba szőnyeg

kumboldoms szívárvány színében
játszik, pompázik, tündököl, ra-
gyog; → **gumboldoms**

kumbolks szívárványlás, pompa,
tündöklés, ragyogás

kumbŕa kagyló, **kaurikagyló;**
kumbŕaso mazilgavtož pulaj
kagylókkal díszített pulaj (hátsó
kötény)

kumuŕa láz; **kumuŕaso sefe-
d'ems** lázas beteg, lázas betegen
fekszik

kunčema → **kundšema**

kunčems → **kundšems**

kundamo fogás; fogantyú, fogó,
kilíncs; **kaloň kundamo** halfogás,
halászat; **keňkškundamo** ajtóki-
lincs

kundams (meg)fog, megragad,
nekifog, nekilát; **kal kundams**
halat fog, halászik, horgászik;
t'evs kundams munkába fog,
munkához lát; **l'em kundams**
(meg)említ, (meg)emlékezik

kundatoma (meg)bénulás, (meg)-
merevedés

kundatoms megbénul, megme-
revedik; megreked, elakad, meg-
akad

kundatož (mn ign) megbénult,
megmerevedett; (h ign) meg-
bénulva, megmerevedve; **kunda-
tož ked'** megbénult kéz

kundavks fogás, zsákmány

kundavoms megkapaszkodik, be-
lekapaszkodik; **pŕevs kundavoms**
észre tér

kundaž (mn ign) (meg)fogott,
megragadott; (h ign) (meg)fogva,
megragadva, nekifogva, nekilátva

kundi (mn ign) fogó; **kaloň kundi**
halász, horgász

kundića (mn ign) fogó; **kaloň**
kundića halász, horgász

kundo fedő, fedél; keret, ráma, foglalat; tok, tartó; melegágy

kundot-kandot (**kundt-kandt**) ki-döntött fák, szálfák, rönk; torlasz (kidöntött fából)

kundšema (**kuncšema**), **kunšema** (meg)fogás, kifogás, (ki)halászás

kundšems (**kuncšems**), **kunšems** tart, (meg)fog, kifog, kihalás

kundt-kandt → **kundot-kandot**

kunsolića hallgató; **radioń kun-solića** rádióhallgató; **kunsolićat'-neń keńardovtoms** megörvendez-teti a hallgatókat, örömet szerez a hallgatóknak

kunsoloma (meg)hallgatás, (oda)-figyelés, engedelmeskedés; **mo-roń kunsoloma** dalhallgatás, zenehallgatás

kunsoloms (meg)hallgat, (oda)figyel, engedelmeskedik, szót fogad; **jovks kunsoloms** mesét hallgat; **valtneń kunsolińže** sornózik remegve/reshketve hallgatta a szavakat

kunst hanyatt, a hátán, a hátára; **piže t'ikše langso kunst** mad'ez ašt'ems hanyatt fekszik a fűben

kunšema → **kundšema**

kunšems → **kundšems**

kunška közép, középpont, a kö-

zepe vminek; ošoń **kunška** a város közepe, városközpont; **kel'-gunška** (**kel' kunška**) nyelvközép, a nyelv közepe; **kizekunška** a nyár közepe/dereka; **ked'gunška** (**ked' kunška**) tenyér

kunškas (hsz) középére; (nu) közepére, közepe felé; **kunškas** l'isems középére áll; **viř kunškas** pongoms az erdő közepére kerül

kunškaso (hsz) középén; (nu) középén; (mn) középső; **veše ašt'ešt' kunškaso** mindenki középén állt; **viřeńt' kunškaso** pokš kužo az erdő közepén egy nagy tisztás van; **kunškaso** sur középsőujj

kunškasto (hsz) középről; (nu) közepéből, közepéről; **kunškasto** **tujems** középről elmegy; **viř kunškasto** l'isems az erdő közepéből előjön

kunškava (hsz) középén (mozgásban); (nu) középén; **kunškava** **jakams** középén jár; **vel'e kunškava** **jutams** a falu közepén áthalad

kurakš bokor, cserje; **ińžejku-rakš** málnabokor

kurda (áll) ponty (*Cyprinus carpio*)

kurgan cserépedény, korsó, köcsög

kurgo száj, nyílás; **avt'ež kurgo**

(ki)tátott száj; čír kurgo ferde száj/szájú; l'ísmakurgo kútszáj; kaštomkurgo a kemence szája, kályhalyuk, kemencenyílás; kurgo avt'něms tátja a száját; kurgo kel'ejšte avt'ems nagyra kitátja a száját; kurgomeňel' szájpaddás; kurgopotmo szájüreg

kurgšema (kurkšema) borotválás, borotválkozás

kurgšems (kurkšems) (le)borotvál, (meg)borotválkozik

kurijams bokrosodik

kurka (áll) pulyka (Meleagris gallopavo); **kurkanolgo** kankalin, (nőv) tavaszi kankalin (Primula veris/officinalis)

kurkšema → **kurgšema**

kurkšems → **kurgšems**

kurmot-karmot cókómók, holmi, cucc; **kurmo-karmo marto** cókómókostul, az összes holmijával együtt

kurmoškadoms → **kurmožkadoms**

kurmoža meggörbült, meghajolt, hullámos, megvetemedett

kurmožkadoms (kurmoškadoms) meggörbül, meghajlik, hullámos lesz, megvetemedik

kuro bokor, cserje; utca, kör,

környék, hely; l'omžorguro (l'omžor kuro) zelnicemeggybokor; **kstijguro (kstij kuro)** epres/szamócás hely; **pangokuro** gombás hely; **vel'ekuro** faluközpont; → **kuroń-kuroń troks**

kurodoma körülvevés, körülzárás, bekerítés; külvilág

kurodoms körülvesz, körülfog, körülzár, bekerít

kurok hamar, gyorsan (időre); **kurok'suńd'eřgadi** hamar/korán sötétedik/esteledik / kezd alkonyodni; **sivel'eš kurok kol'i** a hús gyorsan romlik; → **kuroksto**

kuroksto hamar, gyorsan (időre); nemsokára, hamarosan, rövidesen; **kuroksto tujems** hamar/gyorsan/nemsokára/hamarosan elmegy; **kuroksto čopot'i** hamar sötétedik

kurokstomoms siet, iparkodik

kuroń-kuroń: kuroń-kuroń troks árkon-bokron át

kurs évfolyam, tanfolyam, kurzus; **ušodića kurs** kezdő tanfolyam/kurzus

kuřinka háztömb, lakónegyed

kuřńik "kurnyik" (lakodalmi pirog)

kuřsa vízfordórúd, válljárom; **kuřsa vel'd'e ved' kandoms** víz-

hordórúddal vizet hoz

kuřsakst (csill) Mérleg (csillagkép)

kuřl'akadoms megpuhul, meglágyul, megkocsonyásodik

kuřl'at gyümölcskocsonya (lisztel készült, savanykás gyümölcs-pép); **pińnemekuřl'at** zablisztból készült cibere

kuřt'ema → **kuřt'ema**

kuřt'embe → **kuřt'embe**

kuřt'ems → **kuřt'ems**

kuř¹ bár, noha, jöllehet; **kuř me-že t'ejt', mol'ems** erávi tégy bármit, menni kell!

kuř²: **a kuř a kař** halkán, csendben, hangtalanul, nesztelenül

kuřtams (meg)penészedik

kuřtavks penész; **kuřtavksso vel't'avoms** megpenészedik, bepenészedik, penészessé válik, penészszel bevonódik

kutmordamo (meg)ölelés

kutmordams (meg)ölel, átölel, átkarol

kutmořams ölel, ölelget

kuř'akstńems bukfencezik; vágat

kuř'akstńeř bukfencezve; vágatva; **kuř'akstńeř ardoms** vágatva száguld, vágat

kuř'akstoms bukfencet vet, cigánykereket hány

kuř'kavtoms (meg)csiklandoz

kuř'meře (fn) hát; **kuř'meřen** **troks norgoms** hátba vág

kuva hol (mozgásban)?; ahol (mozgásban); **kuva jakit'** hol jártál?

kuva-but'i valahol (mozgásban)

kuvajak valahol (mozgásban); tagadó mondatban: sehol (mozgásban)

kuvaka hosszú; **kuvaka ežem** hosszú pad; **kuvaka ki** hosszú út; → **kuvakasto**

kuvakasto hosszan, hosszasan, vontatottan; **kuvakasto kortams** hosszan/vontatottan beszél

kuvalgadoma meghosszabbodás, megnyúlás

kuvalgadoms meghosszabbodik, megnyúlik

kuvalgavtoma meghosszabbítás, megnyújtás, prolongálás

kuvalgavtoms meghosszabbít, megnyújt, prolongál; **ožat kuvalgavtoms** meghosszabbítja/lee-

reszti a ruha ujját

kuvalks hossz, hosszúság, hossz-
méret

kuvalma (nu) mentén, miatt,
-ról/-ről; **l'ejeñt'** **kuvalma** ju-
tams a folyó mentén halad; **jal-**
gañ kuvalma ařsems a barátra
gondol

kuvalmo hossz, hosszúság, hossz-
méret

kuvalmo-kel'e hosszúság-széles-
ség, kiterjedés, terület

kuvalmoñ hossz-, hosszúság-; **ku-**
valmoñ onks hosszmérték

kuvalt (nu) mentén, miatt,
-ról/-ről; **ejkakšoñ kuvalt ař-**
sems gyermekére gondol

kuvat' sokáig, hosszú ideig; hosz-
szasan; **kuvat' čat'moñems** sokáig
hallgat; **kuvat' učoź svad'ba** so-
káig várt esküvő; **moñ ked'se ku-**
vat' ašt'ešt' sokáig voltak nálam;
kuvat' ežt' mīra sokáig nem bé-
kültek ki; → **kuvat's**

kuvat's hosszú időre, sokáig

kuvo¹ csőr

kuvo² héj; **kšikuvo** kenyérhéj

kuvonzams megkérgesedik, be-
gyógyul, beheged, beforr; **ařžoś**
kuvonzaś a seb begyógyult/behe-
gedt

kuvśema nyögés, nyöszörgés,
nyögdécselés, sóhajtás, sóhajto-
zás

kuvśems nyög, nyöszörög, nyög-
décsel, sóhajt, sóhajtozik; **sta-**
kasto kuvśems nehezen lélegzik

kuvta nyaláb, csomó, köteg, cso-
kor; **čėčakuvta** virágcsokor, bok-
réta

kuvtoldoma ragyogás, csillogás

kuvtoldoms ragyog, csillog, villog,
fénylik

kuvt'ol (növényi) hüvely; **knav-**
kuvt'ol borsóhüvely

kuz fenyő(fa), (növ) lucfenyő
(*Picea abies/excelsa*)

kuzbulo lucfenyőerdő, fenyves

kuzoñ lucfenyő-; **kuzoñ viř** lucfe-
nyőerdő

kuźema felmenés, felfelé menés,
felemelkedés, felmászás, felkú-
szás; **pando pīras kuźema** hegy-
mászás

kuźems felmegy, felemelkedik,
felmászik, felkúszik

kuźñems (fel)mászik, (fel)mász-
kál, többször megmás, (fel)-
kúszik, felkapaszkodik

kužt'ema (kušt'ema) lépcső; **kuž-**
t'emava kuźems a lépcsőn fel-

megy; **kužt'emava** valgoms a lépcsőn lemegy; → **kužt'embe**

kužt'embe (**kušt'embe**) (fn) feljáró, lépcsőtornác

kužt'ems (**kušt'ems**) felemel, felvesz, felszed, felvisz

kužo tisztás, népi körtánc helye; **viřeń kužo** erdei tisztás

kvadrat négyzet

kvadratoń négyzet-; **kvadratoń metra** négyzetméter; **kvadratoń vajgel'be** négyzetkilométer

L

labordoma fecsegés, locsogás; **t'e ańsak labordoma** ez csak fecsegés

labordomači szószátyárság, bőbeszédűség

labordoms fecseg, locsog, cseveg; **vengraks / vengrań kel'se labordoms** folyékonyan cseveg magyarul

labordića fecsegő, locsogó, csevegő, szószátyár, bőbeszédű

laćems → **lad'sems**

lačo ék, pecek; **kandos lačo čavoms** éket ver a rönkbe

lad szokás, mód, rend; megegye-

zés, egyetértés, összhang; **ladoń końas** szokás szerint, rendszerint; **lad kiřd'ems** rendet tart, rendben tart; **lad t'ejems** rendet csinál, rendbe hoz; **ladso eřams** egyetértésben él; **vejseń lad mujems** megtalálja a közös nyelvet

ladorman terebélyes, vaskos, zömök, köpcös, tömzsi

lads (meg)egyezően, egyetértően, egyetértve, (össze)egyeztetve, összhangban; összehangoltan; jól

ladso (nu) -hoz/-hez/-höz hasonlóan, mint, módjára, -ként; **rudazoś šovoń ladso ped'i** a sár az agyaghoz hasonlóan ragad, a sár úgy ragad, mint az agyag

lad'amo megegyezés, beleegyezés, jóváhagyás; egyetértés, jó viszony, összhang; rendezés, szervezés, teremtés, létesítés; feleség/férj ajánlása, házasságközvetítés

lad'ams megegyezik, megállapodik; elrendez, rendbehoz; megszervez, eligazít, helyreállít, beállít; megfelel, illik; feleségül ígér, férjül/feleségül ajánl

lad'ića alkalmas, megfelelő, (oda)illő; szerző; **lad'ića ška** alkalmas/megfelelő idő; **moroń lad'ića dalszerző**

lad'sems (**laćems**) (el)rendez, rendbehoz; (meg)szervez, eligazít, helyreállít, beállít; szerez; meg-

nyugtat, lecsendesít; feleségül
ígér, férjül/feleségül ajánl; **št'ixt'**
lad'sems (verset) költ

lad'siica (el)rendező, rendbeho-
zó; (meg)szervező, eligazító, hely-
reállító, beállító; szerző; **št'ixen'**
lad'siica (fn) költő

lagordoms nyikorog, csikorog;
recseg, ropog, pattog

lagorso nyikorgással, csikorgás-
sal; recsegéssel, ropogással; nyi-
korogva, csikorogva; recsegve, ro-
pogva

lagoŕa ágas-bogas, szétágazó,
szerteágazó, terebélyes; **lagoŕa**
čuvto ágas-bogas fa

lagoŕnams lesüllyed, lesüpped;
elterül, elterpeszkedik

laŕaŕ dézsa, teknő

lajšema sírás, zokogás, siránko-
zás, siratás

lajšems sír, zokog, siránkozik,
(el)sirat

lajševems kisírja magát

lajševt'ems sírásra fakaszt, meg-
ríkat; (el)sirat

lajšiica síró, zokogó, siránkozó,
(el)sirató; siratóasszony

lakamo forrás

lakams (fel)forr; **ved'eš laki** a víz
forr

lakavks hab; **lakavks sajems** le-
szedi a habot

lakavtoma (fel)forralás

lakavtoms (fel)forral; **lovso la-**
kavtoms tejet forral

lakavtož (mn ign) (fel)forralt; (h
ign) (fel)forralva; **lakavtož ved'**
forralt víz

lakived' forrásban lévő víz

lakordoms nyikorog, csikorog;
čarit'ne lakordit' a kerekek nyi-
korognak

lakšema (meg)faragás, kifaragás

lakšems (meg)farag, kifarag

lakševks forgács

lakštordoma recsegés, ropogás,
pattogás; fecsegés, locsogás, szó-
szátyárkodás

lakštordoms recseg, ropog, pat-
tog; fecseg, locsog, szószátyár-
kodik

lakštorkaj fecsegő, locsogó, szó-
szátyár

lakšt'ad'ems megüt, megver,
megcsap

lakšt'ajemka habszegfű, (növ)

hólyagos habszegfű (*Silene cucubalus/inflata/vulgaris*)

lamař zelnicemeggy, madárcse-resznye, zelnice/májusfa bogyója

lamařks (növ) zelnice, májusfa (*Padus avium*)

lambakš émelyítő, émelygős

lambamo édes; édesség, édes volta vminek; **lambamo šukorot** édes lepény; **lambamosal** timsó; → **lambamosto**

lambamoči édesség, édes volta vminek

lambamopel' édesség, nyalánság, desszert

lambamo-řizaňa savanykás-édes; **lambamo-řizaňa umař** savanykás-édes alma

lambamosto édesen; **lambamosto anokstams** édesen/édesre készít/főz

lambaškadoms megédesedik, édessé válik, édes lesz

lambaškavtoms megédesít, édessé tesz

lambavtoma (be)kovászolás, (meg)savanyítás (kovással)

lambavtoms¹ (be)kovászol, (kovással) (meg)savanyít

lambavtoms² felakaszt

lamo sok, sokat; **pek lamo** nagyon sok/sokat; **lamo t'usoň** sokszínű; **lamo ška jomavtñems** sok időt veszít/elveszteget; **šed'e lamo** több; → **lamoň-lamoň**

lamoči sokaság, tömeg; nagy mennyiség/szám

lamoksči sokaság, tömeg; nagy mennyiség/szám

lamokstamo sokszorozás, sokszorosítás; szorzás

lamokstams (meg)sokszoroz, sokszorosít; (meg)szoroz

lamokšt' sokszor; **lamokšt' lotk-šems** sokszor megáll

lamolgadoma (meg)sokasodás, (meg)sokszorozódás, (meg)gyarapodás

lamolgadoms megsokasodik, megsokszorozódik, meggyarapodik, sok lesz

lamolgadož (mn ign) megsokasodott, megsokszorozódott, meggyarapodott; (h ign) megsokasodva, megsokszorozódva, meggyarapodva

lamolgavtoma (meg)sokszorozás, sokszorosítás; (meg)szorzás

lamolgavtoms (meg)sokszoroz, sokszorosít; (meg)szoroz

lamolgavtož (mn ign) (meg)sokszorozott, sokszorosított, (meg)szorozott; (h ign) (meg)sokszorozva, sokszorosítva, (meg)szorozva

lamoń sok-, többes; **lamoń čisla** többes szám; **lamoń čislań** többes számú

lamońgirda (**lamoń kirda**) sokszor, sokszorosan; többször, többszörösen

lamoń-lamoń sokat, nagy mennyiségben

lańčems → **lańčems**

langa (hsz) felszínen/rajta (mozgásban); (nu) felületén/felszínén / -on/-en/-ön (mozgásban); **ki langa mol'ems** az úton megy; **e-jeńt' langa kirakstoms** siklik a jégen; **čamaumař langa pl'ešt'a-d'ems** arcul csap/legyint; → **langšek-langšek**; → **langapaća**; → **langapřev**

langaks borító, (védő)borítás, (védő)kötés; **todovlangaks** párnahuzat

langapaća felsőkendő

langapřev könnyelmű, gondatlan; korlátolt agyú, gyengeelméjű

langijams teherbe esik, terhes lesz

lango felület, felszín; idő; **ked' kopor lango** kézhát, kézfelszín,

kézfej; **mastorlango** földfelszín, a föld felszíne; világ; **meńel' lango** mennybolt, égbolt; **modalango** földfelszín, a föld felszíne; **ved' lango** vízfelület, vízfelszín; **kal-molango** temető; **kaštomlango** a kemence teteje, fekvőhely a kemencénél; **ašolgađomalango** virradat, hajnal, hajnalhasadás; **nu-jemalango** aratási idő, az aratás ideje; **vid'emalango** vetési idő, a vetés ideje

langov (nu) -ra/-re; **ki langov purnams** útra készül

langs (hsz) felszínre, rá; (nu) -ra/-re; **langs l'išems** felszínre jön, előjön; **kiń-but'i/meže-but'i langs kajavoms** rávetődik/ráveti magát valamire/valakire, rátámad vkire; **kiń-but'i/meže-but'i langs kemems** hisz/bízik valami-ben/valakiben; **langs vanoms** kinézetre, kinézésre, ránézésre; **langozon** rám; **kińigańt' lavša langs putoms** a könyvet a polcra teszi; **kev langs ved' čoškad'ems** a kőre vizet loccsant; **keńeřepa-kař langs řežed'ems** könyökére támaszkodik; **kiń-but'i langs kev jortoms** követ dob/vet valakire

langso (hsz) felszínen, rajta; (nu) felületén, felszínén, -on/-en/-ön; **langso ukšnoms** a felszínen úszik; **langson** rajtam; **sonze langso pejd'ems** rajta nevet; **lugarar langso** a réten; **pił'ge langso kemeste ašt'ems** szilárdan áll a lábán; **kumaža langso ašt'ems** térden áll, térdel

langsto (hsz) felszínről, róla; (nu) felületéről, felszínéről, -ról/-ről;
lavša langsto kińiga sajems le-
vesz a polcraól egy könyvet

langšek-langšek egymásra, egy-
más tetejére, egymás fölé

lańčems (lańčems) (le)guggol

lańd'ado (le)guggolva

lańd'ams leguggol

lapa kézfej, lábfej; mancs, pracli;
szárny; ked'lapa kézfej; pil'gelapa
lábfej; lapat vit'ems (el)indul

lapad'ems megpofoz

lapakadoms megijed, megrémül

lapaksams rosszul ír, elír

lapaz eresz, lapos tető, fedél

lapnoms fityeg; karkson peze
lapni az övem vége fityeg

lapod'ems megpofoz

lapšara sík, sima, lapos

lapšargadoms elerőtlenedik, el-
ernyed, elgyengül, meggyengül

lapškadoms elerőtlenedik, eler-
nyed, elgyengül, meggyengül; el-
veszik, elkallódik; elveszti a fejét

lapuškadoma → lapužkadoma

lapuškadoms → lapužkadoms

lapuškavtoma → lapužkavtoma

lapuškavtoms → lapužkavtoms

lapuža lapos; lapuža kev lapos
kő; lapuža lato lapos tető

lapužkadoma (lapuškadoma)
összelapulás, belapulás

lapužkadoms (lapuškadoms)
összelapul, belapul

lapužkavtoma (lapuškavtoma)
összelapítás, belapítás

lapužkavtoms (lapuškavtoms)
összelapít, belapít

lasks → lazks

lastoms → laztoms

lastotoms → laztotoms

laškams üget

laškaž ügetve; laškaž čijems
ügetve fut/szalad

lašt'ams (fel)nyergel; l'išme laš-
t'ams lovat felnyergel

lašt'e lovon, lóháton; lóra; lašt'e
ardoms lovagol; lašt'e ardića lo-
vaglió; lašt'e ozams lóra ül

lašmo völgy, horpadás, mélyedés;
lašmovańt' mol'ems a völgyben
megy

lašmov völgyes, (be)mélyedékes, kátyús

lašso zajjal, zúgással; állandóan, szünet/megállás nélkül; **ved'es** **lašso čud'i** zúdul a víz

latalks istálló, akol, csűr, pajta, szín, fészter

latkijams szakadékos/árkos-sá/gödrössé/kátyússá válik, szakadékos/árkos/gödrös/kátyús lesz

latko szakadék, árok, gödör, kátyú; **latko čuvoms** árkot ás; **latkočire** szakadék/gödör széle, árokpart

lato csűr, szín, fészter; ereszt, tető; → **latalks**

lat'akadoms szétmegy, elkopik, elhasználódik, elszakad, szétszakad, kiszakad

lat'akař kopott/elhasznált háncs-bocskor

lat'aňa rozzant, roskatag, düledező; alacsony; **lat'aňa kudiňe** rozzant házacska

laužňams ugatva ráugrik/rávetődik

lauža (fn) habaró, keverő, habverő

lav korpa; **rožeň lav** rozskorpa; **přasonzo lamo lavt** korpás a feje

lavckad'ems megüt, megver, megcsap

lavgamo fecsegés, locsogás; **t'e aňsak** **lavgamo** ez csak fecsegés

lavgams fecseg, locsog, cseveg

lavgića fecsegő, locsogó; szószátyár, bőbeszédű

lavsad'ems megüt, megver, megcsap; **palkaso** **lavsad'ems** bottal megüt/megver

lavš bölcső; **lavš likavtoms/u-t'akstňems** bölcsőt ringat; **lavšse ut'akstňema** bölcsőben ringatás

lavša polc; **lavša langs putoms** polcra tesz

lavšo gyenge; **lavšo vačkod'ema** gyenge ütés; → **lavšosto**

lavšoci gyengeség

lavšomgadoms elgyengül, meggyengül, gyengévé válik, gyenge lesz

lavšomoma (el)gyengülés, meggyengülés; gyengeség

lavšomoms elgyengül, meggyengül, gyengévé válik, gyenge lesz

lavšomtoma (el)gyengítés, meggyengítés

lavšomtoms (el)gyengít, meggyengít; gyengévé tesz

lavšosto gyengén; lavšosto čavoms gyengén üt

lavtov váll; kel'ej lavtov széles váll; lavtovlovaža vállcsont

lavtovoń váll-; lavtovoń likavtoma vállrándítás

laz deszka, léce; kažańa laz érdes deszka; kijaksoń laz padlódeszka; tumoń laz tölgfyadeszka; laz inzed'ems deszkát gyalul

lazks (lasks) rés, repedés, hasadék, hézag

laznoms (fel)hasít, széthasít, (fel)vág, (fel)darabol, hasogat; peńget' laznoms fát vág/hasogat

laznotoms (szét)hasadozik, (meg)repedezik

lazoma (fel)hasítás, széthasítás, felvágás, feldarabolás

lazoms (fel)hasít, széthasít, (fel)vág, feldarabol; čev lazoms aprófát/gyújtóst vág/hasít; kavtov lazoms kettéhasít

lazovks hasadás, repedés

lazovoms széthasad, megreped

laztoms (lastoms) széthasad, megreped

laztotoms (lastotoms) széthasad, megreped

lažadoms zokogni/bömbölni/bögni/ordítani kezd, felzokog, felüvölt, felordít

lažakadoms¹ felzúg, zúgni/suszogni/süvöltteni/morajlani kezd

lažakadoms² megavasodik, megdohosodik

lažamo siránkozás, jajveszékelés; sirató (ének)

lažams siránkozik, jajveszékel

lažańa avas, dohos; lažańa modamař dohos burgonya/krumpli

lažnića zúgó, susogó, süvöltő, morajló, zsisbongó

lažnoma zúgás, susogás, süvöltés, morajlás, zsisbongás

lažnoms zúg, susog, süvölt, morajlik, zsisbong

lažso zúgással, susogással, süvöltéssel, morajlással, zsisbongással; zúgva, susogva, süvöltve, zsisbongva; ved'eš lažso čud'i a víz morajlik

lijk: lijk t'ejems/meřems ledob, lehány, levet

lijkad'ems ledob, lehány, levet

lij-laj lengés kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

lij-lij lengés kifejezésére szolgáló

onomatopoetikus szó

lijñems leng, lobog

lijse: lijse čijems könnyedén fut

likad'ems meglendít, meginog;
meglendül, nekilendül

likast: likast mefems/t'ejems
meginog; meglendül, megtánto-
rodik

likavtoma ringatás, lengetés, in-
gatás, hintáztatás, himbálás,
(meg)rándítás; **lavtovoñ likavto-**
ma vállrándítás

likavtoms ringat, lenget, ingat,
hintáztat, himbál, (meg)rándít,
rándít egyet; **lavš likavtoms**
bölcsőt ringat

likim-lakim ringva, lengve, inog-
va, himbálózva

likšt'ad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít

limbakstñems, limbaksñems i-
nog, leng; hullámszik; **ved'eš lim-**
bakstñi a víz hullámszik

limbams inog, leng; hullámszik;
l'ejse ved'eš vijeuste limbás a fo-
lyóban a víz erősen hullámszott

lipad'ems pislant, hunyorít

lipajems pislog, hunyorog; **šel'-**
mese lipajems pislog, hunyorog

litams kóborol, lödörög, csava-
rog, csatangol, ténfereg, kószál,
őgyeleg

litica kóborló, lödörögő, csavargó

lokšej (áll) hattyú (Cygnus)

lokšejeñ hattyú-; **lokšejeñ tolga**
hattyútoll

lokšo ostor, korbács; **lokšoso**
čoχad'ems ostorral/korbáccsal
megcsap/rácsap; **lokšoso pañems**
ostorral hajt

lomañ ember; emberi, idegen; **od**
lomañ fiatal ember; **paro lomañ**
jó/rendes ember; **lomañ kel'se**
pškad'ems emberi nyelven meg-
szólal/szól; **lomañ mastorso kiz-**
najak kel'mat idegen országban
nyáron is fázol

lomañeñ emberi, idegen; **lo-**
mañeñ pša emberi fej; **lomañeñ**
lomañ idegen ember

lomañksči emberség, emberies-
ség, humánus

londadokšnoms leomlik, beomlik

londadoma leomlás, beomlás

londadoms leomlik, beomlik; **po-**
tolokoš londadš a mennyezet be-
omlott

londadož (mn ign) leomlott, be-
omlott; (h ign) leomolva, beo-
molva

lopa (fa)levél; **kil'ejlopa** nyírfa-
levél; **tumolopa** tölgyfa-levél; **ri-
paña lopat** hervadt/fonnyadt le-
velek; **praž lopat** lehullott leve-
lek; **lopat nocordams** leveleket
letép; **lopat'ne l'ibordit'** a levelek
susognak/zizegnek; **lopañed'ks**
levélnyel, a levél nyele

lopañ (fa)levél-, levelű; **kolmo lo-
pañ t'ikše** (növ) vidrafű (Me-
nyanthes trifoliata)

lopav (fa)leveles, lombos; **lopav
vir** lomboserdő

lopavt'ems benedvesít, megned-
vesít, átnedvesít

lopavt'ñema benedvesítés, meg-
nedvesítés; mosás

lopavt'ñems benedvesít, megned-
vesít, átnedvesít; (ki)mos

lopavt'ñíca mosó; mosónő

lopijams levélbe/zöldbe borul,
kizöldül; **čuvtot'ne lopijit'** a fák
zöldbe borulnak, a fák kizöl-
dülnek

lopod'ems megázik, átázik, felá-
zik, átnedvesedik; **kiñigaš lo-
pod's** a könyv átázott/átnedvese-
dett

loškavtoms ömlik, ömleni kezd;
pižemeš loškavti ömlik az eső,
elkezd ömleni az eső

lošše: lošše pižems záporosó esik,

zuhog az eső; úgy esik, mintha
dézsból öntenék

lošt'erđ'ems ömlik; **šel'ved't'ne
lošt'erđ'st'** ömlött a könnye

lošt'erđadoms ömleni kezd

lošt'ams megüt, megver, meg-
csap, ráüt, ráver, rácsap; össze-
présel

lotkamo megállás, megszűnés;
lotkamo tarka megálló, megál-
lóhely, állomás

lotkams megáll, leáll, megszűnik,
abbamarad, megszakad, félbesza-
kad; **l'ejeñt'** číres **lotkams** a folyó
partján megáll; **alam'nes lotkams**
egy kicsit / egy kis időre megáll

lotkavoms megáll (önkéntelenül),
abbamarad

lotkavtića megállító, leállító,
megszüntető, megszakító, félbe-
szakító; **vereñ lotkavtića t'ikše**
(növ) őszi vérfű (Sanguisorba
officinalis)

lotkavtoma megállítás, leállítás,
megszüntetés, megszakítás, fél-
beszakítás

lotkavtoms megállít, leállít, meg-
szüntet, megszakít, félbeszakít

lotkšema megállás; **lotkšema tar-
ka** megálló, megállóhely, állomás;
avtobusoñ lotkšema tarka autó-
busz-megálló

lotkšems megáll, szűnik; la-
mokšt' lotkšems sokszor megáll;
apak lotkše megállás nélkül,
szüntelenül

lov hó; čikordića lov csikorgó hó;
počańa lov porhó; kandilov hóvi-
har, hófürgeteg; lov pri esik a hó

lovaža csont; ud'emev lovaža ve-
lős csont; kačolovaža combcsont;
końalovaža homlokcsont; lav-
tovlovaža vállcsont; lovažaud'em
csontvelő, gerincvelő

lovažan csont-; lovažan pejel'ne
csontnyelű zsebkés; lovažan plaš-
t'a csontgomb

lovažav csontos; lovažav ked'
csontos kéz

lovijams hóval borítódik be, ha-
vas lesz; prasto pil'ges lovijams a
fejétől a lábáig havas lesz

lovnića (fel)olvasó

lovnoma (el)olvasás; kuroksto
lovnoma folyékony olvasás; mel's
tujež lovnoma kifejező olvasás

lovnoms (el)olvas; kińiga lov-
noms könyvet olvas; kińigańt' pes
lovnoms végigolvassa/kiolvassa/
elolvassa a könyvet; mařamga
lovnoms hangosan/fennhangon
olvas

lovnož (mn ign) (el)olvasott; (h
ign) (el)olvasva; lovnožen čarko-
d'ema az olvasottak megértése

Lovńaške Hópelyhecske (mese-
alak)

lovoma számolás, számítás; lovo-
mań luvt a számolás szabályai;
lovomań kořas számítás szerint

lovoms (meg)számol, megolvas,
számít/tart/gondol vminek/vmi-
lyennek; kemeńs lovoms tízig szá-
mol; pokšoks lovoms nagynak
számít/tart/gondol

lovoń hó-; lovoń acavks/vel'-
t'avks hótakaró; lovoń kandovks
hótorlasz

lovov havas; lovov davolgov havas
február; lovov počt porhó

lovovoms elszámol, leszámol vki-
vel/vmivel

lovso tej; čapamo lovso savanyú
tej; pot'elovso anyatej; skaloń
lovso tehéntej; šejalovso kecske-
tej; lovso lakavtoms tejet forral;
lovsoš čapaškadš a tej megsava-
nyodott; lovsos kaša tejbekása

lovsoń tej-; lovsoń jam tejleves

lovsov tejes, tejelő; lovsov skal
tejelő/fejős tehén

lovtańa sápadt, halvány, halovány

lovtaškadoms elsápad, elhalvá-
nyodik, elhalványul, sápadttá vá-
lik, sápadt lesz

lovtaškavtoms (el)sápaszt, (el)-

halványít, sápadttá tesz

luč pikkely; **kalluč** halpikkely

luga rét, mező; **ćećav luga** virágos rét; → **luganar**

luganar rét, mező, pázsit, gyeperő; (nőv) madárkeserűfű (*Polygonum aviculare*); **luganar langso** a réten

lukostoms (**lukozdoms**) ring, leng, inog, himbálózik

lukš héj; **allukš** tojánhéj; **pešt'elukš** a mogyoró héja, dióhéj

luńka (házisör kieresztésére szolgáló) csap

lupcovams üt, ver, csap

luš mélyen; **luš udoms** mélyen alszik; alszik, mint a bunda; → **lušso**

lušmo völgy, (be)mélyedés, horpadás

lušmot-lašmot völgyek és szakadékok

lušmov völgyes, (be)mélyedékes, kátyús

lušso mélyen; **lušso udoms** mélyen alszik; alszik, mint a bunda

lutams elvázalt, levázalt, lehánt, lefejt; **leńge lutams** kérget lehánt

lutko kéreg, héj, hancs; **leńgelutko** hancskéreg, a hárs lehántott, fekete rétege

lutkot-latkot völgyek és szakadékok

luv alap, lényeg; rend; norma, szabály; számolás, szám; **luvso kird'ems** rendben tart; **lovomań** **luvt** a számolás szabályai; **šormadomań** **luvt** helyesírási normák

luvod'ems elválík, leválík, lehámlik, lepattogzik, lepotyog

lužadoms sír, siránkozik, jajveszékel, elsirat; lustálkodik, henyél

lužakadoms sírva fakad, elsírja magát

lužal'ems lustálkodik, henyél

lužamoms megnyugszik

lužaña szomorú, bánatos, bús, mélabús; **lužaña moro** szomorú/mélabús dal; → **lužañašto**

lužañašto szomorúan, bánatosan, búsán, mélabúsan; **lužañašto avarkšńems** bánatosan sírdogál; **lužañašto morams** bánatosan/mélabúsan énekel

lužom (be)mélyedés, horpadás

L'

l'abamo zabálás

l'abams zabál

l'ad ördög; **l'adoš sajevl'ize** az ördög vigye el!

l'eberd'ams szétnyom, össze-nyom, agyonnyom; **pil'gese l'eberd'ams** széttapos, letapos, le-
tipor

l'ečt'amo → **l'ed'st'amo**

l'ečt'ams → **l'ed'st'ams**

l'ečt'nema → **l'ed'st'nema**

l'ečt'nems → **l'ed'st'nems**

l'ečamo (meg)gyógyítás, kigyógyítás, gyógykezelés, kúrálás

l'ečams (meg)gyógyít, kigyógyít, gyógykezel, kúrál

l'ed'ema (le)kaszálás; (le)lövés

l'ed'ems (le)kaszál; (le)lő; **t'ikše l'ed'ems** szénát kaszál; **pel'umaso l'ed'ems** (kaszával) kaszál; **ruži-jaso l'ed'ems** fegyverrel lő

l'ed'evks kaszálás

l'ed'ež (mn ign) lekaszált, lelővött; (h ign) lekaszálna, lelőve

l'ed'íca (mn ign) kaszáló; (fn) kaszás; (mn ign) lövő, (fn) lövész

l'ed'nema kaszálás; lövés, lövöldözés; **tokavkska l'ed'nema** célba lövés/lövöldözés

l'ed'nems kaszál; lő, lövöldöz

l'ed'níca lövöldöző, lövész; **vad'ra l'ed'níca** kitűnő lövész, mestertlövész

l'ed'st'amo (**l'ečt'amo**) (vissza)-emlékezés

l'ed'st'ams (**l'ečt'ams**) eszébe jut, emlékszik

l'ed'st'nema (**l'ečt'nema**) (vissza)-emlékezés

l'ed'st'nems (**l'ečt'nems**) eszébe jut, emlékszik, (vissza)emlékezik, felidéz; **son l'ed'st'ni talajeń kortamo** egy hajdani/régi beszélgetésre emlékezik, eszébe jut egy hajdani/régi beszélgetés

l'ej folyó; **domka l'ej** mély folyó; **l'eješ čud'i** a folyó folyik; **l'ejeń troks jutams** átkel a folyón; **l'ejga ujñems** folyóban úszik; **l'ejse ekšel'ams** folyóban fürdik; **l'ejčire** folyópart; **l'ejpotmaks** folyómeder; → **l'ejbramo** (**l'ej pramo**); → **l'ejbŕa** (**l'ej pŕa**)

l'ejbramo (**l'ej pramo**) a folyó torkolata; **l'ejbŕasto l'ejbramos** a folyó forrásától a torkolatáig

l'ejbŕa (**l'ej pŕa**) a folyó forrása; **l'ejbŕasto l'ejbramos** a folyó forrásától a torkolatáig

l'ejeń folyó-, folyami; **l'ejeń čud'evks** folyómeder; **l'ejeń ved'** folyóvíz, a folyó vize

l'ejks fiatal hársfa

l'ejné folyócska, kis folyó

l'ekams elfullad, kifullad, liheg, zihál; lefetyel, szürcsöl

l'ekcija előadás

l'eksema lélegzés, légzés

l'eksemañ légzési, légző; **l'eksemañ kiŕgapar** légcső

l'eksems lélegzik; **stakasto l'eksems** nehezen lélegzik

l'ekšež lélegezve

l'ekšt'ams fellélegzik, felsóhajt

l'ekšt'avks lélegzet; **domka l'ekšt'avks** mély lélegzet

l'ekš dér, zúzmara

l'ekšat émelygés, gyomorégés; gyomornedv

l'ekšev deres, zúzmarás

l'ekšijams (meg)deresedik, deressé/zúzmarássá válik, deres/zúzmarás lesz

l'ekškadoms elrejtőzik, odaszorul, odasimul, odalapul; **ava jožos l'ekškadoms** anyjához simul

l'el'a bátyja vkinek; bácsi; **l'el'aj** bátyám! (megszólítás)

l'em¹ név, keresztnév; elnevezés, megnevezés, (mű)cím; (nyelv) főnév; **ul'čañ l'em** utcanév; **t'et'a-l'em** apai név, "otcsesztvo"; **koda l'emet'**? hogy hívnak?, mi a neved?; **l'em kundams** (meg)említ, (meg)emlékezik

l'em² pattanás, kelés, furunkulus

l'em³ zsír

l'embe meleg; **l'embe ška** meleg idő; **čiñ l'embe** napmeleg; **komš gradust l'embe** húsz fok meleg, plusz húsz fok; → **l'embe jondo**; → **l'embe jonks**; → **l'embe jonksoñ**; → **l'embe jono**; → **l'embe jonov**; → **l'embeste**

l'embe jondo délről (égtáj)

l'embe jonks dél (égtáj)

l'embe jonksoñ déli (égtáj)

l'embe jono délen (égtáj)

l'embe jonov délre / dél felé (égtáj), déli irányba

l'embelgadoma felmelegedés, megmelegedés

l'embelgadoms felmelegszik, felmelegedik, megmelegszik, megmelegedik

l'embelgavtoma felmelegítés, megmelegítés

l'embelgavtoms felmelegít, meg-

melegít

l'embeńd'ema felmelegedés,
megmelegedés

l'embeńd'ems felmelegszik, fel-
melegedik, megmelegszik, meg-
melegedik

l'embeste melegen; **l'embeste or-
šams** melegen öltözik

l'embeža meleg; **l'embeža či** me-
leg nap

l'emd'ema elnevezés, elkeresztel-
tés, névadás

l'emd'ems (el)nevez, elkeresztel,
nevet ad, hív hogyan/vminek

l'emeń¹ név-; **l'emeń** névt'ica
névmutató

l'emeń² zsíros, zsír-

l'emev¹ pattanásos

l'emev² zsíros; **l'emev jam** zsíros
leves

l'emijams¹ bezsírozódik, össze-
zsírozódik

l'emijams² pattanásossá válik,
pattanásos lesz

l'emt'eme név nélküli, névtelen,
anonim; név nélkül, névtelenül;
l'emt'eme sur gyűrűsujj (névtelen
ujj)

l'énge (l'enge) háncs; **l'énge vat-
kams** lehánt; **l'éngekerks** háncs-
fűzér; **l'éngekikerka** háncte-
kercs; **l'éngeľutko** hánckéreg; a
hárs lehántott, fekete rétege

l'éngeďems (l'enged'ems) lehánt

l'éngeks (l'engeks) fiatal hársfa

l'éngeń (l'engeń) háncs-; **l'éngeń**
pargińe hánckosár

l'epamoma kialvás, elalvás

l'epamoms kialszik, elalszik, ki-
hunyt, elhal

l'epańa tapadós, ragadós, raga-
csos; **topol'eń** **l'epańa** lopat a
nyírfa ragacsos levelei, ragacsos
nyírfalevelek; **l'epańa końov** légy-
papír, légyfogó

l'epe égerfa, (növ) éger (Alnus)

l'epeń égerfa-; **l'epeń sud** éger-
fakéreg, égerfaháncs

l'epepulo égerfaerdő

l'epijams fuldoklik, fulladozik,
megfullad; **kačamodońt'** **l'epi-
jams** fuldoklik a füsttől

l'epšt'amo (össze)nyomás; (meg)-
szorítás; **košt'oń** **l'epšt'amo** lég-
nyomás; **ked'eń** **l'epšt'amo** kéz-
szorítás

l'epšt'ams (össze)nyom, (össze)-
szorít, megszorít; elnyom, agyon-

nyom, megfojt; **ked'** **l'epšt'ams** kezét (meg)szorít; **kemeste l'epšt'ams** erősen (meg)szorít

l'epšt'az (mn ign) (össze)nyomott, (össze)szorított, megszorított, elnyomott, agyonnyomott, megfojtott; (h ign) (össze)nyomva, (össze)szorítva, megszorítva, elnyomva, agyonnyomva, megfojtva

l'esks → **l'ezks**

l'et'ems kell, muszáj

l'et'ke nedves, nyirkos; nedveség, nyirkosság; **l'et'ke košt** nedves/nyirkos levegő; → **l'et'kešte** (**l'et'kste**)

l'et'keči nedvesség, nyirkosság

l'et'ked'ems megnedvesedik, át-nedvesedik

l'et'kemems megnedvesedik, át-nedvesedik

l'et'kešte (**l'et'kste**) nedvesen, nyirkosan; **l'et'kešte puvi** varmaś nyirkos szél fúj

l'evežņams szétfoszlik, szétron-gyolódik, elrongyolódik; **pikseś** **l'evežņas** a kötél szétfoszlott

l'evks állat kölyke/kicsinye; fióka; **čejerl'evks** kisegér; **katka-l'evks** macskakölyök, kismacska, kiscica; **kiskal'evks** kutyakölyök, kiskutya; **šejal'evks** kecskegida;

veřgizl'evks farkaskölyök; **kuko-l'evks** kakukkfióka; **narmuń-l'evks** madárfióka; **šajt'anl'evks** ördögfióka

l'evkse vemhes, hasas; **l'evkse** feve vemhes juh

l'evksijams lekölykezik, lefial, megellik

l'evš áztatott/puhított faháncs

l'evšijams szétfoszlik, szétron-gyolódik, elrongyolódik

l'evštapo csutak

l'ezdamo segítség

l'ezdams segít; **važod'emaso l'ezdams** segít a munkában

l'ezdića segítő; segítőtárs

l'eze segítség; haszon, nyereség, előny

l'eze hasznos, nyereséges, jövedelmező, előnyös; **l'eze** t'ev hasznos dolog

l'ezevči haszon, hasznosság

l'ezks (**l'esks**) segítség; haszon, nyereség, előny; **ojań l'ezks** baráti segítség

l'ibordoms susog, zizeg; röpköd, röpdös, szálldos, csapong; **lo-pat'ńe l'ibordit'** a levelek susognak/zizegnek; **piśmartne l'ibor-**

dit' a seregélyek röpdösnek

Pibork szárnyzuhogást kifejező onomatopoetikus szó; **narmuñeš**
Pibork **P'ivt'aš** a madár szárnyát zuhogtatva elrepült

Piborso susogással, zuhogással; susogva, zuhogva, szárnyával csapkodva/csapdosva; **P'evkstne**
Piborso **P'ivt'ñit'** a fiókák szárnyukkal csapkodva röpdösnek

P'ica személy; (nyelv) **glagoloñ**
vašeñce **P'ica** az ige első személye

P'ija más, másik, másféle; **kije-ki-je** **P'ija** valaki más; **P'ija** **vel'eñ t'ej-t'eř** másik faluból való lány; **P'ija-do** kortams másról beszél; **P'ija** **mastor** külföld; **P'ija** **mastoroñ** külföldi, idegen országbeli; → **P'ijaks**; → **P'ijasto**

P'ijadoms marad; **kudos** **P'ijadš** otthon maradt

P'ijaks mássá, másképp(en), más-ként; **P'ijaks** **t'ejems** mássá tesz, másképp cselekszik, megmásít, megváltoztat, módosít; **P'ijaks** **kortaž** másként szólva, más szóval

P'ijakstomoma (meg)változás

P'ijakstomoms (meg)változik

P'ijakstomtoms (meg)változtat

P'ijalgadoms (meg)változik

P'ijalgavtoms (meg)változtat

P'ijanaz len, (növ) házilen (*Linum usitatissimum*); **P'ijanaz** **vid'ems** lent vet

P'ijanazoñ len-; **P'ijanazoñ** **sel'ge** lenrost; **P'ijanazoñ** **vid'me** lenmag

P'ijasto néha, olykor, időről-időre; **P'ijasto** **išt'ajak** **eřši** néha/olykor így/úgy is szokott lenni; **P'ijasto** **jakil'iñ t'eatrav** néha színházba jártam

P'ijema felvetés/felhúzás/kihúzás (fonálé); alap, alapzat, váz, keret

P'ijems felvet/felhúz/kihúz (fonalat)

P'ikša (növ) hajdina, pohánka (*Fagopyrum esculentum/sagittatum/vulgare*); **P'ikšapulokst** hajdinaocsú

P'ikšañ hajdina-, pohánka-; **P'ikšañ** **jamkst/kaša** hajdinakása

P'ipad'ems pislant, hunyorít

P'ipajems pislog, hunyorog

P'ipal'ej katicabogár, (áll) hét-pettyes katicabogár (*Coccinella septempunctata*)

P'ipñema pislákolás

P'ipñems pislákol; **meñel'se** **P'ipñit'** **t'ešt'et'** az égen csillagok pislákolnak

l'isema kijövés, kijövetel, előjövétel, kimenés, kimenet, kibújas;
kudońt' potsto l'isema házból való kijövés/kijövetel; **čil'isema** napkelte, napfelkelte; **mirď'eńeń l'isema** férjhez menés

l'isems kijön, előjön, kimegy, kibújik, előbújik; sikerül; **kudońt' potsto l'isems** kijön a házból; **ved'ste koškeste l'isems** szárazon jön ki a vízből; **kunškas l'isems** közép-re áll; **mirď'eńeń l'isems** férjhez megy; **převste l'isems** elmegy az esze, megőrül, megbolondul

l'isems-sovams ki-be jön, ki-be járkal

l'isevks fiatal vetés, hajtás, sarj, csíra

l'isma kút; l'ismasto ved' targams vizet húz a kútból; **l'ismakurgo kútszáj; → l'ismapra**

l'ismań kút-; l'ismań čuvoma kútásás

l'ismapra forrás, kútfő; **viřeń l'ismapra** erdei forrás

l'isme ló, (áll) háziló (*Equus caballus*); **beřakške l'isme** vézna/gebe ló; **l'isme lašt'ams** lovat felnyergel; **l'ismese ardoms** lovagol; **l'isme mel'ga jakams** lovat ápol

l'ismeń ló-; l'ismeń ked' lóbőr;
l'ismeń pulo lófarok; **l'ismeń čo-**

vorks abrak

l'it'eratura irodalom

l'ivčakadoms hajlékonnyá/rugalmassá/lazává válik, fellazul, megpuhul, meglágyul

l'ivčańa hajlékony, rugalmas, laza, puha, lágy; **l'ivčańa rungo** hajlékony test

l'iveškadoms → l'ivežkadoms

l'ivež izzadság, verejték, veríték

l'ivežijams (meg)izzad, leizzad, verejtékezik; **pšid'e l'ivežijams** (meg)izzad a hőség-től

l'ivežkadoms (l'iveškadoms) (meg)izzad, leizzad, verejtékezik

l'ivkst himlő; **varmal'ivkst** bárányhimlő

l'ivt'amo (el)repülés, (el)szállás

l'ivt'ams (el)repül, (el)száll; **narmuńt'ńe l'ivt'it'** a madarak repülnek; **narmuńeš l'ibork l'ivt'aš** a madár szárnyát suhogtatva elrepült

l'ivt'ema kivívés, kihozás

l'ivt'ems kivisz, kihoz, kitesz, kivesz; **mot'ke l'ivt'ems** kiveszi a belső részeket; **langs l'ivt'ems** leleplez, feltár, felfed, kiderít, megmutat

l'ivt'et'ems pattanásos/kiütéses
lesz

l'ivt'et'evks pattanás, kiütés

l'ivt'íca (el)repülő, (el)szálló;
l'ivt'íca narmuñ repülő madár

l'ivt'ñems¹ kivisz, kihord

l'ivt'ñems² repül, száll, röpköd,
röpdös, szálldos, szálldogál; **veř-**
ga l'ivt'ñems magasan repül/
száll

l'omžij (áll) kullancs (Ixodes ri-
cinus)

l'omžor zelnicemeggy, madár-
cseresznye, zelnice/májusfa bo-
gyója; **l'omžorguro** (**l'omžor ku-**
ro) zelnicemeggybokor

l'omžorks (növ) zelnice, májusfa
(Paḍuṣ; avium)

l'oza éle vminek; **pejel'l'oza** a kés
éle

l'ukad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít

l'ukšt'ad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít; ugrik; **lavš l'ukšt'ad'ems**
bölcsőt ringat

l'ukšt'ajems ringat, lenget; **nuřa-**
moso ejkakš l'ukšt'ajems gyerme-
ket hintáztat

M

madamo palló

mact verem, pince; **ej marto**
mact jégverem

maćej lúd, liba, (áll) házilúd (An-
ser anser domesticus); **maćej-**
l'evks kisliba; **maćejtolga** lúdtoll,
libatoll

maćejeñ lúd-, liba-; **maćejeñ tolga**
lúdtoll, libatoll

mačt'ems → **mad'st'ems**

mačka anyós (a feleség anyja)

mad'ema (le)fekvés; kialvás (fé-
nyé, tűzé)

mad'ems (le)fekszik; kialszik
(fény, tűz); **krovaťeñ nučk ma-**
d'ems keresztben/keresztbe fek-
szik az ágyon; **tološ kaštomoso**
sastiñe mad's a tűz a kemencé-
ben lassan kialudt

mad'ež (mn ign) lefeküdt; kialudt
(fény, tűz); (h ign) fekve; kialud-
va (fény, tűz); **mad'ež ašt'ems**
fekszik, fekvő helyzetben van;
mad'ež ašt'ema fekvés, fekvő-
helyzet

mad'st'ems (**mačt'ems**) lefektet,
elaltat; elolt, kiolt (fényt, tüzet);
ejkakš mad'st'ems lefekteti a
gyermeket; **tol mad'st'ems** eloltja
a tüzet

maj május; majeń pe május vége

**majeń májusi; majeń či májusi
nap**

**majsema kínládás, gyötrődés,
szenvedés**

majsemači kín, gyötrelem

**majsemań kínzó, gyötrő; maj-
semań sefed'ks kínzó fájdalom**

**majsems kínládik, gyötrődik,
szenved**

**mako (növ) mák (Papaver som-
niferum)**

**makoro konkoly, (növ) vetési
konkoly (Agrostemma githago)**

**maksaka (áll) vakondok, vakond
(Talpa europaea)**

**maksazej (áll) vakondok, vakond
(Talpa europaea)**

maksniems ad, adogat

makso máj

maksoma (oda)adás

**maksoms (oda)ad; ejkakš jaśl'as
maksoms bölcsődébe adja a gyer-
meket; iśt'ak maksoms csak úgy
odaad; mekev maksoms visszaad;
val maksoms szavát adja; va-
sońgomoroso maksoms két ma-
rékkal ad; pŕevt' maksoms ta-
nácsol, tanácsot ad, javasol, ajánl**

**maksoń¹ férjhez adott; maksoń
pat'a férjhez adott nővér**

**maksoń² máj-; maksoń pŕakińet'
májás pirog**

**maksoź (mn ign) (oda)adott; (h
ign) (oda)adva; maksoź jarmakt
(oda)adott pénz; maksoź val a-
dott szó**

makšijams elkorhad

**makšo korhadť/redves/odvas fa-
darab; makšovafa üreg, odú**

**makšov korhadť, redves, odvas;
makšov poj korhadť nyárfa**

**malaćek egymás közelében/mel-
lett; malaćek eřams egymás kö-
zelében/mellett/tőszomszédságá-
ban lakik; t'et'a marto malaćek
ozado aśt'it' apjával egymás mel-
lett ülnek; t'e ovše malaćek ez
egészen közel van**

**malakstomoma közeledés, közel-
gés**

**malakstomoms közeledik, köze-
leg**

**malas (hsz) közel, közelre, köze-
lebb; (nu) közelébe; -hoz/-hez/
-höz; malas sams közel/köze-
lebb jön; moń malas sak gyere
hozzám közel/közelebb!**

**malaso (hsz) közel; (nu) köze-
lében, -nál/-nél; malaso aśt'ems
közel áll/van; kudońt' malaso**

ašt'ems a ház közelében áll/van

malasoŋ közeli; **malasoŋ rašket'**
közeli rokonok

malasto (hsz) közelből, közletről;
(nu) közeléből, -tól/-től; **malasto**
tujems a közelből indul; **čuvtoŋt'**
malasto tujems a fa közeléből
indul

malav (hsz) közel, közelebb;
(msz) majdnem, szinte; (nu) kö-
zelébe; **malav sak** gyere köze-
lebb!; **malav šado** célkövojt'
majdnem száz rubel

malava (hsz) közel (mozgásban);
(nu) közelében (mozgásban); **ma-
lava jakams** közel jár; **kudo ma-
lava jutams** a ház közelében ha-
lad/vonul

malavgadoms közeledik, köze-
leg, (meg)közelít

malaviks közeli, közell álló; **ma-
laviks jalga** közeli barát/barátnő

malaviksči közelség

mal'enka mérőedény

mamams (gyer) iszik, hörpöl

mamštams kortyint, hörpint; piál

maŋčema → **maŋčema**

maŋčemaŋ → **maŋčemaŋ**

maŋčems → **maŋčems**

maŋčevems → **maŋčevems**

maŋčeviks → **maŋčeviks**

maŋčevks → **maŋčevks**

maŋčež → **maŋčež**

maŋčica → **maŋčica**

mando bot, pálca; **šijaŋ mando**
ked'senze ezüstpálca/ezüstpalcá-
val a kezében

maniŋ tavalyelőtti; **maniŋ t'el'eš**
jakšamol' a tavalyelőtti tél hideg
volt

manit' tavalyelőtt, a tavalyelőtti
évben

maŋamo becsapás, (meg)csalás,
megtévesztés, félrevezetés, (el)-
árulás

maŋams becsap, rászed, megcsal,
megtéveszt, félrevezet, elárul, el-
csal, elcsábít

maŋavks becsapás, csalás, árulás;
hiba, tévedés, elnézés, baklövés,
melléfogás; **maŋavks noldams**
hibát/baklövést követ el, mel-
léfog

maŋavoms becsapódik, csalódik,
csalatozik; téved, hibázik, mel-
léfog

maŋčema (**maŋčema**) becsapás,
csalás, megtévesztés, félrevezete-
tés, (el)árulás

mańčemań (mančemań) család, ámitó, fondorlatos, hazug, hazudozó

mańčems (mančems) becsap, rászéd, (meg)csal, megtéveszt, félrevezet, elárul, elcsábít, csalogat, csábítgat

mańčevems (mančevems) becsapódik, csalódik, csatlakozik

mańčeviks (mančeviks) becsapható, rászédhető, hiszékeny; **mańčeviks ejkakš** hiszékeny gyermek

mańčevks (mančevks) becsapás, csalás, ámitás, fondorlat, árulás, hazugság

mańčež (mančež) (mn ign) becsapott, rászédett, megcsalt, megtévesztett, félrevezetett, elárult, elcsábított, csalogatott; (h ign) becsapva, rászédve, megcsalva, megtévesztve, félrevezetve, elárulva, elcsábítva, csalogatva, csábítgatva

mańčića (mančića) csalo, áruló

mańej derű, derült idő; derűs, derült, verőfényes; **mańej či** derült idő, verőfényes nap; **t'eči mańej** ma derült idő, ma süt a nap; → **mańejste**

mańejči derű, derültség, derült idő

mańejgadoms kiderül, derűs-sé/derültté válik, derült/derűs

lesz

mańejste derűsen, derűlten, ragyogóan, pompásan; **mańejste ežd'i** čiś a nap ragyogóan süt

mańeńd'ems kiderül, derűssé/derültté válik, derült/derűs lesz

mańića csalo, áruló

mańši (fn) vogul

mańšiń (mn) vogul; **mańšiń kel'** vogul nyelv

mar rakás, kupac, halom; **keveń** mar kőrakás, kőhalom; **mars va-l'ams** halomba temet/rak, kupacba rak

maraka (áll) muslica, muslinca (Drosophila melanogaster)

maral'a hős, vitéz, dalia

marams összerak, felrak, felhalmoz; **peńget'** **marams** tűzfát összerak/felrak

marav (áll) muslica, muslinca (Drosophila melanogaster)

maraž szil(fa), (növ) vénicszil (Ulmus laevis)

marě (növ) laboda, paréj (Atriplex)

marčoń paréj-

marčov paréjas

marka bélyeg; márka

marnoms dorombol

mart március; **martsto** márciusban

marto (nu) -val/-vel; **keňardoma**
marto örömmel; **vad'ra jožo** **marto**
jó hangulatban, jókedvvel; **šeň**
marto azzal (együtt); **sodaviks**
marto **vasod'ems** ismerőssel talál-
kozik; **jлга** **marto** **vejse** ba-
rátjával együtt; **marton** velem;
martot veled; **martonzo** vele;
martonzo **sajems** magával visz

martoň márciusi

mařamga hangosan, fennhangon;
mařamga **lovnoms** hangosan/
fennhangon olvas

mařamo hallás; érzés; **vad'ra ma-**
řamo jó/finom hallás; **jožomařa-**
mo közérzet; **sed'ejmařamo** szí-
vélyesség, mély érzés, érzékeny-
ség, együttérzés, tapintat

mařams (meg)hall; érez, érzékel,
észlel; **paršt'e/vad'řasto** **mařams**
jól hall; **ajmel'd'ema** **mařams** szé-
dülést érez; **taňšt'** **mařams** ízt é-
rez, érzi vminek az ízét; **vižks**
mařams szégyent érez, szégyen-
kezik

mařatoms hallatszik; érződik

mařaviks hallható; érezhető; han-
gos; **mařaviks** **vajgel'** hallható/e-
rős hang; → **mařaviksste**

mařaviksste hallhatóan; érezhe-
tően; hangosan; **mařaviksste** ba-
síca hangosan beszélgető; **mařa-**
viksste **vajkstams** hangosan fel-
sőhajt; **mařaviksste** **čarad's** **puř-**
giňe hangosan dörgött az ég (a
mennydörgés)

mařavića (el)hallatszó; érződő;
vasov **mařavića** **šejeřema** messzi-
re (el)hallatszó kiáltás

mařavoms hallatszik; érződik,
tűnik; **čalgavkst** **mařavit** lépések
hallatszanak; **kosto-but'i** **mařavi**
moro valahonnan egy dal hal-
latszik; **mařav's** **kiňgak** **ukstamo**
vkinek a lélegzése/sóhajtása hal-
latszott; **moňeň** **mařavi** nekem
úgy tűnik

mařaž (mn ign) (meg)hallott, ér-
zett, érzékelt, észlelt; (h ign)
(meg)hallva, érezve, érzékelve,
észlelve; **mařažeňt'eň** **keňardoms**
a hallottaknak örül

mařšekšňems hall, érez

mařsems hall, érez

mařsevems hallatszik, érződik,
tűnik; hallható, érezhető, érzé-
kelhető

mařsevića hallható, érezhető, ér-
zékelhető; **a** **mařsevića** **t'evt'** ér-
zékelhetetlen dolgok

mařsevks hír, híresztelés, szóbe-
széd, pletyka

mastačej főnemes, főúr

mastor föld, ország, állam, haza, világ; **čači mastor** szülőföld; **i'ja/ombo mastor** külföld, idegen ország; **obedjonksoń mastort** déli országok; **veše mastorgańt'** országszerte; **mastoralks** föld alatti üreg/helyiség, pokol; **mastorava** földanya; **mastorčama** táj, tájék, vidék, terep; **mastorel'e** a természet (lágy) öle; **mastorlango** földfelszín, a föld felszíne; világ; → **mastumař**

mastorks talaj; padló; **pot'meža mastorks** nyirkos talaj; **čuvtoń mastorks** fapadló; **mastorksoś** karakadás a talaj megkeményedett/megkötött

mastoro földön, talajon; padlón; **mastoro ašt'ems** a földön/a talajon áll

mastoroj (növ) föld alatt növő, kellemetlen szagú, gyógyhatású gomba (orosz *вечелка волючая*)

mastoroń földi, állami, föld-, ország-, állam-; **i'ja/ombo mastoroń** külföldi, idegen országbeli; **ve mastoroń lomańt'** honfitársak; **mastoroń mijema-ramamo** állami kereskedelem

mastorov földre, talajra; padlóra; **mastorov valgoms** földre ereszkedik

mastumař eper, szamóca, (növ) kertieper, kertiszamóca (Fraga-

ria moschata)

mašt'a farsang vége, húshagyóhét

mašina gép; autó, gépkocsi

maštiks láz, lázas betegség; **sonze maštiks čavi** láz gyöttri, lázas beteg

maštnems öl, pusztít, megsemmisít, gyilkol; tönkretesz

maštnet'ems megharagszik, bosszankodik, felizgatja magát, acsarkodik; **št'ako maštnet'ems** hiába/feleslegesen izgatja magát

maštoma¹ képesség, tudás, hozzáértés, jártasság, készség

maštoma² megölés, elpusztítás, megsemmisítés, meggyilkolás; gyilkosság, emberölés; **eś prań maštoma** önpusztítás, öngyilkosság

maštoms¹ megöl, elpusztít, megsemmisít, meggyilkol, tönkretesz; elfogy; **ilikem maštś** elfogyott az erőm

maštoms² tud, képes; **mašti lov-nomo**, **šormadomo** tud írni, olvasni

maštoviks alkalmas, megfelelő

matka anyós (a feleség anyja)

matrams összenyom, összeprésel, elzsibbad; **pil'gem** matraś

elzsibbadt a lábam

mat'ed'evems elalszik, álomba
merül

mat'emat'ika matematika

mavksnema, mjavksnema nyávo-
gás

mavksnems, mjavksnems nyávog

mavnoma nyávogás

mavnoms nyávog

mazij, mazi szép, szépség; mazij
čama szép arc; mazij on szép
álom; mazij t'ejt'er szép lány; →
mazijste

mazijči, maziči szépség; ar-
tovksoñ mazijči a rajz szépsége

mazijste szépen; mazijste ke-
mel'd'ams szépen feldíszít; ma-
zijste kortams szépen beszél; ma-
zijste šormadoms szépen ír

mazildoms (szépségében) pom-
pázik/tündöklik

mazilgadoma megszépülés

mazilgadoms megszépül, (meg)-
szépíti/(fel)ékesíti/(ki)csinosítja
magát

mazilgadož (mn ign) megszépült;
(h ign) megszépülve

mazilgavtoma (meg)szépítés,

(fel)díszítés, (fel)ékesítés, (ki)csi-
nosítás; mazilgavtomga díszítés-
re, díszítés céljából

mazilgavtoms (meg)szépít, (fel)-
díszít, (fel)ékesít, (ki)csinosít, de-
korál

mazilgavtož (mn ign) (meg)szé-
pített, (fel)díszített, (fel)ékesített,
(ki)csinosított; (h ign) megszépít-
ve, feldíszítve, felékesítve, kicsi-
nosítva; kumbraso mazilgavtož
pulaj kagylókkal díszített pulaj
(hátsó kötény)

maža sekély; maža l'ej sekély fo-
lyó; maža tarka zátony, sekély
hely

mažargo szépség (emberre),
szép/gyönyörű nő; aluksoñ ma-
žargo valóságos szépség, gyönyö-
rű nő

mečke labda; řezinañ mečke
gumilabda

med' méz; čecañ med' virágméz;
pekšeñ med' hárszméz; keřazmed'
lépesméz; med'arvo mézital, nek-
tár; → med'gov; → med'govoñ

med'eñ méz-; med'eñ šukoro mé-
zeskalács, mézeslepeny

med'ev mézes

med'gov július

med'govoñ júliusi

med'ma a jég felszínén lévő víz

mej: **mej jonks** visszája/fonákja vminek; **mej jondo vel'avtoms** visszájára fordít, kifordít; **mej sel'me** kancsal, bandzsa; **mej sel'me** córiñe kancsal fiú; → **mejev**; → **mejgeñert'**

mejel'ce utolsó; **mejel'ce minutasto** az utolsó percben/pillanatban; **mejel'ce pel'ev** a vége felé (időre); végül; → **mejel'ced'e**; → **mejel'cek**; → **mejel'ceks**

mejel'ced'e utoljára; **mejel'ced'e** nejija utoljára láttam

mejel'cek egymás után, sorban; **mejel'cek mol'ems** egymás után megy; **mejel'cek ašt'ems** sorban áll

mejel'cek-mejel'cek egymás után, folyamatosan, lépésről lépésre

mejel'ceks utolsóként, utolsónak; befejezésül, végül; **mejel'ceks sams** utolsóként/utolsónak érkezik; **mejel'ceks kadovoms** utolsónak marad; **mejel'ceks jovtniems** befejezésül (el)mond

mejel'gadoms ferdén/görbe szemmel néz

mejel'ks méhlepény, placenta; utolsó gyermek, utód

mejel'kst maradék, maradvány; következmény

mejev ferdén, rézsútosan; fordítva, visszáján, fonákján; **mejev vanoms** ferdén/görbe szemmel néz; **šl'apa mejev putoms** a kalapot fordítva teszi fel

mejev gadoms ferdén/görbe szemmel néz

mejgeñert' visszakézből; **mejgeñert' vačkod'ems** visszakézből megüt

mej'l'e (hsz) utána, azután, később, majd; (nu) után; **mon mej'l'e** siñ én azután/később jöttem; **obedte mej'l'e** ebéd után; **šed'e mej'l'e** később, azután, aztán; **vandid'e mej'l'e** holnapután

mejs miért?

mejse? miben?, mivel?; **mejse kird'at med'ent'?** miben tartod a mézet?; **mejse čumo?** miben vétkes?; **mejse čamat šl'ik?** mivel mostad az arcod?; **mejse tujat?** mivel mész/indulsz?; **mejse t'e-veš?** mi a helyzet?

mejse-but'i valamiben

mejste miből?; **mejste t'ejež kudoš?** miből készült a ház?; **mejste meže** ha valami történne

mekev vissza, újra; **tov/tovolov di mekev** oda és vissza; **mekev čijems** visszafut, visszazalad, visszazarohan; **mekev maksoms** visszaad; **mekev sams** visszajön; **mekev vel'avtoms** visszafordul; →

mekevlank

mekevlank ellenkezőleg, fordítva; **mekevlank** putoms fordítva teszi le

mekev-vasov előre-hátra, oda-vissza, ide-oda

meks miért?; amiért; **šeks** meks mert; azért, mert

meks-but'i valamiért; **meks-but'i** sas jött valamiért

meksñems kérdezősködik, kikérdez, kikérdeztet; ingerel; boszszant

mekš méh, (áll) háziméh (**Apis mellifera/mellifica**); **mekšava** méhkirálynő; **mekševal'e** méhraj

mekšēn méh-; **mekšēn** biznema méhzümmögés; **mekšēn kird'ema** méhészet, méhtartás; **mekšēn** roj méhraj; **mekšēn šta** méhviasz

mel' kedv, hangulat, gondolat, vélemény; **paro mel'se** szívesen, jókedvvel; **ve mel'se** egyetértve, egyetértésben, egyhangúlag, egy szívvel-lélekkel; **mel' mol'ems** megun, beleun, ráun; **mel' mol's-t'ems** untat; **mel' mol'st'ića** unalmas, untató, molesztáló, tolakodó; **mel' sams** kedve van/lesz, akar, szeretne; **mel' ul'ems** kedve van, akar, szeretne; **araš mel'em** nincs kedvem; **mel' vanoms** kedvét keresi; tisztel, becsül; **mel's sams** elhatározásra jut, rájön

vmire; ve mel's sams egyetért; **mel's tujems** tetszik; **mel'ezēn tuš** nekem tetszik; **mel's tujīca** tetsző; **mel'se kird'ems** észben/émlékezetben tart, emlékezetbe vés, emlékszik; **mel'se kird'ema** észben/émlékezetben tartás; → **mel'saparo;** → **mel'sparo;** → **mel'sparoñ**

mel'at tavaly, a múlt évben

mel'at-manit' réges-régen, rég, régen; **mel'at-manit' t'e t'evēš** ul'neš réges-régen történt

mel'avks gond, gondoskodás, törődés; bánat, szomorúság; **kudojutkoñ mel'avks** a házról való gondoskodás, a házzal való törődés; **mel'avksos prams** bánatba merül, nekibúsul

mel'avkstomo gondtalan, közömbös; gondtalanul, közömbösen, gond nélkül; **mel'avkstomo eřamo** gondtalan élet; **mel'avkstomo eřams** gondtalanul él

mel'avtīca gondoskodó, gondos; **mel'avtīca t'et'at-avat** gondos szülők

mel'avtoma gond, gondoskodás, törődés; bánat, szomorúság

mel'avtoms gondoskodik, törődik; aggódik, aggodalmaskodik, nyugtalankodik; bánkodik, szomorkodik, búsul

mel'd'e-valdo kedvetlenül, kellet-

lenül, nem szívesen

mel'eñ¹ hangulati, gondolati; kedv-, hangulat-, gondolat-, vélemény-; **mel'eñ mol'ema** megúnás, megcsömörlés

mel'eñ² tavalyi, múlt évi; **mel'eñ kize** a múlt nyár; **mel'eñ norov** a tavalyi/múlt évi termés; **mel'eñd'e ikel'e** tavalyelőtt, a tavalyelőtti évben

mel'ga (hsz) utána, mögötte, hátul; (nu) után; **mel'gan** utánam, mögöttem; **mel'gat** utánad, mögötted; **mel'ganzo** utána, mögötte; **mel'ga jakams** ápol, gondoz, gondoskodik; udvarol; **l'isme mel'ga jakams** lovat ápol; **ejkakš mel'ga jakams** gondoskodik a gyermekről; **mel'ganzo jakams** udvarol neki; **mel'ganzo pańšems** üldöz/kerget vkit; → **mel'ga mel'ček**

mel'gaks (fn) -utó, követő; **val-mel'gaks** (nyelv) névutó

mel'gakst maradék, maradvány, hulladék

mel'ga mel'ček egymás után

mel'ks ösztönzés, vágy, kívánság, óhaj

mel'saparo rosszkedv, nem tetzés, elégedetlenség; sértés, megbántás; **mel'saparošo ašt'ems** rosszkedvű

mel'sparo öröm, jókedv, jó érzés, élvezet, megelégedés; **mel'sparošo** örömmel, szívesen; **pokš mel'sparošo** nagy örömmel, a legnagyobb örömmel, nagyon szívesen; **mel'sparo t'ejems** örömet szerez; **mel'sparošo ašt'ems/ul'ems** jókedvű

mel'sparon dicsérő, elismerő, hízelgő

mel'teme kedvetlen, kelletlen; kedvetlenül, kelletlenül, nem szívesen

mel'temeči kedvetlenség, kelletlenség, közömbösség, részvétlenség; apátia

menčems → **meńčems**

menčevks → **meńčevks**

mengev → **meńgev**

meńčems (**menčems**) (meg)hajlít, behajlít, (meg)görbít, hajlítgat, görbítget

meńčevks (**menčevks**) hajlat, (be)hajtás; hajlítás, görbület, kanyar, kanyarulat, kerülő

meńd'ams, **meńd'ems** (meg)hajlít, behajlít, (meg)görbít, (össze)hajt; **kopoře meńd'ams** meghajlítja a hátát; **końov meńd'ams** papírt összehajt; **vet'eńgirda meńd'ams** ötszörösen összehajt; **čirkeks meńd'ams** járomba hajt, leigáz

meńd'avks hajlat, (be)hajtás; görbület, kanyar, kerülő, törés

meńd'avoms hajlik

meńd'az, **meńd'ež** (mn ign) (meg)hajlított, behajlított; (h ign) (meg)hajlítva, behajlítva; **meńd'az** uske meghajlított drót

meńd'ems → **meńd'ams**

meńd'erđ'amo (fel)törés (dióé, mogyoróé stb.)

meńd'erđ'avks héj (dióé, mogyoróé stb.)

meńd'ež → **meńd'az**

meńekšńems, **meńkšńems** kitör, kiszabadul, megszabadul, szabaddá válik

meńel' menny, mennybolt, ég, égbolt; boltozat; **pel't'eme meńel'** felhőtlen/derült ég; **kaštommeńel'** kemenceboltozat; **kurgomeńel'** szájpadrólás; **meńel'es** vańskadś az ég kitisztult; **meńel'günška** (**meńel' kunška**) mennybolt, égbolt; **meńel'lango** mennybolt, égbolt

meńel'eń égi, ég-; **meńeleń t'us** égszínké; **meńeleń kev** meteorit

meńel'ks időjárás, idő; **načko meńel'ks** nyirkos idő/időjárás; **kovo-lov meńel'ks** borús idő

meńema kitörés, kiszabadulás,

megszabadulás, szabaddá válás

meńems kitör, kiszabadul, megszabadul, szabaddá válik; kiszakad, elszakad, kikerül; **polonsto meńems** fogságból (ki)szabadul

meńgev (mn) elbizakodott, fennhéjázó, pökhendi; (nu) nélkül; **meńgevan** jelenlétem nélkül, nélkülöm

meńks hajlat, (be)hajtás; (be)hajlítás, görbület, kanyar, kerülő

meńkšńems → **meńekšńems**

meńst'amo (**meńst'ema**) kiszabadítás, megszabadítás, szabadon bocsátás, szabaddá tétel, elengedés, kihagyás

meńst'ams (**meńst'ems**) kiszabadít, megszabadít, szabadon bocsát, szabaddá tesz, elenged, kihagy

meńst'avoms (**meńst'evems**) kiszabadul, megszabadul, megmenekül

meńt'uk menyhal, (áll) folyami menyhal (Lota lota/vulgaris)

meńat azt mondják, úgy mondják, mondjuk; **t'eke meńat** mint mondják, mintha mondanák

meńema parancs, parancsolás, rendelkezés, utasítás

meńems mond, (meg)parancsol,

megenged, javasol; hív/nevez
vhogyan/vminek; **nuřkińeste me-
řems** röviden mond; röviden
szólva, egyszóval; **meřan t'et'** lov-
noms megparancsolom, hogy ol-
vass; **mońeń a meřit'** nekem nem
engedik/javasolják; **koda meřit'**
t'eńeń? ezt hogy hívják/nevezik?

meřevks kifejezés; **kemekstaž me-
řevks** (nyelv) állandósult szókap-
csolat; **valmeřevks** (nyelv) köz-
mondás, szólás, szólásmondás,
szállóige

meřež mondva, (meg)parancsol-
va; hívva/nevezve vhogyan/vmi-
nek; **nuřkińeste meřež** röviden
szólva, egyszóval

meřkams összegyűr, összenyom,
szétnyom, összelapít, összezúz;
oršamopel' meřkams összegyűri a
ruháját

mestojimeńija (nyelv) névmás

mešt'e mell, mellkas, kebel; **kel'ej**
mešt'e széles mellkas; **mešt'es**
tismad'ems mellbe taszít/vág

mešt'eń mell-; **mešt'eń** lovaža
mellkas, mellcsont

mešt'ev melles, nagy mellű, széles
mellkasú

metra méter; **kvadratoń metra**
négyzetméter; **kavto metrat** két
méter

met'kaz (áll) gyík (Lacerta)

mevt' vitorla; varmamevt' szélvi-
torla

mežd'e mitől?, miről?, mit?;
mežd'e pel'at? mitől félsz?; **mež-
d'e kortat?** miről beszélsz?; **mež-
d'e jarsat?** mit eszel?; **mežd'e**
ařsat? mire gondolsz?

mežd'ejak valamitől, valamiről,
valamit; tagadó mondatban: sem-
mitől, semmiről, semmit; **mež-
d'ejak pel'an** félek valamitől;
mežd'ejak a pel'an semmitől sem
félek; **jarsan mežd'ejak** eszem
valamit; **a jarsan mežd'ejak** sem-
mit sem eszem

meže mi?, mit?; ami, amit, amik,
amiket; **meže t'et' eřavi?** mi kell
neked?; **meže t'ejems?** mit lehet
tenni/csinálni?; → **mežd'e**; →
mežeks; → **mežeń**; → **mežt'**

meže-but'i valami, valamit; **sodi**
son meže-but'i t'ed'e? tud ő erről
valamit?; → **mežeń-but'i**

mežejak valami, valamit; tagadó
mondatban: semmi, semmit; **t'e-
se mežejak a išt'a** itt valami nincs
rendben; **mežejak langs apak va-
no** mindennek/mindezeknek el-
lenére/dacára

mežeks minek?, miért?; aminek,
amiért; **mežeks son t'et' eřavi?**
minek/miért kell ő neked?; **a**
mežeks nincs miért

mežeń milyen?, amilyen

mezeñ-but'i valaminek a ...ja;
mezeñ-but'i kis valamiért, valami miatt

mezt' mik?, miket?; **mezt' t'ej-
ñat?** mit csinálsz?, mivel foglal-
kzol?

mezt'kak valamik, valamiket; ta-
gadó mondatban: semmik, sem-
miket

meždomet'ija (nyelv) indulatszó

mežd'evel' (növ) boróka, boró-
kafenyő (*Juniperus*)

meže pénztelenség, pénzszüke,
szükség, ínség, nincstelenség

mijav, mija (áll) hód (*Castor
fiber*)

mijavoñ, mijañ hód-, hódprém-;
mijavoñ šive hódprémgallér

mijaz kalászszáлка, toklász

mijema eladás, árusítás, értékes-
ítés

mijemañ eladási, értékesítési; **mi-
jemañ pit'ne** eladási ár

mijema-ramamo kereskedelem;
mastoroñ mijema-ramamo álla-
mi kereskedelem

mijemañ-ramamoñ kereskedelmi

mijemapel' áru, árucikk, portéka

mijems elad, árul, (ki)árusít

mijež (mn ign) eladott, árult,
(ki)árusított; (h ign) eladva,
árulva, (ki)árusítva

mik sőt, még, még ... is; **veše
važod'št'**, **mik ejkakštnejak** min-
denki dolgozott, még a gyerme-
kek is

mikšněma eladás, árusítás, érté-
kesítés; **vid'mekseñ mikšněma** ve-
tőmageladás; **mikšněma kudo**
áruház, bolt

mikšněms elad, eladogat, árul,
(ki)árusít; **d'ošovasto mikšněms**
olcsón árul

mikšñića eladó, elárusító, árus,
kereskedő

mil'e evező, evezőlapát

mil'ed'ems evez

mil'icioñer rendőr

mil'l'ion millió

minuta perc; **vejke minuta** egy
perc; **kavto minutat** két perc;
mejel'će minutasto az utolsó
percben/pillanatban

miñ (személyes nm) mi; → **mi-
ñek**; → **miñeñek**; → **miñs**

miñek bennünket, a mi ...unk, a
mienk; **siñ vastimiž miñek** ők
vártak bennünket; **miñek pokšt'a-**

nok-babanok nagyszüleink, őseink, elődeink; **t'e kińigaś mińek** ez a könyv a mienk; **mińek ejste** közülünk

mińeńek nekünk, hozzánk; **pek eřavat mińeńek** nagyon kellesz nekünk, nagy szükségünk van rád; **sak mińeńek** gyere el hozzánk!

mińeń-śunoń (mn) mindenféle, különféle, különböző; **mińeń-śunoń vajgel't'** különféle hangok

mińet'-śunot (fn) mindenféle, mindenfélét, hetet-havat

mińś mi magunk

miřams kibékül, békét köt; **kuvat' eźt' miřa** sokáig nem békültek ki

miřd'e férj; **miřd'eń** ked'se férj-nél van; **miřd'eńeń** l'isems férjhez megy; **miřd'eńeń** l'isema férjhez menés

miřd'eń férjes

miřd'et'-polat (miřd't'-polat) házastársak, házaspár, férj és feleség

miřom mindenki együtt

miřara brokát

mit'alkat tótágast, tótágast állva

mizoldoma mosolygás; mosoly

mizoldoms mosolyog

mizolks mosoly; vicc, tréfa, élc

mjata menta, (növ) egyfajta menta (*Mentha longifolia*)

mjatań menta-; **mjatań čine** mentaillat

mjavksńema → **mavksńema**

mjavksńems → **mavksńems**

moćaraź gyengeség; rossz közérzet

moće erő; **moćem** arás nincs erőm; **veśe moćeńt' purnams** minden erejét összeszedi; → **moćaraź**

moćka kóc, csepű

moćudalks kóc, csepű, szösz; **kańśt'eń** moćudalks kenderkóc

moda föld, talaj; **raužo** **moda** fekete föld, csernozjom; **norov** **moda** termékeny/termő talaj, termőföld; **kevev** **moda** köves talaj; **moda čuvoms** földet ás; **modas** íérgems földbe tapos; **modas** peznavtoms földbe szúr; **moda-lango** földfelszín, a föld felszíne; **modamekś** (áll) poszméh, dongó (*Bombus*); **modanumolo** (áll) ugróegér (*Alactaga*); **modapokol'** göröngy; **modaval'avks** földhányás; → **modalks**; → **modamař**; → **modamařeń**

modalks föld alatti üreg/helyi-

ség, pokol

modamař (növ) burgonya, krumpli (*Solanum tuberosum*); **čovaž modamař** reszelt burgonya; **targaž modamař** kiásott krumpli; **modamařt' feztams** krumplit süt; **modamařt' vatks** burgonyát/krumplit hámoz; **modamařned'ks** burgonyaszár, burgonyabokor, krumplibokor; **modamařvatks** evkst krumplihéj

modamařen burgonya-, krumpli-; **modamařen počt** burgonyaliszt

modań földi, föld-; **modań onkstića** földmérő; **modań važod'ema** földmunka

modań-ved'eń kétéltű

modav földes, földdel kevert, földben gazdag

modavtomo földtelen, föld nélküli; föld nélkül

modijams bekeni/bepiszkítja magát földdel, földes lesz

mod'eřams (le)nyom, szétnyom, agyonnyom, (el)tapos, letapos, összetapos, széttapos

mod'eřd'ams szétnyom, agyonnyom, eltapos, letapos, összetapos, széttapos; **pil'gese mod'eřd'ams** lábbal (szét)tapos

mod'eřd'avks benyomódás, behorpadás

mokej féllábú, egy lábú

moknoma motyogás, dűnnyögés, mormogás, morgás

moknoms motyog, dűnnyög, mormog, morog

mokrića pinceászka, (áll) érdes pinceászka (*Porcellio scaber*)

mokšava moksa nő

mokšerža (fn) mordvin; **mokšeržat** mordvinok, mordvinság

mokšeržań (mn) mordvin; **mokšeržań narod** mordvin nép

mokšna ököl, marok; **mokšnaso bamkad'ems/čapod'ems** ököllel megüt; **mokšnaso kiřd'ems** marokban tart

mokšo (fn) moksa; **kavto mokšot** két moksa; → **mokšoks**; → **mokšava**; → **mokšerža**; → **mokšeržań**

mokšoks moksaúl, moksára; **mokšoks kortams** moksaúl beszél; **mokšoks jutavtoms** moksára fordít

mokšoń (mn) moksa; **mokšoń kel'** moksa nyelv

mol'ema menés, haladás, járás; **mol'emste** menéskor, menvén, menve, amikor megy; **mel'eń mol'ema** megunás, megcsömörlés

mol'ems megy, halad; **a mol'an**

nem megyek; kov mol'at? hová mégy?; mol'ań toń kise érted megyek; ki langa mol'ems az úton megy; kovgak mol'ems valahová megy; ikel'e mol'ems elől megy; ikel'ev mol'ems előre megy; jalgo mol'ems gyalog megy; kudov mol'ems hazamegy; pangos mol'ems gombázni megy, gombát szedni megy; vejse mol'ems együtt megy; vid'este mol'ems egyenesen megy; piżeme mol'i az eső esik; kiń-but'i jonov mol'ems hasonlít valakire; t'ejt'eńneń mol'i avanzo jonov a kislány az anyjára hasonlít; karšo mol'ems ellenez, ellentmond; mel' mol'ems megun, beleun, ráun

mol'evks menés, haladás, járás, mozgás

mol'ića menő, haladó; járókelő; mol'ića lomań menő ember; mol'ića kov folyó hó

mon én; t'e mon ez én vagyok; mon tujan, a ton kadovat én elmegyek, te pedig maradsz; a mon mol'an nem én megyek; → monś; → moń; → mońeń

monś én magam; monś t'ejija t'e-veńt' én magam végeztem el a munkát/dolgot; → monśeń

monśeń enyém, sajátom; kudoń monśeń a ház az enyém

moń engem, az én ...m, az enyém; vastomak moń fogadj engem!; t'e moń t'et'am ez az én

apám; moń pińgeste jelenlétemben/előttem; t'e moń ez az enyém; moń ked's hozzám; moń ked'se nálam; moń ked'ste tőlem; moń kojse szerintem, véleményem szerint; moń końd'amo hozzám hasonló; moń pel'ev felém; moń perka körülöttem; moń tarkas helyettem; moń tarkaso a helyemben; moń turtov nekem, számomra, részemre; moń vaksso mellettem

mońeń nekem, hozzám; son mońeń eńavi ő kell nekem; mońeń mańavi nekem úgy tűnik; mońeń a meńit' nekem nem engedik/javasolják; sak mońeń gyere el hozzám!

moramo éneklés, dalolás

moramoń zenei, zene-; moramoń škola zeneiskola

morams (el)énekel, (el) dalol; moro morams dalt énekel; gajt'evste morams csengőn/zengőn énekel; operaso morams operában énekel

moravtńems (el)énekelttet, (el)daltat; egyházi éneket, zsoltárt énekel

moravtoma (el)énekeltetés, (el)daltoltatás; egyházi/templomi éneklés, zsoltáréneklés

moravtoms (el)énekelttet, (el)daltoltat; egyházi éneket, zsoltárt énekel

moraž (mn ign) (el)énekelt, (el)-dalolt; (h ign) (el)énekelve, (el)-dalolva; **moraž moro** (el)énekelt dal; **moraž tujems** énekelve távozik

moraževems énekelní kezd, dalra gyújt/fakad, rázendít (dalra)

morčka (növ) kucsmagomba (Morchella)

morga hely a kemence előtt; **morgaežem** pad a kemence előtt, a kemence előtti pad

morgijams csomóssá/görcsös-sé/bütykössé válik

morgo csomó, görcs, bütyök (deszkában, gerendában stb.)

morgov csomós, görcsös, bütykös, bogos

morića éneklő, daloló; énekes, dalnok; **vajgel'ev morića** erős/szép hangú énekes; **morića nar-muń** énekesmadár

morkov (növ) sárgarépa (Daucus carota/sativus)

moro ének, dal, nótá; **gajt'ev moro** zengő ének; **moro morams** dalt énekel; **moro poladoms** dalt szerez

moroń ének-, dal-, nótá-; **moroń lad'ića** dalszerző; **moroń poladića** dalszerző, zeneszerző; **moroń kunsoloma** dalhallgatás, zene-

hallgatás; **moroń rangstića/targića** előénekes

moršems énekel, énekelget

mořa tenger; **mořačire** tengerpart

Moskov Moszkva; **Moskovso** Moszkvában; **Moskovov** Moszkvába

mošams betöm/eltömít/bedugaszol (mohával)

motkod'ema motyogás, dünnyögés, mormogás, morgás

motkod'ems motyog, dünnyög, mormog, morog; **sudo alo motkod'ems** az orra alatt dünnyög/motyog

motordoma morgás, mormogás, dörögés

motordoms morog, mormog, dörög; **sudo alo motordoms** az orra alatt mormog, magában morog

mot'ke belső részek, belek, zsigerek, belsőségek; **mot'ke l'iv-t'ems/targams** kiveszi a belső részeket

mućamo kíntás, gyötetés, sanyargatás, nyúzás

mućams kínozt, gyötört, sanyargat, nyúzt; **kiska mućams** kutyát kínozt

mućića kíntó, gyötört, sanyargató,

nyúzó

mučkams (át)kutat, kutakodik

mujema (meg)találás, rátalálás, meglelés

mujems (meg)talál, rátalál, (meg)lel; kel'-val / vejseñ lad mujems megtalálja a közös nyelvet

mujevems megkerül, előkerül, (meg)találtatik, megtalálják; kodajak a mujevi sehogyan sem lehet megtalálni

mujevks talált tárgy, lelet

mujež (mn ign) (meg)talált, rátalált, (meg)lelt; (h ign) (meg)tálálva, rátalálva, meglelve

mujuk kalászszálla, toklász

mukoro ülep, fenék

mukor tuskó, tönk, rönk

mukstams felbőg (szarvasmarha)

mukstñems bőg (szarvasmarha)

mukšnoms talál; pangot mukšnoms gombát talál

muñamo (el)varázsolás, varázslás; varázslat

muñams (el)varázsol

muñíca varázsló

murdams visszatér, visszafordul, megfordul; vit'ev murdams jobbra fordul

murdavks forduló, kanyar

murnoma dorombolás

murnoms dorombol

muřñema (le)szidás, összeszidás, szidalmazás, korholás, (meg)dorgálás, becsmélés, ócsárolás

muřñems (le)szid, összeszid, szidalmaz, korhol, (meg)dorgál, becsmérel, ócsárol; alamñed'e muřñems egy kicsit/picit/picikét leszid/megdorgál

muskol'amo kigúnyolás, kicsúfolás, gúnyolódás, csúfolódás; gúny

muskol'ams kigúnyol, kicsúfol, gúnyolódik, csúfolódik, gúnyt űz vkiből/vmiből

muškema (ki)mosás

muškema-čovamo (ki)mosás

muškemañ mosás-; muškemañ poroška mosópor; muškemañ sapoñ mosószappan

muškemat mosnivaló, szennyes (ruha); muškemañ jorvaldoma a mosnivaló kiöblítése; muškemañ načtoma a mosnivaló beáztatása

muškems (ki)mos

muškems-čovams (ki)mos

muškića-čovića (ki)mosó; mosónő

muškaj farkas

muškaz sérv; **počomuškaz** köldöksérv

muško (növ) kender (*Cannabis sativa*); **muškokerme** kendernyaláb, egy kéve kender; **muškopiré** kenderföld, kenderrel bevetett föld/mező

muškoń kender-; **muškoń vid'me** kendermag

muškov kenderes

mut'ams (meg)zavar, felzavar, felkavar; **lázít**, zavart/nyugtalan-ságot kelt, vizsályt szít; **meg-rágalmaz**; **ved'** **mut'ams** a vizet felzavarja/felkavarja

mut'ića lázító, zavargást/nyugtalan-ságot keltő, vizsályt szító

muzgořd'ema morgás, dörmögés

muzgořd'ems morog, dörmög, elégedetlenkedik, zúgolódik

muzej múzeum

N

na na, nos; na, kińigańt' **sajik** na fogd / vedd el a könyvet!

naboj bátor, merész, vitéz, szilaj, féktelen, rakoncátlan, csintalan, pajkos, vadóc; **naboj ćorińet'** csintalan kölykök

nabojći bátorság, merészség, vitézség, szilajság, féktelenség, rakoncátlanság, csintalankodás, csínytevés, pajkosság, szertelenség

nabojgadoms felbátorodik, bátorrá/merésszé/szilajjá/féktelenné/rakoncátlanná/csintalanná válik; bátor/merész/szilaj/féktelen/rakoncátlan/csintalan lesz

nabojgal'ems vitézkedik, rakoncátlankodik, csintalankodik, pajkoskodik, szertelenkedik

načko nedvesség, nyirkosság; nedves, nyirkos; **načko košt** nedves/nyirkos levegő; **načko meńel'ks** nyirkos időjárás; **načko peńget'** nedves tűzifa; → **načkos-to** (**načksto**)

načkoći nedvesség, nyirkosság

načkola nedves, nyirkos

načkoma átázás, átnedvesedés

načkoms átázik, átnedvesedik; **pačk načkoms** átázik, bőrig ázik; **čačk-pačk načkoms** csuromvizes lesz, teljesen átázik, bőrig ázik; **seřs načkoms** tetőtől talpig / teljesen átázik; bőrig ázik

načkosto (**načksto**) nedvesen,

nyirkosan; **načkosto** l'išs ved's-
teñt' nedvesen jött ki a vízből

načtnëms (meg)nedvesít, bened-
vesít, beáztat; **nardamo načtnëms**
benedvesíti a törülközőt

načtoma megnedvesítés, bened-
vesítés, beáztatás; **muškemañ**
načtoma a mosnivaló beáztatása

načtoms megnedvesít, benedve-
sít, átnedvesít, beáztat

načtož (mn ign) megnedvesített,
benedvesített, beáztatott; (h ign)
megnedvesítve, benedvesítve, be-
áztatva; **načtož vid'met'** beázta-
tott magvak

najan kacér; gőgös, döllyfös, büsz-
ke; makacs, csökönyös, nyakas;
najan t'ejt'eř kacér lány; **najan**
ćora gőgös/döllyfös/büszke férfi;
najan l'išme makacs/csökönyös/
nyakas ló; → **najansto**

najanči kacérság; gőgösség, büsz-
keség; makacsság, csökönyösség,
nyakasság

najangadoms kacérrá/gőgössé/
büszkévé/makacssá/csökönyös-
sé/nyakassá válik; gőgös/büsz-
ke/makacs/csökönyös/nyakas
lesz

najangal'ema kacérkodás, koket-
tálás, flörtölés; makacskodás

najangal'ems kacérkodik, ko-
kettál, flörtöl; gőgöskodik, ma-

kacskodik, nyakaskodik

najansto kacéran; gőgösen, dölly-
fösen, büszkén; makacsul, csökö-
nyösen; **najansto pejd'eževems**
kacéran felnevet

najav nyíltan; **najav kortams**
nyíltan/őszintén beszél; **najav t'e-**
jems nyíltan cselekszik

najman bazár, piac, vásár; **naj-**
manso bazárban, piacon; **tundoñ**
najman tavaszi vásár

najmun üzér, kupec

naksado rothadt, korhadt, pos-
hadt

naksadoma rothadás, korhadás,
poshadás

naksadoms (el)rothad, (el)kor-
had, (meg)poshad

naksadož (mn ign) (el)rothadt,
(el)korhad, (meg)poshad; (h
ign) (el)rothadva, (el)korhadva,
(meg)poshadva

naksar'ka rothadék, korhadék

naksavtoma (meg)rothasztás,
(el)korhasztás

naksavtoms (meg)rothaszt, (el)-
korhaszt

naksavtož (mn ign) (meg)rot-
hasztott, (el)korhasztott; (h ign)
(meg)rothasztva, (el)korhasztva

nal nyíl; **nal noldams** nyilat kilő, kiereszti a nyilát

nalkoms játszik; cikázik, szikrázik, tündöklük

nalkstams elkedvetlenedik, meg-un, beleun, elege van, megelégel, elmegy a kedve; **nalkstiń ejstet'** meguntalak, elment a kedvem tőled

nalkstavks teher; **staka nalks-tavks** súlyos teher

nalkstavtoms elkedvetlenít, kedvét szegi; untat, zaklat; **eńaldo-maso nalkstavtoms** kérésekkel untat/zaklat

nalkséma játszás, játszadozás; cikázás, szikrázás; játék; **ejkakšoń** **nalkséma** gyerekjáték; **št'olkoso** **nalkséma** cserépjáték

nalksémań játék-; **nalksémań** lavka játékbolt

nalksémapel' játék, játékszer; **ejkakšoń nalksémapel't'** gyermekjátékok

nalksémká játék, játékszer

nalkséms játszik, játszadozik; cikázik, szikrázik; **guńíńese nalkséms** bújócskát játszik; **końčkese nalkséms** hunyócskát/szembekötősdit játszik; **sasińese nalkséms** fogócskát játszik, fogócskázik; **ńakaso nalkséms** babával játszik

nalksíca játszó; játékos; színész; **šaχmatso nalksíca** sakkjátékos

nalkš játék, játékszer; **ejd'eń** **nalkš** gyermekjáték

nalkške játék, játékszer

nalne nyilacska, kis nyíl

nama természetesen, persze, hogyne, magától értetődően; **nama, íst'a** természetesen/persze így van

napušt'ams nekiiramodik, futásnak ered

nar fű, gyp, pázsit; rét, (fn) kaszáló (hely); **narged'** gyp, pázsit; **nargila** gyp, pázsit

naramo (meg)nyírás, lenyírás

narams (meg)nyír, lenyír

nardamka törülköző

nardamo megtörlés, letörlés; törülköző; **ked'nardamo** kéztörlő; **nardamo načńems** benedvesíti a törülközőt

nardams (meg)töröl, letöröl; **čel'ke nardams** port töröl

nardava karácsonyi jóslás/jövendölés (gyűrűk vizesvödörbe rejtésével)

nardavkst ételmaradék

nardaž (mn ign) (meg)törölt, le-
törölt; (h ign) (meg)törölve, le-
törölve

nardnema (nartnema) törlés, tö-
rölgetés

nardnemka (nartnemka) (fn)
törő, törőruha, törőrongy, tör-
lógumi, radír

nardnems (nartnems) töröl,
(meg)törölget, letörölget

nardnevems (nartnevems) tö-
rülkőzik

narića nyíró; fodrász, borbély;
čereň narića fodrász, borbély

narijams befüvesedik, fű nő-
vi/lepi be

narmuń madár; l'ivt'ića narmuń
repülő madár; narmuńt'ne l'iv-
t'it' a madarak repülnek; morića
narmuń énekesmadár; narmuń-
neń madárcsőr, a madár csőre;
narmuńsolmo madárszárny, a
madár szárnya; → narmuń'evks

narmuńeń madár-; narmuńeń či-
l'ed'ema/čol'akadoma/čol'ed'ema
madárcsicsergés; narmuńeń pize
madárfészek; narmuńeń polk/
staja madárraj; narmuńeń šalt
madárricsaj; narmuńeń vešksta-
mo madárfütty

narmuń'evks madárfióka; čil'e-
d'ića narmuń'evks csicsergő/csi-
ripelő/csitelő madárfióka

narod nép; mokšeržań narod
mordvin nép

narodon népi, nép-

naroon réti, rét-

narošna szándékosan, szántszán-
dékkal, akarattal, készakarva;
narošna t'ejiže p'ranzo seřed'i-
čaks szándékosan/szántszándék-
kal betegítette meg magát

nartnema → nardnema

nartnemka → nardnemka

nartnems → nardnems

nartnevems → nardnevems

narvamo kiköltés

narvams kikölt; čipakat narvams
csibéket kikölt

narvavks kiköltött fiókák, fésze-
kalja; čipakań narvavks egy fé-
szekalja kiscsirke

narvavoms kikel (tojásból)

narvička kotlós; kotlóstyúk

nařažams szépen felöltöztet, ki-
csinosít, felékesít, feldíszít; szé-
pen felöltözik, kicsinosodik, rend-
be szedi magát

nařažavks ruha, öltözk; dísz

nařd'e erősség, szilárdság, kitar-

tás, erő

nařd'ev erős, szilárd, tartós, kitartó; **nařd'ev kodst** tartós szöv

nařd'evči erősség, szilárdság, tartósság, erős/szilárd/tartós volta vminek

nařd'evt'eme erőtlen, gyenge; erőtlenül, gyengén

nařd'evt'emeči erőtlenség, gyengeség

nařgamo kigúnyolás, gúnyolódás, csúfolás, csúfolódás, megcsúfolás, meggyalázás

nařgams kigúnyol, gúnyolódik, kicsúfol, csúfolódik, megcsúfol, meggyaláz

nařgića gúnyolódó, csúfolódó; zsarnok

nařt'emks üröm, (növ) fehér-üröm (*Artemisia absinthium*); sepej, prok **nařt'emks** keserű, mint az üröm

nařt'emkseñ üröm-; **nařt'emkseñ čiñe** ürömillat, ürömszag

nařt'emksev ürmös, örömmel benőtt

nařt'emksijams örömmel nővi/lepi be

nařt'emkspulo örömmel benőtt

hely

naslug a jég felszínén levő víz

nasmod'ems mefüt, megver, megcsap, odasóz

nastrug gyalu

natoj sőt; sőt, még ... is/sem; már, egészen

nat' valószínűleg, nyilvánvalóan, bizonyára; **nat'**, **tuś** valószínűleg elment

nauka tudomány

navams bemárt, belemárt

navolgadoms csúszóssá/síkossá válik, csúszós/síkos lesz

navolks nyálka

navolo csúszós, síkos, nyálkás, nyálas; **navolo ki** csúszós/síkos út

navoz, **navos** trágya, ganaj

navozijams trágyas lesz

navséms márt, mártogat

navtamo orrfújás

navtams orrot fúj/töröl, kifújja az orrát

nazola teher; **nazola sajems** leveszi a terhet

no de, hanem

nocaksams ráncigál, huzigál, cibál, zilál, borzol; **čerď'e nocaksams** összeborzolja a haját

nock: **nock t'ejems** megránt, ránt egyet; **nock uskoms** meghúz

nockad'ems megránt, ránt egyet; meghúz; **korticańt' ožado noc-kad'ems** megrántja a beszélő ruhaujját; **šel'mečirkeze nockad's** felhúzta a szemöldökét

nockajems ráncigál, rángat, huzigál, cibál; **pil'ed'e nockajems** fülénél fogva ráncigálja/rángatja, ráncigálja/cibálja a fülét

nockovtoms megránt, ránt egyet; **ožď'at nockovtoms** megrántja a gyeplőt; **ožado nockovtoms** megrántja vkinek a ruhaujját

nockovtovoms megrándul, össze-rezzen, megremeg; **tarkasto nockovtovoms** felpattan a helyéről

nocordams letép, leszakít; **čuvtos-to lopat nocordams** a fáról leveleket tép le, letépi a fáról a leveleket

nocořams tép, szakít, tépdes, szaggat

nogaj nogaj, tatár; **nogajpalaks** (növ) fodrosbogáncs (*Carduus crispus*)

nogod: **nogodso kajsems** jósol, jö-

vendőt mond (eldobva vmiből (babszemből, szilvماغból) negyven darabot)

nojabřa november

nojabřań novemberi; **nojabřań čopoda** novemberi sötét

nokams alkalmazkodik, hozzászokik; próbál, igyekszik, törekszik; **jakšamońeń nokams** alkalmazkodik/hozzászokik a hideghez

noksńems noszogat, ösztökél

nokstams nógat; **alašańt' langs nokstams** nógatja a lovat

nola lé, nedv

nolams megnyal, lenyal, felnyal, kinyal

nolaštoms → **nolažtoms**

nolav leveses, nedvdús

nolavoms megnyalja a száját

nolaža csúszós, síkos; **nolaža ki** csúszós út

nolažtoms (**nolaštoms**) elcsúszik, megcsúszik, lecsúszik; **ej langso nolažtoms** elcsúszik a jégen

noldamo elengedés, eleresztés, leengedés, leeresztés, kiengedés, kieresztés, kibocsátás, kiadás

noldamoń záró-, képesítő-; **noldamoń ekzamen** záróvizsga, képesítővizsga

noldams (el)enged, (el)ereszt, leenged, leereszt, kienged, kiereszt, kibocsát, kiad; **kačamo noldams** füstöt kiereszt/kibocsát; **mańavks noldams** hibát/baklövést követ el, melléfog; **nal noldams** nyilat kilő, kiereszti a nyilat

noldavoms elered, kiszabadul, elszabadul

noldaž (mn ign) (el)engedett, (el)eresztett, leengedett, leeresztett, kiengedett, kieresztett, kibocsátott, kiadott; (h ign) (el)engedve, (el)eresztve, leengedve, leeresztve, kiengedve, kieresztve, kibocsátva, kiadva

noldića elengedő, eleresztő, kiengedő, kibocsátó; ügyelő; **ved'eń noldića** vízáteresztő; **ved'eń a noldića** vízálló, vízhatlan

noldńems (noltńems) enged, ereszt, bocsát

nolgař (fn) taknyos, tejfelesszájú

nolgijams taknyossá válik, taknyos lesz

nolgo takony; **nolgotulo** takonypóc

nolgov taknyos; **nolgov ejkakš** taknyos gyerek

nolšems nyal, (meg)nyalogat, lenyalogat, nyaldos

nolšt: **nolšt t'ejems** megnyal, (meg)nyalint

nolštams megnyal, (meg)nyalint

noltńems → **nodtńems**

nol' nulla, zérus

nominat'iv (nyelv) nominativus, alanyaeset

nona azok

norgoms megcsap, megüt, megver; **kuťmeřeń troks norgoms** hátba vág

noriguj sárkány

normal' eper, számóca, (növ) kertieper, kertszamóca (*Fragaria moschata*)

normal'eń eper-, számóca-; **normal'eń vařeńija** eper dzsem

noronkaj (áll) pacsirta (*Alauda*)

norov¹ gabona, termés, termény; termékeny, termő; **mel'eń norov** a tavalyi/múlt évi termés; **norov nujems-pivsems** betakarítja a termést; **norov moda** termékeny/termő talaj, termőföld; **norovava** a termékenység istennője; → **norovžorč**

norov² természet (emberé), ka-

rakter, jellem; vešola norov
vidám természet; vijevo norov e-
rős/szilárd jellem

norovams igyekezik, törekszik

norovića igyekvő, törekvő

norovov szeszélyes, bogaras, hó-
bortos; nřakacs, önfejű

norovžorč (áll) pacsirta (Alauda)

noskoma szipogás, szipákolás

noskoms szipog, szipákol

noška tompa, életlen; noška pe-
jel' tompa/életlen kés

noškači tompaság, életlenség;
tompultság

noškalgadoms eltompul, tompává
válík, tompa lesz

noškalgavtoms (el)tompít, tom-
pává tesz

noškamoms eltömpul, tompává
válík, tompa lesz

noškstams nekiiramodik, fu-
tásnak ered, eleered

novol'ems lehanyatlik, leereszke-
dik, lerogy; lelóg; křeslas no-
vol'ems karosszékbe ereszkedik;
ked'eń novol'st' kezem lelógott

novol'evks csúszás, csuszamlás

novta kantár; alašańt' přas novta
putoms felkantározza a lovat

nozordams megkarmol, megkar-
col; megüt, megcsap; ked' nozor-
dams megkarmolja a kezét; l'iš-
me lokšoso nozordams ostorral
megcsapja a lovat

nozordavks karmolás, karcolás

nozořams karmol, megkarcol

nu na, no, nos

nučka unoka

nučkińe kisunoka

nučk (nu) keresztül, keresztben,
keresztbe; pakšań-pakšań nučk
tujems árkon-bokron át elindul,
nekivág; krovat'eń nučk mad'ems
keresztben/keresztbe fekszik az
ágyon

nučkamo kimerülés, elcsigázó-
dás, elerőtlenedés; kimerültség

nučkamoma kimerülés, elcsigá-
zódás, elerőtlenedés; kimerültség

nučkamoms kimerül, elcsigázó-
dik, eltikkad, elalél, elerőtlene-
dik; megéhezik, kiéhezik

nučkams¹ kimerül, elcsigázódik,
eltikkad, elalél, elerőtlenedik;
megéhezik, kiéhezik

nučkams² (rá)könyököl

nučkaž (mn ign) kimerült, elcsigázódott, (el)tikkadt, (el)alélt, elerőtlenedett; (h ign) kimerülve, elcsigázódva, (el)tikkadva; (el)alélva, elerőtlenedve, megéhezve, kiéhezve

nučko (áll) csuka (*Esox lucius*)

nučk-pačk keresztül-kasul

nud'ej (növ) nád (*Phragmites communis/vulgaris*); játék

nud'ejbulo (fn) nádas

nud'ején nád-; **nud'ején kasovkst** nádas

nud'něms tétlenkedik, henyél, tesped

nujema aratás; → **nujemalango**

nujemalango aratási idő, az aratás ideje; **saš nujemalangoš** elérkezett az aratás ideje

nujemaň aratási; **nujemaň ška** aratási idő, az aratás ideje

nujems (le)arat

nujems-pivsems learat-kicsépel, betakarít; **norov nujems-pivsems** betakarítja a termést

nujež (mn ign) (le)aratott; (h ign) learatva

nujíca arató

nula rongy; **nulasto** náka rongybaba

nulat-valat ringy-rongy, cókmók, holmi

nulav rongyos; szakadt; **nulav oršamopel'** rongyos/szakadt ruha

nulgod'ema undorodás; undor, utálat

nulgod'ems undorodik, utál

nulgod'íca undorodó, utálkozó

nulgod'ks (**nulgot'ks**) undorító, utálatos, visszataszító, ocsmány, ellenszenves; **nulgod'ks lomaň** utálatos/ellenszenves ember

nulijamo elrongyolódás, szétrongyolódás, rongyossá válás

nulijams elrongyolódik, szétrongyolódik, rongyossá válik, rongyos lesz

nulijaž (mn ign) elrongyolódott, szétrongyolódott; (h ign) elrongyolódva, szétrongyolódva

nulkijams becsipásodik, csipás lesz; **šel'met'ne nulkijašt'** a szemé becsipásodott

nulko csipa

nulkov csipás

nulnoms ing, leng, himbálózik

numolne nyulacska, kis nyúl

numolo (áll) nyúl (*Lepus*); **kudonumolo** (áll) házinyúl (*Oryctolagus cuniculus domesticus*)

numoloń (áll) nyúl-; **numoloń** **ked'** nyúl bőr; **numoloń** **pil'ge** nyúlláb, a nyúl lába

nunolkaj galagonya, (növ) egyfajta galagonya (*Crataegus sanguinea*)

nupal' padlásszoba, manzárdszoba

nupoń moha; **ašo nupoń** (növ) rénszarvaszuzmó, rénzuzmó (*Cladonia rangiferina*); **kil'ejnupoń** zuzmó; **nupońcej** mocsár, láp, ingovány

nupońd'ams mohával betöm/el-tömít/bedugaszol

nupońd'avks moharéteg

nupońev mohás, mohával be-nőtt/beborított

nupońijams bemohosodik, mohás lesz, moha növi/borítja be

nurdo szán, szánkó, szekér, kocsi; **vejke nurdo t'ikše** egy szekér széna

nuřakadoms ringani/ringatózni/himbálózni kezd

nuřakstńems ring, ringatózik,

himbálózik

nuřakstoms megringat, meglen-dít

nuřamka hintaszék

nuřamo ringás, ringatózás, himbálózás

nuřamot hinta; **nuřamoso** **nuřšems** hintázik, hintáztat

nuřams ring, ringatózik, himbálózik

nuřatoms meginog, megremeg, megrezzen

nuřgadoms lekonyul, lekókad, lehorgad; elszontyolodik

nuřgamoms eltikkad, kitikkad, elalél, elerőtlenedik; kiéhezik

nuřgems csepeg, csöpög, folyik; függ, lóg, csüng; **bajgeń-bajgeń** **nuřgems** cseppenként folyik; **suře** **vel'd'e** **nuřgems** egy hajszálon/cérnaszálon függ/múlik; → **ńuřgams**

nuřka rövid, kurta; **nuřka** **čert'** rövid haj; **nuřka** **ponkst** rövid nadrág; **nuřka** **škańe** rövid idő alatt, rövid időn belül

nuřkači rövidség; **škań** **nuřkači** az idő rövidsége

nuřkalgadoma megrövidülés, lerövidülés

nuřkalgadoms megrövidül, lerövidül, rövidebbé válik, rövidebb lesz

nuřkalgadož (mn ign) megrövidült, lerövidült, rövidebbé vált; (h ign) megrövidülve, lerövidülve, rövidebbé válva

nuřkalgavtoma megrövidítés, lerövidítés

nuřkalgavtoms megrövidít, lerövidít

nuřkalgavtož (mn ign) megrövidített, lerövidített; (h ign) megrövidítve, lerövidítve

nuřkińe rövid, rövidke; **nuřkińe přeř** rövid ész/eszű; → **nuřkińeste**

nuřkińeči rövidség

nuřkińeste röviden; **nuřkińeste meřems** röviden mond; röviden szólva, egyszóval; **nuřkińeste meřež** röviden szólva, egyszóval

nuřkińgadoms megrövidül, lerövidül, rövidebbé válik, rövidebb lesz

nuřkińgavtoms megrövidít, lerövidít; **ožat nuřkińgavtoms** megrövidíti a ruha ujját, rövidebbre veszi a ruha ujját; **ška nuřkińgavtoms** lerövidíti az időt

nuřsema ringás, ringatózás, himbálódzás; ringatás; hinta; **nuřa-**

moso nuřsema hintázás, hintáztatás

nuřsems ring, ringatózik, himbálózik; ringat; **nuřamoso nuřsems** hintázik, hintáztat

nuřt'amka tölcser

nuřt'amo megtöltés, beleöntés, beöntés

nuřt'ams (meg)tölt, (bele)önt, beönt; **ked'ges ved' nuřt'ams** edénybe vizet tölt

nuřt'ńems tölt, töltöget, önt, öntöget

nusmakadoma elszomorodás, nekikeseredés, szomorúság, bánat; levertség, csüggedés

nusmakadoms elszomorodik, nekikeseredik, elcsügged, levertté/csüggedtté válik

nusmańa szomorú, bánatos, elkeseredett, levert, csüggedt; **nusmańa čama** szomorú arc; **nusmańa varštavks** szomorú/bánatos tekintet/pillantás; → **nusmańasto**

nusmańači szomorúság, bánat, elkeseredettség, csüggedtség

nusmańasto szomorúan, bánatosan, elkeseredetten, leverten, csüggedten; **nusmańasto vanoms** szomorúan/bánatosan/elkeseredetten néz

nuvara lekonyult, kókadt, bánatos, levert, csüggedt; **nuvara taradt** lekonyult faágak

nuvargadoms lekonyul, elkókad, lekókad, lehorgad; elszontyolodik; **cécat'ne nuvargadst'** a virágok lekonyultak; **viřes nuvargadš** az erdő elkókadt

nuvargadož (mn ign) lekonyult, elkókadt, lekókadt; (h ign) lekonyulva, elkókadva, lekókadva; **ki-l'ejeñ nuvargadož taradt** a nyírfa lekonyult ágai

nuvargavtoms elkókaszt, lehorgaszt; elszontyolodásra késztet

nuvaža álmos, aluszékony

nuvažemema (el)szunnyadás, elszenderedés; szendergés, álmos-ság; **nuvažemema sajiže** erőt yett rajta az álmos-ság, elkapta az álmos-ság

nuvažememañ szunnyadó, szendergő, álmos; **nuvažememañ jo-žoso** szendergő állapotban, félálomban

nuvažemems elszunnyad, elszenderedik

nuvažemt'ems elszenderít, álmos-ságot hoz/kelt

nuvaževema szunnyadás, szendergés, álmos-ság

nuvaževemañ szunnyadó, szen-

dergő, álmos

nuvaževems elszunnyad, elszenderedik

nuvšema szunyókálás, bóbiskolás, szendergés, álmos-ság

nuvšems szunyókál, bóbiskol, szendereg

nužaks lusta, rest, tunya; **nužaks tonavtníca** lusta diák; → **nužakssto**

nužaksči lustaság, restség, tunyaság

nužakssto lustán, tunyán; **nužakssto tonavtníems** lustán tanul

nužaldoma lustálkodás, henyélés, tespedés

nužaldoms lustálkodik, henyél, tesped

nužalgadoma ellustulás, eltu-nyulás

nužalgadoms ellustul, eltunyl

nužalgadož (mn ign) ellustult, eltunylt; (mn ign) ellustulva, eltunylva

nuža szükség, nincstelenség, ínség, szegénység, nyomor

nužači szükség, nincstelenség, ínség, szegénység, nyomor

N

ńaka baba; **ńakaso** nálksems bá-
bával játszik; **nulasto** ńaka
rongybaba

ńed' nyél, fogantyú, fogó, marko-
lat; **kojmeńed'** lapátnyél; **lok-
šońed'** ostornyél; **pejel'ńed'** a kés
nyele/markolata; **peńčńed'** ka-
nálnyél, a kanál nyele

ńed'akšnoms felfűzőget, felaggat,
felerősítget

ńed'ams felfűz, felakaszt, felerő-
sít; belekapaszkodik, megkapasz-
kodik, megragad; **erget' ńed'ams**
gyöngyöt fűz

ńed'avks tusa, közelharc, csata,
ütközet, összecsapás

ńed'ks (**ńet'ks**) szár, szál, nyél;
szár és levélzet (gyöknövények
föld feletti része); **t'íkšeńed'ks**
fűszál; **lopańed'ks** levélnyél, a le-
vél nyele; **modamańńed'ks** bur-
gonyaszár, burgonyabokor,
krumplibokor; **ińzejńed'ks** mál-
nabokor

ńed'l'a (fn) hét; **er'va ńed'l'a** min-
den héten; **ńed'l'ań jutaž** egy hét
múlva; **si ńed'l'asto** a jövő/követ-
kező; → **ńed'l'aći**; → **ńed'l'aćin**

ńed'l'aći (fn) vasárnap; **t'ėci ńed'-
l'aći** ma vasárnap van; **ńed'-
l'aćiste** (hsz) vasárnap; → **ńed'-
l'aćiva**

ńed'l'aćin vasárnapi; **ńed'l'aćin**
bazar vasárnapi piac; **ńed'l'aćin**
čokšneva vasárnapi estéken, va-
sárnap esténként; **ńed'l'aćin ojm-
sema** vasárnapi pihenés

ńed'l'aćiva vasárnaponként; **ńed'-
l'aćiva ojmset'ano** vasárnapon-
ként pihenünk

ńed'l'ań heti, egyhetes

ńegat'ivnoj tagadó

ńej most; **ńej tujan** most elme-
gyek

ńejaviks látható; érzékelhető,
megfigyelhető, észrevehető

ńejavks látvány; látomás, jelenés,
vízió, kísértet, fantom

ńejavoms látszik, látható; meg-
mutatkozik, előtűnik; **vasoldo**
ńejavi messziről látszik/látható;
juv-jav ńejavš alig látszott

ńejema (meg)látás; találkozás, vi-
szontlátás; **ńejemazonok** viszont-
látásra!

ńejems (meg)lát; **vasolov ńejems**
messzire lát; **mejel'ćed'e ńejija**
utoljára láttam

ńejeń mostani, jelenlegi, mai; **ńe-
jeń ška** jelen idő; **ńejeń škań** je-
len idejű

ńejevks látvány; látomás, jelenés,
vízió, kísértet, fantom

ńejjá láto

ńejke (most) mindjárt, rögtön, a-zonnal, tüstént, nyomban; ńejke si mindjárt/rögtön jön

ńekak úgy látszik, valószínűleg, bizonyára; ńekak, piżeme tuji úgy látszik, eső lesz

ńeke ugyanezek, éppen/pontosan ezek

ńel'gema elvevés, elszedés, elragadás

ńel'gems elvesz, elszed, elragad; mecke ńel'gems elveszi a labdát

ńel'gića elvevő, elszedő, rabló, bitorló

ńemeć (fn) német; kavto ńemeć' két német

ńemećeń (mn) német; ńemećeń kel' német nyelv

ńeř csőr; orr, ormány; (kés)hegy; narmuńńeř madárcsőr, a madár csőre; jakśargoń ńeř kacsacsőr, a vadkacsa csőre; šeńżeń ńeř kacsacsőr, a kacsa csőre; tuvońeř a disznó orra/ormánya; pejel'ńeř késhegy, a kés hegye

ńeřams szurkál, bökdös

ńeřata varsa

ńeřatoms kicsírázik, kisarjadzik, kikel

ńeřavkst vetés, hajtás, sarj, csíra

ńeřavtoms kicsírázik, kisarjadzik, kikel; (ki)csíráztat; modamařt'ńe ńeřavtś' a burgonya kicsírázott; vid'met' vid'emado ikel'e ńeřavtoms csíráztatja a magot a vetés előtt

ńeřgaz (áll) borz (Meles meles)

ńeřgems beletapos; rudazs ńeřgems sárba tapos; modas keveńt' ńeřgems a követ beletapossa a földbe

ńeřgstams (ńeřkstams) beleszúr, belebök, beledőf; surso ńeřgstams ujjal belebök

ńeřńema untatás, kunyerálás, nyafogás

ńeřńems untat, kunyerál, nyafog

ńeřńića untató, kunyeráló; nyafogó, nyafka; ńeřńića ejkakś nyafogó/nyafka gyermek

ńeške méhkas, kaptár; ńeškepiře méhes; ńeškevani méhész; ńeškevel'e méhraj

ńet' ezek

ńet'ks → ńed'ks

ńevel'd'ems megkopaszt, kitép, megtép, megnyúz, lenyúz; saraz ńevel'd'ems megkopasztja a tyúkot

ńewel'd'eż (mn ign) megkopasztott, kitépett, megtépett, megnyúzott, lenyúzott; (h ign) megkopasztva, kitépve, megtépve, megnyúzva, lenyúzva

ńewel'ema hámlás, vedlés, kopás

ńewel'ems (le)hámlik, (le)vedlik, (el)kopik

ńeვენ'ća szecska (szalmából)

ńevt'ams megkopaszt, kitép, megtép; **saraz ńevt'ams** megkopsztja a tyúkot

ńevt'aż (mn ign) megkopasztott, kitépett, megtépett; (h ign) megkopasztva, kitépve, megtépve; **ńevt'aż saraz** megkopasztott tyúk

ńevt'ema (meg)mutatás, bemutatás, rámutatás; utalás, hivatkozás; **asatikseń ńevt'ema** rámutatás a hiányosságokra/fogyatékokosságra; **ńevt'ema sur** mutatóujj

ńevt'emań mutató-; **ńevt'emań sur** mutatóujj; **ńevt'emań mes-tojimeńija** (nyelv) mutató névmás

ńevt'ems (meg)mutat, bemutat; **babań pešt'e ńevt'ems** fügét/fityiszt mutat; **użo, mon t'et' ńev-t'an** várj csak, majd én megmutatom neked!

ńevt'evks példa, mutatvány, útmutató; **vad'ra ńevt'evks** jó pél-

da

ńevt'eż (mn ign) (meg)mutatott, bemutatott; (h ign) megmutatva, bemutatva; **ńevt'eż il'ved'evks** megmutatott hiba

ńevt'ića (be)mutató; **l'emeń ńev-t'ića** névmutató

ńevt'ńems (meg)mutat, megmutogat

ńeże támasz, támaszték

ńeżed'ekšńems támaszkodik

ńeżed'ema támaszkodás, támasz, támaszték

ńeżed'ems támaszkodik, nekidől; (meg)támaszt; **keńeńepakań langs ńeżed'ems** könyökére támaszkodik

ńeżemonda hosszú bot

ńi feleség; **ńiks sajems** feleségül vesz

ńikńet'ems szipog, hüppög, csuklik (a sírástól)

ńikśema szagolgatás, szimatolás, szaglászás

ńikśems (meg)szagol, szimatol, szaglászik

ńikšt'ams megszagol, szippant egyet

ńil'e négy; ńil'e ejkakšt négy
gyermek; → ńil'ev

ńil'eće negyedik; ńil'eće pel'ks
negyedik rész/fejezet; → ńil'eće-
d'e

ńil'ećed'e negyedszerre, negyed-
ízben

ńil'ekšt' négyszer

ńil'ema (le)nyelés

ńil'emat torokgyulladás, mandu-
lalob, torokgyík, (orv) angina

ńil'ems (le)nyel; ćelańek ńil'ems
egészben lenyel

ńil'enk → ńil'eńk

ńil'enst négy pár

ńil'enzams megnégyszerez

ńil'enzavoms megnégyszereződik

ńil'eńek mi négyen/négyesben

ńil'eńest ők négyen/négyesben

ńil'eńgemeń negyven

ńil'eńgemeńće negyvenedik

ńil'eńgemeń kavkso negyven-
nyolc

ńil'eńgemeń kavto negyvenkettő

ńil'eńgemeń kolmo negyvenhá-

rom

ńil'eńgemeń koto negyvenhat

ńil'eńgemeń ńil'e negyvennégy

ńil'eńgemeń śisem negyvenhét

ńil'eńgemeń vejke negyvenegy

ńil'eńgemeń vejkse negyvenki-
lenc

ńil'eńgemeń vet'e negyvenöt

ńil'eńgirda négyszer, négyszere-
sen, négyrét; końovońt' ńil'eń-
girda meńd'ams a papírt négyrét
hajtja

ńil'eńk (ńil'enk) ti négyen/né-
gyesben

ńil'eń-ńil'eń négy-négy, négyesé-
vel, négyet-négyet

ńil'eśadt négyszáz

ńil'ev négy felé, négyrét; końo-
vońt' ńil'ev meńd'ams a papírt
négyrét hajtja

ńil'evks (fn) nyelet, korty; vejke
ńil'evks egy korty

ńil'evems lenyelődik, lenyelik

ńil'ged'ema megcsömörlés, telí-
tődés

ńil'ged'ems megcsömörlik, elte-
lik, tele/elege/torkig van

ńil'ks kocsány, szár, szál, a tű foka; **ćećañil'ks** a virág szára, virágszál; **salmuksńil'ks** a tű foka

ńil'ńems nyelv, nyeldek

ńil't'akadoms émelyeg; elege/torkig van; **ńil't'akadiń t'eń ejste** elegendem van belőle, torkig vagyok vele

ńil't'ańa émelyítő, émelygős, érzélgős; **ńil't'ańa vajgel'** érzélgős hang

ńimil'av lepke, pillangó; **ašo ńimil'av/kapstańimil'av** (áll) káposztalepke (Pieris brassicae); **ćiń ńimil'av** nappali pillangó

ńirežd'ema szipogás, hüppögés, sírdogálás, kesergés

ńirežd'ems szipog, hüppög, sírdogál, kesereg

ńiške Nyiske (isten az erza mitológiában); **ńiške paz** Nyiske isten

ńizańa anyós (a feleség anyja)

ńizel'd'ems vicsorog, vicsorít; vigyorog; **kiskaš ńizel'd'íńze pejenze** a kutya a fogát vicsorította

ńurğams csepeg, csöpög, folyik; függ, lóg, csüng; → **ńurğems**

O

obed ebéd; **obed pid'ems-pañems** ebédet főz/készít; **obedte ikel'e** ebéd előtt; **obedte mejl'e** ebéd után; → **obedjondo**; → **obedjonks**; → **obedjonksoń**; → **obedjono**; → **obedjonov**; → **obedžka** (obedška)

obedamo ebédelés

obedams (meg)ebédel; **kudoso obedams** otthon ebédel

obedjondo délről (égtáj)

obedjonks dél (égtáj)

obedjonksoń déli (égtáj); **obedjonksoń mastort** déli országok

obed jono délen (égtáj)

obed jonov délre / dél felé (égtáj), déli irányba

obedžka (obedška) dél (idő), ebédidő; **obedžkasto** délben, ebédidőben; **obedžkańe** délben, ebédidőben

obid'ams megsért, megbánt

obižams megsért, megbánt

ob්රad szertartás; **svad'bań ob්රad** esküvői szertartás

obstojat'el'stva (nyelv) határozó; **tarkań obstojat'el'stva** (nyelv) helyhatározó

obuča természet (emberé), karakter, jellem; **vjev obuča** erős/szilárd jellem

obuška foka vminek; **užereobuška** a fejsze foka

očko teknő

od új; fiatal, ifjú; **avol'** **od** nem új/fiatal; **paro šeñeñ**, **ki siřestejak** **od** jó annak, aki öregkorában is fiatal; **šed'e** **od** fiatalabb, újabb; **od kudo** új ház; **od čora** fiú, legény, fiatalember; fiatal férfi; **od lomañ** fiatal ember; **odava** mostohaanya; **odd'et'a** (**od t'et'a**) mostohaapa; → **odov**; → **ods**; → **odsto**; → **od'irva**

odar tőgy

odaškadoms → **odažkadoms**

odaškavtoms → **odažkavtoms**

odaža káposztalevél; **odažalopa** (növ) martilapu (Tussilago farfara)

odažkadoms (**odaškadoms**) elsápad, sápadttá válik, sápadt lesz

odažkavtoms (**odaškavtoms**) elsápaszt, sápadttá tesz

odksči (**otksči**) fiatalság, fiatalkor, ifjúság, ifjúkor

odkspora (**otkspora**) fiatalság, fiatalkor, ifjúság, ifjúkor

odkstomoms (**otkstomoms**) megfiatalodik, megújul

odkstomtoms (**otkstomtoms**) megfiatalít, megújít

odnasum barát, barátnő; szerető, kedvese vkinek

odne fiatalka

odolgadoms megfiatalodik

odoñija boglya, kazal, asztag

odov újra, újból, ismét, még egyszer; **odov t'ejems** újra megcsinál, még egyszer megcsinál/elkészít

ods újjá; újra, ismét; újonnan; **ods čačoms** újjászületik; **ods čačoma** újjászületés; **ods l'ad'ams** újjáépít, helyreállít, restaurál; **ods t'ejems** újjáalakít, átalakít, átdolgoz; újjáépít, átépít; **ods t'ejema** újjáalakítás, átalakítás, átdolgozás; újjáépítés, átépítés; **ods vel'mev'tems** újjáéleszt, újraéleszt

odsto fiatalon; fiatal korban; **odsto sodil'iñ lamo morot** fiatal koromban sok dalt tudtam

od'ams (játékban) vezet/igyekszik/törekszik/iparkodik

od'i; **od'i jalga** játszótárs

od'irva menyasszony; menyecske, fiatalasszony; **avarkšñica** **od'irva** sírdogáló menyecske; **od'irva čijams** feleségül kér,

megkér, eljegyzí a menyasszonyt

od'írvañ menyasszony-; menyecske-, fiatalasszony-; od'írvañ čijamo a menyasszony megkérése/eljegyzése, lánykérés

oj¹ jaj!

oj² vaj, olaj; činžaramooj napraforgóolaj; kañsoroj kenderolaj; kotkudavoj hangyasav; pičeoj fenyőgyanta; ojse kši vad'ems kenyeret megken vajjal; oješ kořšakadš a vaj megavasodott; ojbel' ürüzsír

oja barát, barátñ

ojači barátság

ojaksči barátság

ojañ baráti, barátságos; ojañ l'ezks baráti segítség

ojat-jalgať barátok, barátñok, cimborák

ojev vajas, olajos; ojev šukoro vajaslepény; → ojevste

ojevste vajasan, olajosan; vajasra, olajosra; ojevste vad'ems jól beken vajjal/olajjal

ojjams bevajazódik, beolajozódik, vajassá/olajossá válik, vajas/olajos lesz

ojjajtoms bevajaz, beolajoz

ojkstams feljajdul

ojmamo nyugalom, megnyugvás; pihenés; šed'ejojmamo lelkinyugalom, megnyugvás

ojmams megnyugszik, lecsillapodik, elcsendesedik, lecsendeseedik, elcsitul; megpihen

ojmavks nyugalom, megnyugvás

ojmavtoms megnyugtat, lecsillapít, lecsendesít, elcsitít, pihentet; ejkakš ojmavtoms megnyugtatja/lecsillapítja/elcsitítja a gyereket

ojmaževems lepihen, pihenni kezd

ojme lélek, lélegzet; lelkiismeret; ojmekošť lélegzés, légzés

ojmeči szívélyesség, őszinteség

ojmečin szívélyes, őszinte, bensőséges, meghitt; ojmečin kortamo meghitt beszélgetés

ojmeñ lelki; ojmeñ maziči lelki szépség

ojmet'ks (a halottra emlékeztető) emléktárgy

ojmšema pihenés; kizeñ ojmšema nyári pihenés, nyaralás; ned'l'ačin ojmšema vasárnapi pihenés; ojmšemste kišt'ems-morams pihenésképpen szórakozik

ojmšems pihen, pihenget; **ńed'**-**lačiva** ojmšet'ano vasárnaponként pihenünk; **čiremems** ojmšeme ledől pihenni

ojmšića (mn ign) pihenő

ojšems letelepedik, elhelyezkedik, helyet foglal, leül

ojševems elhelyezkedik

ojševt'ems elhelyez, leültet

ojt'-vel'kst tejtermék(ek)

okojńiki végre, végül, végül is; okojńiki sas végre megérkezett

okol'ća falu vége/széle/környéke

okt'abŕa október; okt'abŕasto október

okt'abŕań októberi; okt'abŕań čit' októberi napok

olams kifakul, színét veszti

olańa fakó, színehagyott, kifakult

olaytoms kifakít, elszíntelenít, színtelenné tesz

olaž (mn ign) kifakult; (h ign) kifakulva

olgo szalma; olgošuvorks egy csomó/marék szalma

olgoń szalma; olgoń gogo szal-

mabábu; olgoń kudopŕa szalma háztető, zsúptető; olgoń lato szalmatető

ologa rúd, pózna

oloža fémmel bevon

ol'a szabadság

ol'ači szabadság

ol'aksči szabadság

ol'akstomoma megszabadulás, felszabadulás

ol'akstomoms megszabadul, felszabadul, szabaddá válik

ol'akstomtoma megszabadítás, felszabadítás

ol'akstomtoms megszabadít, felszabadít, szabaddá tesz, szabadon bocsát

ol'ań szabad

ombo más, másik; másféle; ombo mastor külföld, idegen ország; ombo mastoroń külföldi, idegen országbeli

omboće második, másik; omboće čĩe második nap; omboće čĩne (hsz) másnap; omboće etaž első emelet, második szint; omboće pel'ks második rész/fejezet; vejke — omboće egyik — másik

ombońgirda másodszor, még

egyszer

on álom; **mazij on** szép álom

onava esküvői kibitka (fedeles kocsi, amin a menyasszonyt viszik)

ongića ugató; **ongića kiska** ugató kutya

ongij ugató

ongoma ugatás; **kiskañ ongoma** kutyaugatás

ongoms ugat; **kiskaš ongi** a kutya ugat

ongož ugatva

onks mérték; **kuvalmoñ onks** hosszsmérték

onkstamo mérés; mérőeszköz

onkstams (meg)mér, kimér, lemér; **ki onkstams** utat (ki)mér

onkstića mérő; **modaň onkstića** földmérő

onkšt' zabla; **onkšt' pořems** zabláját rágja

onkšt'ams felkantároz, felszer-számoz

ono íme ott, ott ni, nini

opamoms elcsendesedik, lecsendesedik, lecsillapodik, csillapul,

elcsitul, megnyugszik

opamovtoms elcsendesít, lecsendesít, lecsillapít, elcsitít, megnyugtat

opams elakad, beleakad, megreked, ott reked

opaña fülledt meleg/levegő; fülledt; **ušoso opaña** fülledt meleg van; **opaña ve** fülledt éjszaka

opaňadoms befülled, fülledtté válik, fülledt lesz

opera opera; **operaso morams** operában énekel

opšt: **opšt mol'ema** csend, béke, nyugalom; **opšt mol'ems** hallgat, csendben van; **opšt meřems** elcsendésedik, lecsendésedik, lecsillapodik, csillapul, elcsitul, elhallgat, megnyugszik

optat'iv (nyelv) optativus, óhajtó mód

optat'iveň (nyelv) optativusi, óhajtó módú

or (szörme)bunda; **oroš ašt'i pek pit'ņejste** a bunda nagyon sokba kerül

ordadoma sértődés, megbántódás; szeszély

ordadoms megsértődik, megbántódik; rossz néven vesz; szeszélyeskedik, makacskodik

ordakš sértődékeny; szeszélyes, kiszámíthatatlan, bogaras, hóbor-tos; szeszélyes gyermek

ordal'ems megsértődik, meg-bántódik; rossz néven vesz; sze-szélyeskedik

orgań élesztős; orgań čapaks élesztős tészta

orgat élesztő

orgod'ema (el)menekülés, (meg)-szökés

orgod'ems elmenekül; megszö-kik; elfut, elszalad

orgod'evems megmenekül

orgod'ež (mn ign) (el)menekült, (meg)szökött; (h ign) (el)mene-külve, megszökve, elfutva, elsza-ladva

orgod'íca (el)menekülő; szöke-vény

orma betegség, kór, vész, baj; ožo orma sárgaság; šed'ejorma szív-betegség, szívbaj; urgat'ež orma nyavalyatörés, epilepsziás roham; ormameńks gyógyszer, orvosság

ormalgadoma megbetegedés; be-tegség

ormalgadoms megbetegszik, meg-betegedik, beteg lesz

ormaskadoms → ormazkadoms

ormaskal'ems → ormazkal'ems

ormav beteg; ormav lomań beteg ember

ormaza veszett; ormaza kiska veszett kutya

ormazkadoms (ormaskadoms) megveszik, esztét veszti, feldühö-dik

ormazkal'ems (ormaskal'ems) dühöng, tombol

oromka tölcser

orovt rakás, halom, kupac

orožija jós, varázsló, kuruzsló

orožijamo jóslás, varázslás, ku-ruzlás

orožijams jósol, varázsol, ku-ruzsol

oršakšnoms (fel)öltözik, (ruhát) felölt/felvesz

oršamo (fel)öltözés; ruha, ru-házat, öltözék, öltözet, viselet

oršamopel' ruha, ruházat, öltö-zék, öltözet, viselet; vańks orša-mopel' tiszta ruha; ekšel'amoń oršamopel' fürdőruha; oršamo-pel' stams ruhát varr

oršams (fel)öltözik, (ruhát) fel-ölt/felvesz; l'embeste oršams melegen öltözik; šoždasto or-

šams nem melegen / könnyen/
lazán öltözik

oršams-kařšems öltözik, öltöz-
ködik, ruházkodik; öltöztet

oršavks ruházat, öltözék, öltözet,
viselet

oršavkst-kařševkst ruházat, öltö-
zék, öltözet, viselet

oršavt ruházat, öltözék, öltözet,
viselet

oršaž (mn ign) felöltözött, (ru-
hát) (fel)öltött; (h ign) felöltözve,
(ruhát) (fel)öltve

oršněms (fel)öltözik, (fel)öltözkö-
dik, (ruhát) (fel)ölt/(fel)vesz

orta kapu; **ortaikeľ'ks** kapu előt-
ti hely, kapubejáró; **ortakočkařa**
ajtósarok, sarokvas, ajtópánt; **or-
talango** kapu előtti hely, kapube-
járó

orvo kelés, tályog, furunkulus

original eredetije vminek

oska labda

osks → **ozks**

osnova alap; (nyelv) tő, szótő; **ke-
ľ'eň osnova** (nyelv) alapnyelv

osnovnoj fő, alapvető

ostatka utolsó; **ostatka raz** utoljára;

ra; → **ostatkado**; → **ostatkaks**

ostatkado utoljára, utolsó alka-
lommal

ostatkaks utolsónak, utolsóként;
ostatkaks sams utolsónak/utol-
sóként érkezik

oš város

oške városka, kisváros

ošoň városi, város-; **ošoň eřića** vá-
rosi lakos, városlakó; **ošoň kunš-
ka** a város közepe, városközpont

otksčĩ → **odksčĩ**

otkspora → **odkspora**

otkstomoms → **odkstomoms**

otkstomtoms → **odkstomtoms**

otraz cipő

otroska hajtás, sarj

otvečamo felelet, válasz

otvečams felel, válaszol

ot'ma szakadék, (be)mélyedés

oveš teljes erővel/erejével/erő-
ből/erejéből; **oveš čijems** teljes e-
rővel fut

ovše teljesen, egészen, végképp;
tagadó mondatban: egyáltalán;
ovše jomams teljesen/végképp

eltűnik; ovše pšilgadiń teljesen
kimelegedtem/megizzadtam; t'e
ovše malaček egészen közel van;
ovše valdomgadś már egészen
megvirradt

ovto (áll) medve (Ursus); at'a-
kaovto hím medve; → ovtoumař,
ovtumař; → ovtoumařeń

ovtola mackós, ügyetlen, suta, c-
setlen, lompos

ovtoń medve-; ovtoń pize medve-
barlang; ovtoń čurka (nőv) med-
vehagyma (Allium ursinum); ov-
toń bajaga (nőv) harangvirág
(Campanula); ovtoń bal'aga hóvi-
rág, (nőv) kikeleti hóvirág (Ga-
lanthus nivalis)

ovtořńik kedd; ovtořńikste ked-
den

ovtořńikeń keddi

ovtot-vergizt (ovtt-vergizt) vadál-
lat(ok), fenevad(ak)

ovtoumař, ovtumař (nőv) vadró-
zsa, gypűrőzsa, csipkerőzsa (Ro-
sa canina)

ovtoumařeń vadrőzsa-, gypü-
rőzsa-, csipkerőzsa-; ovtoumařeń
jagoda csipkebogyó, hecsedli

ovtumař → ovtoumař

ozado űlve; ozado ašt'ema űlő
helyzet; ozado ašt'ems űl, űlő
helyzetben van; ozado ašt'ekš-

ńems elűldögél-vhol

ozamka űlőke, űlés, széķ

ozamo (le)űlés; űlőke, űlés, széķ;
ozamo tarka űlőhely

ozams(le)űl, felűl; jožoček/mala-
ček ozams egymás mellett űl;
kíńgak el'es ozams valakinek az
őlébe űl

ozavks űledék, lerakódás

ozavoms leűl (váratlanul, önkén-
telenűl)

ozavtoms (le)űltet; čuvto ozav-
toms fát űltet

ozks (osks) ima, imádság, fohász;
áldozat; ozks vet'ams áldozatot
mutat be

ozńića imádkozó, fohászķodó; oz-
ńića ava imádkozó asszony

ozńoma imádkozás, fohászķodás;
feláldozás

ozńomań imádkozó, imádkozási;
imádságos, ima-; ozńomań kudo
imaház

ozńoms imádkozik, fohászķodik;
(fel)áldoz

ozorńoj hatalmas, őriási; ozorńoj
kudo hatalmas ház/épűlet

ozorovams pajkosķodik, csinta-
lankodik, huncutķodik, mókázik

ozorovića pajkoskodó, csintalan-
kodó; pajkos, huncut, csintalan

ożamo hancúrozás, lármázás;
bajlódás, vesződés, bíbelődés,
pizsmogás, pepecselés

ożams hancúrozik, lármázik;
bajlódik, vesződik, bíbelődik,
pizsmog, pepecsel; **kudoso ożams**
otthon pepecsel

ożasket' → **ożazket'**

ożata áldozópap

ożaz (áll) veréb (*Passer*); **ożaztne**
čil'ed'it' a verebek csiripel-
nek/csitvitelnek

ożazket' (**ożasket'**) (csill) Fiastyúk

ożazon' veréb-; **ożazon' pize**
verébfészek; **ożazon' višpil'a** ne-
felejcs, (növ) parlagi nefelejcs
(*Myosotis arvensis*)

ožića bajlódó, vesződő, pizsmogó,
pepecselő

oža (ruha)ujj; **t'ejniŋgavtož ożat**
(le)szűkített ruhaujj; **ożat i-**
l'ešt'ams feltűri/felgyűri a ruha
ujját; **ożat kuvalgavtoms** meg-
hosszabbítja/leereszti a ruha uj-
ját; **ożat nuŋkiŋgavtoms** megrö-
vidíti a ruha ujját, rövidebbre
veszi a ruha ujját; **ożado noc-**
kad'ems/nockovtoms megrántja
vkinek a ruhaujját; **ożajur**
karöltő, karkivágás; **ożape** fel-
hajtás (ruhaujjon), kezelő,

mandzsetta

ožd'a kantárszár, gyeplő; **ožd'at**
nockovtoms megrántja a gyeplőt

ožiŋe sárgácska; sárgás

ožo sárga, sárgaság; **ožo t'us** sár-
ga szín; **ožo orma** sárgaság; **ožo**
kurkanolgo kankalin, (növ) egy-
fajta kankalin (*Primula officina-*
lis); **ožo l'il'ija** (növ) pireneusi li-
liom (*Lilium pyrenaicum*); **ožo**
pulo (áll) sárgarigó, aranymálin-
kó (*Oriolus oriolus*); **ožo romaš-**
ka (növ) körömvirág (*Calendula*
officinalis); **ožo tvetka** (növ) bog-
láros szellőrózsa (*Anemone ra-*
nunculoides); **ožo ved'lukš** tavi-
rózsa, (növ) sárga tavirózsa, sár-
ga vízitök (*Nuphar luteum*); →
ožokov; → **ožokovoŋ**

ožokov október

ožokovoŋ októberi

ožola sárgás

ožoldoms sárgállik

ožolgađoms megsárgul, elsárgul,
sárgává válik, sárga lesz; **fotog-**
rafijaš ožolgađs a fénykép meg-
sárgult

ožoz sárgás

ožoz-jakšt'eŋe narancssárga, na-
rancsszínű

P

pača kendő; szárny; **pařsejeń**
pača selyemkendő; **narmuńeń**
pača madárszárny, a madár szárnya

pačkams bepiszkít, beszennyez, bemocskol

pača (áll) menyét (*Mustela nivalis*)

pačalgo serpenyő, palacsintasütő

pačalkše palacsinta

pačk (hsz. nu) át, keresztül; **pačk kel'mems** áthűl, átfagy; **pačk načkoms** átázik, bőrig ázik; **suvoń pačk** a ködön át; **tandadomań pačk** az ijedségtől, az ijedtségtől, a rémülettől; **pačkl'ivks** pattanás, pörsenés, sömör

pačkod'ema megérkezés

pačkod'ems megérkezik, eljut, elér, odaér; **l'ejeń vid's pačkod'ems** eljut a folyóig; **bujs pačkod'ems** célba ér

pačkol'ems (meg)érkezik, (el)jut, elér

pačt'amo közlés, tudatás, eljuttatás

pačt'ams közöl, tudat, eljuttat; **kul'a pačt'ams** hírt közöl; **val pačt'ams** üzen

pajme keresztgerenda, keresztfa

pajstomo szerencsétlen, nyomorult

pajstomoči szerencsétlenség, nyomorúság

pakams jár, kel

pakař fészű; csont

pakoro konkoly. (növ) vetési konkoly (*Agrostemma githago*)

pakša mező; **pakšaćirkun** (áll) szöcske (*Tettigonia*); **pakšapovo** (áll) fogoly (*Perdix perdix*); **pakšačurka** (növ) egyfajta mezeihagyma (*Allium rotundum*)

pakšań mezei, mező-; **pakšań t'evt' t'ejems** mezei munkát végez

pakša gyermek, gyerek

pakštordoms recseg, ropog, patog, csikorog; **peńget'ne pakštordit'** a tűzifa ropog

pakšt'ad'ems pukkant, durrant, csattant

pal darab, falat, szelet; **sivel'bal** (**sivel' pal**) húsdarab, hússzelet

palaks (növ) csalán (*Urtica*); **pićipalaks** (növ) nagycsalán (*Urtica dioica*); **palaksnarmuń** (áll) vörösbegy (*Erithacus rubecula*)

palaksoń csalán-

palamo (meg)csókolás; csók; **pši**
palamo forró csók

palams (meg)csókol; **pšiste pala-**
tan forrón csókollak

palikandal kén

palimoda tűzeg

palmañ oszlop, pillér; **palmañs**
ért'evems oszlopnak ütközik

paloma (meg)égés, elégés

paloms (meg)ég, elég, leég; **ča-**
torso/pukštorso **paloms** ropogva
ég

palšems csókol, csókolgat, össze-
csókol

pal'a ing

pal'd'ams ráragad, beleragad,
rátapad, hozzátapad; megakad,
felakad, beleakad, fennakad

pal'd'ej sógor (a lánytestvér férje)

pal'to kabát; **t'el'eñ** **pal'to** télika-
bát; **pal'to** **kajams** leveti a ka-
bátját

pamořd'ems szétmorzsol, porrá
tör/zúz, összetör, összezúz

pamořems szétmorzszálódik, szét-
mállik

pamořks morzsa, darabka, tör-
melék; **kšipamořks** kenyérmor-

zsa

pamšams eszeget, eddegél,
nyammog

panadića tolakodó, lerázhatatlan;
kullancs (emberről)

panadoms tolakodik, alkalmat-
lankodik

panar ing; **ćorañ** **panar** férfiing

panarnese ruhátlan, pucér, mez-
telen

panaroñ ing-; **panaroñ** **pov** ing-
gomb

panct → **panst**

panctams → **panstams**

pandalks hegyalja, hegyláb, a
hegy lába

pandalov a hegyről lefelé

pando hegy; **seřej** **pando** magas
hegy; **ejeñ** **pando** jéghegy; **pan-**
dova **jakams** hegyet mászik; **pan-**
dočama lejtő, hegyoldal; → **pan-**
dalks; → **pandalov**; → **pandopřa**

pandoma¹ (meg)fizetés, kifizetés

pandoma² (meg)foltozás

pandoms¹ (meg)fizet, kifizet;
važod'emañ **kis** **pandoms** fizet a
munkáért; **kež** **pandoms** meg-
bosszul, bosszút áll

pandoms² (meg)foltoz, foltot tesz; **panks pandoms** megfoltoz, foltot tesz

pandoń hegyi, hegy-; **pandoń čiřečama** hegyoldal; **pandoń pra** hegycsúcs, hegytető; **pandoń t'okš** a hegy csúcsa, hegycsúcs, hegytető, hegyorom

pandopra hegycsúcs, hegytető; **ašoldića pandoprat** fehérő hegycsúcsok

pandov hegyes; **pandov tarka** hegyes terep

pandovks fizetés, bér, díj

pandovoms kifizetődik

pandovtoms (meg)fizettet, kifizettet

pandož¹ (mn ign) (meg)fizetett, kifizetett; (h ign) (meg)fizetve, kifizetve

pandož² (mn ign) (meg)foltozott; (h ign) (meg)foltozva

pangams bepiszkolódik, összepiszkolódik, beszenyeződik, összekenődik

pangijams gomba növi/lepi be; nyálkássá válik

pango (növ) gomba (Fungus); **paro pango** ehető gomba; **saltoń pangot** sózott gomba; **ašo pango** (növ) vargánya, ehető/közönsé-

ges tinóru (*Boletus edulis*); **karvopango** (növ) légyölő galóca (*Amanita muscaria*); **pangos mo'l'ems** gombázni megy, gombát szedni megy; **pangokuro** gombás hely

panks folt, rongydarab; **panks pandoms** megfoltoz, foltot tesz; **końovbanks** (końov **panks**) papírdarab

panksov foltos

panst, **panct** kantár; **panstved'**me kantárszár

panstams, **panctams** felkantároz, felszerszámoz

panžado (mn ign) (ki)nyitott, felnyitott, megnyitott; (h ign) (ki)nyitva, (ki)tárva; **panžado val'ma** nyitott ablak; **panžado kiřd'ems** nyitva tart

panžakaj krumplispirog

panžikov május

panžikovoń májusi

panžoma (ki)nyitás, felnyitás, megnyitás; zár, lakat; **panžoma pongavtoms** lakatot tesz

panžomań zár-, lakat-, kulcs-; **panžomań kal'cad'ema** kulcs-csörgés

panžomat kulcs; **panžomatńe kal'cad'st'** a kulcs csörgött

panžoms (ki)nyit, felnyit, megnyit, (ki)tár; **keñkš panžoms** ajtót nyit; **kel'ejste panžoms** szélesre tár, tágra nyit; **kel'es panžoms** szélesre tár

panžovks virág

panžovoms kinyílik

panžož (mn ign) (ki)nyitott, felnyitott, megnyitott; (h ign) (ki)nyitva, (ki)tárva; **keñkšt'nie kel'es panžož** az ajtók szélesre vannak tárva, az ajtók tárva-nyitva vannak

pañd'a¹ ágyás, virágágy; **kapsta-pañd'a** káposztaágyás

pañd'a² hagyd abba!, elég!

pañema¹ (el)hajtás, (el)űzés, (el)kergetés

pañema² sütés

pañems¹ (el)hajt, (el)űz, (el)kerget; **lokšoso pañems** ostorral hajt

pañems² (meg)süt, kisüt; **přakat pañems** pirogot süt; **obed pi-d'ems-pañems** ebédet főz/készít

pañéz¹ (mn ign) (el)hajtott, (el)űzött, (el)kergetett; (h ign) (el)hajtva, (el)űzve, (el)kergetve

pañéz² (mn ign) (meg)sütött, kisütött; (h ign) megsütve, kisütve

pañsema hajtás, űzés, üldözés, kergetés, hajszolás

pañsems hajt, űz, üldöz, kerget, hajszol; **szétkerget, szétzavar; mel'ganzo pañsems** üldöz/kerget vkit

pañzej (áll) barázdabillegető (Motacilla alba)

paramo bőgés, bégetés

params bőg, béget

pargo kosár, vesszőkosár, hánckosár; **kiřgovoñ pargo** nyírfakéreg-kosár; **peñčpargo** kanalaskosár (háromszögletű fonott kosár a kanalak részére a kemence mellett)

parija sógornő (a férj húga)

park park

parkstams prűszköl egyet; horkant

parma gerenda, tuskó, farönk

parne csikó

paro jó, rendes, derék, helyes; **paro eřamo** jó élet, jólét; **paro jo-žo** jó hangulat, jó közérzet; **paro lomañ** jó/rendes ember; **paro mel'se** szívesen, jókedvvel; **koda paro!** milyen jó!; **šed'e paro** jobb; → **paršt'e**

paroči jóság, érték, kincs, gaz-

dagság, vagyon

parokstomoms megjavul

parokstomtoms megjavít, jóvá/
jobbá tesz

paroldo színéről/színoldaláról
vminek; **paroldo vad'ašams** szí-
nén/színoldalán vasal

parolgadoms megjavul

parolgavtoms megjavít, jóvá/
jobbá tesz

parolks a ruha színe/színoldala

paršt'e jól, rendesen, helyesen;
paršt'e kortat jól/helyesen be-
szélsz

pař bődön, dézsa, teknő; **ča-
pakspař/kšipař** dagasztóteknő;
pivt'embař (pivt'ema pař) köpü,
köpülősajtár; **pařbotmaks** (pař
potmaks) a bődön/dézsa/teknő
feneke

pařak talán, esetleg; lehet, hogy
...; **pařak**, son si talán eljön

pařams gőzöl, gőzölődik, gőzfür-
dőt vesz, szaunázik

pařavtñema gúnydaléneklés;
gúnydal

pařavtñems gúnydalt énekel

pařina parlag, ugar; **pařina alo**
pakša parlagon heverő föld

pařka bődön, dézsa, teknő

pařsej selyem

pařsejeñ selyem-; **pařsejeñ paća**
selyemkendő

pař'a nővére/nénje vkinek, nagy-
néni; **pař'aj** nővérem!, néném!,
néni! (megszólítás)

pař'at-jalakst testvér

pař'at-sazort lánytestvér

pař'kaj idősebb sógornő (a férj
húga)

paz isten; **iněpaz** Inyepaz (isten
az erza mitológiában); **ñiške paz**
Nyiske isten (isten az erza mi-
tológiában); **pazneñ** kemema is-
tenhit; **pazneñ kemića** hívő, isten-
hívő; **pazneñ a kemića** nem hívő,
istentagadó, ateista; **pazoñ eřamo**
tarka mennyország; → **pazava**;
→ **pazavañ**

pazaugol → **pazavaugol**

pazava ikon, (pravoszláv) szent-
kép; istennő; **pazavaugol**, **pa-
zaugol** ikonosztáz

pazavañ istennői

pazavaugol → **pazava**

pazoñ isteni; **pazoñ t'ešks** anya-
jegy

pažavks magház

paže (növ) kender (Cannabis sativa)

pažeń kender-, kendervászon-

pe vég; **ped'e** **pes** elejétől a végéig; **ped'e** **pev** elejétől a végéig; → **peček**; → **ped'e** **peček**; → **pes**

peća péntek; **pečasto** pénteken

pečaka sült krumppli

pečań pénteki

peček: **peček-peček** egymás után/mögött; **peček-peček** **mol'ems** egymás után/mögött megy

pečems → **ped'sems**

pečerď'ems csepeg, csepereg, szemerkél, szitál (eső); **pižeme** **pečerď'i** csepereg/szemerkél/szitál az eső; → **počerď'ems**

pečka tűzhely, kályha, kemence

pečatamo (le)pecsételés, (ki)nyomás, (ki)nyomtatás

pečatams (le)pecsétel, (ki)nyom, (ki)nyomtat

pečataž (mn ign) lepecsételt, ki nyomott, (ki)nyomtatott; lepecsételve, kinyomva, (ki)nyomtatva

pečkema¹ átgázolás, átkelés, átmenés, átjárás (hegyen, folyón)

pečkema² (le)vágás; **rakšań** **peč-**

kema az állat'levágása

pečkems¹ átgázol, átkel, átmegy, áthalad; **l'ejeńt'alka** **tarkava** **pečkems** a folyó sekély részén átkel

pečkems² (le)vág

pečkež (mn ign) levágott; (h ign) levágva

pečt' darab, szelet; **kšipečt'** egy szelet/karéj kenyér

pečt'ams átvíz (folyón, hegyen)

pedińst'itut tanárképző/pedagógiai főiskola

ped'amo¹ (meg)fejés, (meg)szűrés, átszűrés

ped'amo² (rá)tapadás, odatapadás, hozzátapadás, (rá)ragadás, odaragadás, beleragadás

ped'ams¹ (meg)fej, (meg)szűr, leszűr, átszűr

ped'ams² rátapad, odatapad, hozzátapad, ráragad, odaragad, beleragad

ped'avtněma tapasztás, ragasztás

ped'avtněms (oda)tapasztgat, hozzátapasztgat, (fel)ragasztgat, ráragasztgat, odaragasztgat

ped'avtoma odatapasztás, hozzátapasztás, felragasztás, ráragasztás, odaragasztás, megragasztás,

összeragasztás

ped'avtoms odatapaszt, hozzátapaszt, felragaszt, ráragaszt, odaragaszt, megragaszt, összeragaszt

ped'e peček egymás után

ped'e pes → pe

ped'l'ij (áll) pióca, nadály (Hirudo)

ped'sems, pečems (rá)tapad, odatapad, hozzátapad; ráragad, odaragad, beleragad; összekapcsolódik, kapcsolatba/összeköttetésbe lép vkivel

pej (fn) fog; kiskaš nízeld'ínže pejenze a kutya a fogát vicsorította; pejzalaske állkapocs, állcsont; pejzivel' foghús, íny

pejd'ekšněma, pejet'kšněma gúny, gúnyolódás, csúfolódás

pejd'ekšněms, pejet'kšněms kigúnyol, kicsúfol, kinevet, gúnyolódik, csúfolódik

pejd'ema nevetés

pejd'emka vicc, tréfa

pejd'ems nevet; sonze langso pejd'ems rajta nevet

pejd'ež nevetve

pejd'eževems felnevet, elneveti magát, elmosolyodik; najansto

pejd'eževems kacéran felnevet; čevt'este pejd'eževems lágyan/szelíden elmosolyodik

pejd'íca nevető; pejd'íca ejkakš nevető gyermek

peječt'ems → pejed'st'ems

pejed'ňams fogaz, rovátkol, recéz, fogakkal/fogazattal ellát

pejed'st'ems (peječt'ems) (meg)neveltet

pejel' kés; noška pejel' tom-pa/életlen kés; pšt'i pejel' éles kés; pejel' pšt'ilgavtoms kést élesít; pejel'se keřavoms késsel megvágja magát; pejel'l'oza a kés éle; pejel'ned' a kés nyele/markolata; pejel'neř késhegy, a kés hegye; pejel'eš aržijaš a kés kicsorbult; → pejel'gudo (pejel' kudo)

pejel'ems nevet, nevetgél, kuncog, vihog

pejel'eň kés-; pejel'eň čovamo késfenés, késélesítés

pejel'gudo (pejel' kudo) hüvely, tok; pejel'gudosto pejel' targams kihúzza hüvelyéből a kést

pejel'ne késecske, kiskés, zsebkés; lovažan pejel'ne csontnyelű zsebkés

pejenzams fogaz, rovátkol, recéz, fogakkal/fogazattal ellát

pejenzaž (mn ign) fogazott, ro-
vátkolt, recézett, fogakkal/foga-
zattal ellátott; (h ign) fogazva,
rovátkolva, recézve, fogakkal/fo-
gazattal ellátva

pejeň fog-; pejeň pičkavtiča fog-
orvos

pejet'kšněma → **pejd'ekšněma**

pejet'kšněms → **pejd'ekšněms**

pejev (mn) fogas, nagyfogú

pejňe fogacska, kis fog; **pejňe-
čurka** (növ) fokhagyma (*Allium*
sativum)

pek nagyon; **pek lamo** nagyon
sok/sokat; **pek jožov** nagyon ra-
vasz; **pek eravi** nagyon kell

pekalks a has alja, altest

peke has, gyomor; **pokš peke**
nagy has/hasú; terhes, állapotos,
várandós; **pekem/peket'/pekeze**
vačš/vačomš megéheztem/megé-
heztél/megéhezett; **pekeked'** has-
hártya; → **pekalks**; → **pekenučk**

pekenučk derékon; **pekenučk sa-
jems** derékon kápja/ragadja

pekev terhes, állapotos, várandós

pekijams teherbe esik, terhes/ál-
lapotos lesz

pekstamka kulcs, (fn) zár

pekstamo (be)zárás, (be)csukás;
(fn) zár, retesz

pekstams (be)zár, (be)csuk

pekstavoms bezáródik, becsukó-
dik

pekstaž (mn ign) (be)zárt, (be)-
csukott; lecsukott, letartóztatott,
(mn) őrizetes; (h ign) (be)zárva,
(be)csukva; lecsukva, letartóztat-
va; **keňkšeš potsto pekstaž** az aj-
tó belülről be van zárva; **kudoň**
val'malaztne ul'ňest' pekstaž a
ház spalettái be voltak csukva

pekše hársfa, (növ) hárs (*Tilia*);
→ **pekšečiňe**

pekšečiňe hársfaillat; **pekšečiňe**
kačadi hársfaillat van

pekšeň hárs-, hársfa; **pekšeň**
med' hársméz

pekšepulo hársfaliget, hársfaerdő

pel'¹ felhő, felleg; **ašnaza pel't'**
fehéres/halvány felhők

pel'² (szn) fél; **pel' či** fél nap; **pel'**
ije fél év; **pel' kov** fél hónap;
pel'gel' beszédhibás; **pel'gov** fél-
hold; → **pel'e**; → **pel's**

pel'askadoms → **pel'azkadoms**

pel'aza veszett, kerge, bolond,
hülye

pel'azkadoms (pel'askadoms)

megveszik, megkergül, megbo-
londul, meghülyül

pel'ca: val'mapel'cat ablakkeret,
ablaktok

pel'd'e (hsz) oldalról, felől; (nu)
oldaláról; felől, -tól/-től; **tona**
pel'd'e (hsz) túloldalról; (nu)
túloldaláról, a másik oldaláról;
ul'cañ tona pel'd'e az utca túlol-
daláról; **jalgañ pel'd'e** sórma sa-
jems levelet kap a barátjától

pel'd'ema sodrás

pel'd'ems sodor; **suřet' pel'd'ems**
cérnát sodor

pel'e (szn) fél; (hsz) oldalon; (nu)
oldalán; **pel'e vel'e** a fél falu; **kerš**
pel'e bal oldalon; **tona pel'e** (hsz)
túloldalon; (nu) túloldalán, a má-
sik oldalán; **kudoš tona pel'e** a
ház a túloldalon van; **ul'cañ tona**
pel'e az utca túloldalán; → **pel'²**;
→ **pel'eve**; → **pel'eveñ**

pel'ema¹ félelem, rettegés, rémü-
let

pel'ema² (ki)fúrás, (át)lyukasztás

pel'emači félelem

pel'ems¹ fél, retteg; **il'a pel'e** ne
félj!

pel'ems² (ki)fúr, (át)lyukaszt

pel'enzamo (el)felezés

pel'enzams (el)felezés, megfelez

pel'enzavtoms befelhősödik, be-
borul, felhős lesz

pel'ešemat dudva, gaz, gyom

pel'ev¹ felhős; **pel'ev meñel'** fel-
hős ég

pel'ev² (hsz) oldalra, felé; (nu)
oldalára, felé; **kerš pel'ev** bal ol-
dalra; **mejel'ce pel'ev** a vége felé
(időre); végül; **tona pel'ev** (hsz)
túloldalra; (nu) túloldalára, a má-
sik oldalára; **ul'cañ tona pel'ev** az
utca túloldalára; **moñ pel'ev** fe-
lém; **at'añt' pel'ev varštams** az ö-
regember felé pillant

pel'eve éjfél; → **pel'eveñe**; → **pe-**
l'evet'; → **pel'evejondo**; → **pel'e-**
vejonks; → **pel'evejonksoñ**; →
pel'evejono; → **pel'evejondo**

pel'evejondo északról

pel'evejonks észak

pel'evejonksoñ északi

pel'evejono északon

pel'evejonov északra, észak felé,
északi irányba

pel'eveñ éjféli; **pel'eveñ ška** éjféli
óra

pel'eveñe éjfélkor; **pel'eveñe siñ**
kudov éjfélkor jöttem/érkeztem
haza

pel'evet' éjfélkor; **pel'evet'** **siñ kudov** éjfélkor jöttem/érkeztem haza

pel'ež' félve, félénken

pel'ež' (mn ign) kifúrt, átlyukasztott; (h ign) kifúrva, átlyukasztva

pel'eževema félelem, rettegés, rémület

pel'eževems félni kezd, megijed, megrémül

pel'ića félős, félénk, gyáva

pel'ijams befelhősödik, beborul, felhős lesz

pel'ilat bilincs, béklyó

pel'ga oldalán (mozgásban); **kiñt' kavto pel'ga mol'ems** az út két oldalán halad

pel'ka hüvelykujj

pel'ks rész, részlet; fejezet; **přa-pel'ks** fejrész; **vaseñće pel'ks** első rész/fejezet; **kavto pel'kst vej-señd'ams** a két részt egyesíti

pel'kske részecske, kis rész

pel'kstamo versenyzés, vetélkedés, vitatkozás; verseny

pel'kstams versenyez, vetélkedik, vitatkozik

pel'ne felhőcske, kis felhő

pel'ñems fél, aggódik

pel's félbe, félig, felerészben, félig-meddig, részben; **pel'skulož** félholt; **pel'snaksado** félig rothadt; **pel'spijež** félig megfőtt

pel't'eme felhőtlen, derült; felhőtlenül, felhő nélkül; **pel't'eme meñel'** felhőtlen/derült ég

pel'uma kasza; **aržijaž pel'uma** kicsorbult kasza; **pel'uma čovams** kaszát fen; **pel'umaso l'ed'ems** (kaszával) kaszál

penč → **peñč**

penčke → **peñčke**

penčt'-vakant → **peñčt'-vakant**

penge → **peñge**

penged'ems → **peñged'ems**

penget' (pengt') → **peñget'**

penkš → **peñkš**

penkšev → **peñkšev**

penkšijams → **peñkšijams**

penzamo (ki)kérdézetés, (ki)faggatás, (ki)puhatolás, (ki)fürkészés; megrovás, korholás

penzams kikérdezget, kifaggat, kipuhatol, kifürkész; megró, kor-

hol, szemrehányást tesz

penzaž kikérdezgetve, kifaggatva, kipuhatolva, kifürkészve; részletesen, behatóan, tüzetesen

peñaćamo panaszkodás; panasz

peñaćams panaszkodik

peñaćavks panasz

peñaćića panaszkodó; panaszos

peñč (**penč**) kanál; **ínepeñč** mérőkanál; **peñčńed'** kanálnyel, a kanál nyele; **peñčpargo** kanalas-kosár (háromszögletű fonott kosár a kanalak részére a kemence mellett)

peñčke (**penčke**) kanálka, kiskanál

peñčt'-vakant (**penčt'-vakant**) edény; **peñčt'-vakant šl'ams** (el)-mosogat

peñerŕva sógornő (az öcs felesége a férj nővére számára)

peñge (**penge**) hasábfa

peñged'ems (**penged'ems**) lehánt

peñget' (**penget'**, **peñgt'**, **pengt'**) tűzifa; **naćko peñget'** nedves tűzifa; **tolov peñget'** lángoló/izzó tűzifa; **peñget'** laznom s fát vág/hasogat; **peñget'** marams tűzifát összerak/felrak; **peñget'** sírem-t'ems tűzifát meggyújt; **peñget'ne**

pakštordit' a tűzifa ropog; **peñget'ne síremšt'** a tűzifa meggyuladt

peñka tuskó, tönk

peñks (**penks**) hab, tajték; hártya

peñksėv (**penksėv**) habos, tajtékos; hártyás; sáros, piszkos, mocskos, szennyes

peñksijams (**penksijams**) habos-sá/tajtékossá válik, habos/tajtékos lesz; hártyával bevonódik; besározódik, bepiszkolódik, beszennyeződik; sárossá/piszkossá/mocskossá válik; sáros/piszkos/mocskos/szennyes lesz

pera toll (íráshoz)

perėc (növ) bors (**Piper**)

perėmena (iskolai, óráközi) szünet, tízperc

pergavtoms kifog/leszerszámoz (igavonó állatot)

perged'ems felbont, felfejt, szétfejt; felbomlik, felfeslik, szétfeslik

perka (hsz, nu) körül; **moñ perka** körülöttem

perť (nu) át, keresztül; **ijeñ perť** egy éven át, egész évben

perťams csepeg

perťim "pertyim" (erza női fej-

dísz)

peřt'-pel'd'e körül, körös-körül,
mindenfelől, mindenhonnan

peřt'-pel'ev köré, körös-köré,
mindenfelé, mindenhová

peřt'-pel'ga körül, körös-körül;
peřt'-pel'ga varštams körülnéz

peřt'-pel'ks környezet, milió;
környék

pes (hsz) végig; (nu) végéig, -ig;
ped'e pes elejétől a végéig

peřked'ema megtelés, jóllakás

peřked'ems megtelik, jóllakik, be-
telik, telítődik, tele van/lesz; **ku-
doš peřked's lomańd'e** a ház
megtelt emberekkel

peřked'ež (mn ign) megtelt, jólla-
kott, betelt, telítődött, tele lett;
(h ign) megtelve, jóllakva, (be)-
telve, telítődve

peřks mogyoróbokor, (növ) kö-
zönséges mogyoró (*Corylus avel-
lana*); **peřksguj** (áll) rézsikló (*Co-
ronella austriaca*)

peřksē tele, teli; **peřksē kov**
telihold, holdtöltte; **peřksē utomo**
teli pajta; **šurodo peřksē kujme**
gabonával teli kosár; **žepēš**
peřksē a zseb tele van

peřksēse terhes, állapotos, vá-
randós; **peřksēse ava** terhes

nő/anya

peřt'amo megtöltés

peřt'ams megtölt; **přas peřt'ams**
színültig tölt

peřt'až (mn ign) (meg)töltött; (h
ign) (meg)töltve

peřt'e mogyoró, dió; **peřt'et'**
kalgšems mogyorót/diót ropog-
tat; **peřt'elukš** a mogyoró héja,
dióhéj; **peřt'etov** mogyoróbél,
dióbél

peřt'eń mogyoró-, dió-; **peřt'eń**
čulgoma mogyorótörés, diótörés

petka kévekereszt, keresztkéve-
rakás

petna folt, pecsét

petnav foltos, pecsétes

pet'ad'ems cseppen, csöppen

pet'ems (ételt tejjel/tejföllel) fel-
hígít, (fel)javít, megjavít, (meg)-
gyógyít; megtisztít; **lovsoso jam**
pet'ems tejjel felhígítja a levest

pet'erď'ems csepeg, csöpög, hull;
šel'veď't'ne pet'erď'it' hull a
könnye

pet'erse csepegéssel, csöpögéssel;
csepegve, csöpögve, hullva

pet'kel' törő, súlykoló; tengely

pet'ňamo csepegés, csöpögés,
csepergés, csöpörgés, szivárgás

pet'ňams csepeg, csöpög, csepe-
reg, csöpörög, szivárog

pet'ňavks csepp, csöpp

pet'ňavtoma csepegtetés, csöpög-
tetés, hullatás

pet'ňavtoms csepegtet, csöpög-
tet, hullat

peverď'ema (szét)szórás, (el)szó-
rás, (le)hullatás, elhintés, szét-
hintés

peverď'ems (szét)szór, elszór,
(le)hullat, elhint, széthint

pever'ems (szét)szóródik, elszóró-
dik, (le)hull, (le)potyog

pevt'eme végtelen, vég nélküli,
véget nem érő; végtelenül, vég
nélkül; **pevt'eme ki** végtelen út

pezema fejmosás

pezemks karó; **pezemks peznav-
toms** karót leszúr

pezems (meg)mos (fejet)

peznams belefűrődik, beleakad,
beleragad, belesüpped

peznavtoms (le)szúr, beleszúr,
belebök, belesüppeszt; **ćićiga**
peznavtoms rúdat/karót/póznát
leszúr; **modas pezemks peznav-**

toms karót a földbe szúr

pežeŕa apró; **pežeŕa inžejt'** apró
málna

pežgata, pižgata (áll) sarlósfecske
(*Apus apus*)

pežgun (áll) sarlósfecske (*Apus
apus*)

pežed'ema bűn, vétek, vétség; es-
kü

pežed'ems (meg)esküszik, esküt
tesz, esküvel fogad

pežed'kstams (**pežet'kstams**)
(meg)esküszik, esküt tesz, eskü-
vel fogad

pežet' bűn, vétek, vétség

pežet'ems vétkezik, bűnt követ el

pežet'kstams → **pežed'kstams**

pićema (**pid'śema**) főzés, főzőge-
tés; (meg)égetés

pićems (**pid'śems**) főz, főzőget;
(meg)éget

pićevems (**pid'śevems**) megég,
megégeti magát

pićevks (**pid'śevks**) égési seb

pićipalaks csalán, (növ) nagycsa-
lán (*Urtica dioica*)

piće fenyő(fa), (növ) erdeifenyő

(Pinus silvestris); **pičeoj** fenyőgyanta; **pičevir** fenyőerdő; **pičekivge** (áll) búbosbanka (Upupa epops); **pičeumar** (növ) feketeáfonya (Vaccinium myrtillus)

pičēn (erdei)fenyő-; **pičēn oj** fenyőgyanta

pičepulo erdeifenyő-erdő, fenyves

pičet' vese

pičkamo (meg)gyógyulás, felgyógyulás, begyógyulás, felépülés

pičkams meggyógyul, felgyógyul, begyógyul, felépül, rendbe jön, lábadozik

pičkavtića (meg)gyógyító; orvos; **pejeñ pičkavtića** fogorvos

pičkavtoma (ki)herélés, kasztrálás; (meg)gyógyítás, (ki)kúrálás; (gyógy)kezelés, kúra

pičkavtoms (ki)herél, kasztrál; (meg)gyógyít, (ki)kúrál, (gyógy)kezel

pičkaž (mn ign) (meg)gyógyult, felgyógyult, begyógyult, felépült, rendbe jött; (h ign) meggyógyulva, felgyógyulva, begyógyulva, felépülve

pičksēma gyógyulás; **pičksēma kudo** kórház

pičksēms gyógyul

pid'ema (meg)főzés

pid'ema-pañema sütés-főzés, kotyvasztás; kotyvalék

pid'ems (meg)főz

pid'ems-pañems süt-főz, (ételt) készít, kotyvaszt; **obed pid'ems-pañems** ebédet főz/készít

pid'evks első fogás (étel)

pid'evks-pañevks étel, kotyvalék

pid'ež (mn ign) (meg)főzött; (h ign) (meg)főzve; **pišverekste pid'ež** al lágyra főzött tojás

pid'ića főző; szakács

pid'ića-pañića sütő-főző; szakács

pid'sēma → **pičēma**

pid'sēms → **pičēms**

pid'sēvems → **pičēvems**

pid'sēvks → **pičēvks**

pija sör; **čovov pija** habos sör; **pijaš čovijaš** a sör felhabzott

pijems (meg)fő

pijems-paloms szenved, kínlódik, gyötrődik

pijež (mn ign) (meg)főtt; (h ign) megfőve; **pel'spijež** félig megfőtt

piks kötél; **ečke piks** vastag kötél;
piks ponams kötelet fon

pikšema forrás, forrongás

pikšems forr, forrong; szenved

pikšt'erđ'ems recseg, ropog, pat-
tog; ficámkol

pikšt'erđ'ems-čatordoms recseg-
ropog, pattog-kopog, csikorog-
nyikorog

pikšt'erňams kifícamít, kifíca-
modik

pikšt'ad'ems megfricskáz, frics-
kát ad

pila fűrész

pil'ams (le)fűrészsel, elfűrészsel

pil'avkst fűrészpor

pil'e fül; **pil'ed'e**nockajems fülé-
nél fogva ráncigálja/rángatja,
ráncigálja/cibálja a fülét; **pil'e-**
kavor' fülkagyló; **pil'epot'e** fül-
cimpa; **pil'epřa** a fülkagyló felső
része; **pil'evařa** fülnyílás

pil'eks fülbevaló; kalász; **pil'eks-**
čéča (növ) piros gyűszűvirág (*Di-*
gitalis purpurea)

pil'galks talp

pil'galo a lába alatt

pil'galon láb alatti

pil'galov a lába alá; **pil'galov va-**
noms a lába alá néz

pil'ge láb; **čipuškav pil'ge** kirepe-
dezett/sebes láb; **kičkeře pil'ge**
görbe láb; **pil'geň čipuškijašt'** a
lábam kirepedezett/kisebesedett;
pil'gem targati görcsöl a lábam;
pil'gem matraš/tarmazkadš el-
zsibbadt a lábam; **pil'ge langs**
čalgams lábára lép/tapos; **pil'ge**
langso ašt'ems (meg)áll a lábán;
pil'gečalgavks/pil'geki lábnyom;
pil'gelapa lábfej; **pil'gepeke** láb-
ikra; **pil'gepolda** boka; **pil'gepuk-**
šo comb; **pil'gesan** ín (lábon);
pil'gesur lábujj; **pil'gešeřka** láb-
szár; → **pil'galks**; → **pil'galo**; →
pil'galon; → **pil'galov**

pil'geň láb-; **pil'geň čulgšet'ema**
láb-fájás, a láb hasogatása/szagga-
tása; **pil'geň targoževks** lábdaga-
dás, lábpuffadás

pil'giňe lábacska, kis láb

pil'iňe fülecske, kis fül

pil'ukš éles/finom hallású; bóbi-
tás, búbos

pindoldoma csillogás, villogás, ra-
gyogás

pindoldoms csillog, villog, ragyog,
fénylik, tündöklík

pinge → **piňge**

pinged'ema → **piňged'ema**

pinged'ems → pińged'ems

pingeń → pińgeń

pingeste (pingste) → pińgeste

pinks → pińks

pińe kutya, eb, (áll) házikutya (Canis familiaris domesticus); **pińevaće** kutyaszar

pińeme zab, (növ) abrakzab (Avena sativa); **pińemet'ikše** (növ) hélazab, vadzab (Avena fatua)

pińemeń zab-; **pińemeń** kaša zabkása; **pińemeń** kuśl'at zablisztból készült cibere

pińeń kutya-, eb-; **pińeń** eřamo kutya élet; **pińeń** čecej (orv) árpa (szemen); → **pińeńbapst**

pińeńbapst (növ) csucsor, kutya-bogyó (Solanum); **raužo pińeńbapst** (növ) feketecsucor, eb-szőlő, kányabogyó (Solanum nigrum)

pińge (pinge) kor, korszak, időszak, évszázad, élet; **ejkakšpińge** gyermekkor; **t'ejt'erksčín pińge** leánykora/lánykora vkinek; **ijeń pińget'** évszakok; **jutaž pińge** múlt század; **pińgezenze** élete végéig; → **pińgeste** (pingeste, pińgste, pingste)

pińged'ema (pinged'ema) abron-csozás

pińged'ems (pinged'ema) abron-csoz

pińgeń (pingeń) koros, ősrégi; évszázados; -kori; **pińgeń** koj ősrégi/évszázados szokás, tradíció; **ejkakšpińgeń** gyermekkori

pińgeste (pingeste, pińgste, pingste) (nu) életében, idejében; jelenlétében, előtt; **t'et'ań pińgeste** apám életében/idejében/jelenlétében; **moń pińgeste** kortams jelenlétemben/elöttem beszél

pińks (pinks) abroncs

piřamo elkerítés, bekerítés, körülvevés

piřams elkerít, bekerít, körülvesz

piřavks kerítés, palánk; sövény; **keveń piřavks** kőkerítés; **piřavks** soś čiremas a kerítés elferdült/megdől

piřavt kerítés, palánk; **keme piřavt** szilárd kerítés

piře kert, konyhakert, veteményeskert; istálló, akol, ól; **so-kaž piře** felszántott kert; **emež-biře** (emež piře) veteményeskert, konyhakert, zöldségeskert; **umař-biře** (umař piře) almáskert; **tuvoń piře** disznóól; **neškepiře** méhes; **piře vid'ems-sokams** kertet művel; **piřese tandavks** kerti madár-ijesztő

piřeń kerti, konyhakerti; **piřeń t'ikšet'** konyhakerti növények

piřet'-kardazt épület, építmény

pišmar (áll) seregély (*Sturnus vulgaris*); **pišmargudo** (**pišmar kudo**) seregélydúc

pišveřek lágy (tojás); **pišveřek al lágytojás**; → **pišveřekste**

pišveřekste lágyra, félig megfőzve; **pišveřekste pid'ež al lágyra főzött tojás**

pišt'aka szerencsétlen, nyomorult

pišt'ema nélkülözés, nyomorgás, szenvedés

pišt'ems szüksége van, szükséget szenved/lát, nélkülözik, nyomorog

pit'er zacskó, tarisznya

Pit'er Szentpétervár, Pétervár (város)

pit'er kaj (áll) bíbic (*Vanellus vanellus*)

pit'ne ár, érték; **alki'ne pit'net'** alacsony árak; **čín pit'ne** napi ár; **mijemań pit'ne** eladási ár; **vejket' pit'ne** egységár; **pit'net' alkińgavtoms** leszállítja az árakat; **pit'net'ne alkińgadšt'** csökkentek az árak; **žaro pit'neze?** mennyibe kerül?

pit'nej drága, értékes; **pit'nej kaz'ne** drága/értékes ajándék; **pit'nej oršamopel'** drága ruha; → **pit'nejste**; → **pit'nev**

pit'nejgadoma (meg)drágulás

pit'nejgadoms megdrágul, felértékelődik

pit'nejgavtoma (meg)drágítás, drágává tétel

pit'nejgavtoms megdrágít, drágává tesz

pit'nejste drágán; **oroš ašt'i pek pit'nejste** a bunda nagyon sokba kerül

pit'nev drága, értékes; → **pit'nej**

pivčems (palacsintatésztát) dagaszt

pivsema cséplés

pivsems (ki)csépel, elcsépel

pivsića cséplő(munkás)

pivt'elovso író (a vajkészítés mellékterméke)

pivt'ema köpülés; **pivt'embar** (**pivt'ema pař**) köpü, köpülő-sajtár; → **pivt'elovso**

pivt'ems köpül

pize fészek, vacok, tanya (állaté), hajlék; **narmu'neń pize** madárfé-

szek; ožazon pize verébfészek;
ukskañ pize darázsfészek; ovtoñ
pize medvebarlang; kotkudavbize
(kotkudav pize) hangyaboly

pize-aško gazdaság

piziñe kis fészek, kis vacok

pižakadoms felindul, felgerjed,
felhevül, felizgatja/felbosszantja
magát

pižamoms felindul, felgerjed,
felhevül, felizgatja/felbosszantja
magát

pižeme eső; šokseñ pižeme ősz
eső; pižeme mol'i az eső esik; pi-
žeme pečeřd'i csepereg/szemer-
kél/szítal az eső; pižeme tuji eső
lesz; pižemeš bajgi az eső csepe-
reg; pižemeš loškavti ömlik az e-
ső, elkezd ömleni az eső; piže-
mečirke szivárvány; pižemeko-
vol/pižemepel' esőfelhő; piže-
mepurgavks esőcseppek, perme-
tező/szemerklő/szítaló eső; pi-
žemesuks földigiliszta, (áll) kö-
zönséges földigiliszta (Lumbricus
terrestris)

pižemeñ eső-

pižemet-varmat esős/borús/bo-
rongós/kellemetlen idő; šokseñ
pižemet-varmat borongós, őszi i-
dő

pižemev esős

pižems esik (eső); pižeme piži az

eső esik

pižgata → pežgata

pižgatajev szeplős; pižgatajev ča-
ma szeplős arc

pižol berkenyebogyó; pižolčuvto
berkenyefa, (növ) madárberkenye
(Sorbus aucuparia)

pižolks berkenyefa, (növ) ma-
dárberkenye (Sorbus aucuparia)

pižakadoma (fel)kiáltás

pižakadoma felkiált

pižaz (áll) cinege, cinke (Parus)

piže¹ zöld; éretlen, kicsi (gyer-
mekre); piže t'us zöld szín; piže
ksnav zöldborsó; piže ejkakš kicsi
gyermek; piže čekař moszat, alga,
(növ) békalencse (Lemna); piže
ožaz (áll) cinke, cinege (Parus);
piže vatrakš (áll) kecskebéka
(Rana esculenta); → pižaz

piže² (fn) réz

pižela zöldes

piželdoms, piželdems zöldell

piželgadoms kizöldül, megzöldül,
zölddé válik, zöld lesz

piželgal'ems (ki)zöldül, meg-
zöldül, zölddé válik, zöld lesz; va-
solo piželgal'it' virť a távolban
kizöldültek az erdők

piželgavtoms megzöldít, zölddé tesz, zölddel beültet

pižeń (mn) réz, réz-; **pižeń čoca-mopel'** rézkapocs, rézcsat; **pižeń jarmakt** rézpénz

piže-ožo zöldessárga; harsány; **piže-ožo vajgel'se** 'pižněms harsány hangon kiabál

pižněma kiabálás, ordítás, üvöltözés

pižněms kiabál, ordít, üvöltözik

pižněž kiabálva, ordítva, üvöltözve

pižnića kiabáló, ordító, üvöltöző

plašt'a gomb; **lovažań plašt'a** csontgomb

plat'ija (női) ruha; **zborov plat'ija** ráncos/plisszírozott ruha

plot'ničams ácsol, ácsmunkát végez

plot'nik ács

pl'ešt'ad'ems megcsap, meglegyint, megpaskol; **čamaumań langa pl'ešt'ad'ems** arcul csap/legyint

pl'et'amo (be)fonás, összefonás

pl'et'ams (be)fon, összefon

pl'et'ića (mn ign) fonó

pobaska mese, monda, rege

počerd'ema csepegés, csepergés, szemerkélés

počerd'ems csepeg, csepereg, szemerkél, szítál (eső); **pižeme počerd'i** csepereg/szemerkél/szítál az eső; → **pečerd'ems**

počerše csepegéssel, csepegve, cseperegve, szemerkélve

počakadoms megszárad, kiszárad, megkeményedik, megszikkad, szétmorzszálódik; összekuszálódik, szétzilálódik; porhanyós/omlós/szemcsés/laza lesz

počaksams (fel)túr, (össze)turkál, porhanyósít

počańa száraz, kemény, szikkadt; porhanyós, omlós, morzszálódó, szemcsés, laza; kusza, zilált, bozontos, borzas, kócos; **počańa lov** porhó

počkavtoms átfúr, kilyukaszt, átlukaszt, kiszúr, kipukkaszt, kifakaszt

počko szár/nyél/kocsány (növényé); cséve

počkod'ems átfúródik, kilyukad, átlukad, kipukkad, kifakad; **šiškaš počkod's** a kelés kifakadt

počo köldök; **počomuškaz** köldöksérv

počodoma (be)hintés, (be)szórás, meghintés, megszórás

počodomapel' szórnivaló, hintőpor, púder

počodoms behint, beszór, meghint, megszór

počodks (**počotks**) hintés, szórás; hintett/szórt anyag

počt liszt; **modamařen** počt burgonyaliszt; **rožeň počt** rozsliszt; **tovžuropočt** búzaliszt; **počt jažams** lisztet őröl; **počt suvt'něms** lisztet szítál/rostál; **počtkeskav** liszteszsák, egy zsák liszt

počtijams beliszteződik, lisztes lesz

počtoň liszt-; **počtoň jažamo** lisztörlés; **počtoň jažavtiča** molnár; **počtoň jažavtoma** gabonaőrletés; **počtoň práka** lisztespiróg

počtov lisztes; **počtov ked't'** lisztes kéz

podkov patkó

podkovams megpatkol

pod'l'ežašej (nyelv) alany

poj nyárfa, (növ) rezgőnyár (*Populus tremula*)

pojarka egyéves bárány

pojavamo megjelenés, feltűnés, jelentkezés, megnyilvánulás

pojavams megjelenik, feltűnik, jelentkezik, mutatkozik, megnyilvánul

pojavavks megjelenése vminek; magzat, embrió

pojbulo nyárfaliget, nyárfaerdő, (fn) nyárfás (hely)

pojema poéma

pojeň nyárfa-

pojet (fn) költő

pojezd vonat

pokaj "pokaj" (erza női ing)

pokams: čekams-pokams keresztet vet, imádkozik

pokol' csomó, rög; **modapokol'** göröngy; **rudazbokol'** (rudaz **pokol'**) sárcsomó

pokol'ev csomós, rögös

pokordamo (meg)sértés, (meg)bántás

pokordams megsért, megbánt

pokordavks sértés, bántás

pokordavoms megsértődik, sértve érzi magát, megbántódik

pokordaž (mn ign) megsértett, megbántott; (h ign) megsértve, megbántva

pokordića (meg)sértő, (meg)-bántó

pokořams sért, sérteget

pokrat pokrat (jósláshoz, kuruzsláshoz használt, kb. 40 szem bab)

poksardams (fel)túr, (ki)kapar, kíváj, kiás

poksařams (fel)túr, összetúr, (össze)turkál, kapirgál, vájkál, ásogat; **piřese poksarřams** a (konyha)kertben ásogat/kapirgál

poksařaž (mn ign) (fel)túr, összetúrt, (össze)turkált; (h ign) (fel)túrva, összetúrva, (össze)-turkálva, kapirgálva, vájkálva, ásogatva; **poksařaž moda** feltúrt/összetúrt föld

pokš nagy; **pokš keřnarks** nagy öröm; **koda pokš!** milyen nagy!; **pokš lomaň** nagy ember; felnőtt; **pokš peke** nagy has/hasú; terhes, állapotos, várandós; **pokš přa** nagy fej/fejű; **pokš přa korš** (áll) bagoly (Strix), fülesbagoly (Asio otus), nagy fülesbagoly, uhu (Bubo bubo); **pokš mel'sparoso** nagy örömmel, a legnagyobb örömmel, nagyon szívesen; **pokš šukpřa** nagyon köszönöm, köszönöm szépen; **pokšoks lovoms** nagynak számít/tart/gondol; → **pokšt'a**

pokšči nagyság, terjedelem, kiterjedés

pokškavtněma fontoskodás, kérkedés, hencegés, nagyképűsködés

pokškavtněms fontoskodik, kérkedik, henceg, nagyképűsködik

pokškavtněž fontoskodva, kérkedve, hencegve, nagyképűen; **pokškavtněž vet'ams přa** nagyképűen viselkedik

pokšolgadoma növés, növekedés, megnagyobbodás

pokšolgadoms megnő, megnagyobbodik, nagyobbá válik

pokšolgavtoma (meg)növelés, (meg)nagyobbítás, (fel)nagyítás

pokšolgavtoms megnövel, megnagyobbít, felnagyít

pokšolma nagyság, méret, terjedelem, térfogat

pokšt'a nagyapa; **pokšt'aj** nagyapa! (megszólítás)

pokšt'at-babat nagyszülők; ős, előd; **miňek pokšt'anok-babanok** nagyszüleink, őseink, elődeink

pola házastárs, hitves, férj, feleség

poladića folytató; szerző; **moron** poladića dalszerző, zeneszerző

poladks (polatks) megtoldás, hozzátoldás, meghosszabbítás; toldalék, pótlás, potlék; folytatás, kiegészítés

poladoma (meg)toldás, meghosszabbítás, folytatás, helyettesítés

poladoms megtold, meghosszabbít, folytat, helyettesít; szerez (dalt, művet stb); **moro poladoms** dalt szerez

poladovks megtoldás, hozzátoldás, meghosszabbítás; toldalék, pótlás, potlék; folytatás, kiegészítés

poladovoms megtoldatik, hozzátoldódik, folytatódik, kiegészül

poladoz (mn ign) megtoldott, meghosszabbított, folytatott, helyettesített; (h ign) megtoldva, meghosszabbítva, folytatva, helyettesítve

polatks → **poladks**

polavks változás, változtatás, módosítás; egy váltás ruha

polavtnema cserélés, váltás, cserélgetés, váltogatás; átöltözés

polavtnems cserél, vált, cserélget, váltogat; átöltözik

polavtoma (ki)cserélés, felcserélés, megcserélés, összecserélés, (fel)váltás, (meg)változtatás

polavtoms (ki)cserél, felcserél, megcserél, összecserél, (fel)vált, megváltoztat

polavtoz (mn ign) (ki)cserélt, felcserélt, megcserélt, összecserélt, (fel)váltott, megváltoztatott; (h ign) (ki)cserélve, felcserélve, megcserélve, összecserélve, (fel)váltva, megváltoztatva

polda boka; ízület; csípő; **pil'gepolda** boka; **ked'bolda** (ked' polda) csukló

polk csapat, sereg, raj; **narmuñeñ polk** madárraj

polok: **poloklango** függőpolc, függőpriccs, szaunapad

polon fogság, rabság; **polons pongoms** fogságba esik

poloñams foglyul/rabul ejt, fogságba/rabságba vet

poloñavoms fogságba kerül; ott találja magát vhol, odacseppen, odakerül, ott terem; **viñs poloñavoms** az erdőben találja magát

polgaña (ki)dülledt, kigúvadt; **polgaña** **śel'me ejkakš** (ki)dülledt szemű gyermek

pol'd'er csepegés hangját kifejező onomatopoetikus szó; **pol'd'er** **pol'd'er** csepp, csepp; → **pol'd'erse**

pol'd'erđ'ems csepeg; ömlik, árad

pol'd'erse csepegéssel, csepegve;
ömölve, áradva; **pol'd'erse čud'it'**
šel'ved'enze könnybe lábad a sze-
me

pomidor (növ) paradicsom (*Lycopersicon esculentum*, *Solanum lycopersicum*)

pominams megemlíti, emleget,
emlékezik

pominkat megemlékezés, halotti
tor

pona szőr; gyapjú, prém, szőrme,
bunda; szín; **šel'mepona** szempil-
la; **řeveň pona** birkagyapjú; **pona**
čavoms gyapjút ver; **kodamo po-**
naso? milyen színű?; **ponasufe**
gyapjúfonál

ponamo fonás, sodrás

ponams fon, sodor; **piks ponams**
kötelet fon

ponaň szőr-; gyapjú-; **ponaň suře**
gyapjúfonál

ponaškadoms kiszőrösödik; ki-
tollasodik, megtollasodik; össze-
gubancolódik; szőrös/tollas/bor-
zas/bozontos/gubancos/kócos
lesz; **čert'ne ponaškadšt'** a haj
összekócolódott

ponav szőrös, gyapjas, prémes,
bundás; **ponav kiska** bundás ku-
tya; **ponav šukštorov egres**, (növ)
kertiegres (*Ribes grossularia/uva-*
crispa)

ponaz méz; virágpor

ponaž (mn ign) fonott, sodort; (h
ign) fonva, sodorva; **ponaž šuks**
fonott szalag

pondakš borzas, bozontos, gu-
bancos, kócos; **pondakš čert'** kó-
cos haj

pondakškadoms → **pondaška-**
doms

pondakškavtoms → **pondaškav-**
toms

pondařa borzas, bozontos, gu-
bancos, kócos

pondaškadoms, **pondakškadoms**
összeborzolódik, összegubanco-
lódik, összekócolódik; összeku-
szálódik

pondaškavtoms, **pondakškav-**
toms összeborzol, összegubancol,
összekócol; összekuszál

pondo pud (16,38 kg); **pondo**
tovžuro egy pud búza

pongavtněms (fel)akaszt, (fel)-
függeszt, felakasztgat

pongavtněvems fennakad

pongavtněž (mn ign) (fel)akasz-
tott, (fel)függesztett; (h ign) (fel)-
akasztva, (fel)függesztve

pongavtoms felakaszt, felfüg-
geszt; (függesztve) tesz; **panžoma**

pongavtoms lakatot tesz

pongavtovoms fennakad

pongavtož (mn ign) felakasztott, felfüggesztett; (h ign) felakasztva, felfüggesztve

pongo kebel, mell

pongoma vhová jutás/kerülés; **zijans pongoma** bajba jutás, bajba kerülés

pongoms jut/kerül vhová, előkerül, odakerül, rákerül, bekerül; fulladozik; **polons pongoms** fogságba esik; **šel'me ikel'ev pongoms** szeme elé kerül; **ved've-l'avksos pongoms** örvénybe kerül; **vir kunškas pongoms** az erdő közepére kerül; **zijans pongoms** bajba jut/kerül; **přas pongoms** fejébe száll, berúg, lerészegedik; **lovažas pongoms** egy csont miatt fulladozik

ponijams kiszőrösödik, meggyapjasodik, szőrössé/gyapjassá/bundássá válik, kinó a szőre/gyapja/bundája

ponijavtoms kiszőrösít, szőrét/gyapját/bundáját megnöveszti

ponkst nadrág; **nufka ponkst** rövid nadrág

ponkst-panart ruha, ruházat; fehérnemű

ponžavtića rostáló

ponžavtoms rostál (gabonát), pelyvától megtisztít

požd'el'nik hétfő; **požd'el'nikste** hétfőn

požd'el'nikeň hétfői

por kréta; **porso vad'neviň** krétával összekentem magamat

porksamo szétverés, összetörés

porksams szétver, összetör

porksaž (mn ign) szétvert, összetört; (h ign) szétverte, összetörve

poroška por; **muškemaň poroška** mosópor

porov krétás; **porov ked't'** krétás kéz

porovt küszöb; **porovt troks eskel'd'amo** átlépés a küszöbön

pořčka (növ) paprika (*Capsicum annum*)

pořema (meg)rágás

pořems (meg)rág; **onkst' pořems** zabláját rágja

pořez (mn ign) (meg)rágott; (h ign) (meg)rágva

pořevks megrágott étel

pořica rágó, rágcsáló

pořks megrágott étel

pořńems rágcsál

pořťřet arckép, képmás, portré

pospango pőfeteggomba, (növ)
pőfeteg (*Lycoperdon*)

post böjt; **vel'ikoj post** nagyböjt

postav pohárszék; **postav langso**
pohárszéken

postovams böjttől, böjtöt tart

posuda edény

potamo hátralépés, meghátrálás,
visszavonulás

potams hátralép, (meg)hátrál,
visszavonul

potaña porhanyós, laza

potavks visszalépés, meghátrálás,
visszavonulás

potavtoms hátráltat, meghátrá-
lásra készítet, visszaléptet; hátra
hajt, visszavon, visszaver, vissza-
utasít

potića hátralépő, meghátráló,
visszavonuló

potmaks fenék, meder; **adbot-**
maks (ad **potmaks**) a pokol fene-
ke; **pařbotmaks** (pař **potmaks**) a
bödön/dézsza/teknő feneke; **l'ej-**
botmaks (l'ej **potmaks**) folyóme-

der

potmakstomo feneketlen

potmar kis tartóhely, pohárszék;
kudopotmar padlás, padlószoba

potmo belseje vminek; belső
(rész); **kurgopotmo** szájüreg;
potmom guřńi korog a gyomrom

potmos (nu) -ba/-be, belsejébe;
kudońť **potmos** sovams belép a
házba / a ház belsejébe

potmov (hsz) be, befelé, bele;
(nu) belsejébe; **potmov jutams**
bevonul, befelé halad; **viřeńť**
potmov sovams behatol az erdő
belsejébe/sűrűjébe

potmova (nu) -ban/-ben / belse-
jében (mozgásban); **seřej t'ikše**
potmova **kel'ńems** magas fűben
gázol; **eš** **potmova ařšems** magá-
ban gondol

potmura borús, komor; **potmura**
či borús nap; **potmura** **vanovť** ko-
mor tekintet

potmurgadoms beborul, elborul,
elkomorul, elkomorodik, borús-
sá/komorra válik, borús/komor
lesz

potolok mennyezet, plafon

potomdams betöm, bedug

potomks tömés, dugasz, dugó;
potomksso **pot'l'ams** dugóval be-

dugaszol

potomoms bedugul, eldugul, be-
tömődik, eltömődik, eltömítődik;
megsüketül; **kaštomoturbaš** po-
tomš a kályhacső bedugult

potpanar alsóing

pots (hsz) be, befelé; (nu)
-ba/-be, belsejébe; **pots prams**
beesik

potso (hsz) bent, belül; (nu)
-ban/-ben, belsejében; **potso aš-**
t'ems bent/belül van; **t'ikše pot-**
so udoms fűben alszik

potsto (hsz) bentről, belülről;
(nu) -ból/-ből, belsejéből; **keńk-**
šeš potsto pekstaž az ajtó be-
lülről be van zárva; **kudońt'**
potsto l'išems kijön a házból

potstoń belső; **potstoń keńkš** bel-
ső ajtó; **potstoń pravt** édesgyer-
mek

pot'amo szopás, szívás

pot'ams szopik, szív

pot'avtića fejő, szoptató; fejőnő,
szoptatódajka

pot'avtoma (meg)fejés; szoptatás

pot'avtoms (meg)fej; szoptat; **skal**
pot'avtoms tehenet fej

pot'e mell, emlő, kebel; **pot'epřa**
mellbimbó; **pot'elovso** anyatej

pot'ića szopó; szopós; **pot'ića ej-**
kakš szopós gyermek

pot'l'ams bedugaszol; **sul'ika**
potomksso **pot'l'ams** dugóval be-
dugaszolja a palackot

pot'meža nyirkos; nyers; leveses,
lédús, nedvdús; zamatos; **pot'-**
meža mastorks nyirkos talaj;
pot'meža ve nyirkos éjszaka

pot'mežd'ems szivárog; fénylik,
ragyog

pov gomb; **panaroń** **pov** inggomb;
pov čočams begombol

povamo megfojtás, felakasztás

povams megfojt, felakaszt

povavoms megfullad, fennakad

povne gombocska

povo (áll) császármadár (Tetras-
tes bonasia)

povod'ema felakasztás, felfüg-
gesztés; odakötés, megkötés

povod'ems felakaszt, felfüggeszt;
odaköt, megköt

povol'ema felaggatás, felrakás;
odakötözés, megkötözés

povol'ems felaggat, felrak; oda-
kötöz, megkötöz

povtořamo (meg)ismétlés

povtořams megismétel, elismétel,
utána mond

poza kvász (savanykás, erjesztett
ital)

pozakadoms zavarossá válik, za-
varos lesz; elbágyad, elbódul

pozaňa zavaros, bágyadt, fényte-
len; **pozaňa šel'met'** bágyadt/
fénytelen szemek

poznams fingik, szellent

praksta kapca, kapcarongy

pramo (le)esés, elesés, (le)hullás;
ved'eň pramo vízesés

prams (le)esik, elesik, (le)hull,
eldől, kidől, ledől; **lov pri** esik a
hó; **alov prams** leesik, lehull;
mel'avksos prams bánatba merül,
nekibúsul; **pots prams** beesik;
verďe prams felülről/fentről le-
esik; **zeřk prams** puffan

pravtoms leejt, elejt, (le)hullat,
kidönt, ledönt

pravtož (mn ign) leejtett, elejtett,
kidöntött, ledöntött; (h ign) le-
ejtve, elejtve, kidöntve, ledöntve;
pravtož pejel' leejtett/elejtett kés

prazdnovams ünnepel

praž (mn ign) leesett, elesett,
lehullott; (h ign) leesve, elesve,
lehullva; **praž lopat** lehullott le-
velek

pražd'ňik ünnep

projav látszat, látomás, kísértet,
fantom

prok mint, mintha; **sepej, prok**
nař'emks keserű, mint az üröm

prolat'iv (nyelv) prolativus

promks gyűlés, összejövetel;
promks vet'ams gyűlést vezet;
promksov t'erd'ems gyűlésre
(meg)hívás

promo (áll) bögöly (Tabanus)

promoma összegyűlés, gyüleke-
zés

promoms összegyűlik, gyüleke-
zik; **jalgan promšt' moň ked's** a
barátaim nálam gyülekeztek

prošt'amo (el)búcsúzás, búcsú;
megbocsátás, bocsánat

prošt'ams elbúcsúzik, búcsút
vesz; **měgbocsát**

přa (fn) fej, fő; teteje vminek,
csúcs; **maga** (visszaható névmás);
lomaňeň přa emberi fej; **čuf-**
kapřa hagymafej, egy fej hagyma;
čuvtopřa a fa teteje/koronája;
eskepřa szögfej, a szög feje;
kasmopřa fejtető, a feje búbja
vkinek; választék (hajban); **kel'-**
břa nyelvhegy; **kembřa** (kem přa)
csizmaorr, a csizma orra; **ku-**
dopřa háztető; **l'ejbřa** (l'ej přa) a
folyó forrása; **l'išmapřa** forrás,

kútfő; **pandopra** hegycsúcs, hegytető; **sudopra** orrhegy; **pra** čul-goms törí a fejét; **pra** šnams magát dicséri, dicsekszik, kérkedik, henceg, hetvenkedik; **pra** vet'ams viseli magát vhogyan, viselkedik; **pras** pongoms fejébe száll, berúg, lerészegedik; **pračer** haj, hajszál; **prakolgan** fej; **prape** az ágy feje/fejrésze; **prapel'ks** fejrész; **praud'em** agyvelő; → **prabezarks**; → **pralks**; → **prańek-pil'geńek**; → **praspaca**; → **prasurė**

prabezarks tolakodó fráter; **prabezarkseks** ul'ems tolakodónak lenni

pradića befejező, elvégező, elvégző

pradoma befejezés, elvégzés, elvégzés, bevégezés, bevégezés

pradoms befejez, elvégez, bevégez; **škola pradoms** iskolát befejez/elvégz

pradovks befejezés

pradovoms befejeződik, véget ér

pradož (mn ign) befejezett, elvégzett, bevégett; (h ign) befejezve, elvégezve, bevégezve

praḡa rokka; **praḡajuška** a rokka orsója

praka pirog (töltött lepény); **počtoń praka** lisztespirog; **sivel'**

břaka (sivel' **praka**) hússpirog; **sivt' marto praka** töltött pirog; **topoń praka** túróspirog; **prakat** pańems pirogot süt; **prakado** kavańams piroggal kínál

prakińe pirogocska, kis pirog; **maksoń prakińet'** májas pirogocskák

praks elsőrendű áru/minőség

pralks az ágy feje/fejrésze; párna, vánkös

pralkst-alkst ágynemű

prań fej-, maga-, ön-; **prań** sefe-d'ema fejfájás; **prań** šnamo dicsekvés, kérdés, hencegés, hetvenkedés, öndicséret; **prań** šnica magát dicsérő, dicsekvő, kérkedő, hencegő, hetvenkedő; **prań** vet'amo magatartás, viselkedés; **eš** **prań** maštoma önpusztítás, öngyilkosság

prańek-pil'geńek mindenestül, egészben, szőröstül-bőröstül

pras (hsz) tetejéig, színültig, csúcsig; (nu) tetejére, csúcsára; **pras** pešt'ams színültig tölt; **pando** **pras** kepet'ems felmegy/felmászik a hegy tetejére/csúcsára; **pando** **pras** kužems felmászik a hegy tetejére/csúcsára; **pando** **pras** kužema hegymászás

praso (hsz) tetőn, csúcson; (nu) tetején, csúcán; **pando** **praso** a hegy tetején/csúcán

přaspaća törülköző, kendő

přasto (hsz) tetőről, csúcsról;
(nu) tetejéről, csúcsáról; **přasto**
pil'ges a fejtől a lábáig; **pando**
přasto a hegy tetejéről/csúcsáról

přasuré koszorú, füzér; **přasuré**
kodams koszorút fon

přat-pil'get' (**přat-pil'gt'**) végtag,
végtagok

přavks tartalomjegyzék

přavt főnök, vezető, elnök; **ku-**
doň přavt családfő; **školaň přavt**
iskolaigazgató

předloženíja (nyelv) mondat;
prostoј předloženíja (nyelv) egy-
szerű mondat; **složnoj předlože-**
níja (nyelv) összetett mondat

přejamo rothadás, poshadás

přejams (el)rothad, (meg)poshad

přejavtoma rothasztás

přejavtoms rothaszt, rothadást
okoz

přev ész, értelem, elme; **nuřkiňe**
přev rövid ész/eszű; **šořda přev**
könnyelmű, meggondolatlan, gon-
datlan; **převs kundavoms** észre
tér; **převs putoms** kiokosít, ki-
oktat, rávezet; **převse kiřd'ems**
észben tart; **převste l'ísems** el-
megy az esze, megőrül, megbo-
londul; **převt' maksoms** tanácsol,

tanácsot ad, javasol, ajánl; **převt'**
sajems összeszedi az esztét, meg-
jön az esze

převej okos, eszes, értelmes,
ésszerű, bölcs; **převej lomaň** okos
ember; **převejat** okos vagy; →
převejste

převejči okosság, eszeség, értel-
messég, ésszerűség, bölcsesség

převejgadoma (meg)okosodás,
okossá/okosabbá válás, észre té-
rés

převejgadoms megokosodik, kio-
kosodik, okossá/okosabbá válik,
okos/okosabb lesz, megjön az e-
sze, észre tér

převejgavtoma kiokosítás, okos-
sá/okosabbá tétel, észre térítés

převejgavtoms kiokosít, okos-
sá/okosabbá tesz, észre térít

převejste okosan, eszesen, értel-
mesen, ésszerűen, bölcsen; **pře-**
vejste kortams okosan/értelme-
sen beszél

převijams megokosodik, kiokoso-
dik, okossá/okosabbá válik, o-
kos/okosabb lesz, megjön az e-
sze, észre tér

převt'eme esztelen, ostoba, buta;
esztelenül, ostobán, bután, ész
nélkül; **převt'eme lomaň** osto-
ba/buta ember; **převt'eme kolgan**
üres fej

převt'emeči esztelenség, ostoba-
ság, butaság

přičašt'ija (nyelv) melléknévi
igenév, participium

přilagat'el'noj (nyelv) melléknév

přimamo (el)fogadás, átvétel

přimams (el)fogad, átvesz, fel-
vesz

psaka macska, (áll) házimacska
(*Felis catus/domestica*); **avaka-**
psaka nőtény macska

psakañ macska-; **psakañ angor-**
damo macskakarmolás, a macska
karmolása

psakiñe kismacska, cica, kiscica

pši forró; forróság, hőség; **pši či**
forró nap; **pši ved'** forró víz; **pši**
palamo forró csók; **kizeñ pši**
nyári hőség; **pšid'e l'ivežijams**
(meg)izzad a hőségtől; **pšid'e**
t'el'kemems kimerül a hőségtől;
→ **pšiste**

pšilgadoms kimelegszik, kimele-
gedik, felhevül, megizzad; **dop-**
rok/ovše pšilgadiñ teljesen kime-
legedtem/megizzadtam

pšilgadož (mn ign) kimelegedett,
felhevült, megizzadt; (h ign) ki-
melegedve, felhevülve, megiz-
zadva

pšilgavtoms felhevít, megizzaszt

pšiste forrón; **pšiste palams** for-
rón csókol; **pšiste večkems** forrón
szeret

pškižaka hasmenéses ember, be-
szari

pškižema hasmenés, fosás

pškižems hasmenése van, fosik

pšt'id'ema rúgás

pšt'id'ems rúg egyet, megrúg,
hátrarúg; **vijevste pšt'id'ems** erő-
sen rúg egyet/megrúg

pšt'ijems rúg, rugdal, rugdalózik,
rúgkapál; **alašat'ñe pšt'ijit'** a lo-
vak rugdalóznak

pškad'ekšñems megszólal, szól;
megszólít

pškad'ema megszólalás, szólás;
megszólítás

pškad'ems megszólal, szól; meg-
szólít; **lomañ kel'se pškad'ems**
emberi nyelven megszólal/szól

pškad'ica megszólaló, (vkihez/
vkiért) szóló

pšt'i éles; **pšt'i pejel'** éles kés; →
pšt'iste

pšt'iči élesség

pšt'id'ems feltűz, felköt; leszorít,
beszorít; **jubka pšt'id'ems** szok-
nyát feltűz/felköt

pšt'ikst bélgörcs, hascsikarás, kólika

pšt'ilgadoma kiélesedés, élessé válás

pšt'ilgadoms kiélesedik, élessé válik, éles lesz

pšt'ilgavtoma (ki)élesítés, megélesítés

pšt'ilgavtoms (ki)élesít, megélesít; **pejel'** pšt'ilgavtoms kést élesít

pšt'iste élesen, élesre; **pšt'iste vanoms** éles szemmel/szűrősen/merően/áthatóan néz; **pšt'iste čovaž pejel'** élesre fent kés

puχlaña habkönnyű, levegős, lágy (pl. kenyér); pihés, bolyhos; **puχlaña kši** habkönnyű/levegős/lágy kenyér; **puχlaña čert'** pihés haj

pujarmo zúza

pukšo comb, far; **pil'gepukšo** comb

pukšt recsegés/ropogás/csikorgás zaja; **pukšt t'ejems** recseg, ropog, csikorog; → **pukšt'**

pukšt-lakšt recsegés/ropogás/csikorgás zaja

pukštordića recsegő, ropogó, pattogó, csikorgó; **pukštordića peňget'** ropogó tűzifa

pukštordoma recsegés, ropogás,

pattogás, csikorgás

pukštordoms recseg, ropog, pattog, csikorog

pukštorso recsegéssel, ropogással; recsegve, ropogva; **pukštorso paloms** ropogva ég

pukšt' recsegés/ropogás/csikorgás zaja; **pukšt' jakšamo** csikorgó hideg; → **pukšt**

pukšt'ad'ems pukkant, durrant, csattant; **ružijaso pukšt'ad'ems** puskával durrant, elsüti a puskát

pukšt'at'ems kipukkad, szétpukkad, elpattan, szétpattan, meghasad, elreped

pulaj "pulaj" (erza hátsó kötény)

pulakš tarkó, nyakszirt

puliñe farkinca

pulo¹ farok; hajfonat, copf, varkocs; **l'išmeñ pulo** lófarok; **čer-bulo** hajfonat, varkocs, copf; **pulodo targams** farkánál fogva kihúz; **puloso juvnoms** farkat csóvál; **pulokavor'** farokcsont; **puloker'** "pulokerj" (mordvin női fejdísz); → **puloček-peček**

pulo² fás hely, liget, erdőcske; vmilyen növényvel benőtt / állattal benépesült hely; **kal'bulo** fűzfaliget (fn) fűzes; **kil'ejbulo** (fn) nyíres, nyírfaliget; **kuzbulo** lucfenyőerdő, fenyves; **l'epepulo**

égerfaerdő; **pekšepulo** hársfaliget, hársfaerdő; **pičepulo** erdei-fenyő-erdő, fenyves; **pojbulo** nyárfaliget, nyárfaerdő, (fn) nyárfás (hely); **tumopulo** (fn) tölgyes (hely), tölgyliget, tölgyerdő; **ukštorbulo** juharliget, juharerdő; **viřbulo** liget, erdőcske; **čejbulo** sással benőtt hely; mocsár, láp, ingovány; **ińzejbulo** (fn) málnás (hely), málnáskert; **kirmalavbulo** (fn) bogáncsos (hely); **kstijbulo** epres/szamócás hely; **nu-d'ejbulo** (fn) nádas; **nařt'emkspulo** örömmel benőtt hely; **šil'd'ejbulo** (fn) zsombékos (hely); zsombékos/mocsaras hely; **joz-nepulo** kígyófészek, kígyós hely

puloček-peček egymás után/mögött

pulokst ocsú; **l'ikšapulokst** hajdinaocsú

pult kéve, nyaláb; **rožbult** (rož **pult**) rozskéve

pultakšnoms (el)éget

pultamo (el)égetés, megégetés, elhamvasztás

pultams (el)éget, megéget

pultaž (mn ign) (el)égetett, megégetett; (h ign) (el)égetve, megégetve

pultića égető, sajtó

pul' por

pul'ams porzik, (le)porol

pul'ev poros; **pul'ev ki** poros út

pul'ijakšnoms (be)porosodik; porossá válik, poros lesz

pul'ijams beporosodik; porossá válik, poros lesz

pul'kad'ems csobban, loccsan, felcsap

pul'kams csobog, lubickol

pul'žado térdelve, térdén állva; **pul'žado ašt'ems** térdén áll

pul'žams (le)térdel, térdre esik/ereszkedik

pul'žavtoms (le)térdepeltet

puńa (áll) császármadár (Tetrastes bonasia)

pupakšnoms szurkál, csipked

pupamo (meg)szúrás, (meg)csípés, (meg)marás

pupams (meg)szúr, (meg)csíp, (meg)mar

pupavks szúrás, csípés, marás; **jozneń pupavks** kígyómarás

pupaž (mn ign) megszúrt, megcsípett, megmart; (h ign) megszúrva, megcsípve, megmarva

pupića szűrő, csípő, maró; szű-

rós, tuskés

puporka → **pupořka**

puporkav → **pupořkav**

pupořd'ams, **pupořd'ems** megbotlik, botladozik

pupořka, **puporka** pattanás, pör-senés

pupořkav, **puporkav** pattanásos, pör-senéses

pupořkšněms megbotlik, botladozik

pupstams megszúr, megcsíp, megmar

purcuz → **pursuz**

purdamo (meg)fordítás, elfordítás; (meg)fordulás, elfordulás, befordulás

purdams (meg)fordít, elfordít; (meg)fordul, elfordul, befordul

purdavks fordulat, forduló, kanyar, kanyarulat

purdněms (**purtněms**) fordít, (meg)forgat, elforgat

purgams fröcsköl, (ki)fröccsen, kifakad

purgavks finom cseppek, permet; **pizemepurgavks** esőcseppek, permetező/szemerklő/szítáló eső

purgondamo kifakadás, kirügyezés, virágníllás; **purgondamo ška** virágníllás ideje

purgondams kifakad, kibújik/kinyílik (rügy, bimbó), kirügyezik

purgondavks rügy, bimbó; **ćećaň** **purgondavks** virág bimbója

purgšems (**purkšems**) fröcsköl, spriccel, fecskendezik

purgševks (**purkševks**) finom cseppek, permet

purnakšnoms (össze)gyűjt, (össze)szed, készül, készülődik

purnamo (össze)gyűjtés, (össze)szedés, készülés, készülődés, szedelőzködés

purnamš (össze)gyűjt, (össze)szed, készül, készülődik, szedelőzködik; **t'ikše purnamš** szénát szed; **uštomapel't' purnamš** tüzelőt gyűjt; **veše moćeňt' purnamš** minden erejét összeszedi; **ki langov purnamš** útra készül; **jar-samapel' purnamš** talál

purnamš-seřňams készül, készülődik; **ki langov purnamš-seřňams** útra készül

purnavks gyülekezet; gyűjtemény, válogatás

purnavoms gyülekezik, összegyűlik; **vejs purnavoms** egybegyűlik, összegyűlik

purnaž (mn ign) (össze)gyűjtött, összeszedett; (h ign) (össze)gyűjtve, összeszedve, készülve, készülődvé, szedelőzködve

purnića (össze)gyűjtő; **er̥va me-žen purnića** mindent gyűjtő

puromoms gyülekezik, összegyűlik

pursuz, purcuz malac

puřńems → **puřďńems**

puře méhsőr

puřgińe mennydörgés; **mařaviks-
ste čarad'š puřgińe** hangosan
dörgött az ég (a mennydörgés);
puřgińekev kovakő, tűzkő; **puřgi-
ńepalaks** bogáncs, (növ) fodros-
bogáncs (*Carduus crispus*); →
puřgińečirke

puřgińečirke szivárvány; **puřgi-
ńečirkeń šisem t'ust'** a szivárvány
hét színe

puřgińeń mennydörgés-; **puřgi-
ńeń čarad'ema** mennydörgés,
villámcsapás; **puřgińeń čarno-
ma/zeńnema** mennydörgés

puřńems megsavanyodik, össze-
megy (tej); **lovsoš puřńeš** a tej
megsavanyodott/összement

puřńež (mn ign) megsavanyodott,
összement (tejről); (mn) savanyú;
(h ign) megsavanyodva, össze-
menve (tejről); **puřńež** lovso a-

ludttej

pusmo csokor, köteg

pustačej (áll) sármány (*Embe-
riza*)

pušńems szipog, szipákol; megsa-
vanyodik, összemegy (tej)

pušńems-noskoms szipog, szipá-
kol

pušt pörkölt/pirított zabliszt

puštamo (meg)pörkölés, (meg)-
pirítás; elhervasztás, megfony-
nyasztás

puštams (meg)pörköl, (meg)pirít;
elhervaszt, megfonnyaszt; **ksnavt**
puštams borsót pörkölt/pirít

puštaž (mn ign) (meg)pörkölt,
(meg)pirított; (h ign) (meg)pör-
kölve, (meg)pirítva; **puštaž**
ksnavt pörkölt/pirított borsó

putkot'ema felhólyagosodás

putkot'ems felhólyagosodik

putkot'evks hólyag, vízhólyag

putkot'ež (mn ign) felhólyagoso-
dott; (h ign) felhólyagosodva

putńems (le)tesz, (le)rak, elhe-
lyez

putoma (le)tevés, (le)rakás, fel-
rakás

putoms (le)tesz, (le)rak, feltesz, felrak, beletesz, belerak; **ežem** alov **putoms** pad alá tesz; **layša** **langs putoms** polcra tesz; **jurt putoms** lerakja az alapot/alapzatot; **vejs putoms** összerak, egybeilleszt; **převs putoms** kiokosít, kioktat, rávezet

putož (mn ign) letett, lerakott, elhelyezett; (h ign) letéve, lerakva, elhelyezve; **putož ked'ge** letett/lerakott/elhelyezett edény

puvamo (el)fújás, lefújás, szétfújás

puvams (el)fúj, lefúj, szétfúj; **varma pui** fúj a szél

puvavks fuvallat, lehelet; **varmañ** **puvavks** fuvallat, szellő

puvordams megfordít, megteker, megcsavar, megsodor; tördel

puvorams forгат, teker, csavar, sodor

puvořems megkérgesedik, bűtykös/bőrkeményedéses lesz

puvořks bűtyök, bőrkeményedés, tyúkszem

puvořkseu kérges, bűtykös, bőrkeményedéses; **puvořkseu ked't'** kérges kéz

puvtams (fel)kelt, (fel)ébreszt

puvtića (fel)ébresztő

puvšems (el)fúj, szétfúj, fújdogál

puziř hólyag, buborék; **sapoņeñ** **puziř** szappanbuborék

pužoma (el)hervadás, (el)fonnyadás, megfonnyadás

pužoms (el)hervad, (el)fonnyad, megfonnyad; **ćećaš pužš** a virág elhervadt; **lopat'ne pužit'** a levelek elfonnyadnak

pužoms-paloms elsatnyul, elsorvad, elcsenevészesedik; eleped

pužož (mn ign) (el)hervadt, (el)fonnyadt, megfonnyadt; (h ign) (el)hervadva, (el)fonnyadva, megfonnyadva; **pužož ćeća** (el)hervadt virág

R

raćakadića elágazó, szétágazó

raćakadoma elágazás, szétágazás

raćakadoms elágazik, szétágazik

raćakadož (mn ign) elágazó, szétágazó; (mn) ágas-bogas; **raćakadož kal'** ágas-bogas fűzfa

raćakavtoms elágaztat, szétágaztat

raćaña elágazó, szétágazó, ágas-bogas, terebélyes; **raćaña čuvto** ágas-bogas/terebélyes fa

rajon megye, körzet

raka (áll) rák (Astacus)

rakakšnoms nevet, kacag

rakamo nevetés, kacagás

rakams nevet, kacag

rakañ rák-; rakañ kudo kagyló

rakavtoms (meg)nevettet

rakaževems felnevet, felkacag

rakša állat, jószág, barom; ló;
id'em rakša vadállat

rakšañ állat-; ló-; rakšañ l'emt'
állatnevek

ramamo (meg)vásárlás, (meg)-
vétel

ramams (meg)vásárol, (meg)vesz;
kši ramams kenyeret vásá-
rol/vesz

ramavks (be)vásárlás, vétel

ramavoms megvásárolják, meg-
veszik

ramavtoms (meg)vetet

ramaž (mn ign) (meg)vásárolt,
(meg)vett; (h ign) (meg)vásárol-
va, (meg)véve

ramiça (meg)vásárló, (meg)vevő

rana seb

rangiça kiáltó, kiabáló, ordító, ü-
völtő

rangoma kiáltás, kiabálás, ordí-
tás, üvöltés

rangoms kiált, kiabál, ordít, ü-
völt; kežejste rangoms dühösen
kiabál/ordít

rangstams (rankstams) felkiált,
felordít, felüvölt

rangstavks (rankstavks) kiáltás,
kiabálás, ordítás, üvöltés

rangstiça (rankstiça) (fel)kiáltó;
moroñ rangstiça előénekes

rañamo megsebesítés, megsebzés

rañams megsebesít, megsebez

raške rokon, rokonság; nép;
eržañ raške erza nép

raškeñ rokon-, rokonság-; nép-;
raškeñ l'emt' rokonságnevek

raškevt'eme rokotalán; rokonta-
lanul

rašt' íz, zamat; rizaña rašt' sa-
vanykás íz

rašt't'eme íztelen; íztelenül;
rašt't'eme jarsamopel' íztelen
étel

raško elágazás, szétágazás; kiraš-

ko útelágazás; čuvtoraško a fa szétágazása

raškondakšnoms elágazik, leágazik, szétágazik

raškondams elágazik, leágazik, szétágazik

raškov elágazó, szétágazó, ágas-bogas, terebélyes

raštamo (meg)szaporodás, elszaporodás, gyarapodás, (meg)sokasodás; tenyésztés, születés, világra jövetel

raštams (meg)szaporodik, elszaporodik, gyarapodik, (meg)sokasodik; tenyészik, születik, világra jön; szül, világra hoz

raštavoms születik, világra jön

raštavtoms (meg)szaporít, elszaporít, gyarapít, sokszorosít, tenyészt; szül, világra hoz

raštića szaporodó, gyarapodó, sokasodó; tenyésző, születő, világra jövő; szülő; raštića ava szülő nő

raužkadoma (rauškadoma) megfeketedés, elfeketedés; bepiszkolódás

raužkadoms (rauškadoms) megfeketedik, elfeketedik; bepiszkolódik

raužkadož (rauškadož) (mn ign)

megfeketedett, elfeketedett, bepiszkolódott; (h ign) megfeketedve, elfeketedve, bepiszkolódva

raužkal'ems (rauškal'ems) (meg)feketedik, elfeketedik

raužo fekete; raužo kši fekete kenyér; raužo t'us fekete szín; raužo vírez fekete bárány; raužo moda fekete föld, csernozjom; raužo jozne (áll) keresztes vipera (Vipera berus); raužo piñeñbapst (növ) feketecsucsor, ebszőlő, kányabogyó (Solanum nigrum); raužo varaka (áll) vetésivarjú, feketevarjú (Corvus frugilegus)

raužoldoms feketéllik

Rav Volga (folyó)

ražd'ekšněms → ražed'ekšněms

ražd'ema → ražed'ema

ražd'ems → ražed'ems

ražd'evks → ražed'evks

ražed'ekšněms, ražd'ekšněms (meg)karmol, (meg)vakar, vakargat; (ki)tépdes

ražed'ema, ražd'ema (meg)karmolás, (meg)vakará; (ki)tépés, eltépés, széttépés

ražed'ems, ražd'ems (meg)karmol, (meg)vakar; (ki)tép, eltép, széttép

ražed'evks, ražd'evks karmolás,
vakarás

robota munka, dolog

robotams dolgozik

robot'nik dolgozó, munkás

rod nemzetség, törzs, (fn) nem;
lomańeń rod az emberi nem

rodoń nemzetségi, törzsi

rod-pl'ema nemzetség, törzs, ro-
konság

rod'na rokon

rod'ňaksči rokonság, rokoni vi-
szony/kapcsolat

rod'ňat-rašket' rokon, rokonság,
atyafiság; **vasoldoń rod'ňat-
rašket'** távoli rokonság

roj raj; **mekšeń roj** méhraj

rokamo rőfögés

rokams rőfög

roman regény

rosa harmat; **valskeń rosa** reggeli
harmat

rosada palánta; **kapstarosada** ká-
posztapalánta

rosav harmatos

rospux szivacs

rošt'ams kicsírázik, kisarjadzik

rošča liget

roškse rozskenyér, fekete kenyér;
od šuroń roškse új gabonából
készült rozskenyér

roštova, roštuva karácsony

roštovań, roštuvań karácsonyi;
roštovań jamt-kašat karácsonyi
ennivaló/étel

rovck puff!, zsupsz! (leesés hang-
ját kifejező onomatopoetikus
szó); **rovck praš ved'eńt'eń**
zsupsz, beleesett a vízbe

rovnoj sima, sík, egyenes; **rovnoj
ki** sima út

rovńams elegyenget, kiegyenlít,
kisirít, elsimít

rovńavoms kiegyenlítődik, egyen-
lővé válik

roza rózsza

rozofams tönkretesz, elpusztít,
szétrombol, megsemmisít

rož rozs, (növ) termesztett rozs
(*Secale cereale*); **avarož** (növ)
anyarozs (*Claviceps purpurea*);
rožava (növ) anyarozs (*Claviceps
purpurea*); **rožbult (rož pult)**
rozskéve

rožeń rozs-; rožeń kši rozske-
nyér; rožeń lav rozskorpa; rožeń
počt/tov rozsliszt

rožnams tönkreteş, elpusztít,
szétrombol, szétzúz

rožodomoma nekiesés; meg-
nyugvás

rožodomoms nekiesik, ráveti ma-
gát; megörül; megnyugszik

rožomoma nekiesés; megnyugvás

rožomoms nekiesik, ráveti magát;
megörül; megnyugszik

rožomtoma megörvendeztetés;
megnyugtató

rožomtoms megörvendeztet;
megnyugtató; šed'ej rožomtoms
megörvendezteteti a szívét/lelkét

ruća "rucja" (erza női felsőing)

rućat-paćat (női) felsőruha

ručka toll (íróeszköz)

rudaskadoma → rudazkadoma

rudaskadoms → rudazkadoms

rudaskavtoma → rudazkavtoma

rudaskavtoms → rudazkavtoms

rudaz sár, piszok, szenny, mo-
csok; vecana rudaz latyak, locs-
pocs; rudazs űfegems sárba ta-

pos; rudazbokol' (rudaz pokol') /
rudazgokorka (rudaz kokorka)
sárcsomó

rudazijamo besározódás, bepisz-
kolódás, beszennyeződés, be-
mocskolódás

rudazijams besározódik, bepisz-
kolódik, beszennyeződik, be-
mocskolódik

rudazkadoma (rudaskadoma) be-
sározódás, bepiszkolódás, be-
szennyeződés, bemocskolódás

rudazkadoms (rudaskadoms) be-
sározódik, bepiszkolódik, be-
szennyeződik, bemocskolódik

rudazkavtoma (rudaskavtoma)
besározás, bepiszkolás, beszeny-
nyezés, bemocskolás

rudazkavtoms (rudaskavtoms)
besároz, bepiszkol, beszennyez,
bemocskol

rudazov sáros, piszkos, szennyes,
mocskos; rudazov ki sáros út

rukšna levél (növényé); rukšna-
lopa (növ) közönséges bojtorján
(Arctium lappa)

rukšt'ad'ema összeütés/össze-
csapás (kézé), tapsolás

rukšt'ad'ems összeüt/össze-
csap (kezet), tapsol; kavto ked' rukš-
t'ad'ems össze-
csapja a két kezét,
tapsol

rumaňa fakó, leszürkült (hordástól, mosástól), elszíntelenedett

rumoms megkékül, bekékül, elkékül

rumoź (mn ign) megkékült, bekékült, elkékült; (mn) fakó, (mn ign) leszürkült (hordástól, mosástól), elszíntelenedett; (h ign) megkékülve, bekékülve, elkékülve, kifakulva, leszürkülve (hordástól, mosástól), elszíntelenedve

rumštamo (meg)harapás, leharapás, elharapás; bekapás

rumštams megharap, leharap, elharap; bekap

rungo test, törzs, alak; l'ivčaňa
rungo hajlékony test

rušmo pigmentfolt

ruz (fn) orosz; **lamo ruzt** sok orosz; **ruzava** orosz nő; → **ruzoks**

ruzijams eloroszosodik

ruzoks oroszul, oroszra; **ruzoks kortams** oroszul beszél; **ruzoks jutavtoms** oroszra fordít

ruzoň (mn) orosz; **ruzoň kel'** orosz nyelv

ružija puska, fegyver; **ružijaso** l'ed'ems fegyverrel lő; **ružijaso pukšt'ad'ems** puskával durrant, elsüti a puskát; **ružijaso kal'čajems** fegyverét csörgeti, hábo-

rúval fenyeget

R

řaboj himlőhelyes, ragyás

řad sor; → **řadšek**

řadšek sorban; **řadšek ašt'ems** sorban áll

řecept recept; **řecept šormadoms** receptet ír

řed'amo észrevétel, megfigyelés

řed'ams észrevesz, megfigyel

řed'ams-sud'ams megbeszél, megvitat, magtárgyal, megítél

řed'aviča észrevehető, megfigyelhető, érzékelhető, figyelemre méltó, szembeötlő, feltűnő

řed'iča észrevevő, megfigyelő; **eř-va mežeň řed'iča šel'met'** mindent észrevevő/megfigyelő szem

řemed'ems béget

řemšams rág; rágódik/kérődzik vmin

řeňgems (řeňgems) könyörög, kérlel; kunyerál

řepešt'a irtásos földterület a mezőn, irtás, imádkozóhely a mezőn

řeps (növ) tarlórépa (Brassica ra-

pa)

řespubl'ika köztársaság

řestamo → řeztamo

řestams → řeztams

řestaž → řeztaž

řešmed'ems megüt, megcsap

řešt'ed'ema ütés, csapás; hajítás, dobás; rázás

řešt'ed'ems (meg)üt, (meg)csap; (el)hajít, (el)dob; (meg)ráz

řešt'ed'evems megüti magát, nekiütközik

řešams megold, megfejt, elhatároz, eldönt; zadača řešams feladatot megold

řeve juh, birka, (áll) házijuh (Ovis aries); řevel'evks bárány

řeveň juh-, birka-; řeveň pona birkagyapjú

řezema (el)sorvadás, (el)satnyulás, elepedés, sorvadozás, hosszú betegskedés

řezems (el)sorvad, (el)satnyul, eleped, sorvadozik, hosszan betegskedik

řeztamo (řestamo) (meg)sütés

řeztams (řestams) (meg)süt; kal

řeztams halat süt; modamařt' řeztams krumplit süt

řeztaž (řestaž) (mn ign) (meg)sütött; (mn) sült; (h ign) (meg)sütve; řeztaž kal sült hal

řežňams → řezňems

řežňema megsavanyodás, összemelés (tejé)

řežňems, řezňams megsavanyodik, összemegy (tej)

řifma rím

řiknems zokog

řikse zokogással, zokogva; řikse avard'ems zokogva sír

řikšt'ed'ema (el)dobás, félredobás, kidobás, elhajítás, kihajítás; megrázás, kirázás

řikšt'ed'ems eldob, félredob, kidob, elhajít, kihajít; megráz, kiráz

řikšt'ed'evems nekiütődik, nekiütközik, beleütközik

řipakadoma elhervadás, elfonynyadás, petyhüdtté válás, elernyedés, lekonyulás

řipakadoms elhervad, elfonnyad, petyhüdtté válik, elernyed, lekonyul

řipakadož (mn ign) (el)hervadt,

(el)fonnyadt, petyhüdt, (el)ernyedte, lekonyult; (h ign) elhervadva, elfonnyadva, elernyedve, lekonyulva; hervadtan, fonnyadtan, ernyedten

řipaňa hervadt, fonnyadt, petyhüdt, ernyedte, lankadt; **řipaňa lopat** hervadt/fonnyadt levelek

řis (növ) rizs (*Oryza sativa*)

řiseň rizs-; **řiseň kastoma** rizstermelés; **řiseň kaša** rizskása

řisks → **řizks**

řisksev → **řizksev**

řisovams rajzol; **karandašso řisovams** ceruzával rajzol

řísme lánc; **řirěeň řísme** aranylánc

řišněms → **řist'něms**

řísse: **řísse šel'ved't'ne čud'it'** árad/ömlik a könnye

řist'něms, **řišněms** szemerkél, csepereg, szitál; árad, ömlik

řist'amo ütés, verés, csapás; **vijev řist'amo** erős ütés

řist'ams (meg)üt, (meg)ver, (meg)csap

řist'ed'ems megüt, megver, megcsap, odacsap

řist'íca (meg)ütő, (meg)verő

řiveške → **řivežke**

řivež (áll) róka (*Vulpes vulpes*); **ašo řivež** (áll) sarkiróka (*Alopex lagopus*); **řivežl'evks** rókakölyök

řivežeň róka-; **řivežeň pil'geki** rókanyomok

řivežke (**řiveške**) rókácska, kistróka

řizakadoms megsavanyodik; megfájdul, megsajdul, fájni/szúrni kezd

řizaňa¹ savanykás-édes, édeskés-savanykás

řizaňa² sógornő (a feleség nővére); **řizaňa pat'a** sógornő (a feleség nővére)

řizks (**řisks**) bánat, szomorúság, bú

řizksev (**řisksev**) szomorú, bánatos, sanyarú

řizneksněms bankódik, szomorkodik, búsul

řiznema bankódás, szomorkodás, búsulás; bánat, szomorúság

řizněms bankódik, szomorkodik, búsul

řizněms-majšems izgul, szenved, kínlódik, gyötrődik

řiznevks bánat, szomorúság, bú

řiznića bánkódó, szomorkodó,
búsuló

S

saban faeke

sabl'a szablya, kard

sactoms → **satstoms**

sad kert; **umar'zad** (umar' sad)
almáskert

saxar cukor

sajema elvevés, elvétel, bevétel;
megkapás; fogadás

sajems (el)vesz, (el)visz; levesz,
leszed; (meg)kap; (el)fogad; **sajik**
fogd / vedd el!; **l'adoš** sajevl'iže
az ördög vigye el!; **ńiks** **sajems**
feleségül vesz; **martonzo** **sajems**
magával visz; **lavša** **langsto** **kińiga**
sajems levesz a polcról egy köny-
vet; **nazola** **sajems** leveszi a
terhet; **lakavks** **sajems** leszedi a
habot; **šorma** **sajems** levelet kap;
pekenučk **sajems** derékon kap-
ja/ragadja; **nuvažemema** **sajiže**
erőt vett rajta az álmodás, el-
kapta az álmodás; **převt'** **sajems**
összeszedi az esztét, megjön az e-
sze

sajeń (mn ign) (el)vett, (meg)ka-
pott; (mn) hites; **sajeń pola** el-
vett/hites feleség/házastárs

sajevems elveszik (vkitől, vmitől);
megkapják

sajevt' (mn ign) elvett; **išak sa-
jevt'** **pola** tegnap elvett feleség

sajež (mn ign) (el)vett, (meg)ka-
pott; (mn) hites; (h ign) (el)véve,
megkapva; (nu) fogva; **sajež pola**
elvett/hites feleség/házastárs; **ej-
kakščiste** **sajež** gyermekkorától
fogva

sajńems (el)vesz, (el)visz; (meg)-
kap

sakalijs megszakállasodik, ki-
nő a szakáll, szakállas lesz

sakalo szakáll

sakalov szakállas

sakšnoms (meg)érkezik, (meg)-
jön; **čurosto** **sakšnoms** ritkán jön;
ulkot' **sakšnoš** az imént / ebben
a percben / nemrég/mostanában
érkezett/jött

sal só; **lambamosal** timsó; **sal-
dirks** sótartó; **salgeskav** (sal kes-
kav) sózsák, egy zsák só; **salved'**
sós lé, páclé

salamo (el)lopás, tolvajlás

salams (el)lop

salasket' szánkó, ródli; **salaskese**
křakstńems szánkózik, ródlizik

salava titkos; titokban, titkon,

lopva, lopakodva; **salava t'et'** jovtasa titokban elmondom neked

salavači titok, rejtély

salavañ titkos; titokban, titkon, lopva, lopakodva

salaž (mn ign) (el)lopott; (h ign) (el)lopva; **salaž jarmakt** lopott pénz

salića (el)lopó; tolvaj

salijamo megszózóadás, beszózóadás, sóssá válás

salijams megszózódik, beszózódik, sóssá válik, sós lesz

salijavtoms megszóz, besóz, elsőz, sóssá tesz

salmuks tű; **salmuksñil'ks** a tű foka

salmuksoñ tű-; **salmuksoñzali** (áll) szitakötő (Libellula)

salov sós; **salov tañšt'** sós íz

saltniems (meg)sóz, besóz

saltoma (meg)sózás, besózás

saltomo sótlan; sótlanul, só nélkül; **saltomo jarsamopel'** sótlan étel

saltoms (meg)sóz, besóz

saltoñ (mn ign) (meg)sózott; **saltoñ pangot** sózott gomba

saltovks sózás; sózott élelmiszer

saltož (mn ign) (meg)sózott; (h ign) (meg)sózva; **saltož kalt** sózott hal

samaj éppen; leg-...bb (felsőfok); **samaj son** éppen ő; **samaj tañt'ej** legfinomabb

samal'ot repülőgép

samo (meg)érkezés, érkezte/(el)jövele vminek; **kizeñ samo** a nyár elővele

samovar szamovár

sams (meg)érkezik, elérkezik, (meg)jön, eljön, beköszönt; **añsak siñ** csak most jöttem/érkeztem; **ki/kije saš?** ki jött?; **kel'a, son saš** úgy hírlík, / állítólag megérkezett; **okojñiki saš** végre megérkezett; **veše sašt' moñeñ** mindenki megérkezett hozzám; **saš nujemalangoš** elérkezett az aratás ideje; **sak gyere!**; **son nejke si mindjárt/rögtön jön**; **pařak, son si talán eljön**; **kadik si hadd jöjjön!**; **čavosto sams** üres kézzel jön/érkezik; **mejel'íceks sams** utolsóként/utolsónak érkezik; **me-kev sams** visszajön; **mel' sams** kedve van/lesz, akar, szeretne; **mel's sams** elhatározásra jut, rájön vmire; **ve mel's sams** egyetért; **vašeñíceks sams** elsőként/először érkezik; **jožos sams** magá-

hoz/eszméletre tér; kež sams el-
fogja a méreg; saš t'el'es bekö-
szöntött a tél

san (fn) ér, ín; pil'gesan ín (lá-
bon); vajgel'eń sant hangszálak,
hangszalagok

sanijams eresedik, inasodik, e-
ressé/inassá válik, eres/inas lesz

sanov eres, (mn) inas

sańd'amo → sańd'ema

sańd'ams → sańd'ems

sańd'avks → sańd'evks

sańd'avtoms → sańd'evt'ems

sańd'ej gyékény, (növ) szélesleve-
lű gyékény (Typha latifolia)

sańd'ema, sańd'amo (ki)irtás

sańd'ems, sańd'ams kiirt

sańd'evks, sańd'avks irtás, ki-
irtott erdő

sańd'evt'ems, sańd'avtoms kiirtat

sańt'avt sűrű erdő, az erdő sű-
rűje; bozót

Saran Szaranszk (város); Saran
ošso Szaranszk városban

Saranskoj Szaranszk (város); Sa-
ranskojse Szaranszkban; Sa-
ranskojev Szaranszkba

sapoń szappan; muškemań sa-
poń mosószappan

sapońeń szappan-; sapońeń puzir
szappanbuborék

sapońev szappanos

saraske → sarazke

saraz tyúk; alijića saraz tojó
tyúk; saraz ńevel'd'ems/ńevt'ams
megkopasztja a tyúkot; ńevel'-
d'ež/ńevt'až saraz megkopasztott
tyúk

sarazke (saraske) tyúkocska

sarazoń tyúk-; sarazoń jam tyúk-
leves

sardijams szálkásodik, szálkássá
válik, szálkás/szilánkos/fullán-
kos/tüskés lesz

sardo száлка, szilánk, fullánk,
tüske; sardo targams kihúzza a
szálkát/tüskét

sardov szálkás, szilánkos, fullán-
kos, tüskés

sarks, sařks here (méh); here,
élősdí, élősködő, ingyenélő; sem-
mittevő, naplopó, mihaszna

sasamo utolérés, elérés

sasams utolér, elér, odaér

sasavoms utolérik, elérik

sasiñese fogócska; **sasiñese nalk-
šems** fogócskát játszik, fogócská-
zik

sastiñe lassan, lassacskán; csend-
ben, csendecskén, halkan; **ved'eš**
sastiñe čol'ni a víz lassan csörge-
dezik; **sastiñe avargadoms** csend-
ben/halkan elsírja magát; **sastiñe**
vel'ams-čarams csendben tús-
téntkedik

sasto lassú; csendes, halk; **lassan**;
csendesen, halkan

sati (mn) elég, elegendő; **sati**
kortams elég/elegendő beszélni,
elég a beszédből

satiška (mn) elég, elegendő; **sa-
tiška sašt' lomañt'ñed'e** elég/e-
legendő ember érkezett

satoms (ige) elég, elegendő, jut,
telik, futja; **kšiš sati t'ečis** a ke-
nyér elég/elegendő mára

satovks (mn) elég, elegendő

satstoms (sactoms) elér, felér, ki-
nyújt, megnyújt; elégnek/ele-
gendőnek kell lennie, jutnia kell;
kšiš satsti ñed'l'as a kenyérnek
elégnek/elegendőnek kell lennie
egy hétig

savkšnoms kell, muszáj

savoms kell, muszáj, kénytelen;
**koso savi eřams, toso savi ku-
loms** ahol élni kell, ott kell meg-
halni (is)

savtoma előhozás, előidézés, fel-
keltés, kiváltás, létrehozás, oko-
zás

savtoms előhoz, előidéz, felkelt,
kivált, létrehoz, okoz; **kežt' sav-
toms** haragot kelt, kivívja ha-
ragját

sazor húga vkinek

sazorka húgocska, kis hóg

sborov ráncos

sbort ránc

sbořams (össze)ráncol

sed' híd

sed'amo hídépítés

sed'ams hidat épít/emel

sed'avks padló, padlódeszka, bur-
kolat; rév; állvány, dobogó, pó-
dium

seks piszok, mocskok, szenny, kosz

seksev piszkos, mocskos, szeny-
nyes, koszos; **seksev panar** pisz-
kos ing

seksijams bepiszkolódik, bemocs-
kolódik, beszennyeződik, pisz-
kos/mocskos/szenyes/koszos
lesz

sel' (fn) öl

sel'ge rost, szál; **l'ijanazon sel'ge**
lenrost

sel'gev rostos, szálas

sel'gijams rostos/szálas lesz

seme kefe

semed'ems kikefél, lekefél

señ kék; **señ sel'me** kék szem/
szemű; **činev señ écea** (növ) me-
zei gólyaorr (*Geranium pratense*);
señgev rézgálic, kékkő; →
señste

señaža kékes, kéklő; **señaža me-
nel'** kéklő égbolt

señej harcsa, (áll) lesőharcsa
(*Silurus glanis*)

señežd'ems kéklik; **menel'es se-
ñežd'i** az ég kéklik

señste kéken, kékre; **señste ar-
toms** kékre fest

señškadoma megkékülés, elké-
külés, bekékülés, kékké válás

señškadoms megkékül, elkékül,
bekékül, kékké válik, kék lesz

señškadož (mn ign) megkékült,
elkékült, bekékült, kékké vált; (h
ign) megkékült, elkékült, beké-
kült, kékké vált; **señškadož me-
nel'** elkékült / kékké vált égbolt

señškaj gácsér, hímkacsa

señškavtoma bekékítés, kékké te-
vés, kékre festés/színezés

señškavtoms bekékít, kékké tesz,
kékre fest/színez

señšt': señšt' meřems kéknek
tűnik/látszik, kéklik

sepe epe; keserű íz, keserűség

sepej keserű; **sepej, prok nar-
t'emks** keserű, mint az ürm

sepev keserű, epés

sepijams megkeseredik, keserűvé
válík, keserű lesz

sepškadoms megkeseredik, ke-
sernyössé válik, kesernyész lesz

sepšt': sepšt' meřems kesernyész;
šukorot'ne sepšt' meřit' a le-
pények kesernyések

seř magasság, termet; mélység
(vize); **seř venzavtoms** kinyúj-
tózík, nyújtózkodík; → **seřček**; →
seřs

seřa makk; mirigy; dudor, duzza-
nat, daganat; sérv; **tumoseřa**
makk (tölgyfáé)

seřček egymás mellett, párhúza-
mosan; **seřček ašt'ems** egymás
mellett áll

seřed'ema betegeskedés, beteg-
ség; fájás; **kumuřaso seřed'ema**
lázás betegség; **praň seřed'ema**

fejfájás

seřed'ems betegeskedik, gyengélkedik, megbetegedik; fáj; **ja-kaž-pakaž seřed'ems** lábán kihordja a betegséget; **kumuxaso seřed'ems** lázas beteg, lázas betegen fekszik; **pejem seřed'i** fáj a fogam

seřed'íca betegeskedő, gyengélkedő; beteg; **seřed'ícaš šumbral-gadš** a beteg meggyógyult/felépült/rendbe jött; **narošna t'ejíže pránzo seřed'ícaš** szándékosan/szántsándékkal betegítette meg magát

seřed'ks (**seřet'ks**) fájdalom, bánat, gyötrellem, kín; betegség; **majšemaň seřed'ks** kínzó fájdalom

seřej magas; mély (pl. víz); **seřej pando** magas hegy; **seřej ved'** mély víz; → **seřejste**

seřejgadoms magassá válik, magasra nő, magas lesz

seřejste magasan, magasra; **seřejste kasoms** magasra nő

seřet'ks → **seřed'ks**

seřge (áll) veresszárnyú koncér (Rutilus rutilus)

seřs tetőtől talpig, egészen, teljesen, teljességgel, mindenestül, bőrig; **seřs načkoms** tetőtől talpig / teljesen átázik; bőrig ázik

sestams kinyúl

sestavtoms kinyújtózik, elnyújtózik, nyújtózkodik, erőlködik

set'me csend; csendes, nyugodt, békés; szelíd, jámbor; **set'me či** csendes nap; **set'me lomaň** csendes/nyugodt/szelíd/jámbor ember; → **set'meste**

set'meči csend, nyugalom, szelídség, jámborság

set'melgadoms elcsendesedik, elcsitul, elhallgat; megnyugszik

set'meste csendesen, nyugodtan, békésen, szelíden, jámboran; **set'meste kortams** csendesen/nyugodtan beszél

sevema megevés, elfogyasztás

sevems megeszik, elfogyaszt

sevt'ems megetet

sevića káros, ártalmas

sevt'něma (gyapjú)kártolás

sevt'něms (gyapjút) kártol

sevt'něž (mn ign) kártolt; (h ign) kártolva; **sevt'něž ponat** kártolt gyapjú

seznema piszmogás, pepecselés

seznems piszmog, pepecsel

seznića pismogó, pepecselő

si jövő, érkező, (el)következő; si
ńed'p'asto a jövő/következő héten

sića jövő, érkező, (el)következő;
sića ška jövő idő; sića škań jövő
idejű

sij genny

sijavks gennyes duzzanat, fekély

sijavtoms elgennyyesedik

sime (fn) nem; avañ sime nőnem;
éorań sime hímnem

sinst őket, az ő ...juk, övék;
čarkod'iz inst megértették őket;
sinst kudost az ő házuk

siń ők; siń ul'ńest' toso ők ott
voltak; → inst; → sińest; →
sińs

sińest nekik, hozzájuk; meze si-
ńest maksit'? mit adsz nekik?;
sovatan sińest beugrunk hoz-
zájuk

sińs ők maguk; sińs meršt' ist'a
ők maguk mondták így

sirgamo megmozdulás, elmoz-
dulás, elindulás, útra kelés, fel-
kelés, megkelés (tésztáé), erjedés

sirgams megmozdul, elmozdul,
elindul, útra kel, felkel, megkel
(tészta), megerjed; kovolov sir-
git'? hová/merre indultál?

sirgavtoms megmozdít, elmozdít,
mozgósít, (el)indít, felkelt

sirgošt'ems → sirgozt'ems

sirgožema (fel)ébredés, (fel)esz-
mélés

sirgožems felébred, felkel, fel-
eszmél

sirgožež felébredve, felkelve; fel-
ébredvén, felkelvén

sirgozt'ems (sirgošt'ems) fel-
ébreszt, felkelt

sirgšems (sirkšems) mozgolódik,
útra kel, felkel

sirk: sirk a t'ejems meg sem
rezdül/mozdul; koštoškak sirk ež
t'eje a levegő meg sem rezdült

sirkšems → sirgšems

sirfe öreg, idős, vén; sirfe lomań ö-
reg ember; → sirfeste

sirfeči öregkor, öregség, vénség;
sirfečiste öregkorban, öregkorá-
ban

sirfed'ema (meg)öregedés

sirfed'ems megöregszik, megvénül

sirfed'ež-maštož megöregedvén,
mikor megöregedett, öregkorára,
öregségére; sirfed'ež-maštož ka-
dovš škamonzo öregkorára/öreg-
ségére egyedül maradt

sířemems izzásba/tűzbe jön, meggyullad; **peńget'ńe** sířemst' a tűzifa meggyulladt

sířemt'ema (fel)izzítás, izzásba/tűzbe hozás, (fel)hevítés, feltüzelés, meggyújtás, felgyújtás

sířemt'emka gyújtós, (fn) tüzelő, tűzrevaló; **koške** sířemt'emka száraz gyújtós/tűzrevaló

sířemt'ems (fel)izzít, izzásba/tűzbe hoz, (fel)hevít, feltüzel, meggyújt, felgyújt; megüt, ráüt, rácsap **peńget'** sířemt'ems tűzifát meggyújt

sířeste öregén, vénén; **paro šeńeń, ki** sířestejak od jó annak, aki öregkorában is fiatal

sířežd'ema aranylő/aranyos csillogás/ragyogás/tündöklés

sířežd'ems aranylik, aranyként csillog/ragyog/tündöklík

sířežd'íca aranylő, csillogó, ragyogó, tündöklő

sířkaj nagymama (az apa anyja); öregember, öregasszony; nagynéni (az anya nővére)

sířks ablakkeret

sířńe (fn) arany

sířńema elöregedés, aggkori gyengeség, marazmus

sířńems elöregszik, elöregedik, aggkori gyengeségben szenved

sířńeń (mn) arany, arany-; **sířńeń** říśme aranylánc

sířńíca elöregedő, aggkori gyengeségben szenvedő

sířt'ema (fel)izzítás, izzásba/tűzbe hozás, (fel)hevítés, feltüzelés

sířt'ems (fel)izzít, izzásba/tűzbe hoz, (fel)hevít, feltüzel; megüt, ráüt, rácsap

sířža boszorkány

sivel' hús; **ćipakań** sivel' csirkehús; **skaloń** sivel' marhahús; **veřek** sivel' nyers hús; **sivel'd'e** jarsams húst eszik; **sivel'bal** (sivel' pal) húsdarab, hússzelet; **sivel'břaka** (sivel' přaka) húsos-pírog

sivel'eń hús-; **sivel'eń jam** húsleves; **sivel'eń jarsamopel't'** húsételek

sivel'ev húsos

sivt' töltelék; **sivt' marto** přaka töltött pirog

skal tehén; **lovsov** skal teje-lő/fejős tehén; **skal pot'avtoms** tehenet fej; **skaloj** vaj

skaloń tehén-, marha-; **skaloń** lovso tehéntej; **skaloń** sivel' marhahús; **skaloń stada** tehéncsorda

skazujemoj (nyelv) állítmány
skimems fogyni, csökken, apadni
skirdams megcsípni
skirams csípni, csipkedni
skiratoms összeszorul, elszorul (szív), eleped, nyugtalankodik
skiravks csípés, csipet
skirk izgalom / rossz lelkiállapot kifejezésére szolgáló onomatopoeikus szó; **skirk t'ejems/meřems** izgalomba jön; **šed'eješ skirk t'ejš** szíve összeszorult/elszorult
skokad'ema (fel)ugrás
skokad'ems (fel)ugrik, felpattan
skokajems ugrál
skul'ptor szobrász
skul'ptura szobor
skupoj fukar, fősvény, zsugori
skupojči fukarság, fősvenység, zsugoriság
skupojgads fukarkodik, fukarrá/fősvennyé/zsugorivá válik, fukar/fősvény/zsugori lesz
slota enyhe időjárás, enyhülés, olvadás
služams szolgálás, szolgálattal-

jesítés; szolgálat
služams szolgál, szolgálatot teljesít
služba szolgálat
smel bátor, merész, vakmerő; **smelste** bátran, merészen, vakmerően
smelči bátorság, merészség, vakmerőség
smelgads felbátorodik, felbuzdul, bátor/merész lesz
smelgavtoms (fel)bátorít, biztat, buzdít
smušt' jelentés, értelem; **domka smušt'** mély értelem; **kandož smušt'** (nyelv) átvitt értelem; **araš smušt'eze** nincs jelentése/értelme
smušt'ev jelentéssel bíró, értelmes, jelentős, jelentésszerű
snartnems igyekszik, törekszik, (meg)próbál, próbálkozik
snartoma igyekvés, törekvés, (meg)próbálás, próbálkozás; kísérlet, próba
snartoms igyekszik, törekszik, (meg)próbál, próbálkozik kísérlet, próba
snimamo (le)fényképezés

sñimams (le)fényképez

sod korom

sodamo¹ tudás, ismeret; **soda-**
mojovks találóskérdés, rejtvény

sodamo² vő

sodamoči tudás, ismeret; **domka**
sodamočit' alapos ismeretek; **so-**
damočit' kemekstams megszilár-
dítja az ismereteit / a tudását

sodams tud, ismer; **sodan ki t'ese**
tudom, ki van itt; **sodi son meže-**
but'i t'ed'e? tud ő erről valamit?;
odsto sodil'in lamo morot fiatal
koromban sok dalt tudtam; **ike-**
l'ev sodams előre tud; **eřamoñ**
tañst' **sodams** ismeri az élet ízét

sodaviks ismerős, ismert; híres;
sodaviks marto vasod'ems isme-
rőssel találkozik; **a sodaviks** is-
meretlen

sodavoms (meg)ismerszik, felis-
merődik; **jalgat'ne sodavit' zi-**
jansto bajban ismerszik meg a
barát

sodavtoms meglátogat

sodaž (mn ign) tudott, ismert,
(mn) ismeretes; (h ign) tudva,
ismerve; **sodaž t'ev** tudott/ismert
dolog

sodića tudó, ismerő, hozzáértő,
szakértő

sodijams bekormozódik, kormos
lesz

sodijavtoms bekormoz

sodnoms megkötöz, odakötöz,
felkötöz, összekötöz

sodoms megköt, odaköt, felköt

sodov kormos; **sodov ked't'** kor-
mos kéz

soglasnoj (nyelv) mássalhangzó

soglašams beleegyezik, rááll, hoz-
zájárul

soka eke; **čuvtoñ soka faeke**

sokamo szántás

sokams (fel)szánt; **alkiñeste so-**
kams sekélyen szánt

sokams-izams (fel)szánt-(el)bo-
ronál, megművel

sokardams összetúr, beletúr, fel-
túr, megkotor, megpiszkál, ma-
tat

sokařams turkál, vájkál, kotor,
piszkál, matat; nyüzsög, hemzseg

sokavks szántóföld, felszántott
föld

sokavt (mn ign) felszántott;
umoñ sokavt moda régen fel-
szántott föld

sokaž (m ign) felszántott, (h ign) felszántva; **sokaž pīre** felszántott kert

sokića (mn ign) szántó; (fn) földművelő, földműves

sokor vak, világtalan; **sokor lo-mań** vak ember; → **sokorsto**

sokorči vakság

sokorgadoma megvakulás

sokorgadoms megvakul

sokorgavtoma megvakítás, elvakítás

sokorgavtoms megvakít, elvakít

sokorsto vakon, világtalanul; **sokorsto mol'ems** vakon megy

soks sí, síléc, sítalp; **soksso ki-rakstñems** siel, sízik

sola puha, lágy, kenetteljes; **sola val** lágy szó; **sola vajgel'** kenetteljes hang

solamo (el)olvadás, felolvadás, megolvadás; feloldódás

solams (el)olvad, felolvad, megolvad; feloldódik; megpuhul, meg-lágyul, ellágyul

solaña puha, lágy; folyékony; kenetteljes

solavks olvaszték, olvadás; **tun-**

doń solavks tavaszi olvadás

solavtñems (fel)olvaszt, megolvaszt; felold

solavtoma (fel)olvasztás, megolvasztás; feloldás

solavtoms (fel)olvaszt, megolvaszt; felold; **kive solavtoms** ónt olvaszt

solavtoms-kalavtoms meghat, megindít

solavtož (mn ign) (fel)olvasztott, megolvasztott, feloldott; (h ign) (fel)olvasztva, megolvasztva, feloldva

solaž (mn ign) (el)olvadt, felolvadt, megolvadt, feloldódott; (h ign) (el)olvadva, felolvadva, megolvadva, feloldódva; **solaž lov** (el)olvadt hó

soldat katona

son ő; **son mońeń eřavi** ő kell nekem; → **sonś**; → **sonze**; → **sońenze**

sonś ő maga; **sonś t'ejíze t'evenť** ő maga végezte el a munkát/dolgot

sonze őt; az ő ...ja; **il't'ińek sonze** elkísértük őt; **sonze l'emeze Nína** az ő neve Nyina

sońenze neki, hozzá; **t'e eřavi sońenze** ez kell neki; **sovan sońenze**

benézek/beugrom hozzá

sor szemét, piszok, szenny

sorakadoms megremeg, remegni
kezd, megrezzen,összerezzen

sorakavtoms megremegtet

sorijamo bepiszkolódás, beszeny-
nyeződés, elszennyeződés

sorijams bepiszkolódik, beszeny-
nyeződik, elszennyeződik, szeme-
tes/piszkos/szenyes lesz

sorijavtoms bepiszkol, beszeny-
nyez, szemetessé/piszkossá tesz

sork megremegés/megrezzenés
kifejezésére szolgáló onomato-
poetikus szó; sork t'ejems/me-
fems megremeg, megrezzen

sorks remegés

sorkstams¹ megremeg, megrez-
zen,összerezzen

sorkstams² megszárad, kiszárad,
elszárad, felszárad

sormams ráncol, redőz, gyűr

sormavks ránc, redő, gyűrődés

sormavoms ráncosodik, ráncoló-
dik, gyűrődik

sormsevež összeráncolódott; rán-
cos; sormsevež oršamopel' össze-
ráncolódott/ráncos ruha

sornića remegő, reszkető; sorni-
ća ked' reszkető kéz; sornića vaj-
gel' remegő hang

sornoma remegés, reszketés

sornoms remeg, reszket

sornovtoms megráz, megremeg-
tet, felráz, leráz, kiráz

sornož remegve, reszketve; valt-
neñ kunsoliñže sornož remeg-
ve/reszketve hallgatta a szavakat

sorov szemetes, piszkos, szeny-
nyes; sorov šuro szemetes gabona

sořams szemetel; bepiszkol, be-
szennyez

sořavks szemét, piszok, hulladék

sotams megszárad, kiszárad, fel-
szívódik, beszívódik, beivódik

sotavtoms megszárit, kiszárit, fel-
szív, beszív, felitat

sovamo belépés, bejövétel

sovams bemegy, belép, benéz/
betér/betoppan/beugrik vhová/
vkihez; kudos sovams bemegy/
belép a házba; sovan tíneñk be-
nézek/beugrom hozzátok

sovavtñems bevezet, behoz, be-
hord, bevisz

sovavtoma bevezetés, behozás,
bevétel

sovavtoms bevezet, behoz, bevisz;
viška ejkakš sovavtoms kudos a
kisgyermeket bevezeti/behozza a
házba; **vejs sovavtoms** egyesít

sovavtož (mn ign) bevezetett, be-
hozott, bevitt; (h ign) bevezetve,
behozva, bevíve

**sovića belépõ, bejövõ; kudos so-
vića čora** a házba belépõ férfi

sovsems bejár, betér

sradoma szétszóródás, elszóró-
dás, eloszlás, szétozslás, szétterü-
lés, elterjedés

sradoms szétszóródik, elszóró-
dik, eloszlik, szétozslík, szétterül,
elterjed

srašt'ams megrémít, megijeszt,
elborzaszt

sravneńija összehasonlítás;
(nyelv) hasonlat, fokozás

sravtñems szétszór, szétszórogat,
szétdobál, szétterít, széttereget,
kiterít, kitereget; **sravtñems t'ik-
še koškeme** szétszórja/szétteríti
a szénát száradni

sravtoma szétszórás, elszórás,
eloszlatás, szétozslatás, szétterí-
tés, kiterítés, kiterjesztés

sravtoms szétszór, elszór, elosz-
lat, szétozslat, szétterít, kiterít,
kiterjeszt

stada csorda, nyáj; **skaloń stada**
tehénecsorda

stadań csorda-, nyáj-; **stadań**
vanića pásztor

staja raj, falka, csapat; **narmu-
neń staja** madárraj; **veřgizeń sta-
ja** farkasok falkája

staka nehéz, súlyos; **staka čal-
gavks** nehéz/nehézkés járás; **sta-
ka kevkšt'ñema** nehéz kérdés;
staka nalkstavks súlyos teher; →
stakasto

stakači nehézség, súlyosság, ne-
héz/súlyos volta vminek; **stakačit'**
ižñams legyőzi a nehézségeket

stakalgadoma elnehezülés, elne-
hezedés, megnehezedés, nehéz-
zé/nehezebbé/súlyossá/súlyosab-
bá válás

stakalgadoms elnehezül, elne-
hezedik, megnehezedik, nehéz-
zé/nehezebbé/súlyossá/súlyo-
sabbá válik, nehéz/nehezebb/sú-
lyos/súlyosabb lesz

stakalgavtoma megnehezítés, ne-
hézzé tétel

stakalgavtoms megnehezít, ne-
hézzé tesz

stakasto nehezen, súlyosan, ne-
hézkésen; **stakasto kuvsems/**
l'eksems nehezen lélegzik

stalmo súly, nehézség, teher

stalmoń súly-, nehézség-, teher-;
stalmoń kandoma teherhordás

stambarne lassacskán; csendes-
sen, halkan; óvatosan; **stambarne**
mol'ems lassan/csendesen/hal-
kan/óvatosan megy

stambaro lassan; csendesen, hal-
kan; óvatosan; **stambaro l'ek-**
šems lassan/csendesen/halkan
lélegzik

stamo (meg)varrás

stams (meg)varr; **oršamopel'**
stams ruhát varr

starajams törekszik, igyekszik, i-
parkodik

stardoms utolér

stavks varrás, (fn) varrat

stavtoms (meg)varrat

staż (mn ign) (meg)varrott,
(meg)varrt; (h ign) (meg)varrva;
staż oršamopel' megvarrt ruha

stića varró; varrónő; **kemeń sti-**
ća cipész

stojka hordó, dézsa

stol' asztal

stol'ešńik abrosz, (asztal)terítő

stomams kifáraszt, kimerít, meg-
terhel, háborgat, kínozt, gyötör

stud'ent egyetemi hallgató

stukams kopog, kopogtat, zörget;
val'mas stukams az ablakon ko-
pog/kopogtat

stuvtića feledékeny

stuvtniems (el)felejt; **il'a stuvtné**
jalgat ne felejtse el a barátait!

stuvtoma (el)felejtés

stuvtoms (el)felejt; **ežija stuvto**
nem felejtettem el

stuvtovoms elfelejtődik; **veše**
t'evt'ne stuvtovšt' minden elfelej-
tődött, mindent elfelejtettek

stuvtoż (m ign) elfelejtett; (h ign)
elfelejtve; **stuvtoż valt** elfelejtett
szavak

subuta szombat; **subutasto**
szombaton; **subutasto subutas**
szombattól szombatig

subutań szombati, szombat-;
subutań čokšne szombat este

sudo orr; **sudokavor** orrcsont; **su-**
dopra orrhegy; **sudovařa** orrlyuk,
orrnyílás

sudodoma lehántás

sudodoms lehánt (fakérget)

sudodovks hánccs

sudokstomo nátha

sud'ramo (meg)fésülés, kifésülés

sud'rams (meg)fésül, kifésül;
čeft' sud'rams haját fésül

suxord'ems epekedik; nyomorog,
nyomorban él

suks féreg, kukac, hernyó; **sukst-**
ne buzmoldit' a férgek nyü-
zsögnek/hemzsegnek; **keři suks**
hernyó; **pižemesuks** földigilisza,
(áll) közönséges földigilisza
(Lumbricus terrestris); **sukspřa**
pattanás, mitesszer

suksijams megférgesedik, férges-
sé/kukacossá válik, férges/kuka-
cos lesz

suksov férges, kukacos, hernyós;
suksov pešt'et' férges/kukacos
mogyoró/dió

sukst-unžat rovar; **eřva kodat**
sukst-unžat mindenféle rovarok

sul'ej árnyék

sul'ika üveg; palack; **val'masu-**
l'ika ablaküveg; **sul'ika potomks-**
so pot'l'ams dugóval bedugaszol-
ja a palackot; **sul'ikašt'el'ks** ü-
vegszilánk

sul'ikaň üveg-

sul't' visszhang, fuvallat

sumaň daróckaftán; **sumaň-**
brakstat (**sumaň prakstat**) kapca,
kapcarongy

sumbořa borús, komor; **sum-**
bořasto borúsan, komoran

sumbořgadoms beborul, elko-
morul, borússá/komorrá válik,
borús/komor lesz

suňd'erğadoma alkonyat, szürkü-
let, (be)sötétedés; **suňd'erğado-**
ma ška alkonyat/szürkület/besö-
tétedés ideje

suňd'erğadoms (be)alkonyodik,
(be)sötétedik, (be)esteledik, al-
konyodni/szürkülni kezd; **kurok**
suňd'erğadi hamar/korán sötéte-
dik/esteledik, korán kezd alko-
nyodni

suňd'erğadož bealkonyodván,
besötétedvén, (be)esteledvén; al-
konyatkor, szürkületkor, (be)sö-
tétedéskor

suňd'erğov november

suňd'erğovoň novemberi

suňd'erķsev alkonyati, szürkületi,
félhomályos

superlat'iv (nyelv) felsőfok (mel-
léknév)

sur ujj; **kakařa surt** görbe ujjak;
kunškaso sur középsőujj; **l'em-**
t'eme sur gyűrűsujj (névtelen
ujj); **ňevt'ema** sur mutatóujj; **pil'-**
gesur lábujj; **surso** nérgstams
ujjal belebök; **surbřa** ujjbegy,
ujjhegy; **surgudo** gyűszű

surbuna nyüst

surbundams nyüstöt készít

surks gyűrű; **šijań** **surks** ezüstgyűrű

suro köles, (növ) termesztett köles (*Panicum miliaceum*)

suroń köles-; **suroń kaša** köleskása

suře fonál, cérna; **ponasuře** gyapjúfonál; **suře evt'ems** fonalat gombolyít; **suřet' pel'd'ems** cérnát sodor; **suřet' št'erđ'ems** fonalat fon; **suře vel'd'e nuřgems** egy hajszálon/cérnaszálon függ/múlik; **suřetaparks** cérnagombolyag, egy gombolyag cérna; → **suřekesak**

suřekesak cérnagombolyag, egy gombolyag cérna; **suřekesak aškordams** cérnát/fonalat gombolyít

suřeń fonál-, cérna-; **suřeń aškor-davks** egy spulni cérna, fonál-gombolyag; **suřeń evt'ema** fonál-gombolyítás

suřińe fonálka, kis fonál, sugár, kis sugár

suřńems borzong, rázza a hideg

suřńevtems (meg)borzongat, (meg)dermeszt, rázza a hideg

suřseme fésű

suskića harapós; **suskića kiska** harapós kutya

suskoma harapás, (rovar)csípés

suskomo harapás, falat, darab; **kšisuskomo** egy falat kenyér, kenyérdarab

suskoms (meg)harap, leharap, beleharap, megcsíp, bekap; **kšid'e vešt'-kavkšt'** **suskoms** egyet-kettőt/néhányat harap a kenyérből

sutnoma vizsketés

sutnoms vizsketés

sut'amoms elszundít, elszunyókál, elbóbiskol; **alamos sut'amoms** egy kicsit / egy kis időre elszundít/elbóbiskol

suv köd; **suvoń** **pačk** a ködön át

suvakadoms elködösül, elhomályosul, ködbe burkolózik, ködös lesz

suvnoms füstöl

suvod'ems szítál (eső), szemerkél, csepereg; elködösít, elhomályosít, ködbe burkol

suvozej (áll) siketfajd, süketfajd (Tetrao urogallus)

suvtamo (meg)füstölés, befüstölés, tömjénezés

suvtams (meg)füstöl, befüstöl,

tömjénez

suvtica (meg)füstölő, befüstölő

suvt'eme szita, rosta; čuro suv-
t'eme ritka szita

suvt'ňema (át)szitálás, (meg)ros-
tálás

suvt'ňems (át)szitál, (meg)rostál
(pl. lisztet); szitál (eső), szemér-
kél, csepereg; počt suvt'ňems
lisztet szitál/rostál

suzma "szuzma" (vászonon ke-
resztül szűrt, sűrű, savanyú tej,
túróhoz hasonló étel)

svad'ba esküvő, lakodalom, me-
nyegző; kuvat' učoź svad'ba so-
káig várt esküvő

svad'baň esküvői, lakodalmi, la-
kodalmas, nász-; svad'baň kojť'
lakodalmi szokások; svad'baň
obřad esküvői szertartás

sval mindig; sval t'esan mindig
itt vagyok

sveža friss, üde; svežasto frissen,
üdén

svežači frissesség, üdeség

svežalgadoma felfrissülés, felü-
dülés

svežalgadoms felfrissül, felüdül;
ušoś svežalgadś kint felfrissült a
levegő

svežalgavtoma felfrissítés, fel-
üdítés

svežalgavtoms felfrissít, felüdít

svišť' nyomtató súly, prés, nyo-
másra szolgáló rúd

svišť'ams (oda)szorít, (hoz-
zá)nyom, összenyom; (meg)feszít

svjatoj szent

svjatojči szentség

Š

šado száz

šadoće századik

šadokšt' százszor

šaldokšnoms ócsárol, becsmérel,
pocskondiáz, gyaláz

šaldoma elítélés, megrovás, kor-
holás, rosszallás, ócsárolás, becs-
mérelés, pocskondiázás, megszé-
gyenítés

šaldoms elítél, megró, megfedd,
(meg)szid, (meg)dorgál, korhol,
rosszall, ócsárol, becsmérel, pocsk-
kondiáz, (meg)gyaláz, megszé-
gyenít, megbecstelenít

šalgo túske, tövis; tűlevél, száлка;
fullánk

šalgoms beleszúr, beledöf, átszúr,

megszúr, leszúr, ledőf

šangiŋe villa, villácska, kis villa;
šangiŋese jarsams villával eszik

šangl'ej mellékfolyó

šango (szénahányó) villa, vasvilla;
šangoso t'ikše purnams vasvil-
lával szénát szed

šangora beteges, fájdalmas, szí-
vet tépő; bozontos, borzas, kócos

šangordoms fáj, sajog; berzenke-
dik, felborzolódik, égnek áll/me-
red

šangorks fájdalom, fájás

šangstams (šankstams) megder-
med, átfagy; t'e jakšamodoŋt'
doprok šangstiŋ ettől a hidegtől
teljesen átfagytam

šarcad'ems megcsap, odacsap,
megüt, odavág

šardaj (növ) örvénygyökér,
örménygyökér (Inula helenium)

šardo szarvas, (áll) jávorszarvas
(Alces alces)

šardoŋ (jávör)szarvas-; šardoŋ
ked' szarvasbőr

šarko serke, tetűpete

šarkov serkés, serkével borított,
tetves; šarkov čert' tetves haj

šatkiŋe szikrácska, kis szikra; to-
loŋ šatkiŋe tűzszikra

šatko szikra

šatordoma recsegés, ropogás,
pattogás, sercegés

šatordoms recseg, ropog, pattog,
serceg

šatork: šatork t'ejems recseg, ro-
pog, pattog, serceg

šatorso recsegéssel, ropogással;
recsegve, ropogva, pattogva, ser-
cegve; šatorso praš čvtopraš a
fa koronája recsegve leesett

šav szálla

šavadića irigykedő, irigy

šavadoma irigykedés, irigység

šavadoms irigykedik, irigyel

šavadož irigykedve, irigyelve

šavd'iks nyak, tarkó

šavordoms kidönt, ledönt, fel-
dönt, felborít, megdönt

šavořems kidől, ledől, feldől,
eldől, bedől, összedől, kborul,
felborul

šavořkšŋems dülöngél, támolyog,
tántorog

šavořks: t'ikšešavořks lekaszált

széna

šavov szálkás

šavtams gyökerestől kitép/kihúzz/kiránt

še az; šet' azok; še škaŋe akkor, abban az időben; še škas addig, addig az ideig; → šed'e; → šeks; → šeŋ →; šeŋeŋ; → šese; → šes-te

šedla nyereg

šedoj (mn) ősz

šedojgadoms megöszül

šed' szén

šed'amo (hangszeren) játszás, (hangszeres) játék

šed'amopel' hangszer; kezeŋeŋ
šed'amopel' ősi hangszer

šed'ams (hangszeren) játszik;
garmuŋaso šed'ams harmonikán játszik

šed'avks (hangszeres) játék

šed'e ...bb (középfok); šed'e be-
raŋ rosszabb; šed'e lamo több;
šed'e mejl'e később, aztán,
aztán; šed'e od fiatalabb, újabb;
šed'e paro jobb; → šed'ejak; →
šed'ikel'e; → šed'ikel'eŋ; →
šed'ikel'ks

šed'ejak még inkább/jobban,

még ...bb (középfok); šed'ejak
od még fiatalabb/újabb

šed'ej (fn) szív; šed'ejem tokni a
szívem dobog; šed'ejem zujk
meŋs a szívem megdobbant/meg-
remegett; šed'ejeŋ sorakadoz szí-
ve megremegevn, szívét megre-
megetve; šed'eješ skirk t'ejs szí-
ve összeszorult/elszorult; šed'ej
rožomtoms megörvendezteteti a
szívét/lelkét; šed'ejbeŋc (anat)
napfonat, szívgyödör; šed'ejgird'e-
ma türelem; šed'ejmaŋamo szívé-
lyesség, mély érzés, érzékenység,
együttérzés, tapintat; šed'ejnil'ks
reménység; šed'ejojmamo lelki-
nyugalom, megnyugvás; šed'ejor-
ma szívbetegség, szívbj; šed'ejs
tokića szívbe markoló, lelket
megérintő; → šed'ejga; → še-
d'ejbel'ks; → šed'ejškava; → še-
d'ejškavaŋ; → šed'ejmaŋića

šed'ejbel'ks kedves, édes/drága
(megszólításkor), szíve csücske
vkinek; šed'ejbel'kskem kedve-
sem, édesem, drágám, szívem
csücske; šed'ejbel'kskem, ja-
lakskem édes/drága kisöcsém

šed'ejeŋ szív-, szívélyes, lelki,
őszinte; šed'ejeŋ toknoma szívdo-
bogás, szívverés

šed'ejga teljes szívből, szívvel-lé-
lekkel; šed'ejga kečams teljes
szívből örül

šed'ejmaŋića szívélyes, mély ér-
zésű, érzékeny, együttérző, tapin-
tatos; šed'ejmaŋića avavt együtt-

érző, tapintatos anyós

šed'ejškava szívélyesen, szívből,
őszintén; šed'ejškava kortníems
szívből/őszintén beszél

šed'ejškavañ szívélyes, szívbéli,
őszinte

šed'ejt'eme szívtelen, érzéketlen;
szívtelenül, érzéketlenül

šed'íca (hangszeren) játészó; ze-
nész, muzsikus

šed'ikel'e azelőtt, korábban, haj-
danában, egykor; šed'ikel'e t'e
ul'neš ez azelőtt/korábban tör-
tént

šed'ikel'eñ korábbi, hajdani, egy-
kori; šed'ikel'eñ ila egykori szo-
kás; šed'ikel'eñ kojť-kirdat ko-
rábbi/hajdani rend/alapelvek

šed'ikel'ks régi kor/idők

šeχ leg- ...bb (felsőfok); šeχ ma-
zij legszebb

šeχt'e leg- ...bb (felsőfok); šeχt'e
mazij legszebb; šeχt'e pokš ja-
vovtića (mat) a legnagyobb közös
osztó

šeja kecske, (áll) házikecske
(Capra hircus); šejal'evks kecs-
kegida

šejañ kecske-

šejamo nyerítés

šejams nyerít

šejed'e gyakori, sűrű; šejed'e vir
sűrű erdő

šejed'ste (šejet'ste) gyakran, sű-
rűn; šejed'ste sakšnoms gyakran
jön; šejed'ste tandal'ems gyakran
megijed

šejel' sün, sündisznó, (áll) kelet-
európai sün (Erinaceus euro-
peaus roumanicus)

šejel'eñ sün-, sündisznó-

šejeřema kiáltás, kiabálás; vasov
mařavića šejjeřema messzire
(el)hallatszó kiáltás

šejeřems kiált, kiabál

šejeřića kiáltó, kiabáló

šejeřks szár (növényé); ked'že-
jeřks (ked' šejjeřks) alkar, a keze
szára vkinek

šejet'ste → šejed'ste

šeke ugyanaz

šeks azért, ezért; mert; šekskak
azért is, ezért is; tagadó mondat-
ban: azért sem, ezért sem; šeks
meks mert; azért, mert

šel'aka gácsér (a kacsa hímje)

šel'ej szil(fa), (növ) vénicszil (Ul-
mus laevis)

šel'ge köpés, köpet, nyál

šel'gems köp (egyet)

šel'gev nyálas, nyálasszájú, tejfelesszájú, zöldfűlű

šel'me szem; čír šel'me ferde szem/szemű; kičkeře šel'me ferde szem/szemű, kanccsal; šel'me ikel'd'e tujems eltűnik a szeme elől; šel'me ikel'ev pongoms szemre elé kerül; šel'met' koňams behunyja a szemét; šel'me šavadoš sówárog, irigykedik; šel'meň šavadož sówárogva, irigykedve; šel'mes/šel'ms kajavoms szembe ötlík, szemet szúr; šel'mese lipajems pislog, hunyorog; šel'meašo szemfehérje; šel'meava szembogár, pupilla; šel'mečama arc, arculat, ábrázat; šel'mečírke szemöldök; šel'meker szemhéj; šel'mepona szempilla; šel'mevařa szemgödör, szemüreg; šel'mevarštavks (szem)pillantás, tekintet; → šel'ved'; → šel'ved'ev

šel'med'ems szemmel (meg)ver, megbabonáz, megigéz

šel'meň szem-

šel'mevt'eme vak, világtalan; vakon, szem nélkül

šel'miňe szemecske

šel'mukšt szemüveg

šel'ved' könny; šel'ved't'ňe pe-

t'erď'it' hull a könnye; řísse šel'ved't'ňe čud'it' árad/ömlík a könnye; šel'ved't'ňe t'urše čud'it' a könnye patakokban ömlík / patakzik

šel'ved'ev könnyes

šeme, šem tapló

šemija család; pokš šemija nagy család

šenks → šeňks

šeň azt, annak a ...ja; šeň kis azért, amiatt; šeň marto azzal (együtt)

šeňeň annak; paro šeňeň, ki sířestejak od jó annak, aki öregkorában is fiatal

šeňks (šenks) (áll) kócsag, gém (Egretta)

šeňt'abřa szeptember; šeňt'abřasto szeptemberben

šeňt'abřaň szeptemberi

šeraboj orbáncfű, (növ) lyukaskelvelű/közönséges orbáncfű (Hypericum perforatum)

šeroj szürke

šerojgadoms megszürkül, elszürkül

šerojšt' szürkés; šerojšt' meřems szürkés

šēreda szerda; šēredasto szerdán

šēredań szerdai

šērged'ema (fel)kiáltás, (össze)-hívás

šērged'ems (fel)kiált, összehív; žarokšt' son šērged'št'? hányszor kiáltott?

šēřka lábszár; pil'gešēřka lábszár

šēřņems szarik, kakál

šese ott; šese ton ul'ņit' ott voltál

šeske (akkor) mindjárt, rögtön, azonnal

šeste akkor, ekkor

šeske (áll) szúnyog (Culex)

šest'ems → šēzt'ems

šēžal (áll) bélgiliszta, bélféreg (Oxyura); šēžald'ikše (šēžal t'ikše) (növ) gilisztaúzó varádics (Tanacetum/Chrysanthemum vulgare)

šēžema (le)szakítás, (le)tépés, elszakítás, eltépés, szétszakítás, széttépés

šēžems (le)szakít, (le)tép, elszakít, eltép, szétszakít, széttép

šēževema (le)szakadás, elszakadás, szétszakadás, kiszakadás

šēževems leszakad, elszakad, szét-szakad, kiszakad

šēžež (mn ign) (le)szakított, letépett, elszakított, eltépett, szét-szakított, széttépett; (h ign) (le)-szakítva, letépve, elszakítva, eltépve, szétszakítva, széttépve

šēžgan (áll) szarka (Pica pica/rustica/caudata)

šēžņema szakítás, tépés, (le)-szaggatás, (le)tépdesés, elszaggatás, szétszaggatás

šēžņems szakít, tép, (le)szaggat, (le)tépdes, elszaggat, szétszaggat; čačk šēžņems széttép, széjjeltép, szétszaggat, széjjelszaggat

šēžņēž (mn ign) szakított, tépett, (le)szaggatott, elszaggatott, szét-szaggatott; (h ign) szakítva, tépve, (le)szaggatva, elszaggatva, szét-szaggatva

šēzt'ems (šest'ems) leszakad, elszakad, szétszakad, kiszakad

Šibir Sibéria

šij tetű

šija¹ (fn) ezüst

šija² ott (mozgásban)

šijaka kincs, kedves, kedvenc; ton moń šijakam te vagy a kincsem; šijaka jalga kedves barát/barátnő

šijań (mn) ezüst, ezüst-; **šijań jarmakt** ezüstpénz; **šijań mando** ezüstpálca; **šijań surks** ezüstgyűrű

šijaždoms ezüstösen csillog, ezüstben játszik, (ezüstként) tündöklík/fénylik/ragyog

šijev tetves

šijevgadoms megtetvesedik, tetves lesz

šil'd'ej zsombék; mocsár, láp

šil'd'ejbulo (fn) zsombékos (hely); zsombékos/mocsaras hely

šil'd'ejev (mn) zsombékos

šil'ge szemölcs, bibircsók, pattanás, pörsenés

šil'gev szemölcsös, bibircsókos, pattanásos, pörsenéses

šil'gijams szemölcsös/bibircsókos/pattanásos/pörsenéses lesz

šimd'ema (meg)ítatás

šimd'ems (meg)ítat, inni ad

šimd'ems-andoms (meg)etet-(meg)ítat, megvendéget; táplál, eltart

šimema ivás

šimemapel' innivaló, ital

šimems (meg)iszik, kiiszik; **kap-l'ań pes šimems** az utolsó cseppig megiszik/kiiszik vmit

šimems-jarsams eszik-iszik, táplálkozik, lakmározik

šimića ivó, iszákos, részeges

šimńems iszik, iszogat, iddogál, részegeskedik

šinońim (nyelv) szinonima, rokon értelmű szó

šintaksis (nyelv) mondattan, szintaxis

šínd'ems (el)tör, letör, összetör, széttör; **čačk šínd'ems** széttör, kettétör

šínd'evems (el)törík, letörík, összetörík, széttörík

šínd'evks törés, törött tárgy

šínd'ež (mn ign) (el)törött, eltört, letört, összetört, széttört; (h ign) (el)törve, letörve, összetörve, széttörve

šínšt' fuvallat; **varmašínšt'** szellő, fuvallat

šínt'fems tör, tördel, tördelget, letöröget, széttöröget

šírt' kőris(fa), (nőv) magaskőris (*Fraxinus excelsior*)

šírt'eń kőris-

šísem (szn) hét; **puřgínečírkeň**
šísem t'ust' a szivárvány hét színe

šísemeće hetedik; **šísemeće pel'ks**
hetedik rész/fejezet

šísemžadt hétszáz

šive gallér; **mijavoň šive** hód-
prémgallér

šived'ema felfogadás, felbélés,
(munkára) alkalmazás

šived'ems felfogad, felvesz, felbé-
rel, (munkára) alkalmaz

šived'ež (mn ign) felfogadott, fel-
vett, felbérelt, (munkára) alkal-
mazott; (h ign) felfogadva, felvé-
ve, felbérelve, (munkára) alkal-
mazva; **šived'ež važod'íca** felfoga-
dott/felvett dolgozó/munkás

šived'íca (mn ign) felfogadó, fel-
vevő, felbélő, (munkára) alkal-
mazó

šiveks hám, iga

šivema (el)törés, összetörés, szét-
törés

šivems eltörik, összetörik, szét-
törik

šiverd'ams beszeg

šiverks szegély, perem; csík, sáv

šivevks törés

šízema elfáradás, kifáradás, ki-
merülés

šízems elfárad, kifárad, kimerül;
doprok šiziň teljesen elfáradtam

šízevt'ems elfáraszt, kifáraszt, ki-
merít

šízež (mn ign) elfáradt, kifáradt,
megfáradt; (mn) fáradt, kimerült;
(h ign) elfáradva, kifáradva; (mn)
fáradtan, kimerülten; **šízež ava**
megfáradt/kimerült asszony; **šízež**
ašt'ems fáradtan/kimerülten áll

šízgemeň hetven

šízgemeňce hetvenedik

škamon én egyedül, magam; **ka-**
doviň škamon egyedül maradtam

škamonzo ő egyedül, maga; **ka-**
dovš škamonzo egyedül maradt;
zijanoš škamonzo a jaki a baj
nem jár egyedül

škamot te egyedül, magad; **ka-**
dovit' škamot egyedül maradtál

šl'ańika üveg

šl'ega gerenda, dorong, rúd, póz-
na

šl'uńa köpet, köpés, nyál

šokaň (áll) szarvas (Cervus)

šokš (fn) ősz; **talaj šokš** késő ősz;
→ **šokšńa**

šokšeñ őszi; šokšeñ kel'me őszi
hideg; šokšeñ kovt őszi hónapok;
šokšeñ pižeme őszi eső; šokšeñ
viř őszi erdő

šokšña ősszel; šokšña san kudov
ősszel érkezem haza

šolgoma becsukódik, (be)zárás

šolgoms becsuk, bezár, elzár, le-
zár; šolgik keñkšeñt' csukd/zárd
be az ajtót!

šolgovoms becsukódik, bezáródik,
bezárul

šolmo szárny; narmuñšolmo ma-
dárszárny, a madár szárnya

šolmovtomo szárnyatlan, szár-
nyaszegett; szárnyaszegetten,
szárny nélkül

šolt (mesterséges) tó; šoltlango a
tó felszíne

šoltams (gáttal) elzár, eltorlaszol,
elrekeszt

šopića titkolódzó

šopoma (el)titkolás

šopoms eltitkol; eřavi šopoms t'e
t'even't' el kell titkolni ezt a dol-
got

šoralks alsó ág; a férjezett
asszony copfja

šorkad'ems elreccsent, elrop-

pant, (recsegéssel/ropogással) el-
harap/leharap/beleharap; eltör,
letör

šorma levél, írás, díszítés, deko-
rálás, hímzés; šorma sajems le-
velet kap; šorma šormadoms le-
velet ír

šormactoms → šormadstoms

šormadića író; šormadićañ vej-
señd'avks íróegyesület

šormadoma (meg)írás; vid'e šor-
madoma szabályos írás

šormadomañ írási, írás-; šorma-
domañ luvt helyesírási normák

šormadomapel' íróeszköz

šormadoms (meg)ír, leír; šorma
šormadoms levelet ír; avañksste
šormadoms csúnyán ír; baška
šormadoms különír; mazijste šor-
madoms szépen ír; vid'este šor-
madoms helyesen ír

šormadovks írás, felirat; šorma-
dovks vit'ems-pet'ems kijavít-
ja/javíthatja az írást

šormadož (mn ign) (meg)írt,
(meg)írott, leírt; (h ign) (meg)-
írva, leírva; išak šormadož šorma
tegnap (meg)írt levél

šormadstoms (šormactoms)
(meg)írat, leírat

šormalgadoms megtarkul, tarká-

vá/sokszínűvé/cifrává válik, tarka/sokszínű/cifra lesz

šormaň levél-; šormaň jaščik levelesláda, postaláda; šormaň kandl'ica levélhordó, postás

šormav tarka, sokszínű, cifra; šormav katka tarka cica

šornoma recsegés, ropogás

šornoms recseg, ropog

šotor recsegés/ropogás hangját kifejező onomatopoetikus szó; → šotorso

šotordoma recsegés, ropogás, pattogás

šotordoms recseg, ropog, pattog

šotorks recsegés, ropogás, pattogás; šotorks mařavi recsegés/ropogás hallatszik

šotorso recsegéssel, ropogással, pattogással; recsegve, ropogva, pattogva; šotorso pořems ropogtat, ropogtatva rág

šovnica veszekedő, civódó, civakodó; szitkozódó

šovnoma veszekedés, civódás, civakodás; szitkozódás

šovnoms veszekedik, civódik, civakodik; szitkozódik; a mežeň kise šovnoms nincs miért veszekedni; semmiségéért veszekszik

šovnovtoms összeveszít

šovoň agyag, cserép; rudazoš šovoň ladso ped'i a sár az agyaghoz hasonlóan ragad; a sár úgy ragad, mint az agyag

šovoňeň agyag-, cserép-; šovoňeň tutuška agyagsíp; šovoňeň čakš cserépfazék, cserépedény; šovoňeň vakan cseréptál

šovoňev agyagos, cserepes

št'ado állva; felálló; št'ado ašt'ems áll, álló helyzetben van; št'ado ašt'ema állás, álló helyzet

št'ako hiába, feleslegesen, haszontalanul, sikertelenül; ingyen, ingyenesen; št'ako mašt'et'ems hiába/feleslegesen izgatja magát; št'ako sams hiába/feleslegesen jön; št'ako l'ezdams ingyen segít; št'ako ašt'ems henyél; št'ako ašt'ema henyélés, naplopás, munkakerülés; št'akoči hétköznapi, munkanapi

št'akoň hiábavaló, felesleges, haszontalan, sikertelen; szokásos, (meg)szokott; jelentéktelen, semmitmondó, komolytalan; št'akoň tažamo hiábavaló/felesleges szitkozódás/szidás/szidalmazás

št'amo felkelés, felállás

št'ams (fel)kel, feláll; valske št'ams reggel felkel; bokas št'ams mellé áll

št'avtñems kelt, kelteget, állít, állítgat

št'avtoma felkeltés, felállítás

št'avtoms felkelt, felállít

št'ena (fn) fal

št'iχ vers, költemény; št'iχt' lad'sems (verset) költ

št'iχeñ vers-, költemény-; št'iχeñ lad'sića (fn) költő

št'iχotvořeñija vers, költemény

št'iχotvořeñijañ vers-, költemény-

šudoma (meg)átkozás, elátkozás

šudoms (meg)átkoz, elátkoz

šukoñakšnoms hajlong, köszönget

šukoñamo meghajlás, üdvözet, köszönés, köszöntés

šukoñams meghajol, üdvözl, köszön, köszönt; šukoñak köszönj!

šukoñavks meghajlás, üdvözet

šukoñića meghajló, üdvözlő, köszönő

šukoro lepény; lambamo šukorot édes lepény; med'eñ šukoro mézeskalács, mézeslepény; ojev šu-

koro vajaslepény

šukpřa meghajlás, üdvözet; köszönöm; jovtak t'enze moñ pel'd'e šukpřa add át neki üdvözletemet!; šukpřa kšit'-salot kis köszönöm a vendéglátást, köszönet a vendéglátásért; pokš šukpřa nagyon köszönöm, köszönöm szépen

šuks szalag, zsinór; öv; ponaz šuks fonott szalag

šulgamo melltű, csat

šulmamo (meg)kötés, összekötés, rákötés, odakötés, bekötés

šulmams (meg)köt, összeköt, ráköt, odaköt, beköt

šulmaž (mn ign) (meg)kötött, összekötött, rákötött, odakötött, bekötött; (h ign) (meg)kötve, összekötve, rákötve, odakötve, bekötve

šulmīca (meg)kötő, összekötő; šulmīca val (nyelv) kötőszó

šulmo csomó, bog; köteg; šulmo jukšems csomót kibogoz; šulmo kil'kšt'ams csomót köt

šulmov csomós, bogos

šulmšems köt, (meg)kötöz, összekötöz, bekötöz

šulo (anat) bél

šumordoma bánkódás, búsulás, szomorkodás, kesergés, epekedés; bánat, bú, szomorúság, keserűség; **pokš šumordoma** nagy bánat/szomorúság

šumordoms bánkódik, búsul, szomorkodik, kesereg, epekedik, elemészt magát

šumorgadoma elszomorodás; bánat, bú, szomorúság, búbanat

šumorgadoms elszomorodik, bánkódni/búsulni/szomorkodni kezd, eleped, elemészt magát

šupalgadoma (meg)gazdagodás

šupalgadoms meggazdagodik, meggazdagszik, gazdag lesz

šupalgavtoms (meg)gazdagít, gazdaggá tesz

šupav gazdag; **šupav lomañ** gazdag ember; → **šupavsto**

šupavči gazdagság, bőség; **taštaž šupavči** felhalmozott gazdagság; **kel'eñ šupavči** nyelvi gazdagság, a nyelv szókészletének gazdagsága

šupav-kapav gazdag, dúsgazdag, pénzeszsák

šupavsto gazdagon, bőkezűen, fényűzően, jómódúan; **šupavsto eřams** gazdagon/fényűzően/jómódúan él

šurakš (mn) szarvas; **šurakš**

rakšat szarvas állatok

šurdov-šardov ágas-bogas

šuro¹ gabona; **sorov šuro** szemetes gabona; **šurodo peškše kujme** gabonával teli kosár

šuro² szarv

šuroñ¹ gabona-; **od šuroñ roškše** új gabonából készült rozskenyér; **šuroñ juvod'ema** gabonarostálás; **šuroñ vid'ema** gabonavetés; **šuroñ vid'ića** gabonavető, magvető; **šuroñ vid'ića-kastića** szántóvető

šuroñ² szarv-

šurov¹ gabonás, gabonában gazdag; **šurov ije** gabonában gazdag év

šurov² (mn) szarvas; **šurov rakšat** szarvas állatok

šuva pelyva, polyva

šuvañ pelyva-, polyva-

šuvav pelyvás, polyvás

šuvijams pelyvával borítódik, pelyvás lesz

šuvoma (ki)élesítés, (ki)élezés, (ki)hegyezés, (meg)fenés

šuvoms kiélesít, kiélez, kihegyez, megfen, kifen, köszörül, csiszol

šuvordamo (össze)szorítás

šuvordams összeszorít, össze-
nyom, összeprésel

šuvorks göb, bog, csomó, marék;
olgošuvorks egy csomó/marék
szalma

šuvoŕa sületlen; **šuvoŕa kši** sü-
letlen kenyér

šuvorks sületlen kenyér, kenyér-
kovász; **kšišuvorks** kenyérkovász

Š

šabra szomszéd; **paro šabra** jó
szomszéd; → **šabraček**

šabraček szomszédosan, a szom-
szédban; **šabraček eŕams** a szom-
szédban lakik

šabrań szomszédos, szomszéd-;
šabrań ava szomszédasszony

šajt'an sátán, ördög; **šajt'anl'evks**
ördögfióka

šalakadoms felzúg, felzúdul, zúg-
ni/zajongni/lármázni/ricsajozni
kezd, zajt csap

šalakal'ems zúg, zajong, lármázik,
ricsajozik, zshivajog, zšibong

šalnoma zúgás, zajongás, lármá-
zás, ricsajozás, zshivajgás, zši-
bongás

šalnoms zúg, zajong, lármázik, ri-
csajozik, zshivajog, zšibong

šalt zúgás, zaj, láрма, ricsaj, zsi-
vaj; **varmań šalt** a szél zúgása;
narmuńeń šalt madárricsaj

šaltad'ems megüt, megver, ráüt,
rávág, rácsap

šančse vágatva, vágtaázva; **šančse**
ardoms vágat, lovagol

šanžav pók

šanžavoń pók-; **šanžavoń kodst**
pókháló

šaršav függöny

šaštńema mozgatás, tologatás

šaštńems mozgat, tologat

šaštoma elmozdítás, eltolás, oda-
tolás, széttolás; mozgás; elmoz-
dulás, eltolódás

šaštoms elmozdít, eltol, odatol,
széttol; mozog; elmozdul, eltoló-
dik

šatamo lengés, ingás, ringás,
mozgás; támolýgás, tántorgás; kó-
szálás, kóborlás, lóđörgés, tén-
fergés

šatams leng, inog, ring, mozog;
támolyog, tántorog; kószál, kóbo-
rol, lóđörög, ténferég; **ušova ša-
tams** kint kószál/kóborol/lóđö-
rög/ténferég

šatavtoma meglengtetés, meginga-
tás, megmozgatás, megmozdítás

šatavtoms meglenget, megingat,
megmozgat, megmozdít, labilissá
tesz

šekšata harkály, (áll) feketehar-
kály (Dryocopus martius)

šekšatañ harkály-

šeñže (šenže) (áll) kacsza (Anas)

šeñžeñ (šenžeñ) kacsza-; šeñžeñ
ñeñ kacsacsőr, a kacsza csőre

šerže ősz haj

šeržej (mn) ősz, deres, ősz hajú;
→ šeržev

šeržejgadića (meg)őszülő; šeržej-
gadića čert' őszülő haj

šeržejgadoms megőszül

šeržev (mn) ősz, deres, ősz hajú;
šeržev pŕa ősz fej; šeržev at'a ősz
/ ősz hajú öregember; → šeržej

šeržijakšnoms (meg)őszül

šeržijamo (meg)őszülés

šeržijams megőszül

šeškems eltapos, letapos, kitapos,
megtapos, széttapos, összetapos,
eltipor, letipor, megtipor, szét-
tipor, összetipor

šičal'a sógor (a nővér férje); →
čičal'a

šikad'ems megbök, belebök, o-
dabök; bokas šikad'ems oldalba
bök

šildordoms megkavar, felkavar,
meglötyögtet; jam šildordoms
megkavarja/felkavarja a levest

šildoŕams kavar, lötyögtet

šiltajems csuklik

šišams befed, betakar, beborít,
beburkol, bevon, elfed, eltakar,
lefed, letakar

šiška dudor, duzzanat, kelés;
šiškaš počkod's a kelés kifakadt

šiškav dudoros

šival'ña szabóműhely, szabász-
műhely, varróműhely

šiveč szabó, szabász

šivečeñ szabó-, szabász-; šivečeñ
t'ev szabásmunka; šivečeñ t'ev
t'ejems szabásmunkát végez,
szabóskodik

ška idő; jarsamoñ-šimemañ ška
étkezési idő; jutaž ška (el)múlt
idő; lad'ića ška alkalmas/megfe-
lelő idő; lamo ška sok idő; l'em-
be ška meleg idő; ñejeñ ška jelen
idő; pel'even ška éjféle óra; sića
ška jövő idő; tonavtoma ška taní-
tási/képzési idő; umokoñ/umoñ
ška régi/hajdani idők; žaro škaš/
škazo? hány óra (van)?, mennyi
az idő?; ška jutavtoms időt eltölt

/ fordít vmire; **škań jutaż** az idő múlásával/múltával, egy idő múlva; **ška nurkińgavtoms** lerövidíti az időt; → **škańe**; → **škas**; → **škasto**

škams¹ (meg)szül, világra hoz

škams² pelyvától megtisztít, összetör, összezúz, megőröl, megdarál

škams-t'rams (fel)nevel; **kolmo ejkakšt škams-t'rams** három gyermeket nevel

škań idejű, idő-; ideiglenes, időszaki, időszakos; **jutaż škań** múlt idejű; **ńejeń škań** jelen idejű; **sića škań** jövő idejű

škańe vmilyen időben /idő alatt; **kezeřeń škańe** régi/ősi időkben, régen, hajdan, hajdanában; **nurka škańe** rövid idő alatt, rövid időn belül; **obedžkańe** délben, ebéd-időben; **še škańe** akkor, abban az időben; **t'e škańe** ekkor, ebben az időben; **ve škańe** egy időben, egyszerre, egyidejűleg, azonos időben, ugyanakkor

škań-škań időről-időre, időnként, olykor-olykor

škas ideig; **še škas** addig, addig az ideig; **t'e škas** eddig, eddig az ideig

škasto időben, jókor; **obedžkasto** délben, ebédidőben; **žaro škas-to?** milyen/melyik időpontban?,

hánykor?; → **škastonzo**

škastonzo időben, idejében; **t'e-veš t'etjež škastonzo** a dolgot/munkát időben/idejében elvégezték

škel'ks hártya, burok

škeřge (növ) szümcső (*Bunias orientalis*)

škińeń szülő-, édes-; **škińeń jonks** szülőföld; **škińeń ava** szülőanya, édesanya; **škińeń t'et'a** édesapa

škola iskola; **moramoń škola** zeneiskola; **škola p'radoms** iskolát befejez/elvégez; **školav jakams** iskolába jár

školań iskolai, iskola-; **školań p'ravt** iskolaigazgató; **školań va-žod'ema** iskolai feladat, lecke

škot'amo tolakodás, zaklatás, háborgatás, molesztálás, untatás; megbírálás, kritizálás

škot'ams tolakodik, zaklat, háborgat, molesztál, untat; megun, elege van; megbírál, kritizál

škot'ića tolakodó, zaklató, háborgató, molesztáló, untató; megbíráló, kritizáló

šligan "slügan" (erza női fejdísz)

šliganka "slüganka" (erza női fejdísz)

šlirkajems szívja az orrát

šl'amo (meg)mosás, kimosás, lemosás, elmosás, felmosás

šl'amo-nardamo (meg)mosakodás, mosdás; (ki)takarítás, rendbehozás

šl'ams (meg)mos, kimos, lemos, elmos, felmos; **ašosto šl'ams** fehérre/tisztára mos; **ked't' šl'ams** kezét mos; **kijaks šl'ams** padlót felmos; **peñčt'-vakant šl'ams** (el)mosogat

šl'ams-nardams (meg)mosakszik, (meg)mosakodik; (ki)takarít, rendbe hoz

šl'avoms megmosakszik, megmosakodik, elmosódik, kimosódik, lemosódik; megmossák, kimosák, lemossák, elmossák, felmossák; meg/ki/le/el/fel van/lesz mosva; **rudazoš šl'avš** a piszok lemosódott, a piszok le lett mosva; **kijaksoš šl'avš** a padlót felmosták, a padló fel lett mosva

šl'až (mn ign) (meg)mosott, kimosott, lemosott, elmosott, felmosott; (h ign) (meg)mosva, kimosva, lemosva, elmosva, felmosva

šl'eberd'ema orrszívás; locsogás, fecsegés

šl'eberd'ems szívja az orrát; locsog, fecseg

šnamo (meg)dicsérés, dicsőítés, magasztalás; dicséret; **přaň šnamo** dicsekvés, kérkedés, hencegés, hetvenkedés, öndicséret

šnams (meg)dicsér, dicsőít, magasztal; **přa šnams** magát dicséri, dicsekszik, kérkedik, henceg, hetvenkedik

šnaž (mn ign) (meg)dicsért, dicsőített, magasztalt; (h ign) megdicsérve, dicsőítve, magasztalva; **přaň šnaž** magát dicsérve, dicsekedve, kérkedve, hencegve, hetvenkedve

šnića (meg)dicsérő, dicsőítő, magasztaló; **přaň šnića** magát dicsérő, dicsekvő, kérkedő, hencegő, hetvenkedő

šokšams átnedvesedik, elvize nyőszódik (testrészt); **ked't'ňe šokšašt'** a kéz átnedvesedett

šoldor lottyintás/lötytyintés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

šoldordoms megkavar, felkavar, meglötyögtet

šol'ňema csobogás, csörgedezés; csengés, csilingelés; → **čol'ňema**

šol'ňems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel; → **čol'ňems**

šorkad'ems (meg)szúr, (meg)dőf, (meg)bök

šoržav csorbóka, (növ) szelíd-csorbóka (*Sonchus oleraceus*)

šožda könnyű, könnyed; enyhe;
šožda jalt enyhe szellő, könnyű
fuvallat; **šožda kodst** könnyű szö-
vet; **šožda krاندaz** könnyű sze-
kér; **šožda varmiŋe** könnyű/eny-
he szellő; **šožda přev** könnyelmű,
meggondolatlan, gondatlan; →
šoždasto

šoždači könnyűség, könnyedség,
könnyebbség, könnyű/könnyed
volta vminek

šoždalgadoma megkönnyebbü-
lés, könnyűvé/könnyebbé válás

šoždalgadoms megkönnyebbül,
könnyűvé/könnyebbé válik

šoždalgavtoma (meg)könnyítés,
könnyebbé tétel

šoždalgavtoms megkönnyít,
könnyebbé tesz

šoždasto könnyen, könnyedén;
šoždasto tonavtŋems könnyen
tanul; **šoždasto oršams** nem me-
legen / könnyen/lazán öltözik;
šoždasto kandoms könnyedén
visz

šoždiŋe könnyű, könnyed; **šoždi-
ňeste** könnyen, könnyedén

šta viasz; **mekšeŋ šta** méhviasz;
→ **štatol** gyertya

štado meztelen, mezítelen, csu-

pasz, pucér, fedetlen, ruhátlan,
leplezetlen; meztelenül, mezítelen-
ül, csupaszon, pucéran, fedetle-
nül, ruhátlanul; leplezetlenül,
nyíltan

štadoma lemeztelenedés, kitaka-
rózás, levetkőzés, feltárulás, le-
lepleződés, meztelenné/mezíte-
lenné/csupaszá/pucérrá válás

štadoms lemeztelenedik, lemezte-
leníti magát, kitakarózik, levet-
kőzik, feltárul, lelepleződik, meg-
szabadul; meztelenné/mezítelen-
né/csupaszá/pucérrá válik,
meztelen/mezítelen/csupasz/pu-
cér lesz

štaŋ viasz-; **štaŋ štatol** viaszgyer-
tya

štapo meztelen, mezítelen, csu-
pasz, pucér, fedetlen, ruhátlan

štapoči meztelenség, mezítelenség

štapškadoms lemeztelenedik, le-
mezteleníti magát, levetkőzik,
meztelenné/mezítelenné/csupasz-
zá/pucérrá válik, meztelen/me-
zítelen/csupasz/pucér lesz

štatol gyertya; **palića štatol** égő
gyertya

štatoloŋ gyertya-; **štatoloŋ valdo**
gyertyafény

štadoma az álmoság elmúlása

štomoms lemeztelenedik, le-

mezteleníti magát, levetkőzik, meztelenné/mezítelenné/csupasz-szá/pucérrá válik, meztelen/mezítelen/csupasz/pucér lesz

štatoms: **udomam** štatotš kiment az álom a szememből, az álomságom elmúlt

štavgoma lemeztelenítés, lecsupaszítás, levetkőztetés, felfedés, leleplezés, feltárás

štavgoms lemeztelenít, lecsupaszít, levetkőztet, felfed, leleplez, feltár

št'el'ks szilánk, repesz; **sul'ika-št'el'ks** üvegszilánk

št'eme boglya, kazal; **t'ikšešt'eme** szénaboglya, szénakazal

št'eralks orsónehezék

št'erđ'ema (meg)fonás; **ked'se št'erđ'ema** kézi fonás

št'erđ'ems (meg)fon; **suřet' št'erđ'ems** fonalat fon

št'erđ'evks fonál

št'erđ'ež (mn ign) (meg)font, fonnott; (h ign) megfonva; **št'erđ'ež suře** fonál

št'erđ'ića (mn ign) (meg)fonó; (fn) fonó(nő)

št'ere orsó, guzsaly; **čuvtoń št'ere** faorsó; → **št'eralks**

št'eret'-pakart' fonáshoz használt eszközök, fonodai felszerelés

št'olko játékban használt pénzformájú cserépdarab; **št'olkoso nalkšema** cserépjáték

št'urba hallevés, halászlé

šuba bunda

šudožov aszat, acat; (növ) mezei/vetési aszat/acat (*Cirsium arvense*); → **čudožov**

šukšpra szemétdomb; **šukšprav jortoms** szemétdombra hajít/vet

šukštorov (növ) ribizli, ribiszke (*Ribes*)

šukštorovoń ribizli-, ribiszke-; **šukštorovoń pid'evks** ribizlilekvár

šukšt'ad'ems megüt, megcsap, ráüt, rácsap, odacsap

šumbordoms belepottyan

šumbra egészséges; **šumbra či!** jó napot! (egészséges napot!); **šumbrat!** szervusz!; **šumbratado!** szervusztok!; **šumbrakši** (szertartáshoz használatos) friss kenyér; → **šumbrasto**

šumbrači egészség

šumbračiń egészségi, egészség-

šumbrakstńema köszönés, üdvözlés, köszöntés

šumbrakstñems köszön, üdvözöl,
köszönt; veše šumbrakstñešt'
vejke vejke marto mindenki üd-
vözölte egymást

šumbrakstoma köszönés, üdvöz-
lés, köszöntés

šumbrakstoms köszön, üdvözöl,
köszönt

šumbralgadoms meggyógyul, fel-
gyógyul, felépül, rendbe jön,
egészséges lesz; sefed'ícaš šumb-
ralgadš a beteg meggyógyult/fel-
épült / rendbe jött

šumbrasto egészségesen; šumb-
rasto eřams egészségesen él

šumbrasto-paršt'e épen-egészsé-
gesen; šumbrasto-paršt'e vel'av-
toms kudov épen-egészségesen
hazatér

šumbraškadoms meggyógyul,
felgyógyul, felépül, rendbe jön,
egészséges lesz

šumordams befejez, bevégez; va-
žod'ema šumordams befejezi a
munkát

šumorks egészséges

šunžams megdöglük, elpusztul,
kimúlik

šurma üröm, (növ) feketeüröm
(Artemisia vulgaris)

šušmo hófúvás, hótorlasz, hó-

bucka; lovšušmo hófúvás, hó-
torlasz, hóbucka

šved (fn) svéd; kavto švedt két
svéd

švedeñ (mn) svéd; švedeñ kel'
svéd nyelv

T

tago ismét, újra, újból, megint;
tagojak továbbra is, és ismét/újra

tajmaskadoms → tajmazkadoms

tajmaskadož → tajmazkadož

tajmaza nyugodt, csendes, békés;
szelíd, félénk; merev, rideg; taj-
mazasto nyugodtan, csendesen,
békésen; szelíden, félénken; me-
reven, ridegen

tajmazkadoms (tajmaskadoms)
megnyugszik, lecsillapodik, el-
csendesedik, lehiggad; megdöb-
ben, meghökken, megdermed,
megmerevedik

tajmazkadož (tajmaskadož) (mn
ign) megnyugodott, lecsillapodott,
elcsendesedett, lehiggadt, meg-
döbbent, meghökkent, megder-
medt, megmerevedett; (h ign)
megnyugodva, lecsillapodva, el-
csendesedve, lehiggadva, meg-
döbbenve, meghökkenve, meg-
dermedve, megmerevedve; (mn
ign) döbbenten, dermedten; taj-
mazkadož ašt'ems döbbenten/

dermedten áll

ta-ki valaki

ta-koda valahogy

ta-kodamo valamilyen, valmiféle

ta-koso valahol

ta-kosto valahnnan

ta-kov valahová

takšardoma dülöngélés, kacsázás, lassú, bizonytalan járás

takšardoms dülöngél, kacsázik, lassan, bizonytalanul jár

talaj késő; késői, kései; későn, régen; **talaj čokšne** késő este; **talaj šokš** késő ősz; **talaj uš mad'š** **udomo** már régen lefeküdt aludni; → **talajs**

talajči késői/régi/ősi volta vminek; régiség, ősiség, hajdankor

talajeň késői, kései, hosszadalmas, hosszan/sokáig/hosszú ideig tartó, tartós, huzamos; hajdani, régi; **talajeň kortamo** egy hajdani/régi beszélgetés; **talajeň ška jutaš** hosszú idő telt el

talajs későig, sokáig, sok/hosszú időre; **talajs tujems** sok/hosszú időre megy el

talakadića megzavarodó, meghökkenő, fejét vesztő

talakadoma zavartság, zavarodottság, meghökkenés, (fn) zavar

talakadoms nyugtalankodni/aggályoskodni kezd, zavarba jön, megzavarodik, összezavarodik, meghökken, elveszti a fejét

talakadož (mn ign) összezavarodott, meghökkent; (mn) nyugtalan, izgatott, felindult, zavart; (h ign) megzavarodva, összezavarodva, meghökkentve, fejét vesztve; (mn) nyugtalanul, izgatottan, felindultan, zavartan

talakal'ems nyugtalankodik, aggályoskodik, megzavarodik, összezavarodik, ijedezik

talakavtnems összezavar, összekuszál

talakavtoms zavarba hoz, megzavar, összezavar, meghökkent

talnoma nyugtalankodás, izgulás, idegeskedés, nyugtalanság, izgalom, idegesség

talnoms nyugtalankodik, izgul, idegeskedik

talnož (mn) nyugtalan, izgatott, ideges; (h ign) nyugtalankodva, izgulva, idegeskedve; (mn) nyugtalanul, izgatottan, idegesen; **talnož učoma** nyugtalan/izgatott/ideges várakozás

tal'ika rész, részesedés; **vejket'** **tal'ikas javoms** egyenlő részre

oszt; és tal'ikańt' vešems a saját részét kéri

tamaša csoda, csodálatos dolog/esemény/eset; a čarkod'eviks tamaša érthetelen/különös eset; mežeń tamašat? mi a csoda?

tamašan csodálatos, különös, furcsa, meglepő, megmagyarázhatatlan; tamašan t'ev csodálatos dolog

tandadića ijedős, félénk, bátortalan; tandadića t'ejt'erńe ijedős/félénk kislány

tandadoma ijedség, ijedtség, rémület; tandadomań pačk az ijedségtől, az ijedtségtől, a rémülettől; tandadomadońt' tarmazkadoms az ijedtségtől megmerevedik

tandadoms megijed, megrémül; pek tandadiń nagyon megijedtem/megrémültem

tandadož (mn ign) megijedt, megrémült; (mn) ijedt, rémült; (h ign) megijedve, megrémülve; (mn) ijedten, rémülten; tandadož ardoms ijedten/rémülten fut/szalad

tandal'ems ijedezik, rémüldözik, megijed, megrémül; šejed'ste tandal'ems gyakran megijed

tandal'ež (mn ign) megijedt, megrémült; (mn) ijedt, rémült; (h ign) ijedezve, rémüldözve; (mn)

ijedten, rémülten; tandal'ež e-rams ijedezve/ijedten él

tandal'ića ijedező, rémüldöző, félénk, bátortalan

tandavks madárijesztő; ijesztő, rémítő, rémisztő, borzasztó, szörnyű, borzalmas, rettenetes; piřese tandavks kerti madárijesztő; tandavks lomań ijesztő/borzasztó/borzalmas ember

tandavtnema ijesztés, ijesztgetés, megfélemlítés

tandavtnems ijeszt, rémít, ijesztget, rémítget, megfélemlít

tandavtoma megijesztés, megrémítés

tandavtoms megijeszt, megrémít

tandavtož (mn ign) megijesztett, megrémített; (h ign) megijesztve, megrémítve; tandavtož lomań megijesztett/megrémített ember

tanok erő; tanokom maštš elfogyott az erőm

tańšt' íz; édesség; salov tańšt' sós íz; tańšt' mařams ízt érez, érzi vminek az ízét; eřamoń tańšt' sodams ismeri az élet ízét; tańšt' ramams édességet vásárol/vesz

tańšt't'eme íztelen; íztelenül; tańšt't'eme jarsamopel' íztelen étel

tańškadoma megédesedés, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válás

tańškadoms megédesedik, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válik, ízletes/ízés/finom/édes lesz

tańškavtoma (meg)édesítés, ízesítés; ízletessé/ízessé/finommá tétel

tańškavtoms (meg)édesít, ízesít; édessé/édesebbé/ízletessé/ízessé/finommá tesz; **tańškavtik jamońt' vel'ksse** ízesítsd a levest tejföllel/tejszínnel!

tańt'ej ízletes, ízes, finom; édes; kellemes; **tańt'ej jarsamopel'** finom/ízletes/édes étel/eledel; **tańt'ej číne** illat, finom/kellemes illat; → **tańt'ejste**

tańt'ejgadoma megédesedés, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válás

tańt'ejgadoms megédesedik, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válik, ízletes/ízés/finom/édes lesz

tańt'ejgavtoma (meg)édesítés, ízesítés; ízletessé/ízessé/finommá tétel

tańt'ejgavtoms megédesít, ízesít; édessé/édesebbé/ízletessé/ízessé/finommá tesz

tańt'ejgavtož (mn ign) (meg)édesített, ízesített; (h ign) (meg)édesítve, ízesítve; **ojse tańt'ejgavtož kaša** vajjal ízesített kása

tańt'ejste ízletesen, ízesen, finoman; édesen, édesdeden, negédesen, mézesmázosan; kellemesen; **tańt'ejste jarsams** jó étvágyat!; **tańt'ejste udoms** édesen/édesdeden alszik; **tańt'ejste kortams** negédesen/mézesmázosan beszél

tapamo szétverés, összetörés, szétzúzás, összezúzás, megsemmisítés, összetapasztás

tapams szétver, összetör, szétzúz, összezúz, megsemmisít, összetapos

tapardakšnoms begöngyölget, beburkolgat, bebugyolálgat, becsavargat, betekerget, becsomagolgat; körülkerít

tapardamo begöngyölés, beburkolás, bebugyolálás, becsavarás, betekerés; körülcsavarás, körültekerés, (be)csomagolás

tapardams begöngyöl, beburkol, bebugyolál, becsavar, beteker, körülcsavar, körülteker, becsomagol; bekerít, körülkerít; **tapardik ejkakšońt' šed'e l'embeste** melegebben bugyoláld be a gyermeket!

tapardavks tekercs, göngyöleg, csomag

tapardavoms beburkolózik, bebugyolálja magát, becsavarodik, rátekerődik, rágöngyölődik; belekeveredik

tapardaž (mn ign) begöngyölt, beburkolt, bebugyolált, becsavart, betekert, becsomagolt, bekerített, körülkerített; (h ign) begöngyölve, beburkolva, bebugyolálva, becsavarva, betekerve, becsomagolva, bekerítve, körülkerítve

taparks tekercs, göngyöleg, gombolyag, csomag; **koňovoň taparks** papírtekercs, papírgöngyöleg; **suřetaparks** cérnagombolyag, egy gombolyag cérna

tapařamo (be)göngyölés, (be)burkolás, (be)bugyolálás, (be)csavarás, (be)tekerés, (be)csomagolás, gombolyítás; összegubancolás, összekuszálás, összezagyzálás

tapařams (be)göngyöl, (be)burkol, (be)bugyolál, (be)csavar, (be)teker, (be)csomagol, gombolyít; összegubancol, összekuszál, összezagyzál

tapařaž (mn ign) (be)göngyölt, (be)burkolt, (be)csavart, (be)tekert, (be)csomagolt, összekuszált, összezagyzált; (h ign) begöngyölve, beburkolva, becsavarva, betekerve, becsomagolva, összekuszálva, összezagyzálva; **tapařaž kodst** becsomagolt kelme/ruhaanyag

tapavks szilánk, repesz, repeszdarab, cserépdarab, törmelék; zűrzavar, felfordulás

tapavt szétvert, összetört, szétzúzott, összezúzott

tapšems szétver, összetör, szétzúz, összezúz, megsemmisít, pusztít, rombol, összetapos

tarad (fa)ág, gally; **kil'ejeň tarad** nyírfaág; **tarad komavtoms** faágat lehajlít/lehajt

taradijams ágas-bogassá válik, ágas/ágas-bogas lesz

taradoň (fa)ág-, gally; **taradoň čatorks** faág recsegése

taradov ágas, ágas-bogas, gallyas; **taradov tumo** ágas-bogas tölgyfa

tarakan (áll) közönséges csótány, svábbogár (*Blatta orientalis*)

taraška (áll) veresszárnyú koncér (*Rutilus rutilus*)

tarck → **tarsk**

tarč csökönyös, tüzes; **tarč alaša** csökönyös ló, tüzes paripa

targamo¹ dohányzás, cigarettázás; **targamodo kardamo** eltiltás a dohányzástól, dohányzási tilalom

targamo² kihúzás, kiszedés, előhúzás, előszedés; kiásás

targamopel' dohány, cigaretta, füstölnivaló

targams¹ dohányzik, cigarettázik

targams² kihúz, kiszed, előhúz, előszed, elővesz; kiás; **čuvto jurnek targams** a fát gyökerestül kihúzza; **l'ismasto ved' targams** vizet hűz a kútból; **pejel'gudosto pejel' targams** kihúzza hüvelyéből a kést; **pulodo targams** farkánál fogva kihúzza; **mot'ke targams** kiveszi a belső részeket

targań (mn ign) kihúzott, kiszedett, előhúzott, előszedett, elővett; kihímzett, kivarrt; kinyújtott

targatoma görcs

targatoms görcsbe rándul, megfogja a görcs, görcsöl; **pil'gem targati** görcsöl a lábam

targatovoms görcsbe rándul, megfogja a görcs, görcsöl

targatoz (mn ign) görcsbe rándult; (h ign) görcsbe rándulva, görcsölve; (mn) görcsösen

targavks cigarettavég, csikk

targavoms¹ kidohányozza/agyon-dohányozza magát, eleget/sokat dohányzik

targavoms² kihúzódik, kihúzza magát, meghúzódik, kinyúlik, megnyúlik, elnyúlik, kitágul

targaž (mn ign) kihúzott, kiszedett, előhúzott, előszedett, elővett, kiásott; (h ign) kihúzva, kiszedve, előhúzva, előszedve, elővéve, kiásva; **targaž čuvto** kihúzott fa; **targaž modamař** kiásott krumpli

targića¹ (mn ign) dohányzó; (mn) dohányos

targića² kihúzó, kiszedő, előhúzó, előszedő, elővevő; kiásó; **mo-roń targića** előénekes

targožema (meg)dagadás, feldagadás, (meg)duzzadás, felduzzadás, (fel)puffadás, (fel)püffedés

targožems megdagad, feldagad, megduzzad, felduzzad, felpuffad, felpüffed

targoževks dagadás, daganat, duzzanat, puffadás, püffedés; **pil'geń targoževks** lábdagadás, lábpüffedés

targožež (mn ign) (meg)dagadt, feldagadt, (meg)duzzadt, felduzzadt, (fel)puffadt, (fel)püffedt; (mn) ödémás; (h ign) megdagadva, feldagadva, megduzzadva, felduzzadva, felpuffadva, felpüffedve; **targožež šel'met'** (meg)dagadt szem

targšema (tarkšema) kihúzgálás, kiszedegetés, előhuzigálás, előszedegetés

targšems (tarkšems) (ki)húzgál,

(ki)szedeget, (elő)huzigál, előszedeget, előkotor

tarka hely, tér; **a sodaviks tarka** ismeretlen hely; **ašt'ema tarka** tartózkodási hely; **čaci tarka** szülőhely; **čamož tarka** megüresedett hely; **čavo tarka** üres/szabad hely; **eřamo tarka** lakóhely, lakóhely, lakás, lakcím; **gubořksev tarka** dombvidék, dombság; **kekšema tarka** rejtkehely, búvóhely; **kel'ema tarka** gázló, átkelőhely a folyón; **lotkamo/lotkšema tarka** megálló, megállóhely, állomás; **maža tarka** zátony, sekély hely; **ozamo tarka** ülőhely; **pandov tarka** hegyes terep; **udoma tarka** ágy, fekvőhely, fekhely; **važod'ema tarka** munkahely

tarkaň helyi, helybeli, hely-; **tarkaň obstojaťel'stva** (nyelv) helyhatározó; **ve tarkaň lomaňť** egy helyről való emberek, földije vki-nek

tarkaň-tarkaň helyenként, néhol, itt-ott; néha, némelykor, olykor, olykor-olykor, hébe-hóba; **tarkaň-tarkaň čuvtiňet' kasit'** helyenként kis fák nőnek; **tarkaň-tarkaň išt'ajak eři** olykor/olykor-olykor úgy is szokott lenni

tarkas (nu) helyébe, helyett; **moň tarkas** helyettem

tarkaso (nu) helyében, helyett; **moň tarkaso** a helyemben

tarks (fn) hét; **lamo tarkst** sok

hét

tarkšema → **targšema**

tarkšems → **targšems**

tarmazkadoma (tarmaskadoma) (meg)merevedés, (el)zsibbadás, (el)gémberedés

tarmazkadoms (tarmaskadoms) megmerevedik, elzsibbad, elgémberedik, érzéketlenné válik; **tandadomadoňť** tarmazkadoms az ijedtségtől megmerevedik; **pil'gem tarmazkadš** elzsibbadt a lábam

tarmazkadož (tarmaskadož) (mn ign) megmerevedett, elzsibbadt, elgémberedett; (h ign) megmerevedve, elzsibbadva, elgémberedve; **tarmazkadož ked'** elzsibbadt/elgémberedett kéz

tarmazkal'ems (tarmaskal'ems) (meg)merevedik, (el)zsibbad, (el)gémberedik, érzéketlenné válik

tarnića rázkódó, rezgő, remegő, reszkető, borzongó; fukar, fösvény, zsugori

tarnoma rázkódás, rezgés, remegés, reszketés, borzongás; **přaň tarnoma** fejremegés, a fej remegése; **ked'eň tarnoma** kézreszketés, kézremegés, a kéz reszketése/remegése

tarnoms rázkódik, rezeg, remeg, reszket, borzong, inog; **ked'em**

tarni reszket/remeg a kezem

tarnovtoms (meg)ráz, felráz, kiráz, leráz

tarsk, tarek: tarsk/tarek me-
fems/t'ejems összerezzen

tarskad'ems összerezzen

tarso: tarso sornoms erősen re-
meg/reszket, didereg/vacog

tarvaz sarló

tarđ'ema megdermedés, meg-
fagyás, átfagyás, didergés, vacogás

tarđ'ems megdermed, megfagy,
átfagy, didereg, vacog; fukarko-
dik; **jakšamodońt'** ked'eń **tarđ'it'**
a hidegtől a kezem megdermed

tarđ'ića megdermedő, megfagyó,
átfagyó, didergő, vacogó; fukar-
kodó

tarġks metsző, dermesztő, fagyos;
dermesztő hideg, erős fagy; **tarġks**
varma fagyos szél

tarġksev metsző, dermesztő, fa-
gyos; **tarġksev** sókás dermesztő/fa-
gyos ősz

tarġkstams megdermed, megfagy,
átfagy, didereg, vacog; **jakša-
modońt'** **tarġkstams** a hidegtől
megdermed/átfagy

tarġkstaž (mn ign) megdermedt,
megfagyott, átfagyott; (h ign)

megdermedve, megfagyva, át-
fagyva

tasta (áll) sáska (Acrida)

taštamgov szeptember

taštamgovon szeptemberi

taštamo felhalmozás, (össze)-
gyűjtés, megtakarítás, (meg)spó-
rolás; **jarmakoń** **taštamo** pénz-
gyűjtés, pénzmegtakarítás, spó-
rolás

taštams felhalmoz, összegyűjt,
megtakarít, (meg)spórol; **jar-
makt** **taštams** pénzt gyűjt/megta-
karít, spórol; **vij** **taštams** erőt
gyűjt

taštaž (mn ign) felhalmozott,
összegyűjtött, megtakarított,
(meg)spórolt; (h ign) felhalmoz-
va, összegyűjtve, megtakarítva,
megspórolva; **taštaž šupavċi** fel-
halmozott gazdagság; **taštaž jar-
makt** megtakarított/spórolt pénz

taštiċa takarékos, gondos; **taštiċa**
azor takarékos/gondos gazda

tašto régi, ódon, ócska; **tašto**
kojt' régi szokások; **tašto kojse** a
régí módon, a régí szokás szerint;
tašto kudo régi/ódon ház

taštola elég/kicsit régi, régies

taštomiċa elöregedő, elavuló

taštomkšnoms előregszik, előre-

gedik, elavul

taštomoma előregedés, elavulás;
kiñigañ taštomoma a könyv
elavulása

taštomoms előregszik, előregedik,
elavul

taštomož (mn ign) előregedett,
elavult; (h ign) előregedve, el-
avulva; **taštomož val** elavult szó

tataj játék, játékszer

tatar (fn) tatár; **kavto tatart** két
tatár

tataroñ (mn) tatár; **tataroñ kel'**
tatár nyelv

tauša "kaljada" (karácsonyi nép-
dal/ének)

taušams koledál (karácsonyi nép-
szokást végez)

tavada ár, árvíz, áradás

tavadks (**tavatks**) takaró, borító,
fedő, fedél, terítő

tavadne fedő, fedél

tavadoma betakarás, befedés, be-
borítás, beburkolás, beterítés

tavadoms betakar, befed, beborít,
beburkol, beterít

tavatks → **tavadks**

taz (áll) rühátka (*Sarcoptes sca-
biei*)

taza erős, szilárd, kemény; gaz-
dag

tazijamo (meg)rühesedés, rühes-
sé válás, rühvel való (meg)fer-
tőződés

tazijams megrühesedik, rühessé
válík, rühes lesz

tazijavtoma rühvel való (meg)-
fertőzés

tazijavtoms rühessé tesz, rühvel
megfertőz

tazov rühes

tazt rühesség

tažamo káromkodás, szitkozó-
dás, átkozódás, szidás, szidalma-
zás, átkozás, gyalázás, ócsárolás;
št'akoñ tažamo hiábavaló/feles-
leges szitkozódás/szidás/szidal-
mazás

tažams káromkodik, szitkozódik,
átkozódik, szid, szidalmaz, átkoz,
gyaláz, ócsárol; **ejkakš tažams**
gyermeket szid/szidalmaz

tic színültig, zsúfolásig, dugig; **že-
peš tic peškše** a zseb dugig tele
van; **kudoš tic pešked's lomañd'e**
a ház zsúfolásig megtelt embe-
rekkel

tingaj (áll) süvöltő (Pyrrhula

pyrrhula/rubicilla)

tiń ti; → **tińeńk** (**tińenk**); → **tińk** (**tink**); → **tińś**

tińeńk (**tińenk**) nektek, hozzátok; **meze tińeńk eřavi?** mi kell nektek?; **sovatano tińeńk** benézünk/beugrunk hozzátok

tińk (**tink**) titeket, a ti ...tok, tiétek; **mon čařkod'id'iz tińk** megértettelek titeket; **tińk kudońk** a ti házatok; **t'e kudo tińk** ez a ház a tiétek

tińś ti magatok, és ti, hát ti

tirdas makacs, csökönyös, szélsélyes

tirdaskadoms makacskodni/szélsélyeskedni/csökönyösködni kezd, megmakacsolja magát

tirdaz (áll) rigó (*Turdus*)

tismad'ems meglök, ellök, eltaszít; megüt, megver, rácsap, rávág; **mešt'es tismad'ems** mellbe taszít/vág

tišča ezer; **kavto tiščat** kétezer; **komś tiščat** húszezer; **kavtośadt tišča** kétszázezer; **kolmośadt tišča** háromezázezer

tiž-laž sisterség/sustorgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

tižnema sisterség, sustorgás

tižnems sistereg, sustorog

tižnež sisteregve, sustorogva

tock váratlan, gyors cselekvés kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; **tock št'ams** hirtelen feláll, felpattan

točams élesít, köszörül, fen, hegyez

točt'ams megtölt, teletölt, megtöm, jóllakat, megetet

todov párna, vánkös; **todovlangaks** párnahuzat

toχmad'ems meglök

toj menyasszonydíj; **tojbraka** (**tojpraka**) menyasszonyi pirog

tojara bokor, cserje

tojardoms bokrosodik, bokrossá válik

tokamo (meg)érintés

tokams (meg)érint, hozzáér, hozzányúl, bánt, eltalál, elér, odaér, célba talál

tokat'ems odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol

tokavks cél, céltábla, célpont; **tokavkska l'ed'nema** célba lövés/lövöldözés

tokavoms megérintődik, megé-

rintik, hozzáérnek, hozzányúlnak

tokavtoms érintésre késztet, hozzáértet; megérint, hozzáér, hozzányúl

tokića (meg)érintő; **šed'ejs tokića** szívbe markoló, lelket megérintő

toknoma dobogás/verés/kalapálás (szívé); **šed'ejeñ toknoma** szívdobogás, szívverés

toknoms dobog/ver/kalapál (szív); **šed'ejem tokni** a szívem dobog

toknož dobogva, verve, kalapálva (szívről); **šed'ejeñ toknož čijš kudov** szívdobogva rohant haza

tokšema érintés, érintgetés, pizskálás

tokšems érint, érintget, pizskál; **il'a tokše** ne pizskálj/pizskáld!, hagyj/hagyd békén!

tol (fn) tűz; **tološ kaštomoso mad's** a tűz a kemencében kialudt; **tol kirvažt'ems** tüzet gyújt; **tol mad'st'ems** eloltja a tüzet; **tolbargo** nagy tűz, füstgomolyag; **tolgev** tűzkő, kovakő; → **tolbañd'a**; → **tolgel'**; → **tolgel'ev**

tolbañd'a tábortűz, pásztortűz, tűz (a szabadban); **tolgel'ev tolbañd'a** égő tábortűz; **veñ tolbañd'a** éjszakai tábortűz/pásztortűz

tolga toll (madáré); **lokšejeñ tol-**

ga hattyútoll

tolgañ toll-

tolgav tollas

tolgel' tűznyelv, láng

tolgel'ev tűznyelves, lángoló, égő; **tolgel'ev tolbañd'a** égő tábortűz

tolgijamo tollasodás

tolgijams tollasodik

tolgijaž (mn ign) tollasodott; (h ign) tollasodva; **tolgijaž narmuñ-l'evkst** tollasodott madárfiókák

tolk értelem; **tolkozo araš** nincs értelem

tolkañt'ams, **tolkañt'ems** kiizasztja magát, elbágyad, kimerül

tolkov értelmes; **tolkov tonavtñi-ća** értelmes diák

tolkovamo (meg)magyarázás, értelmezés, megvilágítás (értelmileg), kommentálás; magyarázat; **valoñ tolvovamo** szómagyarázat

tolkovams (meg)magyaráz, értelmez, megvilágít (értelmileg), kommentál

tolkovaž (mn ign) (meg)magyarázott, értelmezett, (értelmileg) megvilágított, kommentált; (h ign) (meg)magyarázva, értelmezve, (értelmileg) megvilágítva,

kommentálva

tolktomo értelmetlen; értelmetlenül; **tolktomo t'ev** értelmetlen dolog; **tolktomo t'ejems** értelmetlenül cselekszik/végez

tolkun hullám; **čovov tolkunt** tajtékos hullámok

tolkundamo hullámozás, háborgás

tolkundams hullámozik, háborog

tolkundaž (mn ign) háborgó, felindult, (mn) nyugtalan, viharos; (h ign) háborogva, felindultan, nyugtalanul; **tolkundaž jožomaramo** nyugtalan közérzet

toloń tűz-, láng-; **toloń kirvaž-t'ema** tűzgyújtás; **toloń šatkińe** tűzszikra

tolov tüzes, lángoló, izzó, szenvedélyes; **tolov peńget'** lángoló/izzó tűzifa

tombaka mély; lápos, mocsaras, ingoványos; **tombaka l'ej** mély folyó; **tombaka tarka** lápos/mocsaras/ingoványos hely

tombalango a kemenceszáj előtere

tombal'd'e (nu) túloldaláról, a másik oldaláról; **viřeń tombal'd'e sašt'** az erdő másik oldaláról jöttek

tombal'e (nu) túloldalán, a másik

oldalán; **viřeń tombal'e važod'st'** az erdő túloldalán dolgoztak

tombal'ev (nu) túloldalára, a másik oldalára; **viřeń tombal'ev tušt'** az erdő másik oldalára mentek

tombal'ks túloldala/másik oldala vminek; **l'ejeń tombal'ks** a folyó túloldala

tombamakso véraláfutás, vérömleny

tombamo (meg)ütés, (meg)sértés (fizikailag); (le)döngölés, letiprás; (ki)cséplés, összezúzás, összetörés; ütés, zúzódás, törés, sérülés, sebesülés; → **tombamakso**; → **tombaver'**

tombams megüt, megsért (fizikailag); ledöngöl, letipor; kicsépel, összezúz, összetör; tilol

tombaver' véraláfutás, vérömleny

tombavks ütés, zúzódás, törés, sérülés, sebesülés

tombavoms megüti magát, megsérül; **pil'gem tombav's** a lábam megsérült

tombaž (mn ign) megütött, (fizikailag) megsértett, ledöngölt, letiport, kicsépelte, összezúzott, összetört, tilolt; (h ign) megütve, (fizikailag) megsértve, ledöngölve, letiporva, kicsépelve, összezúzva, összetörve, tilolva

tomšems megüt, megsért (fizikailag), megsebez; döngöl, tipor; csépel; zúz, tör; tilol; kimerít, kifáraszt, elcsigáz

tomševems megüti/megsérti/megsebz magát; kimerül, kifárad, elcsigázódik

tomšež (mn ign) megütött, (fizikailag) megsértett, megsebzett, zúzott, tört, törött, kimerített, kifárasztott, elcsigázott; (h ign) megütve, (fizikailag) megsértve, megsebezve, zúzva, törve, kimerítve, kifárasztva, elcsigázva

ton te; tongak t'esat? te is itt vagy?; → **tonš** ; → **toń** ; → **tońet'**

tona az, amaz; **tonat** azok, amazok; → **tonači**; → **tonačiń**; → **tona pel'd'e**; → **tona pel'e**; → **tona pel'ev**

tonači túlvilág

tonačiń túlvilági; **tonačiń eřamo** túlvilági élet

tonadoma (meg)szokás

tonadoms megtanul, megszokik, alkalmazkodik; **tonadoms šormadomo** megtanul írni; **tonadoms ujńeme** megtanul úszni

tonadož (mn ign) (meg)tanult, (meg)szokott; (mn) szokásos; (h ign) megtanulva, megszokva; **tonadož t'ev** tanult/megszokott/szokásos dolog

tona pel'd'e (hsz) túloldalról; (nu) túloldaláról, a másik oldaláról; **ul'čań tona pel'd'e** az utca túloldaláról

tona pel'e (hsz) túloldalon; (nu) túloldalán, a másik oldalán; **kudoš tona pel'e** a ház a túloldalon van; **ul'čań tona pel'e** az utca túloldalán

tona pel'ev (hsz) túloldalra; (nu) túloldalára, a másik oldalára; **ul'čań tona pel'ev** az utca túloldalára

tonata amaz

tonavtića tanító, tanár, oktató; **vel'eń tonavtića** falusi tanító

tonavtněma (meg)tanulás, tanulmányozás; **tonavtněma kińiga** tankönyv

tonavtněms (meg)tanul, tanulmányoz; **paršt'e tonavtněms** jól tanul; **šoždasto tonavtněms** könnyen tanul

tonavtněž (mn ign) (meg)tanult, tanulmányozott; (h ign) tanulva, tanulmányozva; **tonavtněž jovks** (meg)tanult mese

tonavtnića tanuló, diák, tanítvány, (egyetemi/főiskolai) hallgató; **ařsića tonavtnića** gondolkodó diák; **nužaks tonavtnića** lusta diák; **tolkov tonavtnića** értelmes diák

tonavtoma (meg)tanítás, betanítás, oktatás, (ki)képezés, idomítás; **tonavtoma ška** tanítási/képzési idő

tonavtomañ tanítási, oktatási, képzési; tanítás-, oktatás-, kézés-; **tonavtomañ ška** tanítási/képzési idő

tonavtoms (meg)tanít, betanít, oktat, (ki)képez, idomít; **son paršt'e tonavti** jól tanít

tonavtož (mn ign) megtanított, betanított, oktatott, (ki)képzett, idomított; (h ign) megtanítva, betanítva, oktatva, (ki)képezve, idomítva; **tonavtož lomañ** képzett ember; **tonavtož kiska** kiképzett/idomított kutya

tondamo kedvében járás, kedvére tevés; (el)találás; **čel's tondamo** célba találás

tondams kedvében jár, kedvét keresi, kedvére tesz, eltalál, betalál, beletalál, célba talál; **čel's tondams** célba talál

tondavoms kerül/jut/vetődik vhová, odacseppen, ott találja magát vhol; **a sodaviks tarkas tondavoms** ismeretlen helyre kerül/vetődik/cseppen, ismeretlen helyen találja magát

tongoma (be)dugás, kidugás; (lábbeli) felhúzása

tongoms (be)dug, kidug; (lábbe-

lit) (fel)húz; **žeps ked' tongoms** zsebre dugja a kezét; **kemt' tongoms** csizmát húz

tongoñems dug, (be)dugdos, (be)gyömöszöl

tonna tonna; **kavto tonnat** két tonna

tonol üszök, üszög, zsarátnok; **kačamov tonol** füstölgő zsarátnok

tonolijams elüszkösödik, üszkös-sé/üszögössé válik, üszkös/üszögös lesz

tonš te magad, és te, hát te; **tonš t'ejik t'even't'** te magad végezd el a munkát/dolgot!; → **tonšet'**; → **toñ**; → **toñet'**

tonšet' a tiéd, a sajátod; **kudoš tonšet'** a ház a tiéd/sajátod

toñ téged, a te ...d, tiéd; **večkt'an toñ** szeretlek téged; **toñ kudot** a te házad; **žaro toñ ijet'?** hány éves vagy?

toñet' neked, hozzád; **toñet' kije eřavi?** ki kell neked?, kire van szükséged?; **san toñet'** eljövök hozzád

topad'ems dobbant, toppant

topavtića teljesítő, végrehajtó, megvalósító

topavtněms (meg)ölt, teletölt, (meg)töm, teletöm, telít, kitölt.

betölt, teljesít, végrehajt, megvalósít

topavtoma megtöltés, kitöltés, betöltés; telítés; teljesítés, végrehajtás, megvalósítás, kielégítés

topavtoms jóllakat, megtölt, teletölt, megtöm, teletöm, telít; kitölt, betölt, teljesít, végrehajt, megvalósít, kielégít; **élañek topavtoms** teljesen betölt, tökéletesen teljesít/megvalósít/kielégít

topavtoviks teljesíthető, végrehajtható, megvalósítható; **topavtoviks vešema** teljesíthető kérés; **a topavtoviks vešema** teljesíthetetlen kérés

topavtovoms megtöltik, kitöltik, betöltik, teljesítik, végrehajtják, megvalósul; **vešemaťñe topavtovost' paršt'e** a követelményeket jól teljesítették

topavtož (mn ign) megtöltött, teletöltött, megtömött, teletömött, telített, kitöltött, betöltött, teljesített, végrehajtott, megvalósított, kielégített; (h ign) megtöltve, teletöltve, megtömve, teletömve, telítve, kitöltve, betöltve, teljesítve, végrehajtva, megvalósítva, kielégítve; **topavtož vešema** teljesített kérés

topaznarmuñ (áll) meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*)

topo tőrő; töltelék

topoda (mn) sötét

topod'ema jóllakás, megtelés, betelés, telítődés, kiteljesedés, teljesülés, megvalósulás, kielégülés

topod'ems jóllakik, megtelik, betelik, eltelik, telítődik, tele lesz, kiteljesedik, teljesül, megvalósul, kielégül

topod'ež (mn ign) jóllakott, megtelt, betelt, eltelet, telítődött, kiteljesedett, teljesült, megvalósult, kielégült; (h ign) jóllakva, megtelve, betelve, eltelve, telítődve, kiteljesedve, teljesülve, megvalósulva, kielégülve

topol' nyár(fa), (növ) fehérnyár, ezüstnyár (*Populus alba*)

topoñ tőrő-, tőrös; **topoñ práka** tőrőspirog

tores esküvői szertartáskor használt rituális kés

torcad'ems megver, megüt, ráver, ráüt, rácsap, rávág

torkaj (áll) pacsirta (*Alauda*)

torla (növ) kökény (*Prunus spinosa*)

tormod'ema száguldás, vágatás, nyargalás

tormod'ems száguld, vágat, nyargal; nekiiramodik, száguldani/vágatni/nyargalni kezd

tornoma csobogás, csörgedezés

tornomka vízcsobogás, vízesés

tornoms csobog, csörgedezik;
čud'ikerkseš torni a patak csörgedezik

torod'ems ömlik, folyik, csorog, árad; megszűr, leszűr, átszűr

toroženema (meg)dagadás, feldagadás, megduzzadás, felduzzadás

toroženems (meg)dagad, feldagad, megduzzad, felduzzad; **vid'met'ne toroženšt'** a magok megduzzadtak

toroženemž (mn ign) megdagadt, feldagadt, megduzzadt, felduzzadt; (h ign) megdagadva, feldagadva, megduzzadva, felduzzadva; **toroženemž vid'met'** megduzzadt magok

tortat üledék, lerakódás, zacc; sörélesztő

tortav üledékes, lerakódásos, zavaros, homályos; **tortav ved'** üledékes/zavaros víz

tortijamo zavarossá/homályossá válás, felzavarodás, elhomályosodás

tortijams zavarossá/homályossá válik, felzavarodik, elhomályosodik

toršej árboc, rúd, pózna, oszlop, pillér

toršejks vitorla

tosko, tosk ott, ott helyben, éppen ott; **tosko kel'mešt'** ott helyben megfagytak

toso ott; **siñ ul'nešt'** toso űk ott voltak; **t'ese t'ejt'erne, a toso čoriñe** itt egy kislány; ott meg egy kislány; **koso savi eřams, toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

tosoñ ottani, ott lévő; **tosoñ eřića** ottani lakos

tosto onnan; **tosto siñ** onnan jöttem

tostoñ onnani, onnan való; **tostoñ tujića** onnan távozó

tošt'ed'ems, tošt'ad'ems fellők, felöklel

tošt'ejems, tošt'ajems lök, lökdös, öklel

toškad'ems (meg)rűg

toškamo sűgás, suttogás, sűgdosás, sűgdolozás

toškams sűg, suttog, sűgdos, sűgdolozik

toškaž sűgva, suttogva, sűgdosva, sűgdolozva; **toškaž kortams** suttogva beszél

tošna bánat, szomorúság; **bána-**
tos, szomorú

tošnači bánat, szomorúság

totmad'ems megrúg

tov¹ liszt; **bél**, bele vminek; **jažaž**
tovt örölt liszt; **rožeñ** **tov** rozsliszt;
pešt'etov mogyoróbél, dióbél; **tovt**
zikad'ems lisztet szór; → **tovžuro**;
→ **tovžuroñ**

tov² oda; **čokšneva jakan** **tov**
esténként odajárok; **eřavi mo-**
l'ems **tov** oda kell menni; **tov di**
mekev oda és vissza

tovoldo onnan, arról az oldalról,
abból az irányból, túloldalról; **to-**
voldo sams onnan / abból az i-
rányból jön

tovoldoñ onnani, onnan való, o-
davalósi; **tovoldoñ lomañ** onnan
való / odavalósi ember

tovolks túloldal, túlsó oldal; **l'ejeñ**
tovolks a folyó túlsó oldala

tovolksoñ túloldali, túlsó oldali,
túlsó oldalon lévő; **l'ejeñ to-**
volksoñ pakšat a folyó túlsó ol-
dalán lévő mezők

tovolo ott, azon az oldalon,
arrafelé, abban az irányban, túlol-
dalon; **tovolo ul'ems** ott/arrafelé
van

tovoloñ ottani, ott lévő; **tovoloñ**
eřičat ottani lakosok

tovolov oda, arra az oldalra,
arrafelé, abba az irányba, túl-
oldalra; **tovolov ardoms** arrafelé
/ abba az irányba utazik; **bil'et**
tovolov di mekev jegy oda és
vissza, retúrjegy

tovov lisztes; **tovov ked't'** lisztes
kéz

tovžuro búza; **pondo tovžuro** egy
pud búza; **tovžuropočt** búzaliszt

tovžuroñ búza-; **tovžuroñ pačalk-**
šet' búzából készült palacsinta

tozoñ, **tozo** oda; **t'ozoñ kadovoms**
ott marad

translat'iv (nyelv) translativus

trojića szentháromság; pünkösöd

troks (fn) keresztfa, keresztge-
renda; (mn) kereszt-, haránt-;
(hsz) át, keresztül, keresztben;
(nu) át, keresztül; **trokski** ke-
resztút; **trokspiks** heveder, gurt-
ni; **l'ejeñ troks jutams** átkel a fo-
lyón; **kuroñ-kuroñ troks** árkon-
bokron át

trokska (nu) át, keresztül; **l'ejeñt'**
trokska jutams átkel a folyón;
trokskan rajtam keresztül

trut'ams zabál, fal, habzsol

tujema¹ elmenés, (el)indulás,
(el)távozás

tujema² elvivés, elvitel, elhozás,

elhozatal, behozatal, import

tujems¹ elmegy, (el)indul, (el)távozik; **nej tujan** most elmegyek; **ton tujat, a mon kadovan** te elmégy, én pedig maradok; **boj-kasto tujems** gyorsan távozik; **či-jež tujems** futva távozik, elrohan; **kudov tujems** hazaindul, hazamegy; **kuroksto tujems** hamar/gyorsan/nemsokára/hamarosan elmegy; **pakšań-pakšań nučk tujems** árkon-bokron át elindul, nekivág; **mel's tujems** tetszik

tujems² (el)visz, (el)hoz

tujgun rendetlen, elhanyagolt, lompos, piszkos, gondozatlan, gyalázatos

tuijá elmenő, (el)induló, (el)távozó; **tostoń tuijá** onnan távozó

tukšnoma¹ elmenés, (el)indulás, (el)távozás, szétszéledés

tukšnoma² elvívés, elvitel, elhozás, elhozatal; kihordás, kiszállítás, kézbesítés; **kudos tukšnoma** házhoz szállítás

tukšnoms¹ elmegy, (el)indul, (el)távozik, szétszéled; **mel's tukšnoms** tetszik; **tukšni mel'ezeń** (nekem) tetszik

tukšnoms² (el)visz, (el)hoz; kihord, szállít, (meg)szerez, szert tesz

tuldaskadoms kiugrik, kiáll, kie-

melkedik, kinyúlik

tuldaskavtoms kidug, kinyújt

tulgańa keletlen, sületlen; **tulgańa kši** keletlen/sületlen kenyér

tulkad'ema (meg)lökés, ellökés, eltaszítás, lelökés, fellökés, belökés, belelökés, beletaszítás, kilökés, kitaszítás; **ulavoń tulkad'ema** a szekér meglökése

tulkad'ems meglök, ellök, eltaszít, lelök, fellök, belök, belelök, beletaszít, kilök, kitaszít; **ulav tulkad'ems** meglöki a szekeret

tulkad'evks lökés, löket

tulkad'íca (meg)lökő, ellökő, eltaszító, lelökő, fellökő, belökő, belelökő, beletaszító, kilökő, kitaszító

tulkajema lökés, lökdösés, taszítás, taszigálás, tuszkolás

tulkajems lök, lökdös, taszít, taszigál, tuszkol

tulo dugó, dugasz, ék, zár, tolózár, retesz; **nolgotulo** takonypóc

tulodoma (be)dugás, (be)dugaszolás, bereteszelés, (retesszel) bezárás

tulodomapel' bedugnivaló, dugó, dugasz, ék, zár, tolózár, retesz

tulodoms (be)dug, (be)dugaszol,

dugót tesz, éket ver, beretteszel,
(retesszel) bezár

tult-talt indíték, alkalom, ürügy;
tult-talt vešněms alkalmat/ürü-
gyet keres

tul'evks, tuvol'evks malac; **čírni-**
ča tul'evks visító malac

tul'evkseň, tuvol'evkseň malac;
tul'evkseň čírnema malacvisítés

tumo tölgy(fa), (növ) kocsányos-
tölgy (*Quercus robur*); **tumolopa**
tölgyfalevél; **tumovír** tölgyfaerdő;
tumoat'akš (áll) sas (*Aquila*)

tumoň tölgy-, tölgyfa-; **tumoň**
čurka tölgyfatuskó; **tumoň čočko**
tölgygerenda; **tumoň kandolazt**
tölgyfakoporsó; **tumoň laz** tölgy-
fadeszka; **tumoň lopa** tölgyfalevél

tumopulo (fn) tölgyes (hely),
tölgyliget, tölgyerdő

tunda tavasszal; **tunda šuroň vi-**
d'ema ška tavasszal van a gabo-
navetés ideje

tundo tavasz; **mazij tundo** szép
tavasz; → **tunda**

tundoň tavaszi; **tundoň či** tavaszi
nap; **tundoň najman** tavaszi vá-
sár; **tundoň vid'ema-sokamo** ta-
vaszi szántás-vetés

tuň egészen, teljesen; tagadó
mondatban; egyáltalán; **tuň čopo-**
da teljesen sötét; **tuň** arás me-

l'em egyáltalán nincs kedvem

tuňke telt, pufók, dagi

tupavks-tapavks jelentéktelen,
igénytelen (külső), szedett-ve-
dett; **langs vanoms son tupavks-**
tapavks kinézetre jelentéktelen

tupoj tompa

tupojči tompaság

tupor-tapor nehézkes, esetlen,
suta, ügyetlen; nehézkesen, eset-
lenül, sután, ügyetlenül; **tupor-ta-**
por mol'ems nehézkesen/esetle-
nül/sután megy; **tupor-tapor mo-**
l'ema nehézkes/esetlen/suta já-
rás

turba cső; **kaštomoturba** kály-
hacső

turmeči gerle, (áll) vadgerle
(*Streptopelia turtur*)

turo (nu) körülbelül, megköze-
lítőleg, hozzávetőlegesen; **vet'e**
vajgel'beň turo körülbelül öt ki-
lométer

tur-tar nehézkesen, esetlenül, su-
tán; ügyetlenül; **tur-tar pŕa ve-**
t'ams sután viselkedik

turtov (nu) -nak/-nek, számára,
részére; **moň turtov** nekem, szá-
momra, részemre

turva ajak; **turvaso čamkams** az
ajkával cuppog; **avaš čiremt'iňze**

turvanzo az asszony legörbítette
ajkát

turvañ ajak-

turvav vastag ajkú

tusto sűrű; **tusto viř** sűrű erdő;
→ **tustosto**

tustolgadoma (be)sűrűsödés,
összesűrűsödés

tustolgadoms (be)sűrűsödik,
összesűrűsödik, sűrű lesz

tustolgavtoma (be)sűrítés, össze-
sűrítés

tustolgavtoms (be)sűrít, össze-
sűrít

tustolma sűrűség

tustomoms (be)sűrűsödik, össze-
sűrűsödik, sűrű lesz

tustomtoms (be)sűrít, összesűrít

tustosto sűrűn, sűrűre; **tustosto**
anokstams sűrűre készít

tutko (áll) compó, nyálkás com-
pó, cigányhal (Tinca tinca)

tutma (madár)begy

tutmad'ems meglök, ellök, elta-
szít

tutmav begyes

tutuška síp; **šovoñeñ** **tutuška**
agyagsíp

tuva ott (mozgásban); **tuva ju-**
tams ott jár/halad/vonul

tuvo disznó, sertés (áll) háziser-
tés (*Sus scrofa domesticus*); **tu-**
voñeř a disznó orra/ormánya; **tu-**
vonar (növ) madárkeserűfű, por-
csinkeserűfű, disznópázsit (*Poly-*
gonum aviculare); → **tul'evks**,
tuvoľ'evks; → **tul'evkseñ**, **tuvo-**
ľ'evkseñ

tuvoñ disznó-, sertés-; **tuvoñ če-**
čena disznósörte; **tuvoñ kuja**
disznózsír, sertézsír; **tuvoñ piře**
disznóól; **tuvoñ sivel'** disznóhús,
sertéshús

tuvor¹ asztal; **tuvor ekšese ozado**
ašt'ems asztalnál ül

tuvor² csapda, kelepce, (átv) tör

tuvtal ok, indíték, alakalom,
űrügy

tuvtaltomo ok nélküli; ok nélkül

tuvtoms elejt, leejt, kiejt, eldob,
ledob, kidob, ledönt, kidönt

tužo lassú, kényelmes, komótos,
nehézkés, lomha; **tužosto** lassan,
kényelmesen, komótosan, nehéz-
kesen, lomhán

tvetka virág; **katkañ přaka** **tvetka**
(növ) muskátli (*Pelargonium*)

t'aka gyermek, gyerek; **t'akaj** gyermekem! (megszólítás)

t'amaka darab, falat

t'e ez; **t'e ańsak** labordoma/lav-gamo ez csak fecsegés; **t'e mon** ez én vagyok; **t'e sonze mel's** tukšni ez tetszik neki; **t'e kińigaš** mińek ez a könyv a mienk; ; **t'e i**ieste ebben az évben, az idén; **t'e ška-ńe** ekkor, ebben az időben; **t'e škas** eddig, eddig az ideig; → **ńet'**; → **t'ed'e**; → **t'eń'**; → **t'eńeń**

t'eatra színház; **t'eatrav** jakams színházba jár

t'eatrań színházi, színház

t'eći ma; **t'eći kodamo** čislaš? hányadika van ma?; **t'eći kodamo** čiš? milyen nap van ma?; **t'eći mańej** ma derült idő, ma süt a nap; **t'eći ńed'l'aći** ma vasárnap van

t'ećin mai; **t'ećin** čis a mai napig

t'ed'e ettől, erről; **sodi son meze-but'i** **t'ed'e**? tud ő erről valamit?; **t'ed'e baška** ezenkívül

t'ed'ed'e az idén, ebben az évben

t'ed'eved'e ezen az éjszakán, ma éjjel; **t'ed'eved'e beřańste** **udiń** ezen az éjszakán rosszul aludtam

t'ej ide; **sak t'ej** gyere ide!;

varštak t'ej nézz ide!

t'ēja keskeny, szűk, szoros

t'ejalgadoma elkeskenyedés, lekeskenyedés, (le)szűkülés, összeszűkülés, keskennyé/szűkké/szorossá válás; **oršamopel'eń** **t'ejalgadoma** a ruha szűkké válása

t'ejalgadoms elkeskenyedik, lekeskenyedik, (le)szűkül, összeszűkül, keskennyé/szűkké/szorossá válik, keskeny/szűk/szoros lesz; **oršamopel't'ńe** **t'ejalgadšt'** a ruhák szűkek lettek

t'ejalgavtoma elkeskenyítés, lekeskenyítés, (le)szűkítés, összeszűkítés; **oršamopel'eń** **t'ejalgavtoma** a ruha leszűkítése

t'ejalgavtoms elkeskenyít, lekeskenyít, (le)szűkít, összeszűkít

t'ejalgavtož (mn ign) elkeskenyített, lekeskenyített, leszűkített, összeszűkített; (h ign) elkeskenyítve, lekeskenyítve, leszűkítve, összeszűkítve; **t'ejalgavtož ki** lekeskenyített út

t'ejema (meg)csinálás, megtétel, tevés, végrehajtás, elvégzés, teljesítés, megvalósítás, létesítés, elkövetés, (fel)építés; **anoksto t'ejema** készre csinálás; **kudoń t'ejema** házépítés; **ladoń t'ejema** rendcsinálás, rendbe hozatal; **ods t'ejema** újjáalakítás, átalakítás, átdolgozás; újjáépítés, átépítés

t'ejems (meg)csinál, (meg)tesz, végrehajt, elvégez, teljesít, megvalósít, létesít, létrehoz, elkövet, (fel)épít; **meže t'ejat?** mit csinálsz?; **anoksto t'ejems** készre csinál; **čumo t'ejems** bűnt követ el; **dubot t'ejems** megteszi az első lépéseket; **kolsto t'ejems** ügyesen/hozzáértően cselekszik; **kudo t'ejems** házat épít; **kudoń t'evt' t'ejems** házimunkát végez; **lad t'ejems** rendet csinál, rendbe hoz; **l'ijaks t'ejems** mássá tesz, más-képp cselekszik, megmásmít, megváltoztat, módosít; **mel'sparo t'ejems** örömet szerez; **meže t'ejems?** mit lehet tenni/csinálni?; **odov t'ejems** újra megcsinál, még egyszer megcsinál/elkészít; **ods t'ejems** újjáalakít, átalakít, átdolgoz; újjáépít, átépít; **tolktomo t'ejems** értelmetlenül cselekszik/végez; **koda-but'i t'ejize t'event'** valahogyan megcsinálta/(el)rendezte/elintézte a dolgot

t'ejevema vmivé válás, (át)változás, (át)alakulás; keletkezés, képződés, képzés, alkotás; megvalósulás, végrehajtás; **ved'eks t'ejevema** vízzé válás; **valoń t'ejevema** (nyelv) szóképzés; **t'even' t'ejevema** munkavégzés

t'ejevems válik, átváltozik, tetteti magát, keletkezik, képződik, történik, megvalósul; (meg)csinálják; **t'evés t'ejevems** a dolog megvalósult, a munkát/dolgot megcsinálták

t'ejevks tevékenység, ténykedés,

cselekedet; a munka eredménye, az elkészült / a megcsinált dolog

t'ejéz (mn ign) (meg)csinált, (meg)tett, (el)készített, végrehajtott, elvégzett, teljesített, megvalósított, létesített, létrehozott, (fel)épített; (h ign) (meg)csinálva, (meg)téve, (el)készítve, végrehajtva, elvégezve, teljesítve, megvalósítva, létesítve, létrehozva, (fel)építve; **alkińeste t'ejéz kudo** alacsonyra épített ház; **mejste t'ejéz kudoś?** miből készült a ház?; **t'evés t'ejéz škastonzo** a dolgot/munkát időben/idejében elvégezték

t'ejica (meg)csináló, megtevő, (el)végző, megvalósító, létrehozó, alapító, építő; **boćkań t'ejica** kádár, bodnár, pintér; **čason t'ejica** órás (foglalkozás); **t'even' t'ejica** munkavégző; **kudojutkoń t'even' t'ejica** háztartásbeli; **kudoń t'ejica** házépítő, építész

t'ejine keskeny, szűk, szoros, szűkecske; **t'ejine jan** keskeny ösvény; → **t'ejineste**

t'ejineste szűken, szorosan; szűkre, szorosra; **t'ejineste staž** szűkre szabott

t'ejingadoma elkeskenyedés, lekeskenyedés, (le)szűkülés, összeszűkülés, keskennyé/szűkké/szorossá válás

t'ejingadoms elkeskenyedik, lekeskenyedik, (le)szűkül, össze-

szűkül. keskennyé/szűkké/szorossá válik. keskeny/szűk/szoros lesz; **kiś t'ejíngadś** az út elkeskenyedett; **kovtaś t'ejíngadś** a pulóver szűk lett

t'ejíngavtoma elkeskenyítés, lekeskenyítés, (le)szűkítés, összeszűkítés

t'ejíngavtoms elkeskenyít, lekeskenyít, (le)szűkít, összeszűkít

t'ejíngavtož (mn ign) elkeskenyített, lekeskenyített, (le)szűkített, összeszűkített; (h ign) elkeskenyítve, lekeskenyítve, (le)szűkítve, összeszűkítve; **t'ejíngavtož ožat** (le)szűkített ruhaujj

t'ejńema csinálás, csinálgatás, foglalkozás, foglalatосkodás, tevékenykedés, munkálkodás

t'ejńems csinál, csinálgat, tesz, foglalkozik, foglalatосkodik, tevékenykedik, munkálkodik; **mežt' t'ejńat?** mit csinálsz?, mivel foglalkozol?

t'ej-tov ide-oda; **t'ej-tov jakams** ide-odajár

t'ejt'er lány; **čijaž t'ejt'er** feleségül kért/ígért lány, eljegyzett lány; **najan t'ejt'er** kacér lány; **mazij t'ejt'er** szép lány

t'ejt'erka leányka, kislány; **ańel'-kaj t'ejt'erka** elkényeztetett/kedvenc kislány

t'ejt'erksči lányság, hajadon állapota vkinek

t'ejt'erksčiń leány-, lány-, hajadoni, hajadon-; **t'ejt'erksčiń pińge** leánykora/lánykora vkinek

t'ejt'erńe leányka, kislány; **tan-dadiča t'ejt'erńe** ijedős/félénk kislány; **t'ejt'erńes mol'i avanzo** jonov a kislány az anyjára hasonlít

t'eke¹ mint, mintha; **t'eke meřat** mint mondják, mintha mondanák

t'eke² ugyanaz, ugyancz; **t'eke kudosońt' eri** ugyanabban/ugyenebben a házban lakik

t'ela test

t'elav testes, kövér, húsos

t'el'e tél; **saś t'el'eś** beköszöntött a tél; **maniń t'el'eś jakśamol'** a tavalyelőtti tél hideg volt; → **t'el'ńa**

t'el'eń téli; **t'el'eń čit'** téli napok; **t'el'eń pal'to** télikabát

t'el'eśams elijeszt, megijesz, megfélemlít, feldúl, felizgat

t'el'evizor televízió

t'el'kemema kimerülés, elfáradás, elerőtlenedés; kimerültség, fáradság; **pśid'e t'el'kemema** kimerülés a hőségtől

t'el'kemems kimerül, ellankad, elfárad, elerőtlenedik; **pšid'e t'el'kemems** kimerül a hőség-től

t'el'ňa télen; **t'el'ňa vel'avtoms kudov** télen hazatér

t'enze neki; **jovtak t'enze moň pel'd'e šukpřa** add át neki üdvözlétemet!

t'eň¹ ezt, ennek a ...ja; **t'eň ejste** ebből, ettől, belőle, tőle

t'eň² nekem; **maksik t'eň** add nekem!; **šormadt t'eň** írj nekem!

t'eňeň ennek; **meže merit' t'eňeň?** ezt hogy hívják/nevezik?

t'eňsema (fel)seprés, kiséprés, leseprés, elseprés

t'eňsems (fel)seper, kiséper, leseper, elseper

t'eňšt' seprű

t'eřavtňema megpróbálás, kipróbálás; próba, kísérlet

t'eřavtňems (meg)próbál, kipróbál, megkísérel; próbálkozik, igyekszik, iparkodik

t'eřavtoma megpróbálás, kipróbálás; próba, kísérlet

t'eřavtoms megpróbál, kipróbál, megkísérel; igyekszik, iparkodik; **t'even t'ejeme t'eřavtoms** megpróbálja/megkísérel/igyekszik a

munkát/dolgot elvégezni

t'eřd'ekšňems hív, (el)hívogat, kihívogat, felszólítgat

t'eřd'ema (meg)hívás, felszólítás; **promksov t'eřd'ema** (meg)hívás a gyűlésre

t'eřd'ems (meg)hív, elhív, kihív, felszólít; **promksov t'eřd'ems** gyűlésre (meg)hív

t'eřd'ež (mn ign) meghívott, elhívott, kihívott; (h ign) meghívva, elhívva, kihívva; **promksov t'eřd'ež lomaň** gyűlésre meghívott ember

t'eřd'íca (mn ign) (meg)hívó

t'eřge kocsonya, zselé; nyálka, nyák

t'eřgev kocsonyás, zselés; nyálkás, nyákos

t'eřgijams megkocsonyásodik, kocsonyássá válik, kocsonyás lesz

t'eřňema rázkódás, rezgés, remegés, reszketés, borzongás; fodrozódás

t'eřňems rázkódik, rezeg, remeg, reszket, borzong; fodrozódik

t'eřňevt'ems (meg)ráz, kiráz, (meg)rezegtet, (meg)remegtet, megrendít

t'eřt' béklyó

t'ert'amo megbéklyózás, béklyóba verés

t'ert'ams megbéklyóz, béklyóba ver, béklyót tesz (lóra); **l'is'me t'ert'ams** lovat megbéklyóz / béklyóba ver, béklyót tesz a lóra

t'ert'az (mn ign) megbéklyózott, béklyóba vert; (h ign) megbéklyózva, béklyóba verve; **t'ert'az skal** megbéklyózott / béklyóba vert tehén

t'ert'ñema megbéklyózás, béklyóba verés

t'ert'ñems megbéklyóz, béklyóba ver

t'ese itt; **t'ese t'ejt'erñe**, a toso éoríne itt egy kislány, ott meg egy kisfiú; **t'ese mezejak a íst'a** itt valami nincs rendben; **kije t'ese?** ki van itt?; **ton t'esat?** te itt vagy?; **t'esan** itt vagyok

t'eseñ itteni, idevaló, idevalósi, helybeli; **t'eseñ eříca** itteni/helybeli lakos

t'eske, **t'esk** itt, itt helyben, éppen itt; **t'eske ašt'ems** éppen itt van/áll; **t'esk kadovoms** itt (helyben) marad

t'eskeñ itteni, idevaló, idevalósi, helybeli; **t'eskeñ eříca** itteni/helybeli lakos

t'eske-t'eske éppen itt

t'esna szűk, szoros; → **t'esnasto**

t'esnači szűk/szoros volta vminek

t'esnalgadoms összeszűkül, összszeszorul, összezsúfolódik, szűk/szoros lesz

t'esnasto szűken, szorosan, zsúfoltan; **t'esnasto eřams** zsúfoltan lakik

t'este innen; **va t'este!** hess innen!

t'esteñ inneni, innen való, helybeli; **t'esteñ lomañ** innen való/helybeli ember

t'esteñ-tostoñ innen-onnan való; **t'esteñ-tostoñ lomañt'** innen-onnan való emberek

t'este-tosto innen-onnan, mindenfelől; **t'este-tosto purniz** innen-onnan összeszedték

t'esmad'ems beszeg; megüt, megver, meglök

t'ešks jel, jelzés, ismertetőjel, jegy; **pazoñ t'ešks** anyajegy; **ve-d'eñ t'ešks** vízjel

t'eškstams megjelöl, megjegyvez, megünnepel

t'eškstaž (mn ign) megjelölt, megjegyzett, megünnepelt; (h ign) megjelölve, megjegyvezve, megünnepelve

t'eškstića megjelölő, megjegyző,

megünneplő, megünneplő

t'ěšt'e csillag; **čivt'ordića/čivt'er-d'ića t'ěšt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; **meňel'se l'ipnit'** **t'ěšt'tet'** az égen csillagok pislákolnak; **t'ěšt'tet'ikše** zászpa, (növ) fehérzászpa, ördögrokolya (Veratrum album)

t'ěšt'eň csillag-

t'ěšt'tet'-kovt (t'ěšt't'-kovt) csillagok és a hold

t'ěšt'tev csillagos

t'ěšt'tev'teme csillagtalan, csillag nélküli; csillag nélkül; **t'ěšt'tev'teme meňel'** csillag nélküli égbolt

t'ěšt'tijams csillagos lesz

t'ěšt'tiňe csillagocska, kis csillag

t'et' neked; **meže t'et' eravi?** mi kell neked?; **meňan t'et' lovnoms** megparancsolom (neked), hogy olvass; **užo, mon t'et' ňev'tan** várj csak, majd én megmutatom neked!; **salava t'et' jovtasa** titokban elmondom neked

t'et'a apa; **t'e moň t'et'am** ez az én apám; **škiňeň/t'iriň t'et'a** édesapa; **t'et'aj** apám! (megszólítás); **t'et'al'em** apai név, "otcsesztvo"

t'et'aksči apaság

t'et'aň-avaň szülői, szülő-; **t'et'aň-**

avaň čaňt' szülői áldás; **t'et'aň-avaň kudo** szülői ház

t'et'at-avat szülők; **mel'avtića t'et'at-avat** gondos szülők

t'et'at-čorat apa és fia, apa a fiával

t'et'at-t'ejt'eft' apa és lánya, apa a lányával

t'et'ava józan

t'et'kema kinyitás, felnyitás, kitárás, feltárás; kiterjesztés, elnyújtás, kinyújtás, kitágítás

t'et'kems kinyit, felnyit, kitár, feltár; kiterjeszt, elnyújt, kinyújt, kitágít

t'et'kež (mn ign) kinyitott, felnyitott, kitárt, feltárt, kiterjesztett, elnyújtott, kinyújtott, kitágított; (h ign) kinyítva, felnyítva, kitárva, feltárva, kiterjesztve, elnyújtva, kinyújtva, kitágítva

t'et'kšems (ki)nyit, (ki)nyitogat, kitár, kiterjeszt; **kiřgapař t'et'kšems** kiabál, ordít, üvölt

t'ev dolog, ügy, tett, tennivaló, teendő, munka, feladat; **aražeň t'ev** felesleges/haszontalan dolog; **eraviks t'ev** szükséges/fontos dolog; **ešet' t'evet'** a te dolgozod; **kudazoron t'evt'** házigazdai teendők; **kudojutkoň t'evt'** házimunka, ház körüli muunka; **kudoň t'evt'** házimunka; **ked'se t'ev ké-**

zimunka; **t'ezev t'ev** hasznos dolog; **mejse t'evés?** mi a helyzet?; **sodaž t'ev** tudott/ismert dolog; **tamašan t'ev** csodálatos dolog; **tolktomo t'ev** értelmetlen dolog; **t'evem** arás nincs dolgom; **t'even** alamo nem sok dolgom van; **koda-but'i t'ejize t'even't'** valahogyan megcsinálta/rendezte/clin-tézte a dolgot; **t'evs anokstamo** munkához készülés/készülődés; **t'evs kundams** munkába fog, munkához lát; **t'evaraž** tétlenség, dologtalanság

t'evel'avt tudó

t'evel'avt-maksot zsigér, belső szerv, szervek

t'evat'e éppen ez, éppen ezt; **t'evat'e knigańt'** lovník ezt a könyvet olvasd!

t'eev dolgoz, (mn) munkás, tevékeny, ügyes

t'evt'eme dologtalan, tétlen, munka nélküli; dologtalanul, tétlenül, dolog/munka nélkül; **t'ev-t'eme lomań** dologtalan/tétlen ember; **t'evt'eme ašt'ems** tétlenül áll; **t'evt'eme ojmšems** tétlenül pihen

t'ezeń, t'eze ide

t'ija itt (mozgásban); **t'ija jutams** itt jár/halad/vonul

t'ijańa itt (mozgásban); **t'ijańa jutams** itt jár/halad/vonul

t'ija-tuva itt-ott (mozgásban); **t'ija-tuva jakams** itt-ott jár

t'ikše fű; széna; növény; **koške t'ikše** száraz fű; **piže t'ikše** (zöld) fű; **piřen t'ikšet'** konyhakerti növények; **ved'se kasića t'ikše** vízi növény; **t'ikše čeval'd'ams** letapossa a fűvet; **t'ikše bagořams** szénát összegereblyéz; **t'ikše l'e-d'ems** szénát kaszál; **t'ikše pur-nams** szénát szed; **t'ikšebagor-davks** egy nyaláb széna; **t'ikšeko-pańa** szénaboglya; **t'ikšeńed'ks** fűszál; **t'ikšešavořks** lekaszált széna; **t'ikšešt'eme** szénaboglya, szénakazal; **t'ikšeulav** szénásszekér, szénaszállítmány; **t'ikševač-kavks** szénarakás

t'ikšev füves, szénás

t'ikšijams befűvesedik, fű nővi/lepi be, füves lesz

t'िंगे (t'inge) szérű

t'िंगीне (t'ingíne) szérüeske, kis szérű

t'iramo nevelés, táplálás, eltartás, ellátás

t'irams nevel, táplál, eltart, ellát; **kolmo ejkakšt t'irams** három gyermeket nevel

t'irića nevelő, tápláló, eltartó

t'iriń hazai, szülő-, édes-, anya-; **t'iriń ava** szülőanya, édesanya; **t'iriń t'et'a** édesapa; **t'iriń kel'**

anyanyelv

t'okš csúcs, tető, orom; csúcs-pont, tetőpont; **pandoń t'okš** a hegy csúcsa, hegycsúcs, hegytető, hegyorom

t'okškad'ems megbök, megdöf, felöklel

t'okškajems bökdös, döfköd, öklelőzik

t'ošak matrac, ágybetét, derékalj, szalmazsák

t'oškajems önt, öntöget, locsol;
ved' t'oškajems vizet önt/locsol

t'oškavtoms leönt, ráönt, kiönt, rázuhint, kiloccsant, kilottyint;
t'oškavtik ved'eńt' öntsd/loty-tyintsd ki a vizet!

t'oža ezer; **kavto t'ožat** kétezer

t'ožakšt' ezerszer

t'ožań ezer; **kavto t'ožań** kétezer

t'ramo nevelés, táplálás, eltartás, ellátás, megélhetés; **ejkakšoń** **t'ramo** gyermeknevelés

t'ramo-kastoma (fel)nevelés

t'ramo-raštamo (fel)nevelés, tenyésztés

t'rams (fel)nevel, eltart, ellát

t'rams-kastoms (fel)nevel; **kavto**

ejkakšt t'rams-kastoms két gyermeket nevel

t'rams-raštams (fel)nevel, tenyészt

t'rams-vanoms (fel)nevel, táplál, eltart, ellát; **viška ejkakš t'rams-vanoms** kisgyermeket nevel

t'ravks növendék; nevelt/fogadott/eltartott gyermek/családtag

t'ravoms nevelődik, nevelkedik, nevelik, táplálják, eltartják; **lamo skalt t'ravit'** sok tehenet nevelnek/táplálnak

t'raž (mn ign) nevelt, táplált, eltartott, ellátott; (h ign) nevelve, táplálva, eltartva, ellátva

t'rića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rića-kastića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rića-vanića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rošńik kopek, kopejka; **kavto t'rošńikt'** két kopek/kopejka

t'uk pech, reménytelen/kilátástalan helyzet; (átv) zsákutca/holtvágány/vég; **t'uk saš** reménytelen/kilátástalan helyzet állt/következett be

t'ungol'd'ema lenézés, megvetés, lebecsülés, semmibevevés; undo-

rodás, irtózás; meglepődés, csodálkozás, elámulás

t'ungol'd'ems lenéz, megvet, lebecsül, semmibe vesz; undorodik, irtózik; meglepődik, elcsodálkozik, elámul

t'ungol'd'ež (mn ign) lenézett, megvetett, lebecsült, semmibe vett; (h ign) lenézve, megvetve, lebecsülve, semmibe véve; (mn ign) lenézően, megvetően, lebecsülően; (h ign) undorodva, irtóztva

t'ungol'ks lenézett/megvetett/lebecsült / semmibe vett ember, szemérmetlen/hitvány/rendetlen/elviselhetetlen alak; lenézett, megvetett, szemérmetlen, rendetlen, elviselhetelen

t'uñixa valótlanág, nem létező/komolytalan dolog; **t'uñixat t'ejñems** komolytalan dolgokat csinál

t'uřema harcolás, küzdés, verekedés, csatázás, hadakozás, viaskodás; harc, küzdelem, csata, viadal

t'uřems harcol, küzd, verekszik, verekedik, csatázik, hadakozik, viaskodik

t'uřadoma összeverekedés, összetűzés

t'uřadoms összeverekedik, összetűz, harcolni/küzdeni/vere-

kedni/hadakozni/viaskodni kezd

t'uřgan (fn) harcos, verekedő

t'uříca harcoló, küzdő, verekedő, csatázó, hadakozó, viaskodó

t'uřma börtön; **t'uřmaso ašt'ems** börtönben van

t'uřse: t'uřse čud'ems patakokban ömlik, patakzik; **šel'ved't'ne t'uřse čud'it'** a könnye patakokban ömlik / patakzik

t'us szín; külalak, külső, kinézet; **jakšt'ere t'us** piros/vörös szín; **ožo t'us** sárga szín; **piže t'us** zöld szín; **raužo t'us** fekete szín; **erva kodamo t'usso artñems** mindenféle színekkel (be)fest/(be)mázol

t'usoñ színű; **piže t'usoñ** zöld színű; **lamo t'usoñ čeca** sokszínű virág

t'uža sárga, vörössárga, barna; → **t'užasto**

t'užala sárgás, vörössárga

t'užalgadoms megsárgul, elsárgul, sárgává válik, sárga lesz; **lopat'ne t'užalgadšt'** a levelek megsárgultak/elsárgultak

t'užalgadož (mn ign) megsárgult, elsárgult; (h ign) megsárgulva, elsárgulva; **t'užalgadož t'ikše** megsárgult fű

t'užasto sárgán; **t'užasto cvet'ams**

sárgán virágzik

t'uzt: t'uzt meřems sárgállik, vöröslík

U

ucor-acor nehézkes/suta/esetlen/ügyetlen mozgás/menés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

ucordamo (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, (el)lopás, (el)csórás

ucordams megüt, megver, megcsap, ellop, elcsór

ucorso gyorsaság/sietség/kapkodás kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó; **ucorso valgs kaštomo langsto** gyorsan leereszkezik/leszáll a kemence tetejéről

uá gerincoszlop, hátgerinc; tarkó

uáaska boldogság, szerencse, sors; **valdo uáaska** ragyogó boldogság; **urozoń uáaska** árvasors, árvák sorsa

uáaskav boldog, szerencsés; **uáaskav ejkakšči** boldog gyermekkor; **uáaskav lomań** boldog/szerencsés ember; → **uáaskavsto**

uáaskavsto boldogan, szerencsésen; **uáaskavsto eřams** boldogan él

učića (meg)váró

učit'el'ńića tanárnő, tanítónő

učńema várás, várakozás

učńems vár, várakozik

učoma (meg)várás, várakozás; **talnoź učoma** nyugtalan/izgatott/ideges várakozás

učoms (meg)vár; **bajt'ak savs učoms** jócskán/jó sokat kellett várni; **kińgak a učoms** senkit sem vár

učovoms (meg)várják, kívárlják; **okojńiki učovs od ijės** végrebeköszöntött az új év

učovtoms (meg)várat, (meg)várakoztat

učoź (mn ign) (meg)várt; (h ign) (meg)várva; **kuvat' učoź svad'ba** sokáig várt esküvő

udalamo siker, boldogulás

udalams sikerül

udalavks siker

udalće hátulsó, hátsó

udaldo (hsz) hátulról; (nu) mögül; **udaldo mařavś vajgel'** hátulról hang hallatszott; **lomańt'ńeń udaldo jutaś ikel'ev** az emberek mögül előjött

udalga (hsz) hátul (mozgásban);
(nu) mögött (mozgásban); **udal-**
ga mol'ems hátul megy; **piřet'neń**
udalga mol'ems a kertek mögött
megy

udalks hátsó rész, hátulja vmi-
nek; **kařtomudalks** kályha/tűz-
hely/kemence hátulja

udalo (hsz) hátul; (nu) mögött;
udalo ařt'ems hátul áll; **kudo**
udalo ařt'ems a ház mögött áll

udalov (hsz) hátra, vissza, hát-
rafelé, visszafelé; (nu) mögé;
udalov varřtams hátranéz, hát-
rapillant; **lomań udalov kekřems**
egy ember mögé rejtőzik / bújik
el

udića alvó; **udića ejkakř** alvó
gyermek; **udića vel't'ams** beta-
karja az alvót

udoma alvás, álom; **keme udoma**
mély/egészséges álom; **udomam**
řtatotř kiment az álom a sze-
memből, az álomosságom elmúlt;
udoma tarka ágy, fekvőhely, fek-
hely

udoms alszik; **berańste udoms**
rosszul alszik; **domkasto udoms**
mélyen alszik; **tańt'ejste udoms** é-
desen/édesdeden alszik

udoř (mn) álmos, álmatag; (h
ign) alva; **udoř vanovks** álmos te-
kintet

udřema alvás, éjszakázás, (meg)-

hálás, megszállás

udřems alszik, éjszakázik, (meg)-
hál, megszáll vhol

ud'em velő; **lovařaud'em** csont-
velő, gerincvelő; **přaud'em** agyve-
lő

ud'emeń velő-

ud'emev velős; okos, eszes, értel-
mes; **ud'emev lovařa** velős csont;
ud'emev lomań okos/eszes/értel-
mes ember

ud'emijams megokosodik, okos-
sá válik, okosabb lesz, megjön az
esze

uř hű!, jaj!

ujema úszás; **ved' alga ujema** víz
alatti úszás

ujems úszik; **řud'emańt' mel'ga**
ujems úszik az áramlással; **ved'**
alga ujems víz alatt úszik

ujeř úszva; **ujeř jutams tona**
pel'ev úszva jut át a túloldalra

ujića úszó

ujkřńems úszik, úszkál

ujńema úszás, úszkálás; **l'ejga**
ujńema folyami úszás

ujńems úszik, úszkál; **l'ejga uj-**
ńems folyóban úszik; **tonadoms**
ujńeme megtanul úszni

ujnéž úszva, úszkálva

ujníća úszó, úszkáló

ukska darázs; **ukskat'ne** bizakadás' a darázsak zümmögni/dongani kezdtek

ukskañ darázs-; **ukskañ pize** darázfészek

uksnoma hányás, okádás

uksnoms hány, okád

uksnovks hányadék, okádék

uksnovoms elhányja magát, háyni kezd; **ejkakšoš meks-but'i** **uksnovs** a gyermek valami miatt háyni kezdett

uksnoževems hányingere/hányhatnékja lesz, émelyegni kezd

ukstamo (fel)lélegzés, (fel)sóhajítás; **mařavš kiŋgak ukstamo** valakinek a lélegzése/sóhajítása hallatszott

ukstams fellélegzik, felsóhajt, lélegzetet vesz; **stakasto ukstams** egy nehéz lélegzetet vesz

ukstñema lélegzés, sóhajítás

ukstñems lélegzik, sóhajtozik, sóvárog, epekedik; **stakasto ukstñems** nehezen lélegzik

ukšnoms úszik, úszkál; **langso ukšnoms** a felszínen úszik; **ved'**

alga ukšnoms víz alatt úszik

ukštor juhar(fa), jávorfa, (növ) koraijuhar (*Acer platanoides*)

ukštorbulo juharliget, juharerdő

ukštoroñ juhar-

ulalks toka

ulav szekér, lovaskocsi, kocsirakomány, fuvar, szállítmány, teher; **t'ikšeulav** szénásszekér, szénaszállítmány

ulko imént, ebben a percben, nemrég, mostanában, minap, újabban; **t'e ulko ul'neš** ez az imént / nemrég/mostanában történt

ulkoñ iménti, az imént történt, minapi; **ulkoñ kortamo** iménti/minapi beszélgetés

ulkot' imént, ebben a percben, nemrég, mostanában, minap, újabban; **ulkot' sakšnoš** az imént / ebben a percben / nemrég/mostanában érkezett/jött

ulo (fn) áll; → **ulalks**

ulov halott, elhunyt, holttest, hulla, tetem; **ulovoñ kalmamo** a halott eltemetése

ul'ća utca; **ul'ćañ tona pel'e** az utca túloldalán

ul'ćañ utcai, utca-; **ul'ćañ l'em**

utcanév

ul'ema (meg)lét, létezés, jelenlét; lehetséges, valószínűleg, bizonyára

ul'ems (meg)van, létezik; **ul'i** – arás? van-e?; **jožoso ul'ems** öntudatánál van; **kiń-but'i końd'amoks ul'ems** hasonlít/hasonlóan valakihez; **kudoso ul'ems** otthon van; **mel' ul'ems** kedve van, akar, szeretne

ul'iči vagyonosság, bőség, jólét, jómód, gazdagság; **ul'ičise eřams** bőségben/jólétben/jómódban él

ul'i-paro tulajdon, vagyon, birtok, javak, holmi, cókók, cucc; **moń ul'i-parom** az én holmim/javaim

ul'iparov vagyonos, tehetős; **ul'iparov lomań** vagyonos/tehetős ember

ul'ma horog

ul'mamo horgászás, (horoggal) halászás; **kaloń ul'mamo** (horoggal) halászás/halászás

ul'mams horgászik, (horoggal) halászik; **l'ejeń kalt ul'mams** folyami halakat fog (horoggal)

ul'mića horgász

ul'ńema lét, létezés, tartózkodás

ul'ńems van, létezik, tartózkodik; (meg)történik, előfordul; **koso**

ul'ńit'? hol voltál?; **t'e ulko ul'ńeś** ez az imént / nemrég/mostanában történt

uma mezsgye, földdarab, földterület, telek

umař alma; **umařt'ńe keńeřśt'** az almák megérték; **umařčuvto** almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*); **umařbire** (**umař pi-ře**) almáskert; → **umařgov**; → **umařgovon**

umařeń alma-; **umařeń ked'** az alma héja

umařev almás

umařgov augusztus

umařgovon augusztusi

umařina almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*)

umařks almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*)

umbodoma kivájás, kivésés, kikaparás, kikotorás, kipszikkálás

umbodoms kiváj, kivés, kikapar, kikotor, kipszikkál

umbrav (növ) mezei sóska (*Rumex acetosa*)

umbravon sóska-; **umbravon jam** sóskafejes

umok régen, régóta; **umok vast-**

ñeviñek régen találkoztunk

umokoñ régi, hajdani, egykori;
umokoñ ška régi/hajdani idők

umoñ régi, hajdani, egykori;
ódon; **umoñ ška** régi/hajdani i-
dők; **umoñ kudo** régi/ódon ház

undijams odvasodik, üregesedik,
odvassá/üregessé válik, odvas/ü-
reges lesz

undo odu, üreg, lyuk

undov odvas, üreges; **undov čvto**
odvas/üreges fa

unks púp

unksov púpos

unža bogár

unžiñe bogárka, kis bogár

uñiveršit'et egyetem; **Šegedeñ u-**
ñiveršit'et szegedi egyetem; **u-**
ñiveršit'etse tonavtnems egyete-
men tanul

upřam makacs, konok; **upřamsto**
makacsul, konokul

upřamči makacsság, konokság

ur mokus, (áll) közönséges mó-
kus (*Sciurus vulgaris*); kopek,
kopejka, garas

ura hurrá!

uradoma (le)tekerés, lecsavarás,
(le)gombolyítás, feltekerés, fel-
csavarás, felgombolyítás, (fel)-
csévélés; (el)pusztulás, kimúlás

uradoms (le)teker, lecsavar, (le)-
gombolyít, felteker, felcsavar, fel-
gombolyít, (fel)csévél; (el)pusz-
tul, kimúlik, megdöglik; **suřet'**
uradoms fonalat gombolyít

urakadoma jajgatás, jajveszé-
kelés, (fel)üvöltés, (fel)ordítás

urakadoms feljajdul, felüvölt, fel-
ordít, jajgatni/üvölteni/ordítani
kezd

urgal'ema (meg)támadás, rátá-
madás, megrohanás, nekirontás,
rárontás, rárohanás

urgal'ems nekiesik, megtámad,
rátámad, megrohan, nekiront,
ráront, rárohan, rátör; kitör (vi-
har); elkap (betegséget), meg-
fertőz

urgat'ems nekiesik, megtámad,
rátámad, megrohan, nekiront, rá-
ront, rárohan, rátör; kitör (vihar);
elkap (betegséget), megfertőz

urgat'ež: **urgat'ež orma** nyava-
lyatörés, epilepsziás roham

urgat'ića (meg)támadó, rátáma-
dó, megrohanó, nekirontó, rá-
rontó, rárohanó, rátörő, kitörő

urgat'ks emlőgyulladás, tejmi-
riggyulladás

urníca jajgató, üvöltő, ordító, vonító, bömbölő, bőgő; **urníca kiska** vonító kutya

urnoma jajgatás, jajveszékelés, üvöltés, ordítás, vonítás, bömbölés, bőgés; **kiskañ urnoma** kutyavonítás, a kutya vonítása

urnoms jajgat, üvölt, ordít, vonít, bömböl, bőg

urnovtoms kidob, eldob, félredob, kihajít, elhajít, félrehajít

urnoževems feljajdul, felüvölt, félordít, jajgatni/üvölteni/ordítani/vonítani/bömbölni/bőgni kezd

uro ár (szerszám); **pšt'i uro** éles ár

urok (iskolai) óra, lecke

uroñbulo zsurló, (növ) mezei zsurló (*Equisetum arvense*)

uropej szemfog, agyar

uroskadoma → **urozkadoma**

uroskadoms → **urozkadoms**

uroskadož → **urozkadož**

uroz árva; **urozoks kadovoms** árván marad

urozči árvaság

urozkadoma (**uroskadoma**) elár-

vulás, árván maradás

urozkadoms (**uroskadoms**) elár-
vul, árván marad, árva lesz

urozkadož (**uroskadož**) (mn ign) elár-
vult, árván maradt; (h ign) elár-
vulva, árván maradva

urozoñ árva-; **urozoñ učaska** ár-
vasors, árvák sorsa

urožej; **urožej pej** szemfog, agyar

urso keservesen; **urso avarđ'ems**
keservesen sír, zokog

urad rend

uradamo rendbehozás, rendbe-
rakás, megtisztítás, kitisztítás, ki-
takarítás, eltakarítás, betakarítás

uradams rendbe hoz/rak, meg-
tisztít, kitisztít, kitakarít, eltaka-
rít, betakarít

uradavoms rendbe hozza/szedi
magát, megtisztul, kitisztul

uradči rend

uradića rendbe hozó/rakó, taka-
rító; **kudoñ uradića** a házat rend-
be hozó/rakó / takarító

uradnoj rendes, tiszta, takaros,
gondos, tisztességes, becsületes

uradnojči rendesség, tisztaság; ta-
karosság, gondosság, tisztesség,
becsületesség

uradnojgadoms rendessé/tisztává/takarossá/gondossá/tisztessé-
gessé/becsületessé válik, rendes/
tisztá/takaros/gondos/tisztessé-
ges/becsületes lesz

uradtomo rendetlen, tisztátalan,
gondozatlan, ápolatlan; rendetle-
nül, tisztátalanul, gondozatlanul,
ápolatlanul, rend nélkül

uraz sógornő (a báty felesége)

ure szolga, szolgáló, rabszolga,
rab

ured'ev násznagy (a menyasz-
szonyt a vőlegény házába kísérő
férfi)

ured'even násznagy-

ureksči szolgaság, rabszolgaság,
rabság; házasság (= férjezettség)

urksnema rőfögés

urksnems rőfög

urkstamo röffenes

urkstams röffen

urnema sírás, zokogás, (el)sira-
tás, siránkozás; (fn) sirató (ének)

urnems sír, zokog, (el)sirat, si-
ránkozik, sivalkodik

urníca síró, zokogó, (el)sirató;
urníca ava siratóasszony

urva menyé vkinek; → **urval'a**

urvakstoma (meg)házasodás,
(meg)nősülés, házasságkötés

urvakstoms (meg)házasodik,
(meg)nősül, házasságot köt; meg-
házasít, összeházasít, megnősít

urvakstož (mn ign) (meg)házaso-
dott, (meg)nősült, házasságot kö-
tött, megházasított, összeházasi-
tott, megnősített; (mn) ház-
as, nős; (h ign) (meg)házasodva,
(meg)nősülve, házasságot kötve,
megházasítva, összeházasítva,
megnősítve; **urvakstož lomañ** há-
zasember, nős ember

urval'a a menyasszony fiútestvé-
re vagy legközelebbi férfirokona,
aki részt vesz a menyasszony
megesketésében

urvat-avavtt meny és anyós, meny
az anyósával

uskića (el)vivő, (el)vezető, (el)-
húzó, (el)szállító; fuvaros, kocsis

uskoma (el)vezetés, (el)húzás,
(el)szállítás

uskoms (el)visz, (el)vezet, (el)-
húz, (el)szállít; **alov uskoms** le-
húz; **erva meže uskoms** minden-
félét szállít; **nock uskoms** meg-
húz

uskož (mn ign) (el)vitt, (el)veze-
tett, (el)húzott, (el)szállított; (h
ign) (el)víve, (el)vezetve, (el)húz-

va, (el)szállítva; **uskož t'ikše** elvitt/elszállított széna

uskšema hordás, vezetés, húzás, szállítás, fuvarozás, hurcolás, cipelés, vonszolás

uskšems visz, hord, vezet, húz, szállít, fuvaroz, hurcol, cipel, vonszol; **peŋget'** **uskšems** tűzifát szállít/fuvaroz

uskševems (el)viszik, (el)vezetik, (el)húzzák, (el)szállítják, elhordják

uskševks szállítmány, fuvar

uskšića vivő, hordó, vezető, húzó, szállító, fuvarozó, hurcoló, cipelő, vonszoló; fuvaros, kocsis

ustav viselkedés, magatartás, természet (emberé), életmód, életforma; testalkat; járás, menés

ustavamo (el)kezdés, megkezdés, kezdet; **jovksoŋ jovtñemaŋ ustavamo** mesemondás kezdete

ustavams (el)kezd, megkezd; elkezdődik, megkezdődik

ustavića (el)kezdő, megkezdő, kezdeményező, elindítója vminek; **t'even' ustavića** a munka/dolog kezdeményezője/elindítója

ustavavks kezdet

ustavavoms (el)kezdődik, megkezdődik, elrendeződik, rendbe

jön

ušija sziget, öböl

uškaz (növ) tarackbúza, tarackos búzafű (*Agropyron/Elytrigia repens*)

uške vezeték, drót, huzal; **keme** **uške** erős/tartós huzal; **meŋd'až** **uške** meghajlított drót

uškeŋ vezeték-, drót-, huzal-

uškeřaj, uškīřaj (áll) barázdabil-legető (*Motacilla alba*)

uš már; **majeŋ pe** **uš** már május vége van; **talaj uš mad's udomo** már régen lefeküdt aludni

ušman harcos, katona

ušo külső rész, kívül, nem otthon; **ušoš svežalgadš** kint felfrissült a levegő; → **ušoso**; → **ušov**

ušodića (el)kezdő; **ušodića kurs** kezdő tanfolyam/kurzus

ušodks (**ušotks**) kezdet; **eřva mežeŋ ušodks** mindennek a kezdete; **jovksoŋ ušodks** mesekezdet

ušodoma (el)kezdés, megkezdés; **tonavtñemaŋ ušodoma** a tanulás elkezdése/megkezdése

ušodoms (el)kezd, megkezd; **ušodan jarsamo** enni kezdek; **ušodiŋ tonavtñeme** elkezdtem tanulni

ušodovks kezdet

ušodovoms (el)kezdődik, megkezdődik

ušodož (mn ign) elkezdett, megkezdett; (h ign) elkezdve, megkezdve; **ušodož t'ev** elkezdett/megkezdett munka

ušotks → **ušodks**

ušolks külső rész, kívül, nem ott-hon

ušoń külső, kül-, kinti; **ušoń va-žod'ema** kinti munka

ušoso kint; **ušoso jakšamo** kint hideg van; **ušoso ašt'ems** kint áll

ušov ki, kifelé; **ušov l'isems** ki-megy, kifelé megy

uštića (be)fűtő; **kaštomoń** **uštića** kályhafűtő

uštoma (be)fűtés, tüzelés

uštomapel' fűtőanyag, tüzelő-anyag, tüzelő; **uštomapel't'** **pur-nams** tüzelőt gyújt

uštoms (be)fűt, tüzel; **kaštomo** **uštoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába

uštož (mn ign) (be)fűtött; (h ign) (be)fűtve; **uštož kudo** (be)fűtött ház

utkodoms lehánt; (el)lop, (el)csór

utomo, utom csűr, pajta, hombár, magtár; **peškse utomo** teli pajta

ut'akstněma, ut'aksněma ringatás, himbálás, hintáztatás, ringás, himbálózás, ringatózás, hintázás; **lavšse ut'akstněma** bölcsőben ringatás

ut'akstněmat, ut'aksněmat hinta

ut'akstněms, ut'aksněms ringat, himbál, hintáztat, ring, himbálózik, ringatózik, hintázik; **ejkakš ut'akstněms** gyermeket ringat; **lavš ut'akstněms** bölcsőt ringat

ut'akstoms ringat, himbál, hintáztat

uvardoma (el)pusztulás, kimúlás; → **vradoma**

uvardoms (el)pusztul, kimúlik, megdöglik; → **vradoms**

uvnoma zúgás, susogás, süvöltés, üvöltés; **varmań** **uvnoma** szélzúgás, a szél zúgás/susogása/süvöltése

uvnoms zúg, susog, süvölt, üvölt; **přam uvní** zúg a fejem; **varmaš** **uvni** zúg/susog/süvölt a szél

uvol-avol imbolygás/dülöngélés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó; **uvol-avol mol'ems** imbolyogva megy, támolyog, tán-torog

uvso zúgással, zajjal; áradva; **uvso**

P'íši kačamoš árad a füst

uvt zúgás

uvt'amo (le)húzás, lehajlítás, lenyomás; kútgém; **taradoń** **uvt'a-mo** az ág lehúzása/lehajlítása

uvt'ams (le)húz, lehajlít, lenyom, ránehezedik; **tarad** **uvt'ams** lehúzza/lehajlítja az ágot

uvt'až (mn ign) lehúzott, lehajlított, lenyomott; (h ign) lehúzva, lehajlítva, lenyomva; **uvt'až** **tarad** lehúzott/lehajlított ág

uvt'něms (le)húz

uzavtoma (fel)uszítás, (fel)ingerlés

uzavtoms (fel)uszít, (fel)ingerel; **kiska** **uzavtoms** kutyát uszít

užeře fejsze, balta; **užeřese** **bangovtoma/čapod'ema** fejszecsapás; **užeřekečke** fejszenyel; **užeřeobuška** a fejsze foka

uža sarok, szöglet

užgal sügér, (áll) csapósügér, réti durbincs (*Perca fluviatilis*)

užinamo (meg)vacsorázás; vacsora

užinams (meg)vacsorázik

užo várj!; **užo, mon t'et' něvt'an** várj csak, majd én megmutatom

neked!

V

va íme, lám; **hess!**, **huss!**; **va son!** lám itt van (ő)!; **va t'este!** **hess** innen!

vačar piac, bazár

vače ürülék, szar; **piņevače** kutya-szar

vačkams (össze)rak, rárak, felrak; falaz, épít; **kavtova** **vačkams** két-felé rak; **kírpečt'** **vačkams** téglát rak

vačkañ (mn ign) (össze)rakott, rárakott, felrakott

vačkavks rakás, farakás; **t'ikše-vačkavks** szénarakás

vačkavoms összerakódik, össze-tevődik, belefér

vačkaž (mn ign) (össze)rakott, rárakott, felrakott; (h ign) (össze)rakva, rárakva, felrakva

vačkod'ema ütés, csapás; **lavšo** **vačkod'ema** gyenge ütés

vačkod'ems megüt, megver, megcsap, ütést mér vkir/vmire; **mejgeñeft'** **vačkod'ems** visszakézből megüt

vačkod'evems nekiütődik, nekiütözik, megüti magát

vačkod'ks (**vačkot'ks**) ütés, csa-
pás; **vijev vačkod'ks** erős ütés

vačkojems (meg)üt, (meg)ver,
(meg)csap, ütést mér vkir/vmire

vačkot'ems (neki)ütődik, (neki)-
ütközik, (váratlanul) feltűnik/
mutatkozik vhol, (oda)kerül vho-
vá

vačkot'ks → **vačkod'ks**

vačo éhes; éhesen, éhen; **vačo**
vergiz éhes farkas; **vačo ašt'ems**
éhezik

vačoči éhség; **vačočid'e** potmom
gur'ni az éhségtől korog a gyom-
rom

vačodo éhes; éhesen, éhen; **vačo-**
do kiska éhes kutya; **vačodo aš-**
t'ems éhezik

vačomoms megéhezik, kiéhezik;
pek vačomoms nagyon megéhe-
zik/kiéhezik; **pekem/peket'/pe-**
keze vačom's megéheztem/meg-
éheztél/megéhezett

vačoms megéhezik, kiéhezik, éhes
lesz; **pekem/peket'/pekeze vač's**
megéheztem/megéheztél/megé-
hezett

vačomtoms éheztet

vadov (áll) héja (Accipiter),
kánya (Milvus)

vad'aša sima, sík, egyenletes

vad'ašams (ki)simít, (meg)simo-
gat, (ki)vasal; **prava vad'ašams**
fejét (meg)simogatja; **paroldo**
vad'ašams színén/színoldalán
vasal

vad'aža sima, sík, egyenletes

vad'ema bekenés, bemázolás

vad'emapel' kenőanyag, kenőcs,
paszta

vad'ems beken, megken, bemá-
zol; **ojse kši vad'ems** kenyeret
megken vajjal

vad'evks kenet, (be)kenés; ecset-
vonás

vad'ňema (be)kenés, megkenés,
(be)kenegetés, (be)maszatolás

vad'ňemapel' kenőanyag, kenőcs,
paszta

vad'ňems (be)ken, megken, (be)-
kenegét, (be)maszatol; **ojse kši**
vad'ňems kenyeret megken vajjal

vad'ňevems bekenődik, bemázo-
lódik, bepiskolódik, összekeni
magát; **porso vad'ňevin'** krétával
összekentem magamat

vad'ňež (mn ign) bekent, meg-
kent; (h ign) bekenve, megkenve;
ojse vad'ňež kši vajjal megkent
kenyér

vad'ra jó, szép, rendes, helyes,
csinos, takaros; **vad'ra jožo marto**

jó hangulatban, jókedvvel; **vad'ra**
l'ed'nića kitűnő lövész, mesterlő-
vész; **vad'ra mařamo** jó/finom
hallás; **vad'ra ñevt'evks** jó példa;
→ **vad'řasto**

vad'rači jóság

vad'řakstomoms megjavul, meg-
szépül, jobbra fordul

vad'řalgadoms megjavul, meg-
szépül, jobbra fordul; **jožom**
vad'řalgadś a közérzetem/han-
gulatom megjavult / jobbra for-
dult

vad'řasto jól, szépen, rendesen;
vad'řasto mařams jól hall; **vad'-**
řasto tonavtñems jól tanul; **vad'-**
řasto lovnoms szépen olvas; **vad'-**
řasto pořems jól/rendesen meg-
rág

vaj jaj!, ó!

vajakšnoms elsüllyed, elmerül,
vízbe fullad; **l'ejs vajakšnoms** fo-
lyóba fullad

vajamo elsüllyedés, elmerülés,
vízbe fulladás; **ved's vajamo** vízbe
fulladás

vajams elsüllyed, elmerül, vízbe
fullad; **ved's vajams** vízbe fullad

vajavtoms elsüllyeszt, elmerít, a-
lámerít, vízbe merít/fojt; **muško**
vajavtoms kendert vízbe merít

vajgel' hang; **alkiñe vajgel'** mély

hang; **avařd'ića vajgel'** síró/sírán-
kozó hang; **ćipovka vajgel'** ma-
gas/vékony/csilingelő hang; **e-**
ñaldića vajgel' könyörgő hang;
mařaviks vajgel' hallható/erős
hang; **sornića vajgel'** remegő
hang; **veřgavajgel't'** kortams
hangosan beszél; **vajgel'se a-**
vařd'ems hangosan sír; **piže-ožo**
vajgel'se pižñems harsány han-
gon kiabál; → **vajgel'be**

vajgel'be verszta, kilométer; **vet'e**
vajgel'bet' öt kilométer; **kvadra-**
toñ vajgel'be négyzetkilométer

vajgel'eñ hang-; **vajgel'eñ sant**
hangszálak, hangszalagok

vajgel'ev hangos, erős/szép han-
gú; **vajgel'ev morića** erős/szép
hangú énekes

vajgel'ks visszhang

vajgel't'eme hangtalan, hang nél-
küli, néma, gyenge hangú; hang-
talanul, hang nélkül, némán; **vaj-**
gel't'eme ašt'ems hangtalanul/
némán áll

vajkstams feljajdul, felsóhajt,
felsikolt; **mařaviksste vajkstams**
hangosan felsóhajt

vajkstñema jajgatás, sóhajtozás,
nyöszörgés

vajkstñems jajgat, sóhajtozik,
nyög, nyöszörög, óbégat

vajśems elsüllyed, elmerül, vízbe

fullad

vakan tál; **šovoŋeñ vakan** cse-réptál

vaknoms kuruttyol, brekeg

vaks arasz; **vet'e vakst** öt arasz

vakska (hsz) el; (nu) mellett / mellett el (mozgásban); **vakska tujems** elmegy, elhalad; **son jutaš kudoñt' vakska** elment/elhaladt a ház mellett

vakss (nu) mellé; -hoz/-hez/-höz; **kaštomoñt' vakss mol'ems** a kályha mellé megy

vaksso (nu) mellett, -nál/-nál; **kaštomoñt' vaksso ašt'ems** a kályha mellett áll

vakssto (nu) mellől, -tól/-től; **kaštomoñt' vakssto tujems** a kályha mellől elmegy

val szó; **ikel'će val** előszó; **sola val** lágy szó; **šulmića val** (nyelv) kötőszó; **val maksoms** szavát adja; **val vid'este šormadoms** a szót helyesen írja; **val pačt'ams** üzen; **valmel'gaks** (nyelv) névutó; **valmeřevks** (nyelv) közmondás, szólás, szólásmondás, szállóige; **valmol'evks** mondat; **valvel'avks** hasonlat, allegória

valakadoms kisimul, kivasalódik

valakavtnems (ki)simít, (ki)vasal

valakavtoms kisimít, kivasal

valaňa sima, sík, egyenletes; **síkos**, csúszós, sikamlós; **valaňasto** simán, egyenletesen

valdiñe kis fény

valdo fény, világosság; fényes, világos, ragyogó; **čivaldo** napfény; **štatoloñ valdo** gyertyafény; **valdo ikel'epel'ks** fényes/ragyogó jövő; **valdo kudo** világos ház; **valdo ućaska** ragyogó boldogság; → **valdoñe**; → **valdosto**; → **valdova**

valdoči fényesség, világosság

valdo-jakšt'ere halványpiros, rózsaszín; **valdo-jakšt'ere t'us** halványpiros szín, rózsaszín

valdomgadoms kivilágosodik, megvilágosodik, világossá válik, kiderül, megvirrad; **ovše valdomgadš** már egészen megvirradt

valdomoms (ki)világosodik, megvilágosodik, kiderül, (meg)virrad, hajnalodik

valdoñe világosban, napvilágnál, sötétedés előtt; **valdoñe kudov ve-l'avtoms** sötétedés előtt / világosban hazatér

valdo-ožo világossárga

valdo-piže világoszöld

valdo-señ világoskék

valdosto fényesen, világosan; **valdosto** paloms fényesen ég; **valdosto kortams** világosan beszél

valdo-t'ůža okkersárga, narancs-sárga, világosbarna

valdova világosban, napvilágnál, sötétedés előtt

valgoma leengedés, lebecsátás, leeresztés; leeresztkedés, leszállás, lejövetel, lemászás; lejtő, eresztkedő; **čivalgoma** napnyugta, naplemente, napszállta

valgoms leeresztkedik, leszáll, lejön, lemegy, lemászik; **kužt'emava valgoms** a lépcsőn lemegy; **mas-torov valgoms** földre eresztkedik

valgoñems leeresztkedik, leszáll, lejön, lemegy, lemászik

valgstoms (**valkstoms**) leenged, lebecsát, leereszt, leszállít

valka lassú, kényelmes, ráérős, komótos; **valkasto** lassan, kényelmesen, ráérősen, komótosan

valks szótár, szókincs, szókészlet; **eržaň-vengraň valks** erza-magyar szótár; **eržaň-ruzoň valks** erza-orosz szótár

valkstoms → **valgstoms**

valnoma öntés, (meg)öntözés, (meg)locsolás; **modaň valnoma** a föld öntözése/locsolása

valnoms önt, (meg)öntöz, (meg)locsol; **moda valnoms** földet (meg)öntöz/(meg)locsol

valnovoms ömlik

valoma (le)öntés, kiöntés, előntés; **ved'eň valoma** vízöntés, a víz kiöntése

valoms (le)önt, kiönt, előnt; **ved' valoms** vizet önt

valoň szó-; **valoň jur** (nyelv) szótő, a szónak a töve; **valoň tolkovamo** szómagyarázat; **valoň t'ejevema** (nyelv) szóképzés

valovks tócsa, pocsolya

valovoms (ki)ömlik, rázúdul, előnti vmi; **šed'ejeň langs valovs** čapamo a szívét előntötte a keserűség

valske reggel, délelőtt; holnap; **t'eči valske** ma reggel; **valske št'ams** reggel felkel

valskeň reggeli, délelőtti; holnapi; **valskeň rosa** reggeli harmat; **valskeň či** holnapi nap

valtomo szótlán, szűkszavú, hallgató; szótlánul, szűkszavúan, hallgatagon, szó nélkül

valtoms leereszt, leszállít vhonnan

val'amo betemetés, eltemetés

val'ams (be)temet, eltemet, meg-
töm, teletöm, (tele)rak; **mars va-
l'ams** halomba temet/rak, ku-
pacba rak

val'avks (föld)hányás; **modava-
l'avks** földhányás

val'ma ablak; **panžado val'ma**
nyitott ablak; **val'mava vanoms**
ablakon kinéz; **val'malango** ab-
lakpárkány, ablakdeszka; **val'ma-
pel'cat** ablakkeret, ablaktok;
val'mašel'me ablakszem, ablak-
üveg; → **val'maldo**; → **val'mal-
doń**; → **val'malga**; → **val'malks**;
→ **val'malo**; → **val'malov**; →
val'malaz; **val'masul'ika**

val'malaz spaletta; **kudoń val'-
malaztne ul'ńešt' pekstaž** a ház
spalettái be voltak csukva

val'maldo az ablak alól; **val'mal-
do mařas vajgel'** az ablak alól
hang hallatszott

val'maldoń az ablak alóli

val'malga az ablak alatt el (moz-
gásban); **val'malga jutams** az
ablak alatt halad el

val'malks ablak alatti hely; **t'ik-
šev val'malks** füves ablak alatti
hely

val'malo az ablak alatt; **val'malo
nalkšems** az ablak alatt játszik

val'malov az ablak alá; **val'malov
l'isems** az ablak alá jön

val'mamo (halott)síratás

val'mams meghal, elhunyt, el-
pusztul; kihúny (tűz)

val'mań ablak-

val'masul'ika ablaküveg; **val'ma-
sul'ikaš d'žínkad's/kl'ańškad's**
az ablaküveg megcsörrent

val'mavtoms elpusztít, megöl,
meggyilkol

val't'ams kifarag, megfarag

vana nos, íme, lám, tessék

vandi holnap; **vandid'e mejl'e**
holnapután; → **vandis**

vandiń holnapi; **vandiń ċi** holnapi
nap; **vandiń ċińe** (hsz) a holnapi
nap

vandis holnapig; a holnapi vi-
szontlátásra! (köszönés)

vandoldoms csillog, villog, ra-
gyog, fénylik; **l'eješ vandoldi** a
folyó csillog

vandolgadoms megcsillan, felcsil-
lan, felvillan, felragyog

vandora lejtős, lankás; **vandora
pando** lejtős/lankás hegy

vandorgadoms lejtőssé/lankássá
válik, lejtős/lankás lesz

vani megfigyelő, őr, pásztor;

neškevani méhész

vanića megfigyelő, őr, pásztor;
stadań vanića pásztor

vannoms néz, nézeget, alaposan megnéz, szemügyre vesz, szemmel tart, figyel, őriz; **kavto jonga vannoms** kétfelé szétnéz/figyel

vanoma (meg)nézés, megtekintés, (meg)őrzés; **val'mava vanoma** ablakon kinézés

vanoms (meg)néz, (meg)őriz; **vanta!** nézd csak!, lám csak!; **blagojste vanoms** dühösen/mérgesen néz; **domkasto vanoms** alaposan megnéz; **nusmańasto vanoms** szomorúan/bánatosan/elkeseredetten néz; **pil'galov vanoms** a lába alá néz; **pšt'iste vanoms** éles szemmel/szúrósan/merően/áthatóan néz; **val'mava vanoms** ablakon kinéz

vanovks pillantás, tekintet; **udoż vanovks** álmos tekintet

vanovoms megnézik; **kinoś vanovś** a filmet megnézték

vanovt pillantás, tekintet; **potmura vanovt** komor tekintet

vanoż (mn ign) (meg)nézett; (h ign) megnézve

vanstića őr; **vireń vanstića** erdőőr

vanstoma védés, óvás, védelem

vanstomači óvatosság, elővigyázatosság; takarékoság

vanstoms (meg)véd, (meg)óv, (meg)őriz, vigyáz; **veńbert' vans-toms utomo** egész éjszaka/éjjel őrzi a pajtát/magtárt

vanstovoms védekezik, megőrződik, megmarad

vanstoż (mn ign) (meg)védett, (meg)óvott, (meg)őrzött; (h ign) (meg)védve, (meg)óvva, (meg)őrizve, vigyázva

vańat-mańat (növ) kéküstökű csormolya (*Melampyrum nemorosum*)

vańks tiszta; **vańks ked'get'** tiszta edény; **vańks orśamopel'** tiszta ruha; → **vańksste**

vańksći tisztaság; **kel'eń vańksći** a nyelv tisztasága, nyelvi tisztaság

vańksste tisztán, rendesen, takarosan, precízen; **vańksste kortams** tisztán/érthetően beszél; **vańksste orśams** rendesen/takarosan öltözik; **vańksste śormadoms** rendesen ír; **vańksste t'e-venze t'eji** rendesen/precízen végzi a dolgát/munkáját

vańskadoma megtisztulás, kitisztulás, tisztává válás

vańskadoms megtisztul, kitisztul, tisztává válik, tiszta lesz; **meńel'es vańskadś** az ég kitisztult

vańskavtnems (meg)tisztogat, kitisztogat

vańskavtoma (meg)tisztítás, kitisztítás, (ki)takarítás, feltakarítás; **kudoń** vańskavtoma a ház / az otthon kitakarítása/feltakarítása

vańskavtoms (meg)tisztít, kitisztít, (ki)takarít, feltakarít; **vid'met'** vańskavtoms magot tisztít; **kudo** vańskavtoms lakást takarít

vańskavtoz (mn ign) (meg)tisztított, kitisztított, (ki)takarított, feltakarított; (h ign) (meg)tisztítva, kitisztítva, (ki)takarítva, feltakarítva

varaka varjú, (áll) dolmányos varjú (*Corvus cornix*, *Corvus corone cornix*); **varakaś** karni/varni a varjú károg

varakań varjú-; **varakań piže** varjúfészek; **varakańbal** (növ) vöröshere, lóhere (*Trifolium pratense*); **varakań śel'me** farkaszőlő, (növ) négylevelű farkaszőlő (*Paris quadrifolia*)

varčams megpróbál, kipróbál, próbára tesz; megvizsgál, megtekint; megkóstol, megízlel; kivesz, kihúz, elővesz; **paćińe** varčams zsebkendőt vesz elő

vardo ellenség, ellenfél; rabszolga, szolga, szolgáló

vardoń ellenséges; **vardońzuro** ördögujja, belemnit

vardońči ellenségeskedés, ellenséges érzés/érzés

varma szél; **blagoj** varma erős/csípős szél; **ejeńd'avtića** varma dermesztő szél; **jakśamo** varma hideg szél; **vijev** varma erős szél; **varma puv** fúj a szél; **varmaś** uvní zúg/susog/süvölt a szél; **varmal'ivkst** bárányhimlő; **varmamevt'** szélvitorla; **varma-ved'gev** szélmalom; **varma-śińśt'/varmazexel'** szellő, fuvallat

varmalgadoms feltámad a szél

varmań szél-; **varmań puvavks** fuvallat, szellő; **varmań krandaz** fátyolvirág, (növ) buglyos fátyolvirág (*Gypsophila paniculata*)

varmańkaj kankalin, (növ) tavaszi kankalin (*Primula veris/officinalis*)

varmaśkadoms feltámad a szél

varmav szeles; **varmav či** szeles nap/idő

varmavtomo szélmentes, szélcsendes; **varmavtomo či** szélcsendes nap/idő

varmazej vérese, (áll) kékvérese, hamvasvérese, vöröslábú vérese (*Falco vespertinus*)

varmińe szellő, szellőcske; **śoźda** varmińe könnyű/enyhe szellő

varnoma károgás

varnoms károg; **varakaš varni** a varjú károg

varnož károgva; **varakaš varnož** l'ivt'aš a varjú károgva elrepült

varsod'ems megüt, megver, megcsap, odacsap; **vijevste varsod'ems** erősen megüt/megcsap/odacsap

varsod'evems megüti magát

varštamo ránézés, rátekintés, rápillantás, odanézés, odatekintés, odapillantás; **peřt'-pel'ga varštamo** körülnézés

varštams ránéz, rátekinť, rápillant, odanéz, odatekint, odapillant; **varštak t'ej** nézz ide!; **at'ańť pel'ev varštams** az öregember felé pillant; **peřt'-pel'ga varštams** körülnéz; **udalov varštams** hátra-néz, hátrapillant

varštavks pillantás, tekintet; **nusmańa varštavks** szomorú/bánatos tekintet/pillantás; **šel'mevarštavks** (szem)pillantás, tekintet

vařa lyuk, nyílás, rés, hézag; **čejeřeń vařa** egérlyuk; **kel'vařa** száj, szájnyílás; torok, garat; **pil'evařa** fülnyílás; **šel'mevařa** szemgödör, szemüreg; **sudovařa** orrlyuk, orrnyílás

vařalgadoma kilyukadás, átlyukadás

vařalgadoms kilyukad, átlyukad;

oršamopel'eš vařalgadš a ruha kilyukadt

vařalgavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařalgavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vařav lyukas; **vařav panar** lyukas/rongyos ing; **vařav kel'** fecsegő/pletykás ember

vařavgadoma kilyukadás, átlyukadás

vařavgadoms kilyukad, átlyukad

vařavgavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařavgavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vařga egyujjas kesztyű; **l'embe vařgat** meleg kesztyű

vařijamo kilyukadás, átlyukadás; **vedrań vařijamo** a vödör kilyukadása

vařijams kilyukad, átlyukad; **ked'ge vařijaš** az edény kilyukadt

vařijavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařijavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vasod'ema találkozás

vasod'ems találkozik; **sodaviks**

marto vasod'ems ismerőssel találkozik

vasolbaba anyai nagymama

vasolbod'a anyai nagyapa

vasolbokšt'a (**vasol pokšt'a**) anyai nagyapa

vasoldo messziről, távolról; **vasoldo** **nejavoms** messziről látszik/látható

vasoldoñ messzi, távoli; **vasoldoñ** **rod'ñat-rašket'** távoli rokonság

vasolga messze, távol (mozgásban); **vasolga jakams** távol jár; **vasolga jakavtoms** messzire vezet/visz

vasolks távolság, messzeség; **señ** **vasolkst** kéklő messzeség

vasolksči távolság, táv, távoliség

vasolo (hsz) messze, távol; (mn) messzi, távoli; **koda vasolo?** milyen/mennyire messze?; **koso-bu-t'i** **vasolo** valahol messze; **vasolo eřams** távol él/lakik; **vasolo jak-šamo jonks** messzi/távoli észak

vasolov messze, messzire; **vasolov** **nejems** messzire lát

vasol pokšt'a → **vasolbokšt'a**

vasoñbejel't' olló; **pšt'i** **vasoñbejel't'** éles olló

vasoñgomoro két marok, két marék; **vasoñgomoroso maksoms** két marékkal ad

vasov messze, messzire; **vasov jortovoms** messzire vetődik; **vasov kučož lomañ** messzire elküldött ember; **vasov mařavića šeje-řema** messzire (el)hallatszókialtás; **vasov čijića** hosszútávfutó

vasta feleség, férj, házastárs, hitves

vastñema találkozás, találkozó, fogadás, fogadtatás; **iñžeñ** **vastñema** vendégfogadás

vastñems fogad, találkozik, találkozzat; **vejke vejke** **marto** **vastñems** egymással találkozik

vastñevems találkozik; található; **a umok** **vastñevine** nem régen találkoztunk

vastoma találkozás, találkozó, fogadás, fogadtatás; **vastomazonok** vizionlátásra!

vastoms fogad, találkozik; **iñže** **vastoms** vendéget vár/fogad; **jalg** **vastoms** barátal találkozik; **kel'meste** **vastoms** hűvösen/barátságtalanul fogad

vastovoma találkozás; **jalg** **vastovoma** baráti találkozás

vastovoms találkozik; **moñeñ** **ajutko** **vastovoms** nincs mikor találkozzom, nincs időm / nem é-

rek rá találkozni

vašeň első; **vašeň lov** első hó

vašeńće első; **vašeńće kevkšt'ema** első kérdés; **vašeńće etaž** földszint, első szint; → **vašeńćed'e**; → **vašeńćeks**

vašeńćed'e először, legelőször; **vašeńćed'e eřamoso** először az életben

vašeńćeks elsőként, elsőnek; **vašeńćeks sams** elsőként/elsőnek érkezik

vaškamo kímélet, gyengédség, (el)kényeztetés, dédelgetés

vaškams lustálkodik, henyél, heverészik

vaškavtoms (meg)kímél, (el)kényeztet, dédelget; **siře lomańt'** **vaškavtoms** öreg embereket (meg)kímél

vašńa először, előbb, kezdetben, eleinte; **vašńajak** először is

vašijams lecsikózik, csikót ellik

vašo csikó; **kiřńavtníća vašo** ugrándoató csikó

vašov vemhes (kanca, számár); **vašov el'd'e** vemhes kanca

vata após (a feleség apja)

vatkams lehánt, lenyúz, megnyúz,

megkopaszt, meghámoz, kidörzsol, lehorzsol; **l'eńge vatkams** lehánt

vatkavks horzsolás, kidörzsölés; héj

vatkavoms lehámlik, leválik; **ke-d'em vatkavš** lehámlott a kezem

vatkšems (le)hánt, (le)nyúz, (meg)hámoz; **modamařt' vatkšems** burgonyát/krumplit hámoz

vatkševks horzsolás, kidörzsölés; héj; **modamařvatkševkst** krump-lihéj

vatola daróc, pokróc

vatordoma brekegés, kuruttyolás, vartyogás; **vatrakšoń vatordoma** békakuruttyolás

vatordoms kuruttyol, brekeg, vartyog; **vatrakštne vatordit'** a békák kuruttyolnak/brekegnek

vatrakš (áll) béka (Rana); **piže vatrakš** (áll) kecskebéka (Rana esculenta)

vatrakšoń béka; **vatrakšoń vatordoma** békakuruttyolás; **vatrakšoń činžaramo** (növ) subás farkasfog (Bidens tripartitus)

vat'erđ'ems sápag, sápitózik, óbégat

vaz borjú; **viška vaz** kis borjú

vazijams megborjazik, leborjazik, borjút ellik

vazon borjú-; **vazon sivel'** borjúhús

vazov vemhes (tehén); **vazov skal** vemhes tehén

važdams megnyugtat, elcsendesít, lecsendesít, megvigasztal

važo¹ munkás, dolgozó; szolga

važo² kelés, tályog

važo³ támasz, támaszték, pillér, dúc, cölöp

važod'ema dolgozás, fáradozás; munka, dolgozat; **modań važod'ema** földmunka; **školań važod'ema** iskolai feladat, lecke; **važod'emań kis pandoms** fizet a munkáért; **važod'emaso l'ezdams** segít a munkában; **važod'ema tarka** munkahely

važod'ems dolgozik, fáradozik; **tonavtńat el'i važod'at?** tanulsz vagy dolgozol?; **eřazasto važod'ems** élénken/fürgén/gyorsan dolgozik

važod'ića dolgozó; munkás; **šived'ež važod'ića** felfogadott/felvett dolgozó/munkás

važov tevékeny; gyengéd, szelíd; figyelmes; **važovsto** tevékenyen; gyengéden, szelíden; figyelmesen

ve¹ egy, egyik; csak; **ve ije** egy év; **ve čin** egynapos; **ve jono** egyik oldalon; **ve jondo** egyik oldalról, egy irányból; **ve jondoń** idegen, kívülálló, külső, ismeretlen; **ve mastoroń lomańt'** honfitársak; **ve vel'eń/tarkań lomańt'** egy faluból/helyről való emberek, földije vkinek; **ve mel'se** egyetértve, egyetértésben, egyhangúlag, egy szívvel-lélekkel; **ve mel's sams** egyetért; **ve škańe** egy időben, egyszerre, egyidejűleg, azonos időben, ugyanakkor; **čorast ve Št'opa** csak Sztyopa fiuk; → **veluv**

ve² éj, (fn) éjjel, éjszaka; **čopoda ve** sötét éj/éjszaka; **opańa ve** fülledt éjszaka; **pel'eve** éjfél; → **vet'**

vecajam híg tejbekása (kölesből); **vecajamdo jarsams** tejbekását eszik

vecakadoms felhígul

vecana híg, folyékony, cseppfolyós, folyós; **vecana jam** híg leves; **vecana lovso** híg/sovány tej; **vecana rudaz** latyak, locspocs; → **vecanasto**; → **vecajam**

vecanasto hígan, hígra; **čapaksoš t'ejevš vecanasto** a tészta hígra sikerült

većema¹ a ruha nyaka, nyakkivágás

većema² → **ved'šema**

većemka a ruha nyaka, nyakkivágás

većems → **ved'sems**

većt' → **vet'st'**

većkababa anyai nagymama

većkabod'a anyai nagyapa

većkema szeretet, szerelem; **avañ**
većkema anyai szeretet

većkems szeret; **većkt'an** szeretlek; **p'siste većkems** forrón szeret

većkevems (meg)tetszik, (bele)szeret, megszeret; **kiñigaš većkevi** a könyv tetszik

većkeviks szeretett; kedves, kedvenc; **većkeviks kiñigam** kedvenc könyvem

većkež (mn ign) szeretett; (h ign) szeretve; **većkež tarka** szeretett hely; **vejke vejkeñ većkež eřams** egymást szeretve él

većkića (mn ign) szerető; (mn) szerelmes

vedra vödör; **vedra vel't'ams** lefedí a vödröt

vedrat-vakant edény, edénykészlet

vedruk együtt; ugyanakkor, egyidejűleg, egyszerre, egy időben;

vedruk sams együtt jön; ugyanakkor/e egyszerre érkezik

vedun boszorkány, varázsló

vedunči boszorkányság, varázslat

veduvams varázsol

ved' víz; **alkiñe ved'** sekély víz; **čadived'** ár, árvíz; **čud'ića ved'** folyó víz, folyóvíz; **kel'me ved'** hideg víz; **seřej ved'** mély víz; **ved'ežd'ems** vizet melegít; **ved' kandoms** vizet hoz; **ved' nuřt'ams** vizet tölt; **ved' valoms** vizet önt; **ved's čombams** vízbe merül/vész, vízbe fullad; **ved's čombavtoms** vízbe merül/merít/márt; **ved's vajams** vízbe fullad; **ved't'e kopordams** vizet kortyint; **ved'se kasića t'ikše** vízi növény; **ved'at'a** víziszellem, vízimanó; **ved'ava** víziszellem, víziistennő, vízitündér, sellő; **ved'bača (ved' pača)** (áll) vidra (*Lutra lutra*); **ved'bajge** vízcsepp; **ved'bajgiñe** vízcseppecske; **ved'bal'aga** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*); **ved'baran** (áll) szalonka (*Scolopax*); **ved'baraška** (áll) vízicsiga (*Planorbis spirorbis*); **ved'bařšej** mozsát, alga; **ved'bejel'** (áll) pióca, nadály (*Hirudo*); **ved'bešt'e** (növ) sulyom (*Trapa natans*); **ved'huka** (áll) vízibogár, vízipók; unka (*Bombina*); **ved'čika** (áll) szalonka (*Scolopax*); **ved'gal'** (növ) csőregefűz (*Salix fragilis*); **ved'gatká (ved' katka)** (áll) pézsmapocok (*Ondathra zibethica*); **ved'gopordavks (ved' kopor-**

davks) egy korty víz; **ved'grisa** (**ved' krisa**) (áll) hódpatkány, nutria (*Myocastor coypus*); **ved'-inzej** (növ) hamvasszeder (*Rubus caesius*); **ved'lango** vízfelület, vízfelszín; **ved'laz** fa vödörfedél, fa fedő/fedél; **ved'lukš** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*); **ved'met'kaz** (áll) gőte (*Triturus*); **ved'nulko** moszat, alga; **ved'zaraz** (**ved' saraz**) (áll) haris (*Crex crex*); **ved'zuro** öböl; → **ved'bramo** (**ved' pramo**); → **ved'bfa** (**ved' pfa**); → **ved'gev**; → **ved'va-
ra**; → **ved'vel'avks**

ved'bramo (**ved' pramo**) vízesés, torkolat; **ved'bfasto ved'bramos** a folyó forrásától a torkolatáig, forrástól a torkolatig

ved'bfa (**ved' pfa**) forrás (folyóé); **ved'bfasto ved'bramos** a folyó forrásától a torkolatáig, forrástól a torkolatig

ved'eñ vízi, víz-: **ved'eñ čaramo** örvény; **ved'eñ čavovks** hullámverés; **ved'eñ čol'nema** vízcsobogás; **ved'eñ čud'ema** vízfolyás, vízáramlás; **ved'eñ čud'evks** vízfolyás, a víz folyása; **ved'eñ ežd'ema** vízmelegítés; **ved'eñ javoma** vízválasztó; **ved'eñ kird'ema** víztartály, víztároló; **ved'eñ noldića** vízátteresztő; **ved'eñ a noldića** vízálló, vízhatlan; **ved'eñ pramo** vízesés; **ved'eñ t'ešks** vízjel; **ved'eñ uskšića** vízholdó, vízszállító; **ved'eñ vanstoma tarka** víztároló, vízgyűjtő

ved'ev vizes, vizenyős

ved'gemeñ ötven; **ved'gemeñška** körülbelül/mintegy ötven

ved'gemeñće ötvenedik

ved'gemeñkšt' ötvenszer

ved'gev vízimalom, malom; **var-maved'gev** szélmalom

ved'ijams vízesés/vizenyőssé válik, vizes/vizenyős lesz, vizet ereszt; **meñel'kseš ved'ijaš** az időjárás csapadékos lett

ved'me vég, fonáltöredék, foszlány; **kantárszár**, vezetőszár, póráz; **panstved'me** kantárszár

ved'ñe vizecske, kis víz

ved'řekš üsző

ved'vařa örvény, forgatag, a víz sodra; lék; **ved'vařas jomams** a víz sodrába veszik

ved'vel'avks örvény; **ved'vel'avksos pongoms** örvénybe kerül

vejenst egy pár; **vejenst kemt'** egy pár csizma

vejeñ csak, kizárólag; **t'ese kasit'** **vejeñ ašo pangot** itt kizárólag fehér gombák nőnek

vejeñgirda egyszer, egyszeresen; **vejeñgirda sokams** egyszeresen szánt

vejke egy, egyik; **vejke** minuta egy perc; **vejke** čassto egy óra-kor; **vejkeń pes** egytől egyig; **vejke** — omboće egyik — másik

vejkeksći egység, egyneműség, egyöntetűség, homogenitás

vejkeń egyes, egy-; **vejkeń čisla** (nyelv) egyes szám; **vejkeń čislań** (nyelv) egyes számú

vejkeńd'ams egyenlővé/hasonlóvá válik, egyenlő/hasonló lesz, kiegyenlítődik; egyenlővé/hasonlóvá tesz, kiegyenlít

vejkeńd'avoms egyenlővé/hasonlóvá válik, egyenlő/hasonló lesz, kiegyenlítődik

vejkeńgirda egyszer, egyszeresen

vejkeń vejkeń egyenként, egyesével; **vejkeń vejkeń sasams** egyenként utolér

vejkest vejkest egymást; **vejkest vejkest sodit'** ismerik egymást

vejket' egyenlő, egyforma, egy és ugyanaz; **vejket'** tal'ikas javoms egyenlő részre oszt; **vejket' pit'ńe** egységár; → **vejket'ste**

vejket'ksći egyenlőség, egyezés

vejket'ste egyformán, ugyanúgy; **vejket'ste aršícát** egyformán gondolkodók; **vejket'ste javovtoms** egyformán eloszt/szétoszt/feloszt

vejket'st'ams egyenget, kiegyenlít, kiegyenesít

vejket'st'avoms kiegyenlítődik, kiegyenesedik

vejke vejke egymás, egymást; **vejke vejke langs kemems** egymásban bízik; **vejke vejke marto vastńems** egymással találkozik; **veše šumbrakstńešt' vejke vejke marto** mindenki üdvözölte egymást

vejke vejkeń egymást, egymásnak a ...ja; **vejke vejkeń langs kemems** egymásban bízik; **vejke vejkeń večkež eřams** egymást szeretve él

vejkińe egyedüli, egyetlen; **vejkińeste** egyedül, magányosan

vejkse kilenc

vejkseće kilencedik; **vejkseće pel'ks** kilencedik rész/fejezet; → **vejksećed'e**

vejksećed'e kilencedikként; **vejksećed'e san** kilencedikként érkezem

vejksekšt' kilencszer

vejkseńgemeń kilencven

vejkseńgemeńće kilencvenedik

vejksešadt kilencszáz

vejs egybe, össze; **vejs purnavoms** egybegyűlik, összegyűlik; **vejs pu-**

toms összerak, egybeilleszt; **vejs**
sovavtoms egyesít

vejse együtt; **jalga marto vejse**
barátjával együtt; **vejse eřams**
együtt él/lakik; **vejse mol'ems**
együtt megy

vejsen együttes, együtt-, közös,
társas; **vejsen eřamo** együttlét,
közös élet; **vejsen lad mujems**
megtalálja a közös nyelvet

vejsend'amo egyesülés, egyesítés

vejsend'ams egyesül, egyesít;
kavto pel'kst vejsend'ams a két
részt egyesíti

vejsend'avks egyesület, társaság;
šormadičan vejsend'avks íróe-
gyesület

vejsend'avoms egyesül

vejsengadoms egyesül

vejt'e-vejt'e egyenként, egyesével;
vejt'e-vejt'e javoms egyenként/e-
gyesével eloszt

veluv együtt, együttesen, közösen,
egyetértve; **veluv tujems** együtt
távozik; → **veluvso**

veluvso együtt, együttesen, közö-
sen, egyetértve, egyetértésben;
veluvso eřams együtt/egyetér-
tésben él

vel'akadoms forogni/pörögni/
kavarogni kezd

vel'amo forgás, fordulat

vel'amoččaramo sürgés-forgás

vel'ams forog, pörög, kering;
jombolšo vel'ams gyorsan fo-
rog/pörög

vel'ams-čarams sűrög-forog, for-
golódik, sündörög, tüsténtkedik;
sastiņe vel'ams-čarams csend-
ben tüsténtkedik

vel'aškadoms forogni/pörög-
ni/kavarogni kezd; **přam vel'aš-
kadš** elszédültem, szédülni kezd-
tem

vel'avks forgás, fordulat; **čariņ**
vel'avks kerékforgás

vel'avtnems forgat, (meg)fordít,
(meg)fordul; visszafordít, vissza-
fordul, forgolódik; (meg)változik;
kiņigaņ lopat vel'avtnems a
könyv lapjait forgatja, könyvet la-
poz

vel'avtoma forgatás, megfordítás,
elfordítás; megfordulás, elfordu-
lás; visszatérés; **kudov vel'avtoma**
hazatérés

vel'avtoms forgat, megfordít,
megfordul; visszafordít, vissza-
fordul, visszatér; átváltoztat,
(meg)változik; **iņgel'd'e / mej**
jondo vel'avtoms visszájára for-
dít, kifordít; **kevt'-čovart vel'av-**
toms hegyeket megmozgat, min-
den követ megmozgat; **kudov ve-**
l'avtoms hazatér; **mekev vel'av-**

toms visszafordul

vel'avtovks megfordítás, elfordítás; megfordulás, elfordulás

vel'avtovoms visszafordul, visszatér

vel'až-čaraž sűrögve-forogva, forgolódva, sündörögve, tüsténtkedve; bukfencezve, pörögve; vel'až-čaraž tujems tüsténtkedve távozik

vel'd'e (nu) révén, keresztül, által, útján, segítségével, közvetítésével; kuřsa vel'd'e ved' kandoms vízhordórúddal vizet hoz; moň vel'd'e val pačt'ams rajtam keresztül / velem üzen

vel'd'erma füstnyílás (falon, háztetőn)

vel'e falu; eržaň vel'e erza falu; vel'ekuro faluközpont; → vel'e-ńek

vel'eň falusi, községi, falu-; vel'eň tonavtića falusi tanító

vel'eńek az egész falu, falustul; vel'eńek tušt' az egész falu elment

vel'ińe falucska, kis falu

vel'ks¹ a felső része vminek; takaró, terítő; tető, fedél; l'embe vel'ks meleg takaró

vel'ks² tejföl, tejszín; taňškavtik

jamoňt' vel'ksse ízesítsd a levest tejföllel/tejszínnel; vel'ks sajems lefölös

vel'kseň tejfölös, tejföl-

vel'kses → vel'kss

vel'kska (nu) felett/fölött (mozgásban); čuvtot'ńeň vel'kska a fák fölött

vel'kss, vel'kses (nu) fölé; čuvtot'ńeň vel'kss a fák fölé; kudoňt' vel'kss keped'evems a ház fölé emelkedik

vel'ksse (nu) felett, fölött; čuvtot'ńeň vel'ksse a fák felett

vel'ksste (nu) fölülről, tetejéről

vel'kst-alkst (meg)vetett ágy; čevt'e vel'kst-alkst puha vetett ágy

vel'mema feléledés

vel'mems feléled, magához tér, újjáéled, újjászületik

vel'mevt'ema felélesztés, felélénkítés; toloň vel'mevt'ema a tűz felélesztése

vel'mevt'ems feléleszt, felélénkít; tol vel'mevt'ems tüzet feléleszt; ods vel'mevt'ems újjáéleszt, újraéleszt

vel't' nagyon, túl, túlságosan, meglehetősen; vel't' paro nagyon

jó

vel't'amo takaró, terítő; tető, fedő

vel't'ams betakar, beborít, befed, letakar, eltakar; **udića vel't'ams** betakarja az alvót; **vedra vel't'ams** lefedi a vödrot

vel't'avks (fn) takaró, terítő; tető, fedő; **lovoñ vel't'avks** hótakaró

vel't'avoms betakarózik, beburkolózik, beborítódik, bevonódik; **čekarše/kuštavksso vel't'avoms** megpenészedik, bepenészedik, penésszé válik, penésszel bevonódik

vel't'az (mn ign) betakart, beborított, befedett, letakart, eltakart; (h ign) betakarva, beborítva, befedve, letakarva, eltakarva

vel't'ñems betakar, beborít, befed

vel't'ñevems betakarózik, beburkolózik, beborítódik, bevonódik

venč → **veñč**

venčamo → **veñčamo**

venčams → **veñčams**

vengra (fn) magyar; **kavto vengrat** két magyar; → **vengraks**

vengraks magyarul, magyarra; **vengraks kortams** magyarul beszél; **vengraks jutavtoms** magyarra fordít

vengrañ (mn) magyar; **vengrañ kel'** magyar nyelv

venzav égimeszelő, (jól) megtermett, nagydarab, természetes, taghaszakadt, nyakigláb, lakli

venzavtoms kinyújtja a tagjait/végtagjait; **seř venzavtoms** kinyújtózik, nyújtózkodik

veñ éjjeli, éjszakai; **veñ anamaz** éjszakai szellem/kísértet; **veñ ćudavks** éjszakai látomás/kísértet; **veñ čopača** éjszakai kísértet; **veñ čopoda** éjjeli sötétség; **veñ tolbañd'a** éjszakai tábortűz/pásztortűz

veñbert' egész éjszaka/éjjel; egy éjen át; **veñbert' vanstoms utomo** egész éjszaka/éjjel őrizi a pajtát/magtárt

veñč (**venč**) csónak, ladik, hajó; **ćuvtoñ veñč** faladik; **veñčste ved'amol'ams** a csónakból meri/me-regeti a vizet

veñčamo (**venčamo**) megesketés, esküvő

veñčams (**venčams**) (meg)esket, összead vkit, (meg)esküszik (egyházilag), házasságot köt; **t'ejt'ereš ísak veñčas** a lány tegnap esküdött / kötött házasságot

veñel'e kinn, kint, kívül, a szabadban

veñel'ev ki, kívülre, a szabadba; **veñel'ev l'íšems** kimegy a sza-

badba

veñel'ks (fn) kinn, kint, szabad levegő; időjárás; **čopoda veñel'ks** sötét idő

veñemems kinyúlik, megnyúlik, elnyúlik

veñemevt'ems kinyújt, megnyújt, elnyújt

veñemež (mn) kinyúlt, megnyúlt, elnyúlt; (h ign) kinyúlva, megnyúlva, elnyúlva; nyújtózkodva

veñšt'amo kinyújtás, megnyújtás, átnyújtás; **kiñigañ veñšt'amo** a könyv átnyújtása

veñšt'ams kinyújt, megnyújt, átnyújt; **peñč veñšt'ams** kanalat átnyújt

veñšt'evems nyúlik, nyújtózodik

veñšt'ñems (ki)nyújt, megnyújt; **ked't' veñšt'ñems** kezét nyújt

veñ-veñek egész éjszaka/éjjel; éjelente, éjszakánként

veñ-veška egész éjszaka/éjjel; éjelente, éjszakánként; **veñ-veška čokov čokordi** egész éjszaka/éjjel / éjelente/éjszakánként csalogány dalol

verka élénk, eleven, fürge, gyors, ügyes; **verkasto** élénken, elevenen, fürgén, gyorsan, ügyesen

veř vér; **veřbeke** (áll) süvöltő (Pyrrhula pyrrhula/rubicilla)

veřce felső, felül/fenn lévő

veřd'e (hsz) felülről, fentről; **veřd'e prams** felülről/fentről leesik

veřd'eñ: veřd'eñ pri csapadék

veře (mn) felső; (hsz) fenn, fent; **veře tarka** felső hely; **veře eřams** fent lakik; → **veřeval'ma**

veřed'emems rátapad vkire, zaklat, alkalmatlankodik, tolakodik

veřek nyers; **veřek al** nyers tojás; **veřek sivel'** nyers hús

veřeñ véres, vér-; veřeñ lotkavtića t'ikše (növ) őszi vérfű (Sanguisorba officinalis)

veřet'-alot kétszintes, egyemeletes; **veřet'-alot kudo** kétszintes/ egyemeletes ház

veřev¹ (hsz) fel, felfelé; **veřev jor-tovoms** felugrik (akaratlanul, önkéntelenül); **veřev kužems** felmászik; **veřev kiřnávtooma** magasugrás; → **veřevbandt**

veřev² véres

veřev-alov fel-le, fel és alá; **veřev-alov kepšems** le-föl emelget; **veřev-alov kužems-valgoms** le-föl járkál

veřeval'ma füstnyílás (falon, ház-tetőn)

veřevbandt a lejtőn/dombra/ hegynék fel; **veřevbandt mol'ems** a hegynék fel/felfelé megy

veřga fenn/fent/magasan (mozgásban); **veřga l'ivt'ñems** magasan repül/száll; → **veřgavajgel'**

veřgaks a felső része vminek; **čulka veřgaks** gumi harisnyakötő

veřgavajgel' másodszólam, kísé-rőszólam; → **veřgavajgel't'**

veřgavajgel't' fennhangon, hangosan; **veřgavajgel't' blaušt'ams** hangosan rikácsol; **veřgavajgel't' kortams** hangosan beszél

veřged'ema (meg)gyújtás, szikraggyújtás; **veřged'ema kev** kovakő, tűzkő

veřged'emapel' tűzgyújtó, tűz-szerszám, tűzkő

veřged'emat kiütés, pattanás, herpesz

veřged'ems meggyújt; **tol veřge-d'ems** tüzet gyújt

veřgel'ems (meg)gyújt, gyújtogat; **jondol veřgel'i** villámlik

veřgiņgev kovakő, tűzkő

veřgiz (áll) farkas (Canis lupis); **at'akaveřgiz** hím farkas; **ava-**

kaveřgiz nőstény farkas; **veřgiz-l'evks** farkaskölyök; **veřgizl'eņge** kutyabenge, (növ) közönséges kutyabenge (Frangula alnus, Rhamnus frangula)

veřgizeņ farkas-; **veřgizeņ čal-gavks** farkasnyom; **veřgizeņ ked'** farkashőr; **veřgizeņ jarsamka** (növ) farkasboroszlán (Daphne mezereum); **veřgizeņ pil'ekst** kecskerágó, (növ) bibircses kecskerágó (Euonymus verrucosus)

veřijams bevérzik, összevére-zi/vérrel összekeni magát, véres lesz

veřks¹ felső része vminek

veřks² szemgyulladás

veřksev gyulladt, gyulladásos; **veřksev šel'met'** gyulladt szem

ves súly

veše mind, minden; mindenki, mindannyian; egész, összes; **veše jomšešt'** minden elveszett; **veše sašt'** mindenki megérkezett; **veše ikel'e** mindenekelőtt; **veše mas-torgaņt'** országszerte; **veše mo-čeņt'** purnams minden erejét összeszedi; **veše šumbrakstņešt'** **vejke vejke marto** mindenki üd-vözölte egymást; → **vešeņ**

vešejams befejeződik, bevégeződik, elfogy; **jarmaktne vešejašt'** a pénz elfogyott

vešeme minden, összes; → **vešemed'e**

vešemed'e leg- ...bb (felsőfok);
vešemed'e kol legalkalmasabb;
vešemed'e paro legjobb

vešemeze összesen, együttvéve;
vešemeze kolmo célkovojt' összesen három rubel

vešeñ mindent, mindenkit, mindennek/mindenkinek a ...ja; **vešeñ ikel'd'ams** mindenkit meglőz; **vešeñ izñams** mindenkit legyőz; **vešeñ ikel'e** aravtoms mindenek elé helyez

vešol'a vidám; **vešola norov** vidám természet

vešol'ači vidámság

vešt' egyszer; **vešt' varštams** egyszer odanéz/odapillant; **vešt'kak** egyszer is; tagadó mondatban: egyszer sem

vešt'-kavkšt' egyszer-kétszer, néhányszor; **vešt'-kavkšt' l'ekšt'ams** egyszer-kétszer/néhanyszor felsóhajt; **kšid'e vešt'-kavkšt' suskoms** egyet-kettőt/néhanyszor harap a kenyérből

vešema kérés, óhaj; követelmény; **topavtoviks vešema** teljesíthető kérés; **a topavtoviks vešema** teljesíthetetlen kérés; **topavtož vešema** teljesített kérés; **vešema marto ijardoms** kérésekkel zaklat; **vešemat'ne topavtovšt'** parás-

t'e a követelményeket jól teljesítették

vešems (meg)kér, kikönyörög; **eš tal'ikañt' vešems** a saját részét kéri

vešića kérő, kérelmező

veška útjelző pózna, cövek

veškema füttyülés, síp

veškems füttyül, sípol; sziszeg (kígyó); **susog, füttyül** (szél)

veškežem pohárszék, kályha előtti pad/ülőhely

veškeževems füttyülni kezd

veškstamo füttyentés, fütty; **nar-muñeñ veškstamo** madárfütty

veškstams füttyent, füttyül egyet

veškšems füttyörészik

vešñema keresés, kutatás, keresgélés

vešñems (meg)keres, felkutat, keresgél; **tult-talt vešñems** alkalmat/ürügyet keres

vešñež (mn ign) (meg)keresett, felkutatott; (h ign) (meg)keresve, felkutatva, keresgélve

vet' (hsz) éjjel, éjszaka; **čit' di vet'** éjjel és nappal

vet'amo vezetés, irányítás; **prań**
vet'amo magatartás, viselkedés

vet'amopel' kantárszár, vezető-
szár, póráz

vet'ams (el)vezet, elvisz; **promks**
vet'ams gyűlést vezet; **ozks ve-**
t'ams áldozatot mutat be; **přa ve-**
t'ams viseli magát vhogyan, vi-
selkedik

vet'avoms (meg)történik, végbe-
megy

vet'e öt; vet'e ejkakšt öt gyerek

vet'eće ötödik; **vet'eće kevkšt'ema**
ötödik kérdés

vet'ekšt' ötször

vet'enzams (meg)ötszöröz

vet'engirda ötször, ötszörösen;
vet'engirda meńd'ams ötszörösen
összehajt

vet'eń-vet'eń öt-öt, ötösével, ö-
töt-ötöt

vet'esadt ötszáz

vet'íca vezető, vezér

vet'ke (fn) csuvas

vet'keń (mn) csuvas; **vet'keń kel'**
csuvas nyelv; **vet'keń komol'a** ka-
kukkfű, (növ) keskenylevelű/é-
szaki kakukkfű (*Thymus serpyll-*
lum)

vet'ńems vezet, vezetget, visz;
ked't'e vet'ńems kézenfogva ve-
zet/vezetget

vet'sema (većema) vezetés, ve-
zetgetés, visz

vet'sems (većems) vezet, vezet-
get, visz; **sudodo vet'sems** orránál
fogva vezet

vet'st' (većt') kantárszár, vezető-
szár, póráz; **novtavet'st'** kan-
társzár, vezetőszár

vežaške kisujj

vežava a (leg)fiatalabb/(leg)if-
jabb asszony a rokonságban

vežeńś (leg)fiatalabb/(leg)ifjabb;
vežeńś čora a legfiatalabb férfi

vežgel' nyelvcsap, uvula

vid'e egyenes, helyes, igaz; sza-
bályos, szabályszerű; őszinte; így
van, úgy van; **vid'e kevkšt'ema** e-
gyenes kérdés; **vid'e ki** egyenes
út; **vid'e kiks** egyenes vonal; **vid'e**
šormadoma szabályos írás; **vid'e**
dopol'ńeńija (nyelv) tárgy; →
vid'ejak; → **vid'este**; → **vid'ste**

vid'eći becsület, becsületesség, e-
gyenesség, igazság, igazságosság

vid'ećin becsületes, igazságos, i-
gazságnak megfelelő, igazság-;
vid'ećin jožomařamo igazságér-
zet

vid'ejak valóban, tényleg; **son**, **vid'ejak**, **ež udo** valóban/tényleg nem aludt

vid'elgadoma kiegyenesedés

vid'elgadoms kiegyenesedik, kihúzza magát

vid'elgavtoma kiegyenesítés

vid'elgavtoms kiegyenesít

vid'ema vetés; **ked'ij vid'ema** tavaszi vetés; **vid'emalango** vetési idő, a vetés ideje

vid'emañ vetési, vetés-; **vid'emañ plan** vetési terv

vid'ema-sokamo szántás-vetés, földművelés; **tundoñ vid'ema-sokamo** tavaszi szántás-vetés

vid'emems kiegyenesedik, kihúzza magát

vid'ems (el)vet, bevet; **l'ijanaz vid'ems** lent vet

vid'ems-sokams szánt-vet, földet művel; **piře vid'ems-sokams** keret művel

vid'emt'ems kiegyenesít; **kopoře vid'emt'ems** kiegyenesíti a hátát; **uške vid'emt'ems** huzalt egyenesít

vid'e-paro igazi, valódi; igazán, igazából, valóban, tényleg

vid'este egyenesen, helyesen, pontosan; **vid'este mol'ems** egyenesen megy; **val vid'este šormadoms** a szót helyesen írja; → **vid'ste** (**vit'ste**)

vid'evems elvetik, el van vetve

vid'evks vetés; **šokseñ vid'evkst** őszi vetés

vid'ež (mn ign) bevetett; (h ign) bevetve; **vid'ež moda** bevetett föld

vid'ga (nu) -ig / -nál/-nél / mellett/közelében (mozgásban); **kumaža vid'ga** térdig; **karksamo vid'ga** derékig

vid'ića vető, vetőmunkás, magvető; **šuroñ vid'ića** gabonavető, magvető

vid'ića-sokića szántóvető, földműves, paraszt

vid'me mag; **čínžaramovid'me** napraforgómag; **l'ijanazoñ vid'me** lenmag; **muškoñ vid'me** ken-dermag; **paro modas vid'meš** praš jó földbe került/hullott a mag; **vid'met' ěeravtoms** magot csíráztat

vid'meks mag, vetőmag

vid'mekseñ mag-, vetőmag-; **vid'mekseñ mikšñema** vetőmageladás

vid's (nu) -ig, -hoz/-hez/-höz;

mellé, közelébe; **Kočkurovasto Tavla vid's** Kocskurovától Tavláig; **I'jeñ vid's pačkod'ems** eljut a folyóig

vid'se (nu) -nál/-nél, mellett, közelében; **kunška vid'se eřams** a központ közelében lakik

vid'ste (**vit'ste**) egyenesen; **vid'ste mol'ems** egyenesen megy; → **vi-d'este**

vigiñe szövőborda, takácsborda

vij erő; **alašañ vij** lóerő; **jatoñ vij** ellenséges erő; **vij taštams** erőt gyűjt

vijemema megerősödés

vijemems megerősödik

vijemgadoma megerősödés

vijemgadoms megerősödik

vijems (el)visz

vijemt'ema megerősítés

vijemt'ems megerősít

vijenzamo megerősödés, megerősítés

vijenzams megerősödik, megerősít

vijev erős; **vijev bažamo** erős akarat/vágy; **vijev davol** erős szélvihar; **vijev norov/obuča** erős/szi-

lárd jellem; **vijev varma** erős szél; → **vijevste**

vijevči erő, erősség

vijevgadoms megerősödik

vijevste erősen; **vijevste limbams** erősen hullámszik; **vijevste pšt'i-d'ems** erősen rúg egyet/megrúg

vijse erővel, erősen; **vijse kir-d'ems** erősen tart

vijt'eme erőtlen, gyenge; erőtlennül, gyengén

vijt'emeči erőtlenség

vikšñems (ki)hímez, kivarr; **ma-zijste vikšñems** szépen hímez

vikšñevks hímzés, kivarrás; **eřža vikšñevkst'** erza hímzések

virnovtoms félredob, félrevet, eldob, elvet, elhajít, kihajít, kidobál, kihajigál

viř erdő; **lopav viř** lomboserdő; **šokšeñ viř** őszi erdő; **viřat'a** erdei szellem, az erdő istene/védnöke/védelmezője/oltalmazója; **viřat'akš** (áll) a nyírfajd (*Lyrurus tetrix*) hímje, nyírfajdkakas; **viř-baran** (áll) lappantyú, kecskefejő (*Caprimulgus europaeus*); **viřbovo** (**viř povo**) (áll) császármadár (*Tetrastes bonasia*); **viřbulo** liget, erdőcske; **viřgal** (áll) ónos jász (*Idus melanotus*, *Leuciscus idus*); **viřgatka** (**viř katka**) (áll) hiúz

(Lynx lynx); **viřgolka** (viř kolka) liget, erdőske; **viřgul'ka** (áll) gerle, vadgerle, gilice (Streptopelia turtur); **viřoźaka** (áll) keresztcsőrű pinty (Loxia curvirostra); **viřutka** (áll) réce, vadkacsa (Anas); **viřzaraz** (viř saraz) (áll) a nyírfajd (Lyrurus tetrrix) nősténye; → **viřava**; → **viřčire**

viřava erdei szellem, az erdő istennője/védnöknője; **viřavań** **práčert'** (növ) pusztai árvalányhaj (Stipa pennata); **viřavań** **suřseme** (növ) erdeipajzsika, ördög-borda (Dryopteris filix-mas)

viřkad'ems cikázik

viřčire erdőszel, az erdő széle; **viřčirese** az erdőszálen

viřeń erdei, erdő-; **viřeń** **l'isma-přa** erdei forrás; **viřeń** **vanstića** erdőőr

viřev erdős; **viřev** **tarka** erdős hely

viřez bárány; **raužo** **viřez** fekete bárány

viřezijams megellik (juh, birka), bárányt ellik

viřga-pakřava erdőn-mezőn; **viřga-pakřava** **ardtnems** erdőn-mezőn futkos/szaladgál/rohangál/száguldozik; **viřga-pakřava** **azgońd'ems** erdőn-mezőn kóborol/kószál; **viřga-pakřava** **jaksema** erdőn-mezőn járás

viřks → **viźks**

viřksči → **viźksči**

viřksteme → **viźksteme**

viřkstemeči → **viźkstemeči**

viř (növ) tönkölybúza (Triticum spelta); → **viřpil'av**

viřka kis, kicsi, apró; **viřka** **ejkakř** kisgyermek; **viřka** **gořńipovka** (növ) bogláros szellőrózsa, pápics (Anemone ranunculoides); **viřka** **pićipalaks** (növ) aprócsalán (Urtica urens)

viřkači kicsiség, kicsinység, kicsi/kicsiny volta vkinek/vminek

viřkalgadoma (meg)kisebbedés, csökkenés, kisebbé válás

viřkalgadoms (meg)kisebbedik, csökken, kisebbé válik, kisebb lesz

viřkalgavtoma kisebbítés, kicsinyítés, csökkentés

viřkalgavtoms kisebbít, kicsinyít, csökkent

viřkińe kis, kicsi, kicsike, apró, apróka; **viřkińe** **ejkakř** kisgyermek; → **viřkińeste**

viřkińeste kicsi/kis korban; **viřkińeste** **t'ese** eriń kicsi/kis korban itt éltem/laktam

viškiŋgadoms (meg)kisebbedik, csökken, kisebb lesz

viškiŋgavtoms kisebbít, kicsinyít, csökkent

višpil'av tüdőfű, (növ) egyfajta tüdőfű (Pulmonaria obscura)

vit' jobb; **vit' jonks** jobb oldal; **vit' jono** jobb oldalon; **vit' jonov** jobbra, jobb oldalra/írányba; → **vit'ev**

vit'ema (meg)javítás, (meg)reparálás

vit'emems kiegyenesedik, kihúzza magát

vit'ems kiegyenesít, megjavít, kijavít, kielégít

vit'ems-pet'ems (meg)javít, kijavít, helyrehoz, (meg)reparál, javítgat; **šormadovks vit'ems-pet'ems** kijavítja/javítgatja az írást

vit'erđ'ems csicsereg, csipog

vit'ev jobbra; **vit'ev vel'avtoms** jobbra fordul

vit'evems kijavítja magát, helyesbít, kijavítják, megjavítják

vit'eviks kijavítható; **vit'eviks jažavks** kijavítható törés/kár; **a vit'eviks** kijavíthatlan

vit'ež-pet'ež (mn ign) (meg)javított, kijavított, helyrehozott,

(meg)reparált, javítgatott; (mn ign) (meg)javítva, kijavítva, helyrehozva, (meg)reparálva, javítgatva; **vit'ež-pet'ež il'ved'kst** (ki)javított hibák

vit'kstams bevall, beismer; **vešešed'ejste vit'kstams** őszintén bevall/beismer

vit'ste → **vid'ste**

vižd'elgadoma szégyen, szégyenérzet

vižd'elgadoms (el)szégyelli magát, megszégyenül

vižd'elgavtoma megszégyenítés, szégyenérzetkeltés

vižd'elgavtoms megszégyenít, szégyenérzetet kelt

vižd'ema szégyenkezés, szégyenlősség

vižd'ems szégyenkezik, szégyelli magát

vižks (višks) szégyen, szégyenérzet; **vižks mařams** szégyent érez, szégyenkezik; **vižksčama** (višksčama) szégyen, szégyenérzet

vižksči (višksči) szégyenlősség

vižksteme (višksteme) szégyentelen, szemérmetlen, szemtelen, lelkiismeretlen, bectelen; szégyentelenül, szemérmetlenül, szemtelenül, lelkiismeretlenül, bectelenül

lenül, szégyen nélkül; **vižksteme**
lomań szemérmetlen/szemtelen
ember

vižkstemeći (**viškstemeći**) sze-
mérmetlenség, szemtelenség

vižnems zúg, süvít, süvölt, fűtyül
(szél)

vižod'ems zúg, üvölt

vojna háború; **vojnaso čavovoms**
a háborúban meghal/elpusztul

vokat'iv (nyelv) vocativus, meg-
szólító eset

vokzal pályaudvar, vasútállomás

vradoma (el)pusztulás, kimúlás;
→ **uvardoma**

vradoms elpusztul, kimúlik, meg-
döglik; **l'išmeš vradš** a ló elpusz-
tult/kimúlt; → **uvardoms**

vrač orvos; **pejeń vrač** fogorvos

Z

zadača feladat; **zadača řešams**
feladatot megold

zadańija feladat, lecke; **staka**
zadańija nehéz feladat

zakon törvény, szabály

zal terem; szalon, társalgó (szo-
ba), fogadószoba, nappali (szoba)

zańat'ija (iskolai) óra/foglalkozás

zapjatoj (nyelv) vessző

zatořams meggyúr, megdagaszt

zavod gyár, üzem; **zavodso važo-**
d'ems gyárban/üzemben dolgozik

zavtork reggeli; **šoždá zavtork**
könnyű reggeli

zavtorkams (meg)reggelizik

zbor ránc, redő, hajtás (ruhán)

zborov ráncos, redős, rakott (ru-
ha), plisszírozott; **zborov plat'ija**
ráncos/plisszírozott ruha

zbořams ráncol, redőz, plisszíroz

zdiń léckerítés, karókerítés, pa-
lánk

zdořams veszekszik, civakodik,
cívódik

zeχel' fuvallat; **varmazexel'** szel-
lő, fuvallat

zeχel'd'ems fújdogál, lengedez

zeχel'k a szél elcsendesedését, a
fájdalom csökkenését kifejező o-
nomatopoetikus szó; **varmaš ze-**
χel'k meřš a szél elcsendesedett

zeχel'ńams elcsendesedik, meg-
nyugszik

zeme lényeg, magva/veleje vmi-

nek; szilárdság, ellenállóképesség

zeřk puff!; **zeřk prams** puffan

zeřkad'ems eldördül, dörögni/
dübörögni kezd

zeřkstams eldördül, megremeg

zeřńema dörgés, dübörgés; **puřgi-
ńeń zeřńema** mennydörgés

zeřńems dörög, dübörög, zúg

zeřńevt'ems lezuhan, lehuppan;
l'iřme langsto zeřńevt'ems lezu-
han a lóról

zeřńeżevems eldördül, dörög-
ni/dübörögni kezd

zeřt' dorej, dübörgés, zúgás; **zeřt'
mol'ems** dörög, dübörög, zúg

zeznema pityergés, picsogás

zeznems pityereg, picsog, mor-
mog, dünnyög

zgil'amo gúny, gúnyolódás

zgil'ams (ki)gúnyol, gúnyolódik;
jalga langso zgil'ams a barátján
gúnyolódik

zgil'íca gúnyolódó; **zgil'íca óora**
gúnyolódó férfi

zijan baj, kár, ártalom, hátrány;
zijando id'ems megment a bajtól,
kiment a bajból; **zijans pongoms**
bajba jut/kerül; **zijanoś ška-**

monzo a jaki a baj nem jár e-
gyedül

zijanov bajos, káros, ártalmas,
hátrányos; **zijanov t'ev** bajos/ká-
ros/ártalmas dolog

zijńems zúg, dudál (szél), süvít

zijse csörömpöléssel, csörgéssel;
csörömpölve, csörgöve

zijt' borzongás

zикаd'ems (ki)szór, beleszór, szét-
szór; **tovt zикаd'ems** lisztet szór

ziřkad'ems villámot szór; **šel'me-
se ziřkad'ems** a szeme villámot
szór

zlidař csavargó

zlidařd'ema csavargás, kóborlás,
kószálás, lézengés

zlidařd'ems csavarog, kóborol,
kószál, lézeng, lebzsel, cselleng,
csámborog, lődörög, őgyeleg, tén-
fereg

zlid'amo csavargás, kóborlás, kó-
szálás, lézengés

zlid'ams csavarog, kóborol, kó-
szál, lézeng, lebzsel, cselleng,
csámborog, lődörög, őgyeleg, tén-
fereg

zlid'ńa csavargó

zobńa gyomor; falánk, mohó,

torkos

zobuña háncskosár, vesszőkosár

zořa hajnal, hajnalhasadás, virradat, pirkadat; **valskeň zořa** hajnali pirkadat

zořuva pirosság, pír

zujk: **zujk meřems** megdobban, megremeg; **šed'ejem zujk meřs** a szívem megdobbant/megremegett

zujněms remeg, reszket, rezeg, reng, rázkódik; **val'masul'ikat'ne zujnit'** az ablaküvegek rezegnek

zujt' borzongás; **rungovan zujt' mol'it'** hideg borzongás futkos rajtam / fut végig a testemen

zvařams kalapál

Ž

žabamo őszi szántás; **šokšeň žabamo** őszi szántás

žabams őszi szántást végez; **moda žabams** földet szánt

žardija régen, rég; **žardija t'ese ul'niň** régen/rég voltam itt

žardo mikor?; amikor; **žardo sat?** mikor jössz/érkezel?

žardo-but'i valamikor, valaha; **žardo-but'i san** jövők valamikor

žardojak valamikor, valaha; tagadó mondatban: semmikor, soha; **žardojak a san** semmikor/soha sem jövők

žarija néhány, valamennyi; **žarija kevkšt'emat** néhány kérdés

žarijakšt' néhányszor; **žarijakšt' suskoms** néhányszor harap

žaro hány?, mennyi?; ahány, amennyi; **žaro čassto?** hány óra-kor?, hánykor?; **žaro ijese?** hány éves (korban)?, hány évesen?; **žaro pit'neze?** mennyibe kerül?; **žaro škasto?** milyen időpontban?, melyik időpontban?, hánykor?; **žaro škaš/škazo?** hány óra (van)?, mennyi az idő?; **žaro (toň) ijet'?** hány éves vagy?; → **žaroška**; → **žars**

žaro-but'i valahány, valamennyi; **žaro-but'i vajgel'bet'** valahány kilométer

žaroće hányadik?, ahányadik

žarojak valahány, valamennyi; tagadó mondatban: sehány, semennyi; **žarojak kevkšt'emat makst** valahány kérdést tegyél fel!

žarokšt' hányszor?, mennyiszer?; ahányszor, amennyiszer; **žarokšt' son šerģed'st'?** hányszor kiáltott?

žaroška körülbelül mennyi/mennyit?; körülbelül/mintegy annyi/annyit

žars meddig?, mikorra?; amíg, ameddig, amikorra, mialatt; még; **žars t'ese karmat eřamo?** meddig fogsz itt lakni?

žars-but'i valameddig, valami-korra

žepe zseb

žńardo amikor; **žńardo vel'avtat mekev** amikor visszatérsz

žńardojak valamikor, valaha; tagadó mondatban: semmikor, soha; **žńardojak a vel'avtan** semmikor/soha sem térek vissza

žńarija néhány, valamennyi; **žńarija kři raman** valamennyi kenyeret veszek

žńaro ahány, amennyi; → **žńaroška**; → **žńars**

žńaroće ahányadik

žńarokšt' ahányszor, amennyiszor

žńaroškas meddig?, mennyi időre?; ameddig, amennyi időre; **žńaroškas sit'?** mennyi időre jöttél?

žńars amíg, ameddig, amikorra, mialatt; még; **žńars t'ese ul'at** amíg/ameddig/mialatt itt leszel

Ž

žaba gyermek, gyerek

žadnoj mohó

žadnojči mohóság

žerd'a gerenda

žerd'íne gerendácska, kis gerenda, lécz

žoj csobogás, csörgedezés, csilingelés hangját kifejező onomatopoeikus szó; → **žojse**

žojk csobogás, csörgedezés, csilingelés hangját kifejező onomatopoeikus szó

žojkad'ems kilötyögtet, kilötytyent, kilötyköl; cseng, csilingel, csörög; **ved' žojkad'ems** kilötytyenti a vizet

žojńems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel, csörög; → **žol'ńems**

žojse csobogva, csörgedezve; csengve, csilingelve

žol'd'erđ'ems cseng, csilingel, csörög; **šijań jarmaktńe žol'd'erđ'it'** csengnek/csilingelnek az ezüstpénzek

žol'ńems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel, csörög; **čud'ikerķseš žol'ńi** csörgedezik a patak; → **žojńems**

žol'se csobogva, csörgedezve;
csengve, csilingelve; **žol'se čud'i**
ved'eš csobogva/csörgedezve fo-
lyik a víz

žurnal folyóirat